

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבוחר
עלוני השבוע

שנה שישית
גיליון מספר 603

דברים
תשפ"ה

שבת

אתווקים

לוננים ותוכן של הארץ אוהבים

חפשו את
חוברת העלוני
לילדים
מבית דפוס
ספיד

מאן קיסת ויליאת השקת

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
לחצו כאן

פנים מאירות 8 ירושלים
טל' 02-500-4569
So25004569@Gmail.com

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
08:52	08:15	07:00	ירושלים
08:50	08:17	07:15	בני ברק
08:53	08:18	07:08	חיפה
08:50	08:17	07:16	אשדוד
08:51	08:16	06:59	בית שמש
08:51	08:16	07:17	קרית גת
08:53	08:17	07:11	נוף הגליל

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר
פרשת דברים תשפ"ה

אורח לרגע

תגובות הקוראים

תגובות על גיליון מטות-מסעי בענין 'רגשי משפחה'

מודה לך מאוד על המסמך המטלטל שצירפת בשבוע שעבר. אני הזדהיתי שם עם כל מילה. המילה "חטיפה" היתה מדויקת עבורי. גם אני עברתי חוויה דומה בילדות. עד שלא הלכתי לטיפול הייתי מנותק לגמרי. לא הרגשתי לא שבי, לא חטיפה, ולא כלום. לא חייתי את החיים בכלל.

ב"ה אני כבר תקופה ארוכה בטיפול. ומאז התחלתי להתחבר לרגשות שלי יותר ויותר. המסמך הזה שיקף עבורי את מה שאני מרגיש.

*

הנושא של הפשטות לדבר עם הילדים תפס אותי חזק. לא דווקא מול הילדים. כך היה לי ממש לאחרונה שרציתי לדבר עם ה'בוס' על העלאה במשכורת, עשיתי הכנות במשך שבוע, ומבחינתו השיחה היתה ממש מתבקשת.

*

אני רוצה לנצל את הבמה ולפנות באופן אישי לכל האנשים שעברו חוויות קשות, ולא משנה מאיזה סוג. תלכו לטיפול!!! תרשו לעצמכם את זה כי זה מגיע לכם. שנים רבות הסתובבתי ברגשי כעס והאשמה נוראיים. בחווייה רציתי להביא מבול על העולם.

ב"ה כיום אני מרגיש לגמרי אחרת. לאחרונה ממש גם השלמתי עם אנשים שעוללו לי רע. השלמתי ממקום אמיתי של סליחה. זו חוויה אושר שאי אפשר לתאר. והכול בזכות עיבוד הרגשות.

תגובות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: לקראת חודש אלו אנחנו מעתיקים מגורים לעיר אחרת. חשוב לי לעשות את זה נכון עם הילדים. אשמח לקבל הדרכה.

תשובה: הדרכה מורחבת ניתן לקבל בחוברת שהוצאנו במיוחד עבור פרידות. ניתן להשיג במייל הרשום מטה. אך הנה כמה פעילויות נחמדות, שעוללות לגרום לכמה דמעות לזלוג. של אושר, ולעתים גם של כאב.

נפרדים מהקירות

יוצאים למסע בבית. כשעוברים ליד פינה אהובה - עוצרים. מי שחושב שיתגעגע לכאן, מוזמן לומר.

אירועים בבית

יושבים ליד השולחן ומעלים זכרונות. משמחים עצובים. מחזיקים. פשאלות. הכל.

השכנים האהובים

נכתוב מכתבים. נספר להם כמה הם יקרים לנו. למה נתגעגע אליהם. מה למדנו מהם. מה נזכור מהם.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

למקד את תשומת הלב באבל

ואולי זו הסיבה המרכזית שלרובנו קשה להתחבר. כאילו משהו מצווה עלי להתאבל היום, כאשר אני בעצם שמח. ומחר פוקד עלי לשמוח כאשר אני בעצם עצוב.

*

יש נקודה חשובה שעלינו להבין. המערכת הרגשית שלנו לא באמת פועלת על פי מימד הזמן. במערכת הרגשית אין עבר ◀ הווה ▶ עתיד. המערכת הרגשית פועלת על פי תשומת הלב.

הנה המחשה: אריה ורעייתו, חמש שנים ציפו לילדים. כמה ציפיות ואכזבות חזרות ונשנות. עד ש... סוף כל סוף. הנה הגיע הזמן המיוחל. בעוד זמן קצר יזכו לחבק את הרך הנולד. ואז רגע לפני, פתאום דראמה עצומה. מרצה במסדרונות, דבוקת רופאים חיוורים מסתערים פנימה, זעקות אימים, הבעל כבר לוחש 'שמע ישראל'... ואז... אהה, ברוך השם. שהחינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה.

בימים הראשונים, תחושת ריחוף. לא נמצא בעולם הזה בכלל. פתאום כל העולם זוהר. לכל מקום שהולך, רואה רק ריקודים. אפילו העצים והעננים עליזים. לרגע לא מסיח דעת מהשמחה.

ואז שרשרת שלימה של אירועים, וכל אירוע מעורר שוב את השמחה העצומה. בכל מקום שאנחנו פוגשים את אריה אין נושא אחר בעולם, מלבד התינוק המתוק. חצי שנה לאחר מכן. אנחנו פוגשים את אריה אחרי שחרית. תופסים אותו לרגע. "על מה חשבת עכשיו? בטח על התינוק המתוק!" - אריה נראה מוכן. "דווקא על ה'בוס'. שכחתי משהו והוא בטח יכעס." בואו, אנחנו מבינים לגמרי. בוודאי ככל שחולף הזמן, החוויה העצומה הולכת ודועכת.

ואז מגיע יום ההולדת של התינוק. הכול עולה, הכול מציף. האלבום נשלף. עוברים תמונה תמונה ודומעים יחד. לוחשים הודיה.

מבחינה כרונולוגית, הם נמצאים כעת במרחק שנה מהשמחה הגדולה, אך מבחינת תשומת הלב הם הכי קרובים. הם ממש שם.

*

בימים אלו יש לנו משימה רגשית חשובה. נכון. אנחנו לא יכולים להכריח את הלב להרגיש. אבל אנחנו כן יכולים להפנות אליו אור, להזכיר לו, לעורר בו. **למקד את תשומת הלב.**

לקראת תשעה-באב אנחנו נעסיק את עצמינו בלימוד על הגלות, נדפדף באלבומים העצובים בתוך הלב, נחפש כמה שיותר לשמוע על צרות ותלאות עם ישראל. את רגשי השמחה והאושר, נדחוק הפעם לחדר צדדי בלב, ואת החדרים המרכזיים בלב נפנה אך ורק עבור הצער. לקראת סיום הצום והכניסה לימי הנחמה, נהפוך את הסדר. את הצער נדחוק בחדר צדדי, ונעסיק את עצמינו במחשבות של נחמה. נחשוב על הישרדותו של עם ישראל בכל הדורות למרות הכול, וגם נתעמק הרבה יותר בתקווה, בציפייה לגאולה, בבניית בית המקדש. **ככל שאנחנו מתאמנים על זה, זה הופך להיות יותר ויותר אפשרי.**

הלוואי ונזכה לגאולה קרובה במהרה. אמן.

אפשר רגע של שיתוף אישי?

לפני כחצי שנה חווינו במשפחה באותו חודש, שני אירועים עוצמתיים רגשית, אך משתי קצוות מנוגדות. **פטירה פתאומית של הסבא היקר שהיה קרוב מאוד לליבנו, ושמחת החתונה של הבת תחי'.**

הסדר הכרונולוגי לא עבד שם בכלל. לא היה אפשר לארגן את האירועים ולהפריד ביניהם. אדרבה, הכול **התערבב לנו יחד.** צער ואושר, שמחה ויגון.

הפטירה תפסה אותה תוך כדי מסע תפילות בקברי צדיקים, וביום החופה עלינו לקבר לציון שלושים. גם בחופה עצמה תחושות אושר מציפות, כמה ייחלנו לרגעים אלו, והצביטה החזקה בלב: סבא לא כאן! ריקוד סוער עם החתן הנכסף, אך איפה זידי שיבוא לרקוד???

לא מאחל לאף אחד את החוויה - אך בדרך הקשה רכשנו משהו חשוב לחיים. למדנו משהו עמוק על רגשות - ובעיקר על המקום שבו צער ושמחה שוכנים בלב על פי הזמנה.

כביכול, יש ללב חמישה חדרים. בדרך כלל, כל הלב מוצף ברגש אחד בלבד. או שהוא מתרחב מאושר או שהוא מתכווץ מצער. ואפשר גם וגם. **יש לו יכולת להתפצל.** להחזיק אושר בחלק מהחדרים, ובשאר החדרים להחזיק את הצער.

*

אחד הקשיים הגדולים של רובנו בימים אלו, הוא **הקושי להתחבר רגשית.** את ההלכות והמנהגים אנחנו מקיימים, אך הלב, **אוי הלב!** האם הוא מחובר לאבל או בכלל מנותק?

יש משהו שבהחלט מקשה על החיבור. זה שהכול מנוהל על פי הלוח.

הנה כעת אנחנו בשיא ימי האבל. מנהגי האבילות עולים שלב אחר שלב. אך, אנחנו כבר יודעים, שבצורה תשעה באב נקום מהריצפה, נתחיל לארגן את הבית, וריח מאפים ובישולים יתפשטו בכלל. במנחה נגיד "נחם". במוצאי היום נשבור את הצום, למחרת בצהריים בשעה 12:47, מכונת הכביסה תתחיל להסתחרר, ומערכת הסטריאו מחרישת אוזניים תתפרץ פתאומית. (כאילו החתן נכנס לאולם...)

משהו לא מסתדר לנו בסדר הכרונולוגי. בית המדרש חרב לפני 1957 שנה. עדיין אנחנו בגלות. הצרות לא פסקו. החטופים עדיין נמקים במנהרות. בחורי הישיבה עדיין מוכרזים כעריקים.

היה היגיון רב אם הדברים היו מתנהלים אחרת. היה נכון לקבוע שבתקופה הראשונה לאחר החורבן לנהוג המון מנהגי אבילות, וככל שחולף הזמן להפחית אותם. ואולי כל פעם שמתרגשת צרה נוספת על עם ישראל ה", לחזור לאותם מנהגי אבילות, ושוב להפחית עם הזמן. כך זה מסתדר עם ההיגיון.

אך למעשה, מנהגי האבילות לא מתנהלים בכלל על פי המרחק או הקירבה לאירועים. הם לגמרי קשורים למעגל השנה. והאמת - אין לנו שום סיבה להצטער היום ולשמוח מחר. שום דבר לא השתנה במציאות מאתמול להיום או למחר.

לקוטים וספורים נפלאים

פרשת דברים

"הבו לכם אנשים חכמים ונבונים" (א, יג)

העגלה התקרבה והלכה ללוד'.

יוסל, בעל חנות הבדים הקטנה, התבונן ממקום מושבו, בין גילי הבדים שמילאו את העגלה, על הנוף הנשקף מולו.

הוא לא העלה על דעתו איזו מזימה זומם כנגדו, באותם רגעים ממש, העגלון הגוי.

העגלה נכנסה ובאה בשערי לוד' כשהעגלון פנה לפתע ליוסל. "יודע אני בדיוק מה טיבה של סחורתך", אמר לו.

האזנתי לשיחתך עם הסיטונאי וממנה למדתי על כל התחכמויותיך נגד החוק.

דבר לא יועיל לך – אנחנו נוסעים כעת היישר אל תחנת המשטרה.

יוסל ההמום הופתע ממפגן היורש הפתאומי של העגלון.

ברגע הראשון עוד קיווה כי העגלון רק מתלוצץ עמו, אך עד מהרה הבין כי הלה רציני בכוונותיו.

אנא, חוס ורחם עליי ועל

אשתי וילדיי! התחנן לפניו יוסל, ביודעו כי כשתתחיל המשטרה לפשפש בציציותיו, תימצא כבר העבירה. העגלון לא היה מוכן לפשרות.

"על פְּרָחָה אֲתָה נולֵד, וְעַל פְּרָחָה..."
(מסכת אבות ד, כב)

תחשבו על שני זוגות הורים שעומדים באותו יום ליד עריסת תינוק. שני תינוקות קטנטנים הגיחו באותו יום לעולם.

הטלפונים הנרגשים לא מפסיקים להגיע, כלם מברכים פה אחד 'שתזכו לגדלם לתורה ולחפיה ולמעשים טובים!'

המטרה הגדלה, אצל שניהם: לזכות להוביל אותם לחפיה...

אבל מכאן ואילך – דרכיהם של הילדים והוריהם נפרדים.

ילד אחד – הוא החלום של כל אבא ואמא. הכל אצלו חלק. הוא לא מעיר אותם בלילות מדי, הוא קולט את השפה מיד, הוא לא עושה בעיות בקריאה, גם לא בחברה, גם לא בבית, גם לא ברחוב – ובקצור: ילד משלים.

השנים חולפות, ומילד משלים הוא הופך להיות בחור משלים, משא גאותם של הוריו. ישיבה קטנה, ישיבה גדולה – והנה, הם עומדים להגשים את המטרה: הם מובילים אותו, בדמעה נוצצת ובאבוקות אש בוערות, מתחת לחפת הקטיפה...

זכר לרשום את מספרה.

בפסעו לאטו, אובר עצות, נצנץ לפתע רעיון במוחו.

מעשי הרמייה שלכם, היהודים, פוגעים בכלכלת המדינה, וסוף כולנו, האזרחים הישרים והנאמנים, לשלם על כך את המחיר, אמר בצדקנות. יוסל הוסיף להפציר בעגלון כי יניח לו לנפשו. תחנת המשטרה נראתה כבר ממרחק.

רק אז 'התרכך' העגלון והסכים 'לוותר' ליוסל על הסגרתו למשטרה, תמורת... שלוש-מאות רובל.

יוסל לא ידע אם לצחוק או לבכות, בארנקו נמצאו באותה שעה רובלים אחדים בלבד.

אסכים לקבל ממך גם סחורה בשווי הזה, נהג העגלון נדיבות-לב מרשימה.

ערכם של כל הבדים שבעגלה מגיע לסכום הזה בערך, ביטא יוסל את תסכולו, וניסה להקטין את תאבונו של העגלון.

אך זה נותר בשלו.

יוסל ערך חשבון מהיר בראשו, הוא הבין כי אם יגיעו למשטרה, תוחרם ממנו הסחורה וקרוב לוודאי שהוא יועמד לדין פלילי, בהאשמה כזאת או אחרת.

הוא ידע כי ברגע הזה עדיף לו להשאיר את הסחורה בידי העגלון הנוכל ולמלט את נפשו, וכך אמנם עשה.

במפח נפש ירד יוסל מהעגלה, אך בכל זאת

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

לפתע פרץ בבכי. אנא, תן לי עצה כיצד למצוא את סוסי ועגלתי שהם מקור פרנסתי!
פנה אל רבי אליהו חיים, שגם הגויים הכירו בחכמתו הרבה.
רבי אליהו חיים נתן בו מבט חודר ואמר: עצה אתה מבקש? ובכן יש לי כזאת בשבילך...
מכור את הבדים שגנבת הבוקר מיוסל וקנה בתמורה סוס ועגלה חדשים!

דברי הרב נפלו על העגלון כרעם ביום בהיר. מאוד לא נעם לו לפשוט את בגדי הנרדף המסכן ולעטות עליו בגדים של רודף אכזר ורע לב. פניו האדימו והחווירו חליפות.

רבי אליהו-חיים לא הניח לו להתעשת. נבל שכמוך! הרים עליו את קולו, כיצד אתה מבקש לעורר את רחמי עליך בשעה שאתה עצמך לא חסת ולא ריחמת על יוסל המסכן, כאשר התחנן אליך שלא תשבור את מטה לחמו?!

העגלון נוכח כי הרב מכיר היטב את כל פרטי העושה והבין שאין עוד טעם לנסות להתווכח או להצטדק.

רבי, טרם נגעתי בסחורתי של יוסל. היא מונחת בביתי ואני מוכן להחזירה לו בזה הרגע! סימני התרצות נראו על פני רבי אליהו חיים. גש

לשוק - הורה לו - שכור עגלה וסוס, והבא לכאן את הבדים שגזלת.

בינתיים אנסה גם אני לברר מה עלה בגורל סוסך ועגלתך.

כעבור שעה, כשהגיע העגלון בעגלה עמוסה בסחורתו של יוסל, כבר ציפו לו סוסו ועגלתו במקום שבו הניחם בתחילה.

(במשנת הפרשה)

כעבור שעה קלה התייצב לפני רבה של לודז', רבי אליהו חיים מיזל, שנודע בחכמתו ובחריפותו.
רבי אליהו חיים, שעסק באותה שעה בליבון סוגיה הלכתית סבוכה, התפנה לסייע ליוסל המסכן.
הוא שלח את שמשו אל השוק, לאתר את העגלון הגנב ולהזמינו בדחיפות לביתו, לצורך נסיעה כביכול.
השמש מיהר אל השוק, עבר מעגלה לעגלה, ולא מצא את זו שביקש.

רק לאחר זמן מה הופיעה העגלה שמספרה תאם את המספר שבידו. השמש פנה אל העגלון והזמינו לבית הרב, ל"נסיעה דחופה". בהגיעם אל בית הרב הזמינו השמש להיכנס פנימה.

רבי אליהו חיים יצא לקראת העגלון וקידמו בחיוך רחב.

שב וסעד את ליבך בינתיים, עד אשר אשלים את הכנותיי, אמר לו. אל תחשוש מביטול זמנך; אף אני יודע להעריך ערכו של זמן, הוסיף.

העגלון הוכנס פנימה ולפי הוראת הרב הוגשה לו ארוחה.

בינתיים הורה רבי אליהו חיים לשמש, להכניס את העגלה עם הסוס אל החצר האחורית של ביתו ולנעול את השער היטב. העגלון סיים את ארוחתו ויצא החוצה לבדוק את שלום סוסו ועגלתו.

לתדהמתו גילה כי אלה נעלמו.

פנה לכאן, פנה לשם, אך העגלה והסוס אינם, כאילו בלעתם האדמה.

גנבו לי את הסוס והעגלה! החל לצרוח בקולי קולות. למשמע הצעקות יצא אליו רבי אליהו חיים. מה קרה? שאל הרב בנימת דאגה.

הארוחה שאכלתי אצלך עלתה לי ביוקר! השיב העגלון הנסער.

העגלון התהלך אנה ואנה, כחיה בסוגר.

אָבֶל מָה קוֹרָה עִם הַתִּינוֹק שֶׁבְּעֵרִיסָה הַשְּׁנִיָּה? סְפוֹר קִיצוֹנִי לְצַד הַשְּׁנִי...

כָּכֵר בְּחֻדְשִׁים הָרִאשׁוֹנִים לַחֲזִיו הוּא מַצְלִיחַ לְהַתִּישׁ אֶת הוֹרָיו. בְּכָל לַיְלָה בְּעֵהָ אַחֲרָת. כִּשְׁהוּא גִדֵּל מְעַט - מִתְבָּרֵר שֶׁהַתַּפְתָּחוֹת שְׁלוֹ מְאַחֲרָת, וְשֶׁהוּא רָגִישׁ בְּאִפְּן מִיָּחָד, שֶׁהַקְרִיאָה שְׁלוֹ לֹא תִקְנֶה, וְיֵשׁ לוֹ גַּם קִשְׁיִים חִבְרָתִיִּים.

הַשְּׁנִי חוֹלְפוֹת, וּמִלֵּד שָׂרַע לוֹ הוּא הוֹפֵךְ לְהִיּוֹת בְּחוֹר שָׂרַע לוֹ, הוּא לֹא מוֹצֵא אֶת עֲצָמוֹ, וְהַהוֹרִים נוֹשְׁכִים שְׁפָתִים, וְנֹאבְקִים, וְלֹא יוֹדְעִים אִיפֹה לָשִׁים אֶת עֲצָמָם מֵרֵב בּוֹשָׁה - בְּעֶקֶר כִּשְׁהֵם פּוֹגְשִׁים אֶת הַיֵּלֶד מִהֶעֱרִיסָה הָרִאשׁוֹנָה.

וְהֵנָּה, אַחֲרֵי שְׁנִיִּים שֶׁל מֵאֲמָץ, אַחֲרֵי מִסַּע אַרְךָ וּמַתִּישׁ - הֵם עוֹמְדִים סוֹף סוֹף תַּחַת הַחֶפֶה, מוֹבִילִים אֶת בָּנָם לַחֲזִיו הַחֻדְשִׁים.

שְׁנֵיהֶם הִגִּיעוּ לְקוֹ הַגֶּמֶר שֶׁל הַמְרוֹץ.

אָבֶל הַהֶבְדֵּל בֵּין הַשְּׁנִיִּים - הוּא עֲצוּם.

כִּי אֶת קִנּוֹנֵי הַנֶּפֶשׁ שְׁאוֹתָם הוֹרִים עֲבָרוּ בְּרִגְעִים הִכִּי מַתִּישִׁים, אֶת הַיִּכְלָת לְהַבְלִיג וּלְהַמְתִּין לִישׁוּעָה, אֶת הַיִּכְלָת לֹא לְהַתְפּוּצֵץ לְמִרוֹת שֶׁהִסָּאָה כָּכֵר הַגִּדְשָׁה אֵינֶסְפוֹר פְּעָמִים - אֶת זֶה אִישׁ לֹא יוֹכֵל לְקַחַת מֵהֶם ! וּבִשְׁבִיל זֶה, הָרִי, כָּל הָעוֹלָם נִבְרָא...

זוֹ בְּדִיוֹק הַנֶּקְדָּה: עַל הַתּוֹצְאוֹת בְּחַיִּים - אֵין לָנוּ שׁוֹם שְׁלִיטָה. הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קָבַע מֵרָאשׁ אֶת כָּל מָה שִׁיקְרָה אֶתְנֶנוּ, וּמָה שֶׁהוּא הַחֲלִיט - יִקְרָה גַּם אִם נִתְאַמֵּץ מְאֹד לְשַׁנּוֹת אֶת זֶה...

לעי"נ האשה החשובה

מרת **מרים יוכבד** ב"ר **צבי ליבוביץ** ע"ה

כ"א מר חשוון תשפ"א

"הבו לכם אנשים... ואשימם בראשיכם"

(א, יג)

בצוואתו הוא ציווה כי כל בנותיו ינשאו לתלמידי חכמים בעלי שיעור קומה, שיתמנו בסופו של דבר לראשי ישיבה, והרכוש שהשאיר יספק להם את המחיה הדרושה להם.

אלמנתו של רבי שרגא פייבל, 'גולדה', לקחה את המשימה ברצינות רבה וחקרה ביסודיות אחרי כל הצעת שידוך, ואכן כל ארבעת חתניה הפכו ברבות הימים לראשי ישיבה, אולם הבת הבכורה שלה התארסה תחילה איתי.

בתקופת האירוסין שלנו, המשיך ר' ארצ'יק, חמותי לעתיד וכלתי שאלו אותי אם אני מעוניין לראות את המפעל המשפחתי.

הייתי חתן מאוד נרגש והשבתי, בטח!... הם לקחו אותי אל המפעל ובמהלך הביקור, שאלתי כמה שאלות שסיקרנו אותי, כיצד הם עושים את זה, מדוע הם עושים כך, לאן הם שולחים את הסחורה וכו'.

למחרת קראה לי אם הכלה והודיעה לי: 'אנחנו מבטלים את השידוך'.

הייתי המום, היה זה שידוך מהסוג שתמיד רציתי! והאם המשיכה: 'הכלה הזו נחשבת לשידוך הטוב ביותר, בעלי ז"ל ואני רוצים רק חתנים שיהיו ראשי ישיבות וגדולי ישראל בעתיד, האופן בו שאלת אתמול את השאלות גרם לי להבין שאתה יותר מתעניין בעסקים מלימוד תורה, ואין בכך את היכולת להפוך לראש ישיבה.

ר' ארצ'יק הסביר לסבא מסלבודקה, כי לפני קבלת תפקיד ראש הישיבה הגדולה והיוקרתית ביותר

ראה - אומר לנו הקדוש ברוך הוא - נתתי לפניך את החיים ואת הטוב ואת המנות ואת הרע, את נתוני החיים - אני ורק אני קובע.

אתה לא יכול להחליט להוליד - וגם לא להחליט למות.

אינך יכול לקבוע מתי יהיה לך טוב, ומתי חלילה יבואו רגעים קשים.

מה כן? מה בכל זאת התפקיד שלנו? "ובחרת בחיים".

הבחירה שלנו היא - מה אנחנו עושים עם המסלול שנקבע לנו.

האם הדברים שנעבר כאן בעולם ינתקו אותנו - או יחברו אותנו אל מקור החיים?

התוצאה, הישועה, כל אלה יבואו בין כה וכה, כל השאלה היא - מה הרוחנו על הדרך...

ההבנה הזו מגלה לנו אור חדש, לא רק בהסתכלות על המעברים וההתמודדויות - אלא גם על מטרת התפלה.

כי אם הסבה שאנחנו אמורים להתפלל היא כדי לזכות לישועה, והישועה בין כה וכה תגיע - לשם מה עלינו להתפלל?

יותר מזה: אם מטרת התפלה היא להשלים את מה שחסר לי - למה אני אמור להתפלל גם על דברים שלא חסרים לי?

איך אפשר לצפות מאדם שמסדר כלכלית - להתפלל ולבקש בלהט ובחבור לפרנסה בשפע? הוא הרי מסדר כלכלית!

יותר מזה: הזהר הקדוש אומר שבשמים מתרעמים על אלו שמצווחים ככלבים ואומרים 'הב - הב', תן לנו, תן לנו.

על מה התרעמת? והרי חכמינו זכרונם לברכה הם אלו שתקנו את התפלה, הם אלו שהורו לנו לומר בכל יום שלושה פעמים 'רפאנו', 'ברך עלינו', תן לנו בריאות, תן לנו פרנסה... למה להתרעם עלינו?

אלא, מתברר שתפלה היא לא 'בקשה' אלא 'הכרה'. תפלה היא הצהרה פנימית שכל מה שיש לי - לא שיה' אלי, כל ההשגים וההצלחות - הם שלו יתברך.

סיפור מדהים סופר על ידי אחד מנכדי הגאון רבי אהרן בקשט: הוא נודע בשם "השאוולר רב", ונקרא בשם 'רבי ארצ'יק' והיה אחד מבכירי תלמידי ישיבת סלבודקה.

באחד הימים פנה אליו הסבא מסלבודקה וביקש ממנו לכהן כראש הישיבה. באותה תקופה סלבודקה היתה הישיבה החשובה באירופה, ולכהן בה כראש ישיבה היה התפקיד הנכסף ביותר בעולם הישיבות.

ר' ארצ'יק השיב כי לפני שיוכל לקבל את התפקיד הנכבד, דרושים לו מספר ימים כדי לבדוק משהו.

כמה ימים לאחר מכן הוא חזר אל הסבא ואמר לו כי הוא מצטער אך אינו יכול לקבל על עצמו את התפקיד.

הסבא הופתע מתשובתו ושאל אותו מדוע, אך הוא התחמק מתשובה.

במשך מספר שבועות, ניסה הסבא לשכנע אותו לגלות מדוע אינו יכול להיות ראש הישיבה, ללא הצלחה.

בסופו של דבר, ציווה עליו הסבא בגזרת רב לגלות לו את הסיבה, ואז הרב סיפר: כשהייתי בחור התארסתי עם אחת מבנותיו של רבי שרגא פייבל פרנק, שהיה

תלמיד חכם ובנוסף איש עסקים עשיר מאוד שתמך בלומדי תורה. הוא נפטר מדלקת ריאות בגיל ארבעים ושלוש והותיר אחריו אלמנה עם ארבע בנות.

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'

יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

מטופש וכו' וכו', כך ביזה אותו בפני כולם. רב בית הכנסת לא עבר על כך בשתיקה, וביום ראשון קרא לאותו יהודי ודרש ממנו בכל תוקף שבשבת הבאה יעלה על הבימה ויכריז קבל עם ועדה, שכל מה שאמר בשבת הקודמת אינו נכון.

אם הרב אומר - אין ברירה, מוכרחים לעשות זאת. בשבת הבאה עלה מיודעינו לבימה וקרא לעבר הגבאי: אמרתי לך שאתה חמור בן גמל, טיפש מטופש וכו', האם זה לא נכון...?

אכן, הכל תלוי במנגינה!

וישמע ה' את 'קול' דבריכם - הוא שומע את המנגינה. כשהם אמרו "וגם זבת חלב ודבש היא" הם אמרו זאת בשפה רפה, אחר כך מיד הוסיפו: "אפס כי עז העם היושב בארץ! והערים בצורות!"

בארץ! והערים בצורות! בקול חזק ותקיף, ושוב אמרו בשפה רפה: "זוה פריה".

כלומר, גם כשאמרו את הדברים הטובים, אמרו אותם בהבלעה, באופן שכמעט לא נשמעו, ואילו את הדברים הרעים אמרו עם כל התוקף, ועל כך יצא קצפו של הקב"ה...

"רק השמר לך ושמור נפשך מאד פן תשכח" (ד, ט)

בספר שימוש חכמים מובא הסיפור הבא. באחד הימים פגש רבי אלחנן וסרמן זצ"ל את הגאון הרוגצ'ובר זצ"ל.

שאל אותו הרוגצ'ובר: מה כבודו עושה? לומד עם ילדים, ענה לו רבי אלחנן.

לְאַחֲרֵיכֶם, נִכְנָסוּ קְבוּצָה שֶׁל בְּחוּרִים בְּגִילְאֵי הַשְּׂדוּכִים אֶל אֲדָרָשׁ וּבִקְשׁוּ בְּרָכָה לְזוּגָהּ הַגּוֹן. אֵין לָנוּ כּוֹחַ לְחֻכּוֹת - הִדְגִּישׁוּ - אֲנַחְנוּ רוֹצִים בְּרָכָה שֶׁהַשְּׂדוּכִים שֶׁלָּנוּ יִגְיעוּ 'שׁוּיִן'! עֲכָשׁוּ! אָמַר לָהֶם הָרַבִּי: אֲנִי אוֹלֵי מִמֶּשׁ 'נִבְהַל' מִהַבְקָשָׁה הַנִּחְרָצֶת שֶׁלָּכֶם, אֲבָל אֲנִי שׂוֹאֵל אֶתְכֶם - מָה יִהְיֶה בְּאוֹתוֹ עָרֵב, כְּשֶׁאַתֶּם תִּחְזְרוּ לְבֵיתְכֶם וְתִגִּידוּ לְבָנֵי הַבֵּית 'אֲנִי רוֹצֶה אֲרוּחַת עָרֵב - אֲבָל 'שׁוּיִן'! שָׁם - כָּבֵר לֹא יִבְהִלּוּ מִכֶּם כָּל כֶּן מִהָרָא... אֵיךְ תִּתְמַוְּדוּ אָז? מָה תַּעֲשׂוּ כְּשֶׁהַשְּׂנִיפֵל לֹא יִהְיֶה מוֹכֵן בְּזִמָּן - אִם אָף פֶּעַם לֹא חֲוִיתֶם הַמִּתְנָה? מֵאִיפֹה תִּהְיֶה לָכֶם הַסְבָּלָנוּת?

לָכֵן אֲנִי אוֹמֵר לָכֶם, הַיְשׁוּעָה שֶׁלָּכֶם - בֵּין כֹּה וְכֹה תִּגְיעַ בְּדִיוֹק בְּרָגַע הַמִּדִּיק, כָּל הַשְּׂאֵלָה הִיא - הָאֵם תִּשְׁכַּח לִנְצֹל אֶת הַזִּמָּן שְׁנוֹתָר, וְלִלְמֹד קֶצֶת סְבָלָנוּת, וְלִהְרָגִיל אֶת הַנֶּפֶשׁ שֶׁלָּכֶם בְּקִנְיָנִי נֶצַח שֶׁל הַבְּלָגָה, שֶׁל הַמִּתְנָה, שֶׁל חֲבוּר לְבוּרָא בְּרָגָעִים שֶׁל חֶסֶר סְבָלָנוּת...

(נְקֻדּוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

היכן? בישיבת ברנוביץ. ומה חדשתם? בתשובה נענה רבי אלחנן ואמר לו חדוש מסוים שחידש.

בארבעים שנה לא חידשתם כלום? התפלא הרוגצ'ובר. ניסה רבי אלחנן להבין את כוונתו, עד שנזכר, כי, אכן, כארבעים שנה (!) קודם לכן פגש בו ואמר לו בדיוק את אותו חידוש...

(לאור הנר)

בעולם, הוא ביקש לבדוק שני דברים. האחד, לראות אם האלמנה עדיין בחיים, מכיוון שהוא אינו רוצה לפגוע בה בכך שתבין שהיא ויתרה על מי שהפך להיות ראש ישיבה גדול, ושנית, לבדוק אם כלתו לשעבר אכן נישאה למישהו שהפך בעצמו לראש ישיבה.

בקשר לאלמנה, בדקתי את העניין והתברר לי שהיא עדיין בחיים, ולכן החלטתי שאינני מעוניין לפגוע בה ולא אקח על עצמי את התפקיד. בקשר לבעלה של ארוסתי לשעבר, עוד לא הספקתי לברר.

כעבור שבוע, חזר ר' ארצ'יק אל הסבא וסיפר כי נודע לו שבעלה של הבת הינו רבי משה מרדכי אפשטיין, עילוי הלימוד בכולל, אך מעולם לא הפך לראש ישיבה. הוא ביקש מהסבא להציע לו את התפקיד הנכבד, כדי שהאלמנה תשמח על ההחלטה להשיא את בתה לו!

וכך היה... רבי משה מרדכי אפשטיין התמנה לראש ישיבת סלבודקה, ומאוחר יותר כיהן כראש ישיבת חברון בארץ ישראל.

אתם קולטים עד כמה הסיפור מדהים? מתרגש הנכד, האלמנה זורקת אותו מפני שלטענתה הוא אינו טוב מספיק כדי להיות ראש ישיבה, וכשנקראת ההודמנות להפוך לאחד מראשי הישיבות המפורסמות בעולם, ולהוכיח לה שטעתה - הוא מעדיף לוותר על כך, העיקר לא לפגוע באותה אשה.

כאשר נודע הסיפור ל'חפץ חיים', הוא אמר כי ברצונו לפגוש את ר' ארצ'יק, וכאשר אכן פגש אותו, הוא קם לכבודו ונשק לו.

"וישמע ה' את קול דבריכם ויקצוף וישבע לאמר" (א, לד)

מהו 'קול' דבריכם?

אמר הרה"ק רבי לייבל איגר מלובלין זי"ע - פעמים רבות משמעות הדברים הנאמרים תלויה גם בקול, - במנגינה... מסופר על יהודי שבשבת בבוקר צעק על הגבאי בבית הכנסת דברים קשים: אתה חמור בן גמל, טיפש

א גוט שבת

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לכוונת "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת דברים - תשעה באב - לו היה בית המקדש

"תקע בשופר גדול לחירותנו" (תפילת עמידה)

פרטית, הכל בגלל שבזמננו עולם נמצא רחוק מאיתנו.

למה נחרב בית המקדש? בגמרא (יומא ט' ע"ב) כתוב: "אבל מקדש שני, שהיו עוסקין בתורה ובמצוות וגמילות חסדים- מפני מה חרב? מפני שהיתה בו שנת חנם. ללמדך ששקולה שנת חנם כנגד שלוש עבירות".

האם רק בגלל עוון אחד הפסדנו והשכינה מסתלקת? אלא עלינו לדעת ששנת חנם היא שורש הרע! אדם ששונא את חבירו- יש לו חסרון אמונה בבורא עולם!

התורה הקדושה כותבת: "לא תשנא את אחיך בלבבך וכו' ואהבת לרעך כמוך אני ה' (ויקרא י"ט, י"ז-י"ח) - מה הקשר בין "אני ה'" לעניין "לא תשנא"? אדם שמאמין שהכל מאיתו יתברך- לא שונא את חבירו. אתה כועס עליו לחינם- הוא רק שליח של ה'.

הגמרא (סוטה מ"ח ע"א) כותבת: "משחרב בית המקדש... פסקו אנשי אמנה". רש"י פירש: "אנשי אמנה בוטחים בהקב"ה וסומכים עליו לעשות טוב ואין דואגין לחסרון".

יהי רצון שנתחזק באמונה שלימה בבורא עולם ונזכה לביאת משיח צדקנו ולבניין בית מקדשנו במהרה בימינו, אמן!

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחס שליט"א
ראש בד"ץ 'כשרות בישראל'

שמיני

שמיני	כנסת לבית	צאת לבית	ריבון תפ
19:00	20:11	21:04	י"מ
19:18	20:09	21:01	י"א
19:21	20:12	21:04	י"ב
19:19	20:10	21:01	י"ג

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה
שמואל אימן בן אסתר זרי
מאיר ישראל בן רחל ברכה-
ליאור יהושע סומך וב"ב
יהודה אריה בן רחל ברכה
רון אברהם וב"ב
רחל ברכה בת פדילה דליה
נעם יצחק בן רחל ברכה
יוסף ליאור בן דליה אפרת-
שלמה ודנה דוד וב"ב
י.מ.ש כדורי
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב
רח דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר
תרצה בתיה בת ימנה נינט
אילן בן ג'ולייט
אנאל חביבה בת שולמית
מיטל בת מלכה
טליה עדן אסתר בת שולמית
שירי ימנה בת שולמית
שושנה שירה בת סילביה
אברהם גורג' בן דליה אפרת
סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מוסדי
אילנה בת רוחמה
סיון בת אסתר
דניאל בן שרה
נעמה בת יפה
אסף בן סופיה
לימור בת פרידה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה
ימנה נינט בת סוטה-
מרדכי ניציר בן פרח-
סימי בת סוליקה
אורן בן אסתר
נעם יצחק בן רחל ברכה
שירה שילת בת אורלי
לביא ישראל בן תמר חיה
מוריה בת רחל ברכה
יהודה אריה בן רחל ברכה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה
משה בן דנימה
רפאל משה בן רחל
רחל ברכה בת פדילה דליה
רונית בת סבירה
רפאל אבידן בן תקווה
בנימין בן ברכה
נעימה בת שרה
נעם אלימלך בן אשורית-
לימור בת פרידה
מאיה בת עדי
יהודית אסתר פראדל בת חיה-
ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לעילוי נשמת

אדי אדוניו מזרחי בן שרה סרח

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
נועה בת אסתר
ולילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניציר בן ימנה וגלית בת מוסדי

להצלחת אברהם גורג' בן דליה אפרת וב"ב
לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה

לע"נ פיבי בת מזל ע"ה ונועם בן אורנה ז"ל

שואל ומשיב בהלכה – צום תשעה באב

מהו יום תשעה באב ובאלו מקרים פטורים מתענית זו? מה הדין כאשר ערב תשעה באב חל בשבת?

! ? ס'ס

! ת'ס

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי ראש בד"ץ 'כשרות בישראל':

תשעה באב הוא יום תענית מדרבנן ושיא תקופת האבלות של ימי בין המיצרים. תענית זו היא החמורה מבין ארבע התעניות על חורבן בית המקדש. תענית זו מתחילה בערב וכוללת את כל חמשת העינויים הנהוגים ביום כיפור. התענית כוללת גם מנהגי אבלות מיוחדים, כגון: ישיבה על הרצפה ואיסור לימוד תורה. בתחילת התענית נוהגים לקרוא בציבור את מגילת איכה. במשך היום נוהגים לומר קניות על חורבן הבית ואסונות אחרים. רבותינו מציינים חמישה אירועים שקרו אצל אבותינו בתשעה באב:

א. נגזר על אבותינו (דור המדבר) שלא יזכו להיכנס לארץ ישראל בעקבות חטא המרגלים.

ב. בית-המקדש הראשון נחרב- בידי צבאו של נבוכדנצר השני, מלך בבל.

ג. בית-המקדש השני נחרב- בידי טיטוס שעמד בראש הצבא הרומי.

ד. העיר ביתר נלכדה- בימי מרד בר-כוכבא תחת שלטון האימפריה הרומית. בעיר ביתר היו רבבות מישראל.

ה. נחרשה העיר- טורנסורפוס הרשע ממלכי אדום חרש את ההיכל ואת סביביו לקיים: "צִיּוֹן שְׁדָה תִּחְרָשׁ" (ירמיהו כ"ו, י"ח).

הכל חייבים בתענית תשעה באב - אנשים ונשים. נער מגיל בר-מצווה וכן נערה מגיל בת-מצווה חייבים להתענות. נשים מעוברות מתענות, אלא אם כן יש בעיה רפואית, כגון: חוסר דם, לחץ דם גבוה וכדו'. מכל מקום מעוברת שלא מרגישה טוב, יכולה לשתות מים כדי שלא לגרום נזק לעובר. נשים מיניקות פטורות מהתענית עד שלושים יום מזמן הלידה. לאחר מכן חייבות לצום, למרות שכתוצאה מהצום החלב מתמעט. כל חולה אפילו שאין בו סכנה- פטור מלהתענות, כלומר, מי שנפל למשכב מחמת חולי או שיש לו חום וכן מי שיש לו סכרת למעלה מהרגיל או לחץ דם גבוה. אבל סתם מיחוש לא פוטר מן התענית. (בכל מקרה יש לעשות שאלת רב לאחר התייעצות עם הרופא).

מי שפטור מהצום אינו צריך לאכול פחות מכשיעור וגם לא צריך שיתענה מספר שעות. אומנם כמה מהפוסקים האחרונים כתבו, שאם אפשר נכון שהחולה יחמיר ולא יאכל וישתה בליל תשעה באב כדי שישתתף בצער עם הציבור, אבל בבוקר רשאי לאכול ולשתות כפי צרכו ללא הגבלה. הפטור מהצום ייזהר לא לאכול דברי מותרות ופינוקים אלא יאכל מאכלים פשוטים לצורך בריאותו.

כאשר ערב תשעה באב חל בשבת: לבני ספרד נכון להחמיר שלא להסתפר ולהתגלח בערב שבת זו. **מקורות:** הגר"ח פלאג',

בן איש חי, חזון עובדיה. בערב שבת זה לא אומרים תיקון חצות. **מקורות:** חזון עובדיה.

במוצאי שבת אסור ללבוש בגדים מכובסים, לכן ילבש בגדים שכבר לבש ביום שישי או לפני כן. אם אין לו בגדים מכובסים, או אם לא הכין בגדים מערב שבת, יפשוט בלילה את הבגד שלבש בערב שבת ובבוקר ילבש בגד אחר. **מקורות:** חזו"ע ע"מ רכ"ט. אם שכח ולא הכין, יש אומרים שיכול להניח את הבגד על הרצפה או ינקה בו אבק. **מקורות:** 'לחם הפנים' יורה דעה סימן שע"ו.

בשבת מותר ללמוד דברים שמשמחים עד בין השמשות. **מקורות:** הרב החיד"א בברכ"י סימן תקנ"ג, השדה חמד, חזו"ע ע"מ רמ"ח. בשבת מותר לאכול ולשתות אפילו שכוונתו כדי להקל מעליו הצום, אלא שלא יאמר שאוכל ושותה כדי שיהיה לי כוח לצום. **מקורות:** מג"א סימן ר"צ. מרן הרשל"צ בחזו"ע שבת ח"ו עמוד נו היקל בזה. מי ששותה מים ולא צמא, ועושה זאת כדי שיהיה לו קל לצום או שלא יתייבש, לא מברך על שתיה זו. **מקורות:** שו"ת 'רבבות אפרים'.

אדם שקשה לו לצום ורוצה לקחת טבליה 'קלי צום'- עדיף שיבלע מערב שבת. **הערה:** מרן הגר"ש וואזנר כתב שבשבת יכול לקחת את הטבליה אבל צריך לפורר אותה ויערב אותה במים. לדעת מרן הרשל"צ הרב עובדיה מותר בשבת לקחת טבליה 'קלי צום'. חזו"ע שבת ח"ג.

במנחה של שבת לא אומרים צדקתך מכיוון שט' באב נקרא מועד ונחשב כערב יו"ט. **מקורות:** 'נתיבי עם' סימן תקנ"ט.

מותר לאכול בשר ולשתות יין כרגיל בסעודה שלישית. לא ימנע מלאכול ערב ושרים שירי שבת כבכל שבת.

יעשה מים אחרונים חמש דקות לפני השקיעה. אם איחר והגיע זמן השקיעה בכל זאת ייטול ידיו למים אחרונים. **מקורות:** הגר"ש דבלצקי בספרו תשעה באב שחל ביום א'. מברכים ברכת המזון לפני השקיעה. מי שלא הספיק לברך ברהמ"ז לפני השקיעה לא מזכיר נחם בברכה ואומר 'רצה והחליצנו' - דאזלינן בתר התחלת הסעודה. **מקורות:** חזו"ע ע"מ רפ"ח

אחרי סעודה שלישית ממשיכים בקדושת שבת. אין לנהוג שום מנהג אבלות, חוץ מאכילה ושתיה שיש להפסיק חמש דקות לפני השקיעה. אסור להכין מקודש לחול. לכן אסור להסיר את הספסלים בבית הכנסת ולפרוס שטיחים לפני צאת השבת. יש מתירים בבין השמשות. **מקורות:** חזו"ע ע"מ של"ג.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.

בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

יש לך תפילין ללא שימוש? אל תפספס הזדמנות לעשות בהם מצווה גדולה!!!

ארגון 'קשר של תפילין' ידאג לאסוף, לבדוק ולחדש את התפילין ולמסור למתחזקים ואנשי ביטחון שרוצים להניח. 0556773965

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה

מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084 או לשלוח מייל PnineEH@gmail.com

מינויים

לקבלת העלון חתום במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לנשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון,

חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הצדיק הרב שמואל שמאי זצ"ל

הצדיק הרב שמואל שמאי זצ"ל - נולד בשנת ה'תרע"ט (1918) בעיר יזד שבאיראן. אביו אבות המשפחה היה מתלמידי הגאון המקובל מולא אור שרגא שלמד תורה מפי אליהו הנביא והיה לו רוח-הקודש. פעם ביקש מרבו שיגלה לו לאיזה שבט מתייחסת משפחתו. הרב ענה שאינו יכול לגלות אבל גילה לו שהוא מתייחס לשמאי הזקן, מאז שם המשפחה הוא שמאי.

כבר בילדותו ניכרו בו כישרונותיו ללימוד התורה. בצעירותו לימד לימודי קודש בבית הספר היהודי היחיד שהיה באיראן כאשר בלילות העמיק בלימוד התורה הקדושה. בנוסף שימש גם שוחט ומוהל ועשה את כל מעשיו לשם שמיים ושלא על מנת לקבל פרס. לימים, עוד בחיי אביו, רבינו התחיל למסור שיעורים בבית המדרש שבו לימד אביו. רבינו מסר שיעורים ודרשות בתורת הפשט ואביו מסר שיעורים בתורת הסוד. צניעותו היתה מופלאה.

בשנת ה'תש"י (1950) עלה לארץ והתיישב בירושלים. למרות המצב הכלכלי הקשה סירב להנות מתורתו. הוא פתח חנות קטנה לממכר כלי בית בשכונת גאולה בירושלים, בחנותו היה לומד תורה. עם זאת, לא הפסיק לעסוק בצורכי ציבור בבית הכנסת של העדה היזדית בירושלים. היה דרשן, חזן, שוחט ומוהל. ביתו היה פתוח לכל דורש ושואל. אוהב שלום ורודף שלום. ענוותן מופלא. ברח מן הכבוד.

במשך עשרות שנים דרש רבינו את דרשותיו בבית הכנסת המפורסם 'תפארת ירושלים' לעדת היזדים בשכונת הבוכרים בירושלים. מידי שבת היה נעמד בהיכל הגדול של בית הכנסת במשך מספר שעות ומרתק את קהל שומעיו ומסביר להם במאור פנים ובמתיקות את מוסרי הפרשה.

קולו היה חזק, חודר ללבבות ובמנגינה נעימה. רבינו התבטל ביטול מוחלט לאביו. כשהציעו לו לשמש כרב קהילה בחו"ל התייעץ עם אביו שפסק לו שלא יעזוב את ארץ הקודש. נפטר ביום שישי, י"ד אב ה'תשנ"ד (1994). חי כ-76 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים סמוך לקבר אביו.

אביו: הצדיק הרב משה (מגדולי וחכמי יזד. מפורסם בצדקותו ובתפילותיו שהושיעו רבים). **אימו:** מרת מרים. **אשתו:** מרת שולמית אייט (בת דודתו). **בנו:** ר' אבנר. **בתו:** מרת בתיה. **מרבתי:** אביו, הצדיק הרב משה. **מספריו:** **ידברי שמואל** **אבי ידע** **על כנפי נשרים**. רבינו זכה להסכמה מגדולי הדור, בראשם שר התורה מרן רבינו עובדיה יוסף,

אשר שיבחו והיללו את המחבר ואת תורתו **ושמואל בקוראי שמו** - חוברת שיצאה לאחר פטירתו ובה ליקוט מעט חידושים מספריו וכן פיוטים שלו ודברים שכתבו עליו.

צניעותו של רבינו היתה לשם דבר, ענוה בלתי מצויה היתה טבועה בנפשו. כאשר הלך ברחובות קריה כל מי שהיה אותו היה בטוח שמדובר באדם פשוט מהשורה מאחר ורבינו לא היה חפץ להתהדר בבגדי רבנות אשר היה ראוי להם.

רבינו לא רצה לעשות את התורה קרדום לחפור בה. למרות המצב הכלכלי הקשה ששרר באותם הזמנים בירושלים סירב לקבל כסף עבור השיעורים והדרשות שהעביר. במהלך השנים רבינו עסק לפרנסתו. כמובן שתורתו היתה העיקר ומלאכתו עראי. רבינו פתח חנות קטנה לכלי בית בשכונת גאולה בירושלים שבה ישב ועסק בתורה ובה גם כתב גם חלק מחידושי תורתו.

רק כאשר נכנס קונה לחנות, רבינו פסק לרגע והניח את הספר, שאל את הקונה לרצונו ודאג לבקשתו. לאחר שהקונה קיבל את מבוקשו רבינו חזר ללימודו כאילו לא הופרע כלל. כשביקשו ממנו לבוא ולדרוש או לחזק ולהשפיע על מי מבני עדתו, מיד סגר את החנות אפילו אם היה מדובר באמצע היום ולא חזר לחנות עד שסיים את עניינו וכמובן שלא לקח על כך כסף.

על אף גדולתו היה מעודד אחרים לומר דברי תורה ומקשיב להם כאילו הוא היה תלמידם. בפרט היה מעודד את הצעירים לומר דברי תורה. פעם אחת רבינו הפציר בילד ממשפחתו לומר דבר תורה. הילד היסס מכיוון שלא היה לו מה לומר מענייני דיומא או מענייני הפרשה אלא רק מפרשה אחרת שלמד באותו זמן בכיתה. רבינו אמר לו בחיך גדול שבוודאי הוא יכול לומר מה שירצה. רבינו הקשיב, חיך חיוך והעניק תחושת ביטחון ועודד את הילד להמשיך ולדבר.

רבינו ברח מן הכבוד כמטחויו קשת. הסתיר את ידיעותיו בציבור ולא החזיק טובה לעצמו. כל מי שראה אותו חשב שמדובר באדם פשוט. שנים רבות רבינו לא חפץ להתהדר בבגדי רבנות אשר היה ראוי להם. פעם ילד אחד מבני המשפחה ביקש מרבינו שיברך אותו. רבינו הניח את שתי ידיו על ראש הילד וברך אותו בברכה חמה ומלאה אהבה. לאחר שסיים את הברכה, רבינו פנה ליד וביקש: "עכשיו הגיע תורך, אתה יכול לברך אותי?". הילד הניח את שתי ידיו הקטנות על ראש רבינו וברכו בתמימות וברגש.

כשאושפז אימו בבית החולים למשך זמן רב, רבינו עזב את כל עיסוקיו ועמד לצידה, אפילו שהדבר היה כרוך בויתורים רבים על לימודיו ועבודתו. במסירות שאין לה גבול, הוא דאג לכל צרכיה והקדיש את כל זמנו להיות לצידה. רבינו לא הסתפק רק בנוכחותו ליד מיטת אמו. הוא פנה להנהלת בית החולים והציע את עצמו לעבודה בבית החולים כדי שיוכל להיות לה לעזר בכל עת שתצטרך.

פיצד יש להוכיח

כאן הרב שנקר עצר את דבריו. כל השומעים ציפו בדריכות להמשך. האב נוטל את המזלג. הוא מכניס לפיו את חתיכת הדג הראשונה. האישה עוצרת את נשימתה.

הבעה של גועל מתפשטת על פניו, הוא דוחה את הצלחת בתנועה כעוסה. "איזה טעם דוחה" הבעל אומר. "רוצח!", הרב שנקר זעק. "ר-ו-ח-ח!" זעק שוב.

המילים נחרטו בלבי ורושם זה לא קהה למרות השנים הרבות שעברו. אותו תלמיד סיפר. לאחר מכן מיתן הרב שנקר את קולו ואמר:

"המתינו נא לשבת הבאה. אשבות בישיבה ואראה לכם כיצד כן מעירים". המתנו בציפיה. במוצאי השבת הרב שנקר ניגש אל הטבחית והתחיל להחמיא לה על תבשיליה.

"ירדתי במיוחד מלמעלה לספר לך עד כמה נהניתי מהאוכל שהכנת", פתח את דבריו. "אני רוצה לומר לך, לגבי המרק, כיצד הצלחת לעשות מרק שכזה? הוא מזכיר לי את בית אבא. והדגים, טעימים כל כך ומתובלים כל כך. פשוט עונג שבת אמיתי".

לשמע הדברים הטבחית התמוגגה. "כבוד הרב מגזים בוודאי" אמרה. אבל הוא המשיך לפאר ולתאר כל אחד מהמטעמים שהכינה. "אני לא מוצא מילים לתאר את הבשר. פשוט רואים כמה את משקיעה".

ואז הרב אמר: "אמנם העוגה יצאה קצת יבשה. אבל הטשולנט? אני לא יודע אם הבחורים כאן יזכו פעם לטשולנט שכזה. אנא רשמי לי את המתכון ואציגו בפני אשתי. שכחתי כמובן את המנה האחרונה".

"האם היתה בעיה בעוגות?", הטבחית שאלה. "הבלים", אמר. "בסך הכל יצאה קצת יבשה והיה חסר סוכר. זה בטח לא אשמתך. אבל מהי עוגה לעומת שפע המאכלים המיוחדים. בית אבא. ממש בית אבא".

דמעות אושר נקוו על פני הטבחית האלמנה. היא לא מצאה מילים להודות לרב על דבריו. "החיינתי", אמרה, "מעולם לא השמיעו באוזניי מילים ומחמאות כאלו. בקשר לעוגות, אתה עוד תראה מה".

"שכחי זאת", אמר. "מהי עוגה יבשה מול כל הטוב הזה". מאותו היום נודעה הטבחית במיוחד בעוגות המיוחדות עליהן שקדה שעות רבות ומתוך רצון עז להיות ראויה למחמאות שהרב הרעיף עליה.

"שיטת הסנדביץ", כך כינה זאת אחד הבחורים. אפשר לומר דברי ביקורת, אבל לפני כן הקף אותה בדברים נעימים, רק כך היא תתקבל באוזני השני.

בפרשה שלנו אנחנו קוראים כיצד משה רבינו מכנס את כל עם ישראל לפני פטירתו ומוכיח ברמז למרות שהדברים אירעו לאבותם.

משה רבינו מספר להם את הדברים ברמז כדי שמתוך דבריו יבינו מה היה החטא וכיצד כל אחד מהם יחשוב מה יש לתקן ומה נצרך לו.

הסיפור שלפנינו מעובד מתוך העלון 'כיצד מוכיחין' ממנו ניתן כיצד רבותינו הוכיח. תלמיד ישיבת 'משכן יעקב' בחיפה סיפר:

מורי ורבי הגאון הרב חיים שנקר שימש בעבר כר"מ בישיבת 'משכן יעקב' ואח"כ שימש כראש הישיבה לצעירים 'דרכי משה'.

היה זה כאשר מספר בחורים ניגשו לטבחית והעירו לה שאינה מכינה כראוי את עוגות השבת. העוגות שהכינה היו יבשות. חסרות טעם ובלתי אכילות לחלוטין. הטבחית נעלבה מדבריהם עד עמקי נשמתה.

הטבחית פנתה לרב והתלוננה על היחס שנקטו כלפיה הבחורים. הרב שמע את הדברים והבחורים טרחו והביאו חתיכת עוגה שהטבחית הכינה כדי שהרב יראה בעצמו.

הרב שנקר לא קיבל את ההתנהגות הזו למרות שנכח לדעת שאכן יש אמת בטענתם. **העוגה לגמרי לא הייתה ראויה לאכילה.**

עוד באותו יום הרב שנקר כינס את כל הבחורים בבית המדרש והתחיל בדרכו המיוחדת לתאר עד כמה יכול אדם להפוך 'שופך דם'.

הוא תיאר אישה עקרת בית אשר מכינה את צרכי השבת. **הצדיק התעכב בתיאור ציורי מפורט על תהליך הכנת הדגים.**

התלבטות בבחירת הדג, הקנייה, ההכנה, התיבול, הבישול, ההקפדה שהכל יצא כראוי, הדאגה שמא שכחה משהו. כל זאת סיפר בפרטי פרטים בצורה מוחשית.

הוא תיאר כיצד האישה מצפה שהבעל והבנים ישובו מן התפלה. הוא תיאר את המתח והציפיה. האב חוזר מן התפילה. מזמר 'שלום עליכם', קידוש, נטילת ידיים והרגע הגדול מגיע!!!

היא הולכת בצעדים חגיגיים למטבח וחוזרת עם סיר הדגים. היא מוציאה בכוונה מיוחדת את פרוסות הדגים עליהם עמלה כה קשות, מניחה אותם בצלחות ופונה להביט בפני הסועדים.

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עזריאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל יצחק בן אסתר ז"ל חי יזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ז"ה ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעמה ז"ה מישא אסתר בת זהרה ז"ה מסעוד בן יקוט ז"ל רחמה בת מסעודה ז"ה סעידה בת תופעה ז"ה אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל קסאנש בת דגיסו ז"ה סוליקה בת עישה ז"ה שרה בת נרקיס ז"ה יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעמה ז"ה יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ז"ה חיים חומטל בן רינה ז"ל ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל נעמה בת שרה ז"ה	הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל יצחק יצקן בן רחל ז"ל אברהם בן יונה ז"ל סעידה בת תופעה ז"ה מזל בת שמעון ז"ה יוסף בן מרים נוסרת ז"ל יעקב בן אסתר ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל רחל רפאל בת השמת ז"ה מרים בת שרה ז"ה פיבי מלכה בת מזל ז"ה נעמי בת כותן ז"ה משה בן רוזה ז"ל סעידה בת בוסה ז"ה בתיה (מרדה) בת שמחה ז"ה	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ז"ה עמרים בן דבורה ז"ל ר' שאול בן סילביה זצ"ל שני בת אסתר ז"ה מסודי בת חביבה ז"ה אסתר בת גולה גאולה ז"ה יוסף בר סעדה ז"ל שלום בן אסתר ז"ל אריה בן מרים ז"ל אלון בן סעדה ז"ל אילנה (מחרוזה) בת שרה ז"ה מאיר בן נעמי ז"ל שפרה בת פסיה ז"ה שרה גבריאלית בת נאוה ז"ה	לע"נ	תנצב"ה
--	---	---	--	------	--------

"גֹּזֵל עַל הַשֵּׁם דִּרְכָּךְ - וּבִטָּח עָלַי - וְהָיָה יַעֲשֶׂה" (תהלים לו, ה)

מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

• מבט לחיים •

תודה רבה - thank you

האזנים לתורה כותב על הפסוק בפרשתנו (ב, ו) "אכל תשברו מאתם בכסף" - שלאחר שהקב"ה נתן לעם ישראל לראות את הטובות והנפלאות שהלכו במדבר, הם עדיין התלוננו ודיברו לשון הרע על המן. מה עשה הקב"ה? ברגע שהם התקרבו לעם שהיה מפחד להילחם בהם, ציווה מהם לקנות אוכל בתשלום ולא בחינם, כדי שיעריכו את התקופה שהיו במדבר ושהיו אוכלים ללא תשלום.

משל למה הדבר דומה? למלך שהחזיק את בנו על שולחנו ימים רבים, והבן לא הכיר בטובה זו וחשב שכך צריך להיות. פעם אמר לו המלך סע לעיר פלונית ושם איה זמן במלון פלוני. והבן שאל את אביו: "וכי מה אעשה שם?" ויען המלך ויאמר לבנו: "כי אז תדע כמה עולה יום אחד של אכילה, שתיה ולינה במלון, ותדע להוקיר את אשר אתה יושב על שולחני זמן רב.

לפי הדברים הללו, למדנו יסוד מדהים. כדי שאדם יעריך את הטובות שהוא קיבל, צריך להראות לו מה היה קורה אילו לא זה. שאדם מרגיש שחסר לו אותה טובה והיא נלקחה ממנו - או אז הוא מתחיל להבין כמה היה צריך להודות כל רגע וכל שניה על הדבר שהיה קיים, והערך של הדבר עולה בין אם הוא ירצה ובין אם לאו.

היסוד המדהים הזה - הוא לא "עוד" יסוד, אלא משהו שצריך להתבונן בו, משהו שצריך לקחת אותו לחיים.

מתי בפעם האחרונה עצרנו רגע אחד הסתכלנו על הדברים הטובים שקבלנו מבורא עולם, ואמרנו לו תודה? מתי עצרנו רגע אחד ולהעריך את המתנות הרבות והעצומות שיש לנו בחיים; את זה שאנחנו יכולים לדבר, ללכת, להזיז את הידיים והרגליים, לקנות אוכל מהמכולת?

בורא עולם נותן לנו מתנות רבות! בריאות, פרנסה, משפחה, פרנסה, שמחה ועוד רשימה של דברים מרובים ומגוונים. דבר אחד הוא מבקש מאיתנו: לעצור רגע אחד, להתבונן במה שהוא נתן, והוא נתן מספיק דברים כדי שנוכל לשבת כמה דקות ביום, ולהגיד לו מילה אחת: תודה. תודה על הבריאות, תודה על הפרנסה, תודה על המשפחה, תודה על החיים. תודה ועוד תודה.

הכוח של התודה הוא עצום ורוב! ברגע שיהודי מודה, הוא גורם לכך שהדברים הטובים שיש לו יישארו לו לנצח, מהסיבה שאין צורך לקחת לו אותם, כי הוא מעריך את מה שהוא קיבל, הוא מודה בלב שלם לבורא עולם על מה שיש לו.

הגאון הצדיק רבי חיים כהן זצ"ל ה"חלבן", כתב בספרו (אורות חיים, קלג): "הקושי בהשגת הפרנסה למחייתו יגרום לאדם להעריך את החיים עצמם". כלומר, מתוך שאדם מרגיש במשהו שהיה לו והוא נצרך לו, על ידי זה הוא לא יבוא להעריך רק את הדבר עצמו, אלא את כל חייו!

ב' נקודות חשובות שצריך לשנות אותם בחיים, לא היום לא מחר - עכשיו... והם:

א'. להודות על מה שיש, ולהעריך את הטובות שבורא עולם נותן ומעניק לנו במתנת חינם. ב'. לא להתלונן! לדוגמה: יש לך כאבי ראש? תזכור באותו רגע שבי"ה כמה חודשים הראש שלך לא כואב! ומי עשה את זה? בורא עולם. אז במקום לומר: "למה כואב לי הראש?", או חלילה: "אין לי כח לכאבים האלה", תזכור ותגיד בפה: אני לא כפי טובה! בורא עולם נתן לי להרגיש טוב בלי כאבי ראש במשך תקופה ארוכה, נכון שעכשיו כואב, אבל תודה על התקופה שלא היה כואב. הכאב ראש זה תחפושת! יש מישהו שמפעיל את זה מלמעלה, והוא עושה את זה כדי שתעצור רגע ותכיר טובה. הפלא המדהים הוא: שבדרך כלל הכאבים חולפים במהירות.

בורא עולם נטע את מידת הכרת הטוב בעולם לא רק בשביל לחזק את הקשר בין עם ישראל לאביהם שבשמיים. הוא נטע את המידה הזאת גם בשביל שאדם יוכל לחיות בשלום עם הסביבה שלו, לחיות בשלום עם עצמו. אדם שמכיר טובה, הוא בדרך כלל יזכור תמיד רק את הדברים הטובים מסביבו, ומשכך מידת השמחה תהיה מורגלת אצלו.

קוראים יקרים! קחו את המידה הזאת אתכם לדרך. תקבעו לכם אורח חיים של הכרת הטוב, ואמירת תודה. ותמיד תזכרו: כל עוד אתם מודים ומעריכים, הדברים הטובים לא יילקחו ממכם, כי אתם כבר למדתם להעריך אותם עוד שהם היו קיימים.

לסיום, מספרים על מן הגר"ש אלישיב זצ"ל, שסיים טיפול אצל רופא אנגלי ורצה לומר לו תודה רבה. הוא שאל את אחד ממקוביו איך אומרים "תודה רבה" באנגלית, משהשיבו לו: טנקיו. הוא הגיע לרופא לחץ את ידו ואמר: "טנקיו". מאוחר יותר ששאלו אותו מדוע לא אמר למישהו אחר שיודה לרופא, הסביר שהכרת הטוב צריכה להיעשות על ידי האדם עצמו ולא על ידי שליחים.

דיון הלכתי בשולחן השבת

משולחנם של גדולי ישראל

בחיוב של 'ונשמרתם' בהפקת לקחים מאסונות

הרב יוסף אביטבול שליט"א

הנה איתא בגמ' בשבת דף ס' ע"א לא יצא איש בסנדל המסומר, ושאלה הגמ' סנדל המסומר מ"א וכו' ר"א בן אלעזר אומר במערה היו יושבין ושמעו קול מעל גבי המערה כסבורין היו שבאו עליהם אויבים דחקו זה בזה והרגו את זה יותר ממה שהרגו בהן אויבים באותה שעה אמרו אל יצא אדם בסנדל המסומר. ומבואר מזה דלמדו לתקן תקנות שלא יהיה עוד כאלה אסונות.

והכא נמי אחרי האסון הקשה באתרא קדישא מירון בל"ג בעומר לפני שנים מועטות, שנהרגו בעוונותינו הרבים ארבעים וחמשה אנשים, ועוד עשרות נפצעו, מחמת דוחס ההמון יש לתקן תקנה שלא יהיו יותר מידי אנשים במקום אחד, ושיהיה ריוח בן אחד לאחד, ושיהיו סדרנים, וכ"ז מחיוב ונשמרתם מאוד לנפשותיכם, וכ"ש עתה מה שאירע שנפלו הפראענצס'ים בהיכל בית המדרש של קרלין סטולין בגבעת זאב בירושלים עיה"ק תובב"א,

והנה בליל שב"ק פ' בהר בחוקתי שמעתי בשיעורו של מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א שדואג כבר שבוע שלם לגבי המדרגות של בית הכנסת שהם צרות וצפופות והרי יש בבית הכנסת מאות מתפללים ויכול להיות דוחק שאנשים יפלו אחד על השני, אבל מאידך הסתפק שהרי אם יצטרך להביא מהנדס הרי יצטרך להוריד כמה ארונות ספרים, ולא יודע מה לעשות, ושאל למרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א מה לעשות שהרי יצטרכו מחמת זה להוריד כמה ארונות ספרים, ואמר שצריך להתפלל, וזה היה תשובתו, אולם זה חידוש לומר כן, שהרי אנחנו רואים מדברי הגמ' בשבת דלא מהני רק תפילה, ואולם י"ל דשאני שיכולים לתקן שירדו קצת קצת ויכולים להזהר, משא"כ האסון בהר מירון שהיה ללא שליטה.

• צידה לדרך •

יהודי יקר! הנך חלק מפאזל אחד גדול ששמו: עם ישראל. אם אתה לא היית - הפאזל לא היה שלם. אכן אתה יחיד, אבל מיוחד. תאמין בכל לב: שקודם שבאת לעולם - העולם לא היה מושלם, ואחרי שבאת - העולם לא יכול להתקיים בלעדך! (אור השבת)

תגלגל על בורא עולם

בימים האחרונים, לצערנו הרב, בחורי ישיבות רבים קיבלו צו גיוס לביתם. חלקם התייחסו כמו שצריך, וחלקם לקחו את זה כמה צעדים קדימה וחששם בקרבם. מאמר מיוחד שיעשה סדר אחד ולתמיד

יתנהלו מולו. יש לך חשש מה יהיה איתך עם הצווי גיוס - תיקח את החשש הזה תגלגל אותו כמו גלגל, כלומר תעזוב את החשש הזה, ותשלח אותו לבורא עולם. ומכאן תהיה בטוח שהוא יעשה את זה בצורה הטובה ביותר עבורך.

בחור יקר! הרי אתה יודע בכל ליבך ובכל נפשך, שדרך התורה שבחרת בה, לכבודו של בורא עולם בחרת. הוא רואה אותך כל רגע ורגע, הוא מתענג מהלימוד שלך, מהמעשים הטובים שלך, הוא מלווה אותך בכל מעשי ידך - ונותן לך להצליח ולקטוף פירות בעולם הזה.

אל תיתן ליצר הרע, שבא בתחפושת של 'צו גיוס', לשבור לך את האימון שבנית עם בורא עולם. "אמונה" - מלשון אימון. בכל התקופות הללו את הולך עם בורא עולם באש ובמים לומד תורה לשמה, למרות שיש סיבות ותירוצים לנתק אותך מלימוד התורה, אך אתה בוחר לבחור בבורא עולם. נראה לך שברגע שמגיע אליך 'צו גיוס' בורא עולם ישכח אותך? תתעורר!! לא ישימו לך אזיקים, לא ירדפו אחריך בשדות ובכרמים, לא יחקרו אותך במרתפים חשוכים, ולא יכו אותך במכות עד זוב דם.

אתה בחיר ליבו של מלך מלכי המלכים. אתה הכתר שבשביל בורא עולם ברא את כל העולם הזה. מה שהוא מבקש ממך כעת, זה דבר אחד אל תחשוש שמישהו יכול לפגוע בך חלילה וחס. אתה בידיים הכי חזקות וטובות בעולם! האם יש משהו שיכול לזוז ולפגוע בך בעולם הזה - אם לא הוראה ישירה של בורא עולם?

ויותר מזה - מבטיח לך בורא עולם תגלגל עליי את החששות ואת הפחדים שלך, מה יהיה ומה יקרה, תאמין שאתה בדרך המלך, בזה שבחרת בתורה הקדושה, ולעולם לא יוכלו לגרום לך משהו - ואתה תראה שבורא עולם ישמור עליך בצורה על טבעית.

ואל תגיד: ואם או אבל, או כך זה דרך העולם. כי אצל בורא עולם אין את הכללים הללו של: אם הם יבואו, ואין דרך העולם. אצלו יש את המושג שמי שמגלגל אליו את החששות שיש לו, ואומר לו: זה לא בכוחות שלי לדאוג לזה, אלא רק בידיים שלך - עשה למען תורתי. תשמור עליי שאני ישאר בחור ישיבה בלי שאף אחד יעצור אותי מלקיים את התורה, כי רק אתה יכול ואת זה אני מגלגל עליך, מנתק אותו ממני ומשאיר את זה אצלך, ואין לי מקום לחששות ולדאגות.

בחור יקר! הקב"ה צועד איתך יד ביד. אל תיתן ליצר הרע בתחפושת שנקרא 'צו גיוס' לתעתע לך את הדרך הנכונה והישרה, ויותר מזה, לגרום לך לחשוש ולהתעלם מהעובדה הזאת שאתה בחיר ליבו של מלך מלכי המלכים, ושהוא עומד מאחוריך בכל רגע ורגע, גם שלמדת את הוויות אביי ורבא, וכן, גם כעת שקיבלת צו גיוס. הוא איתך תמיד בכל רגע. תסמוך עליי, הוא יסדר אותך הכי טוב בעולם.

בשעה ששורות אלה נכתבות, שורות אחרות נמחקו. השורות הקודמות היו סיפור עם מסר עם התכנס יום תשעה באב לפתחנו.

בכל דור ודור. גם בדור הזה. יש את מי שרוצה חלילה וחס לפגוע באבא שבשמיים - בתורה הקדושה, ובבניו בחירי ליבו, תלמידי הישיבות הקדושים והטהורים, אשר כל 'חטאם' היה שעשו את רצון השם - ללמוד את תורתו, ובפעולה הזאת הם בעצם מותירים את הסיבה שבורא עולם נותן לנו לשבת על האדמה הקדושה הזאת, ולקבל את הניסים והישועות שהוא מוריד לנו משמים. אילולא הם - ואבדה כל הארץ הזאת.

בכל מקום ומקום צריכים לעמוד ולזעוק: התורה הקדושה התחנני בבקשה, שרק המזימה עצמה החסרת-שכל, להחליט לנתק את תלמידי הישיבות הקדושות מהתורה הקדושה - היו לא תהיה - לא תביא חלילה קטרוג על עם ישראל. היו לא תהיה.

אך לא את אלה הדברים באנו לעורר, אלו דברים מובנים אצל כל איש בר לבב שרוח השם פועמת בקרבם. על נושא אחר באנו לדבר, לבוא לעזרת השם בגיבורים, בני החיל - תלמידי הישיבות.

בחורים רבים קבלו צווי גיוס הביתה. וחששם עולה בליבם: שמה הם יתפסו לאור יום ויגררו עם שרשראות של ברזל לתוך בתי הכלא, ומתחיל לרוץ להם בראש כל מיני מחשבות לא טובות - מה יהיה, איפה נהיה, מה יוליד יום ומה יביא לילה.

אכן, יש את הבחורים שלוקחים את זה בצורה קלילה: "שיעור כללי בכלא" וכדו'. אך יש את הזרם השני, החושש יותר בחייו, שחלילה וחס יקרה להם משהו רע בעקבות אותו צו שהגיע אליהם, בדרך כלל גם מילים של יהיה בסדר או כולם ביחד לא תדאג, לא גם לא כל כך תורם להשקיות את נפשו ואת המחשבות המרצדות. ולכיוונם מכוונים השורות הבאות.

בחורים קדושים: ראשית, אכן פחד הוא דבר קיים אך חשוב להבין שהוא לא דבר אמיתי. כלומר, החששות שאתם מפתחים בראש זה לא הגיוני עד שזה לא מגיע, ובעזרת השם זה גם לא יגיע.

דוד המלך אומר בתהילים (כמו שתוכלו לראות את הפסוק מתנוסס על החלק העליון של עלון זה): "גול על השם דרכך ובטח עליו והוא יעשה". כלומר, תתפוס את הדרכים שלך - החששות שלך, תגלגל אותם לבורא עולם, תבטח בו שהוא היחיד בעולם שיכול לטפל לך בזה, ואכן אתה תראה ותיווכח לראות שהוא יעשה, הוא יקיים את הבקשה שלך.

מה הפירוש המילה תגלגל על השם? כמו שאתה לוקח גלגל, ואתה זורק אותו הלאה הוא מתגלגל ומגיע אל מקום חפצו, אבל החלק החשוב הוא - שהוא מתנתק ממך! הוא כבר לא בידיים שלך, הוא לא שייך אליך.

בצורה הזאת בדיוק, בורא עולם רוצה שבניו

הכבוד של האדם

בשבוע שעבר שאלנו מדוע אנשים עושים את מה שהם עושים, ומתנהגים כמו שהם מתנהגים? מתמודדים מול אתגרים חדשים, מהבחירות הקטנות ביותר בחיים ועד להחלטות הגדולות ביותר? מהו הכוח המניע שגורם לבני האדם לבחור במה שהם בוחרים?

והתשובה היא: כבוד עצמי

חכמי הנפש מגלים לנו שהכוח המניע של האדם הוא הכבוד, וכמו שהיה אומר הסבא מסלבודקא זצוק"ל: "אדם אינו יכול לחיות בלי כבוד. ולו יצויר שייקחו ממנו את כל כבודו הוא ימות! כי זה המזון הרוחני היחיד שיש לאדם בעולם הזה, והנשמה שהיא הכוח המניע את האדם זקוקה למזון זה (וזו הסיבה שהנשמה נקראת 'כבוד', ככתוב "למען יזמר כבוד" (תהלים ל, יג) כי זוהי המציאות הרוחנית היחידה כאן בעולם. עלי שור ח"א עמ' קיז, ח"ב עמ' רכה), ולכן אחז"ל: "לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות אפילו שלא לשמן, שמתוך שלא לשמן בא לשמן" (נזיר כג, ב). כי אי אפשר להתחיל עבודת ה', אם לא שיהיה תחילה שלא לשמה (ירוש חיים' להגר"ח מוואלווין).

ובאמת, זוהי גם הסיבה שאדם מוכן להתאמץ ולטרוח ימים ולילות כדי להיות עשיר, עד שיש כאלה שבחלק קטן מרכושם, יכולים הם להיות ברווח הם ובניהם עד סוף כל הדורות, ובכל זאת מדירים שינה מעיניהם ונתונים ללחצים כבדים כדי להשיג עוד מיליון ועוד מיליון. אך העניין הוא שאמנם אין להם צורך בזה, אך כבוד יש להם מזה, וכבוד הוא הכוח שמניע את האדם, כפי שכתב הרמב"ם 'שירים' (פרק יא): "כללו של דבר הכבוד הוא הדוחק את לב האדם יותר מכל התשוקות והחמדות שבעולם, ולולי זה כבר היה האדם מתרצה לאכול מה שיכול... והייתה פרנסתו קלה עליו, ולא היה צריך להתייגע להעשיר כלל, אלא שלבתי ראות עצמו שפל ופחות מרעיו, מכניס עצמו בעובי הקורה הזאת, ואין קץ לכול עמלו".

הכבוד כגורם מרתיע

עד כמה הכבוד מניע את האדם, ניתן ללמוד מדבר פלא שאנו מוצאים בגמרא (סנהדרין כט, א). מובא שם דיון שנערך בין כמה אמוראים, כיצד משכנעים את העדים שלא להעיד עדות שקר. אמר רבי יהודה: "הכי אמרינן להו נשיאים ורוח וגשם אין, איש מתהלל במתת שקר", ופרש"י שבשביל עדי שקר אין הגשמים יורדים.

ענה לו רבא שאמירה שכזו לא תרתיע אותם, כיוון שעדי השקר הללו לא אכפת להם שלא ירדו גשמים, שכן סבורים הם: "איך שכולם יסתדרו נסתדר גם אנו"... אך הוא מביא פסוק במשלי (כה, יח) שלדעתו זה מה שרתיע אותם: "מפץ וחרב וחץ שנון איש עונה ברעהו עד שקר", דהיינו שעדי שקר גורמים לעצמם מיתה. אלא שרבא אשי טוען ואומר לו שגם זה לא יפחיד אותם וימנע מהם להעיד עדות השקר, כי הם אומרים לעצמם, "בינתיים ניהנה מהכסף, ומה יהיה בהמשך? ה' ירחם..."

והגמרא מסיקה שמה שבאמת ירתיע את העדים הוא, "דאמרינן להו סהדי שקרי - אאגוריייהו זילי", ופרש"י שאומרים להם כי אלה ששכרו אותם להעיד עדות שקר בזים להם בליבם שבשביל מתת כסף הם משקרים.

ומבואר כאן דבר מדהים, שלא מועיל מה שאומרים להם שבגללם לא ירדו גשמים, וגם לא עוזר להתרועע בהם שהם עלולים למות בגלל עדות השקר שמכיעים, כי כנראה תאווה הבצע שלהם עולה על הכוול, אך מה כן יעזור? פגיעה בכבודם, כי כבוד הוא כוח המניע, ואם הם יודעים שהמעשה הזה יביא להם בוז - ההפך מהכבוד - שוב אין להם את הכוח המניע לפעול.

<< מתוך ספרו החדש של הרב, שעתידי לראות אור א"ה בקרוב >>

טרמפ של אמונה וביטחון

שהיהודי עמד תקוע בתחנה ללא תחבורה הוא נשא עיניים לשמיים והתחנן לטרמפ. שהוא הגיע הוא הבין שזה לא מדובר בנהג תמים...

בדור שלנו אנשים מחפשים סגולות, ומה הם עושים. מתקשרים למקומות מסויימים ומבקשים ברכה על פרנסה, על זיווגים והכל. לא שזה דבר לא טוב, אדרבה להחזיק את מוסדות התורה זה טוב מאוד. אבל אם יש כזה דבר שאפשר לבקש מאותו אבא למה אנו לא ממשיים את ההטבה הזאת.

”

לפני כמה ימים קניתי אוטו, ואתה הטרמפיסט הראשון שפוגש אותי. ואיפה? כאן, במקום שאני עמדתי לפני כמה שנים.

בורא עולם, אבא שבשמיים, הוא אבא של כולם. אדם נקלע לצרה וצריך ישועה יכול לפנות אליו. השיחה לא עולה כסף זו שיחה חינוכית, וחשוב לזכור שהיא תמיד מניבה תוצאות. זה בדוק.

שאדם מתפלל ומבקש מבורא עולם, אבא תיתן לי הוא לא רק ישלח לך את זה, הוא יבוא עד אליך וישיט לך את זה ליד. מה? כן! ככה זה עובד.

אני בטוח שאתם מודעים לכך, אבל צריך לחזק את זה כמה שיותר בתוך הראש, שכדי לקבל ישועות מאבא שבשמיים לא צריך להזיע הרבה. מספיק תפילה אחת קבלה ושינוי שיראה אהבה וקרבה לבורא עולם עשית את שלך, ובטוח שאם מגיע לך משמיים ישלחו את זה אליך, וכמו שאמרנו יותר נכון, עד אליך.

זה אחד מהמתנות שעם ישראל זכה לו בדורות האחרונים. שעל אף שהם נמצאים בגלות אבא שבשמיים לא מזניח אותם ודואג להם לכל חסרונם ולכל בקשתם. ואם כך, למה אנו עצלים. סגרו את העלון, והתפללו תפילה נרגשת לבורא עולם.

הסיפור הבא הובא במסגרת פרוייקט 'הפוחת בכל יום':

עמדתי ביציאה ממושב מירון וחיכיתי לטרמפ שייקח אותי לחיפה ויביא אותי אל אמי היקרה המצפה לי. היא לא חשה בטוב, וידעתי כי חיוני שאבקר אותה היום. עמדתי לקיים מצות כיבוד הורים וביקור חולים, ועל הדרך קויתי לזכות מישהו בגמילות חסדים.

מכונית מתקרבת, אני מרים את היד, המכונית נעצרת, ואז אני מגלה שבתוכה יושבים שני אנשים ללא כיפה, ובלי כל סימן זיהוי אם יהודים הם או לא. בעוד אני מתחיל להתחרט על שעצרתי אותם, שואל אותי הנהג: "לאן אתה צריך? לחיפה, עניתי, ולאן אתם?" "לרחובות".

אם ככה, המסקנה ברורה, אחכה לטרמפ אחר. לא הבנתי מדוע ממשיכים השניים לעמוד על מקומם ולדבר ביניהם. הם ליחששו מילים ומשפטים, וחששי הלך וגבר. מי יודע מה הם זוממים. בימינו אי אפשר להיות בטוחים בכלום. מספיק לך חצי דקה של דאגה כדי להעלות במוח את כל סיפורי הטרמפים בשלושת העשורים האחרונים בארץ ישראל, ולדמיין את עצמך בתוך הסיפור הבא בתור.

בעוד אני עסוק בדמיונות, הם עסוקים בדיון חשוב ולא ברור, ולבסוף פונה אלי הנהג: "בוא, ניקח אותך לחיפה". המבע שלו היה נדיב. הוא לא נראה כל כך רע כמו בדמיונות. דיברתי איתו עוד קצת, ביררתי במה הוא עוסק, והתברר לי מעבר לכל ספק שהנהג והנוסע, שניהם יהודים מזרע ישראל, ואפשר להכנס למכוניתם.

איזו הקלה! חשבתי אז, איזו שמחה יש לי מלפגוש יהודי. כמה נפלא להיווכח בפשטות שבה אנחנו סומכים על אחים יקרים. כמה ברור לי, שאם אמר שיקח אותי לחיפה, אז הוא אכן יקח אותי לשם. עליתי, הנהג פתח בנסיעה. הרכב נראה די חדש, ואני התרווחתי בנוחות על המושב האחורי. אחרי כמה דקות של נסיעה פותח הנהג את פיו: "אתה יודע למה החלטתי לקחת אותך לחיפה?"

- לא.

"אספר לך. לפני כמה שנים באתי כאן, לרשב" במירון, לעשות את יום כיפור. כל היום צמתי, התפללתי, ובמוצאי הצום הייתי מותש לגמרי. טעמתי משהו קל ממה שהגישו בציון, וכל מה שרציתי באותו רגע היה להגיע הביתה, וכמה שיותר מהר.

"יצאתי לטרמפיאדה, בדיוק כאן איפה שמצאתי אותך עומד, וחיכיתי לטרמפ. חיכיתי וחיכיתי, ושום אוטו לא נראה באופק. 'רבונו של עולם!' קראתי מעומק הלב. 'אתה יודע' - פונה אלי הנהג - 'אחרי יום כיפור אתה קליל כזה, מרגיש קרוב לאבא בשמים, התפילה שלך אמתית כזאת, בלי משחקים'... כן, אני יודע, אמרתי. אך לא הייתי בטוח כל כך. שום דבר איני יודע. אתה רואה יהודי פשוט, ואין לך מושג אלו עומקים בנשמה שלו.

"אז תשמע, אמרתי: 'השם, בבקשה תשלח לי אוטו. אני מוכרח לחזור הביתה. מבטיח שאם אתה שולח לי אוטו, אז כשיהיה לי אוטו משלי, הטרמפיסט הראשון שירצה לעלות, אקח אותו עד הבית שלו!'

"לפני כמה ימים קניתי אוטו, ואתה הטרמפיסט הראשון שפוגש אותי. ואיפה? כאן, במקום שאני עמדתי לפני כמה שנים. אתה צריך לחיפה, אני לרחובות, וזה אומר שאני צריך להכפיל את הדרך. לכן התדינתי פה עם חבר שלי, אם הבטחה שלי כוללת גם מצב כזה. בסוף הגענו להבטחה שהבטחה זו הבטחה, ולא משנה לאיזה קצה עולם אתה צריך להגיע. אתה הטרמפיסט הראשון, ואתה תקבל שרות וי איי פי כמו שהבטחתי."

אכן. הנהג היקר הזה לקח אותי עד לביתה של אמי בחיפה, ועם האוטו החדש הוא עלה על המדרכה כדי להגיע הכי קרוב לפתח הבנין...

האמנתי

חיים של שמחה וסיפוק בדרך אמונה וביטחון בקב"ה דניאל ברם

החיים נבנים מעויות

ביום שתשלים עם הטעויות שלך, מהסיבה שזה חלק מהטוב שבך, תוכל להתעלות ולצמוח. ובעיקר: לחיות חיים מאושרים עם סיפוק

חידה: אם ביום בהיר יכניסו אתכם לחדר כשעוטים על עיניכם מפת בד ללא כל יכולת ראייה והליכה בצורה בטוחה - כיצד אתם תוכלו ללמד את עצמכם את המסלול הנכון? התשובה היא: אם תתקעו תזוזו מעט ימין. לאחר מכן תמשיכו לנסות ללכת ישר ושוב פעם אם תתקעו אתם תזוזו שמאלה, וכך כל הדרך וגם שנפולים קמים ובודקים יותר עם הרגליים. כך תראה ההתנהלות שלכם פחות או יותר לאורך כל הדרך עד שתסיימו את המבוק המאתגר.

החדר הזה הוא נמשל. המשל הוא החיים. אדם בא לעולם והוא לא לומד בדיוק את הדרך הטובה והמתאימה עבורו. משמיים העניק לנו מתנה בורא עולם, מתנה ששמה 'טעויות', וכך שאדם טועה הוא לומד להשתפר להבא ולהצליח בזה יותר. כלומר: אין לאדם כל אפשרות בעולם לדעת מה הדרך הטובה ביותר עבורו, אם הוא לא יעבור תוך כדי במסכת של טעויות, שישפרו אותו וירימו אותו, עד שהוא יקלוט את הדרך בצורה נכונה.

קורא יקר! בורא עולם מצווה אותך "לעבוד" בעולם הזה, הוא לא מבקש ממך "להצליח". מזה שבורא עולם מדגיש לנו פעם אחר פעם שכל המטרה של האדם בעולם זה "לעבוד" אותו, משמע שהשם יתברך מחפש את המאמצים והפעולות שלך, אך הוא לא מחפש את ההצלחות שלך.

בורא עולם אומר לך: אתה תעשה את שלך, בדרך שאתה בוחר. אם תצליח או לא? זה לא בידיים שלך! אני אחליט! במילים אחרות: התפקיד שלך מתחיל ונגמר בעשייה שלך.

אם כן, למה אנשים הופכים טעויות לאסון?

נאמר בקהלת (ז, כ): "אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא". מבאר מרן הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר זצ"ל בספרו 'דרשות שבט הלוי' (שערי תשובה, עמ' ס): "עם ישראל נמצאים במדבר, מצדיעה ענני כבוד, משמיים יורד עליהם מן, הם זוכים לניסים אדירים מול עיניהם - אבל עדיין היצר הרע הכה אותם. כמה שהם זכו לטעום את הטוב, כמה שהם עצמם היו טובים, אבל עדיין טעויות היו להם.

ומכאן זה בא ללמדנו, תדע ככל שאתה טוב ככה אתה עושה יותר טעויות, ולמה? ראשית: כי זה אומר שאתה פועל הרבה ולא יושב על מי מנוחות. שנית: זה שאתה מבין שטעית, זה הגדולה! ואם אתה משלים עם זה שזה בסדר שטעית, כי אין דבר כזה בעולם שלא טועים - כי זה טבע האדם-כל אדם, זה אומר שאתה נהיה יותר טוב בהרבה ממה שהיה לפני כן. מהסיבה הזאת, חייבים לצאת אחרי שקראתם את הטור הנוכחי עם תובנה לחיים. שאני טועה - זה בסדר, כי אני לא אמור להיות מושלם. מושלם - זה שקר, זה קשקוש!! אין דבר בעולם שמושלם מלבד בורא עולם מלך מלכי המלכים. רק שנשלים עם החולשות שלנו, והטעויות שלנו, ונבין שרק איתם אנחנו יכולים להיות חזקים ולהיות טובים יותר - או אז נוכל גם לצמוח ולהתעלות, ולהיות שמחים ומסופקים בעזרת השם! ולכן שאתם עושים טעות - לעולם אל תכעסו על עצמכם! וכל שכן אם ראיתם מישהו אחר עושה טעות - אל תכעסו! שניכם נבראתם לא מושלמים.

ברגע שתשלים עם הטעויות שלך - אתה תהיה מנהיג!!

בחורי ישיבות? תרגישו בנוח לשאול ולדבר... לתגובות ולשאלות בדוא"ל: alon089945291@gmail.com

לתגובות או אם יש לכם סיפור חיים לשחף אותנו - שלחו לדוא"ל: alon7148455@gmail.com

בנין של ענווה

יומא דהילולא ה-14 לגאון הצדיק רבי משה בן טוב צ"ל המכונה 'צדיק המזוזת', בנו ממשיך דרכו הגה"צ רבי שמעון שליט"א בסיפורים אודות חיי אביו הגדול

הורתו ולידתו

"חלמתי הלילה את הצדיק רבי דוד ומשה צוק"ל" אמא - איטו הייתה נרגשת במיוחד כשיפרה לבעלה על החלום המיוחד "הוא בישר לי כי בקרוב אלד בן וביקש שאקרא לו על שמו".

בי"ז בסיוון תר"ץ בכפר תאמסינט הפציע אורו של הצדיק, למשפחת ביטון נולד בן ויקרא שמו בישראל 'משה' על שם הצדיק שלימים הוא עתיד לפרסם את שמו בכל העולם.

רבי מסעוד היה ידוע בכל אזור מגוריו כבעל חסד וכל אורח שהזדמן אל הכפר ולאחר מכן אל וואראזת מקום מגוריו ידע כי דלתו של רבי מסעוד פתוחה בפניו ככל שיחפץ.

לא רק פשוטי העם מצאו את מקומם בביתו של רבי מסעוד, גדולי וצדיקי מרוקו היו בני בית אצל רבי מסעוד, הבבא סאלי ועוד רבים מבני משפחת אבוהצירא, כשהיו מגיעים לאזור היו מתארחים בביתו של רבי מסעוד, שכיבד אותם בכבוד מלכים כיאה לקדושי עליון אלו.

ארץ ישראל

באותם ימים החל להתגלות הכח העצום לו זכה הרב להביא מזור תרופה לאנשים הזקוקים לכך דרך סודותיה של המזוזה

מייד לאחר נישואיו עלה הרב אל ארץ הקודש ולאחר חודשים ספורים הוא קבע את מושבו בעיר באר שבע.

החשיפה לחילוניות השולטת בארץ באותה תקופה הייתה בשיאה והרב היה מסתובב ברחבי העיר וזועק מנהמת לבו על השבת המתחללת ועל ביצור חומות הטהרה והקדושה, "כמה שאתה מרוויח בשבת אני אתן לך" היה הרב מתחייב לא פעם לנהגי מוניות שר"ל עבדו גם ביום השבת.

כבר אז החל הקשר המיוחד של הרב למצוות המזוזה, והוא היה מממן מכיסו הפרטי מזוזות מהודרות לכאלו שידם לא השיגה לקנות מזוזה לביתם.

לפרנסתו היה הרב עוסק בצורפות בחנות אותה פתח בשם 'ירושלים של זהב', אבל לאחר מספר שנים החל להתפרסם ברחבי העיר כי ברכתו של 'רבי משה הדתי' (כך היה נקרא הרב בגלל חזונו הבולטת עם זקן ארוך ופאות) עושות פירות ואנשים החלו להגיע אל החנות מכל קצוות הארץ כדי לקבל עצה ותושיה, באותם ימים החל להתגלות הכח העצום לו זכה הרב להביא מזור תרופה לאנשים הזקוקים לכך דרך סודותיה של המזוזה.

בעצת מורו ורבו אליו היה קשור בכל נפשו 'סידנא בבא- סאלי' החליט הרב לעזוב את העיר באר-שבע ולעלות אל עיר הקודש ירושלים.

בני, מה אני מבקש מכם?

שבורא עולם אומר: "מה אני מבקש מכם", זה במילים אחרות: בני אתם יכולים ומסוגלים לזה! ואכן אהבת חנם זה בדינו! זה אפשרי! כיצד ניתן למרות הכל לאהוב את האחר - כן, גם שהוא שונה או שונה | שני צדדים למטבע

הנקודה הראשונה שאנו אמורים להבין, שאין באפשרותנו לשנות את העולם. כל אחד מצויים בו הרגלים שעל פיהם הוא פועל, וגם אנו - יש את ההרגלים שאנו חיים ופועלים על פיהם.

אחרי שאנו מבינים שהשינוי צריך לבוא מהצד שלנו ולא מהצד השני. אפשר לגשת לעבודה. עבודה שאם נתמיד בה, החיים של כולנו ישתנו לטובה, וגם נזכה לקיים את רצון השם. כמו שאנו מבינים שלכל מטבע יש שני צדדים. כך לכל מקרה בחיים יש שני צדדים. יש את הצד החיובי ויש את השלילי. אנחנו בוחרים מאיזה צד לראות. לפי הבחירה שלנו גם הדבר עצמו - עליו אנו מסתכלים - מפרש לנו את הבחירה.

כלומר: מישהו צעק עליך ברחוב. אתה יכול להסתכל במבט שלילי: "איזה איש רע הוא". ואתה יכול להסתכל במבט חיובי: "מסכן, בטוח שעובר עליו משהו. הוא לא סתם צועק, אני מבין אותו הוא מסכן..."

ואם אתה לא מצליח לשכנע את עצמך שעובר עליו משהו, אז הפתרון הפשוט יותר הוא לרדת לסוף דעתו של השני. נקודת ההנחה שלך היא שאין מושלם בעולם! גם אתה צעקת על אנשים במהלך החיים שלך. אז מה זה אומר עליך- שאתה אדם רע? חלילה וחס! אתה אדם טוב בטבע שלך! ומה שהיה כאן זאת נפילה רגעית, נפילה שהיא לא מסכמת את האופי שלך כלל.

אחים יקרים! המשחק הוא בראש: לא מה חבר שלך עושה, אלא איך אתה רואה את הדברים. האם אתה מסוגל להבין, שאכן לפעמים קשה לראות את הצד הטוב והחיובי, אבל - הצד הזה קיים! ואם רצון השם שנבחר לראות את הצד הטוב של השני, ובדרך הזאת גם נגיע לאהוב את השני בע"ה - נעשה את זה בכל הכח.

אכן, בהתחלה זה קשה. אבל ככל שנרגיל את החשיבה ואת ההסתכלות שלנו לראות בשני רק את התכונות הטובות, זה ייהפך לנו להרגל קבוע. ויזכנו השם, שנזכה להיות אוהבים זה את זה, ושנזכה למלאות את בקשתו של בורא עולם בהידור ובשמחה.

וכעת, קוראים יקרים, מתחילה העבודה העצמית. אתם מסוגלים לזה. בהצלחה.

מובא במסכת יומא (ט, ע"ב): "עוון שנאת חנים חמור הוא משלושה עבירות החמורות ביותר, שהם שפיכות דמים גילוי עריות עבודה זרה. ועל שלשת עבירות אלו הורו לנו רבותינו ז"ל, יהרג ואל יעבור, שהרי בית מקדש הראשון חרב בעבור שלשת עבירות אלו ונבנה לאחר שבעים שנה בלבד, ואלו בית מקדש שני חרב בעבור שנאת חנים ולא נבנה אף שכבר עברו כאלפיים שנים וזאת כי עוון זה עדיין מצוי הוא בנינו".

מי שקורא את דברי הגמרא מבין שבורא עולם היה מוכן להרוס את בית הבחירה שלו, מהסיבה שלא היה אהבת חנים בין בניו. ואם יש פירוד בין איש לאחיו - הקב"ה כבר לא מעוניין שיהיה את בית הבחירה שכל כולו בנוי ומושתת על המושג של אהבת חנים.

כמו שידוע לנו אין הקב"ה דורש דברים מישראל-אלא אם הם יכולים לעמוד בכך. ובפרט מה שמגלה לנו הספר הקדוש תנא דבי אליהו (רבה, פרק כ"א): "כך אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל: "בני מה אני מבקש מכם? אלא שתהיו אוהבים זה לזה, ותהיו מכבדים זה את זה".

אבא שבשמיים אומר לנו בפה מלא: אני לא מבקש מכם כלום - אלא תאהבו אחד את השני. ואל תגיד: אני לא מסוגל!! - יהודי יקר, מי שברא אותך אומר לך: אתה מסוגל! אתה יכול לאהוב את השונה, אתה יכול להכיל את הדרך של האחר. כך נבראת.

ולמה באמת לא כל כך קל לאהוב את השני? התשובה היא: לא שזה קשה לך! אלא היצר הרע עובד סביב השעון כדי לשדר לך רק דבר אחד: לא כמה קשה לך לאהוב את השני! אלא כמה השני הוא לא טוב, כמה השני הוא לא מוצלח, וכמה השני לא ראוי להיות בחברתי כי אין בו דברים טובים כל כך.

וזה, רבותי, זה שורש הפירוד בעם ישראל. ההסתכלות השלילית על השני ועל מעשיו. הפרשנות הפסימית והשלילית למה שעושה השני, זה עצמו גורם ריחוק ופירוד שהוא מוביל ישירות לשנאה ופילוג.

וכעת, שאלת המיליון דולר: מה אנחנו יכולים לשנות בטבע שלנו כדי שנוכל להכיל את השני, לכבד ולהבין את השונה, וכן גם לאהוב אותו.

נצור לשונך // שומרים על הלשון - ורואים ישועות!

קבלה טובה לקראת תשעה באב: אם יש אדם שאתם רגילים חלילה לדבר עליו בצורה לא טובה, תקבלו על עצמכם לקחת רק אותו ובכל העוצמות להקפיד שלא לומר עליו דברים לא טובים, ולהיפך, להחמיא ולפרגן לו. כך עד שתתרגלו לא לדבר על אותו אדם דברים לא טובים, תעברו לאדם נוסף, וכך אט אט ישתרש בלב אדם העניין הזה של לדבר דיבורים טובים על השני.

בטחוני בצורי הוא אוצרי - פרשת דברים - חזון פ"ה ~ 1 ~

כס"ד, גיליון שבועי לאמונה, בטחון, וכל מה שמקרב יהודי לאכיו שבשמים.

לבקשת הצטרפות, שליחת סיפורים, תגובות והערות:

מרדכי הכהן מלאכי ביתר עילית 5834817@gmail.com תא קולי 073-2490589

והחידוש היותר גדול הוא, שכאשר נבחן את אותה שלישיה למחרת, אנו נראה את אותה תוצאה בערך, אבל הסדר ישתנה, דווקא ראובן היום סר וזעף, שמעון שמח וכן הלאה...

ובידך לגדל ולחזק לכל!

מה קרה שהוא שמח פתאום? הוא הלך לישון כשהוא כועס על כל העולם, והתעורר עם חיוך מלא עיזוז ומוטיבציה, למה? כי כי כך נגזר עליו מלמעלה, "כי באור פניך נתת לנו" ועלינו להמשיך ולבקש "וטוב יהיה בעיניך לברכנו בכל עת ובכל שעה!" הרחב פיך ואמלאהו!

~~~~

בליל שבת ישבתי וסעדתי את סעודת השבת, ואני שומע את התימני בעל זקן השיבה שיושב בשולחן הסמוך מספר לבני ביתו סיפור על האברך שרכש דג סלמון לכבוד שבת קודש, יחד עם ציטוט האמירה בשם רבי שלמה מקרלין... המילים מוכרות... אחר כך הוא עבר לסיפור הבא על דגי הדניס, ולא היה צורך בניחוש כדי להבין שהוא מקריא כעת מתוך הגיליון "בטחוני בצורי הוא אוצרי"... והיהודי התימני מפטיר בחיוך "זה שכתב את הסיפורים האלה, מוכר דגים, בטוח" חייכתי והודיתי לקדוש ברוך הוא על חסדיו.

הרי לא סביר שכל הנוכחים באולם באותה שעה הקריאו סיפורים מתוך ביטחוני בצורי... אלא מאי? הקדוש ברוך הוא ברחמיו הרבים סידר שדווקא אותו יהודי שמקריא מתוך ביטחוני בצורי, יתיישב בדיוק שולחן הסמוך אלי, כדי להעניק רגע של קורת רוח ועונג שבת לי ולבני ביתי!

כולנו יודעים את הסוד הקטן. אנחנו יכולים להיות במקום הכי יוקרתי בעולם, לשבת על מיטות זהב וכסף, מול שולחן מלא במעדני מלכים, אבל, אם חסר רק כמלוא נקב של מחט, אחוז אחד של "מצב רוח", כל היתר הופך לחסר ערך!

~~~~

ביום ראשון התקשרה אשה צדקנית אחת, ובקשה לרכוש מאה חוברות "בטחון מהו". אני לא מתפרנס מהמכירות הללו, אבל המונה בשמים בהחלט דופק... וגם התחושה האישית של "יש שכר לפעולתך" עושה משהו לבנאדם, אז אחרי הזמנה כזו, המחוג ב"שעון המצב רוח" נסק לגובה.

כאשר פניתי למסור את החוברות בכתובת שנמסרה לי, נזכרתי שיש באזור חנות ספרים ידועה שמסרתי להם חוברות למכירה לציבור הרחב. בטרם יצאתי לדרך התקשרתי אל הבעלים לשאול אותו כמה חוברות נמכרו והאם יש צורך בחוברות נוספות, כדי שאוכל להביא לו "על הדרך".

התשובה שלו היתה קצרה וחדה:

"נשארו המון חוברות, אתה יכול לבוא לקחתן"

המחוג ב"שעון המצב רוח"... שקע בתחתית...

הביקור בחנות התייתר.

בטוח הוא מוכר דגים...

תקציר:

סיפור פלאי על הרבי ר' שלמה מקרלין שיום ההילולא שלו חל ביום שישי כב תמוז, והמסר העולה ממנו, לא חוסכים על דגים של שבת!

~~~~

בשבת פרשת פנחס הנחה ד' את דרכי הרחק מביתי, בין ה"עם שבשדות".

בערב שבת, נכנסתי אל בית הכנסת המאולתר, כדי להתכונן קמעא לקראת בואה של שבת מלכתא.

היו שם בארון ספרים בודדים. שלפתי את הספר הראשון שהיה זמין בארון, ומצאתי את עצמי מחזיק בספר "שמע שלמה" - דברי תורתו של הרב הקדוש רבי שלמה מקרלין זיע"א.

ראיתי בזה גילוי מופלא של השגחה העליונה!

מזה שנים לא נתקלתי בספר הזה, והנה, היום יום שישי, בגיליון השבועי ציטטתי את דברי ר' שלמה מקרלין, בהדגשה על יום היארצייט שלו שחל היום כ"ב בתמוז, שהוא יארצייט שצינו אותו במיוחד, עד כדי כך שחסידי קארלין נוהגים לברך בו ברכת שהצינו למרות העיתוי, בבין המצרים! והנה - אחר שזיכיתי אלפי יהודים לומר דבר בשמו ביום היארצייט, גלגלו לידי מן השמים להגות בעצמי בו ביום - בדברי תורתו.

~~~~

שבת בבוקר, ברן יחד כוכבי בוקר, בטרם ימצאנה בטלית מקושטת, חפצתי ללמוד מעט לפני התפילה כדבריו המפורסמים של הרה"ק בעל "בית אהרן" מקארלין, שהלומד קודם התפילה בשבת קודש מרגיש טעם של גן העדן העליון.

כאמור, בארון הספרים המלאי היה מוגבל ביותר.

כמה כרכי משנה ברורה, ארבע גמרות בהוצאת טל-מן שראו ימים טובים יותר, הרבה סידורים לפסח ועוד כמה מזכרות שנשכחו במקום.

אני מתאמץ לא להתיימש מראש.

קבעתי מועד לסיום על מסכת שבת בימים הקרובים, ואני חייב לעמוד בהספק...

אני בוחן בכל זאת את המדף, והנה היא לפני!

גמרא שוטנשטיין בודדת, שבת חלק ד' בדיוק הכרך לו אני זקוק, אחד מתוך 63 כרכים שבסדרה, מה הסיכוי שדווקא הכרך הזה יהיה פה? בדקתי עם החברה הפרטית שלי לסטטיסטיקה, הסיכוי הוא 1/63 אבא שבשמים הכין עבורי את הגמרא שאני צריך, כדי ללמוד בה בבוקר לפני התפילה, להטעימני מעט "טעם של גן עדן העליון"!

~~~~

בחזרה לליל שבת, ארשה לעצמי נגיעה קלה בעצב רגיש...

מצב רוח!

כולנו יודעים שאם נעמיד 3 אנשים בעלי נתונים דומים לגמרי, גם מבחינה כלכלית, גם מבחינת בריאות ומשפחה, וגם מבחינת המטלות שעליהם לבצע, קרוב לוודאי שנמצא: ראובן פניו זורחות ומאירות ורק רוצה להיטיב עם מי שנקרה בדרכו, שמעון מהורהר ומודאג לגבי מי יסעדנו בימי הזקנה, ולוי סר וזעף סתם כך, כי הוא קם היום על צד שמאל...

תצליח במעשה ההוא אשר זכרת בו את ה'. [משלי ג – ט]

282 קצות הנכתב, - תוצאות 286:

מענדי ביסטאן - ביתר

המכתב הגיע בזמן - כעבור שש שנים

מספר הר"ר יעקב לברון, מונטריאול:

וכך אמר לו ר' שלום:

חלפו שלושה ימים, ואני מקבל טלפון: מדבר אברך משיבת מיר. אין מילים בפי להודות לכם, רכשתי את החוברת שלכם, ואני מרגיש שהחיים שלי התחילו מחדש... הקשבתי למונולוג הנרגש שנמשך במשך מספר דקות. הודיתי לאיש על דבריו החמים ואז שאלתי: "אני מבין שרכשתי את החוברת בחנות פלונית, כמה חוברות נותרו שם על המדף?"

- אף לא אחת. רכשתי את האחרונה!

והמחוג ב"שעון המצב רוח" נסק שוב לגובה.

נטלתי עמי איפה חבילה של חוברות ונסעתי לכיוון החנות.

אני מתאמץ לאתר חניה פנויה, נכנס לחנות, ומה אני רואה על הדלפק? חבילה של חוברות בטחון מהו... משמע הדובר הטעה אותי, לחינם התאמצתי ובאתי עד הנה... יש פה די והותר...

והמחוג ב"שעון המצב רוח" שוב שוקע...

אבל כבר באתי, אז אני מחליט בכל זאת לגשת אל המוכר ולבקש תשלום עבור הכמות שנמכרה כבר. המוכר מקבל את פני: אהה, זה אתה, לא ידענו איך לאתר אותך, רבים ביקשו את החוברת, בינתיים רכשנו כמות של חוברות מחנות אחרת.

נשמח לכמות נוספת!

והמחוג ב"שעון המצב רוח" מתרומם לגובה!

אז מה היה לנו פה?

בעצם כלום, שום דבר לא השתנה בעולם האמיתי, הכל זה בראש שלי... אבל הדברים האלה לא קורים לבד! גם זה משמים! צריך לבקש, וצריך גם להתמודד ולקבל באהבה את המצב רוח הפחות נחמד...

שמעתי פעם שעל זה אנחנו מתפללים 3 פעמים ביום
"ברכנו ד' אלקינו באור פניך, כי באור פניך נתת לנו
תורה, אהבה, חסד, צדקה, ברכה, רחמים, חיים
שלום," הכל תלוי בהארת פנים שאנו זוכים לה מאבינו
שבשמים!

אז יכולתי להאריך ולכתוב עוד כמה פרקים על מצב רוח, וכמה זה ענין מרכזי בחיינו, אבל כמובן שאין טעם לפרט ולכתוב הכל...

השגחה פרטית היא הדבר שעומד מאחרי כל מה שטוב לנו, ומה שלהיפך חלילה, אין צורך בסיפורי דרמה בשביל לחיות עם השגחה פרטית, החיים עצמם הם הסיפור!

וכך כותב רבינו יונה החסיד:

ודע כי יש אנשים **שעיניהם אל ה' במעשה גדול**, כגון אם יבקשו לפרוש בים לסחורה או לצאת בשיירה, **ובמעשה קטן לא יזכרו את ה'** מפני שהוא **קל בעיניהם**, וברור לדעתם כי יעלה בידם, או מפני שלא יגיע להם הפסד מרובה אם לא יצליחו.

ע"כ אמר **בכל דרכיך** דעהו, בדבר גדול או קטן, כי אחר שכל הפעולות תלויות ביד ה', וכל ההצלחות בחסדו, חייב אדם לזכרו **בכל מעשיו**.

כי אם יצליח המעשה בידו - והוא לא זכר בו את ה' ולא נשא עיניו בו אל ה', הנה קיצר בחוק העבודה, כלומר, מיעט בעבודת השי"ת.

בטחוני בצורי הוא אוצרי - פרשת דברים - חזון פ"ה ~ 3 ~

שולעם? האם ר' שולעם לא קיבל משכורת עבור עבודתו בשייבה? התחרטתי מיד על ההתבטאות הזו, אך המילים כבר נאמרו. הבעת פניהם של שני היהודים הנכבדים שבפתח הביעה מחאה נמרצת... הם הסבירו בלהט שר' שלום השקיע מעצמו וכוחותיו הרבה מעבר לנדרש ממנו, הם הוסיפו ואמרו:

ברי לנו שאם תאמץ את זכרונך מעט תיזכר גם אתה בדברים מיוחדים שקיבלת באופן אישי מר' שלום, ועבורם אתה חייב לו הכרת הטוב מיוחדת.

אני בהיותי רעב וחסר סבלנות הפטרתי בקוצר רוח: אוקיי, אני אנסה להיזכר, וברגע שאזכר בדבר מסוג זה אפנה אליכם מיוזמתי ואשתתף בסכום הגון כהכרת טובה ראויה.

כך נסתיימה השיחה הבלתי נעימה, ואני מיהרתי לשוב לארוחה הממתנה לי.

אכלתי ושבעתי, ברכתי ברכת המזון ויצאתי לבית המדרש לשיעור היומי.

בשעה 9:00 הסתיימה ה"קביעות עיתים", יצאתי מבית המדרש לכיוון ביתי. ביציאה מבית המדרש התקרב לעברי אברך יקר, הרה"ח ר' שלמה יוסף דייטש זצ"ל.

ר' שלמה יוסף צהל לקראתי כאילו המתין לי זמן רב. וכך הוא מספר לי:

אני הגשתי כרגע בקשה להוצאת משכנתא על הבית שלי. לשם כך הבנק דרש ממני את החוזה המקורי של רכישת הדירה. התיישבתי לחפש את החוזה במגירה שבה מניחים מסמכים שלא יודעים היכן להניח אותם... פשפשתי במסמכים שבאותה מגירה, ונתקלתי בערימה של כרטיסי טיסה מודפסים. שלא כמו בימינו בעבר כל כרטיס טיסה היה מודפס בחמישה עותקים. את הראשון מסרו בעליה למטוס, את השני בירידה, וכן הלאה. את העותק המיועד ללקוח נהגתי לשמור לעצמי, כדי שיהיה לי תיעוד של כל הפעמים שבהם נסעתי לארץ ישראל בימי חיי. עברתי גם על הערימה הזו כדי לראות שמא החוזה מסתתר בין כפלי הכרטיסים, ומצאתי ביניהם מעטפה סגורה. זכרונתי התעורר. קיבלתי את המעטפה הזו מיהודי בירושלים לפני שש שנים כאשר שבתי מחתונה משפחתית, על מנת למסור אותה פה לכתובת מסויימת, והיא נשארה בין כרטיסי הטיסה ונשכחה ממני לחלוטין.

כך המעטפה העלתה אבק שש שנים, עד אשר היום מצאתי אותה וראיתי שהיא מזומנת אליך!

אז בבקשה ידידי, אחרי בקשת המחילה על העיכוב הקצר, ממתין עבורך פה מכתב שנשלח עבורך מירושלים עיר הקודש שש שנים לאחור...

סקרנותי ניצתה. מה יש במכתב הזה ומיהו ששלח אלי מכתב מירושלים עיר הקודש, בפרט מכתב שנשכח שש שנים במגירה... ריח של מסתורין הכה באפי... אני פותח את המעטפה ולמרבה הפליאה אני רואה שהשולח אינו אלא... המשגיח הרה"צ רבי שלום ישראל דירנפעלד... סקרנותי הוכפלה... מה יכול להביא את המשגיח הנערץ לשלוח לי מכתב...

הבנתי שכרגע אין לך לאן ללכת. בישיבה מלאתי את תפקידי. אתה מבין בעצמך כי היה זה בלתי אפשרי להשאיר אותך בישיבה במצבך הנוכחי. אולם האם אתה סבור כי אני אאפשר ל"חושביעך ווילער בעלזער בוחע"ר" בחור חסידי חשוב לצאת לרחוב?

עכשיו עלי לקיים מצוות הכנסת אורחים! אתה האורח שלי!

ר' שלום הכין עבורו ארוחת ערב שכמוה לא זכה הבחור לאכול בכל שנותיו בישיבה... אחר הציע לו מיטה, והורה לו לקרוא קריאת שמע שעל המיטה וללכת לישון...

כזה היה רבי שלום!

ע"כ ההקדמה כדי לקבל מושג מי האיש שבו עוסק סיפורנו.

ובכן - מעשה שהיה כך היה.

היה זה במונטריאול, כחמש עשרה שנה לאחר נישואי. עבדתי אז בעבודה מפרכת, והייתי מגיע מידי ערב הביתה סחוט ועייף.

ערב שגרתי אחד הגעתי הביתה עייף ומותש, וגם רעב מאד... התיישבתי לאכול ארוחת ערב. הספקתי לברך המוציא ולנגוס בפת, כאשר נקישות נמרצות נשמעו על דלת הבית. אחד הילדים פתח את הדלת, ועדכן שמדובר בשני גבאי צדקה. הוצאתי מכיסי שטר של חמישה דולרים ונתתי לבני שימסור להם.

אולם רעייתי עצרה בעדי.

מדובר בשני אברכים חשובים מהקהילה - אמרה - שעומדים בפתח,

לא ניתן לפטור אותם בחמישה דולר.

יש לקבלם בכבוד הראוי להם...

אני הייתי כאמור עייף ורעב, העיתוי לגמרי לא התאים לי לקבל אורחים... אך ההכרח לא יגונה... קמתי ממקומי בליאות וניגשתי לכיוון הדלת.

בפתח עמדו שני יהודים מוכרים נשואי פנים.

הם סיפרו שהם עורכים מגבית כדי לסייע בנישואי בנו של ראש הישיבה הבלתי נשכח רבי שלום דירנפעלד שיחי'. אני כאמור הייתי במצב של חוסר סבלנות בולט... הענקתי להם עשרים ושישה דולר וקיוויתי שישחררו אותי בזריזות אל הארוחה הממתנה לי... אולם הבעת פניהם אמרה שהם לא מתכוונים להסתפק בסכום הזה. כנראה שהם העריכו את יכולתי ביותר מכך...

הם אמרו: יענקי, לא בשביל סכום כזה באנו אליך.

לא מדובר בעוד מגבית, מדובר במשגיח האהוב והנכבד ר' שולעם שכולנו חייבים לו הכרת טובה רבה. אין ספק שגם אתה זכית להנות ממאור פניו ולקבל מפיו ומתורתו, ואנחנו מצפים ממך לנתינה הגונה בהתאם.

"את חטאי אני מזכיר היום"... זה היה בוודאי כתוצאה מחוסר הסבלנות שלי באותו רגע, ומפי נפלי המשפט: למה אני חייב הכרת הטוב מיוחדת לר'

בטחוני בצורי הוא אוצרי - פרשת דברים - חזון פ"ה ~ 4 ~

זה אך לפני כשעתיים הצהרתי בפני שני אברכים חשובים שר' שלום כביכול עבד עבור משכורת... "אינני זוכר שאני חייב לו הכרת תודה מיוחדת" והנה באופן כה פלאי סובב הקדוש ברוך הוא שממש עכשיו יגיע אלי מכתב שר' שלום כתב אותו ושלח אותו אלי בידי שליח לפני שש שנים! מסבב הסיבות דאג שהמכתב ינוח בצד עד לרגע הנכון, והמכתב הגיע אלי דווקא הערב, כדי להזכירני נשכחות וכדי להוכיחני על פני על מידת הכרת הטובה שר' שלום זכאי לה ממני! אסור להחזיר טובה על הלוואה משום איסור ריבית... אך המכתב וההתנהלות שסביבו מספיקה די והותר כדי להזכיר נשכחות, עד כמה מסור היה המשגיח הצדיק ר' שלום לתלמידיו בכלל, ואלי אישית בפרט!

מובן שחזרתי אל האברכים ומסרתי בידם סכום הגון לתמיכה בר' שולם כפי שהתחייבתי...

ושבוע, כשלאבון לב ר' שלום נלקח מאיתנו בטרם עת, הגיע הזמן לפרסם את הסיפור המדהים הזה, ללמד מה היה ר' שלום, ואת דרכי ההשגחה המופלאות!

הגיליון השבוע לזכות החזן והכלה שיחיו -

שהחזנה תהיה בשעטומ"צ והזיווג יעלה יפה יפה, ויזכו לראות בנים ובני עוסקים בתורה ובמצוות.

אחרי שנים שלא היינו בקשר, והרי בזמננו ישנן דרכים קלות יותר לתקשר מהארץ לחו"ל.

הלב שלי פועם במהירות, ואני מתחיל לקרוא.

הוא מתחיל בשורה ארוכה של תארים מופלגים מלאי חיבה ודברי חיזוק שהמשגיח מביע לתלמידו לשעבר - אני הקטן, ואז הוא עובר לענין שלשמו הוא כותב.

מעשה שהיה כך היה.

בעת שלמדתי בשיעור א', באחד הימים המשגיח הבחין בי מסתובב הלך ושוב בחצר הישיבה. הוא ניגש אלי וסנט בי בחיבה: הייתכן, בחור כמוך מסתובב בחוץ? מדוע אינך יושב בבית המדרש ליד הגמרא? אמרתי למשגיח: אומר את האמת. כידוע הייתי אחראי על ארגון שבת לקבוצת תלמידים בישיבה. תלמידי ר' מרדכי שובקס כמקובל הוזמנו עבור שבת מזכרות שונות, כמו סידורים זמירות וכדומה. מקובל היה שפונים ליהודים מהקהילה בארצות הברית כדי לבקש מהם עזרה במימון הוצאות השבת. כך היה מקובל אז וכנראה גם היום. ואמנם קיבלתי הבטחות שונות שעדיין לא נפרעו.

על חשבון ההתחייבות הללו הזמנתי מזכרות שונות שחולקו בשבת ביד רחבה.

נכון לעכשיו הכסף עדיין לא הגיע אלי, ויש ספקים שאני חייב לשלם להם, והדבר טורד את מנוחתי ומקשה עלי להתרכז בלימוד.

ר' שלום שואל בנימה אבהית:

וועגן וויפל רעד זיך? בכמה מדובר?

- 500 דולר ארה"ב.

ר' שלום: אני אלוה לך 500 דולר. אתה תחזור לבית המדרש ותהיה עסוק בלימוד התורה זהו תפקידך בעולם. סירבתי להאמין למשמע אוזני... וכי מי זה מלווה לבחור צעיר סכום כזה, בפרט שהוא בודד בארץ, ועוד מדובר פה על המשגיח בכבודו ובעצמו, זה נשמע לי לא הגיוני! אבל ר' שלום אמר לי בהחלטיות: לימוד התורה שלך שווה בעיני הרבה יותר מ-500 דולר! תכתוב לי פתק שאתה חייב לי 500 דולר, אותן תחזיר לי כאשר הכסף יגיע מארצות הברית, ובזה נסגור את הענין.

ואכן כך היה. ר' שלום נתן לי 500 דולר, אותם בוודאות הוא לווה מהיכנסתו, כי כסף לא היה ברשותו מעולם ואני חזרתי לבית המדרש אל הגמרא.

כל זה התרחש לפני כארבעים שנה כאשר אני למדתי בישיבת בעלזא, ברחוב אגריפס בירושלים.

כעת כותב לי ר' שלום במכתב - היות ובזמנו פרעתי לו את החוב בזמן שהוא לא היה בביתו, ואחר כך נשכח ממנו הענין, קרה שהפתק נשאר ברשותו. ומכיוון שחז"ל אסרו להחזיק בשטר פרוע, ומן הראוי להחזירו ללווה, לכן הוא שולח בזאת את השטר שלא הוחזר אלי בזמנו מצורף למכתב שאותו אני מחזיק בידי!

נותרתי עומד באמצע הרחוב במונטריאול כשהמכתב בידי ולסתותי שמוטות... עמדתי שם גדהם מ"צירוף המקרים..."

אחי ורעי ראו נא הזמנה זו כאישית!

הזמנות פרטיות לא נשלחו

בעזרת

נעלה את ירושלים

על ראש שמחתנו

עוד ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים

קול ששון   בסימן טוב   ובמל טוב   וקול שמחה   וקול חתן   וקול כלה

בשבח ובהודיה להשי"ת על כל הטוב אשר גמלנו
שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה
הננו מתכבדים להזמין את קרובינו וידידינו שיחיו
להשתתף עמנו ביום שמחת כלולות בנינו היקרים

החתן הכבוד המופלג   הכלה הבתולה המפוארת

יעקב צבי   **ברכה צייטל**

בן פרת גילה ע"ה   תח"י

שתתקיים בעזרת השי"ת למזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת
ביום שלישי שנכפל בו כי טוב

פרשת ואתחנן לסדר "למען ייטב להם ולבניהם עד עולם"
י"א מנחם אב תשפ"ה (למס' 5 באוגוסט)
באולמי "אני הדקל" רח' עזרא 22 בני ברק
קבלת פנים בשעה 18:00   החופה בשעה 18:45

הננו בקריאת אחווה אל אורביו וקרובינו
לבוא ולשמח עמנו ולהרעיף מברכותיכם
וברציה בתת השי"ת שמחה במעונכם ישמח לבנו גם אנו

אב החתן   הורי הכלה

שמואל מושקוביץ   מרדכי הכהן מלאכי ורעיות

קרית הבעש"ט, פתח תקוה   ביתר עילית

לעילוי נשמות
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמות
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: מצפים לגאולה

פרשת דברים

בס"ד | גליון מס' 542

מה הקשר בין הרופא שלא בא, ל'קאפטן' שאינו נלבש?

כל המתאבל על ירושלים - זוכה ורואה בבניינה!

חז"ל הבטיחונו 'כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בבניינה'. ושואלים המפרשים: וכי הדורות הקודמים לא התאבלו ירושלים כראוי - עד שלא היו ראויים לבניינה? היתכן שהדור שלנו דווקא, השקוע עד צוואר בעסקיו וענייניו, הוא הוא הדור שיתאבל כראוי על ירושלים ויראה בבניינה? איך יתכן שדווקא אנו נזכה, וכי האבלות שלנו היא האבלות הנדרשת?

וביאר הרה"ק בעל ה'חתם סופר' ז"ע: אין זאת ברכת חז"ל על בניין ירושלים לעתיד, בקרוב. אלא זו הבטחה למתאבל עתה, שהוא רואה בהווה ממש את ירושלים בבניינה. כי כשאדם מתאבל כראוי, כלומר - כשלב מלא בציפיה לראות בגאולה ה', כשהאבל הוא מתוך תחושת געגוע והתרפקות 'מתי אבוא ואראה פני אלוקים', הרי שמתוך האבל הוא זוכה לראות מעט מזעיר מבניינה של ירושלים, והוא חווה את אותן הרגשות של קרבת אלוקים בהן יזכה לעת הגאולה!

אחים יקרים! הבה לא ניתן לצער ולכאב להכריע אותנו, חלילה לתת לרגש הגלות לשבור אותנו. 'המתאבל על ירושלים' מתוך אמונה וציפיה לראות בישועת ה', 'זוכה ורואה בבניינה' בתוך אבלו, כי הוא חווה קצת מהטוב הצפון לו לכשתבוא הגאולה, הוא מרגיש בחיק הבואר יתברך תוך כדי האבל. הכאב שלו הופך לגעגוע, הצער הופך לציפיה, והאבל - לרגעי הוד של קרבת אלוקים עילאית, של שותפות עם געגועיו של אבא בשמים!

ובפרט בשבת קודש זו, שבת חזון, שהיא שבת מרוממת מכל שבתות השנה, כפי שצדיקים ז"ע ביארו 'רב לך' - כמה גדולה המעלה של 'שבת בעמק הבכא' - השבתות שהן בימי הצער. הרה"ק בעל ה'תפארת שלמה' ז"ע מגלה, כי על ה' נאמר 'ביום השביעי נתעלה וישב על כסא כבודו' - ביום השבת קודש ה' יתברך מתעלה מרגשות הצער לשמחה עם בניו אהוביו, וזהו הזמן להושיט יד ולהתעלות יחד עמו לשהות בצל השכינה בשבת

קודש!

אחים יקרים, אנו כואבים ואבלים, אך חלילה לנו להתיימש או להתעצב עד חידלון המעשים. את רגשות הכאב נהפוך למנוף של ציפיה, ואת הלב המלא באבלות נמלא בתחושות געגוע. אם לא ניגאל חלילה ואכן נתאבל כך - יהיו השעות בהן נשב ונבכה שעות של קרבת ה', שעות שנחוש בהן את ה'זוכה ורואה בבניינה', ומתוך כך נזכה באמת לראות בבניינה של ירושלים ובגאולה השלימה, במהרה בימינו אמן!

הציפיה לרופא שיבוא...

הילדים שעמדו סביב המיטה של אביהם החולה, נראו חרדים ומודאגים. האב שכב כמעט ללא ניע, התקשה לנשום וסבל ייסורים קשים וכואבים. הם ניסו להקל עליו ככל יכולתם, אלא שיכולותיהם היו מוגבלות מאוד. המחלה הקשה עושה שמות בגופו של אביהם, ואין לאל ידם להושיע.

אם חלילה וחס לא יבוא משיח צדקנו עד מוצאי השבת הבעל"ט, הרי שעם צאתה נתיישב כולנו על הארץ מתוך צער ויגון, ונתאבל על חורבן בית המקדש. כבר כמעט 2,000 שנה שמדי שנה בשנה עם ישראל בכל תפוצותיו מתאבל בכאב על בית המקדש שחרב, ועדיין לא נגאלנו...

הכאב והאבל על חורבן בית המקדש והגלות הקשה, אינם מתבטאים בצער בלבד, אלא גם בחמישה עיניים - מניעת אכילה ושתיה, איסור רחיצה, אי נעילת נעלי עור ועוד, מתוך תכלית שכל אלו, לרבות הישיבה על הארץ, יובילו אותנו להתנתק מצרכי היום יום שלנו, להפסיק את העיסוק בנוחות שלנו, ולקרב אל הלב את תחושת הגלות והחוסר הנורא.

ביום הזה, אנו מבקשים להגביה את המבט מעל לצרכינו האישיים, ולחשוב קצת מעבר - על צער השכינה, על הגעגוע ההדדי שבינינו לבין אבינו שבשמים. הנה כי כן, כל בר דעת יודע שכאשר בן אובד להוריו חלילה, הם אינם מוצאים לעצמם מנוח, ליבם מלא בחרדה ודאגה לשלומם, ונפשם יוצאת בגעגוע וכמיהה לראותו שם אליהם בריא ושלם.

לאבינו שבשמים היה בית וכולנו היינו בו בני בית. בכל עת שמחה או צער, בחג ובמועד, נקהלנו ובאנו אל ביתו, שם הרגשנו חבוקים ואהובים בחיקו. אך מפני חטאינו גלינו מארצנו, ועתה לאבינו האהוב יש מיליוני בנים רחוקים, כשלמרבית הצער חלקם אובדים ואבודים ואפילו לא מכירים אותו. כמה כואב, כמה עצוב, כמה מצער!

בעת הזו, כשנתיישב על הארץ, מעבר לכאבנו האישי על הגלות הארוכה, מעבר לצרות האופפות אותנו כחלק ממנה, מעבר לנסיגות והאתגרים שכולנו מתמודדים עימם עקב הגלות הקשה, הבה ניחדד מחשבה לכאוב את כאבו של אבא, לחוש את געגועיו. להבין שנפשו של אבינו שבשמים יוצאת אלינו, ורצונו עז לקרב אותנו אליו בשגית, חפץ הוא שנהיה ראויים להיגאל, ושנשיב לו בפסוק החותם את ספר 'איכה': 'השיבנו ה' אליך ונשובה, חדש ימינו כקדם'!

אמנם, לא נוכל לחדד בליבנו את הכאב. להדגים לעצמנו על מה אנו מבכים, לתאר בעיני רוחנו את רגע הגאולה והאוויר הצרוף שיהיה מנת חלקנו אחר בואה. כאשר הכאב שלנו על חורבן בית המקדש ילווה בציפיה כנה לגאולה, כאשר הצער שלנו יבוא מתוך תחושת חסר וגעגוע לגאולה - רק אז נוכל להתאבל ולצפות לגאולה כראוי!

לפיכך, נדרשים אנו לחדד בליבנו את הכאב. להדגים לעצמנו על מה אנו מבכים, לתאר בעיני רוחנו את רגע הגאולה והאוויר הצרוף שיהיה מנת חלקנו אחר בואה. כאשר הכאב שלנו על חורבן בית המקדש ילווה בציפיה כנה לגאולה, כאשר הצער שלנו יבוא מתוך תחושת חסר וגעגוע לגאולה - רק אז נוכל להתאבל ולצפות לגאולה כראוי!

מצוה לפרסם: סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטובל לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה ה"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקד"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

ואז, בדרך אגבית למדי, התבשר אחד הבנים כי פרופסור מומחה במיוחד עתיד להגיע העירה, כזה שאומרים עליו שהוא מסוגל לטפל במחלה הקשה של אביהם, ולהשיבו לבריאותו כבשנות צעירותו ממש. הבנים מבררים על היום והשעה המדויקים, וכשנודעים להם הפרטים - הם לא ממתנים ולו רגע קט, שולחים את אחד מהם להמתין לבואו של הרופא ולהעזיקו מיד...

חולפת כמה שעות, והנה דפיקות בדלת. כל הבנים מזנקים ממקומם בציפיה כי זהו הרופא, אפס - כי זה לא הרופא אלא אחיהם - זה ששלחו אותו להזמין את הרופא. הוא מספר להם כי פגש את הרופא, הוא אמר שהוא צריך לנוח מעמל הדרך ויש תורים מוזמנים מראש, אולם בהמשך היום - אין בעיה, הוא יסור לבית אביהם ויבדוק את מצבו.

חולפת רבע שעה, ושוב נשמעות דפיקות בדלת. כל הבנים מזנקים ממקומם, מקווים ומייחלים כי זהו הרופא. כשהדלת נפתחת, ניצב שם השכן, מבקש ללוות שקית חלב... הם מעניקים לו שיחת חלב בפנים חתומות, כשהלה תמיה מה כה מאכזב אותם בבקשתו, למה הם נראים כה מאוכזבים מביקורו...

עוד חצי שעה חולפת, ושוב דפיקות. הדלת נפתחת בסערה, כשאחד האחים לוחש 'עכשיו זה בטוח הרופא'. אלא שלא היא - זהו אותו שכן... הוא התקשה להבין את המבטים החתומים, ולכן אץ רץ למכולת לרכוש חלב ולהשיב להם. כעת הוא תמיה במידה בפולה: הן גם כשהשיב את החלב הכל הביטו בו באכזבה...

והוא לא יודע, שהאחים מזנקים ממקומם כנשוכי נחש בכל נקישה שנשמעת, מתוך תקווה וציפיה שמא ואולי זה הרופא שיחיש מזור לייסוריו של אבא. ולכן, גם כשמאן שהוא נקש על הדלת לבקש צדקה, וגם כשחבר הגיע להעביר משהו לאחד הבנים - כולם התקבלו במבטי אכזבה, כי הבנים כולם מצפים לאורח אחר, לרופא שהבטיח שיבוא והם מצפים לו בכל יישותם, ליבם לא עומד בציפיה לבואו!

השעות נוקפות, מדי פעם נשמעות נקישות, כדרכם של בתים בישראל. בכל פעם שהן נשמעות הכל מזנקים ממקומם, בטוחים שהפעם, הפעם - זה בטוח הוא. כה מייחלים הם לרופא שיציל את אביהם ויחיש את גורלו לחיים, שגם בפעם העשירית הם קופצים ממקומם אחוזי תזזית לקראת הנקישות הנשמעות, מייחלים כי הנה זה הרופא שהבטיח שיבוא!

את מעשה זה היה מספר הרב מבריסק זצ"ל, ומוסיף: ציפה לגאולה - אין פירושה לדעת שמתו שהוא תבוא הגאולה, ואנו בהחלט מחכים שתבוא, אבל ננסה להסתדר בלעדיה לחילה עד אז... ציפיה לגאולה היא כציפיהם של הבנים היושבים ליד מיטת אביהם המוטל על ערש דווי, כאשר כל נקישה בדלת מקפיצה אותם ממקומם, כי הנה, עכשיו זה בטוח הוא!

מי שהבטיח לנו שהרופא-הגואל בוא יבוא, נאמן הוא עלינו יותר מהרופא שאמר שבמשך היום יגיע לבקר את אבא. אנו סמוכים ובטוחים, מאמינים בני מאמינים בביאת המשיח, ואף על פי שיתמהמה עם כל זה נחכה לו! - לכן, גם רגעי האבל והכאב מיוחדים הם למחשבת הציפיה לגאולה, מחדדים בליבנו את התחושה שהנה - תיכף תתרחש הגאולה, בן דוד יבוא ויגאלנו!

אחים יקרים, אל תיפול רוחנו מרוב צער, כל נתיאש מן הגאולה. את הכאב והאבל אנו מייחדים לאמונה חזקה ובהירה ש'פתאום יבוא האדון אל היכלו', שהרגע הגדול קרב והולך. הבה נצפה לגאולה שלימה מכל הלב, ונזכה במהרה לראות בביאת המשיח!

ה'קאפטן' שאי אפשר להשתמש בו!

הגה"צ רבי מנדל גפנר זצ"ל, נודע בירושלים של מעלה כדמות הוד של עבודת ה' תמימה, מתוך צער וכאב על גלות השכינה וציפיה תמידית לישועת ה'. מתוך געגועיו המרובים הוא שייסד את מעמד 'ברכת כהנים' ההמונית הנערכת בכותל המערבי בימי חול המועד פעמיים בשנה, מבקש לחוש מעט מזעיר את התכנסות הכהנים בבית המקדש ועבודת הקודש שלהם ברגלים.

בארון שבביתו, החזיק רבי מנדל 'קאפטן' - בגד שבתי מיוחד, שנקרא ה'קאפטן' של משיח. זהו בגד שבתי - חגיגי וייחודי, שרבי מנדל קנה בהון תועפות - במושגי אותם ימים, בגד מפואר ויוקרתי. רבי מנדל לא לבש אותו מעולם, רק הכין אותו בארון - שיהיה לו בגד לקדם בו את פני משיח צדקנו, שלבואו קיווה וייחל בכל יום! מעת לעת, היה ניגש אל הארון ומלטף במבט מלא געגוע את ה'קאפטן' של משיח. לעתים, היה מודדו בזהירות, מבקש לוודא שמידות גופו עודן תואמות ל'קאפטן' הייחודי. בכל יישותו חש את הרצון הבוהר להיות מוכן לרגע הגעת הגואל, ולא רצה להיתפס בלי בגד מהודר ומפואר כיאה לרגע הגעת משיח צדקנו!

בערב שבת אחת, בשעת הצהריים, הוציא רבי מנדל את ה'קאפטן' השבתי הרגיל שלו מהארון, וגילה כי ה'קאפטן' נקרע. כנראה כשהשיבו לארון במוצאי השבת

שעברה לא שם לב לקרע שנפער, ועתה - עומד הוא בפני 'קאפטן' קרוע, שאינו ראוי ללבישה בשבת הקרובה. מאידך, גם לתקן אותו כראוי כבר לא כל כך אפשרי, שכן השעה מתחילה להתאחר ושבת המלכה מתקרבת...

פנה רבי מנדל לרבנית הצדקנית, וביקש ממנה שתתקן קמעא את ה'קאפטן' השבתי, על מנת שיוכל ללבושו איכשהו בשבת הקרובה, כאשר במשך השבוע יבוצע בו התיקון הדרוש במלואו. הרבנית הביטה בקרע והעוותה את פניה, בהסבירה לבעלה כי הקרע עמוק וארוך, וקשה למצוא לו פתרון בזמן קצר כל כך. 'אולי תלבש בשבת הזו את ה'קאפטן' של משיח' - שעומד ממילא בארון, ולאחר השבת אתקן את ה'קאפטן' השבתי ביישוב הדעת? - הציעה הרבנית.

ורבי מנדל השיבה בפנים תמהות: 'והלא משיח יכול לבוא בכל יום! גם היום! ואם יבוא היום - הכיצד אקבל את פניו באותו 'קאפטן' שאני לובש ממילא באין לי 'קאפטן' אחר?! - לא אוכל ללבוש את ה'קאפטן' של משיח, הרי הוא צריך להיות מוכן לתפקידו בכל רגע, שהלא מחכה אני לבואו של המשיח בכל רגע!'

הסיפור הנפלא הזה, שקיבלנו מידידנו הסופר המוכשר הר"ר שמואל צבי גנץ שליט"א, פותח לנו את העיניים לרגע: אחים יקרים, 'אחכה לו בכל יום' - כן, גם עכשיו, גם היום! הבה נראה לנגד עינינו את דמותו של רבי מנדל התמיה איך ניתן להשתמש ב'קאפטן' של משיח' באופן חד פעמי ביום שגרת, ונבין:

כן כן, אנו מחכים למשיח כל יום, כל רגע! הצער שלנו על הגלות - משולב בתקווה עמוקה ובווערת, כי בעוד רגע בדיוק יכול הכל להתהפך ונשמע את קול פעמי משיח! וככל שהאבל והצער שלנו יהיו מתוך תחושות אלו - כך נזכה באמת לקרב את בואו, והלואי והוא באמת יבוא בעוד רגע ממש!

האמונה מקרבת!

היה זה בעת 'סעודה שלישית' בבית הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל. בביתו נכחו אז בנו - להבחל"ח הגאון רבי בנימין שליט"א, הרה"ג רבי אפרים הולצברג שליט"א - שסיפר את הסיפור, ועוד כמה נכדים וננינים. לפתע נשמעו נקישות על דלת הבית ומאן דהוא ביקש להיכנס, אך בני הבית השיבו כי בשעה זו הרב סגור ומסוגר, והבית יפתח לכניסת הקהל רק לתפילת ערבית של מוצאי שבת.

האיש - שמאוחר יותר התברר שהוא רב נכבד וחשוב של קהילה בארה"ב - ניאות להמתין. בצאת השבת נפתחה הדלת והכל נכנסו לתפילת ערבית, והרב הבין כי יתכן שגם לאחר ערבית יתקשה לשאול את אשר על לבו. לפיכך האריך בתפילת 'שמונה עשרה' עד מאוד, הכל כבר עזבו את הבית כשהרב אלישיב נשאר כמעט לבדו, ואז הוא סיים את תפילתו וניגש אל הרב.

הרב הביט בו מופתע, שכן לא היתה זו שעה בה היו שואלים שאלות. אולם האורח ניצל את שעת הכושר, ומיד אמר: 'האמת שיש לי הרבה שאלות לשאול, אבל אני מבין שאין זו העת. לפיכך אשאל רק שאלה אחת: 'מחיד גיסא - הרי העם היהודי מאויים מאוד, באיומים מבית ומחוץ. מאידך גיסא - קשה לומר שהציבור חש את צער הגלות, רוב האנשים עסוקים בענייניהם. מה ניתן לעשות כדי להחדיר את הציפיה לגאולה ולקרב את הגאולה השלימה?'

בני הבית הופתעו לשמוע את השאלה. בטוחים היו שמדבר בעוד שאלה הלכתית מהסוג שהרב משיב עליהן בקלות מתוך גאונותו העצומה. והנה - האורח הזה מציב בפני הרב שאלה מרתקת ומעניינת, שהרב לא מיהר להשיב עליה אלא החל להרהר בכובד ראש...

ואז נשמע קולו אומר: 'יש לעודד ולחזק את אמירת 13 עיקרי האמונה הנאמרים לאחר תפילת שחרית בכוונה. זו הדרך להעמיק את הציפיה לגאולה ולקרבה עד מאוד!'

מדהים! הנה לנו מבטו של גדול בישראל. קירוב הגאולה עובר דרך אמונה תמימה מתוך כוונה, ב-13 העיקרים - שאחד מהם הוא עצם האמונה בביאת המשיח, ובהמתנה לו בכל יום שיבוא!

אחים יקרים! אנו עומדים להתיישב על הארץ, לזעוק את הקינות, לבכות על החורבן. הבה לא נישאר רק בצער ובבכי, הבה ניקח את הרגשות הללו לחידוד הציפיה לגאולה, להעמקת התחושות שהנה - תיכף ומיד - נזכה להיגאל. וככל שהתחושות הללו יפעמו בליבנו, ככל שנרגיש באמת שאנו ניצבים כפסע מהגאולה - כך באמת נזכה לקרב אותה, ולהיות מהמתאבלים על ירושלים כראוי - הזוכים ורואים בבניינה בקרוב ממש, אמן!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

פרשת דברים

"אֲנָשִׁים חֲכָמִים וְנָבוֹנִים... וְאַקָּח אֶת רְאִשֵׁי שְׁבִטֵיכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וְיָדְעִים" (א, יג-טו).

הקשה מרן הראש"ל הגר"ע יוסף צוצק"ל: הרי מובא בגמרא בעירובין (דף ק:), שמשה ביקש שיביאו לו אנשים חכמים ונבונים, אך לבסוף נאמר שבאר רק אנשים חכמים וידועים, אבל נבונים - לא, וזאת משום שלא נמצאו בהם אנשים נבונים!

ויש להבין, איך יתכן שבאותו דור - שהיה דור דעה - לא נמצאו אנשים נבונים, והלא בדורות מאוחרים יותר נמצאו אנשים נבונים, וכמו שנאמר (דברי הימים א יב, לב): 'ומבני יששכר יודעי בינה לעיתים', ואם כן איך יתכן שבדורו של משה רבינו לא היו אנשים נבונים?

וביאר מרן צוצק"ל: נכון - הוא כינוי למי שמבין דבר מתוך דבר, ומעלה זו גיע אליה האדם על ידי שהוא מתעמק ומתייגע בתורה להבין הלכות סתומות, לפלפל בהן עד שיגיע למסקנות הלכתיות. והנה, בדורו של משה רבינו כל הלכה שלא היתה ברורה להם, לא היו צריכים להתעמק בהבנתה, משום שהיו ניגשים אל משה רבינו בעצמו והוא היה מבאר להם אותה היטב. מכיון שלא היו מתייגעים להבין דבר מתוך דבר בתורה, על כן לא נמצאו באותו הדור אנשים נבונים.

אולם בדורות מאוחרים יותר היו צריכים לעמוד ולהתייגע בתורה, כי לא היה מי שיבאר להם היטב, לכן היו אז מצויים אנשים נבונים. (תורת הפרשה)

"לֹא תִכְרֹוּ פָנִים בַּמִּשְׁפָּט כִּפְסֹן כְּגֹדֶל תִּשְׁמָעוֹן" (א, יז).

כתב הש"ך (ח"מ יז, ב) בשם **ספר חסידים**, שאין לדין להסתכל בפניהם של בעלי הדין בעת שטוענים את טענותיהם, שכן 'אסור להסתכל בפני אדם רשע', ואמרו חז"ל (אבות א, ח): 'וכשיהיו בעלי דינים עומדים לפניך, יהיו בעיניך כרשעים'.

על דבורה הנביאה, נאמר (שופטים ד, ה): 'והיא יושבת תחת תומר דבורה בין הרמה ובין בית אל בהר אפרים, ויעלו אליה בני ישראל למשפט', ובגמרא במגילה (דף יד, ה) הקשו: 'מאי שנא תחת תומר?', ותירצו: 'אמר רבי שמעון בן אבשלום: משום ייחוד', כלומר: שלכאורה יש איסור ייחוד כאשר שפטה את בעלי הדין, ועל כן אמר הכתוב ששפטה 'תחת תומר' - 'שהוא (עץ) גבוה, ואין לו צל, ואין אדם יכול להתייחד שם עימה כמו בבית' (רש"י בגמרא).

וכתבו התוספות: 'מפני הייחוד - כשבאים אליה בני ישראל למשפט'.
והתמיהה מתבקשת: מה חידשו התוספות בדבריהם? הלא כך פשטות דברי הגמרא?

ועל כן הביא גאון עוזינו החיד"א, פירוש נפלא ששמע בילדותו:

התוספות התקשו איזה איסור ייחוד יש כאן, והלא עם שני אנשים כשרים אין איסור ייחוד (וכדעת הרא"ש והטור), והיא שפטה את ישראל, ואם כן היו תמיד שני בעלי דינים? ועל כן תירצו שהאיסור הוא **"כשבאים אליה בני ישראל למשפט"**, כי הלא אמרו (אבות א, ח): 'וכשיהיו בעלי דינים עומדים לפניך, יהיו בעיניך כרשעים', ואם כן אינם חשבים כשרים, ובאותה שעה יש חשש ייחוד, ועל כן נאלצה לשבת בחוץ, תחת תומר!

(חומת אנך)

"אֶעֱבְרָה בְּאַרְצָךְ... אֶכֶל בִּכְסֶּף תִּשְׁבְּרִי וְאֶכְלֵתִי וּמִים בִּכְסֶּף תִּתֶּן לִי וְשִׁתִּיתִי" (ב, כז-כח).

כאשר התווה ציוותה (לקמן כג, ד) 'לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה'', הטעימה זאת: 'על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים'. ולפ"ז יש להקשות מדוע כאן לא נאמר במפורש 'לחם בכסף תשברני ואכלתי', אלא לשון כללית - 'אוכל בכסף תשברני'?

והנה ידועים דברי התוס' (ב"מ סד: ד"ה ולא) - 'ולפי שהתורה התירה בהדיא, לא רצו להעמיד שם חכמים דבריהם'. והוא כלל גדול בדברי סופרים, שחכמים אינם אוסרים דבר שהיתירו נכתב בתורה במפורש.

מעתה, אילו היה נכתב כאן 'לחם בכסף תשברני ואכלתי', לא היה כח ביד חכמים לגזור שאסור לאכול פת עכו"ם (ע"ז לו:), שכן אם היינו מוצאים שבני ביקשו במפורש 'לחם' מעכו"ם, הרי שהדבר מותר. והיות וידעה התורה שעתידים חכמי ישראל לגזור על פיתם משום בנותיהם, לפיכך לא כתבה במפורש 'לחם בכסף תשברני ואכלתי' שמזה משמע שמותר לאכול לחם עכו"ם, אלא כתבה 'אוכל בכסף תשברני ואכלתי' שלשון זו יכולה להתפרש על מאכלים אחרים ולא דווקא על לחם.

(רביד הזהב)

"וַיְהִי בִּארְבָּעִים שָׁנָה בְּעֶשְׂרֵי חֹדֶשׁ בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל־אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֹתוֹ אֵלֵיהֶם. אַחֲרֵי הִכְתּוּ אֶת סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבוֹן וְאֵת עֹוג מֶלֶךְ הַנָּשִׁי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּעֶשְׂתָּרֶת בְּאֶדְרָעִי. בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן בְּאֶרֶץ מִזְרָב הַזֵּה אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת לְאֹמְרֵי" (א, ג-ה).

יש להתפלל: וכי רק בשנה הארבעים בראש חודש טבת דיבר משה ככל אשר ציווה ה'? הלא במשך כל הארבעים שנה דיבר אליהם את דברי ה'!

זאת ועוד: מה השייכות של 'אחרי הכותו את סיחון ועוג' - לדברי משה לשליחות ה'? **ועוד:** מהי כוונת 'הואיל משה באר' - והלא רק חזר על סיפור המעשיות, ולא על דיני התורה?

'ולהבין כל זה' - כותב הגאון רבי אלכסנדר זושא אלישיבין זצ"ל, בעל 'אלף המגן' (גאון ודרשן מופלא, רב בצארי וחוטימסק שברוסיה, ובסוף ימיו רב בתל-אביב) - 'אקדים מה שאמרת: **בבואי לארץ הקדושה**, א' דסליחות תרצ"ה':

בגמרא בביצה (לה). מסופר: 'כי שלק רבי אבא אמר: 'הא רעווא דאימא מילתא דתתקבל' (כשעלה רבי אבא מבבל לא"י התפלל: יהי רצון שאגיד דבר תורה שיתקבל ע"י חכמי המקום בכדי שלא אתבייש). ולכאורה יש להבין: מדוע לא התפלל כך בהיותו בחו"ל? וכי דוקא בא"י צריך לומר דברים של טעם?

אך הנה, מצינו כמה פעמים שאמרו חז"ל על חכמי בבל (ע' פסחים לד: זבחים ס: ועוד): 'משום דיתבי בארעא אמרי שמעתא דחשוכא' (=בבל נקראת 'ארץ חשוכה', לפי שהיא עמוקה, ועל כן חכמיה אומרים שמעות 'חשוכות'), והוא תמוה: היעלה על הדעת שגדולי ארץ ישראל יחרפו ויגדפו, חלילה, תלמידי חכמים שבבבל, בדברים כאלו?

אולם הכוונה הפוכה ממש: לא לבזותם התכוונו, אלא כבוד גדול חלקו להם בזה! שהרי אמרו בבבא בתרא (קנה): 'אוריא דארץ ישראל מחכים', ולכן כשלא מצא חן בעיניהם דבר מסוים מתורתם של חכמי בבל, לימדו עליהם זכות ואמרו שלא היו אשמים בזה, ואילו היו בארץ ישראל - היו גדולים בתורה בהרבה מאשר הם בבבל, וזו היתה כוונתם: שרק משום שחכמי בבל יושבים בארעא חשוכא, הגיעו לידי אמירת 'שמעתא דחשוכא', ולא אשמתם היא זו!

ולכן רבי אבא, בבואו לארץ ישראל, התפלל שיאמר דבר המתקבל, כי עד עתה אם לא התקבלו דבריו - היתה אמתלא לומר שבבל, שהיא 'ארעא חשוכא', אשמה בזה, אבל אם עכשיו אם לא ימצאו דבריו חן בעיניהם - מה יאמר ומה ידבר?

ומעין זה אומר גם משה רבינו כאן: 'ויהי בארבעים שנה וגו' - וכבר הגיעו לגבול ארץ ישראל, וממילא התווספה להם חכמה, אז דיבר אליהם 'ככל אשר ציווה ה' אותו אליהם', אבל עד עכשיו היו בחוץ לארץ, שהיא 'ארעא חשוכא', ושם לא היה יכול לבאר להם את התורה כל כך.

רק 'אחרי הכותו את סיחון מלך האמורי וגו'', ואם כן עכשיו היא ארץ ישראל, הואיל משה 'באר את התורה הזאת', כי עכשיו הוא יכול לבאר להם היטב את התורה!

(ושלל לא יחסר)

"וַיִּבְרַךְ אֶתְכֶם כָּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם" (א, יא).

מעשה שבאו אל מרן ראש הישיבה רבי יהודה צדקה צוצק"ל, ושאלוהו מפני מה כל הברכות של בן אחותו, הראשון לציון רבי מרדכי אליהו זצ"ל מתקיימות?

השיב להם הרב צדקה זצ"ל: אספר לכם סיפור. כשהרב היה נער צעיר בגיל 14 הוא ישב בישיבה ולמד ומידי פעם נהגו להביא לישיבה רבנים שונים לבחון את התלמידים של הישיבה. באחת הבחינות נשאלה השאלה לתלמידים: מדוע לא מברכים על מים אחרונים? ואילו אדם שמתקין מעקה בביתו שלא "פול הנופל" כלשון התורה, כן צריך לברך ברכה על מצוה זו?

אותו הרב לא הספיק לגמור את השאלה, והרב מרדכי אליהו שהיה אז בן 14 בלבד כבר קפץ להשיב. וכך אמר לו: יש פה חילוק עצום, במים אחרונים אתה דואג לעצמך שלא תסתכן מהמלח סדומית, וכשאתה דואג לעצמך מה פתאום שתתקן ברכה? זו לו מצוה, מפני שאתה דואג רק לעצמך. אבל לעומת זאת בעשיית מעקה, למי אתה דואג? לאחרים, שלא ייפלו. אם אתה דואג לאחרים - אז יש ברכה.

והוסיף ואמר על זה הרב צדקה: כיון שהרב מרדכי אליהו זצ"ל היה כל כולו דואג לאחרים, לכן יש לו כח לברכותיו, שהברכות שלו מתקיימות.

(עונג לשולחן שבת)

העלון מוקדש לשחרורם במהרה של כל השבויים בריאים ושלמים, לרפואת כל הפצועים, להצלחת וישועות כל אנשי הבטחון ועם ישראל בכל מקום שהם.

המעשה שלפנינו סופר על ידי הגאון רבי אשר דרוק שליט"א:

אברך חשוב המתגורר בעיר רחובות, התעורר בוקר אחד משנתו ולפתע חשכו עיניו, פשוטו כמשמעו. עינו היתה נתונה תחת רטייה שחורה. חצי החדר שכנגדה נותר חשוך.

בתחילה סבר כי מדובר בטעות, הוא נטל את ידיו ומיהר לשטוף את עיניו במים צוננים, אולם הדבר לא הועיל. ברוב פחד ובהלה מיהר לחייג למוקד של קופת החולים, פקיד אדיב ענה לו ומשהבין את מצבו נרתם לעזרתו ועד מהרה השיג לו תור בהול במרפאתו של אחד מטובי רופאי העיניים בארץ. הרופא בדק היטב, ומשסיים את הבדיקה המקיפה הודיע לו ביבושת כי בהלתו לא הייתה לחינם, חיידיק נדיר מוזן שטרם נחקר די הצורך קינן בעינו וגרם לה להתנוון.

כאילו לא די בכך, הוסיף והבהיר לו הרופא כי אין בארץ הידע המתאים להתמודד עם חיידיק מסוג זה, אולם אף אילו היה, מצב העין נראה כבי רע. פנה האברך לרופאים אחרים לשמוע חוות דעת נוספות, אולם כולם היו תמימי דעים כי אפסה כל תקווה להציל את עינו.

בצר לו התייעץ האיש עם אחד מטובי עסקי הרפואה בארץ.

לאחר בירור מעמיק מצא הלה כי בבית חולים נידח באחת ממדינות ארצות הברית, נמצא רופא מומחה שכבר הספיק לצבור ניסיון רב בתחום זה. דא עקא, כי רופא זה מבקש סכום כסף רב תמורת הטיפול. מה לא יעשה אדם כדי להציל את ראייתו? האברך לא חשב פעמיים, הוא גייס הלוואות מכל מי שרק יכול, בסיוע אותו עסקן נקבע מועד מזוהז לפגישה, ועד מהרה מצא עצמו בין שמיים וארץ בדרך לבוסטון בארצות הברית, כשליבו מלא תקווה לרפואתו.

מרפאתו של הרופא המומחה דמתה יותר למעבדה. החדר היה עמוס במכשירים שונים ומשונים בעלי עדשות ועיניות מזרות למראה, והרופא לא פסח על אף אחד מהם. שעה ארוכה נמשכה הבדיקה המתישה, כשבסיומה הושיב הרופא את האברך על כיסא, הושיט לו כוס מים ומיד החל להרצות את תוצאות בדיקתו.

"צר לי להודיעך", בישר הרופא, "כי כל הבדיקות מראות שלא תשוב יותר לראות בעיניך. אם לא די

בכך, הרי שהחיידיק עומד לעבור לעין השנייה, ולכן מומלץ לך לעקור את העין החולה בהקדם האפשרי ולקבוע תחתיה עין תותבת. אם לא תעשה זאת, עלול אתה למצוא את עצמך בימים הקרובים עיוור בשתי עיניך".

המידע שקלח מפי הרופא בטבעיות, היכה את מידענו בהלם מוחלט. לאחר השקעה וטרח כה מרובות ולאחר תקוות כה גדולות, התנפץ חלומנו לפתע על סלע המציאות, וליבו נשבר לרסיסים. הוא קם מהכיסא ובקושי הצליח להוציא מפיו כי מנקש הוא ארכת זמן של יום או יומיים כדי לענות את תשובתו, וכך בעיניים דומעות ובלב שבור יצא הוא מחדר הרופא אל הרחוב השקט.

במרחק של רחובות ספורים מהמרפאה, שכן בית הכנסת של הקהילה היהודית הקטנה, לשם החיש האיש את פעמיו. למרבה המזל, על אף שבית הכנסת היה ריק מאדם, היתה הדלת פתוחה. עד מהרה מצא האברך את עצמו עומד מול ארון הקודש, כשעיניו מוצפות בדמעות ורתחות. הוא החל להתייפח כפי שלא התייפח מעודו, אך לא ביקש מאום.

הוא עצם את עיניו ואמר בתחנונים: "סליחה, בושתי ונכלמתי להרים פניי אליך, ריבון העולמים. אנא, סלח לי על חמישים השנים בהם לא זכרתי להודות לך כיאות על אחת מאלף אלפי ריבי רבבות הטובות שעשית עמדי מעודי ועד היום הזה, ועל כוח הראייה המופלא שחנת אותי בו. אף ברכות השחר שבהן הייתי אמור להודות על הראייה נאמרו על ידי בכל בוקר בפיזור הדעת, אנא מחל לי".

כך במשך שלוש שעות רצופות עמד האיש כשפניו טמונות בפרוכת, ופיו אינו פוסק מלהביע תודה לריבון העולמים על שנים ארוכות שפעלו עיניו כשורה וסייעו לו באין ספור מצבים, תוך שהוא מפרט פרטים שונים שזכר.

אחר הוסיף והודה אף על יתר איברי הגוף ותועלתם, והכל תוך כדי בכיות עצומות. שלוש שעות לאחר מכן, כשחש האברך כי הוקל משאו הכבד, עצם את עינו בשנית והוסיף תפילה בלב שבור על עינו המצויה בסכנה, שידי אדם קצרו מלהושיע, ורק אדון הנפלאות יכול להצילה.

"ריבונו של עולם", התחנן האברך, "אנא תן לי את ההזדמנות לתקן את אשר עיוותי. הוציאה ממסגר נפשי כדי שאוכל להודות את שמך, והצל את עיני מכיליון כדי שאוכל להודות לך עליהן מעתה ועד

עולם סלה".

כשיצא מבית הכנסת בלב קל יותר, היתה כבר שעת צהריים מאוחרת. מבלי לדעת מדוע נשאוהו רגליו בשנית למרפאתו של הרופא. שעת קבלת הקהל כבר הסתיימה, אך הוא התחנן לפני הרופא כי יואיל לבדוק בשנית. הרופא עמד לגחך לשמע הבקשה, אך משהביט בעיני האברך האדומות מבכי, נכמרו רחמיו והוא הסכים לעשות זאת. הוא חיבר את החולה למכשור המשוכלל והביט במיומנות בצגים שלפניו. מרגע לרגע הבחין האברך כי משהו מתרחש, מפי הרופא המכובד בקעו קריאות התפעלות באנגלית טיפוסית: "איטס וונדרפול! איי דונט בליב איט!".

מאי-שם הופיעו עמיתים למרפאה בחלוקים לבנים.

המקרה כפי הנראה כבר היה ידוע להם, ולפי התדהמה שניבטה מפניהם, הבין האברך כי אכן אירע הנס. העין, שמבחינה רפואית כבר נחשבה כמתה, שבה לפתע לגלות סימני חיים. ביום שלמחרת כבר נערך הניתוח שהשיב לו את ראייתו, וכמה ימים לאחר מכן שב האברך לארץ כשהוא מלווה בכינוי שהוצמד לו מפי הרופא: "נס מהלך". את קבלתו הוא לא שכח, מאותו יום ואילך לא פסק האברך מלהודות בכל עת מצוא.

בשבת שלאחר מכן ערך האברך 'קידוש רבא' בבית הכנסת, ובסעודה סיפר ברוב עם את סיפורו המפעים. אלא שבכך לא תם הסיפור. כחודשיים ימים לאחר מכן, קיבל האברך שיחת טלפון בלתי צפויה: "אינך מכירני", פתח הדובר שמעבר לקו, "אך אורח הייתי בבית הכנסת בשבת שערכת את סעודת ההודיה. הקשבתי לסיפורך המפעים והחלטתי לנסות להעתיקו. בביתי שתי בנות מוצלחות, בנות עשרים ושמונה ושלושים ושתיים. מה לא עשינו והיכן לא התפללנו כדי לזכות לראותן מקימות בתים בישראל, אולם ללא הועיל.

"בעקבות סיפורך החלטתי לנקוט יוזמה משלי, ביקשתי מבנותיי לרשום על דף פרטים רבים ככל האפשר שעליהן הן חשות חובה להודות. כך עשיתי גם אני, ולאחר מכן התכנסנו כל בני המשפחה יחדיו כדי להודות על כל הפרטים שרשמנו, וההמשך היה למעלה מכל דמיון. לפני כשלושה שבועות זכיתי לארס את הבכורה, ואמש זכיתי לארס גם את השנייה. גם אנו זכינו לראות בעינינו מה גדול כוחה של תפילת הודיה הבוקעת ממעמקי הלב.

(מתוך 'מאה ושניים סיפורים' - ח"ד, מאת הרב צבי נקר)

משולחנו של העורך

לילה ויום, לא פסיק פומיה מגירסא כאשר עיני הכל ראו, והוות נהירה שמעתתא מפומיה כימא דאיתיהבא וכו'.

בספר יד שאול על הל' נדרים (לגאון רבי יוסף שאול נתנזון זצ"ל, י"ד רלו, ט) כתב על הגה"ק רבי אברהם, שנקרא החסיד מאמסטרדם, שהיה מתענה שנים רבות משבת לשבת ולומד תורה יומם ולילה 'בעמידה'. וכן מסופר בקונטרס 'תולדות קדושת לוי' על רבי לוי יצחק מברדיטשוב (נדפס בסוף קדושת לוי, אות כב) שלמד ולימד בבית מדרשו עם מאות תלמידים כשהוא עומד. כמו"כ הביאו בספר 'זכרונות ומסורות על החת"ס' (עמ' 126) על מרן החתם סופר, שלמד ולימד בעמידה בין ביחיד ובין ברבים, עד אשר הזקנה קפצה עליו. וע"ע בחוט המשולש (עמ' נה) ובדרך צדיקים (עמ' רצז) מעין זה.

בספר חוט המשולש (עמ' רצז) כתב על הכתב סופר זיע"א, שכל עבודתו - הן הלימוד והן כתיבת החידושים - היתה בעמידה, ולא ישב אלא רק בסעודה, והקפיד שלא לישב בכסא גדול, שזהו עצלות, וגם נראה כישיבת קבע ורק 'לגור בארץ באנו'.

בספר 'וילקט יוסף' (תולדות גאון פולין, ריש הספר) הביא שהמקובל רבי יהודה לייב אשלג זיע"א בעל פירוש 'הסולם' על הזוה"ק אמר, שהוא סובל מאד מכאבי גלגלים, כי הוא למד הרבה תורה בעמידה. ואמר, שאע"פ שנדמה לאדם כי בישיבה השכל מתיישב יותר, אמנם האמת לא כן, כי כל מה שיגיעים עם הגוף ביותר, השכל מתיישב יותר.

והרה"ג שמואל ברוך גוטס הביא בקונטרס 'בעמדם יעמדו' (עמ' לא) ממרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל שהורה, שמי שיכול ללמוד בעמידה, אית ביה מעלה. ומ"מ, הזהיר כבר הגר"ח פלאגי זצ"ל בספרו מועד לכל חי (ח, יח) לגבי העמידה בליל שבועות והושענא-רבא ש'הכל לפי כוחו של האדם ובשלא יהיה צד 'והרא' [וע"ע בזה בבא"ח (א, במדבר ד) ובספרו ידי חיים (שאלה לג עמ' קנב)].

עקב בין הזמנים, העלון הבא ייצא בע"ה לפר' שופטים.

המעוניינים לקבל את העלון למייל לפנות למייל המערכת KSHABAT@INN.CO.IL

פנייה לשבת בענייני הלכה ואגדה

האם יש ענין ללמוד בעמידה? חלק ב' ואחרון תקציר:

בבמ' במגילה (כא). שנינו, מימות משה רבנו עד ימות רבן גמליאל היו לומדים תורה אלא מעומד מפני כבוד התורה, ומשמת רבן גמליאל ירדה חולשה לעולם והתחילו ללמוד בישיבה וכו'. ופליגי המפרשים, האם לפני ימות ר"ג היה מותר ללמוד בישיבה או לא. וכתבו הש"ל ועוד, שאף בזמננו, יש שבח ומעלה ללמוד בעמידה, והוא בכלל מכבד את התורה.

המשך: בספר הנפלא 'ישראל במעמדם' (ח"ב, עמ' תשלד-תשלח) הביא על רבים מגדולי וצדיקי הדורות שדקדקו ללמוד מעומד; יש מהם שלמדו כל לימודם בעמידה, ויש מהם שרק חלק מלימודם למדו מעומד:

החיד"א בשם הגדולים (מעי גדולים, י קפא) כ', שרבי יוסף שמואל מקראקא בעל 'מסורת הש"ס', שנה משנתו מ"ב פעמים וכו', 'ושמעתי נפלאות על הרב הנזכר שלמד כ"ה שנה תורה 'מעומד' ולמד תורה לשמה, והיו דבריו נשמעים בשמים כאחד מהראשונים'. וכ"כ עליו בספר 'רבני פראנקפורט' (עמ' 298).

הגאון רבי אלעזר קליר זצ"ל מספר בספרו 'חוות יאיר חדש' על רבו - השאגת אריה זצ"ל, שפעם אחת נתאכסן בבית חמוי במשך כארבע ימים, ובאותו פרק חזר גם על כל מסכת בבא בתרא עם התוס' והרא"ש 'בעמידה'.

בספר 'מופת הדור' (יב, ח) הביאו על הגאון הנועד ביהודה שלמד תמיד עם התלמידים בעמידה עד שהגיע לימי הזקנה, ואף בבית הכנסת לא ישב.

בהקדמת שו"ע הרב כותבים שם שני בניו על סדר השתלשלות עריכת השו"ע ע"י אביהם הקד' בעל התניא, ובתוך דבריהם כתבו, שבהיותו בן שלושים שנה חזר על כל התלמוד עם כל הראשונים והאחרונים ט"ז פעמים, ובפעם הט"ז, בהיותו בק"ק מהלוב שאצל נהר דניסטור, חזר בפעם הט"ז 'על כל התלמוד בעמידה

אור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל ואסתר, זמאיר בן אליהו ומיכל ז"ל

ז"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל ואסתר זצ"ל
ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

775

**ניתן לתרום באשראי
בנדרים פלוס:** כולל ערב
המרכזי גילה, עבור כולל דרכי
חזקיה.

**ניתן לקבל קבלה
להחזר מס סעיף 46**

סיפור לשבת קודש

ההורים שלי לא התיימשו, הם המשיכו להטיף לי מוסר, "שגיא, אתה צריך לעבוד ולהתפרנס", "שגיא, תירגע, אל תהיה לנו קיצוני", הייתי ילד טוב, רציתי להרוות אותם נחת, אבל על המשיכה שלי לקב"ה, על האהבה שלי ללימוד התורה, לא יכולתי לוותר.

ואז, בלי הודעה מוקדמת נשברה השגרה ולבית שלנו הגיעו ימים אחרים. אבי הרגיש רע וההורים שלי היו טרודים מאד, הרופא שלח אותם לבדיקות ונבהל מהתוצאות, הוא חשש מהגרוע מכל. מיעטנו לדבר בתקופה הזו, הספק היה נוראי, והפחד שקין בליבנו היה משתק ממש, אבא שלי הלך ונחלש, הבדיקות היו כואבות ומפחידות, והספק ריחף כמו ענן כבד ומעיק.

ואז הגיעו התשובות, הגרוע מכל אכן קרה. אבא שלי חולה במחלה האיומה. הוא אושפז בבית החולים, קיבל טיפולים אבל מצבו התדרדר במהירות, מעט אחרי שהגיע הוא הועבר לטיפול נמרץ, הרופאים לא הבטיחו עתיד וורוד, להפך, הם הודו שמצבו קשה מאד וחיינו בסכנה.

שגיא משתתק לרגע, מבטו המצועף מתבהר, הוא פונה לרב שלמה, "תאר לך אותי, בחור צעיר שהחיים עוד לפניו, ופתאום נוחתת מכה איומה כזו על ראשו. אבא שלי מוטל חולה בבית החולים, הוא סובל, סכנה נשקפת לחיינו ואני לא יכול לעזור בכלום.

הסתובבתי בבית כמו ארי בסוגר, לא יכולתי לעשות כלום, חשבתי רק על אבא שלי וחוסר היכולת שלי להועיל לו, גרמו לי לתסכול וכאב, ואז, עלה בדעתי שאני דווקא כן יכול לעזור, נזכרתי שקראתי על יהודי שחלה במחלה הקשה, הוא קיבץ את בני משפחתו וחברים קרובים ונסע לקברו של רבי אלימלך מליז'נסק, שם הם עשו כולם תענית דיבור והוא נושע.

ידעתי מה אני הולך לעשות - תענית דיבור כדי שאבא שלי יבריא. ביום למחרת לא יצאתי מהבית, ישבתי בחדרי ואמרתי תהילים. אמא שלי כמעט התעלפה, אמנם יום קודם דיברתי איתה על הכוונות שלי, אבל היא לא חשבה שאני רציני, היא לא האמינה שאעשה את זה. "מה אתה עושה, שגיא?" היא נכנסה לחדרי והסתכלה עלי באלכסון, "אני לא מאמינה שאתה יושב בחדר ואומר תהילים ועושה תענית דיבור. תאמין לי שעדיף שתלך לעבודה, אבא ישמח יותר אם תלך לעבודה, לא אם תעשה תענית דיבור."

היות שהייתי בתענית דיבור לא יכולתי לענות לה, והאמת שגם לא היה לי מה להגיד, לכן רק סימנתי לה ביד שאני רוצה להמשיך. אמא הבינה שהחלטתי ועזבה אותי לנפשי, לא לפני שהיא טורחת להגיד לי שוב את דעתה בנושא. חשבתי ללכת לבית הכנסת אבל פחדתי שאנשים יפנו אלי ואני לא אוכל לעמוד בזה, ואענה להם. לכן ישבתי בחדר ובדמעות רותחות אמרתי את פרקי התהילים, לא את כל המילים הבנות, אבל גם בלי להבין הרגשתי שהמילים האלו הן סם מרפא עבורי, שהן אותי, מניחות רטייה אוהבת על הלב המואב שלי, מבטיחות שה' יעזור. ככה ישבתי בחדר עד השקיעה כשאני לא מדבר כלל, רק אומר תהילים.

למחרת בבוקר נסענו אמא שלי ואני לבקר את אבי. כשהגענו למחלקה שפשפנו את עינינו בתימהון. אבא שלי, שבימים האחרונים בקושי יכול היה

כיצד משפחה שלימה זכתה לחיים? בכוחה של תפילה לשנות עולמות

תחילת כסלו תשפ"ב. הרב שלמה ישב באוטובוס העושה את דרכו מירושלים לנתיבות, השעה הייתה עשר וחצי בלילה, הוא חזר זה עתה משמחה שהשתתף בה, וכדרכו, הדליק את האור מעל לראשו ועד מהרה צלל לתוך לימוד הגמרא.

לראות יהודי לומד בדרך מירושלים לנתיבות, זה לא מחזה נדיר, אולם הפעם הרגיש הרב שלמה שמישהו עוקב אחריו, הוא המשיך ללמוד עוד מעט, אבל המבט שננעץ בו לא הוסה, הוא הרים את מבטו והופתע כשנתקל במבטו של אדם צעיר. הצעיר רק חיכה שהרב שלמה יביט בו, הוא חיך אליו ואמר לו, "אשריך שאתה לומד תורה".

הרב שלמה שתק לרגע, מופתע. חזותו החיצונית של האדם הצעיר לא שייכה אותו לקהל שומרי תורה ומצוות, ובכל זאת, לב של יהודי הוא כנראה לב חם, בכל מקום. "אתה רוצה ללמוד?" שאל אותו הרב שלמה, האדם הצעיר ראה בשאלה הזמנה, והוא כה רצה להשיח את לבו, הוא קם ממקומו והתיישב ליד הרב שלמה, "שלום", הוא אמר בחיוך נעים, "שמי שגיא, אני מתחזק, עדיין בתחילת הדרך אבל בוער בי רצון עז ללמוד תורה. אני לומד הרבה, למרות שלא תמיד אני מבין הכל". דיבורו של שגיא היה שוטף, ההתלהבות נוצצת בעיניו "יש לי אהבה עזה להקב"ה והלוואי שאצליח ללמוד". הוא מאחל לעצמו, הרב שלמה ישב לידו, מחריש ומתפעל.

את השתיקה שבר דווקא שגיא, "בוא", הוא אמר לרב שלמה, "אספר לך קצת עלי".

האוטובוס היה שקט, רוב הנוסעים נמנמו והוא עשה את דרכו לנתיבות, שגיא התחיל לספר בקול חרישי את סיפורו:

נולדתי למשפחה מסורתית, ההורים שלי חשבו שצריך לשמור על המצוות הבסיסיות, אבל לא מעבר לכך. לימוד התורה היה נראה בעיניהם כסוג של בזבז זמן. אני הייתי אחר מהם, מגיל צעיר מאד אהבתי את הדת, חקרתי את המצוות ורציתי לקיים אותן, מעבר לכך, הרגשתי צימאון עז ללמוד תורה. ההורים שלי לא היו מחצים, בכל הזדמנות הם אמרו לי שאני צריך לבחור מקצוע מפרנס, לימוד התורה הוא בעדיפות אחרונה מבחינתם, כמעט כל יום שמעתי משפטים מהסוג "אדם צריך לעבוד ולפרנס את עצמו ומשפחתו". אבל המשפטים האלו חלפו ממני והלאה, שום דבר לא היה חזק יותר מהרצון הפנימי שלי, נמשכתי חזק ועמוק ללימוד תורה.

שאנחנו עומדים לאבד אותו, אבל בזכות שגיא, בזכות לימוד התורה שלו, היה לנו נס ובעלי הבריא לגמרי.

אחרי שהוא הבריא החלטתי שאני הולכת בדרכיו של שגיא. הוצאתי את המכשירים הטמאים מהבית, זרקתי את העיתונים, נקינו את הבית והאוויר שנשמנו היה טהור יותר. הרגשתי בחוש איך אני נושמת אוויר טוב ומזוכך יותר, הייתי אומרת לו בדמעות: 'שגיא, חשבתי שהרסת לנו את הבית, אבל מתברר שהצללת אותנו, הצלת את הבית שלנו, את כלנו!'

היא מסתכלת לרגע בגאווה על בנה וממשיכה, "אחרי זה נרשמנו לסמינר ערכים, ואני זכיתי להבין את כח התפילה, את הזכות שלנו בהיותנו בניס לעם הנבחר. איך חיינו את החיים עד כה בטעות ואיך החיים שלנו יכולים להיות טהורים וקדושים יותר".

מהחלון נצבעים השמים בגוונים ורודים ושקיעה הדורה מציצה מבעד לתריסים, "אני מנהלת בית ספר ברמלה", המשיכה האם, "לומדים שם בניס ובנות, בכיתות נפרדות, התחלתי להביא להם רבנים שיחזקו אותם, וגם אלינו הביתה, אנחנו אוהבים להביא לכאן תלמידי חכמים, בחורי ישיבות מתקבלים בביתנו בכבוד. אנחנו רוצים שהקירות כאן יספגו דברי תורה, שהבית שלנו יהיה בית וועד לחכמים. כל הבית שלנו השתנה בזכות שגיא".

השמש שוקעת, הרב שלמה נפעם, מתקשר לספר לנו את הסיפור של שגיא.

אנחנו חושבים על הכוח שיש לאנשים שמוכנים בכל מחיר לעלות ולהתעלות בעבודת ה', על שגיא, הבחור התמים והיקר שישב בחדרו והתפלל תפילת יחיד ותפילתו נענתה, שגיא שעשה מה שידע כדי שאביו יבריא, ובסופו של דבר, לא רק אביו ניצל ממוות לחיים, כל המשפחה ניצלה וזכתה בחיים רוחניים. (מתוך הספר 102 סיפורים ששינו לאנשים את החיים של הרב צבי נקר 0504124438)

תשעה באב הוא היום אשר קרא ה' לבכי ולמספד. ואם כל הימים בהזכיר חרבן בית המקדש, כגון באמירת תקון חצות וכדומה, ראוי לעורר בכי ונהי, על אחת כמה וכמה כהיום הזה, אשר בודאי גדול צער השמים, רחל מבכה על בניה, וה' ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו, שאוג ישאג על נוהו יותר ויותר על שאר הימים. הנה כי כן, אף כי בעוונותינו, עניינו חשכו מראות ברע אשר גרמנו בעוונותינו, ואין אנחנו יכולים להצטער ולבכות ולהוריד כנחל דמעה כאשר היה ראוי ונאה לנו, וכמו שכתבנו לעיל בערך אבלות, על כל פנים, את אשר בכחנו לעשות נעשה. וידמה האיש בדעתו כאלו באזניו ישמע קול אלפי אלפים ורבי רבבות מחנות קדושים, שהמה בוכים בקול ברמה, לילה רבה וצעקה גדולה ומרה, ולבו יחיל בקרבו על אשר גרם כל כך צער לאביו ולאמו קדשא בריך הוא ושכינתה, וכל צבא המרום צדיקים וחסידיים ומלאכים ושופרים ואופנים, אולי יתעורר לבבו להתמרמר בבכי ותרדנה דמעותיו, ועל כל פנים, אם לא יוכל לבכות ולהוריד דמעה, יאמר הקינות בקול בכי, וכל הלילה והיום ישב בדד וידם בפנים עצובות, עד שכל רואיו יכירוהו שהוא מר ועצב יותר ממי שמתו מטל לפניו, ולא יסיה דעתו מן האבלות. ומתוך כך אסרו לשחק עם תינוק, ואפלו לעסוק בתורה אסרו, משום דכתיב (תהלים יט ט) פקודי ה' ישרים משמח... על אחת כמה וכמה לשאר שחוק וקלות ראש דאסור.

(פלא יועץ)

לקום מהמיטה, שהרגיש רע כל כך, נראה היה כבן אדם חדש, הוא היה מלא מרץ, שמח שהגענו, שוחח איתנו ואפילו קם כדי לטייל איתנו.

כמה פעמים במשך הביקור צבטתי את עצמי כדי להיות בטוח שזה לא חלום, שזה אבא שלי, והוא בריא ומתפקד וחי ושמח. לא יכולתי להאמין.

הרופאים גם הם לא האמינו, הביטו בו בהשתאות ואחר כך מיהרו לעשות בדיקות נוספות. התוצאות שהגיעו הכו אותם בתדהמה. המחלה האימה שהשתוללה בגופו, נעלמה כליל. הם אמרו שזהו מקרה שבהם הם רואים כמה הם קטנים ולא יודעים, שהוא הבריא בניגוד לכל התחזיות, שחררו אותו הביתה ועל התיק כתבו נס רפואי".

שגיא סיים את סיפורו, מותיר את הרב שלמה פעור פה ומשתאה, האוטובוס הגיע לנתיבות, הם נפרדו לא לפני שהחליפו כתובות, שניה לפני שירד הציע שגיא, "אולי תבוא אלינו לסעודה שלישית?" הרב שלמה הנהן בראשו והסכים, ביתו של שגיא היה במרחק של רבע שעה הליכה.

בשבת אחר הצהרים פסע הרב שלמה לביתו של שגיא, הדרך הייתה קצרה אמנם אך מלאת חששות. 'איך ההורים של שגיא יגיבו?' האם הם יעסו עלי? יגידו שאני מטיף לשגיא ומשכנע אותו?

אך למרות החשש המשיך הרב שלמה לצעוד, הצעיר היקר שבה את לבו, הוא רצה לפגוש אותו שוב.

כשהגיע, ראה הרב שלמה דבר ראשון את השולחן הערוך בטוב טעם, מפה צחורה וכלים יקרים. ההורים של שגיא קמו לקראתו וקיבלו אותו בכבוד. "איזה יופי שהגעת", הם אמרו לו בהתרגשות, ביקשו שישב בראש השולחן, ואמו של שגיא סיפרה:

"כשהבנתי ששגיא חוזר בתשובה, נלחצתי. אמנם תמיד הייתי דתיה קצת, שמרתי על המינוח, אבל בן שילמד תורה? אצלי בבית? זה היה חלום שחור עבורי. בהתחלה קיוויתי שזהו סוג של שיגעון חולף, אבל אז, בדאגה אמיתית, ראיתי איך הלימוד של התורה מדליק בעיניו אור, איך הוא הולך ונהיה צדיק יותר ויותר... הרגשתי שאני מאבדת אותו, ואמרת שאם הוא ימשיך ככה, אחרי החתונה אני לא רוצה להכיר אותו, הוא לא יקבל שקל מהירושה שלנו והוא לא יהיה הבן שלנו יותר".

אמו של שגיא נאנחת לרגע, מביטה בבנה, אי אפשר להחמיץ את המבט המאושר שעומד בסתירה מוחלטת לדיבורים שלה. היא לוגמת קצת מהמים, לפני שהיא ממשיכה.

"ואז, כשהרגשתי שאני הר געש שעומד לפני פיצוץ, בעלי חלה. חשבתי

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקין וכדו'. **תבורכו מפי עליון!**

לע"נ נעימה בת ככב		לע"נ נעימה בת ככב	
לע"נ ככב בת גוהר		לע"נ ככב בת גוהר	
העלון לע"נ: עזרא בן מזל, אברהם בן רחל, דבורה בת אסתר, אירן בת בלור		העלון לע"נ: עזרא בן מזל, אברהם בן רחל, דבורה בת אסתר, אירן בת בלור	
שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה: 21:00 - 22:30 סל: 03-6766049 שידוכי "חסידי שרה" בימים ג', ד' ה' בשעה: 21:00-22:00 058-3297225 שידוכים לשם שמים למגזר החרדי לנשים: 053-4163681 053-4110655 ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד c9595@okmail.co.il		שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה: 21:00 - 22:30 סל: 03-6766049 שידוכי "חסידי שרה" בימים ג', ד' ה' בשעה: 21:00-22:00 058-3297225 שידוכים לשם שמים למגזר החרדי לנשים: 053-4163681 053-4110655 ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד c9595@okmail.co.il	
מוהל מוסקף לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסקף לשם שמים, תלמידו של הרב אורי: 058-3207037. אברך מוהל מוסקף לשם שמים 052-7646963.		מוהל מוסקף לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסקף לשם שמים, תלמידו של הרב אורי: 058-3207037. אברך מוהל מוסקף לשם שמים 052-7646963.	

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז"ל

עלון מס' 1052

פרשת דברים - "תוכחה- מלב אוהב"

הנפטר. לאחר סתימת הגולל, פונה ראש הישיבה אל תלמידו ומבקש לומר דבר מה. כמובן שפחד ורעד אחזה בתלמיד ורגשי בוש תקפוהו. והנה, רבי נתן צבי, אביהם של אלפי בני ישיבות, שענינו וליבו היו לכל יחיד ויחיד, ניגש ולוחש באוזני תלמידו: "עברה עליך יממה שאתה רעב וחלש מאוד. מתישות הלך ושוב, ובודאי שאתה רעב וחלש מאוד. ביקשתי מבני הבית שיכינו עבורך סעודה דשנה, וכעת אבקש שתבוא עימי לאכול ולנוח?". ענינו של הבחור לא נותרו יבשות כששמע את בקשת ראש הישיבה, למרות שנסע נגד הוראתו, טרח ראש הישיבה להגיע להלוויה ולעודד את תלמידו ולדאוג למצבו. והדברים מאפיינים כל כך את רבי נתן צבי זצ"ל, שמסר נפשו על התורה עד כלות הכוחות ונשא את תלמידיו על ליבו כאשר ישא האומן את היונק. הבחור סיפר שלכל אורך הנסיעה לבית ראש הישיבה וגם במהלך הסעודה, לא השמיע רבו ולא מילה אחת של תוכחה או טרוניה. אך זו הייתה התוכחה המעולה ביותר! הנהגתו המופלאה של רבי נתן צבי היתה כספר מוסר חי. זה הטעם שמשה רבינו העדיף לומר לישראל את דברי התוכחה ברמזים. כי פעמים שבמקרים אלו הדבר חודר יותר ללב ומשנה גם את האדם שמגיע לשמוע מתוך התנגדות. הרי כל מילה הכילה סיפור קשה שהיה בימי המדבר, ואף על פי כן משה רבינו אינו מחדד. הוא מזכיר מבלי לשים מלח על פצעים, ולפעמים זה משפיע יותר מכל תוכחה מפורשת.

ספר "החינוך", אחד החיבורים הפילוסופיים המרכזיים במחשבה היהודית, טוען כי ביקורת בונה היא כזו שניתנת מתוך אהבה ואכפתיות, בשיח שמשדר, בפשטות ובאמת. אנשים אינם חוששים מביקורת, הם נרתעים מהמנגינה הנלווית אליה. הצליל של השיחה מזמזם באזנם את המנטרה: "לא אוהבים אותך", "אתה לא רצוי, אפס, כישלון גמור, והייתי שמח להיפטר ממך"... כשזה נשמע כך זה בהחלט לא מותיר ברירה אחרת; התגובה האפשרית היחידה לביקורת כזו היא התקפה נגדית מתפרצת בכל הכוח, במטרה להגן על האגו הפצוע. ביקורת בונה, לעומת זאת, היא כזו שמשדרת בדיוק את ההיפך: אני רוצה להתקרב אליך ולא להתרחק ממך. אני לא תובע ולא מבקר, אני לא כאן כדי להרשיע ולהלליל אותך; הטענות שלי נובעות מתוך רצון עמוק לשפר את חיינו המשותפים, ולא מתוך כוונה לפרק אותם, חלילה. מסופר על האדמו"ר רבי יוסף יצחק שניאורסון, חמיו של הרבי מליובאוויטש, אשר למד את סוד הביקורת הבונה בביקור סתמי ב'קופת חולים'. מסופר עליו שכאשר הגיע לבית הרפואה ונאלץ הרופא להזריק לו זריקה. הרבי עקב בדריכות אחר ההכנות של הרופא, איך שמנקה ידיו בחומר מיוחד ולוקח מחט מאריזה סטרילית, ובנוסף לכך אף ניקה את המקום באלכוהול שלא יחדרו חלילה חיידקים לגופו. בתגובה אמר הרבי למזכירו שניתן ללמוד מזה מוסר השכל חשוב מאוד: לפני ש"דוקרים" מישהו אחר, דהיינו, שמוכיחים אותו על מעשה לא טוב שעשה, צריך שהתוצאה תהיה סטרילית וללא נגיעות אישיות, שאם לא כן עלולים דברי התוכחה לכאוב ולהזיק מאשר להועיל... מה זה אומר, הלכה למעשה? ביקורת בונה מתאפיינת בזמן מתאים ובסגנון מתאים. זמן מתאים: דחו את מתן הביקורת לזמן בו טוב לכם יחד, כשאתם חשים ביטחון בקשר ביניכם. הנה טיפ מצוי: אם אתם מתכננים להעלות ביקורת בפני אדם קרוב, תעשו פעולת ריכוך קודם; תעשו משהו קטן שמבטא אכפתיות ודאגה. כך תהיו בטוחים, גם אתם וגם הצד השני, שאתם באים מאהבה ולא משנאה, חלילה. אין דרך לתת ביקורת בלי שנוצר קודם מצע של אהבה וכבוד. כך נוצרת התחושה

על הפסוק בפרשתנו "אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר ה' יחדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן וחרצות ודי זקב" כתב רש"י: "לפי שהן דברי תוכחות ומנה כאן כל המקומות שהכעיסו לפני המקום בהן לפיכך סתם את הדברים והזכירן ברמז מפני כבודן של ישראל". "במדבר" – בשביל מה שהכעיסוהו במדבר שאמרו "מי ייתן מותנו במדבר". "בערבה" – בשביל הערבה, שחטאו בבעל פעור בשטים בערבות מואב. "מול סוף" – על מה שהמרו בים סוף, בבואם לים סוף, שאמרו "המבלי אין קברים במצרים". "בין פארן ובין תופל ולבן" – אמר רבי יוחנן, חזרנו על כל המקרא ולא מצאנו מקום ששמו תופל ולבן, אלא הוכיחן על הדברים שתפלו על המן שהוא לבן, שאמרו "ונפשונו קצה בקלחם הקלקל", ועל מה שעשו במדבר פארן על ידי המרגלים. "וחרצות" – במחלוקתו של קורח. "ודי זקב" – הוכיחן על העגל, שעשו בשביל רוב זהב שהיה להם. למרות שהחטאים ידועים ומפורסמים לכל – בכל אופן משה ניזהר לא לפרט את החטאים אלא להזכירם אך ורק בדרך רמז (למעט חטא המרגלים וחטא המעפילים). מדהים לראות שוב ושוב, כיצד התורה נזהרת בכבוד הבריות. בנקודה זו שואל בספר "שיח ומעשה": איזו תועלת יש בתוכחה שטמונה ברמזים אלו, וכי כל בני ישראל "יחכמים" שיבינו מה כוונתו של משה רבינו? הרי לתוכחה יש תועלת כדי שלא ישובו על חטאם, ואם זה רק מוזכר ברמז ללא מסקנות. מה הועיל משה בזה? להבנת העניין נזכיר סיפור: בחור מיישיבת מיר, פנה אל ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, שבועיים לפני סוף זמן הלימודים וביקש רשת לטוס לביתו שבארצות הברית, לאור מצבו של סבו החולה שהולך ומחמיר. הבחור הדגיש: "אני מאוד קשור לסבי וחפץ לבקר, וכיוון שממילא נותרו שבועיים בלבד עד סוף הזמן, יאפשר לי בבקשה ראש הישיבה להקדים את שובי לבית". רבי נתן צבי השיבו ששמירת זמני הלימוד בישיבה היא קודש קודשים, ואף הצורך הגדול של ראיית הסב אינה סיבה לעזוב את הישיבה, ובפרט שהוראת היתר מצדו עלולה חלילה לגרום לבחורים נוספים להורות היתר לעצמם ולעזוב לפני תום הזמן, וקיים חשש לפריצת הסכר... "תמשיך להתמיד עד לסוף הזמן ואולי בזכות זה ישלחו מן השמים רפואה שלמה לסבא", הפטיר ראש הישיבה בחום. הבחור יצא מבית ראש הישיבה, אך לא חזר לבית המדרש אלא לבית הניתבות... הוא החליט שאת סבו האהוב הוא חייב לראות, והתקשר לביתו להודיע שבעוד בחצי יממה הוא ינחת בארמיקה. המטוס נחת, וכשהוא מיוענן, מיהר הולדיק את המכשיר הנייד שברשותו, והנה הוא מגלה שהתקבלו מספר הודעות בתא הקולי, היו אלו בני המשפחה שביקשו שיחזור אליהם בדחיפות. הבחור התקשר אל אימו, והוא התחלחל למשמע הבשורה המרה: "את סבא כבר לא תזכה לראות", הודיעה האם בצער, "הוא נפטר לבית עולמו לפני מספר שעות. חיפשתי אותך בדחיפות, מכיוון שסבא ביקש להיטמן בירושלים, ואתה נכדו חביבו שזוכה ללמוד בעיר הקודש, תצטרך לדאוג לסדרי ההלוויה והקבורה...". הבחור, שרק לפני מספר דקות נחת לאחר טיסה מושכת, צריך עתה לעלות שוב למטוס לכיוון הנגדי, בחזרה לארץ ישראל. בכל מהלך הטיסה ניצבה מולו דמותו של ראש הישיבה, שליטף את ידו בחום כדי שהסביר לו כמה חשוב לשמור על גדרי שמירת הסדרים, וליבו נקפו שלא ציית להוראתו. הלווית הסב יצאה כשמעט מלווים משתתפים בה. והנה, לפתע התרגשות רבה אחזה באנשים כאשר ראו את דמותו של ראש ממלכת התורה, רבי נתן צבי פינקל, מגיע להשתתף בהלוויה. על אף ייסוריו הקשים ואפיסת כוחותיו, יצא רבי נתן צבי ללוות את

שהביקורת באה מאהבה לטובת המושפע בגישה כזו סרות המניעות הללו. אין צורך בחומת הגנה וגם התביעה לשנות הרגלים מומתקת יחסית כשהמבקר מוכיח שבא מאכפתיות. מה זה אומר למעשה? מה הצעדים המעשיים לפני שמוכיחים מישהו? לקח מעשי ראשון הוא שלתוכחה יש זמן מתאים, היא יכולה להינתן רק לאחר שעשינו טוב לזולת וביטאנו אהבה אליו. הרי לנו שתוכחה אמיתית, צריכה לבוא מלב אוהב. ילד מוכן לקבל תוכחה מאביו, עם כל הקושי, בידוע כי הדברים נובעים מתוך אהבתו אותו. משה רבינו – כך אומרים בעלי המוסר – המתין עם דברי התוכחה סמוך לפטירתו, כיוון שבאותה שעה, כאשר ידעו ישראל כי קרב יום הסתלקותו של המשפיע האלוהי, התלקחה בלבבם אהבה כבירה אל רבם העומד להיפרד מאיתם, ואהבה זו הכשירה את ליבם לקבל דברי תוכחה, אף הקשים ביותר. אמנם כתוב בתורה 'הוכח תוכיח את עמיתך', אבל מה שהתורה באמת רוצה, זה לא שאנחנו נוכיח, אלא שהתוכחה תתקבל בסופו של דבר, שהדברים יתיישבו על הלב, ושיגרמו לשינוי. אם נגיד את החיסרון בפנים, אולי אפילו נמחיש כמה שזה מכוער, דוחה ומעצבן, רק נרגיז את השני, נכניס אותו למגננה והוא יאטום את אוזניו, לא נפיק מכך שום תועלת אמיתית. אבל אם נבוא בגישה חיובית, במבט טוב, בניסוח חיובי, הדברים יתקבלו אחרת. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. כשהיה גוזף צעיר בן חמש עשרה הוא הושפע קשות מסיפורו של ואן-גוך, הצייר הדיכאוני שכתב את אוזנו, וכשעסק גם הוא בציור נכנס לרגע של טירוף ובשעה כשהצבעים התערבבו לו על בד הקנבס ויצרו מערבולת סוערת של צבעי דיכאון, הוא לקח את סכין הגירוד של צבעי הקרש, עשה מה שעשה, ומאז לא היו לו אוזניים. אחר כך הוא התאושש. הוא לקח את עצמו בידיים, הוא הלך לטיפולים, הצטרף לסדנאות, עבר תהליך של שינוי נפשי עמוק ונגמל מבדי הציור ומואן-גוך. הוא קרא לפרק הזה שבחייו "המטמורפוזא", השינוי. הוא עבר שינוי מהותי. ושוב אף אחד מהצבעים לא דיבר אליו. הוא נשאר נאמן רק לצבע אחד. "הכסף". כסף היה בשבילו הכול. והכול היה אצלו כסף. הוא עבד קשה בשביל הכסף, הוא הזיע בשביל הכסף, הוא נלחם בשביל הכסף. והוא גם השיג את הכסף. הוא היה אדם עשיר, עם הרבה כסף ועם אמביציה ומוטיבציה לעוד יותר כסף. אבל הוא גם אהב כבוד. היה לו חשוב שיכבדו אותו, שיעריכו אותו, שיראו אותו בעיניים טובות, שיכירו בדברים הטובים שבו, גם בלי קשר לכסף. וזו הייתה נקודת החולשה שלו. חוץ מהאוזניים כמוכונ. כשהעסקים הסתעפו והלחץ הפך לכמעט בלתי אפשרי, הוא היה צריך מזכיר. הוא פרסם מודעת דרושים בעיתונים, ופנה גם לחברות כוח אדם, כי זה הרבה יותר זול, כמוכונ. והמרוואינים התחילו לזרום. בהתחלה הגיעו המכתבים והפקסים, קורות החיים זרמו דרך סלילי הדיו וגרמו לו לכאב ראש. הוא לא הצליח לסנן אף אחד. נכון, הוא ביקש שליטה בכמה שפות, ידע נרחב במחשבים, יחסי אנוש טובים ושפה קולחת. אבל אף אחד מבין דפי קורות החיים לא שידר כבוד. הוא לא הצליח לקרוא בין השורות שנכתבו בגופן "דויד" בגודל 12 האם החיים שמאחורי הקורות ידעו גם לכבד אותו. הוא הזמין את כולם לראיון. הם הגיעו אחד אחרי השני, ונתקלו בשאלה הכי מכשילה מיד כשנכנסו: "מה הדבר הכי בולט שאתה רואה בי?". הראשון בעט את התשובה ישר ללב: "אין לך אוזניים!". השני היה נוקשה קצת פחות: "חסר לך..." הוא אמר והצביע על מה שיש לו ואין לו. השלישי רק גמגם: "האוזניים...". הרביעי העז אפילו ללטף ושאל באהדה: "איך זה קרה לך?" לא היה לו מושג על אלו יבלות הוא דורך. הבא בתור פשוט ברח, הוא לא היה מסוגל להתמודד עם השאלה. אחריו נכנס מישהו שאיכשהו ניסה להתחמק ולהעביר נושא, אבל האיש פשוט התעקש, ושאל שוב: "מה הדבר הכי בולט שאתה רואה בי?". "ברור שהאוזניים! מה אתה לא יודע?!" גם האחרים לא היו הרבה יותר טובים, חלקם אמרו את זה בשפה אחרת, הם ניסו להרשים, אולי העובדה שהם יודעים שפות זרות תרצה את התשובה והם יקבלו את המשורה. היו כאלה שניסו להסביר לו ברמזים. היו גם מי ששתקו, אך נאלצו לשחרר את התשובה כמעט באלימות. ותמיד תמיד קפצו להם האוזניים

ראשונות. הוא שמע מכולם שאין לו אוזניים. מה שהוא ידע, כמוכונ, כבר מזמן. מאות מרוואינים, עשרות מודעות בעיתונים. שעות ארוכות נשרפו בניסיון למצוא את האיש המתאים. בסוף הוא הגיע. "מה הדבר הכי בולט שאתה רואה בי?". המרוואיין שתק לרגע, התבונן עוד פעם ושלף: "יש לך עדשות בעיניים!". "התקבלת!" שאג האיש, הוא אפילו לא קרא את קורות החיים. אחר כך הוא שאל: "איך ראתי שיש לי עדשות? מאיפה ההבחנה הדקה הזאת?". "פשוט מאוד", ענה הבחור עם הגישה החיובית, "בלי אוזניים, איפה תשים משקפיים?!" הסיפור מעורר צחוק כי הוא נוגע באבסורדים רבים. אבל יש בו נקודה אחת אמיתית. הסתכלות חיובית, ודיבור חיובי. לא משנה מה, משנה איך. אפשר להגיד לשני גם את הדברים הקשים ביותר, אבל משנה מאוד איך אנחנו אומרים זאת. ראינו בשני משהו רע, יש לו חסרון בולט שקופץ לנו מול העיניים ומפריע לנו, אין בעיה. לא רק שמותר לנו להוכיח אותו, אפילו מצווה. אבל מה שהתורה באמת רוצה, זה לא שאנחנו נוכיח, אלא שהתוכחה תתקבל בסופו של דבר, שהדברים יתיישבו על הלב, ושיגרמו לשינוי. על חשיבות אופן העברת המסר שבתוכחה נביא מעשה שהיה. יהודי פשוט וצנוע, שעלה לארץ-ישראל לפני שנים רבות, התבסס מבחינה כלכלית ובנה בית נאמן בישראל. בנו בכורו כשהגיע לגיל עשרים ושתיים, פנה לאביו וביקשו שיתמוך בו מבחינה כספית בדרך חדשה בחייו שכן רצה הבן לצאת לחו"ל ולנסות את מזלו בעסקים, ואולי יתמזל מזלו ויצליח ויעשיר. האב הציע לו שיעזור לו בעסקו הקטן והצנוע, אולם הבן לטש עיניו לגדולות ומחשבות על הצלחה מיוחדת מילאו את ראשו. לבסוף קיבל האב את בקשת בנו, סייע לו באריות חפציו ומסר לו סכום של עשרת אלפים דולר על מנת שתאפשר לו להצליח על הצד הטוב ביותר מתוך רווח ולא בצמצום. הבן נפרד מאביו לשלום, נסע מעבר לים והחל לפתח עסקיו. אביו הזקן התגעגע אליו רבות ומאוד נכסף היה לשמוע ממנו, על שלומו והצלחתו. באחד הימים קיבל הודעה כי מכתב רשום ממתין לו בסניף הדואר הסמוך ועליו לסור לשם לקחתו. שמח האב וחיש מהרה הגיע לסניף הדואר המלא מפה לפה והמתין בקוצר רוח לתורו. ואמנם הוא לא התבדה, היה זה המכתב מבנו בכורו לו חיכה חודשים ארוכים. האב, שלא ידע קרוא וכתוב בעברית, פנה לאחד הפקידים בבקשה שיקריא לו את תוכן המכתב, אולם הפקיד השיבו ריקם עקב עומס העבודה. האב סר לחנותו וציפה ללקוח הראשון שיכנס על מנת שיקריא לו את תוכן המכתב. לשמחתו הגיע אחד מחבריו הטובים ביותר. שמח האב מאוד ופנה אליו בבקשה שיקריא לו את תוכן המכתב מבנו, אולם חברו היה לחוץ ביותר ואף כעוס על מקרה שאירע לו ממש זמן קצר לפני כן, ולכן סירב לקרוא את המכתב. לאחר הפצרות חוזרות ונישנות, התרצה החבר והחל קורא את המכתב בטון דיבור כעוס ועצבני: "אבא יקר! לצערי הרב פה בניכר התחברתי עם חברות עסקנים שהציעו לי להשקיע כספי בעסקים לא נכונים ולמעשה כספי נגזל ממני. לכן, אני מבקש ממך, אם תוכל, לשלוח לי שוב סכום כסף. מכאן והלאה יהיו מעשי בתבונה וכו'..." בסיימו, זרק החבר את המכתב על השולחן ומיהר לעזוב את החנות, כשהוא משאיר מאחוריו אב כעוס, שבור וממורמר. לא עבר זמן רב, וחבר אחר מקרובי האב נכנס אף הוא לחנות וראה את האב שפניו אינם כתמול שלשום ושאלו לפשר העניין. "יש לי בן חוצפן!" ענה האב בטון כעוס "הבן איכזבני קשות. עז פנים וכותב לי מכתב חצוף ועוד הוא 'צועק' עלי במכתב...". החבר הרים גבה: "צעק במכתב?" מימיו לא שמע שמישהו צועק במכתב. האב לא היסס ומסר את המכתב לחברו שיקרא בעצמו. מיד החל החבר שהיה רגוע בקריאת המכתב בקול נעים וברור: "אבא היקר, מה שלומך? אני מאוד מצטער... אם תוכל בבקשה... וכו'. כשסיים החבר את קריאת המכתב החל האב מחייך ואמר: "יופי, עכשיו הוא מדבר כמו שצריך... עכשיו מגיע לו כסף...". והמסר ברור ביותר. כמה חשוב הוא להעביר את המסר באופן ברור ונעים, יכולת השני להבין הופכת להיות טובה לאין שעור מאשר בקולניות. מעבר לכך, שבאופן זה יש נטייה בלב לקבל את הפנייה ואפילו אם הדברים לעיתים קשים יותר. גם אם נוכיח

מישהו באופן קשה על מעשה אולם בנעימות, כמעט ומובטחת ההצלחה בסייעתא דשמיא.

סוגיית התוכחה והביקורת היא מהקשות שבסוגיית החיים. נאמר בתורה: "לא תשנא את אחיך בלבבך הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו טעא" (ויקרא פרק יט פסוק יז). וכן מובא בגמרא (ערכין טז): "אמר רבי טרפון, תמה אני אם יש בדור הזה (מי) שמקבל תוכחה. אם אומר לו 'טולקיס מבין עיניך' אומר לו 'טול קורה מבין עיניך'. אמר רבי אלעזר בן עזריה, תמינהי אם יש בדור הזה (מי) שיודע להוכיח". ומבאר רש"י שם "דרך כבוד, שלא יהיו פניו משתנים" (היינו מבלי לביישו). וכך גם מבאר המהר"ל בספרו "נתיבות עולם" (נתיב התוכחה) "צריך חכמה גדולה לדבר עימו דברי נועם ודברי סברה מאוד, עד שהדברים נכנסים בליבו". המעשה הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. מעשה בבחור שהיה בעל כשרון גדול בציר, וכדי להשתלם יותר באומנות זו, החל ללמוד אצל צייר נודע שתערוכותיו מוצגות בגלריות הנחשבות ביותר בעולם. הצייר השתדל להעביר לתלמידיו יכולות ציוריות מרשימות, והבן להצליח לבטא את המציאות בצבעים ססגוניים. כמו כן הוא דחף את הבחור להראות את ציוריו לאחרים, כדי לקבל ביקורת ולדעת מה יש לשפר. הבחור הלך והתקדם, ובאחד מימי האביב החליט ללכת ולצייר ציור נוף אמיתי בשטח. הוא נסע אל מרחבי הגליל הירוקים עד שלבסוף מצא את התמונה שחלם עליה: מפל מים קטן הזורם מבעד לעלווה ירוקה, כשברקע הרים גבוהים מעוטרים בפריחה צבעונית של כלניות. הוא עמל על הציור במשך שעות רבות, ערבב צבעים, הוסיף עוד קו זעיר פה ועוד נקודה קטנה שם, עד שלבסוף הציור היה מושלם. בערב כאשר הגיע לביתו החלה המלחמה הקבועה בתוכו. "הציור הזה לא מוצלח בכלל!" הרהר. "שילוב הצבעים איננו מציאותי", המשיך בחיבוטי הנפש שלו. למחרת בבוקר קם ונטל את הציור איתו ולקח גם כמה עטים ודף נייר גדול. הוא הלך לטיילת הגדולה שבעירו, הציב את היצירה על גבי כן ציור ומתחתיה כתב על דף: "שלום לכם, אני צייר מתחיל והייתי מאוד רוצה לדעת מה דעתכם על הציור שלי. אנא, אם אתם רואים שיש איזו בעיה בציור סמנו את הדבר על ידי איקס במקום הטעון שיפור". בערב הגיע אל ציורו ועיניו חשכו. כל הציור היה מלא באיקסים... היה ניתן להבחין בכך שזו לא היתה עבודתו של אדם אחד שהחליט להשחית את הציור. האיקסים היו בגדלים שונים ובצבעים שונים וניתן היה לראות בוודאות שאנשים רבים השאירו את חותמם הביקורתי על גבי הבד. סר הצייר הצעיר לבית מורהו, סיפר לו את שאירע ובעיניים דומעות אמר לו: "זהו, אני כישלון מוחלט, תראה...". אבל המומחה חייך, ואמר לו: "אני מבקש שתכין לי ציור נוסף, בדיוק כמו הקודם". לאחר יומיים הוא שב עם ציור חדש והמורה לקח קופסת צבעים ודף גדול וביקש מתלמידו להתלוות עימו אל הטיילת. המורה הציב את הציור באותו מקום וכתב מתחתיו: "שלום לכם, אני צייר מתחיל והייתי מאוד רוצה לדעת האם ניתן לשפר משהו בציור הזה. לפניכם ערכת צבעים, וכל מי שחושב שניתן לשפר דבר-מה, בבקשה שיתקן את הדרוש תיקון". בערב שבו השניים אל הציור, ולמרבית הפלא – שום שינוי לא היה בו! כך היה גם במשך שלשת הימים הבאים. ואז פנה המורה אל תלמידו ואמר לו: "אתה יודע מה המסקנה? – זו לא חכמה לתת ביקורת על השני ולסמן איקסים על כל מה שהוא עושה. התשובה שיש להשיב לכל המבקרים למיניהם היא: "בשמחה רבה, בוא נראה אותך עושה את זה טוב יותר..." כן, פעמים רבות אנו מותחים ביקורת על אחרים, ועלינו לזכור, שקל מאוד לסמן איקסים על מעשיהם של אחרים, על מנהיגים, מורים והורים (הדבר מצוי בפרט ביחסים שבין בני הזוג, המעירים כל העת על מעשיו ופעולותיו של השני), אך לכשנשאל את המבקר: "מה אתה מציע לעשות, האם יש לך פתרון?" – שפתינו נאלמות ואין לו מה להשיב. לכן, במקום למתוח ביקורת, הבה נתקן את עצמינו ואת השני נדון לכף זכות... זו הדרך האמיתית לתיקון העולם.

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, כפי שהובא על ידי הרב צבי נקר שליט"א, המוביל אותנו לתובנה, כי כאשר תוכחה מתבצעת בסבלנות בזמנים בהם האדם רגוע, והן פונות מלב אוהב

וכואב ללבו ולשכלו, סופן של שיחות אלה להניב פירות טובים ויציבים, שילוו את האדם בכל ימי חייו.

תלמיד חכם, חברו של הרב דוד ברורמן שליט"א התבטא בפניו ואמר, כי הוא חייב את חייו לזקן ניצול שואה, שאפילו את שמו אינו יודע, וכך סיפר: למדתי בישיבה גדולה ומפורסמת, המונה מאות בחורים, ויחד עמי התקבלו לשעור א' יותר ממאה בחורים חדשים. מטבע הדברים, לישיבה זאת התקבלו מיטב הבחורים שסיימו את לימודיהם בישיבות הקטנות, בעלי המוחות החזקים, ובעלי הכשרונות המבורכים. כמו רבים מהבחורים הרציניים בגיל הזה המשיך לספר, רציתי, חוץ מללמוד, גם להתבלט. להרגיש שאני שווה. בתחילת דרכי שאפתי בכל מאווי להתבלט בלימוד, להשתלב בין הבחורים הלומדים והכשרוניים ולהפגין את כוחי בלימוד, אבל די מהר הבנתי, שהגיעו לישיבה בחורים כשרוניים ממני. לא שאני הייתי חסר כשרון, אולם היו בחורים כשרוניים ממני בהרבה. הרגשתי שאינני מצליח למצוא את מקומי ביניהם. ניסיתי איפוא להפגין את כוחי בצדקות: השתדלתי להתפלל שעות ארוכות, לדקדק בנטילת ידיים ובברכת המזון – אך גם שם לא הצלחתי להתבלט. מהר מאוד התברר לי, כי הגיעו לישיבה בחורים צדיקים בטבעם ובמהותם, שהתבלטו בצדקותם הרבה יותר ממני. הרגשתי נורא. בצר לי פניתי לדרך השלישית. המשכתי אמנם ללמוד, אך יחד עם זאת השתדלתי להיראות חברה'מן ולהסתובב בין הסוג הזה של הבחורים, אולם התברר, שגם בתחום הזה היו חברה'מנים גדולים ממני. אחרי חצי שנה בישיבה הרגשתי שאני אפס. הסתובבתי במצב רוח ירוד, כולי מיואש...יום אחד הסתובבתי ברחוב, והנה אני מוצא את עצמי עובר ליד איזשהו מושב זקנים. משום מה נכנסתי לבית הכנסת המצוי בתוך המבנה והתיישבתי ללמוד. ראוי לציין, כי דווקא הרגשתי טוב במחיצת הזקנים שישבו שם ולמדו, האווירה הייתה נעימה, שהרי שם כבר אין תחרות, אין לאיש רצון להתבלט במשהו או להפגין את כשרונותיו...נזכרתי שהרב פינקוס זצ"ל היה אומר תמיד, שהבחורים הצעירים הם בעלי צבעים שונים בשערות הראש: יש מהם בעלי שערות שחורות, ישנם בעלי שערות חומות, וישנם הבלונדינים וכן ה'ינג'ים, לעומת זאת לזקנים יש צבע אחיד: לבן. ההבדל בין הצבע הלבן לבין יתר הצבעים הוא, שהלבן הוא הצבע המקורי, הטבעי, האותנטי, וכשרוצים צבע אחר – צובעים את הלבן בצבע הרצוי. הצבע הוא "צבוע". לבחורים הצעירים ישנם חשבונות מחשבונות שונים בראשיהם. הם "צובעים" את הלימוד בצבעים שונים כדי להיראות חשובים, כדי שיעריכו אותם, יכבדו אותם, כדי שראש הישיבה ייקח אותם כחתני בנותיו או כדי שיוזכו בכל שידוך נכבד ועשיר אחר. במושב זקנים איש אינו חושב שראש ישיבה ייקח אותו לחתן... הוא יושב שעות רבות ולומד, או מאזין לשיעור תורה – כי כך נראה יהודי, כי זה מה שעושה יהודי. כל הזקנים לבנים, כי הם ה"נצנים"! הם לומדים תורה לשם לשמה, ולא לשם שום חשבון אחר. והוא המשיך וסיפר: הדבר מצא חן בעיניי מאוד. הרגשתי שאנשים לומדים כאן בנעימות, ללא תחרות וכיפופי ידיים. כל אחד מרגיש בלבו את ה"פה אשב כי אינני יתה". הפסקתי ללכת לישיבה, וקבעתי את מקום לימודי במושב הזקנים הזה...אחרי ששוע ניגש אלי אחד הזקנים ושאל אותי: "מה אתה עושה כאן? מדוע אינך לומד עם בני גילך? ראיתי אותך יום, יומיים, סברתי שזו תופעה זמנית, והנה אני מבחין שהתחלת להגיע לכאן באופן קבוע; עלִיך לעבור עוד קצת בחיים שלך כדי ללמוד כאן... כאן זה לא המקום לחברה' בגילך!". הייתי המום. הבטתי לתוך עיני וראיתי עיניים טובות, רחמניות, דואגות. קלטתי מייד שעומד מולי סבא'לה שרוצה בטובתי, ועל אף שלא הכרתי אותו, שפכתי לפני את לבי. סיפרתי לו בעיניים דומעות כיצד ניסיתי כאן, ניסיתי שם – ושום דבר "לא הלך" לי. סיפרתי לו על כל המשברים שעברתי ועל כך שאני מסתובב בישיבה ומרגיש שאני לא שווה, כי אין בי שום דבר מיוחד, שם אני בסך הכול אחד מאלף, עוד מספר בתוך כל המספרים...הרגשתי שהזקן, שהקשיב לכל הנאום שלי בסבלנות, הבין אותי, אך משום מה המילים האחרונות שאמרתי הקפיצו אותו. פניו הרצינו ואף הביעו מעט כעס. לא

טעניתי בהערכתי. הזקן הרים את שרוול חולצתו ושאל אותי: "אתה יודע לקרוא?" והוא חיכה שאקרא את המספר שהיה מוטבע על זרוע ידו. "את המספר הזה עשה לי היטלר ימח שמו, ואתה ממשיך לעשות את מה שהיטלר לא הצליח...הזדעזעתי עד עמקי נשמת. לא האמנתי למשמע אזוני. יהודי שעבר את השואה לעולם לא ישווה שום דבר אליה, כי אין משהו בעולם שישווה לה! והנה עומד כאן, למול עיניי, יהודי שעבר את השואה, ואומר לבחור – על לא עוול בכפו – "אתה ממשיך את דרכו של היטלר! אתה ממשיך במה שהוא לא הצליח!" במלים אחרות: הוא קורא לעברי את הקללה הנוראה מכול: "אתה נאצי!" מה הוא רוצה ממני? מה הוא רוצה מהחיים שלי? לאט-לאט התרכך הזקן, התיישב לידי ואמר: "בחור צעיר, הסכנת ושמע היטלר את דברי. אני מבוגר ממך בכמה שנים, ובעל ניסיון חיים גדול מעט משלך, ותוכל ללמוד הרבה מן הדברים: להיטלר ימח שמו הייתה תכנית: "הפתרון הסופי". היטלר ידע, שמבחינה פיזית יהיה לו קשה – עד בלתי אפשרי – להצליח להרוג את כל העם היהודי. הוא יצליח להרוג מיליון, שניים, ואפילו שישה – אבל לא כולם ימותו, לכן הפעולה הראשונה אותה נקט מייד עם הגיענו למחנות הייתה קעקוע מספר על ידו של כל אחד מאיתנו. זאת – כדי להחדיר בכל אחד מאיתנו, שאתה לא שווה כלום! אתה בסך הכול מספר! בדיוק כמו הפרות ברפת, שגם לכל אחת מהן מקעקעים מספר על האוזן... היטלר רצה, שכל אחד ירגיש את עצמו אחד חלקי

שמונה מיליארד מבני האדם שעל פני התבל. אתה לא שווה משהו כאדם, אינך אלא מספר! המלחמה, בחסדי שמים, הסתיימה. עזבנו את אירופה אחד מעיר ושניים ממשפחה, מתי מעט – אבל החלטנו להתנחל בהיטלר! הקמנו משפחות במסירות נפש, כדי שיהיו עוד ועוד ילדים יהודיים בעולם. לי יש ברוך השם עשרה ילדים, והדבר הראשון שלימדתי אותם הוא: אף אחד מכם הוא לא מספר. כל אחד הוא בן אחד ויחיד לבורא העולם. כל אחד מכם באופן אישי שווה לבורא עולם ומלואו, כאילו היה האדם היחיד בבריאה! שיננתי באוזניהם חזר ושנן, כי לכל אחד הכוחות שלו, הכשרונות שלו, הקשיים שלו, הניסיונות שלו, ולכל אחד גם הייעוד שלו; ואם אי מי לא ימלא את הייעוד שלו – אף אחד לא יוכל לעשות זאת במקומו, ואזי הפסיפס הזה שנקרא "בריאה" לא יהיה מושלם, העולם לא יגיע לשלמותו. כל אחד הוא חלק מתכנית עולמית של הבורא יתברך, וכל חלק חייב לעמוד ולתפקד בפני עצמו. וכאן פנה אליי הזקן, הניח ידו על כתפי ואמר כשדמעות זולגות מעיניו: "אני מתחנן לפניך, הפסק להסתכל ימינה ושמאלה! הפסק להתעניין במה שאומר זה שלימינך או במה שעוסק זה שלשמאלך! ניתנו לך הכוחות שלך, הכלים שלך; קח אותם, ואיתם תרוץ קדימה!". "הזקן הזה הציל את חיי", סיים הלה את סיפורו. "לקחתי את דבריו הנרגשים ללבי, שבתי לישיבה והתחלתי להתמקד בעצמי, להיות מה שאני, וכך – בסייעתא דשמיא – ראיתי ברכה אמיתית בעמלי...!".

אחים יקרים!

פתגם חכם אומר: "הורים מלמדים ילדים לדבר, ילדים מלמדים הורים לשתוק"... אחד הדברים החשובים שהחיים מלמדים אותנו הוא: לשתוק. לתת כמה שפחות ביקורת. הנטייה הטבעית שלנו היא לתקן את העולם ולשתף כל אחד סביבנו בכל החכמה והתושייה שרכשנו. אנו מרבים להתערב בחיי הילדים הנשואים שלנו, מחלקים עצות לשכנים סביבנו ומעירים הערות בונות לחברים בעבודה, אבל ככל שמתבגרים למדים כלל חשוב: אנשים לא אוהבים לקבל ביקורת. רוב העצות שנעניק ייתקלו בקיר אטום במקרה הטוב או בפגיעה וסכסוך קשה במקרה הרע. לכן אדם שחפץ בשלום ושלווה במשפחתו ובכלל, לומד לשתוק ולהכיל את הביקורת שלו בפנים. ואם בכול זאת התוכחה נצרכת, הרי שיש לנקוט בדרך של לשון רכה וכמאמרו של החכם באדם "לשון רכה תשבר גרם". למדנו אם כן, שהשפה הטובה ביותר היכולה להשפיע היא שפת הלב, ואל לו למוכיח לחשוב שאם יצעק וירבה במילים, התוכחה תועיל לו יותר, אלא אדרבה, עליו לרדת לעומק נפשו של זה שבא להוכיחו ולדבר עימו בדברי נועם ואז תתקבל תוכחתו. ה"חפץ חיים" מלמדנו איזו דרך שיבור לו האדם כאשר בנו חטא או פשע. דרך הקירוב היא הארת פנים, חיבה יתירה, מילים ה"מחממות" את הלב והנשמה. כדאי אף לבכות על כך "שזה קרה לי". אם הבן יראה את אביו או את אמו בוכים מצער על מעשיו יתכן שהדבר יגע לליבו. יש סיכוי שאולי יום אחד הוא ישוב מדרכו הרעה. אך אם נשתמש רק בשבט, בזעם, בעצבים מרוטים הסיכויים שיום אחד הבן ישנה דרכו הוא קלוש ביותר. כן, דווקא בימים אלו, "ימי בין המצרים", ימים של צער וחורבן ימים בהם אנו מתאבלים על חורבן בית המקדש על שנאת חינוס, הם אולי הימים הראויים יותר מזמן אחר לתקן את מעשינו, לחקור ולפשפש כיצד יכולים אנו לבנות את מקום תפארתנו והתיקון הראוי לכך הוא באהבת חינוס. לדעת לבקר איש את זולתו מתוך אהבה וחיבה ורצון טוב לתקן ולא לקלקל, לבנות ולא להרוס, לכבד ולא לרמוס. ואם נשכיל ללכת בדרך זו הרי שבכך נזכה להיות ראויים לביאת משיח צדקנו שיבוא ויגאלנו במהרה בימינו, אמן.

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

העלון מוקדש

לע"נ דני טרקי כהן

ת.נ.צ.ב.ה

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

לזכות
רבי
אברהם
בן ר' יהואל
שיחי
ולכל
משפחתו
הצלחתה רבה
ורוב נחת
מכל יוצאי
הלציו

שבת קודש ח מנחם אב תשפ"ה: הדלקת נרות: ירושלים: 7:00 תל-אביב: 7:15 חיפה: 7:08 מוצאי שבת: ירושלים: 8:15 תל-אביב: 8:17 חיפה: 8:18 ר"ת: 8:51

פרשת דברים

מצות תוכחה

תוכחה ברמיזא...

פעם עבר כ"ק האדמו"ר רבי אהרן הגדול מקרלין זצ"ל ברחובה של עיר, ובא למולו אדם. ראה רבי אהרן שאותו אדם מזלזל בשמירת השבת, אמר לו: "אתה תזכה לאריכות ימים!" תמה הלה על שהרבי מברך אדם כמותו ושאל: "מה פשר הברכה?"

השיב לו הרבי: השבת קרויה "מתנה טובה" כדברי חז"ל (ושבת י: ואתה הרי אינך חפץ בה. והכתוב מבטיח "ושונא מתנות יחיה" (משלי טז-יז)). חלחלו בלבו הדברים והחל להקפיד על שמירת השבת...

באהלי צדיקים

ודי לחבימא...

בשכונת בתי אונגרין היה גר הממונה בכולל שומרי החומות שמו רבי מיכאל. הוא היה ידידו של הגאון **רבי יוסף חיים זוננפלד** זצ"ל. בכל פעם שהיה רבי יוסף חיים מזדמן לשכונה היה סר לכבוד את רבי מיכאל ולבקרו בביתו.

באחד מביקוריו ראה הרב זוננפלד כי בביתו של רבי מיכאל עומד ארון בגדים ועל אחד מדלתותיו בחוץ הותקן "מראה" גדולה. יש לציין כי ריהוט עם "מראה" מבחוץ, נחשב בימים ההם כרהיט שאין רוח חכמים נוחה הימנו.

מתוך זהירותו הרבה שלא לפגוע בכבוד חברו, נמנע הרב זוננפלד מלהוכיחו תוכחה מגולה, אלא תוך כדי שיחת רעים, פנה אליו בנימה של בדיחותא: מה ל"מראה" ולמיכאל? בשלמא אם שמך גבריאל, ניחא, אבל "מיכאל"? תמה רבי מיכאל מה שייכות השמות הללו ל"מראה".

הבהיר הרב זוננפלד: "כי גבריאל בגימטריה "מראה", אבל לא מיכאל..." הבין רבי מיכאל את הרמז ו"המראה" פורקה...

חכמת חיים

תוכחה בנחת ובנועם...

בתוכחה של אהבה היה הגאון **רבי יעקב אדלשטיין** זצ"ל מניח את זעקת התורה בפני מחללי השבת. פעם חלף ליד נגריה פתוחה בש"ק וקול רעש המכשירים החשמליים בקע ממנה. "שבת היום! למה אתה עובד בשבת?" שאל את הנגר.

חלפו מספר ימים ובפתח ביתו של רבי יעקב הופיע הנגר כשידו עטופה בתחבושת ובפיו תרעומת וטרוניה כלפי הרב: "זמן קצר מהרגע שבו הרב אמר לי לא לעבוד בשבת נחתחו לי שני אצבעותי בתאונת עבודה. באתי לשאול, למה הרב לא תבע ממני יותר חזק ובתוקף, למה היה עדין מדי?"

חוברת קול התורה – קא

להוכיח הזולת בנועם, מתוך אהבה ובאופן נעים ומכובד!

נלמד מהפסוק: "אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל" (פרק א-א) וכתב רש"י: לפי שהן דברי תוכחות, ומנה כאן כל המקומות שהכעיסו לפני המקום בהן. לפיכך סתם את הדברים והזכירן ברמז מפני כבודן של ישראל. וכתב השל"ה הק' (בתוכחת מוסר): כשהוכיח [משה] בדברי מוסר סיפר מעלתם "הבו לכם אנשים חכמים נבונים ויודעים..." הוא על דרך הפסוק "אל תוכח לך פן ישנאך הוכח לחכם ויאהבך". הענין, כשאתה רוצה להוכיח את אחד, אל תאמר לו כך וכך אתה גרוע, כי אז ישנאך ולא ישמע לדבריך, וזהו שנאמר "אל תוכח לך" – שלא תוכיח אותו דרך זלזול לומר לך אתה, רק אדרבה תאמר לו, חכם אתה, ואם כן, חרפה היא לאיש כמודך לעשות כה וכה. זהו "הוכח לחכם" כלומר: תעשנו לך לחכם, אז יאהבך וישמע לקול דבריך ויקבל מוסר".

"כל המתיירא להוכיח מפני בני אדם" – כותב הקב הישר (פרק סב) – "אזי יהיה בכיסופא קמי קוב"ה ואף שהוא צדיק, נענש על ידם. ומקור החיים הוא לבלתי להחניף לאדם רשע למי שסיפק בידו לעמוד נגד הרשע להתיש כוחם של רשעים... ואם תראה בדעתך שלא תוכל לבוא בריב ומצה עם הרשע שאתה מוכיח אותו, בעבור שהשעה משחקת לו, מכל מקום אסור ליתן לרשע כח ואומץ וחיזוק לסייעו לדבר עבירה ח"ו..." עכ"ל.

הגאון רבי אהרן הכהן זצ"ל כתב בשם חמיו **החפץ חיים**: "כשאדם רוצה להוכיח את חברו על דבר שעשה שלא כהוגן, הן במילי דשמיא והן במילי דעלמא, הוא צריך להוכיחו בלשון רכה ובדברי נועם, ויזהר מאוד שלא להביא את חברו לידי "נצחנות" מפני שאם יוציא אותו, על ידי תוכחתו, מגידרו, ויכריחו להתעקש, אז ח"ו אין שכינה חשובה כנגדו, וכיון שבא לכלל ניצוח, אזי רצונו משחדו לעבור על כל זדון בשאט נפש, ולא לשוב מפני שום דבר..." עכ"ד.

בתשובה לשאלה אמר **החזן איש** כי באדם שברור לנו שלא ישמע לתוכחה וממילא לא תהיה כל תועלת, אין מצוה להוכיחו, שכן כל מצות התוכחה היא רק באופן שלכל הפחות יש ספק שמא תועיל, אבל בלי זה, אלא שרק נתגרה בו והוא ירגז עלינו, בזה אין שום מצוה.

והראה החזן"א מה שהובא **בביאור הלכה** (או"ח סימן תרח) מדברי **ספר חסידים** שהחיוב להוכיח בכל אופן הוא דוקא איש את אחיו שבלבו גס בו, אבל אם היה איש אחר שאם יוכיחנו ישנא אותו וינקום בו, אין להוכיחו. ולמעשה הביא החזן"א את קביעת חז"ל: "כשם שמצוה לומר דבר הנשמע, כך מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע".

אלא שעל זה נשאל החזן"א: אמנם אין כאן חיוב תוכחה אבל מה איכפת לן אם נעיר לו על כך? [ומדוע יש מצוה "שלא לומר"?] והשיב: אם מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע, אז אסור לומר: "וב' טעמים בדבר: א) כתוב "אל תוכח לך פן ישנאך!" אתה מכשיל אותו באיסור שנאה ואין לך רשות לכך. ב) אתה עושה אותו בכל תוכחה נוספת למיזיד יותר גדול! ולכן אסור להעיר לו.

הרב נפתלי אלימלך בן שרה: ב"ה יש שיפור בבריאות אך עדיין צריך תפילות לרפו"ש, יש"כ

לברך את רעהו באהבה ומכל הלב!

נלמד מהפסוק: "ה' אלוקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם" (פרק א-יא)

וּכְתַב רִשִׁי: אמרו לו אתה נותן קצבה לברכתנו... אמר להם, זו משלי היא, אבל הוא יברך אתכם כאשר דיבר לכם. וכתב השל"ה הק': מצאתי כתוב בקונטרסי האריז"ל: 'משה' בגימטריא א-ל-ש-ד-י. ובמילוי אותיותיו עולה בגימטריא 'אלף' - זהו משלי. הרי שברכם בכל לבנו ובכל נפשו, בכל מה שנכלל בשמו. כך ראוי לאדם לאהוב את ישראל בגופו ונפשו ומאודו. עכ"ל. וכן מצינו בנוסח ברכת כהנים: "וציונו לברך את עמו ישראל באהבה" כי ברכה בכוונה ובלב שלם, היא רק זו הבאה מתוך אהבה.

אמרו חז"ל (תנחומא - ויחי): כל המברך את ישראל כאילו מברך את השכינה שנאמר "כי מבורכיו ירשו ארץ ומקלליו יכרתו". לעומת זאת, כאשר בא לידו לברך את ישראל ומסרב עונשו גדול מאוד, כמו שאמרו חז"ל (ברכות נה) על מי שנותנים לו כוס של ברכה לברך ואינו מברך, מקצצין ימיו ושנותיו דכתיב "ואברכך מברכך". ופירש רש"י: משום שהמברך ברכת המזון מברך לבעל הבית.

כאשר איש בא לברך את בניו מברכם בלשון הברכה כנאמר בתורה (בראשית מח-כ) "בך יברך ישראל לאמר: ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה". ויש להבין מה הענין לברך דוקא בברכת אפרים ומנשה? ומדוע לא כאברהם ויצחק?

ביאר זאת הגה"צ **רבי ירוחם ליבוביץ** זצ"ל (בספרו **דעת תורה**) כי יעקב אבינו בירך את אפרים ומנשה במדה גדושה כל כך, והריק להם ברכה עד בלי די, עד כי מי שירצה לברך את בניו יזכיר את ברכתם של אפרים ומנשה, ומברכתם שלהם יתברכו כולם. כל הנזכרים בשם.

באופן אחר י"ל שהמיוחד באפרים ומנשה שנולדו ונתגדלו בתוך טומאת ארץ מצרים ועם כל זאת שמרו על דרגתם הרוחנית ולא נמשכו כלל אחר סביבתם הטמאה. וזה שאמר יעקב "בך יברך... ישימך כאפרים" וכו', כי כשעם ישראל בגלות בין פורקי עול זוהי הברכה הנדרשת לברך את הבנים.

וגם כשהבנים עצמם כבר הושפעו לרעה ח"ו, עדיין יש בכח ברכה זו להחזירם ולהעמידם על דרגתם הרוחנית. וכעין מה שדרש **כ"ק האדמו"ר ממודז'ץ** בפסוק של ברכת כהנים "כה תברך את בני ישראל". כלומר: בבואכם לברך את בני ישראל "כה תברכו" - כמות שהם, תברכו אותם! אל תחפשו את המצויינים והחשובים שבהם. אף לא את הגדולים והצדיקים, אלא כל יהודי באשר הוא ראוי להתברך.

ואגב: יש לציין את הערת **החתם סופר** בפירוש הפסוק "אמור להם - יברכך"... שנצטוו בזאת הכהנים שלא לברך את ישראל במניעת פגעים גרידא, כמו "לא תאונה אליך רעה", באופן שהשפעת הטוב תהיה נלמדת רק משום "מכלל לאו אתה שומע הן", אלא שיברכו ברוב טובה בבירור, שיאמר לבני ישראל במפורש "יברכך" וכו'.

עוד יש לציין שאף המקבל ברכה מזולתו, או המבקש ברכה מן הצדיק, צריך להיות ראוי שתחול עליו הברכה. וכפי שהתבטא **רבי ירוחם ליבוביץ** בשיחותיו: "כי לא כפי שרגיל אצלנו שהולכים אצל 'איש צדיק' לבקש ממנו 'ברכה' וחושב כי האיש הצדיק וודאי יש לו 'קופסה' מלאה ברכות ומבקש הוא ממנו שיתן לו אחת מהם... לא כן הוא הדבר. גם לברכות יש מהלך ודרך. רק זה המוכן והמתואם לזאת הברכה, רק אליו הברכה תגיע, אבל בשום אופן לא ישיגנה זה שאינו ראוי לה, ולא תחול על זה שאינו מותאם לה.

"לא אמנע ממנו ברכתי"...

סיפר ר' יעקב גליס ז"ל שהכיר בירושלים יהודי יקר (שמש בביהכנ"ס נייטין) שהיה חשוך בנים כעשרים שנה וביקש מאביו שיכתוב לחפץ חיים שיברכו ואף צירף חמש לירות לפדיון.

לאחר כמה שבועות התקבלה תשובת הח"ח שאינו רגיל בברכות ורוצה להחזיר את הכסף, אך חושש לעלבון תלמיד חכם, ולכן מסר את הכסף לישיבה.

הוסיף הח"ח וכתב: "אבל לא אמנע ממנו את ברכתי ברכת כהן הקנויה לי מן השמים, שיפקד בזרע של קיימא". ואכן לפקודת השנה נפקדה אשתו בבן זכר!

הלמות עמלים

כוחה של ברכת הצדיק...

סיפר ראש ישיבה ידוע: "פגשתי בשיקאגו יהודי יקר שהיה מלמד ב"חיידר". הוא היה אלמן עם ילדים שנשא אלמנה עם ילדים, והיו להם יחדיו שבעה ילדים בגיל שידוכים. הוא הבטיח לסייע לי בעזרה למוסדותי ואמרת לי: תן לי 'קוויטל' עם שמות הילדים הנזקקים לשידוך ואנסה לסייע בעדך אצל גדולי התורה בארץ הקודש. הוא נתן לי מעטפה סגורה שאמסור אותה לגאון **רבי יעקב ישראל קניבסקי - הסטייפלער** זצ"ל.

כששבתי ארצה נכנסתי למעונו של הסטייפלער והגשתי לו את המכתב הסגור. הוא פתח וראה בו צ'ק כספי. הוא הקפיד מאוד והחזיר לי מיד את הצ'ק. ואז שאל לרצוני. סיפרתי לו על עזרתו הרבה של האיש לישיבה, והוא עבר על כל השמות של הזקוקים לשידוך, פירט כל אחד מהם ונתן ברכה מלאה לכל אחד.

כעבור שנה הגעתי שוב לשיקאגו לביתו של אותו יהודי והחזרתי לו את הצ'ק שנתן לסטייפלער. והנה בדיוק בימים שהייתי שם הזמין אותי האיש להשתתף בשמחת האירוסין של ילדו השביעי... נדהמתי לראות כוחה של ברכת הצדיק.

הלמות עמלים

"גם בן וגם בת..."

סיפר הגר"י אפרתי שליט"א: אחד מבאי ביתו של **הגר"ש אלישיב** זצ"ל היה חשוך בנים במשך שנים רבות. הוא ביקש מהרב אלישיב ברכה אך שלחו לחתנו הגאון **רבי חיים קניבסקי** זצ"ל. כשבא תמה רבי חיים: יש לך צדיק בירושלים ואתה בא אליי! ועדיין לא נושע.

פעם בערב סוכות, היה להרב אלישיב קורת רוח מיוחדת מד' המינים המהודרים שלו. ניצלתי רוממות רוח זו ואמרתי: פלוני מתייסר כ"כ יברכו נא בבן זכר!"

שאל הרב אלישיב: "דוקא בן"? ומה רע בבת? נו, שיהיו לו השנה גם בן וגם בת! ואכן בערב ר"ה, אחרי שנים רבות, נולדו לו תאומים, בן ובת. **ישא ברכה**

ברכה שעשתה פירות...

מעשה באברך כולל אחר עשר שנים מנשואיו ועדיין לא נפקד בילדים. הוא היה בצער גדול עד שמשהו השיאו עצה לבקש ברכה מהגאון **רבי יהודה צדקה** זצ"ל. התלווה אליו **רבי אליהו צדקה** שסיפר לאביו על צרת האברך.

עמד הרב צדקה ובירכו מעומקא דליבא שיוושע בפקודת ישועה ורחמים. וברכתו עשתה פירות: לתקופת השנה נולדה לו בת ואח"כ נולד לו בן במז"ט.

וזאת ליהודה

"כי מלאכיו יצוה לך לשמרך"...

בזמן מלחמת המפרץ (תשנ"א) שאל אברך מתל אביב את הגאון **רבי חיים קניבסקי** זצ"ל, האם לעזוב את העיר מאימת טילי הסקאד הנוחתים שם, ולעבור לבני ברק שהתפרסמה כמקום בטוח כהבטחת החזו"א.

שאלו: מה עיסוקך? והשיב כי מארגן הוא שיעורי תורה בבתי כנסת... אמר לו רבי חיים, אם זה עיסוקך אין לך ממה לפחד, תוכל להשאר לבטח בתל אביב! והמשיך לברכו בפסוקים: "לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף... יפול מצידך אלף ורובה מימינך אליך לא יגש... כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך"...

מנחת נתן

לשפוט בעלי דין בצדק, ולא להראות אותות אהבה וקירוב לאחד מהם על פני חברו !

נלמד מהפסוק: ”לא תכירו פנים במשפט... לא תגורו מפני איש” (פרק א-יז)

ודרשו חז”ל בגמרא: ”לא תכירו פנים במשפט” – רבי יהודה אומר לא תכירוהו [רש”י: אם הוא אהבך] ר’ אלעזר אומר לא תנכרהו [רש”י: אם הוא שונאך לא תעשה לו כנכרי לחיבו] (סנהדרין ז:).

בפסוק ”לא תכירו פנים במשפט” נכלל לימוד נוסף: שאף אם כוונת הדיינים להטיב עם העני והמסכן משום שחומלים הם עליו ואומרים בליבם לסייע לו ולזכותו בדין ”שהרי עני ועל חברו העשיר מצוה לפרנסו”, אעפ”כ מזהירים הם שלא לעשות כן, אלא לדון כפי האמת והיושר! וזה מה שנאמר ”כקטן כגדול תשמעון”... שלא תעדיפו את אחד מבעלי הדין על פני חברו בגלל עוניו או עושרו, אלא שניהם ישוו בעיניכם.

עוד ניתן ללמוד ממשמעות לשון הפסוק, שהדיינים פשוט לא יכירו את פני הבעלי דין, כאילו מדובר באנשים זרים שלא ראו אותם מעולם. ולכאורה היאך זה יתכן במציאות, הרי אם בעלי הדין עומדים לפני הדיינים ומביעים בארוכה או בקצרה את טענותיהם יש בזה די והותר כדי שהדיינים יכירו היטב את טיבו ואופיו של כל אחד מבעלי הדין [גם אם עד היום לא הכירו אותם] מה שעלול להשפיע על הפסק.

ואכן כדי לפתור בעיה זו, מצינו אצל גדולי ישראל שנהגו בבית הדין בהנהגה מיוחדת עם בעלי הדין: על הגאון **רבי מרדכי בנעט** זצ”ל העידו כי מעולם לא ראה את פני בעלי הדין שהתייצבו לפניו, שכן היה מנהל את הדיון כשטלית מכסה פניו.

או כפי שהביא הגר”מ **שטרנבוך שליט”א** (בספרו **טעם ודעת**) על הגר”ל **דיסקין** זצ”ל שהיה מקשיב לדברים של בעלי הדין כשהם עומדים מהעבר השני של הדלת ולא נתן לבעלי הדין להכנס לחדרו פנימה... וזה אומר שגדולי ישראל עשו כל טצדקי לדון לגופו של דבר ולא לגופו של אדם. לגופו של הדין ולא לגופו של בעל הדין.

ומרומז כן בלשון הפסוק (שמות יח-טז) ”כי יהיה להם דבר בא אלי ושפטתי” הדגש הוא על עצם ה”דבר” שבא אלי ולא על ”בעל הדבר” שבא אלי, כי המשפט הוא לגופו של דבר ולא לגופו של אדם, כאמור.

בגמרא (ע”א נב.) אמרו חז”ל: כל המעמיד דיין שאינו הגון כאילו נטע אשירה בישראל. ובמקום שיש תלמידי חכמים הראויים להיות דיינים, ומעמיד דיין שאינו הגון, כאילו נטע את האשרה אצל המזבח. וכתב **הטור** (ח”מ סי’ ח): וכל מי שממנה מי שאינו הגון... אפילו יש בו מדות אחרות טובות, הרי זה עובר בלא תעשה. והאריכו **המפרשים** מה נחשב דיין שאינו הגון.

על הגר”ש אלישיב מובא (בספר ”דרך אבות”) כי התבטא בחרפות נגד עיוות הדין הקיים כיום בערכאות משפטיות בני זמננו. הוא אמר כי חוקי הערכאות בימינו גרועים הם יותר מחוקי סדום! משום שבסדום היו אומנם חוקים משונים ומושחתים, אבל החוק חל על כולם כאחד. כמו שמצינו ב**אליעזר** עבד אברהם שבא לסדום, ואדם אחד זרק עליו אבן ופצעו, וחייב השופט את אליעזר לשלם לו על הקזת דמו...

מה עשה אליעזר עבד אברהם? הוא נטל אבן וזרק על ראש השופט ואמר לו: עכשיו אתה חייב לי על הקזת דמך, שלם אתה את חובי לתובע הזה שזרק עלי את האבן. הרי שחוקי סדום היו שווים אצל כולם, קטן כגדול, שופט כאזרח.

ואילו בזמננו חלים החוקים אך ורק על פי שיקול דעת ה”יועצים המשפטיים” באיזה ענין שיחפצו לפי ”סבירות” דעתם. והם שמחווים דעה על מי יש להחיל את החוק ועל מי לא. ונמצא הכל תרתי דסתרי ”אין לך עיוות הדין גדול מזה”, הפטיר הרב אלישיב.

”דין פרוטה כדין מאה”...

בעת הסיכסוך המפורסם בין מדפיסי דפוס וילנא (האלמנה והאחים ראם) לבין מדפיסי דפוס סלאוויטא (האחים שפירא) בשנת תקצ”ה, שהרעיש בשעתו את העולם היהודי, והרבה מגאוני הדור כתבו שאלות ותשובות ארוכות בשאלה זו, מי לזכותו של צד זה, ומי לזכותו של הצד השני.

הביע אז הגה”צ **רבי ישראל סלנטר** זצ”ל את תמיהתו: מדוע דוקא במשפט שבין עשירי עולם הנוגע לסכומים גדולים, קמה התעוררות כזאת. מדוע לא קורה כן בסכסוך שמתגלע בין שני עניים? והרי מקרא מפורש ”כקטן כגדול תשמעון” ודין פרוטה כדין מאה... **תנה”מ**

ה”שולחן ערוך” בשביל הדיינים...

סיפר הגה”צ **רבי בן ציון יאדלר** זצ”ל: בתקופה ששימש הגר”ח **זוננפלד** זצ”ל כרבה של ירושלים (משנת תרל”ג) בא לפניו לדין תורה גבר אלים, שהיה במקרה גם תלמיד חכם ויצא פסקו שחייב בדין.

החל האיש לזעוק מרה: ”איך חייבתם אותי, והרי לפי מה שכתוב בשולחן ערוך חושן משפט סעיף פלוגי, הדין עמי!”

רבי יוסף חיים לא נבהל והשיב לו בניחותא: דע לך בני **שמון הבית יוסף** סידר את השלחן ערוך, רק בשביל הדיינים ולא בשביל הבעלי דין, כי אין בעל דין רואה חובה לעצמו ככתוב ”כי השוחד יעוור” וגו’.

בטוב ירושלים

”לא תגורו מפני איש”...

עוד סיפר הגה”צ **רבי בן ציון יאדלר** זצ”ל והפעם על רבה של ירושלים הגאון **רבי שמואל סלנט** זצ”ל: אמי היתה מוכרת קמח לאפות לפסח. היה אופה אחד שעסק גם במכירת חלב, והיה חייב לה עשרים ”נאפוליון” זהב וסירב לשלם את חובו. האיש היה גבר אלים עד שגם בית הדין לא הצליח להוציא ממנו את החוב.

לאחר שרבי שמואל סלנט שמע את טענותיה של אמי, פנה רבי שמואל אל האיש ואמר לו בתקיפות: מדוע אינך רוצה לשלם את שלושים... הנאפוליון שאתה חייב לה עבור הקמח? התחיל האופה לזעוק ספונטאנית: ”איני חייב לה אלא רק עשרים... ומדוע יאמר הרב שלושים?”

בדבריו אלו שהוצאו ממנו בחכמה, הודה בלי כוונה, שאת העשרים הוא חייב. מיד פנה אליו רבי שמואל ותבע ממנו בתקיפות: הנני נותן לך זמן מוגבל עד מחר בשעה זו שתביא את הכסף.

כשלא בא למחרת, שלח אליו רבי שמואל: ”אם אינך מביא את הכסף, אשלח את שמשי להכריז בעיר שכל סחורתך אסורה ואסור לצרף אותך לכל דבר שבקדושה!” האיום עזר והאופה הופיע מיד עם הכסף ביד.

ימי שמואל

ללא משוא פנים...

פעם התנהל דין תורה אצל הגאון **רבי בנימין מנדלסון** זצ”ל (רבה של קוממיות) בעת שכיהן ברבנות כפר אתא. הדיון היה בין הנהלת מוסד חינוכי במקום לבין אחד מעובדיו. רבי בנימין פסק לטובת העובד והחליט לעקל את כספו של המוסד, עד אשר ישלם לעובד את כל שכרו המגיע לו.

התייצבו חברי הנהלת המוסד לפני רבי בנימין ודרשו ממנו להסיר את העיקול מהכספים, מכיון שדנו שוב בנושא והגיעו למסקנה שלא מגיע כסף לאותו עובד כפי שתבע.

העיר להם רבי בנימין: ”וכי בשביל זה יושב אני על כסא הרבנות? האם לשם כך הדרתי שינה מעיני לילות רבים להתייגע בש”ס ופוסקים, כדי שבעלי בתים יבואו להורות לי איך עלי להתנהג ולפסוק?!”

מריביצי תורה מעולם החסידות

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

הסוף? ההתחלה!

"איציק הדר" – הינו צעיר פולני שנמלט מפולין לליטא עם פרוץ מלחמת העולם השנייה, ובהמשך גורש ע"י הרוסים לחמש שנות "חינוך מחדש" בסיביר.

זהו סיפורו של הגאון **רבי ישראל יצחק פומרנץ** זצ"ל, שעוד בנערותו בפולין נדר ללמוד ח"י שעות ביממה. מלחמת העולם השנייה שיבשה לו את קיום הנדר... לפני כארבעים שנה החליט להעלות את זיכרונותיו על הכתב, אך חשש שפרסומן יטרידו בביקורי עיתונאים וכדו' שיגרמו לו לביטול תורה. כיוון שכן חתם את הזיכרונות בשם הבדוי "איציק הדר" ופרסם את תמונותיו משנות חייו הצעירות – מה שימנע את זיהויו כיום והטרדתו. כך יכל גם לפרסם את הניסים, וגם להמשיך ללמוד בשקט. לקום מידי לילה בשלוש ולצעוד לשיבת 'שער השמים' בירושלים... (את הפרטים העלומים פענחה עבורנו בתו שתחי').

* * *

וכך הוא מספר על תקופת סיביר: יום אחד, כאשר ניצבתי בתור הארוך לחלוקת הלחם, הרגשתי טפיחה קלה על גבי. סובבתי ראש, והנה לפני יהודי מזוקן, כובע מרופט על ראשו, ועל פניו חיוך רחב.

"נפתלי דובינסקי, קיוב, חסיד ליובאוויטש" הציג עצמו במילים קצרות, שאמרו לי הכל.

"ישראל יצחק פומרנץ, עיירת דובשודלה, חסיד גור" השבתי בלשונו.

כשמנות הלחם בדינו, פרשנו לפינה מרוחקת וישבנו לאכול. כבר שנים לא זכיתי לארוחה שכזו, מתובלת בדברי תורה וחסידות, במוסר וביראת שמים. נפתלי, כך נודע לי מפיו, נידון לעשר שנות עבודת פרך, על שהעז להטיף מוסר לבן אחות, שהפסיק לשמור שבת ולהניח תפילין. "ועכשיו אני עובד במחנה כחייט" חייך "עבודה קלה שאינה דורשת הרבה... אתה יודע מה, כשאעמוד בתור לחלוקה, אקח גם את מנתך ונאכל תמיד ביחד. זכור, אני גר בצריף מספר 185..."

* * *

ביו"ט ראשון של סוכות (שנת תש"ב) לא עבדתי, אולם בחול המועד סוכות עבדתי קשה, ובשמחת תורה (יום טוב שני של גלויות) לא יכולתי, מפאת תפקידי, לחמוק מעבודה. חבטות גרזנים הדהדו באזני, ועם כל חבטה מהדהדת בי השירה: "תורת ד' תמימה..." היער רוקד לנגד עיני בשמחתה של תורה וידי מניפה את הגרזן וחובטת בעץ בכל הכוח...

לעת ערב, כאשר הגעתי לצריפו של ר' נפתלי, פרצו מעיני

דמעות חמות: "ראה, ר' נפתלי, הבט בי" התייפחתי "וכי זו שמחת תורה? עבודה מעלות השחר עד לצאת הכוכבים, בלי תפילה, בלי שמחה, בלא קידוש ובלא דבר תורה..."

בכיתי כילד, דמעות זלגו וזלגו מעיני, וכתפי רעדו.

"אתה יודע מתי זמנה של הגאולה?" ליטף ר' נפתלי את ראשי **"בשיא חשכת הגלות, כאשר אי אפשר יותר לסבול את צער הגלות – אז מביא הקב"ה פדות והצלה!"**

"אין לי כוח יותר" יבבתי "עד עתה עוד יכולתי לסבול. אבל עכשיו, עכשיו אני חש שדי, נגמר כוחו הסבל שלי..."

"כך כתוב בתורה" לחש נפתלי "והוצאתי אתכם מ**מחנות סבלות מצרים**" (שמות ו, ו) כאשר לא תוכלו לסבול יותר את קושי השעבוד – אז אוציא ואגאל אתכם!"

* * *

צלצלו הצורמני של פעמון המחנה – מוסיף ומספר הרב פומרנץ – זרזנו לצאת איש לעבודתו. מהומה שררה בצריף, האסירים תוחבים רגליהם לנעליהם המחוררות, רוכסים את מעיליהם המרופטים ונדחקים אל הדלת.

לפתע שמעתי קול קורא: "יש כאן אסירים ששם משפחתם מתחיל בפ"א?" הרמתי ראשי לראות מיהו הדובר. היה זה פקיד המחנה. "כל אלה ששם משפחתם מתחיל באות פ"א נקראים למרד, לשחרור..."

שנים שלושה מן הצריף רצו למשרד. אני, רגלי נשאוני לצריפו של ידידי. "ר' נפתלי! ר' נפתלי!" קראתי ועיני זולגות דמעות "נתקיימו דבריך. תשועת ד' כחרף עין!"

"אתה משתחרר?" שאל בשמחה של אמת.

* * *

כל זה התרחש **למחרת** אותה שיחת נפש לילית של מוצאי שמחת תורה, בה בישר לו ר' נפתלי שגאולתו קרובה: **"בשיא חשכת הגלות, כאשר אי אפשר יותר לסבול את צער הגלות – אז מביא הקב"ה פדות והצלה!"**

בשבועות האחרונים קיבלה "הגלות בין יהודים" משמעות חדשה, לפיה מצקצקי לשון קטנים מבקשים להטיל סימן שאלה גדול על עצם האפשרות שלנו לחיות בארץ ישראל בהתאם לאמונתנו. ההתגייסות **האוטונומית** של מערכות התקשורת, המשפט והאכיפה מזכירות את המערכות שפעלו ברוסיה. אך בדיוק כמו שהתרחש עם הרב פומרנץ ברוסיה, דומה שהחשכה העצומה הזו מסתירה מאחוריה אור גדול: **אור חדש על ציון תאיר!**

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

קוראים יקרים: אנא אפשרו לנו להמשיך ולהגביר את הפעת המידות הטובות בעם ישראל לתרומות: 02-5671812 0542538581 אפשר לתרום גם בכרטיס אשראי

גליון ס' 1226

שנה לצאת העלון

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

פרשת דברים חזון - ח' מנחם אב תשפ"ה - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

תורה מלשון הוראה הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

הוראה למעשה

ה אדם מצווה להוכיח את האנשים שילכו בדרכיו של הקב"ה. כאשר יקיים האדם ציווי זה, הוא ימצא חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם, כמו שאמר החכם מכל האדם: "מוכיח אדם אחרי חן ימצא ממחליק לשון".

בענין מצות התוכחה אמרו חז"ל: "לא חרבה ירושלים אלא בשביל שלא הוכיחו זה את זה". אולם במקום אחר אמרו חז"ל: "מפני מה נחרב בית המקדש, מפני שנאת חנים שהייתה ביניהם". כיצד איפוא מתיישבים שני הטעמים השונים הללו הבאים להסביר את סיבת החורבן?

אפשר לומר שהא בהא תליא, כי הרי התוכחה מביאה לידי אהבה וכל אהבה שאין עימה תוכחה, אינה אהבה.

כאשר האדם מקיים מצות תוכחה, הוא מונע בכך

אמרו חז"ל: "זהו שאמר הכתוב: 'מוכיח אדם אחרי חן ימצא'." "מוכיח" - זה משה. "אדם" - אלו ישראל, שנאמר: "ואתם צאני צאן מרעיתי - אדם אתם". "אחרי" - אמר הקב"ה: בשביל להביאם אחרי. "וחן ימצא" - זה משה דכתיב: "וגם מצאת חן בעיני". דבר אחר: מהו אחרי? אמר הקב"ה: כביכול משה הוכיחני אחרי ישראל והוכיח את ישראל אחרי. לישראל אמר: "אתם חטאתם חטאה גדולה". ולהקב"ה אמר: "למה יחרה אפך בעמך".

ענין זה שבד בבד עם התוכחה שמוכיחים את עם ישראל, צריך גם לבקש את טובתם מלפני הקב"ה, מוצאים אנו במכילתא. נאמר שם: "שלשה נביאים הם: אחד תבע כבוד האב וכבוד הבן. אחד תבע כבוד האב ולא כבוד הבן. ואחד תבע כבוד הבן ולא כבוד האב. ירמיה - תבע כבוד האב וכבוד הבן, שנאמר: 'נחנו פשענו ומרנו, אתה לא סלחת'. לכך נכפלה נבואתו שנאמר: 'ויסוף עליו דברים וכו'".

מהעונשים והתוכחות של מעלה מלחול על עם ישראל וכלשונם של חז"ל: "אמר הקב"ה למשה: לי ולך נאה להוכיח את ישראל. אם אתה מוכיחן - תוכיח. אם אין אתה מוכיחן - אני מוכיחן בתוכחות". מובן שהתוכחה צריכה להאמר בדרכי נועם ולהיות מכוונת כלפי אדם שמקבל תוכחות, כמו שאמרו חז"ל: "הוכח תוכיח את עמינתך שהוא אוהבך ושהוא עמך בתורה ומצוות - אותו אתה חייב להוכיח. אבל רשע שהוא שונאך, אין אתה חייב להוכיח וגם אין אתה רשאי להוכיח שנאמר: 'סר לך לוקח לו קלון ומוכיח לרשע מומו'". "אל תוכיח לך פן ישנאך הוכח חכם ויאהבך". השל"ה הקדוש מבאר שכן צריך להוכיח את האדם: "תאמר לו: 'חכם אתה ואם כן חרפה היא לאיש כמוך לעשות כה וכה, וזהו מה שאמרו חז"ל: 'הוכח לחכם', כלומר תעשהו חכם ויאהבך וישמע קול דבריך".

המקור בפרשה: "אלה הדברים אשר דבר משה".

נקי הדעת שכיורשלים

על חומותיך הצבתי שומרים

השנה הוא מסר את נפשו להזהיר את האנשים לבל יכנסו לתחומי הר הבית בבחינת "שומרים הפקדתי". במילים: הכניסה אסורה! נא לא להכנס לכאן! "במילים אלה היה הרב משה ובר זיע"א מקדם מידי יום ביומו את פני האנשים שבקשו לעלות ל"הר הבית".

במשך כל שעות היום הוא העמיד שומרים בשכר שיתריעו שלא להכנס לתחומי "הר הבית". דמים רבים (תירתי משמע) הוא השקיע בגיוס הכספים עבור השומרים שהעמיד בשכר.

בנוסף לכך, הוא כיתת רגליו בין כל גדולי הדור מכל העדות והזרמים בכדי שיחתמו על נוסח "קריאה לציבור" שלא לעלות להר הבית. הוא מימן מכספו עשיית שלט גדול שהוצב במקום בו עמדו השומרים, שמורה על איסור הכניסה להר הבית על פי ההלכה. את השלט הזה הוא נאלץ לממן מכספו שוב ושוב, משום שפעמים רבות אנשים שהתנגדו למה שנאמר בשלט, היו מעלימים אותו בשעת הלילה.

זאת הייתה מסירות נפשו על מורא מקדש שעתידי להבנות במהרה בימינו.

תמונות וספרות...

אפר תחת פאר

הגה"צ רבי משה וובר זיע"א שם אפר על מצחו של החתן הרה"ח עדו וובר שיחי' נראה מגבו תלמידו הוותיק הרה"ח ר' שלמה ויסברג שיחי'

מהתורה!?! היה נוהג לומר כשחיוך על פניו... היה נוהג לצטט את אמרתו של כ"ק האדמו"ר מליובאוויטש צוק"ל: "משמעותו של 'בין הזמנים' זה שבמקום ללמוד את המסכת שמלמדים בישיבה, ניתן ללמוד בתקופה זו מסכת אחרת".

מלבד הנהגותיו אלה בחודש אב, במשך כל

ה נהגות הגה"צ רבי משה וובר זיע"א בחודש אב ובתשעה באב

א. היה מקפיד לנסוע בה' באב לציונו של האריז"ל.

ב. בתשעה באב היה מתאבל על חורבן ירושלים ליד שריד בית מקדשינו - בכותל המערבי.

ג. בליל תשעה באב, היה לומד בצוותא עם תלמידיו את אגדות החורבן במסכת גיטין. כמו כן היה לומד בעצמו מדרש איכה.

ד. בלילה היה ישן על הקרקע ורק כר קטן היה מונח תחת ראשו.

ה. את הקינות היה אומר בבכיות קורעות לב ודמעות היו ניגרות מעיניו.

ו. היה צם במסירות נפש. פעמים רבות קרה שהוא לא חש בטוב ולמרות זאת המשיך לצום עד סוף היום.

ז. לקראת מוצאי תשעה באב היה מפיח רוח של תקווה בקרב הסובבים אותו. היה נוהג לומר שהגאולה קרובה מאד לבוא.

ח. מעולם לא יצא לחופש בחודש אב או בחודש אחר בשנה. "וכי אפשר לקחת חופש

העלון יוצא לאור לעילוי נשמת 1400 הנרצחים, להשבת השבויים בשלום, לרפואת הפצועים ולשמירת עם ישראל מכל פגע

לעילוי נשמת מורנו המשפיע הגה"צ הרב חיים משה בן הגה"ח פנחס לייבוש וובר זיע"א, מייסד העלון ואשתו הרבנית הצדיקה מרת מרים רחל בת ר' מרדכי זיל

שאלות על הפרשה ותשובות קצרות בצידן:

1. "אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל..." "אחד עשר יום מחורב דרך הר שעיר..." "ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חודש באחד לחודש דיבר משה אל בני ישראל..."

מדוע הפסוק השלישי ("ויהי בארבעים שנה... דיבר משה אל בני ישראל") אינו מופיע מיד לאחר הפסוק הראשון ("אלה הדברים אשר דיבר משה") שלכאורה נראה שהוא המשכו הישיר?

תשובה: התורה הפסיקה בין הפסוק הראשון לשלישי בפסוק השני שאומר "אחד עשר יום מחורב" ובזה הפרשה באה לרמז לנו שרק בזכות שמשו רבינו אחז במדרגה של "חורב" שהוא הר סיני שהיה ההר הנמוך ביותר בעולם והמסמל את מידת הענווה, יכול היה לדבר את הדברים האלה לעם ישראל.

2. **מדוע הפסוק "בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה באר את התורה הזאת" מופיע רק בהמשך הפרשה ולא ממש בתחילתה?**

תשובה: הפסוק הזה מופיע לאחר שבפסוק שלפניו (פסוק ד') נאמר: "אחרי הכותו את סיחון מלך האמורי אשר יושב בחשבון..." ומכאן הרמז שקל יותר להגיע לדרגה של לדבר את דברי התורה ("אלה הדברים אשר דיבר משה") מאשר המעלה של "באר את התורה הזאת". ובכדי לזכות לרמה גבוהה זו של יכולת לבאר את התורה, צריך קודם כל להכות את "סיחון מלך האמורי" המסמל את יצר הרע ולעשות חשבון נפש ("אשר יושב בחשבון") ורק אז ניתן להגיע למדרגה של "באר את התורה הזאת".

3. **מדוע תמיד פרשת דברים נקראת לפני או בתוך תשעה באב?**

תשובה: ניתן לומר שהסיבה לכך היא מפני שהפסוק שפותח את הפרשה מדגיש את אהבתו של משה רבינו אל כל ישראל ("אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל") ללא הבדל בין צדיקים בינוניים ורשעים. ובכך מבקש משה רבינו שהוא הגואל הראשון והוא הגואל האחרון להעביר לנו את המסר שהדרך היחידה להבאת הגאולה ולביטול האבילות בתשעה באב, היא לאהוב את כל היהודים וממילא בכך תבטל השנאת חינום שבעטייה נחרב בית המקדש.

תשנא, ואף ברשע גמור יש איסור (לדעת מהר"ם מלובלין סימן יג) לשנאתו כל זמן שלא הוכיחו, שמא אם היה לו מוכיח היה מקבל, וטבעו הרע גרם לו, כמו שאמרו (אבות פרק ב משנה ד) ואל תדון את חברך עד שתגיע למקומו, רק יבקש רחמים עליו שיעזרהו ה' על תשובה שלמה".

ומכל שכן ביהודים שאינם מוחזקים חס ושלום כרשעים גמורים, שאין שום היתר בעולם לשנאתו קודם שהוכיח אותו כדין.

וגם במי שעבר עבירה והתרה בו ולא חזר, אף על פי כן צוה התורה לאכפיה ליצירה ולטעון משאו (שולחן ערוך חושן משפט סימן ע"ב סעיף יא). וזה לשון הב"ח (חושן משפט שם): "והכי נקטינן, שאפילו בשונא שמצוה לשנאתו שנראה בו דבר עבירה והתרה בו ולא חזר, אף על פי כן הזהיר את התורה לרחם עליהם ולעזרם בשעת הצורך".

ואין לך עזר בשעת הצורך יותר מזה, להוכיח למי שצריכים להוכיח. וזו היא כוונת חז"ל "לא חרבה ירושלים אלא שלא הוכיחו זה את זה", שלאחד לא היה איכפת מהשני.

ובזכות ההתחזקות בזה, ה' יתברך ישלח לנו את משיח צדקנו בעגלא דידן, אמן כן יהי רצון.

"חטאו בכפלים, דכתיב חטא חטא ירושלם. ולקו בכפלים, דכתיב כי לקחה מיד ה' כפלים בכל חטאתיה. ומתנחמים בכפלים, דכתיב נחמו נחמו עמי" (מדרש איכה א, נז).

אפשר להסביר זה על פי הידוע שהגלות נגזר על ידי חטא המרגלים, כדאיתא במסכת סוטה (לה, א): "אותו היום ערב תשעה באב היה, אמר הקדוש ברוך הוא, הן בכו בכיה של חינום, ואני אקבע להם בכיה לדורות".

והחטא של מרגלים מבואר בפרשת דברים (א, כז) "ותרגנו באהליכם ותאמרו בשנאת ה' אותנו הוציאנו מארץ מצרים לתת אותנו ביד האמורי להשמידנו", ומפרש רש"י: "והוא היה אוהב אתכם, אבל אתם שונאים אותו", זה נקרא שנאת חינום, שהקדוש ברוך הוא אוהב אתכם, ואתם שנאתם אותו בחינום. וכמו כן חורבן הבית היה בשביל שנאת חינום, כדאיתא במסכת יומא (ט, ב).

ולפי זה יובן, חטאו בכפלים, שכדוגמת החטא שחטאו במרגלים חטאו גם כן בזמן חורבן הבית.

ולקו בכפלים, שכמו שנגזר על דור המדבר שלא יכנסו לארץ, נגזר על בניהם אחריהם הגלות, וכמו שמרומז בפסוק (במדבר יד, לא) "וטפכם וגו' לבז יהיה", עיין ברמב"ן (שם, א).

ונתנחמו בכפלים, שבגאולה העתידה, משה רבנו שהוא יהיה גם כן גואל אחרון יביא עמו גם את דור המדבר, כדאיתא במדרש רבה (דברים ב, ה): "אמר הקדוש ברוך הוא למשה, אם נקבר אתה אצלם במדבר, הן באים בזכותך ואתה בא בראשם".

ה' אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם (א, יא)

פירש רש"י: "מהו שוב ויברך אתכם כאשר דבר לכם וכו', אמר להם זו משלי היא, אבל הוא יברך אתכם כאשר דבר לכם".

דברי רש"י תמוהים, מה מועיל במה שאומר להם זהו משלי, לאחר מה שאמר להם בסוף ויברך אתכם כאשר דבר לכם, והרי יש בכלל מאתים מנה.

ואפשר לפרש בהקדים מה שכתב השל"ה הקדוש על פסוק זה: "מצאתי כתוב בקונטרסי האר"י ז"ל, משה בגימטריא א-ל-ש-ד-י, ובמלואו כזה אלף למד שין דלת יוד, עולה אלף, זהו משלי".

ועל פי הנ"ל ניחא, דהנה מצינו שמשו רבנו עליו השלום נאמר עליו (דברים לד, י) "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה", וזה בא לו על ידי שהאיש משה עניו מאד מכל האדם (במדבר יב, ג), שדוקא על ידי הכנעה ושפלות ישנה השראת השכינה.

וכמו כן משה רבנו עליו השלום רצה לומר "ויברך אתכם כאשר דבר לכם", היינו השראת השכינה על ישראל. אבל כדי שיוכלו להגיע לזה, הקדים ואמר להם ה' אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים, זהו משלי, כלומר הענוה והשפלות ששייך לו והיא מידתו, את זה משפיע לישראל.

וזאת היתה הכוונה בהקדמת מאמרו, להכין את ישראל שיהיו כלים מוכנים לקבל ברכת השם יתברך.

תשעה באב

לא חרבה ירושלים אלא שלא הוכיחו זה את זה (שבת קט, א).

"מקדש שני מפני מה חרב, מפני שהיתה בו שנאת חנם" (יומא ט, ב).

רבותינו ז"ל שגילו לנו את סיבת הגלות, ברור שכוונתם היתה בזה להורות לדורות להשתדל לתקן מעשינו בדברים אלו בהידור, וכל יהודי יש לו הזכות לקרב את ביאת משיח צדקנו. וכדי לתקן ולעשות לקירוב הגאולה ובנין בית המקדש, צריכים להתחזק בדברים אלו, בקיום מצוות "הוכח תוכיח את עמיתך", וקיום "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא שם, יח).

והא בהא תליא, כמו שנאמר "טובה תוכחה מגולה מאהבה מסותרת" (משלי כז, ה), אפשר לפרש, טובה תוכחה מגולה כשהיא באה מתוך אהבה מסותרת. וזהו שכתוב: (ויקרא יט, יז) "הוכח תוכיח את עמיתך", ומפרש בספר "עיר מקלט" (סי' רמב), וזה לשונו: "רצונו לומר, כשאתה רוצה להוכיח אותו, תוכיח אותו בלשון רכה ואמור לו שהוא עמיתך, ובזה יהיה טוב לך ומרצה".

וגם מי שזקוק לתוכחה מצוה לאוהבו, וזה לשון ספר "מרגניתא טבא" להגאון הקדוש מהר"י וואלינער ז"ל (שנדפס לראשונה על ידי בעל החפץ חיים ז"ל בספר "אהבת חסד"): "להזהר בלאו דלא

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

רצחו את הערבי כיון שלא רצה למכור להם את אדמתו.

השמועה עשתה לה כנפיים והתפשטה חיש מהר בכל כפרי הערבים. החשוד העיקרי בעיניהם היה רבי יוסף ריבלין ומשפחתו של הערבי דרשה מהמושל התורכי שיוציא את רבי יוסף ריבלין להורג.

שלח המושל בחשאי שליח אל רבי יוסף והזהירו שיתחבא במקום מסתור עד יעבור זעם

המושל התורכי שהכיר היטב את רבי יוסף ריבלין, ידע אל נכון שרבי יוסף לא ירים את ידו להרע לאיש, והיה בטוח שרבי יוסף אינו הרוצח. ואולם בחששו שמא הערבים יתנכלו לרבי יוסף כדי לנקום את נקמת הנרצח, שלח המושל בחשאי שליח אל רבי יוסף והזהירו שיתחבא במקום מסתור עד יעבור זעם. רבי יוסף ריבלין שמע לעצת המושל ונעלם כאילו בלעה אותו האדמה.

רבי שמואל סלנט החל לחקור ולדרוש אודות הערבי שנרצח עד שהגיע לכלל מסקנה שהרוצח מוכרח להיות אך ורק מעבידו של הערבי – המסינור הגרמני. הלך רבי שמואל אל ביתו של ידידו הפחה ובקש לחקור את הגרמני.

עוד באותו היום יצא הפחה אל ביתו של המסינור. כשראה המסינור את הפחה המתקרב אל ביתו אחזו פחד גדול ועיניו חשכו. אולם הוא היטיב להסתיר את פחדו בלבו ויצא לקבל את פני הפחה במאור פנים והזמינו לביתו.

אך הפחה אמר לגרמני – הבה ונטייל בין הגפנים, ריחם המשכר של הענבים ערב לי מאוד וברצוני לקנות מענבך. ברצון רב ענה לו המסינור.

הפחה החל לטייל בין הגפנים כשהמסינור משתך אחריו ופניו חיוורות כסיד. לפתע עלה באפו של הפחה צחנה איומה. מהו הריח הרע שעולה בנחירי, שאל הפחה את מארחו?

מרוב פחד החל ראשו של המסינור להסתחרר והוא נפל ארצה מתעלף. משרתיו רצו להשיב את רוחו ותוך כדי כך ציוה הפחה לחפש את מקור הריח.

לא עבר זמן רב והמשרת גילה מתחת לאדמה את גופתו של הערבי שנרצח.

את המסינור שלח הפחה מיד למעצר ולאחר חקירה שבה הודה המסינור שרצח את הערבי כדי שלא ימכור את אדמתו ליהודים, ציוה הפחה להמיתו בתליה.

לאחר שנודעה האמת יצא רבי יוסף ריבלין

המשך בעמוד הבא

לחומה ונתור אחר מקום רחב ידים שעליה תקום השכונה

בו במקום נאסף סכום ראשון לרכישת חלקת אדמה מחוץ לחומה. הם כתבו פרוטוקול וכל הנוכחים חתמו עליו. בראש הדף התנוססה הכותרת: מוצאי שבת קודש לפרשת "ויזרע יצחק בארץ ההיא, וימצא בשנה ההיא מאה שערים ויברכוהו ה'!"

לאחר שכל הנאספים התפזרו והלכו לדרכם, ניגש ר' בן ציון ליאון אל רבי זלמן ובקול חגיגי ובוטח אמר: מחר בבוקר אם ירצה ה', נצא שנינו מחוץ לחומה ונתור אחר מקום רחב ידים שעליה תקום השכונה, וכל אשר ידרש לשלם דמי קדימה לרכישת השטחים, מכיסי ישולם.

ואכן כך היה, למחרת השבת יצאו רבי זלמן ור' בן ציון ליאון לתור בסביבה ובמהלך עשרה רגעים משער שכס הגיעו למקום "כרם כדוד" שמו, ובאותו יום קנו את השטח של עשרים וחמשה אלף אמה מרובעת במחיר של עשרים ותשעה אלף ושיש מאות ושמונים גרושים טורקים. הם חתמו על שטר הקונה את המקום וקראו לשכונה "מאה שערים".

הוא החל להסית את פועלו הערבי לבל ימכור את אדמתו ליהודים ואף הבטיח לו בתמורת זו יכפיל ואף ישלש את שכר עבודתו

אך הנה על אף הלהט הרב שהיה למקימי השכונה "מאה שערים", התרגשה לפתע סכנה גדולה שאיימה לבטל כליל את הקמת השכונה. וזה היה בשל מסינור גרמני אכזרי ומרושע שגר בבית בודד סמוך למקום עליו נבנתה השכונה.

למסינור זה היה כרם גדול והוא העסיק פועלים ערבים בעבודת כרמו. הקמת השכונה החדשה של היהודים סמוך לביתו הדריכה את מנוחתו והוא הגה ללא הרף תכנית כיצד לסלק את היהודים מהמקום. והנה נודע לו שלאחד מפועליו הערבים שייכת חלקת אדמה בשטחה של השכונה החדשה. הוא החל להסית את פועלו הערבי לבל ימכור את אדמתו ליהודים ואף הבטיח לו בתמורת זו יכפיל ואף ישלש את שכר עבודתו. הערבי נשבע לו כי לא ימכור ליהודים אף שעל אדמה. אך שבועה לחוד ומעשים לחוד. הערבי ידע שהוא יוכל לקבל מהיהודים תמורת אדמתו סכום כסף גדול והחל לנהל משא ומתן עם רבי זלמן בהר"ן בדבר מכירת אדמתו. למסינור הגרמני נודע שפועלו הערבי שטה בו והוא עומד למכור את אדמתו ליהודים. ביום אחד התנפל המסינור על פועלו הערבי ורצחו בדקירות סכין. הוא הטמין את גופתו של הערבי באדמה והפיץ שמועה שיד היהודים בדבר, והם

שנת תרל"ד, קרה מקרה בישוב היהודי הקטן שבתוך חומות ירושלים. מקרה שהסעיר את הרוחות בישוב. אפנדי ערבי עתיר נכסים סילק מהבית את אחד היהודים שסרב להעלות את דמי השכירות בדירה שברחוב חברון בעיר העתיקה. הערבי השליך החוצה את כל מטלטליו וכלי ביתו של היהודי המסכן.

הרוחות בעיר סערו, בפי כולם היתה זעקה אחת, עד מתי נהיה למרמס בידי הערבים הללו שנוגשים בדיירים היהודים ללא רחם.

שם יחדיו יטכסו עצה איך לצאת אל המרחב ולבנות את ירושלים

שמע המאורע התפשט והגיע אף לאזנו של רבי זלמן בהר"ן, סביבו התאספו יהודים לשמוע דעתו, בקול תקיף עמד והכריז – הנה גמלה בלבי החלטה שלא אנוח ולא אשקוט עד אשר אשבור זרוע רשעם של הנוגשים הערבים המפקיעים את מחיר הדירות והבתים. הוא ביקש ממספר אנשים כי במוצאי שבת כשעה לאחר תפילת ערבית יתאספו בבית הכנסת "מנחם ציון" ב"חורבת רבי יהודה החסיד" ושם יחדיו יטכסו עצה איך לצאת אל המרחב ולבנות את ירושלים, והוסיף אם יענו לקריאתו ויתאספו עשרה מנינים של יהודים המוכנים להטות שכס ולתת יד בבנין ירושלים, אזי בעזרת ה' יצליחו בתכנית.

היה זה ערב שבת, ורבי זלמן לא פנה לביתו אלא עלה למעונו המרווח של ר' בן ציון ליאון, שהיה מנכבדי הישוב ומבעלי היכולת שבה, כי את כל רכושו שבחוץ לארץ מכר ר' בן ציון ועלה הוא וכספו לירושלים להתיישב בה. משראה ר' בן ציון ליאון את רבי זלמן בשעה לא מקובלת זו, בערב שבת, סגר את החומש שעמד בו באמצע קריאת הפרשה וקבלו בחממות רבה. הכניס רבי זלמן את ר' בן ציון בסוד תכניתו ושניהם הסכימו לפעול יחדיו.

במוצאי אותה שבת – פרשת תולדות – התאספו ובאו בדיוק כמספר שרבי זלמן נקב – מאה איש.

רבי זלמן פתח את האסיפה בדברים הללו:

"ברוכים הבאים בשם ה' למען עמנו ועיר אלוקינא! הכל חפצים להרים קרן ירושלים ולבנות חורבותיה, ואף ירושלים חפצה ומשתוקקת לקיבוץ בניה בתוכה ומי מעכב? – הפחד והמגור שבלבבות. אם יבואו חלוצים מאה ראשונים ויוציאו את הפחד והמגור מלבם, אז ילכו לבטח בדרכם, וכל העם יבואו אחריהם מאה הראשונים יהיו אלה שתתגלגל הזכות על ידם – כל אחד מהם שער אחד יפתח, וכולם יחדיו מאה שערים יפתחו!"

מחר בבוקר אם ירצה ה', נצא שנינו מחוץ

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

צפייה לגאולה ופחות לחופשה

ד צויים אנו בשלהי ימי בין המיצרים. ימים אלה אמורים לעורר בנו את רגש האבילות על חורבן בית המקדש. ככל שחזרנו עמוק יותר לתוכם, אמורים היינו להגביר עוד יותר את היגון, המספד, הצער והקינה על חורבן בית מקדשנו.

ההלכה היהודית קובעת כי בתחילת שלושת השבועות אנו נוהגים בהילוך נמוך את מנהגי האבילות וכשמגיעים לתשעת הימים של חודש אב ובמיוחד בשבוע שחל בו תשעה באב, עולים להילוך גבוה יותר בכל הנוגע לאיסור של אכילת בשר, שתיית יין, רחיצה במים חמים עם סבון, תספורת, כיבוס בגדים, שמיעת שירים שמלווים בכלי נגינה ועריכת חתונות.

הטעם הפנימי של ההלכות הללו הוא מחד גיסא – לעורר בתוכנו תחושת התאבלות, יגון, יללה, בכיה וצעקה על החורבן ומאידך

גיסא – תקווה, אמונה, ייחול, צפייה שאיפה וביטחון שימים אלה יהפכו לימי ששון ושמחה. ואולם לדאבון הלב האוירה שבקעה מחלקם של העיתונים והשבועונים החרדים שיצאו לאור בימי בין המיצרים היתה ההיפך הגמור מחורבן וצער. מי שעלעל בדפי העיתונים והשבועונים הללו חש שהוא מצוי כבר בימי בין הזמנים שבהם תרים אנו אחר נופש ורוגע. העמודים של אותם העיתונים והשבועונים מעוטרים במודעות ענק שמסדלות ומפתות את הקוראים לצאת לנופש למלונות יוקרה בארץ ומחוצה לה. בתוך אותן המודעות מופיעות תמונות מרהיבות עין שממחישות לנו את בריכות השחייה המפוארות, את הסאונות הלוהטות, את הג'קוזים המפנקים את מלונות הספא המבריאיות, את טיולי הג'יפים המקפיצים ואת ארוחות הגורמה שבושלו על ידי טובי השפים בעולם אשר יוגשו חמש פעמים ביום

לנופשים.

וכאן הבן שואל: האם נכון הדבר שבימי בין המיצרים שבהם עלינו כאמור להתאבל, להצטער ולהתחרט על מעשינו הרעים, ראוי שנסיח את דעתנו בהתעסקות קדחנית אחר החופשה שמצפה לנו? וגם אם נאמר שישנם כאלה בתוכנו שחשים שאם הם לא יצאו לנופש, בריאותם תתערער חלילה, עדיין לא מובן מדוע הם צריכים בימי בין המיצרים ולאחריהם להתעסק בנושא הזה בהתלהבות, בהשתוקקות, בהתלהטות ובהתרגשות שכזאת?

ויהי רצון שבזכות כך שנתמקד בעיקר – קרי – ההתאמצות לקרב את הגאולה ופחות נתעסק בטפל – קרי – נופש וקייט, נזכה שיבנה בית המקדש במהרה בימינו אמן.

י"ד אדר א' תשס"ז

מנחם ציון – בונה ירושלים – המשך מעמוד קודם

יומם הראשון בביתם החדש. יללותיו של הילד הוציאו החוצה גם את כל הנשים כשקורי השינה עוד כיסו את עיניהם. הגדילה לבכות ולצעוק אם הילד שפרכה ידיה ביאוש נוכח הסכנה הוודאית לחייו של ילדה החביב.

היחיד שלא נתבהל ושמר על קור רוחו היה רבי זלמן שהרגיע את כולם ואמר – מעשה שטן זה להניא את ישראל מלבנות את עיר הקודש. נשבע אני כי שום מאורע לא יצליח למנוע בעדינו מלקנות אדמות ולהמשיך בבניית חורבות ירושלים ובדברו, תפס רבי זלמן את האצבע שנעקצה, הכניסה לפיו ומצץ בכל כוחו את הארס וירקו החוצה. כך עשה שבע פעמים עד שהנפיות החלה לרדת. נס זה חיזק את רוחם של פורצי החומות ועודד את הקבוצה שיצאה בראשותו של ר' זלמן אל השממה שמחוץ לחומה.

רבי יוסף ריבלין זצ"ל

בבוקר התפללו בצוותא "ותיקין" בבית כנסת מאולתר וארעי. ירד רבי זלמן לפני התיבה וזימר את פרק התהילים "מזמור שיר חנוכה הבית לדוד" בלחן מיוחד שחיבר לכבוד המאורע והקהל עונה אחריו פסוק בפסוק.

לפתע הגיעה לאזנם זעקת שבר מבחוץ הילד נחום יצחק, בנו של ר' אברהם, אחיו של ר' זלמן, נעקץ על ידי עקרב ארסי בעת ששיחק בחצר ביתם בין פרחי הבר שגדלו פרץ בשטח.

קמה מהומה גדולה בין המשתכנים, שזה להם

ממקום מחבואו והערבים באו לפייסו על שחשדו בו ברצח.

חגיגת חנוכה הבתים היתה בשמחה עצומה כשרבי זלמן מפזז ומכרכר בכל עוז

גם הפחה בא לביתו של רבי שמואל סלטנ והודה לו על כי בחכמתו הגדולה הביא לגילוי של הרוצח הנתעב. אך, כאמור, על אף כל הקשיים נמכרה האדמה שעליה נבנתה שכונת "מאה שערים".

בחנוכה של שנת תרל"ה כבר עמדו על תילם עשרת הבתים הראשונים של שכונת "מאה שערים". חגיגת חנוכה הבתים היתה בשמחה עצומה כשרבי זלמן מפזז ומכרכר בכל עוז לפני העגלות שנשא את חפצי המשתכנים מהחומה עד לפתחי הבתים החדשים. (עד שנת תרמ"א הוקמו כל מאה הבתים).

בלילה הראשון נשאר רבי זלמן ללון בשכונה החדשה, כדי לעודד את רוחם של המשתכנים הראשונים, שלבם רעד ופחד להישאר בלילה בלב השממה. הם חשו כי הם מופקרים לשודדים ורוצחים. מכיון שרבי זלמן נשאר ללון אתם נתחזקה רוחם.

ליל שימורים היה הלילה הזה לרבי זלמן. כולו נפעם ונרגש היה מהתגשמות חלומו. במקום סלעים מתנוססים לתפארת בתים ראשונים של מבשרי גאולת ירושלים.

הודעה חשובה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

אימרת השבוע

מתורתו של הבעל שם טוב הקדוש

מקום שהמחשבה של אדם מגעת - שם הוא כולו, וכן כל דבר ודבר וכל מראה אשר האדם רואה או שומע הוא הוראה לעבודת ה'

הודעה משמחת:

העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חנים במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגני מרומים ב' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

בס"ד גיליון: 1171

הדלקת הנר: 19:15 צאת השבת: 20:17 רבינו תם: 20:58 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: חזון ישעיהו (ישעיה א), שבת חזון.

אוצרות הפרשה

פרשת "דברים"

"איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם" [א, יב].

פרש רש"י: "ומשאכם – מלמד שהיו אפיקורסין".

מדוע העובדה שהיו אפיקורסין גורמת להם להיות "משא" כבד? העניין הוא כזה: מי שמאמין – אין לו בעיות, כל דבר קל עבורו. אם הלך לקנות לחם וחלב ומצא את החנות סגורה, הוא אומר: "לא נורא, גם זו לטובה". הנהג של האוטובוס ברח לו, ולא עצר בתחנה. עכשיו הוא צריך לחכות עוד חצי שעה לאוטובוס הבא. מה הוא אומר? – "כל עכבה לטובה".

קרתה לו איזושהי תקלה? הוא לא מתעצבן. אלא אומר בנחת: "הכול משמים".

לאדם המאמין קל בלב, ליבו לא עמוס כעס, תיסכול וקינאה. הוא לוקח הכול בקלות, אומר תהלים, שר שירות ותשבחות, וממשיך הלאה בשמחה. מי שלא מאמין – קשה לו מאוד. ליבו מלא כעס וטינה, וגם דאגות. "למה המשכורת לא נכנסה בזמן?! אוף, איזה פקק נורא!". הוא מתחיל להתעצבן, לקלל ולגדף.

תשאלו את כל הקרדיולוגים, איך כל זה משפיע על ליבו של האדם...

קרדיולוג מומחה מבית חולים "הדסה עין כרם" אומר; שלכל מחלות הלב יש רק שלוש סיבות.

סיבה ראשונה – אוכל לא בריא. אנשים מכניסים לגוף שלהם הרבה מאוד שומנים, וגם מזון תעשייתי בלי ויטמינים ועם המון סוכרים ועוד חומרים מזיקים.

סיבה שניה – חוסר תנועה. אנשים נוסעים ברכב, לא טורחים כלל ללכת ברגל. אתה יכול לעבור שלושה רחובות ברגל, בזמן שהחבר שלך יושב בפקק, תקוע בדיוק באותו מצב שבו עזבת אותו לפני עשרים דקות... צריך לצעוד, לנוע, להפעיל את הגוף.

והסיבה השלישית – דאגות ועצבים, שהם ממש ממיתים את האדם.

אותו קרדיולוג סיפר, שחוקרים ערכו סקר וגילו, שבקרב אנשים מאמינים, שומרי תורה ומצוות, האחוזים של בעיות לב קטנים בהרבה מאשר אצל אנשים חסרי אמונה. ולמה? כי אפיקורסים זה "משאכם". קשה מאוד להיות כאפיקורסים, רחמנא ליצלן... אשרי מי שמאמין בבורא עולם, "והבוטח בה' חסד יסובבנו" (דורש ציון).

"הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וידועים לשיבטכם ואשימם בראשיכם" [א, יג].

משה רבנו מינה שרי עשרות, שרי מאות ושרי אלפים, כדי לדון את עם ישראל ולהורות להם את הדרך אשר ילכו בה, ואת המעשה אשר יעשו. ממנוי זה למדנו את כל ההלכות הנוגעות למינוי חברי הסנהדרין.

בין התכונות הנדרשות לדיין, מדגיש משה רבינו שעליו להיות גם נבון.

יש להבין, מה המיוחד בבניה? וכי לא די שיהיה חכם? האם לא מספיק אדם שנבחר על הש"ס – תלמוד בבלי וירושלמי, על הרמב"ם ועל ארבעת חלקי השולחן ערוך ושהפוך? מה מוסיפה לו התכונה הזו?

תשובה לשאלה זו עונה התנא רבי עקיבא, ב"אותיות דרבי עקיבא", וזה לשונו:

"אלמלא בינה, אין העולם מתקיים אפילו שעה אחת, שנאמר: 'הבו לכם אנשים חכמים ונבונים'. באותה שעה אמר הקב"ה לישראל: בני, הבו לכם בעלי בינה להיות ראשים עליכם. מיד הלך משה והיה מנסה למצוא בכל משכנותם של ישראל בעלי בינה ולא מצא, שנאמר: 'אקח את ראשי שיבטכם אנשים חכמים וידועים' ולא מצא 'נבונים'. מכאן אתה למד, גדולה בינה לפני הקב"ה יותר מן התורה, שאפילו אדם קורא תורה נביאים כתובים וכל סדרי בראשית, ואין בו בינה, אין תורתו שווה כלום".

רבי עקיבא אומר בדברים הללו, שגם אדם חכם הלומד הרבה, אם אינו נבון, דהיינו: אינו יודע כיצד להתנהג ואין בו דרך ארץ, כל תורתו אינה שווה מאומה!

מכאן לומד הרמב"ם את שבעת התנאים הנדרשים לצורך מינוי דיין בבתי הדין, כפי שהוא מונה אותם בהלכות סנהדרין:

"חכמה" – יודע הכול, בכל מקצעות התורה וששאלים אותו הוא עונה.

"ענוה" – לא מחזיק מעצמו, נכנע לכולם.

"יראה" – ירא שמים וירא חטא.

"ושנאת ממון" – ששונא ממון עצמו, וקל וחומר ממון אחרים, כפי שאומר המכילתא על "שונאי בצע".

"ואהבת האמת" – לא רק שידון דין אמת, כי אם יחקור, יחפש ויאהב את האמת.

"ואהבת הבריות להן" – שמקדש את ה' בהליכותיו ולכן כולם אוהבים ומהללים אותו.

"בעלי שם טוב" – בכל מקום שיוזכר שם, יאמרו: הלואי יהיה לי בן אחד חלקי אלף ממנו.

ממשיך הרמב"ם ואומר: "וכל אלו הדברים מפורשים הן בתורה....".

פסק דין, מאוד מפתיע ובלתי צפוי, ניתן בזכות חוכמתו ובינתו של ה"אבן עזרא". וכך היה המעשה:

יום אחד יצאו שני אנשים למסע ארוך, ולאחר זמן מה חנו ביער כדי לסעוד את לבם ולנוח מעט. אחד מהם הביא אתו שתי ככרות לחם, והשני הביא שלוש ככרות לחם.

לרפואת יוסף בן תמר הי"ו, יוסף בן זולכיה הי"ו, אמיר בן דורית הי"ו, מרדכי בן שרה הי"ו, דניאל בן רותם הי"ו, מיכל אפרת בת דיאנה הי"ו, נדב חיים בן אירית הי"ו.

בעוד הם מתכוננים לארוחה המשותפת, בא לקראתם אדם אחד, שנקלע ליער ללא שום מזון ושתייה. ביקש האיש להצטרף לסעודתם והסכימו.

לאחר שסיימו לסעוד את לבם, קם האיש וביקש להיפרד מהם. "אני מודה לכם על שהחיייתם את נפשי, אך דעו שאין אני אדם עני אלא סוחר עשיר אנוכי, ועל כן אשאיר לכם עבור הלחם שנתתם לי חמשה דינרי זהב".

חמשה דינרים של זהב הם סכום עצום, ובין שני בעלי הלחמים פרץ ויכוח בשאלה כיצד יחלקו ביניהם את הכסף:

האדם שהביא את שתי הכיכרות טען שיש להתחלק בכסף באופן שווה, שניים וחצי דינרים לכל אחד.

"לא יעלה על הדעת!" ענה כנגדו האדם שהביא את שלוש הכיכרות. "לי מגיעים שלושה דינרי זהב, ולך שניים, שכן אני הבאתי שלוש כיכרות ואתה הבאת רק שתיים, וחשבון פשוט הוא".

מאחר שלא הצליחו להגיע להסכמה ביניהם, הלכו לרבי אברהם איבן עזרא זצ"ל שיפסוק להם.

אמר להם ה"אבן עזרא", "לא אתה צודק ולא אתה צודק, אלא מי שהביא שלוש כיכרות יקבל ארבעה דינרים, ומי שהביא שתי כיכרות יקבל דינר אחד". תמחו שניהם ושאלוהו: "רבנו, איזה חשבון הוא זה?"

אמר להם: "בואו ונחשב. אתה הבאת שלוש כיכרות ואתה הבאת שתיים, וביחד הן חמש. שלושה אנשים אכלו בסעודה, כל אחד מהם אכל שלוש מהכמות. חמש כיכרות חולקו בין שלושה אנשים. יוצא אפוא שיש חמשה עשר חלקים, וכל אחד מקבל שלוש מחמש עשרה, כלומר כל אחד מקבל חמישה חלקים. האדם שהביא שתי כיכרות – שיש בהן ששה שלישים –

אכל מתוכם חמישה שלישים, ויוצא שהאורח אכל משלו רק שלוש אחד. האדם השני, שהביא שלוש כיכרות שהן תשעה שלישים, גם כן אכל חמישה חלקים, יוצא שנשארו מהכיכרות שלו ארבעה שלישים עבור האורח.

"לכן", סיים ה"אבן עזרא", "החלוקה ההוגנת היא דינר זהב אחד לאדם שהביא שתי כיכרות, וארבעה דינרים לאדם שהביא שלוש כיכרות" (דורש ציון).

"ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו" [הפסטר השבוע].

השבת מפטירין ב"חזון ישעיהו". ידוע שעמדו להם לישראל מיליון ומאתיים אלף נביאים, אך לא נכתבו אלא נבואות שנצרכו לדורות. אף נבואה זו עברונו נכתבה, ועלינו למצוא בה את עצמינו. ולדאבונו, לא קשה הדבר.

"שמעו שמים והאזינו ארץ כי ה' דיבר. בנים גידלתי ורוממתי, והם פשעו בי". מה אמר להם הנביא, בשעתו? יש לכם מדינה, עצמאות, מלוכה. צבא, כלכלה, גדולה ורוממות – ואתם מפנים עורף למי שנתן לכם כל אלו!

והלאה: "ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו. וישראל לא ידע, עמי לא התבונן".

ועל כך רומז הנביא: "ידע שור קונהו", כאותה פרה שידעה שאין לה לעשות מלאכה בשבת. "וחמור אבוס בעליו", כאותו חמור שידע שאין לאכול מאכל שלא הפרישו ממנו תרומות ומעשרות כדת – "וישראל לא ידע, עמי לא התבונן".

גרועים היינו מבעלי חיים, איבדנו את הרתיעה הטבעית מן החטא! וממשיך הנביא: "עזבו את ה', ניאצו את קדוש ישראל, נזורו אחור. על מה תוכו, עוד תוסיפו סרה. כל ראש לחול, וכל לבב דווי". אבוי למי שמאבד את החוש הטבעי לעשיית הטוב ולהינזרות מרע, גרוע הוא משור וחמור היודעים קונם ואבוס בעליהם. "וישראל, לא ידע".

מילא. אבל מדוע: "עמי לא התבונן"?! הלא התבוננות במה שקורה, התבוננות במתרחש, תפקח את העיניים! הרי בסוף התוכחה הנוראה נאמר: "וחרה אפי בו ביום ההוא, ועזבתים, והסתרת פני מהם, ומצאוהו רעות רבות וצרות – ואמר ביום ההוא: הלא על כי אין אלוך בקרבי מצאוני הרעות האלה!". וכאן, הרי רואים עין בעין כי כאשר עוזבים את ה' ומנאצים את קודשי ישראל, נלחמים בכל דבר קדוש ומכפישים בלא מעצורם, אזי: "נזורו אחור", נסוגים בכל השטחים, הביטחוני והמדיני והכלכלי. אזי השמים נעצרים והכינרת מצטמקת והחקלאות קורסת ודבר אינו מתנהל כשורה. "על מה תוכו, עוד תוסיפו סרה: כל ראש לחול וכל לבב דווי!" למה לכם לסבול, קחו את גורלכם בידכם והטיבו את מצבכם! "רחצו, היזכו, הסירו רוע מעלליכם מנגד עיני, חידלו הרע – אם תאבו ושמעתם, טוב הארץ תאכלו. ואם תמאנו ומריתם, חרב תאכלו", רחמנא ליצילך.

הפטרה אקטואלית כל כך, עם אפשרות תיקון וגאולה: "ציון במשפט תפדה, ושביה בצדקה!" (מעין השבוע).

"כי תבואו לראות פני מי ביקש זאת מידכם רמוס חצרי" [הפסטר השבוע].

מעשה יהודי שנכנס לבית רב בית הכנסת, כדי להתעצף עמו בענין מסים. מיד בהכנסו אמר לו הרב: "שב בני, אני צריך לשוחח קצת, כדי לגולל דברים מעל לבי". מסקרו פלו, התנשב היהודי והמתין למוצא פי רבו. פתח הרב וספר:

"בשעות הצהריים נשבת בבייתי ולמדתי, ולקפת פתאום נכנסו לסלון ביתי שני יהודים בלי לדפק על הדלת, ואפלו לא ברכוני לשלום... הם התנהגו ממש פאלו הם נמצאים בביתם, עד שאני התחלתי להרגיש כאורח..."

עד כאן היו הדברים נסבלים. אך בשלב מסים הם התנשבו לידי והתחילו לדבר ולשוחח בקול רם, מבלי להתבייש כלל, פאלו אני אור... גם זה היה עדין נסבל איכשהו. אבל אז התקשר אחד מהם מהטלפון בביתי – אתה שומע – מהטלפון שלי! אני יודע אפלו עם מי דבר, אבל עלו באזני דבורים שגרמו לי צמרמרת עזה... האיש אמר: 'אני נמצא קצת בבית פלוני, אתה בטח מפיר אותו, תלמיד חכם ושתקן, אך בניו הם כבר משהו אחר... האחד בקשי פותח ספר, והשני ממש בטלן ולא-נצלח... אני רוצה לפרט לפניך את כל מה שאמר, כי הדבר מעורר בי רגז ושאט-נפש... שני החצופים הללו נכנסו לביתי, התקשרו מול עיני מהטלפון שלי בלי לבקש את רשותי, עשו בבית כבתוך שליחם, ועוד העזו לדבר בפני כנגד בני אהובי!"

איש שיחו של הרב קם ממקומו והידדק: "הרב יאמר לי רק מי הם היו, אני כבר אדע איך לטפל בשערורייה הזו... אקנס ידוע שבעקבות דמשיקה וסגא, אבל חצפה כזו עברה כל גבול". הרב התעקש לנהוג באפוק ולא להגיב, אך היהודי הנסער המשיך להפציר בו, "לא יתכן לעבר על מעשה כזה לסדר היום, מטלת עלי חובה ללמד אותם לקח, לבל יהיו שוב לעשות כמעשיהם הנפשיים!"

וכאן עמד הרב ואמר ליהודי: "בני יקירי, אני רוצה שתעשה מחאות, אני מבקש ממך רק דבר אחד – אל תלך בדרכיהם..."

היהודי קמעט נפל מהפסא... "מה! אני?! - זעק בבהלה - 'הרב חושד בי שאני משחית עד כדי כך שאעשה דברים כאלו?!"

הרב הרגיע את האיש, ובאר את דבריו: "ראה נא אהובי, יש מקום שאם נוהגים בו כמו שנהגו האנשים הנ"ל, הדבר חמור פי כמה וכמה! מדבר בבית אלקינו, בית הכנסת! בני יקירי, פעמים רבות ראיתי את כבודו נכנס לבית הכנסת, לביתו של ה' תתברך, משוחח עם רציד באמצע התפלה, וגם עונה לפעמים לצלצולי המכשיר הנזכר, מפטפט בקול רם, ופעמים השיחה עוסקת בגנותו של אחד מבניו של הקב"ה!... וכי אין זה חמור יותר ממעשיהם של השנים שהתפרצו ודברו בטלפון של בעל הבית בגנות בניו!..."

בנותן טעם לסיום בצטוט דברי ה"עבודת ישראל", למגיד מקוונץ (אבות ה'-ה'): צריך להזהר שלא לדבר בבית הכנסת שום דבר קל חוץ מן התפלה, כי כשמדבר דברים בטלים בשעת התפלה, דומה למי שמדבר עם המלך, והרופד פניו ממנו ואומר:

אדוני המלך, אני יכול לדבר עמך עתה, רק אדבר בעניני וחפצי, ומיד אשוב לדבר עמך... ובזה דוחק רגלי השכינה חי!"

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוראל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מוניה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מוניה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשור ז"ל, לע"נ יוסף בן הלה ז"ל, לע"נ אליהו בן אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ברוך בן כאדה ז"ל, לע"נ סוסן בת ויקטוריה ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן מרהנג ז"ל, לע"נ אלה בת שהנ ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ ענת בת אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן מרים ז"ל, לע"נ מרים בת שמה ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כהן בת פולין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ שמואל בן קדינה ז"ל, לע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

פרשיות דברים - ואתחנן תשפ"ה • עלון מס' 169

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחזקו וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"

השגחה שבועית

הפוך ממה שהראש הגויי מבין

איזה איבר הוא חשוב יותר, והשפעתו על חיי האדם רבה יותר - האם איבר שהוא רגיש ועדין, או איבר שהוא מוצק וחסון? ילד קטן לו היה נשאל על כך, היה עונה שלכאורה, איבר שהוא רגיש, רך ועדין, חשיבותו פחותה מזו של איבר גס, חזק ובעל נוכחות. הילד היה טוען שכלל שהאיבר מוצק וחזק, חשיבותו רבה והשפעתו מכרעת לקיום הגוף ולבריאותו. אדם בוגר שיידרש לשאלה, יחשוב מיד על הלב: זהו איבר קטן, עדין ורגיש, שדווקא בו תלוי קיום הגוף. הלב - ככל שהוא עדין, כך הוא משמעותי ואף קריטי להתנהלות הגוף, ואין אדם שיותר על פעילותו של הלב אפילו לשניות בודדות, רחמנא ליצלן...

את התשובה הזאת, כמובא בזוהר בפרשת פנחס, ענה רבי אליעזר הגדול על שאלת גוי שבא לפניו בטענה יצוקה לכאורה: אם נכונה טענתם של בני ישראל, שעם ישראל הוא העם החביב ביותר על הקב"ה - איך ייתכן שהם סובלים ברמה הקשה ביותר, ללא כל השוואה לסבלם של בני שאר האומות? אין זאת, אלא - ביקש הגוי להוכיח - שהעמים האחרים הם נבחרים יותר מעם ישראל, ולכן נגזר עליהם לסבול פחות.

בראשו הגויי הוא הסיק, שמלך גזר מצוקה וסבל - על אותם שהוא אוהב פחות, ומעניק חיים קלים ורגועים - לקרובים אליו ביותר.

משל רבי אליעזר הגדול לתלמידיו את משל הלב: הלב זהו האיבר המעביר את הדם לכל האיברים, ובו תלויים כל חיי האדם. עם זאת, מדובר באיבר שהוא רגיש ועדין יותר משר האברים.

לפני שנבאר את הנמשל, נזכיר את עונשו של הנחש: "עפר תאכל כל ימי חיך". צדיקים מסבירים, שהקללה הגדולה ביותר היא להיות מנותק מהקב"ה, להרגיש בלתי-תלוי במתנותיו, ולא לחוש צורך בתפילה אליו. הנחש התקלל שיהיה לו טוב כל החיים, שלא יצטרך לחפש אוכל, וממילא - שלא יהיה מחובר לה'.

כעת נבין את הנמשל: עם ישראל, העם שבו תלוי כל העולם, חייב להיות תלוי בקב"ה יותר מכל עם אחר, ובלי השוואה כלל. הרי זהו העם שהקב"ה מוכיח, ואלו האנשים שהקב"ה מתייחס אליהם בפרטות, מאזין לשועתם במיוחד, עוזר, מושיע ומגן ביתר שאת, ודואג לכל צרכיהם בהשגחה עליונה מדוקדקת.

הנהגה זו תקפה כלפי עם ישראל בכלל, וכלפי כל יהודי בפרט.

על כל אדם עוברים משברים וגלים; ניסיונות ברוחניות, לצד ניסיונות בגשמיות. אדם עלול להישבר מהקשיים, ולטעות ולחשוב שהצרות הן סימן לכך שהקב"ה רחוק ממנו, חס ושלום. בא רבי אליעזר הגדול, ומלמד אותנו שההפך הוא הנכון: כשם שהאיבר העדין ביותר זהו הלב, ועם זאת הוא המשפיע ביותר והחשוב ביותר - כך הניסיונות הם סימן של חיבה יתירה וקרבה לה'.

שבת שלום ומבורך
פינחס שפר

דברים שבלב

על פי השיעורים בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

רבי יעקב עמדין משנה את הניגון

מעוניינים ב! אכן, לפנות לה' אך ורק בעת צרה, זהו חיסרון.

אולם, הבה ונראה מבט נוסף על התפילה בעת צרה.

רבי יעקב עמדין מספר, כי בימי חורפו, בהיותו צעיר, היה תמה על הניגון של 'ישמח כל חי', בו ממשכים במשפט אחד, ללא פסיק: בכל עת צרה וצוקה, אין לנו מלך עוזר וסומך, אלא אתה.

וכי כך נאה וכך יאה, שרק בעת צרה וצוקה אין לנו מלך אלא אתה? ומה עם זמני השלוה וההרחבה? מה בימים הטובים שבהם הכול בחסדי ה' הולך למישרין? ולכן היה רבי יעקב משנה את הניגון, ומניח פסיק בין חלקי המשפט: פודה ומציל, עונה ומרחם בכל עת צרה וצוקה, אין לנו מלך עוזר וסומך אלא אתה!

עברו ימים ושנים. רבי יעקב מעיד על עצמו: 'באתי לכלל בינה, ולא שינית את מנהג נועם הנגינה'. רבי יעקב חזר לניגון הראשון, וטעמו הנפלא עימו: הגויים עובדי האלילים, כאשר הם חיים בטוב הם מהללים את האליל שלהם, אך כשנהיה להם רע הם כועסים מאוד ורוגזים על אליליהם.

אלא אנחנו, בני ישראל, עם קרובו של מלכנו ומושיענו, איננו כך. גם אם תכפו צרות ואסונות, רח"ל, גם אם חוונו פחד ורדיפות - אנחנו נשארים נאמנים לאבינו שבשמיים, וגם בעת צרה וצוקה אין לנו מלך עוזר וסומך, אלא אתה!

בורא כל העולמים, אין מידתו כמידת בשר ודם. רבינו יונה אומר, כי כאשר שנים מסוכסכים, ולפתע אחד מהם זקוק לעזרת הבר-פלוגתא שלו, מתרעם השני ואומר: עכשיו נזכרת בי? אבל השי"ת לא כך, וכאשר יהודי פונה אליו בעת צרה, הוא מקשיב לו ועונה לו. כפי שאנו מתחננים בתפילת העמידה: "ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך".

שנזכה להתפלל מתוך שלווה ושמחה, ויתקבלו כל תפילותינו לרצון לפני אבינו שבשמיים, אמן סלה.

(מתוך שיעור 304 בשער הבטחון. לשמיעת השיעור הקישו 4 לאחר בחירת השפה, או בחיגו ישיר 02-3011904.)

בקשו רחמים מרובים

עבור האברך ר' יצחק בן ב"ש (קלצקין) הי"ו
קו לחלוקת פרקי תהילים: 077-4822963

תינוק שנולד מכיר רק את אמו, ויודע שהיא המספקת לו את כל צורכו. ככל שהוא גדל הכרתו מתחזקת, והוא שם לב שאמא מחכה לאבא שיביא להם את צרכיהם. אחרי שהוא לומד לבטוח באבא, הוא מגלה שיש פעמים שאבא לא יכול לעזור לו, אבל הוא יכול לעזור לעצמו, או להיעזר באנשים אחרים. כך עולה הוא מדרגה לדרגה, עד שהוא מגלה את האמת: כולם תלויים באבא שבשמיים, שהוא יצר אותנו והוא מכלכל ומחיה אותנו. וזה קורה לו, כשאף אחד מכל מי שהוא מכיר אינו יכול לעזור לו. במצבים אשר אין בהם לאדם שום תחבולה בשום פנים, כמו שנאמר (ירמיה ב, כז): "ובעת רעתם יאמרו, קומה הושיענו". כמו שרבינו מבאר בדרגה השישית שבפרק ז'.

הבה נתבונן בפסוק שמביא רבינו, ירמיהו הנביא מתאר מצב רוחני קשה, בעם ישראל יש עובדי אלילים, הם משוכנעים שהעבודה זרה היא כמו אבא ואמא שלהם, רח"ל. הנביא מתלונן בשם ה': "כי פנו אלי עורף ולא פנים".

הם מחזיקים בהתנכרות האומללה הזאת, עד שמגיע אסון. בעת צרה מתגלה שהעבודה זרה לא יכולה להושיע, ובעת רעתם הם נזכרים בה' ובוכים אליו, "קומה הושיענו". איננו צריכים להגיע למצב רוחני קשה כל כך, כדי להקיש מההנהגותם לגבינו. כי גם אם בחסדי ה' בטל היצר לעבודה זרה, הרעיון לא התבטל לגמרי. עדיין יש אנשים שמייחסים כוח ליכולת התכונן המדהימה שלהם, למכשירים משוכללים, לכסף ולניסיון החיים. תחושת היכולת (שאמנם יש בה תועלת רבה) עלולה להשתלט על האדם ולהשכיח ממנו מי נתן לו את כל החיל. רק כשה' משכיבו כמה ימים במיטה ל"ע, הוא נזכר שבעצם שום דבר לא בידיים שלו.

בעל המנורת המאור אומר, כי הדרך הנכונה היא להתפלל בעת שלווה. חכמינו אמרו (סנהדרין מד): "לעולם יקדים אדם תפילה לצרה", כי התפילה הזו מראה שהוא מאמין שכל הטוב והשפע, גם הם "מאת ה' היתה זאת".

אנחנו מוצאים את הגישה הזאת במעשה של יפתח הגלעדי. בני המקום שנאו אותו וגירשהו, אולם כאשר בני עמון הצרו להם, הם פנו ליפתח. והוא - לא שמח בבקשתם: "הלא שנאתם אותי, ומדוע באתם אלי כאשר צר לכם?" אהה, רק כשאתם צריכים עזרה אני טוב בשבילכם, וביום-יום אתם לא

הצטרף גם אתה לרבות היהודים מכל העולם ששינו את חייהם, חייג:

מארץ ישראל 02-30-11-300 • מארה"ב 151-86-130-140 • מאנגליה 0-330-3900-489 • מבלגיה 0-380-844-28

מדרום אפריקה 87-551-8521 • מארגנטינה 3988-4031 • מאוקראינה 380-947-100-633 • קו נשעים - שלוחה 4 בתפריט הראשי

קו השגחה פרטית

אידיש. עברית. אנגלית.

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

מים בלי ששון

"תקשיב", אמרתי לחבר שלי בשגחה טלפונית, תוך כדי שאני מתהלך בביתי הקט. ברגע הבא כבר לא היה לו למה להקשיב, כי הפלאפון נשמט מידי ונפל לתוך דלי של מי שטיפה.

זה היה בלתי צפוי לחלוטין. בסך הכול רעייתי התכוננה לשטוף את הבית לכבוד שבת, ואני סידרתי עניינים נוספים בפעולות שגרתיות. אני כל כך רגיל לשוחח בפלאפון תוך כדי שאני מתהלך, וידי הימנית אמונה בהחזקת הפלאפון ללא שום תקלה. ועכשיו, כמה מוזר, הפלאפון לא רק נפל, אלא טבע טביעה קטלנית וסיים את חייו.

נאלצתי לקנות פלאפון חדש, בתפילה שהקב"ה ימלא חסרונו. אולם, השגרה לא חזרה לביתנו. במבט לאחור הרגשתי כאילו הוכנסתי לתוך מנהרה חשוכה, שבה כל הזמן קורים דברים בלתי צפויים. פתאום קיבלתי קריאה דחופה לבוא הביתה, כי הרצפה מוצפת מים. הגעתי הביתה כדי להרגיע, וגם כדי לזהות את מקור הבעיה, אולם לא הצלחתי להבין מה קורה פה. האינסטלטור שהוזמן בקריאת חירום, דיווח על פיצוץ בצנרת.

אחר כך הייתה נזילה מהשכנים, ובסתרם יום לא סתמי, טפטפו לי טיפות מים על הכובע. אשתי התלוננה על הברז הדולף, ואני הרמתי עיניים לשמיים, מאין יבוא עזרי?

ביקשתי מה' שיעזור לי, ושאלה את פשר התעלומה האופפת אותנו בשבועות האחרונים. על מה ולמה אנחנו חשופים לנזקי מים בצורה על טבעית ממש? ואז, ברחמי ה' עלה בדעתי לבדוק את המזוהות.

לתדהמתנו התגלה פסול בדיוק במילה הקשורה למים. במילה "יורה" (ומלקוש) האות ו' הייתה מחוקה, וכך התקבלה המילה "ירה".

הטעות תוקנה, וברוך ה', מאז שבו המים לזרום במסלולם הנכון, והכול הסתדר על הצד היותר טוב.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 240)

המודעה שלא ראינו

מספר יהודי מאשדוד: אשתי עבדה מחוץ לעיר, ומדי יום במשך כשעה הייתה נוסעת למקום עבודתה. ככל שעבר הזמן מאז שהתחילה את העבודה, הלך העניין ונעשה מעיק יותר ויותר. הדרכים היו ארוכות ומתישות, הילדים שבבית חיכו לאמא, וכך מצאנו את עצמנו מצפים לישועה, שהיא תמצא עבודה בתוך העיר.

"אפשר לחשוב שבאשדוד לא צריך עובדות כמוני", חזרה אשתי ואמרה. "יהי ברור שיש כאן ביקוש לעבודה שלי. צריך רק למצוא את המשרד שצריך אותי".

רק למצוא? פירושו: לחפש. רק לחפש? פירושו: לרדוף אחרי כל בדל מידע. מהרגע שהחלטנו שאנחנו מחפשים עבודה בתוך העיר, התחילה אצלנו תקופת החיפושים. כל פעם שיצא לאור מקומון, ידיעון או כל תכריך של מודעות מכל מיני סוגים, היינו הראשונים להעלות אותו הביתה ולבדוק, אולי יש בו בשורה? אולי משהו צריך בדיוק אותנו?

זה הפך לחלק מסדר היום. יש כמה חוברות פרסום שמגיעות בקביעות במוצאי שבת, יש שתיים שבאמצע השבוע, יש גם חוברת שנוחתת בתיבת הדואר ביום חמישי, ובכל פעם, במין אובססיה מיהרנו לדפדף בחוברות ולבדוק מה חדש. כמובן גם את העיתון היומי סקרנו בתשומת לב. ואכן, מדי פעם ניכרה התעוררות בתחום. משרדים חיפשו עובדת בתפקיד שאשתי התאימה לו, והיא שלחה מיד קורות חיים.

בסך הכול שלחנו קורות חיים לעשרים מקומות עבודה! מתוכם חזרו אלינו ארבעה, וכולם אמרו, כל אחד בסגנונו, שזה לא רלוונטי.

באחד הימים, וזה כבר היה מאוחר מאוד בלילה, ידענו שכבר הגיע אחד מהעיתונים המקומיים ועדיין לא סקרנו אותו. כבר הייתי עייף מאוד, ואמרתי, "נראה לי שלרדת עכשיו במיוחד כדי לקחת את העיתון, זאת השתדלות יתירה. זה כבר יותר מדי. אם הקדוש ברוך הוא רוצה לתת לך עבודה באשדוד, זה יגיע גם בלי המאמץ הגדול שנדרש מאיתנו עכשיו כדי לקרוא את המודעה".

זהו. הלכנו לישון בלי לקרוא את העיתון. העזנו לעשות את זה!

הבוקר אור, ואשתי מקבלת טלפון מחברה שלה. החברה ראתה את העיתון של אתמול, וקלטה מודעה של דרושים שהיא בדיוק מהסוג שאשתי מחפשת. שלחנו קורות חיים, והנה, מיד אחרי שהפקס נשלח חזרו אלינו, קראו לה לראיון, ובסופו

מה שמתאים בדיוק

יש לי בית דפוס בירושלים. מדי יום יוצאים מהמכונות מודעות, פליירים, חוברות ועוד. ביום חמישי האחרון התקשרו אלי מהנהלת המוסדות של קהילה מסוימת, וביקשו שאדפיס להם חוברות.

"בשמחה", אמרתי להם. "אם תשלחו את החומר עד הצהריים, העבודה תהיה מוכנה היום; ואם תשלחו אותו אחר כך, החוברות תהיינה מודפסות היום, אבל - כמו שאתם יודעים, כאשר מדפיסים חוברת נותרים שוליים לבנים, ובשביל לקבל מראה נאה ומושלם צריך לחתוך את השוליים. החיתוך נעשה באמצעות מכונה אחרת, הוא אורך זמן, וכאמור - אם החומר לא יגיע עד הצהריים, לא אספיק לעשות זאת היום, אלא רק מחר".

"לא שייך!" הם הגיבו, ופנו לחפש בית דפוס אחר. למחרת, ביום שישי בבוקר, התקשר אלי ידיד מבית שמש, גם הוא בעל בית דפוס. "תוכל להדפיס היום חוברות בשביל בית כנסת?" הוא שאל.

"של מוסדות איקס מירושלים?" ניחשתי.

"לא ולא. מוסדות איקס דווקא ביקשו ממני עבודה, וכעת אני עסוק בה, ולכן איני יכול להתפנות לעבודה אחרת, של בית כנסת אחר. תרצה להדפיס להם את החוברות?" הוא נתן לי מספר טלפון של אחד הגבאים. דיברתי איתם, והסברתי כי בפרק זמן כה קצר, איני חותך את השוליים. "זה בסדר גם כך", הם הגיבו, "העיקר שהחוברות תהיינה מוכנות כבר".

ואני עמדתי והשתוממתי, איך הקב"ה מנהל את עולמו. איך הוא מסובב את הלקוחות מבית דפוס למשנהו, ואיך הוא שולח לכל אחד עבודה שמתאימה לו. וגם אם משהו מחליט שאני לא מתאים, אני לא צריך לדאוג. ה' שולח לי את מה שמתאים לי בדיוק.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 242)

שתיקה יפה בשעת קפה

באותו בוקר הרגשתי לחוץ ממש. בעוד כמה ימים יכנס החג, ובצהריים, כשאחזור מהכולל ונוות ביתי תשאל האם יש לי כסף לקניות לקראתו, אצטרך לענות משהו. החלטתי שאנסה להשיג הלוואה, כדי שיהיה לי מה לענות. לא התכוונתי להפריע לאי מי בלימודו. נכנסתי לחדר הקפה, ופגשתי שם באברך שמכין לעצמו קפה. שאלתי אותו, "יש לך כסף להלוות לי?"

הוא התנצל שלא, וממש בתוך המשפט שלו נכנס אברך נוסף לפינת הקפה, ובתנועות פיזיות הכין לעצמו את המשקה החם. "תזיזה!" קראתי לעברו. "הקפה הולך להישפך לך", הזהיר אותו חברי, אבל אותו אברך היה זוחח משהו ולא מיתן את תנועותיו. "יהיה בסדר", הוא טען, ורגע אחר כך קרה הדבר הצפוי ביותר. הקפה נשפך, עללי.

זה לא סתם נשפך עליי. זה הכתים את הציצית החדשה שלי, ציצית צמר יפה שחידשתי באותו יום! וכבר הסברתי שמצבי הכלכלי הוא לא משהו, והציצית הזו עלתה לי דמים מרובים. עד שקניתי אותה ועד שחידשתי אותה, והנה היא כבר מוכתמת בכתם קפה מכוער.

השלוחה
לשמיעת
הסיפורים

שהתפרסמו בעלון

6176* שלוחה 2 ואחר כך 9

מפיצים אמונה וחיים נפשות

אני רוצה להביע את תודתי העמוקה למערכת קו השגחה פרטית ולכל הפעילים והמעפילים המסורים. לא מומן התחלתי להאזין לתכנים המועברים בקו, ואני חייב לשתף אתכם בכך שחוויתי שינוי עצום בחיי. כל צורת החשיבה שלי השתנתה לחלוטין. התחלתי לחיות בתחושה מרומת שאני נמצא בצל נפיו של הקב"ה. כשקורה לי דבר טוב, באופן טבעי אני מודה לה'; אך, השינוי הגדול באמת מתבטא כשקורה משהו פחות טוב, שאם, במקום להיכנס למצוקה וללחץ אני מבין שגם זה מגיע מן השמיים. זו תפיסת אדירה, ממש ניסה לאוירה וחזיתי אחרת. ועל כך אני רוצה להודות לכם מקרב לב, ומי ייתן ויהי 'ישלם לכם את שכרם במלואו.

מפיצים אמונה ורואים ישועות

יש לי דירה להשכרה, ולעזרי כמה חודשים היא עמדה ריקה. חששתי מאוד שלא אמצא שוכרים בקרוב. החלטתי לתרום להפצת האמונה והנבטחון ביישוב שלם, באמונה שזכות זו תעמוד לי למצוא שוכר מתאים. באופן מדהים, לא עברו ימים ספורים, והנסי קרול! נמצא שוכר טוב והגון בדיוק כמו שקיוויתי, ומיד חתמנו על חוזה. אני מודיע שזכותי לישועה בזכות שחיזקתי עוד יהודים באמונה ובנבטחון.

של דבר היא נקלטה שם, וכיום היא עובדת בעבודה שמתאימה לה בתוככי העיר, בלי צורך בנסיעות מפרכות. ראינו איך משמיימים הקב"ה סידר לה את העבודה הזאת, ודווקא כאשר הרפינו מההשתדלות; דווקא כאשר עזבנו את המרוץ, ותלינו ייבנו בה' לבדו. (ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 246)

אם אתה משמח את שלי

גיליתי אותך, כמה שבועות אחרי שהגעתי לגור בדירה שבה אני מתגורר כעת: שכן שהוא יהודי מבוגר, המתגורר לבדו בחדר. בודד, שבור ואומלל. קורות חייו עמוסים בכאב ובעצב. קרובי משפחה אין לו, ויהודים טובים עוזרים לו פה ושם. מדי פעם מישוהו נזכר בו ולוקח עליו חסות ללא כל מחויבות, וכך עוברים עליו ימים ולילות. בעיקר לילות.

שאלתי את עצמי 'מהיכן ירק זה חי?', והמסקנה שלי הייתה עגומה. אין לי כל מושג, וגם לאחרים לא. יום אחד שאלתי אותו האם הוא רוצה אוכל ביתי חם. הוא הנהן לחיוב, ובאותו יום קיבל ארוחת צהריים חמה.

זה היה הפתח, שבעקבותיו המשכתי לשלוח לו מדי צהריים ארוחה מבושלת. כל המשפחה שלי כבר הייתה שייכת לחסד הזה.

החסד, שבתחילה היה כמין התנדבות ופרץ של רצון טוב, הפך למחויבות. אחרי תקופה, כבר לא הספיקה לו המנה הרגילה שהבאתי לו. הוא העדיף אוכל מסוים, ודרש שאשים לב ולא אתבלבל. כמו כן, הוא רצה שאצטרף סלט ירקות, חתוך לחתיכות קטנות מספיק, וגם סלט פירות על זו הדרך.

בתחילה לא שמתי לב שהעניין הולך ונעשה מעיק. הוא ביקש שאחתוך? אחתוך. רוצה סלט? סלט. כך יצא שמלבד הארוחה המבושלת, מעשה ידי רעייתי תחיי, נעמדתי גם אני לחיתוך הירקות והפירות. זה ארך די הרבה זמן, והרגשתי כי העניין הזה כבר מעבר לכוחותיי. חשבתי שלא יקרה כלום אם השכן יחתוך בעצמו את הסלט. החלטתי שאני ממשיך עם החסד, אלא שאני מצרף לו ירקות ופירות שלמים.

באותו רגע לא קלטתי, שלא רק שההחלטה הזו לא חסכה לי זמן, אלא היא הביאה בעקבותיה עוגמת נפש רבה. לא קישרתי בינה לבין התפתחות לא נעימה שקרתה בין כותלי ביתי, אבל הקב"ה רצה שאקלוט, וריחם עליי.

אחרי כמה שבועות מאז אותה החלטה אומללה, פגשתי חבר שמכיר את שכני ומנסה לעזור לו. "כל הכבוד לך", הוא אמר לי, "אין לך מושג איזה חסד אתה עושה בזה שאתה שולח לשכן שלך אוכל מדי יום". הנהנתי. בכלל לא התכוונתי שהוא ידע על החסד הפרטי שלי עם השכן שה' זימן לי. כנראה שהשכן באמת מאד נהנה אם הוא סיפר על הארוחות. באופן כללי לא זכיתי לשמוע ממנו מילים טובות, והכרת הטובה העקיפה שלו עודדה אותי מאד.

"תדע לך, שמאוד חשוב שהאוכל יהיה אסתטי", הוא הוסיף. "תשלח לו את הירקות חתוכים וארוחים יפה, ותעשה את המצווה בשלמות!"

הוא דיבר בחום, כמו מישוהו שמכיר את היהודי מקרוב, ומאמין שיש משמעות לאופן ההגשה. הוא גם עשה רושם שהוא יודע מה זה דורש. הוא בעצמו מתאמץ לעזור וכשרואים את השני מתאמץ, מוכנים להתייגע גם כן. החלטתי לקחת את דבריו ברצינות, וכבר למחרת חזרתי למנהגי הישן - לחתוך את הירקות.

רגע לפני משתף אתכם במה שאירע כמה דקות לאחר מכן, אספר לכם על מה שעבר עלינו מאז שהפסקתי לחתוך את הירקות. כפי הידוע, השכן אינו האדם היחיד שאני נותן לו לאכול. יש לי תינוק, אוצר נפלא ששלח לנו ה'. בשעת הצהריים אני צריך לתת לתינוק את האוכל שלו, אולם בשבועות האחרונים הפך הנושא למורכב במיוחד. התינוק מאס במטרינה, ובכל פעם שהגיע הזמן לתת לו לאכול, הוא דחה את הבקבוק. כאשר בכל זאת הסכים למצוץ ממנו כמה טיפות, הוא מיד פלט אותן. לא הבנו מה קורה איתו, ולמה הילד כל כך נרגז. הרי בעבר הלא רחוק הוא אכל יפה את הארוחה, ואילו בתקופה האחרונה נהפך כל העניין לצרה צרורה. התינוק בוכה ואינו נרגע, ואני צריך להסתובב סביבו והוא סביבי, ושנינו מסתובבים בבית בלי יכולת לעשות שום דבר נוסף.

גם באותו יום שחתכתי את הירקות, השמיע התינוק את קולו. הוא בכה כי היה רעב וביקש אוכל. הכנתי לו בקבוק מטרינה, והנה - הוא מוצץ אותו בשקיקה! האוכל נבלע וגם מתעכל. הוא לא פולט ולא מקיא, אלא פשוט אוכל!

זה היה בולט: אני התאמצתי בחיתוך הירקות והפירות למען יהודי, והתינוק חזר לאכול בברירות ככל התינוקות.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 241)

האברך ששפך את הקפה נבוך מאוד. הוא כבר למד את הלקח, ואני ריחמתי עליו. ראיתי שאכפת לו, והוא לא יודע מה לעשות עם עצמו. הסתכלתי על הציצית שלי כדי לאמוד נזקים, והוא אמר לי, "אני יודע שהרסתי לך. כמה אני צריך לשלם?"

רציתי לומר לו מילים כדורבנות על כל ההתנהגות שלו, ואולי גם להודיע לו ששום תשלום לא יכפר על הבושות וכאב הלב, אבל הקב"ה נתן לי כוחות, ואני בלמתי את פי, ושום דבר מכל הנ"ל לא השתחרר ממני. "זה בסדר", אמרתי לו. "אני כבר אסתדר עם זה".

שטפתי את הכתם במי ברו והצלחתי לעמעם אותו מעט. חזרתי להיכל הלימוד, ותהיתי מה לעשות עכשיו. הרי כל המטרה שלי בכניסה לפינת הקפה הייתה להשיג הלוואה, ואם לא הצלחתי שם, אולי כדאי שאפנה אל הלומדים.

באותו רגע פנה אלי אחד מהאברכים האמידים. הוא אינו נוהג לחלק כסף, אבל הפעם 'משום מה' הוא הוציא מכיסו חמש מאות ש"ח, נתן לי ואמר, "שיהיה לך להוצאות החג". ואני ידעתי כי הזכות של 'הבולם פיו בשעת מריבה' היא שעמדה לי, ובזכות האיפוק הגיעה הישועה.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 243)

הסגולה הכי טובה

"אני צריך סגולה למציאת אבידה", אמר לי חברי בשיא הלחץ. ישבנו בטנדר והוא גילה שאבדה לו פרשייה של תפילין. הוא סופר סת"ם, ואבידה שכזאת היא אבידה גדולה.

אמרתי לו, "הסגולה הכי טובה היא חיזוק באמונה, שהקדוש ברוך הוא יחזיר לך את זה".

הוא התחזק באמונה, אמר שהכול לטובה, וברוך ה', תוך כמה דקות הוא מצא את האבידה.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 244)

מצווה גוררת מצווה

בשבת התארחתי בביתו של אבי בקרית צאנו שבנתניה, ובמוצאי שבת יצאתי לכיוון התחנה, כדי לעלות על האוטובוס הנוסע לירושלים ולשוב הביתה. יצאתי מאוחר מדי. הדרך מבית אבי עד לתחנה אורכת כעשר דקות, וראיתי שהאוטובוס עומד להגיע בעוד שתי דקות. ידעתי שאם לא אשיג אותו, אצטרך לחכות זמן רב עד לאוטובוס הבא.

מיד כשיצאתי ראיתי יהודי חונה בתוך רכב, ליד בית אבי. שאלתי אותו, "תוכל להקפיץ אותי לתחנה? האוטובוס צריך להגיע בעוד שתי דקות".

"בשמחה", ענה לי היהודי במאור פנים, וחיש קל הביא אותי לתחנה. הגענו עוד לפני שהאוטובוס הגיע.

ברגע שהוא פתח את דלת המכונית, ניגש אליו יהודי ותיק בידיו, ושאל אותו: "אתה מקומי? אולי אתה מכיר את האדם שהתיק הזה שייך לו?" על התיק היה רשום שם משפחה. הנהג שלקח אותי התבונן, והתרגש: "זהו שם המשפחה של אחותי שהתארכה אצלי בשבת!"

זה היה מדהים. הוא עזר לי להגיע לתחנה, ובזכות החסד שלו הוא זכה להשיב את האבידה של אחותו.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 245)

קח גם אתה שותפות קבועה בהפצת "ההשגחה פרטית" לכל יהודי בכל העולם

ותזכה גם אתה לראות את ההשגחה הפרטית בכל העניינים
התקשרו עכשיו למוקד הישועות **02-6313-742**
או בקו ההשגחה פרטית **02.30.11.300** | שלוחה 6

העברה לבנק לאומי	משלוח בדואר	בעמדות נדרים פלוס
בנק 10 סניף 902 חשבון 57390056	לתד. 5475 ירושלים	ע"ש השגחה פרטית

מפיצים אמונה לכל יהודי בכל העולם

זכו בשותפות קבועה "במוקד הפצה"

אנא התפללו לזיווג הגון מרים מרלה בת נועה רחל ומרדכי חיים בן נועה רחל בעיתו ובזמנו. אמן.

השגחה פרטית בספרים הקדושים

מבין
| ס'
| אור הנגזר

[illegible]

קחו גם אתם חלק בהפצה
והתקשרו כעת למספר

*6176

שלושה 2
17
ספ'3 - אצ'16

להקדים תפילה לצרה

כאשר נופל על אדם פחד מאיזה דבר, אז תיכף יבקש רחמים להינצל מזה. כי לך עוררוהו מן השמים בפחד זה, כמו שאמרו ז"ל "לעולם יקדים אדם תפילה לצרה", ומניין יודע קודם מן הצרה רחמנא ליציל, רק הן תיברך מעורר על ידי הפחד. כי יש דינא קשיא רחמנא ליציל, שאי אפשר להמתיק אחר צאתו לאוויר העולם, רק צריך להמתיקו בשורשו בעודו בבטן אמו. דמל הוא השורש כידיע, וכמו שכתבתי במקום אחר, ומזליה חזי מה שהוא בשורש עדיין, ומיבעית. ובתפילה ממתיק בשורש, עד שיצא אחר כך טוב.

(צדקת הצדיק אות קסט)

יִיחָא אָדָם זָהִיר לַהֲקָדִים לְכָל דְּבַר תְּפִילָּתוֹ, כִּי מִקּוֹדֶם בִּקְבַּל יוֹתֵר לְבַטֵּל הָרַעָה, כְּמוֹ שֶׁאֵמְרוּ רַז"ל: "לְעוֹלָם יִקְדָּיִם אָדָם תְּפִילָּה לַצָּרָה". עַל כֵּן נִהְיָ אָנִישׁ מַעֲשֶׂה, לְקוֹדֶם שֶׁעוֹשִׂים אִיזֵה שְׂמִיחָה גִּישׁוּאִין בְּנוֹ אוֹ בְּתוֹ, לְהַתְּפַלֵּל שֶׁלֹּא יִשְׁלֹט מִידַת הַדִּין וְעַיֵן הָרַע. וּמִנַּהֲגָה נִבְנוּ הָרָא.

(אזהרת הקודש אות ז', אשר כתב עליו בעל השבט מוסר: "והוא ספר מעט הכמות ורב האיכות")

יש לכם מאמר מחזק מהספרים הקדושים? שלחו אלינו. (עדיפות תינתן למאמרים השווים לפרשת השבוע או לענייני דיומא) | במייל T023011300@gmail.com | בקום 02-6599189

כבר ידעת שמשחרב בית המקדש אין לנו במקום קרבן אלא תפילה ותשובה. מעתה יהא אדם רדוף אחר התפילה תמיד, ולא בזמן הצרות בלבד, אלא בכל יום. דרך הערה אמרו: "לעולם יקדים אדם תפילה לצרה, שנאמר: היערוך שועך לא בצר". וכן אמרו: "כל המאמץ עצמו בתפילה מלמטה אין לו צרים מלמעלה," ו"לעולם יבקש אדם רחמים שיהו הכל מאמצין כחו".

וּשְׁתַּדֵּל בְּרֹב אֹהֲבִים,
שֶׁאֵין לָךְ אוֹהֵב שֶׁאֵין לוֹ
מָקוֹם, וּבִמְשָׁלִי הָעֶרֶב אָמְרוּ:
"אֵל יִמְעַט בְּעֵינֶיךָ שׁוֹנֵא
אֶחָד, וְאֵל יִרְבּוּ בְּעֵינֶיךָ אֵלֶּף
אוֹהֲבִים".

(ספר הבחירה למאירי)

בסוף ספר אהבת חסד
הועתקה "מרגניתא טבא",
וזה לשונו שם (סקט"ז):
"למיהר שהפחד והצער
והכניעה שאדם מכניע
את עצמו בעת צרות
וסכנתו ח"ו, כן ינהג את
עצמו אף שהוא בשלוה -
בכניעה, בפחד ובענווה",
עכ"ל. והנה עיקר הלכה זו
מפורשת בגמ' (סנהדרין
מ"ז): "היטבר שווער דין

בצר (איוב ל"ו), אמר רבי אלעזר לעולם יקדים אדם תפילה לצרה, עיין שם. ובאמת דבר זה הוא סגולה מכל הסגולות להינצל מכל צרה, שהרי, על פי רוב כל עיקר מטרת הצרות והייסורים הם לעורר את האדם לתפילה ותחנונים, וכמפורש בחז"ל (יבמות ס"ד): "שאבותינו היו עקורים, מפני שהקב"ה התאוה לתפילתם". ואם כן, אם יקדים האדם הצעקות והתפילות לפני הצרה, כבר יצא ידי חובתו, ולא תבוא עליו הצרה. אמנם הלשון שכתב "ליהרה", מפני שבלא זה יש גם סכנה בדבר, אחרי שמפורש

הארה פרטית

מתוך שיעורי המשפיעים ב'קו השגחה פרטית'

ולביתו: "וישב דוד לברך את ביתו". כך חוזרים
הביתה - נכנסים בלב שמח ומברכים את כולם.
דוד המלך, כשדובר עם נבל הכרמלי (לפני שידע
שהוא רשע, כשעדיין לא חשד בו), אמר לו:
"תנה נא את אשר תמצא ידך לעבדך, ולבנך
לדוד!" (שמואל א כה, ח). דוד המלך כינה את
עצמו "בן" של איש שיחו!

כך מצינו אצל אברהם אבינו, שאמר: "כי אנשים
טחים אנחנו!" וכן יעקב אבינו דיבר בלשון
 חיבה ואמר לאנשי חרן: "**אחי**, מאין אתם?"
 תפקידו של כל יהודי לדבר תמיד עם כל
 אדם בחמימות, באהבה ובשמחה. כך נוהגים
 כשמגיעים הביתה, וכך מדברים עם חברים.
 בדרך זו תתרבה האהבה בתוך עם ישראל,
 ונוצח לבניין הבית במהרה בימינו, אמן.

בימים אלו של אבל על חורבן בית המקדש, עלינו לתקן את שנאת החינם שגרמה לחורבן, וזאת על ידי הגברת אהבת ישראל.
איך עושים זאת?

כל אחד מאיתנו יכול לקחת על עצמו לקבל כל אדם בסבר פנים יפות, ולדבר עם רעהו בנעימות ובשמחה. כשפוגשים חבר, לומר לו במאור פנים: "מה שלומך, ידידי הקר?" נכחתי פעם במקום כשראש ישיבה חדש, שהיו לו קשיים מסוימים, נכנס לחדרו של המשגיח רבי נתן וואכספויגל זצ"ל. המשגיח קיבל את פניו בחביבות כה רבה, ובקול רם ומלא אמתיה אמר במנגינה נעימה: "מה שלומך???"

בנביא שמואל (ב ו, כ), לאחר שכתוב שדוד המלך רקד לפני הארון, מתואר כיצד נכנס

שיעורי הרה"צ ר' יהודה מנדל שליט"א מלייקווד נמסרים מידי שבוע בעברית, אידיש ואנגלית בשלוחה $2 < 2$ (לאחר בחירת השפה)

העלון יוצא לאור גם באידיש אנגלית וספרדית
לקבלת העלון במייל B023011300@GMAIL.COM

לשליחת סיפורים במייל: hphp6176@gmail.com

תכלית העלון הוא, לקרב את האדם לבורא עולם. חלילה שהוא יהיה זה שיפריע להתפלל ולשמוע קריאת התורה.

גליון

598

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

פרשת דברים-חזון תשפ"ה

אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל (א, א)

אלה הדברים - לפי שהן דברי תוכחות ומנה כאן כל המקומות שהכעיסו לפני המקום בהן, לפיכך סתם את הדברים והזכירם ברמז מפני כבודן של ישראל (רש"י)

גם כשהזולת מתנהג שלא כהוגן ויש צורך להוכיח אותו - עדיין חובה לשמור על כבודו.

* * *

מִן הַגֵּאוֹן רַבִּי מֶשֶׁה פִּינְשֵׁטִין זצ"ל השתתף פעם בברית מילה לאחד ממקורביו ונשאר להשתתף גם בסעודת הברית, שלא כדרכו. שכן כל אימת שהשתתף בברית, היה נשאר רק לשעת הברית ואח"כ היה חוזר לעבודת הקודש שלו, לכן לפלא היה השתתפותו הפעם בסעודת הברית, ובפרט שלא היה זה סעודת ברית ממשפחתו הקרובה. ניגש אליו אחד מהאנשים הקרובים אליו ושאלו על כך, למה שינה כאן ממנהגו והשתתף בסעודת הברית. השיב לו רבי משה ואמר לו דברים כהווייתן: "אכן בדרך כלל איני משתתף בסעודות ברית למיניהם, אבל כאן כן השתתפתי באופן יוצא מן הכלל, שכן בעל הברית נתן לי איזה כיבוד קטן בעת הברית, והגם שלא אכפת לי כלל וכלל מזה, ברם חשבתי שאם אלך לדרכי מיד בגמר הברית, הדבר יכול להתפרש אצל קצת אנשים - וגם אצל בעל השמחה - כי הלכתי מפני הפגיעה בכבודי, כי לא נתנו לי כיבוד ראוי, ואולי יהיה לבעל השמחה חלישות הדעת וירגיש איזה אי נעימות מזה. לכן החלטתי לחרוג ממנהגי ולהשתתף בסעודת הברית שלא כדרכי, אפילו שזהו על חשבון זמני היקר לי מאוד..."

[מתוך 'נועם שיח']

* * *

הגאון רבי אברהם צבי ישראלזון שליט"א, מו"צ בב"ב, נכדו חביבו ומי שזכה שנים רבות לקרבתו הנדירה של מֶרְן הַגְּרִי"ש אלישיב זצוק"ל, מספר ממה שזכה לראות: "מדהים לראות עד היכן הייתה זהירותו בכבוד הבריות. עקבתי אחר תשובותיו בהלכה והבחנתי כשהוא מצטט אחרונים אפילו מבני דורו ומקשה עליהם לפעמים קושיות

עצומות. אבל מעולם הוא לא מסיק בלשון 'ודלא כפלוני' או 'ואין הלכה כדבריו' וכדו', אלא כותב את ההשגות ולא מסיק כלום, ועל הקורא מוטל להבין הכוונה... כמו"כ הווה עובדה ביהודי ת"ח בלונדון שבתקופה מסוימת היה מגיע למו"ז דבר יום ביומו עם שאלות בהלכה והיה דן לפניו ואף היה רושם את תשובותיו. לאחר תקופה החליט הלה להוציא לאור ספר מכל הפסקים שרשם ממו"ז, הלה עבד על הספר זמן רב וקרא לספר בשם 'שו"ת הגרי"ש אלישיב שליט"א'. כשנודע הדבר למו"ז חרה לו הדבר מאוד, כי הרי בענוותנותו מעולם לא הסכים להדפיס את תשובותיו באופן רשמי. אולם, לאחר שהבין כי הלה השקיע זמן והון רב, החליט מו"ז לא לאכזבו, אלא שבמקום השם 'שו"ת הגרי"ש אלישיב שליט"א' שיקרא לו שם אחר. מו"ז בירר וכששמע שהספר נמצא עדיין בשלב של הכריכה, הוסיף ובדק מיד כמה יעלה לו להחליף כריכות ולרשום שם אחר. ואכן מו"ז הוציא מכיסו הפרטי את כל סכום החלפת הכריכות ושילם למחבר כדי שיוכל להחליף את כל הכריכות ללא כל נזק. כמו"כ בירר מו"ז אם יוכל להיות למחבר עוד נזקים, חלילה, ורק לאחר ששמע שזה הנזק היחיד נרגע מו"ז ואכן המחבר קרא בסוף לספר 'השיב משה'.

* * *

מספר הרה"ג ר' משה מנחם טויבנפלד שליט"א: זכורני בימי קדם כאשר מו"ר הגאון ר' אברהם חיים ברים זצ"ל שימש בתור ראש ישיבה בשיכון סקווירא [במדינת נ.י.], זכיתי לשמשו ולעזור לו בהרבה דברים, וזכיתי לגלות טפח מ'מסכת מידות' של הראש ישיבה. לדוגמא. היה יהודי אחד, בעל הבית פשוט - 'מודרני', שדירתו היתה בשכנות לשיכון סקווירא, והוא עשה לו קביעות לבא ללמוד עם הראש ישיבה בכל לילה ממש. ובכל עת אשר בא האיש ההוא היה הראש ישיבה מקבלו כאילו הוא פנוי מכל דבר ומוכן ללמוד אתו. האיש ההוא לא היה מברר מראש אם הראש הישיבה פנוי בשעה שהוא מגיע או לא, רק היה בא באופן קבוע ויושב ללמוד עמו, והיה נראה כאילו הוא 'שכר' את הראש ישיבה שילמד עמו. פעם אחת אירע דבר. האיש ההוא בא כהרגלו בכל לילה, אבל כל לבושו היה באופן משונה מאד. גם זקנו היה מגולח באופן 'סטיל' חדש. הוא היה מעוטר במשקפיים שהיו עשויים באופן משונה מאד. אחד ממשמשי הראש ישיבה היה שם באותה שעה, והראש ישיבה חשש מאד שהוא לא יוכל להתאפק מלצחוק בפני האורח ההוא.

גם אני נמצא בין המלווים. כבר קשה לי לעמוד. קר לי. אני עייף. גם החבר שעומד לצדי כבר מתקשה להתרכז, והוא שואל אותי בקוצר רוח: "למה הרב מספיד עכשיו? ראש חודש היום! אין מספידים בראש חודש!".

"נכון", אני עונה לו, ומחליט ללכת בכיוון של הומור. כשצוחקים קצת מתרעננים, "מה אתה רוצה מהרב? זה סיפור קשה", אני מסביר לחבר שלי, כאילו אני יודע הכל... "הרב שמע שיש לווייה, והוא הכין הספד ארוך. יש לו הרבה בבטן", אני צוחק, "הוא צריך להוציא כל מה שיש לו בבטן".

הביטוי האומלל והמזלזל הזה יצא לאוויר העולם, ואני לא חשבתי שעשיתי משהו גרוע, בסך הכל התרעננתי. ההספד מסתיים, אומרים קדיש, ופונים אל בית החיים. בבית החיים אני נתקף בייסורים נוראים. הבטן כואבת לי באופן מחריד. קיבלתי קלקול קיבה חמור, ונכנסתי למצוקה קשה. לא יכולתי לעמוד על המקום. רצתי הביתה, ומכאן ואילך כל הזמן איבדתי נוזלים. עבר עלי לילה קשה מאד. לא יכולתי לשהות במיטה יותר מכמה דקות. בבוקר, כשאני ממוטט לגמרי, הלכתי לרופא. הוא שלח אותי לבית החולים ושם רצו לתת לי נוזלים. הרכיבו אינפוזיה, אבל אני לא יכולתי לקבל את הטיפול. כל הזמן הייתי צריך לרוץ... עובר יום ועוד יום, המצב לא משתנה. עושים לי בדיקות כדי לנסות להבין מה קרה לי, איזה חיידק תקף אותי, ולא מוצאים את הסיבה. ביום השלישי בא חבר לבקר אותי. החבר שעמד לידי בלווייה. הוא שואל אותי: "כבר קרה לך פעם שהיה לך קלקול קיבה?"

- "לא".

- "אכלת דבר מקולקל?"

- "לא".

- "מתי בדיוק זה קרה לך?"

- "בסוף הלווייה", אמרתי לו, נאנק.

- "עמדתי לידך בלווייה. זוכר?" אני מהנהן בראשי.

- "זוכר מה דיברנו?"

אני תופס את הראש. "כן, אני נזכר".

את ההמשך הבנתי לבד. הקב"ה משלם לי מידה כנגד מידה. אני דיברתי בזלזול על תלמיד חכם, על רב בית כנסת, על מנהיג ציבור! אוי לי ואבוי לנפשי! חטאתי, עוויתי, פשעתי!!! ההקשר היה שקוף. אמרתי שהוא צריך להוציא מהבטן, ומאז אני עסוק בלהוציא מהבטן... אשר עשיתי ואשר נגזר עלי. החלטתי מיד באותו רגע, להתקשר לאותו רב, ולבקש מחילה. סיפרתי לרב כמה אני מתייסר ומה עובר עלי בעקבות אותה פליטת פה אומללה. והרב, בחמלתו מחל לי מחילה גמורה. הוא הוסיף ואמר, שלפי ההלכה היה צריך להספיד. ה'כף החיים' כותב שבחור שנפטר ללא ילדים

הגאון רבי חיים זצ"ל חשב מיד על רעיון טוב, והתחיל תיכף לספר מעשה שקרה אצל הרה"ק ר' לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א, וזה תוכנו: כידוע, להרה"ק מברדיטשוב זיע"א היתה דרך בעבודת השי"ת עם תנועות שונות ומשונות, תפילתו היתה בקול רעש גדול ובריקודים. פעם החליט הרה"ק זיע"א לשבות שבתו אצל הרה"ק ר' ברוך ממז'יבוז זיע"א, אך הרה"ק התנה עמו תנאי מקודם, כי היות ואצלו העבודה היא בדרך שקטה, לכן לא רוצה בשום אופן שיבלבלו, ולא יתן לו לבא לשבת קודש רק אם הוא מקבל על עצמו לעשות את כל עבודתו בשקט ובחשאי. הרה"ק מברדיטשוב זיע"א הסכים לזה והגיע לשבת קודש. עבודתו בקבלת שבת ובזמירות על השולחן היו שלא כהרגלו, רק בקול נמוך ובשקט, אך כאשר הביאו את הדגים לסעודה שאל אותו המשמש האם הוא אוהב 'פִּלְפֵּל' – הנקרא בלשון אשכנז 'פֶּפֶר' – לשימם בתוך הדגים. כאן לא היה יכול הרה"ק מברדיטשוב עוד להתאפק מכל העבודה שהספיק לעצור בתוכו כל העת, והוא קפץ על השולחן ורקד עליו בקולות וצעקות: "פעפער האב איך ליב?! דער באשעפער האב איך ליב!" [האם פלפלין אני אוהב?! את השי"ת אני אוהב!]. זה היה הסיפור שסיפר הגאון רבי חיים בזמן שהיהודי ההוא נכנס, ואף שנה ושילש את דברי הרה"ק מברדיטשוב זיע"א, בצורה ובנוסח שנאמרו, בקולות וצעקות – "פעפער האב איך ליב?! דער באשעפער האב איך ליב!". מובן מאליו שהסיפור העלה שחוק על שפתי המשמש וכן על שפתי היהודי שנכנס, וכך יכול היה המשמש לפרוק את הצחוק שהיה עצור בו, בלי שהלה יעלה כלל על דעתו שיש מן הצחוק גם על מראהו המוזר. כך השכיל הגאון הראש ישיבה להציל נפש ישראל מכלימה וחרפה...

[מתוך 'בפיקודיך אשיחה']

* * *

סיפור מפי בעל המעשה: ליל ראש חודש שבט תשע"ט. הקו הדקיק של הירח לא נראה מבעד לעננים הכבדים. רוחות נושבות בעוז, גשם עז ניתך, וקור חותך את האוויר. אלו הימים החורפיים ביותר בשנה הזאת. לווייה רוויית כאב מתקיימת באשדוד. בחור צעיר ממשפחה חשובה, שהתייסר במשך כמה שנים בייסורים קשים ומרים, השיב את נשמתו לבוראה. אנשים באים ללווייה, ידידים ומכרים משתתפים בצער המשפחה. האבל עוטף את כולם. המלווים פוסעים בדומיה. פה ושם מחליפים משפטים ומצדיקים עליהם את הדין. בחור צעיר הוא היה, בעל ייסורים, כיפר על כל העיר. כולם בוכים. השמים בוכים יחד עם המלווים על נפש נקי וצדיק. מסע הלווייה נעצר ליד בית מדרש, והרב של בית המדרש נעמד להספיד. הוא מדבר בשבח הנפטר, מדגיש נקודות יפות בחייו, מעשים טובים שעשה, ומעורר את הציבור לתשובה. הרב מאריך בהספדו, והמלווים מקשיבים. הרגש כל כך עז, הכאב כל כך נורא, שהם מחפשים במה להיתלות. רוצים לשמוע, להתחזק, לחשוב את המחשבות הנכונות, ובהשתתפותם – לעודד את המשפחה החשובה שעברה מסע ייסורים משלה.

יורק, וסוכם שעד לסוף שנת הלימודים ימשיכו ילדיו ללמוד בניו יורק, אך עם בוא החופש הגדול, תתאחד המשפחה כולה והקהילה תזכה גם לרבנית. בינתיים התגורר הרב במלון מקומי, וסעד על שולחנו של שמש בית הכנסת. הוא מילא במסירות רבה את כל התפקידים הרבניים ולקהילה באה הרווחה.

הגיעו ימי הפורים. בליל פורים המתינו הקהל בבית הכנסת להגעת הרב, אך זה בושש מלבוא. התקשרו לחדרו במלון ואין מענה. התקשרו לקבלה והשתוממו לשמוע: "מה? לא ידעתם שהוא ארז את כל חפציו ונסע?"! הוא הרי הלך לבקר את המשפחה שלו!...". נוכח ההתרחשות המוזרה, החל כל אחד מבני הקהילה להרהר מה יעלה בגורל הכסף שהלווה לרב... הוא לחש אודות כך לשכנו, שהגיב שגם ממנו לוהה הרב כסף! חלפו דקות ספורות עד שהרחש-בחש הקיף את כל המתפללים, מסתבר שכמעט מכולם לוהה הרב כסף בסוד, כדי לממן את הדירה שהוא, כביכול, עומד לקנות באותה עיר!... - - - והילד איננו! הוגשה תלונה אצל השריף המקומי, שמיהר לעדכן את חבריו העיתונאים... וליהודים באותו הפורים כבר לא היתה 'אורה ושמחה וששון ויקר'... מה שברור שמכאן ואילך, אל התואר 'רב' הוצמד מעתה התואר 'גנב', וכל בני הקהילה מילאו פיהם חרון וקצף נגד 'הרבנים הגנבים' בהכללה...

הרב זקס רק הגיע למקום, ומשבי הרוח הרעים היכו בפניו בעוצמה... התחנן בפני הפרזידנט [נשיא הקהילה] שייתן לו לנאום בפני כל חברי הקהילה. הלה הזהיר אותו שהוא עלול להיתקל בתגובות פוגעות, אך הוא הגיב ב'אף על פי כן'!

"ידועה לי השערורייה המבזזה שהתרחשה במקומכם" - פתח ואמר - "אך יש לי אליכם בקשה אחת: במקום לצעוק 'רב גנב!' צעקו נא מעתה 'גנב רב'!". ואסביר את עצמי: כאשר נזקקתם לבחור רב, לא חקרתם ולא דרשתם היטב אודות עברו של ה'תכשיט'. לא התאמצתם לברר אם ה'סמיכות' בהן התהדר - אמיתיות או שמא מזויפות. התרשמתם מהדרת פניו של היצור, מחלקלקות לשונו של הברנש, ונפלתם בפח. לקחתם 'גנב' והכתרתם אותו ל'רב'!"

הוסיף הרב זקס והרעים בקולו: "כעת, נוכח העובדה שהפכתם גנב לרב, אתם מתיימרים להפוך את כל הרבנים לגנבים? הכיצד תוסיפו אשמה על אשמה, להוציא שם רע על כלל הרבנים? הלקח שעליכם ללמוד מהפרשיה הוא שרבנים לא מחפשים באמצעות מדור 'דרושים' בעיתונות... כי אם בתוככי הישיבות הקדושות. פונים לאחת מהישיבות המפורסמות במדינה, מציגים מה נדרש עבור הקהילה, וראשי הישיבה כבר יכוונו אתכם לאחד מטובי בוגריהם."

"הוא אשר אמר משה רבינו" - המשיך הרב זקס, ודרש פסוק בפרשת השבוע, "הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וידועים לשבטיכם ואשימם בראשיכם", לא מספיק 'חכמים'

- ר"ל, מותר להספיד בראש חודש, ובפרט שיש בזה את העניין של לעורר את הציבור לתשובה. מלבד זאת, הורה לי הרב לעשות משהו לטובת הנפטר. והנה... עברו שתיים עד שלוש דקות מהשיחה עם הרב, ו...אני מרגיש יותר טוב, פתאום הכל בסדר. כל ההרגשה הרעה שהייתה לי חלפה, הכל חזר לשליטה. הכל תקין, אין כלום, ברוך השם. כאילו כל מה שעברתי בשלושת הימים האחרונים לא היה אלא דמיון. אני אומר לצוות הרפואי שאני מרגיש שאני יכול ללכת הביתה, והם מצדם מבקשים שאשאר עוד כמה שעות כדי לוודא שהכל בסדר אתי, אבל אני יודע שזה רק ענין פורמלי. אני בריא ברוך השם. זכיתי במחילה וקיבלתי על עצמי לעשות דבר לעילוי נשמת הבחור. עכשיו הכל בסדר.

בשבת שלאחר מכן הבאתי 'קידוש' גדול לבית הכנסת, לעילוי נשמת הבחור החשוב. תוך כדי ה'קידוש' דיברו על ענין החיזוק בתפילה, שכן הנפטר היה מיוחד בעניין זה.

רבתי!!! היזהרו בכבוד הזולת, הישמרו בכבוד תלמידי חכמים. אני זכיתי לראות מידה כנגד מידה באופן מיידי, אבל מה קורה כאשר עובר זמן בין המעשה לבין התשלום, וכבר לא יודעים לקשר? חוסו על נפשתיכם...

[מתוך 'השגחה פרטית']

נב. בעל המעשה יצר קשר עם מערכת העלון וטען שהסיפור הרבה יותר עוצמתי ממה שהובא ב'השגחה פרטית' הנ"ל. ניסינו לקבל ממנו את הפרטים הנוספים, ובינתיים לא חזר אלינו.

הָבּוּ לָכֶם אֲנָשִׁים וְחָכְמִים וְנָבִיִּים וַיִּדְעוּם לְשִׁבְטֵיכֶם וְאֲשִׁימֶם בְּרָאשֵׁיכֶם (א, יג)

יש להבין: 'אנשים חכמים ונבונים' - ניחא, שהרי כדי לעמוד בראשות העם צריך להיות חכם ונבון, אבל מדוע צריך שיהיו 'ידועים לשבטיכם', מה הענין בזה?

הדברים יתבארו עפ"י המעשה הבא: בתקופה הראשונה להגעתו של הרה"ג רבי מנחם בן ציון זקס זצ"ל [חתנו של הגאון רבי צבי פסח פראנק זצ"ל - כיהן כרב בשיקגו] לאמריקה, הוא נקלע לעיר קטנה בדרום ארה"ב. התגוררו שם כשלוש מאות משפחות מאוחדות בקהילה אורתודוקסית. כאשר הגיע לשם, מצא את העיר כמרקחה. כולם קוצפים וזועמים, שמים ללעג ולקלס את כל אשר בתואר 'רב' יכונה. על מה ולמה? - - - מתברר שלאחר שהלך הרב המקומי לעולמו, פרסמה הקהילה הנידחת מודעה בעיתון ניו יורק רב תפוצה: 'דרוש רב אורתודוקסי, מוסמך להוראה, בעל כושר מנהיגות ודרשנות'. ויהי היום ומניו יורק הגיע מועמד מתאים, אדם צעיר ובעל הדרת פנים, פה מפיק מרגליות ומצויד בכתבי סמיכה ראויים. שמחו כולם על המציאה הגדולה שהזדמנה לקהילה הקטנה, ופה אחד מיהרו לסגור עמו חוזה ארוך טווח. משפחתו של הרב החדש המשיכה להתגורר בניו

לא די ב'נבונים' צריך גם שיהיו 'ידועים לשבטיכם', שאותם חכמים, שאותם נבונים גם יהיו ידועים בחזקת כשרותם!..."

[מתוך מוסף י"נ דברים תשע"ה]

הפטרת 'חזון'

צִיּוֹן בַּמִּשְׁפָּט תִּפְדֶּה וְשִׁבְיָהּ בַּצִּדְקָה

(ישעיהו א, כז)

**אמר עולא: אין ירושלים נפדית אלא בצדקה שנאמר
'ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה' (שבת קלט.)**

כיון שאמרו חז"ל (יומא ט:) שביהמ"ק נחרב משום 'שנאת חינם' שהיתה בו, א"כ ברור שהתיקון לחורבן הוא 'אהבת חינם'. והביטוי הכי גדול של 'אהבת חינם' הוא בנתינת צדקה ועשיית חסד, שהרי אדם מרגיש באופן טבעי שהוא לא מחוייב לתת לשני מזמנו וממונו, וכשנותן לו - 'אהבת חינם' יש כאן. ועל אחת כמה וכמה אם עשיית החסד היא באופן שלא פנו לבקש ממנו, אלא אדם שמצד עצמו מגלה ערנות למצוקות השני ולוקח אחריות על מצבו, בוודאי שיש כאן 'אהבת חינם' מדהימה שבכוחה לקרב את הגאולה.

במעשה שיובא להלן שסופר ע"י הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א נראה וניווכח עד כמה חביבה מצוות חסד לפני המקום, שאדם אוכל מפירותיה בעוה"ז והקרן קיימת לו לעוה"ב. מדובר בבחור מאורס שגר בעיר ביתר. בשבוע שלפני החתונה נסע באוטובוס מביתר לירושלים כדי לסדר כמה דברים. היה זה ביום חמישי אחה"צ כשהחתונה אמורה להתקיים ביום רביעי בשבוע הבא. בנסיעה ישבו מאחוריו שני בחורים שדיברו ביניהם, והוא שומע איך שאחד הבחורים אומר לחברו שמאד היה רוצה להיכנס לאחד מגדולי ישראל, שנקב בשמו, ע"מ להתברך לפני חתונתו, אך דא עקא שיש ציבור גדול בתור שרוצים להיכנס אליו, ולכן לא הצליח לקדם את הדברים.

החתן דנן שישב במושב לפנייהם שמע את השיחה והתלבט האם להתערב. שמצד אחד יש לו קשרים אצל אותו גדול והוא יכול לעזור לאותו חתן, אבל מצד שני הרי באמת יש תור והרבה ממתנינים להיכנס, האם הוא צריך לדאוג לאותו חתן מבלי שהתבקש לעזור.

לבסוף יצרו הטוב גבר והחליט שאם משמים גלגלו שהוא ישמע את השיחה, והוא גם יכול לעזור, למה לא לעזור ליהודי.

הוא הסתובב אליהם ואמר לאותו חתן: "סלח לי, אבל שמעתי את השיחה שלכם, ויש לי אפשרות לעזור לך. קרוב משפחתי הוא חתן של אותו גדול, תן לי את הפרטים שלך ואשתדל לעזור לך".

אותו חתן הודה לו על הנכונות לעזור והעביר לו את פרטיו. תוך כדי השיחה ביניהם שאל אותו מידוענו: "מתי החתונה שלך?".

- "ביום רביעי הקרוב".

- "מעניין, גם אני מתחתן באותו יום, היכן החתונה?".

- "באולם 'אצולה' בפתח תקוה".

- "אוי, גם אני מתחתן שם".

- "זה מעניין, כנראה יש שם שני אולמות".

מידוענו, החתן שהתחיל בשיחה, החוויר כמו סיד, הוא הרי היה שם יחד עם אביו כשהזמינו את האולם, והוא יודע שאין שם שני אולמות, ויש כאן איזה טעות...

הוא סידר במהירות את הדברים שהיה צריך לסדר בירושלים וחזר לביתו בבהלה. הוא עדכן את אביו על התקרית, אולם אביו הרגיעו שזה בסדר, ומסתמא יש כאן איזה טעות, ובוודאי הכל יהיה בסדר.

אבל האבא עצמו לא הצליח להירדם כל הלילה, ולמחרת על הבוקר נסע לפתח תקוה. הגיע למשרד האולם ושאל: "מי מתחתן ביום רביעי?". השיבו לו: "פלוני".

- "אבל הזמנתי אצלכם לפני מספר חודשים, ואמרתם שהאולם פנוי, ומה קרה?".

- "נכון, אבל אמרנו לך במפורש שצריך לשלם מקדמה, ובלי מקדמה אין רישום. וכיון שלא שילמת הבנו שכנראה מצאת אולם אחר וראינו את ההזמנה כמבוטלת. לכן כשפלוני הגיע להזמין את האולם ליום רביעי, סגרנו אתו מיד".

האבא התחיל להזדעק: "אבל כבר שלחנו הזמנות, אנחנו כעת ביום שישי ועוד יש לי להכין 'שבת אופרוף', וביום רביעי הקרוב החתונה. מה אעשה?!".

בעל האולם אומר לו: "אני משתתף בצערך, אבל אין לי מה לעשות, האולם כבר מושכר למשפחה אחרת".

בקיצור, העסקנים מיד נכנסו לתמונה, ובסייעתא דשמיא מצאו אולם פנוי במרחק שני רחובות מהאולם הזה. הזמינו קייטרינג, ושכרו אוטובוסים שיסיעו את כל המוזמנים מהאולם הראשון לאולם השני... ושלום על ישראל!

למדים אנו ממעשה זה שכשיש 'אהבת חסד'... 'אהבת חינם'... מלבד זה שהקרן קיימת לעוה"ב - גם בעוה"ז אדם אוכל מפירותיה. שהנה אותו חתן שהחליט לעזור לאחרים, בסופו של דבר עזר בעיקר לעצמו, ומנע עוגמת נפש גדולה.

אמנם לא תמיד אנחנו רואים בעיניים את הפירות בעוה"ז, אבל מידי פעם הקב"ה נותן לנו הארה כזו - ללמדנו על הכלל כולו. [מתוך 'ווי העמודים']

הזרעים בדמעה
ברינה יקצורו
בא יבא ברינה

דברים
שבת חזון

לענין רבנו - האר"י ז"ל - ה' אב

ז' אב
תשפ"ה

עלון מס' 739
שנה ט"ז

דברים - תוכן ענייני הפרשה

- א. בר"ח שבט, התחיל משה את משנה תורה, ברמזי תוכחה.
- ב. מינוי שופטים, והמצוה לשפוט בצדק, לא תגורו מפני איש.
- ג. פרשת המרגלים, נרגנות עם ישראל על ה', והגזירה שרק בניהם יבואו לארץ, חטא המעפילים ועונשם.
- ד. מסעי ישראל בעבר הירדן המזרחי - בגבול בני עשו, מואב, ועמון (והאיסור ללחום עמהם).
- ה. מלחמות ישראל עם סיחון מלך חשבון, ועוג מלך הבשן.
- ו. נחלת חצי שבט מנשה, ראובן ובני גד - בארץ סיחון.
- ז. ציווי משה ליהושע, שלא לפחד מלהילחם נגד מלכי כנען, אלא לבטוח בה', כי הוא הנלחם בשביל בני ישראל.

ספר דברים

ה'ספר הזה עניינו ידוע שהוא משנה תורה, יבאר בו משה רבינו לדור הנכנס בארץ רוב מצוות התורה הצריכות לישראל. ולא יזכיר בו דבר בתורת כהנים, לא במעשה הקרבנות ולא בטהרת כהנים ובמעשיהם, שכבר ביאר אותם. והכהנים זריזים הם, לא יצטרכו לאזהרה אחר אזהרה. אבל בישראל יחזיר המצוות הנוהגות בהם, פעם להוסיף בהם ביאור, ופעם רק להזהיר את ישראל ברוב אזהרות...

ועוד יוסיף בספר הזה כמה מצוות שלא נזכרו כלל. כגון: הייבום, ודין המוציא שם רע, והגירושין באשה, ועדים זוממין, וזולתן. וכבר נאמרו לו כולן בסיני או באוהל מועד בשנה הראשונה קודם המרגלים... אבל לא נכתבו המצוות בספרים הראשונים שידבר עם יוצאי מצרים, כי אולי לא נהגו באותן המצוות רק בארץ, אף על פי שהן חובת הגוף, כפי שמצינו בעניין הנסכים, או מפני שאינן תדירות, לא הזכיר רק בבנים נוחלי הארץ. וטרם שיתחיל בביאור התורה התחיל להוכיחם ולהזכיר להם עוונותיהם, כמה ימרוהו במדבר, וכמה שהתנהג עמהם הקב"ה במידת הרחמים, וזה להודיע חסדיו עמהם.

ועוד, שיוכחו בדבריו שלא יחזרו לקלקולם פן יספו בכל חטאתם. ולחזק לבם בהודיעו אותם כי במידת רחמים יתנהג עמהם לעולם, שלא יאמר אדם 'לא נוכל לרשת את הארץ, כי אין אדם אשר לא יחטא, ומיד תהיה מידת הדין מתוחה כנגדנו ונאבד'. ולכן הודיעם משה רבינו כי הקב"ה רחמן מלא רחמים, כי הסליחה והמחילה ממנו יתברך סיוע ועזר לבני אדם בעבודתו, וכפי שאמר הכתוב בתהלים (ק"ל, ד): "כִּי עֲמָךְ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּתְּנָא". (הקדמת הרמב"ן לחומש דברים)

בכל חומש דברים לא נמצא 'ויאמר ה' אל משה', או 'וידבר ה' אל משה' אלא פעם אחת בלבד 'ויאמר', ופעם אחת 'וידבר'. ושניהם מדברים בעניין אחד - לא מצוה שניתנה למשה עבור כלל ישראל לעשותה, אלא שניתנה למשה בלבד שהוא יעשנה, וכל ישראל רק יראו וידעו. והמצווה בסילוקו של משה מהעולם 'ויאמר ה' הן קרבו ימיו למות'. וכן 'וידבר ה' אל משה... עֲלֵה אֵל הָרָהָר הַזֶּה הָרִבְוֹ' (ל"ב, מ"ח-ט). והטעם שאין בספר דברים אמירה או דיבור מפי ה' לישראל ע"י משה, לפי שמשה מפי עצמו אמרם ברוח הקודש שהייתה חופפת עליו בכל עת, ושכינה היתה מדברת מתוך גרונו.

דבר העורך

בשעה טובה ומוצלחת בשבת זו מתחילים את חומש החמישי הנקרא **משנה תורה**, בו משה רבינו ע"ה מבאר את התורה ומסכם את התורה כולה למעט חומש ויקרא.

כל הדברים שבספר זה אמרם משה לישראל ב-36 הימים האחרונים לחייו - מיום א' שבט בשנת הארבעים לצאת בני ישראל ממצרים עד ז' באדר. ובדרך רמז התיבה הראשונה בחומש היא "אלה" - בגמטריה 36 הרומזת על 36 הימים שבהם החל משה להגיד את חומש דברים עד יום פטירתו. ופרשיות וילך, האזינו ו-וזאת הברכה נאמרו ביום האחרון לחייו - ז' באדר, והתוכחות של פרשת כי תבוא ופרשת נצבים נאמרו יומיים לפני פטירתו.

ספר דברים בא לשנן את התורה ולבאר היטב, למען יידע ויזכור הדור החדש על מה ולמה המתינו במדבר מ' שנה. מסיבה זו מדלג משה רבינו על סיפור מאורעות השנה הראשונה - כמתן תורה, מסה ומריבה, מלחמת עמלק וחטא העגל. על הכל מדלג משה בתוכחתו, כיוון שעיקר תוכחתו לעמו הוא להסביר לדור החדש מה חטאם ומה פשעם כי נתעכבו במדבר עד כה. ואילו שאר הדברים - מתן תורה ועוד - אינו עניין לדור החדש כלל.

ב'ספר הפרשיות' מובא משל בעניין תוכחת משה רבינו ע"ה: בשעה שבא משה להוכיח את ישראל לסוף 40 שנה, היו ישראל מרננים ואומרים: 'אינו בדעתו'!

משל למה הדבר דומה, לזקן שהוא סמוך למיתתו, קראו לבלר שיכתוב נכסיו לבניו, כיון שבא הבלר התחיל לצוות לבניו ונותן לכל אחד ואחד לפי חלקו, אמרו בניו לבלר: ברר לנו דייתיקי! (ברר תוקפה של הצוואה) אמר להם: אינה נבררת אלא בשעה הזאת. שאני אומר לכם שנשאל לזקן את דבריו פעם ושתים. התחיל הבלר שואלו: אלו העומדים לפניך בניך הם? אמר לו: הן. בית זה שלך? אמר לו: הן. אמר לו: באיזו שכונה אתה נתון? אמר לו: בשכונת פלוני.

אמר הבלר ליורשיו: עכשיו הדייתיקי קיים! כך בסוף מ' שנה, כשבא משה להוכיח את ישראל, התחילו ישראל מהרהרין שאינם בדעתו. כיוון שהרגיש בכך, אמר להם: חייכם שאיני אומר לכם דבר עד שאומר לכם באיזה מקום אני ואתם נתונים, והוא אומר 'במדבר', באיזה מדבר - והוא אומר 'בְּעֶרְבָה מוֹל סוּף'.

מי הם שכנינו, והוא אומר 'בֵּין פָּאָרְן וּבֵין תַּפֵּל לְבָן וְחִצְרֹת וְדִי זָהָב'. וכן שאלו אותו: באיזה יום וכמה ימים מכאן לסיני? והוא אומר 'אַחַד עָשָׂר יוֹם מִחֶרֶב'. כיוון ששמעו ישראל שברר להם הדברים, אמרו לו: אמור כל מה שאתה רוצה, שדברך נראים.

וכתב הגאון מוילנא: ספר דברים כולל כל התורה כולה. וחמישה פסוקים ראשונים שבו כוללים כל הספר. ובארבע פסוקים ראשונים - רמ"ח אותיות כנגד רמ"ח מצוות התורה.

לעולם שבת שלפני תשעה באב נקראת **'שבת חזון'** על שם ההפטרה - 'חֲזוֹן יִשְׁעִיָּה', ולעולם קוראים את פרשת דברים. ואומר רבנו אברבנאל: נבואת ישעיה היתה במראה ולא בחלום. **'חזון ישעיה'** חזון היא המדרגה היותר גבוהה במעלת הנבואה. **'חזון'** בגימטריה = 71 שנתנבא מפי שבעים ואחד אנשי הסנהדרין. ונתנבא בשבעים ואחת לשון (אגדת בראשית יד).

למרות שהנביא ישעיה הוא נביא נחמה הוא זה שמוכיח את עם ישראל לשוב בתשובה, ולבסוף מבטיח: **'וְאֲשִׁיבָה שְׁפָטֶיךָ בְּבִרְאשֹׁתָהּ וְיִעְצֶיךָ בְּבִתְחִלָּה אַחֲרֶיךָ כֵּן יִקְרָא לָךְ עִיר הַצֶּדֶק קָרְיָה נְאֻמָּנָה'**, והדרך לנחמה זו אמר הנביא ע"י צדקה: **'צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט תִּפְדֶּה וּשְׁבִיָּה בְּצִדְקָה'**. בב"א.

“אליהו הנביא אליהו התשבי... במהרה יבוא”

אלינו עם משיח בן דוד – בידינו הדבר!

בספר “עולמו של אבא” מובא: פעם התארח בעירנו רבי נחמן כהנא, בנו של הרב מספינקא, ונכדו של בעל ה”אמרי יוסף”, והלכתי במוצאי שבת קודש לבקרו. הוא ערך את סעדת “מלוה מלכה” ושר את הזמר “אליהו הנביא... במהרה יבוא אלינו עם משיח בן דוד”. אמרתי לו שאפשר לפרש את הפיוט הזה על פי דברי הפלתי [פִּלְטִיָּאל בֶּן לִישׁ] (סימן ק”י), שרק אם לא יזכו אז יבוא אליהו הנביא מקודם, לבשר על הגאולה, אבל אם יזכו – אז יהיה בחינת “אחישנה”, ואז יבוא משיח מיד. לכן מבקש בעל הפיוט שנזכה לשוב אל ה’ ואז יהיה “אחישנה”, כלומר במהרה, ואז יבוא אליהו יחד עם משיח בן דוד.

והנה, לפני בוא המשיח יבוא המבשר. מי הוא מבשר זה? האם הוא זכר או נקבה? מחד גיסא הנביא אומר (ישעיהו מ, ט) “על הר גִּבְהָ עָלִי לֶךְ מְבַשֶּׁרֶת צִיּוֹן הָרִמִּי בֶּלֶח קוֹלְךָ מְבַשֶּׁרֶת יְרוּשָׁלַיִם” – לשון נקבה, מאידך גיסא הוא אומר (שם נב, ז): “מִהָּ נָאוּוּ עַל הָהָרִים רִגְלֵי מְבַשֶּׁר” – לשון זכר.

רש”י מיישב את השאלה ואומר, כי אם “זכר” – המבשר יהיה כמו זכר – “אחישנה” – “מְדַלֵּג עַל הָהָרִים מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת” (שיר השירים ב, ח). אך אם “לא זכר” – הוא יהיה כמו נקבה, הולך לאט, קשה לו, לוקח זמן. הגאולה תהיה קשה, וזה נקרא “בְּעֵתָהּ”.

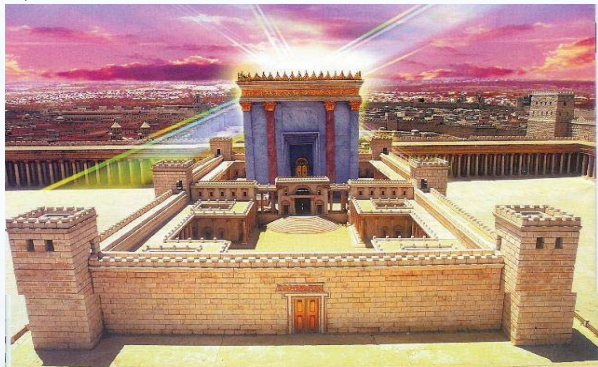
ברצוני לספר לכם: לפני תשעה באב נסעתי להגיד דרשה לבנות בירושלים. באמצע הדרך מתקשרת אלי המורה שלהן ומבקשת ממני עזרה. היא מספרת: “אמרתי לבנות שכתוב בגמרא שהגאולה העתידה תהיה כמו הגאולה שהיתה ביציאת מצרים, ששמונים אחוז ימותו ולא יזכו לגאולה. יזכה רק אחד מעשר ושנים ממשפחה. והגמרא מוסיפה שהנביא אומר (ישעיהו ו, יג): “וְעוֹד בָּהּ עֲשִׂרֶיהָ וְשִׁבְהָ וְהִיְתָה לְבָעֵר” – שגם אחרי השמונים אחוז שימותו, עדין יהיה עוד בירור אחר בירור וצירוף אחר צירוף”. הבנות שמעו את זה, ואמרו לי: “המורה! תסלחי לנו. אם יש לך ‘קשרים’ שם, למעלה, תודיעי שאנחנו לא מעוניינות. אם יינצלו רק שנים ממשפחה – אנחנו מוותרות על גאולה שכזאת! אנחנו מעדיפות להישאר בגלות...” והמורה פונה אליי ואומרת: “כבוד הרב! תסדר את העניין. אני לא ידעתי מה לענות להן”.

אמרתי לה: “גם אני לא יודע מה להגיד... אני בדרך לירושלים ואיני יכול עכשיו לפתוח ספר ולעיין בדבר...”

אבל בסיעתא דשמיא אירע לי נס! יש לי חבר שכתב ספר בעל שני כרכים – “אוצרות אחרית הימים”. הוא עשה “שימוש” רציני בעניינים אלו אצל הרב שטיינמן זצ”ל, רבי חיים קנייבסקי זצ”ל, ואצל חכם בן ציון אבא שאול זצ”ל.

צלצלתי אליו ואמרתי לו: “ר’ יהודה! תציל את המצב”. הוא אמר לי: “מה בכלל הבעיה? כל הגמרא הזו מדברת על הגאולה של ‘בְּעֵתָהּ’. גאולה זו אכן תהיה קשה. אבל אם תהיה גאולה של ‘אחישנה’ – או אז יהיה ‘מְדַלֵּג עַל הָהָרִים מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת’ – כולם יזכו להיות שותפים בה. תגיד לבנות שאדרבה, עליהן לעבוד על ה’אחישנה’, והכל יהיה בסדר”. עם קצת יותר כבוד אב ואם, עם קצת יותר דקדוק בהלכות שבת, עם קצת יותר צניעות ובכל הוספה של גדרים וגדרות – אנו יכולים להשפיע ולהחיש את הגאולה!

[ומתוך האור]

“אֵלֶּה הַדְּבָרִים...” (א, א) - הזהירות בדיבור

דורשי רשומות נתנו רמז למילה “אֵלֶּה” ראשי תיבות אבק לשון הרע.

סיפר הרב הגאון רבי יצחק שרייבר שליט”א, מרבני ישיבת ‘ארחות תורה’, כי בשנתו האחרונה של מרן ראש הישיבה הגרא”ל שטיינמן זצ”ל, הגיע פרופסור ידוע לבדוק אותו בעת שלא חש בטוב. לאחר הבדיקה, כששוחח הרופא עם אחד מבני הבית בנוגע לתוצאות הבדיקה, העיר הפרופסור ואמר בביטול – כי רופא פלוני שבדק את ראש הישיבה קודם לכן, אינו מבין כלל בעניין רפואי זה, ודחה את חוות דעתו בהחלטיות.

ראש הישיבה היה שרוי בחולשה גדולה, והיה נראה כי כלל אינו שומע את שיחת הרופא והנכד. אולם לפני שיצא הפרופסור מהחדר וביקש להיפרד מראש הישיבה, הראה לו הרב שטיינמן פנים זועמות. הנכד והמשמש המסור, הרב דוד שפירא התפלא ואמר לסבו: “הרופא רוצה ללכת, והוא מעוניין לומר שלום לסבא”. השיב לו הרב שטיינמן בלחש, באופן שלא יישמע לאחרים: “אבל לפני כמה דקות דיברתם פה לשון הרע”!...

אירע פעם שסכום כסף גדול נעלם מביתו של מרן הרב שטיינמן, ועלתה ההשערה כי נכנסו גנבים הביתה ונטלו את החפץ בקניין גזילה. כששמע ראש הישיבה את ההשערה הזאת, הגיב ואמר כי הוא אינו אוהב את המילה ‘גנבים’: “אמור, מישהו בא ולקח” ותיקן את איש שיחו.

ראש הישיבה הקפיד מאוד לא להוציא מהפה שום מילה מגונה או עם משמעות שלילית. הוא היה רגיל לומר לאור דברי ה’חפץ חיים’: “כל דיבור רע שיוצא מהפה מוריד מערך הפה, ומפחית מקדושתו – ומי יודע כמה לימוד תורה אדם מפסיד בגלל זה”!

“לא אתקן לד”

ראש הישיבה, מרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ”ל, מסר פעם שיחה על שמירת הפה, ובתוך הדברים סיפר את הסיפור הבא: בילדותו, בעיר מגוריו וואלז’ין, הוא נצרך פעם לתקן את מנעליו ונכנס לסנדלר המקומי כדי שיתקן את הטעון תיקון. הסנדלר נקב במחיר העבודה, ואמר לו כי זה לא תיקון ארוך וכי יחכה בינתיים במקום עד שיסיים.

עוד מתקדם הסנדלר במלאכתו, ישב רבי מיכל יהודה והביט סביב. ספרי קודש רבים היו פזורים בין המדפים והארונות שבכוך הצר, והיה ברור כי הסנדלר אינו מבטל רגע מזמנו, וכי מתי שהוא מחוסר עבודה הוא מיד פותח ספר והוגה בתורה. בינתיים נכנס למקום יהודי נוסף כשבידו זוג נעליים לתיקון. “אשמח אם תתקן לי את אל”, אמר הלה והושיט את הנעליים לסנדלר. “אני מגיע עכשיו מסנדלר פלוני לו הבאתי את הנעליים לתיקון, אך לא זו בלבד שלא תיקן לי אותן, אלא אף גרם נזק גדול יותר משהיה בתחילה”. אך שמע הסנדלר את הדברים הללו, ודחה בתקיפות את היד המושטת. “לא אתקן לך”! הכריז בנחרצות. “אינני לוקח עבודות ממספרי לשון הרע”!... הוא קם ממקומו ואיים עליו באמצעות פטישו, כדי להרחיקו מהסנדלריה...

“כי רק עוג מֶלֶךְ הַבֶּשֶׁן... הִנֵּה עֲרִשׁוֹ עָרֵשׁ בְּרוֹזַל”

הִלָּה הוּא בְּרִבְתָּ בְּנֵי עֲמוֹן...” (ג, י”א)

ותמוה לשם מה מיטת עוג הגיעה לעיר ‘רִבְתָּ’ שהייתה בארץ עמון? כתבו המפרשים ששיטת ההתנשאות והחיסולים הממוקדים ובאישון לילה, הייתה גם נחלת העבר. ועוג חשש שבני ישראל יחסלו אותו בשנתו, ולכן היה הולך לישון בארץ עמון, בעיר המלוכה ‘רִבְתָּ’. ששמע שמשעה נצטווה מפי הגבורה “אַל תִּצָּר אֶת מוֹאֵב וְאֶל תִּתְּגֹר בָּם” על בני עמון, ואפילו אנגריא לא הורשו לעשות בבני עמון, ומבחינתו היה מקום זה מקום הבטוח ביותר מחיסול. [רשב”ם פס’ י”ג וכ”כ בריב”א עה”ת]

חורבן בית המקדש - נפש תחת נפש

ביום המר והנמהר תשעה באב, נחרב בית חיינו, בעוונותינו הרבים. היינו אמורים לבכות בכאב לב גדול, לזעוק במר לבנו, ונעשינו אוטומים וקהה רגש - שום דמעה אינה זולגת מהעין. משל למה הדבר דומה: שני בני זוג רצו מאוד בילדים, אך שנים ארוכות חלפו, והם לא זכו לילד. עשו השנים כל מאמץ, וסוף סוף, ב"ה, זכו להפקד. החודשים חלפו מתוך ציפייה ותפילה, והגיע היום הגדול - נוסעים לבית חולים, התינוק עומד להיוולד. האשה נכנסה לחדר לידה, האיש נשאר בחוץ. בהתרגשות רבה הוא אומר תהלים, מתפלל שהכל יעבר בשלום. עוברת שעה, עוברות שעות, ואז הוא שם לב שיש תכונה רבה ליד החדר - הדלת נפתחת ונסגרת עזוב ושוב, יוצא רופא ונכנסים שנים, ומכניסים עוד מכשיר. פתאום נגש אליו אחד הרופאים, ומבקש ממנו להיכנס לחדר הרופאים. 'המצב מסובך' אמר לו הרופא, 'יש אפשרות להציל או את אשתך או את הילד. מה לעשות?' אותו אדם, שהשמים נפלו עליו פתאום, אומר לרופא: אתה בטוח? אי אפשר להציל את שניהם? אבל איך אני יכול להחליט דבר כזה?! ארוץ לבית הרב ואשאל אותו... אמר לו הרופא: 'אין זמן לרוץ לרב, צריך להחליט מיד! זה עניין של דקות ספורות!' היהודי מתחיל לבכות. 'אני לא יכול להחליט, זה דיני נפשות...' הרופא, לחוץ ועצבני, אומר: 'אם אין ברירה ודרך לברר את ההלכה, שהיולדת תחליט. אלו החיים שלה!'

נכנסים לחדר הלידה, והרופא אומר: 'תשמעי גברת, זה המצב: או את או הילד. מה את מעדיפה? האשה שומעת, דמעות זולגות ללא הפוגה על פניה. היא אומרת לרופא: 'כל כך הרבה שנים חיכיתי לילד הזה... בלי הילד - חיי אינם חיים. אני רוצה שתצילו את הילד ולא אותי! והיא פונה אל בעלה, ואומרת לו: 'הילד הזה שיוולד, אנא, תגדל אותו באהבה ובמסירות. ואני מבקשת ממך, תספר לו שמסרתי את נפשי למענו. וזאת לא מליצה בעלמא, זה לא שהתאמצתי בשבילו, אלא מסרתי את נפשי כפשוטו! הבעל מהנהן בראשו, לדבר הוא לא יכול. הוא יוצא החוצה, הרופאים נגשים לעבודה. זמן קצר אחר כך נולד בן בריא ושלם. למחרת הייתה לויה רוויה יגון ואנחה. כל העיר הגיעה, כולם בכו איזה אסון! איזו טרגדיה! הרבנים הספידו. הבעל ישב שבעה. היהודי גידל את הילד לבד, במסירות ובאהבה. 13 שנים חלפו, והילד עומד לחגוג בר מצוה. האבא קורא לו, ואומר: 'בוא הנה מותק. אני רוצה שתדע, כשאנחנו נבוא לאולם, לחגוג לך בר מצוה, זה יהיה גם היארצייט, יום הזיכרון של אמא שלך. אתה יודע שנוולדת בזמן פטירתה של אמך. אמא בקשה, שאני אספר לך כמה היא אהבה אותך, ותדע שהיא מסרה את החיים שלה כדי שאתה תחיה. אמא ביקשה והתחננה שתגיד עליה קדיש. באולם, אתה תהיה חזן במעריב, ותשתדל להגיד את הקדיש בכוונה גדולה, מעומק הלב, כמו שמגיע לאמא שלך, שמסרה את החיים שלה בשבילך!...'

מגיע לאולם, הכל מסודר ויפה. הקהל מגיע, עם הרבה איחולי 'מזל טוב'. ניגשים לתפלת מעריב, והילד 'מריץ' 'תגדל ת'קדש שמיא רבא'. הוא מבלע מלים, מסיים כהרף עין, בלי שום כוונה ובלי שום רגש. יבש ואטום. האבא מתעלף. מעירים אותו. הוא ניגש אל הילד, ואומר לו: 'למה?? הרי דברנו, התחננתי ובקשתי ממך... איך אתה יכול להיות כל כך חסר רגש?!!'

הילד קצת נבוך: 'אבא, מה אתה רוצה ממני?! איזה רגש יש לי כלפי האמא הזאת?! הכרתי אותה? אהבתי אותה פעם?? אני יודע שיש מצבת אבן בבית הקברות, תחתיו נמצאת מי שהייתה אמא שלי. יש גם תמונה על הקיר, אבל בלב שלי אין שום רגשות כלפיה. מה אתה רוצה שאני אעשה?! עצוב מאוד, וכואב. למעשה, זה המצב שלנו. עם ישראל השחיתו מעשיהם וסטו מדרך הישרה, עד שהתמלאה הסאה, והקב"ה רצה להשמיד את העם. אולם ברחמיו הגדולים שפך חמתו על עצים ואבנים במקום על עם ישראל, בית המקדש נחרב, ועם ישראל לא הושמד. מגיע זמן ה'אירצייט' - יום חורבן בית המקדש, שכל חורבנו היה כדי להציל אותנו, ואנחנו אומרים: 'מה אתה רוצה מאתנו?! לא הכרנו את בית המקדש הזה ואין לנו שום רגש כלפיו.' [ומתוק האור]

הקב"ה שרף את ביתו - והציל את עמו

בזמן בית המקדש ידעו והרגישו כולם, שמכל העולם כולו, רבבות-רבבות של בני אדם על פני תבל, בעלי חיים, ואפילו השרפים ואופני הקודש - עם ישראל הם הקרובים ביותר לקב"ה. ואף אם יחטאו או ייכשלו - תמיד יוכלו להביא קרבן. כמובא בגמרא (יומא ל"ט): למה נקרא שמו של בית המקדש 'לבנון'? לפי שמלבין עוונותיהם של ישראל. ובפרט ביום הכיפורים נמחלו העוונות כליל, כמו שאמר בתחילת גמרא שבועות, שהשעיר לעזאזל כיפר ביום הכיפורים על הכל: על עשה ולא תעשה, שוגג ומזיד, כריתות ומיתות בית דין. ובשעה שהחוט נהפך מאדום ללבן, ידעו עם ישראל וראו במו עיניהם כי התכפר להם. כך היו עם ישראל תמיד נקיים, והרגישו זכים וטהורים, בלא חטא. הם היו עשירים ויפים והצליחו בכל. אך אז החלו לחטוא בעבודה זרה. מלכים רשעים ובעלי גאווה, כמו מנשה, אחז, אמון ויהויקים, גרמו להם להיכשל בחטא זה. כל אחד מהם הכעיס יותר מקודמו, עד שהגיעו לכך שהכניסו צלם להיכל. אולם, על אף שחטאו בבית ראשון בשלוש עבירות: עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים, ביום הכיפורים החוט נעשה לבן - כל עוונותיהם נמחלו ועם ישראל היו רגועים ושלווים, וחשבו שהכל כשורה. ראה הקב"ה שבית המקדש בעצם גורם לריחוק מהבורא יתברך, הוא כביכול נעשה סיבה לחטוא! שכן ע"י בית המקדש ראו ישראל שנתכפר להם, ולכן סמכו עליו ועל הקורבנות שיקריבו בו, והמשיכו להתרחק יותר ויותר. והלכו בדרך ההפוכה, כי מטרת העולם היא שעם ישראל יתקרבו להקב"ה, ובית המקדש הוא רק 'אמצעי' לכך. והנה בפועל, בית המקדש עצמו היווה את הגורם לריחוק ובהתאם לכך. יאירו דברי הגמרא (ברכות ג.) אמר רבי יוסי: פעם אחת נכנסתי לחורבה מחורבות ירושלים, ושמעתי בת קול שאומרת 'אוי לבנים שבעוונותיהם החרבתי את ביתי, ושרפתי היכלי, והגליתים בן האומות'. פגש שם את אליהו הנביא שאמר לו: דע לך, לא פעם אחת אומרת כן הבת קול, אלא בכל יום ויום אומרת כן ג' פעמים. ובשעה שעם ישראל נכנסים לבית הכנסת ואומרים - 'אמן יהא שמיה רבא', מנענע הקב"ה בראשו ואומר 'אשרי המלך שמקלסים אותו בביתו, מה לו לאב שהגלה לבניו, אוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם'. מקשה ה'שפתי חיים' (ח"ג עמ' ש'), מה פשר העירוב הזה - עצב ('אוי לבנים') עם שמחה ('אשרי המלך')? ובפרט יש להבין, מה המיוחד בקדיש שמשמח את הבורא? מובא בגמרא (סוטה מ"ט): 'מיום שחרב בית המקדש, כל יום ויום מרובה קללתו מחברו'. ואם כן, מקשה הגמרא, על מה העולם מתקיים? ותיצו חז"ל, העולם מתקיים על ב' דברים: א. קדושה דסדרא 'קדוש קדוש קדוש' וכל שאר התפילה שאומרים ב'ובא לציון', ובה אומרים קדושה עם דברי תורה ופסוקים מיחזקאל וישעיה. ב. 'אמן יהא שמיה רבא' הוא שילוב בין דברי תורה לקדושה. מה יש בקדיש, קדושה ו'אמן יהא שמיה רבא' שגורמים לכל השמחה הזו? מבאר המהר"ל, שיש הבדל גדול בין כל הברכות כולן לבין קדיש. המון העם חושבים שברכה היא שבח ותפילה לבורא עולם, אך הדבר אינו כן. ברכה היא לשון 'ריבוי', לשון שפע, שמבקשים מהבורא יתברך שישפיע עוד שפע גם בעתיד. מודים על העבר ומבקשים על העתיד. אולם הקדיש לעומת זאת - ובפרט 'אמן יהא שמיה רבא' - הוא בקשה לקרבת ה' ולגילוי שם שמים, ובעיקר בקשה על העתיד - 'הא', ובקשה על כל העולמות כולם 'לעלם ולעלמי עלמיא'. ולכן זהו שיא השמחה, בקשה לגילוי כבוד שמים ולביאת משיח צדקנו. והטור (סימן נ"ו), ביאר ש'אמן יהא שמיה רבא' היא חזרה על תחילת הקדיש - 'יתגדל ויתקדש שמיא רבא'. והכוונה לעתיד לבוא, בזמן מלחמת גוג ומגוג, שנאמר 'ועלו מושיעים בהר ציון, ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד'. וע"כ, 'שמיא' - הכוונה שם-יה' שאיננו שלם עד שיכחד עמלק לעתיד לבוא. ועל זאת מתפללים, שיגיע במהרה הקץ, ויגדל שמו להו"ה - 'יתגדל ויתקדש שם-יה רבא' - ושמו הגדול יושלם. וכשאומרים 'אמן יהא שמיה רבא' מתערבת שמחה עם צער. צער על החורבן, ושמחה על שהחורבן גרם לרצון לקרבת ה', אשר זוהי תכלית העולם: שנדבק בה' יתברך. [תורת חסד]

"מִזְמֹר לְאַסָּף אֱלֹקִים בָּאוּ גוֹיִם בְּנַחֲלֶתָךְ..."

(תהלים ע"ט)

המזמור מיוחס לאחד משנים עשר המזמורים לאסוף בן ברכיהו. המזמור נפתח בתיאור הכיבוש של ירושלים על ידי הגויים. לא צריך היה לומר אלא: 'בכי לאסף', 'נהי לאסף', 'קינה לאסף', ומה אומר 'מזמור לאסף'? אלא משל למלך שעשה בית חופה לבנו, וסיידה וכיירה וציירה, ויצא בנו לתרבות רעה, מיד עלה המלך לחופה וקרע הווילאות ושבר את הקנים. ונטל האומן שלו איבוב (אגדה) של קנים (חליל) והיה מזמר.

אמרו לו: המלך הפך חופת בנו ואתה יושב ומזמר?! אמר להם: מזמר אני שהפך חופת בנו ולא שפך חמתו על בנו! כך אמרו לאסף: הקב"ה החריב היכל ומקדש ואתה יושב ומזמר?! אמר להם: מזמר אני ששפך הקב"ה חמתו על עצים ועל אבנים ולא שפך חמתו על ישראל, כפי שכתוב (איכה ד, י"א): "וַיִּצֶת אֵשׁ בְּצִיּוֹן וַתֹּאכַל יְסֻדְתֶּיהָ".

צער על חורבן בית המקדש

כתב ה'שולחן ערוך' (אורח חיים א, ג): 'ראוי לכל ירא שמים שיהא מיצר ודואג על חורבן בית המקדש'.

ותמה ה'חידושי הרי"ם' (האדמו"ר הראשון מגור): ומי שאינו ירא שמים, פטור הוא מחובת האבלות על חורבן בית המקדש? והשיב: מי שאינו ירא שמים - יש לו להצטער הרבה יותר על חורבנו הפרטי שאינו מרגיש בזה ובגלות הכלל, וראוי שידאג ויצער עצמו על שהוא 'מבחוץ', עד שירחמנו מהשמיים להכניסו לכלל ישראל, עד שירגיש בכאבם וישמח בשמחתם'.

העלון טעון גניזה

בברכת התורה

"לְאָדָם מַעֲרָכִי לֵב וְחָה' מַעֲנֶה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת

מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימ: שרה-סרח בת שמחה ויוסף: הרב מאיר נסים בן כמסאנה מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל נפתלי בן רחל: אברהם בן שמחה: גורלי בן שמחה: יעקב ישראל בן גלית רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאור אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (חג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זיו שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעימה: רחל בת שמשון: דליה בת חיים הגר בת אהרן והרטה: כחון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת מביסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן שושנה נוואל בת שדרה.

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה גילי בלומנר (יוצר תמונות AI). אלעזר בן שמחה
זיווג הגון: ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זוהרה: עדינה בת שמחה: בתי בת אסתר: זוהרה בת אטו נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

לרפואה:

אהרן בן יוסף: משה בן רחל מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עוזר בן הרב: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת חות: מרים קין בת רבקה אילה לאה בת ציפורה רחל בת נוארה: חות בת לינה: נורית בת רחל לימור הודיה, ושושנה בנות תורן יפה: תהילה בת סיון

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה רייזל בת מיה: שירה בת שושנה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס ויקטוריה תקוה בת רינה: דינאלה בת עופרה מאיר יעקב בן רחל: הילה בת ישראלה אשור בת אורנה: מיר בת סוזן

להזמנות, להקדשות ולתרומות או במייל:

Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

"השיבנו ה' אליך... חדש ימינו כקדם" - סיפור

הימים היו ימים קשים לעם ישראל. תנועת ההשכלה הרימה ראש והפילה חללים רבים בקרב יהדות פולין וגרמניה.

צעירים רבים נתפסו לרוחות ההשכלה המנשבות בעוז, והשליכו אחר גוום את אורח החיים הטהור. גם על בחורי ישיבה צעירים לא פסחה מכת ההשכלה.

וכך, ביום מן הימים, נודע לגאון רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל כי שלושה מתלמידיו סטו מדרך הישר ונתפסו לכת המשכילים. ליבו של רבי חיים דאב על שלושת התלמידים שנלכדו ברשת, לנוכח העובדה כי בחורי ישיבה אלו היו בעלי מעלות מיוחדות. האחד היה בעל ייחוס מפואר, השני היה בעל מידות טובות ומתקנות והשלישי היה רגיל לעסוק בתורה ביגיעה רבה.

יחד עם הכאב הגדול שחש רבי חיים, קיננה בליבו תקווה סמויה כי זכויות אלו יעמדו לתלמידים התועים להשיבם לדרך ה'.

חלפה תקופת מה, ולילה אחד נגלה הגאון מוולוז'ין זצ"ל בחלום לתלמידו, רבי חיים מוולוז'ין. 'דע לך', אמר הגר"א לתלמידו, 'כי לתלמידים שסרחו, לא תעמוד זכות אבות וגם לא יעמדו מידות נאות. כל ישראל מיוחסים בייחוס מפואר לאברהם, יצחק ויעקב, ואין בייחוסו הפרטי של אותו תלמיד בכדי להשיבו למוטב. גם המידות הנאות אינן תריס בפני הפורענות, שכן גם בקרב האומות יש אנשים מנומסים והגונים, כך שהמידות הטובות בפני עצמן אינן עשויות למנוע התבוללות'. 'ברם' שח הגר"א לתלמידו, 'הבחור שעמל בתורה - מובטח לו שישוּב בתשובה שלימה, שכן התורה אינה מניחה למי שעמל והתייגע בה, לכפור בבורא ולעזוב את דרכי היהדות. המאור שבה יחזירנו למוטב!' סיים הגר"א דבריו, ונעלם מהעין.

שנים רבות חלפו, וביום מן הימים החליט רבי חיים מוולוז'ין לבדוק מה עלה בגורל שלושת הבחורים - תלמידיו לשעבר. התברר לו, כי התלמיד המיוחס הפנה עורף לשושלתו המפוארת. התלמיד בעל המידות הטובות השתקע בלימודי פילוסופיה, עד שנשתבשה דעתו והמיר את דתו. והתלמיד השלישי, שהתייגע בתורה בצעירותו, עשה חיל בלימודיו עד שהתהדר בתואר 'פרופסור'. דא עקא, עקב הצלחתו של אותו פרופסור, הייתה יהדותו לצנינים בעיני חבריו הנוכרים. כאשר עמד הפרופסור בפני קידום משמעותי, התנו זאת הממונים עליו בהמרת דתו. הם הפעילו עליו לחצים ושכנעוהו לכך, כשהם סבורים כי חברים, שעזב מזמן את דרך התורה, יעשה זאת בנקל. אולם לא. ביום מהימים נקט הפרופסור בצעד אמיץ. הוא נטש את מעמדו, ברח מהאוניברסיטה ועשה את דרכו לארץ ישראל. בדרכו עבר דרך וולוז'ין וסר לבית רבו מצעירותו - רבי חיים, כדי לקבל את ברכת הדרך. 'רבנו, שבתי אל חיק היהדות, עושה אני את דרכי לארץ ישראל, וברצוני לקבל את ברכת הרב'.

רבי חיים התבונן בתלמידו, הבחין ברוח הטהרה העוברת עליו, ודברי הגר"א צפו ועלו בזיכרונו. 'אמור נא לי', פנה אל תלמידו, 'מה גרם לך לעמוד באומץ כה רב מול ידידיך הנוצרים? מאין קיבלת כוח לעזוב את הכל ולשוב לדרך הישר'...?

דמעות עלו בעיני התלמיד, בספרו את סיפורו. 'לפני זמן מה נזדמן לי לעבור ברחובות העיר בשעת לילה מאוחרת. דממה שררה ברחוב, ורק מחלון מואר אחד בקע קול מתוק ומוכר. קול ניגון לימוד הגמרא. נצמדתי אל החלון כדבורה אל הדבש' סיפר התלמיד בעיניים דומעות, 'הניגון הנוגה שהדהד באוזניי נצטייר במוחי כאילו התורה מקוננת ומייללת על שעזבתה לאנחות. באותו רגע נסדק הסדק בחומות ליבי, והרהור תשובה הרעיד את נשמת. הרהורי התשובה לא נתנו לי מנוח עד שעזבתי את דרכי הרעה ונמלטתי מהאוניברסיטה'.

נבואת הגאון מוולוז'ין התגשמה במלואה 'התורה אינה מניחה למי שעמל והתייגע בה לכפור בבורא ולעזוב דרכי היהדות. המאור שבה יחזירנו למוטב'!

[דרך עץ החיים]

סיפורי השגחה פרטית
שנשלחו למערכת ע"י הקוראים

לקראת טקיעה

לצורך קניית דירה בהזדמנות נדירה מכרתי את הרכב בשביל תוספת למימון ראשוני. כל זאת אחרי שפניתי לעורך דין שיבדוק שהכל כשורה, ואחרי ששכרתי את שירותיו של יועץ משכנתאות שהתחיל להשיג לי את הנדרש לצורך מימון הדירה.

בשמחה ובהתרגשות הודיתי לה' על העסקה הטובה שזימן לידי, למחרת קיבלתי טלפון מהמתווך שהעסקה ירדה מהפרק. התקשרתי לבעל הדירה שאמר שזה לא קשור אליי כי אם לאשתו והוא לא מתערב בנושא. התקשרתי לגברת שענתה לי בתקיפות שזה המצב והדירה לא למכירה. הסברתי לה שמכרתי את הרכב במהירות באלפי שקלים מתחת למחירון, ושכרתי את שירותיו של יועץ המשכנתאות שכבר קיבל תשלום ולא ישיב את כספי כי הוא את העבודה כבר עשה. אך היא בשלה: "אני לא אמרתי לך לשכור יועץ משכנתאות ולא אמרתי לך למכור את הרכב שלך, זה בעיה שלך ואני לא מוכרת!!!". ובשלב הזה טרקה את השופרת.

לא צריך להסביר איזו הרגשה אימה, מעבר להתרגשות על מציאת הדירה שאבדה מדובר בזילזול והפסד כספי, את התסכול העברתי לבורא עולם. כמי שמקפיד ללמוד שער הביטחון מידי יום, ניסיתי לברך על הרעה ולשנן לעצמי שהכול לטובה, ובאמת זכיתי להודות ה' בשלווה ובהבנה שהכול לטובה, אבל בכל זאת עמוק בלב מאוד רציתי לדעת איזו טובה הייתה כאן?!

שבוע אחרי המקרה פניתי למתווך נוסף באזור לחפש דירה אחרת, וכדרך אגב שיתפתי אותו אודות הדירה שכמעט רכשתי. כאשר המתווך שמע את מיקום הדירה הוא התרגש ואמר: "ברוך המקום אשר הצילך מדירה זו!!!!" לשאלתי מדוע הוא אומר שהקב"ה הציל אותי, השיב: "זה האזור הגרוע ביותר בעיר הזו, האדמה שוקעת והבניינים מסביב מפונים עקב השקיעה. לך ותראה את הבניינים הסמוכים יריקים מאד ואסורים לכניסה!!!!" אז הבנתי את החסד שעשה איתי בורא עולם כאשר שבר את העסקה כדי להציל אותי מהדירה הזו.

נכון ששילמתי כמה שקלים, אבל תמיד צריכים לזכור גם ברגעים קשים שכל מה שה' עושה הוא עושה לטובה שלנו עם החשבונות שרק הוא יתברך יודע ועושה.

בתאריך: 28.8.11

הפענוח לדכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית מוזמן לשלוח אל 'ר' שנה סטואלס
בפקס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

יהא שמייה רבא מברך!

יהא שמייה רבא מברך לעולם ולעלמי עלמא (קדיש).

בספה"ק "בני יששכר" זצוק"ל (מאמר חודש תמוז אב מאמר א אות ב-2) ייסד על פי ספר יצירה (פ"ה) ורבינו הארי"ל (ליקו"ת פר' בא) במאות שני חדשים אלו תמוז - אב שהם נקראים דלים וישיש.

י"ש' כיצד, חודש תמוז - כנגד חוש הראיה בנפש, וחודש אב - כנגד חוש השמיעה בנפש, נוטריקון י"ש' - ר"איה שמייה. כיוצא בדבר בסדר י"ב שבטים לדגליהם כנגד י"ב חודשי השנה, עולה דגל 'ראובן' (משורש (בראשית כט, לב) 'ראה ה' בעניי') כנגד תמוז (חוש הראיה) דגל 'שמעון' (משורש (שם לג) 'כי שמע ה') כנגד אב (חוש השמיעה) - נוטריקון י"ש' - ר"אובן שמייען.

י"ל כיצד, על פי מ"ש רבינו הארי"ל (עי' מגלה עמוקות ואתחנן אופן קה) אשר השם 'אדני' במילואו כזה: אל"ף דלת נ"ד יו"ד, יש בו י"ב אותיות בכל חודש מאיר אות אחד כסדר החדשים: ניסן אות א', אייר אות ב', סיון אות ג', ונמצא מגיע לתמוז אות ד', ולאב אות ל' - נוטריקון י"ל.

מהאי טעמא פוסק שם הבני יששכר (אות ה): שיש לכיון באלו ה' חדשים באומרו 'עוזר דלים', שהשם יתברך יעזור במהרה לשני החדשים הללו [תמוז ואב] הנקראים דלים, שיתחפכו ויתעלו לטובה. כי בגלות המד הם 'דלים' - מלשון לדול וללות ויש לכוון ולבקש בתפילותינו שיתחפכו ללשון (תהלים ל ב) 'דליתני' [למנהגני] - מלשון גבורות וזממות ע"ש.

וכמו כן בגלות הקשה וימי בין המצרים הללו אנו רשים - מלשון דש' ואביון, ואנו מתפללים ומבקשים שיתחפכו לנו לראש לטובה, מלשון דאש'.

ועל כן מתחננים אנו בתפילות הקדיש שבימים אלו: יהא שמייה רבא מברך - נוטריקון י"ש' - שמייה רבא. כמו שכתבו התוס' בריש פ"ק דברכות (ג) ד"ה וענינך בשם המחזור ויטרי: שאנו מתפללים שימלא שמן, כדכתיב (שמות יג טז) 'כי יד על כס יי, שלעתיד יהא שמו שלם וכסאו שלם. והיינו "יהא שמייה - שם יה - רבא", שיהא שמו גדול ושלם.

זה שמבקשים ישראל קדושים: 'תגדל ויתקדש שמייה רבא', יתהפך לנו 'שמייה רבא' שעתה הוא כביכול בבחינת י"ש', כאשר בעונותיו הרבים אין השם שלם ואין הכסא שלם ויתהפך להיות לנו לראש, כד"א (מכיל ב ג) 'זה' [יקרא שלם] בראש, ואז 'אעלה את ירושלם על ראש שמת' (תהלים קלג ו).

על דרך שאמרו ז"ל במדבר אותיות דרבי עקיבא (ריש אות ר): 'ד"ש' - ראש, זה הקדוש ברוך הוא שהוא ראש לכל העולם וסופו. וכד"א בספר התכונה (משלי ל ח) 'ראש ועשור וגו' - הכתיב 'ראש' והקרי 'דש', להפוך 'דש' לראש'.

זו היא אפוא זעקתם של ישראל מקרב לב ונפש עתה בימים אלו: יהא שמייה רבא מברך לעולם ולעלמי עלמא, וכשני הפירושים שכתבו התוס' (שם) הן פירוש הפשוט דמסקי התוס': שיהא שמו הגדול מבורך! והן ככוונת המחזור ויטרי: יהא שמייה - שם יה - רבא, שיהא שמו יתברך גדול ושלם בגאולה השכינה הקדושה, גאולתם של ישראל, ובבנין בית קדשן ותפארתן, במהרה בימינו, אמן.

- > < -

אבי מורי הגה"צ רבי לוי הכהן ריבנוביץ זצוק"ל, בעל 'מעדני השלחן', הרגיל את עצמו מעודו, להשתדל תמיד ללכת לבית הכנסת לתפילה בציבור, ולומר אמן ואמן יהא שמייה רבא בקול רם. ואף בשנות זקנותו המופלגת בעת שכבר היה האיש המבוגר ביותר בבית הכנסת, היה עונה אמן יהא שמייה רבא בקול יותר חזק מכל הצעירים...

ואף הרבה להזהיר בזה כמה וכמה פעמים בצוואתו המופלאה, שיקפידו לחנך הבנים והילדים הקטנים על כך! עיין היטב שם.

ומרגלא בפומיה להוכיח משמו של הגה"ק רבי חיים מוואלאזין זצוק"ל, בעל 'נפש החיים', שעל תפילה בלא כוונה ניתן למצוא לימוד זכות, אבל על עניית אמן ואמן יהא שמייה רבא בלא כוונה קשה יותר ללמד זכות רח"ל, שהרי אין בהם אלא מספר מילים יחידות בלבד!

בערב ימי התלוותי עמו לתפילה בבית הכנסת דשכונת 'בתי נייטין' הוותיקה, שלמרגלות 'מאה שערים' העתיקה, כאשר מפאת זקנותו נצרך לעזרת בכמה דברים. והנה משרק פסעו רגלי קדשו פנימה אל בית השם התמלא שמחה גדולה והיה ממש שש ושמה בכל עניית אמן ואמן יהא שמייה רבא שזכה לה כמוצא שלל רב! ועל אף זקנותו המופלגת תשישות וחולשתו המשיך במנהגו של עניית אמן ואמן יהא שמייה רבא בקול רם, יותר מכל מהתפללים בבית הכנסת!

תדיר היה חוזר ואומר: "אמן" ראשי תיבות א"י מזוסר נפשי, שצריך מסירות נפש לענות אמן ואמן יהא שמייה רבא בקול רם ובכוונה!

פעם התבטא לאחד מרופאיו שטיפל בו במסירות בימי חוליו, וביקש מלפניו שיעשה את כל המאמצים לרפואתו ולהשיבו לבריאותו השלמה, שיוכל להמשיך ללכת לבית הכנסת, כדי שאוכל לענות אמן ואמן יהא שמייה רבא! כי בלעדי זה למה לי חיים!

וסיפר לי אחי כנפשי הר"צ רבי אלחנן הכהן שליט"א, שהיה עומד ומשמש את כל אביו זצוק"ל במסירותו הנפלאה בכל דבר תמיד, שבאחד הימים

לאחר שלקה אביו בהתקף לב רח"ל וחולשתו גברה ואף היה לו חום גבוה, באותם ימים אסר עליו הרופא באיסור חמור לצאת מביתו ושלא ללכת בשום אופן לבית הכנסת לתפילה. - אך לאחר ששקל הדבר היטב במאזני דעת קדשו החליט שלא להישמע לאזהרות הדוקטור, התגבר כארי וביקש מאחי רבי אלחנן שהיה מסור אליו עד מאוד בכל דבר, להתלוות עמו לתפילה בבית הכנסת.

כששמע הרופא על כך שהופרה פקודתו הנחרצת כעס עד מאד, ואמר בתקיפות שמסיר הוא ממנו את כל האחריות! ופנה לאבי ואמר: ראה נא והבן, אני הוזהרתי בבירור לבל תרין לצאת מן הבית אחר התקף לב שכזה, ומעתה תדע נאמנה שרק אתה בעצמך תישא בכל התוצאות הקשות והכל יהא על אחריותך בלבד!

אולם למרבה הפלא כשחזר אביו מורנו מבית הכנסת ירד חוסו לגמרי, והוטב מצב בריאותו מאוד. כשהגיע הרופא הדגל לאחר מכן לבדוק, התפלא מאוד וחמה על כך בפניו: כיצד יתכן שדווקא אותה יציאה וטירתא שכל כך חששנו ממנה ושבדרך הטבע היתה אמורה להחליש אותך ביותר ולהקין לבריאותך, דווקא היא זו שהטיבה עימן וחיזקה את בריאותך?

ענה לו אביו בחן חכמותו וענותנותו, אכן מכאן תדע ותראה, שאצלי ההליכה לתפילה בבית הכנסת לא רק שאינה יכולה להזיק לי בשום אופן, אלא היא אף מטיבה לי! [כאשר אמרנו שהיה מוחיה את נפשו ממש, בכל אמירת אמן ואמן יהא שמייה רבא, ובכל קדיש וקדושה וברכו וכיוצא].

לאחר שהלך הרופא פתח אביו את פיו בחכמה ואמר: וואס פארשטייט אדוקטור אין אמן יהא שמייה רבא... [מה מבין רופא חילוני באמן יהא שמייה רבא...]. והוסף להאיר את טעמו ואת נימוקו עימן, על פי משל נאה כדרכו, הנה אילו נצרכתי באותם ימים ממש שאסר עלי הרופא כליל לצאת מן הבית, ללכת אל בית הרפואה בשביל ביקור דחוף אצל אותו רופא עצמו... הרי הדבר פשוט שאין ביקור זה בכלל, ולאו ככהאי גוונא קיימא גזירת הרופא לאיסורא שכן אדברה זהו צורך הרפואה והבריאות! ועל ביקור שכזה היו 'כולם' אומרים לי, כולל הפרופסור עצמו, שאין ברירה ומן ההכרח להתאמץ ולהתחזק בכל הכוח ולצאת לביקור הדחוף! - על אחת כמה וכמה כשיצאתי עתה לטיפול מסור ואהוב אצל הרופא הגדול ברוך הוא ולקחת את התרופה הטובה ביותר של אמן ואמן יהא שמייה רבא סמא דחיי! הלא פשוט שהוא יתברך 'מלך רופא נאמן ורחמן! ובודאי ובודאי שהיה עלי להתחזק ולצאת לתפילה.

וכמוכן אין כוונתנו כאן ללמוד הנהגה למעשה, כאשר כבר מילתנו אמורה רבות פעמים בגדי 'טיב המעשיות' דגן, וכל אחד יעשה שאלת חכם לפי עניינו. - רק ללמדנו לקח טוב של תורת חיים כמה נאה וכמה יאה לנו להשתוקק בעניית אמן יהא שמייה רבא בכל לב, וכמה מסירות נפש צריך לכל דבר שבקדושה ולתפילה בציבור. שלפום דרגתו הרמה חש הצדיק והרגיש בנפשו שזה לא יזיקנו חלילה, אלא רק יטיב עמו בזה ובבא.

הוא אכן זכה לשיבה טובה ולאריכות ימים ושנים טובות והתקיימה בו אותה סגולה נאה האמורה בקדושת בית הכנסת ובהירותו הגדולה שלא לדבר בעת התפילה כענין שדרשו בה דורשי רשומות: 'שיבה' (ויקרא יג לב) - ראשי תיבות: ש'תיקה יפה בשעת התפילה!

ובודאי בזכות זהירותו הגדולה על עניית אמן ואמן יהא שמייה רבא זכה למ'ש (שבת קטז): "כל העונה אמן בכל כוחו פותחין לו שערין עדן, שנאמר (ישעיה כג ב) 'פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים, אל תיקרי שומר אמונים אלא שאומרים אמן'".

- > < -

איש יהודי נאמן אשר זכה מן השמים בין אלפי רבבות 'בעלי תשובה' שבדורנו, לשוב בתשובה בלב שלם והעמיד את ביתו לתפארת היהדות הנאמנה, בית שמגדלים בו תורה ויראת שמים. - סיפר בהזדמנות אחת כיצד נתעורר לבבו אל התשובה, כאשר בהיותו רופא בכיר באחד מבתי הרפואה הגדולים נדמן לו לטפל בחולה אחד שחלה במחלה חשונה מרפא ל"ע, והגיע לערש דווי כשימו וחודשיו ספורים בחומרת מצב מחלתו. אמנם היתה אפשרות להאריך מעט את חייו על ידי ניתוח מסובך ומורכב, אך דעת רוב הרופאים היתה שמכיון שניתוח זה בין כך לא יוכל להציל את חייו מלאי הסבל, עדיף שלא לגשת לניתוח קשה זה שעלולות סכסכמות בעשרות אלפים טבין ותקלין.

אך בהיותו רופא צעיר ונמרץ היה ליבו נוקפו בזה, שמא מן הראוי לנסות להאריך את חיי החולה בכמה חודשים על ידי הניתוח.

הוא הציג את כל הספקות והצדדים השונים שבשאלה גורלית זו לפני בני המשפחה, ומחמת כובד ההכרעה בשאלת נפשות כזו ביקשו להיוועץ בדעת תורה, ולשאל את פי מרן הגאון רבי משה פיינשטיין זצוק"ל, בעל "אגרות משה", כיצד עליהם לנהוג בזה.

הרופא הצעיר דגן התלווה עם בני המשפחה להתייעצות אצל הגאון, כדי להבהיר את מצב התיק הרפואי של החולה.

לאחר ששמע הגאון את כל פרטי השאלה הסבוכה, שקל היטב את הצדדים לכאן ולכאן, ובסופו של דבר הכריע פסק הלכה למעשה, בהיות שכשיאריכו את חיי החולה בכמה חדשים על אף מצבו החמור ביותר שכמעט לא יוכל לעשותו לא כלום בתורה

הפך בעמוד הבא <

הספד שבכש את ה'שולחן השבת'
וגם את המלמדים והמחנכים

טיב המעשיות

על פרשיות השבוע

מאת הגדול רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

מבצע מיוחד
לכון המוסדות
150 ש"ח
לכל חשב

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב': 0733-22-76-09
חתימה: חתומים: מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

למעלה בעולם האמת, אמנם בדרך כלל אין אפשרות לרדת משם ומכיון שעלה שוב לא ירד! אבל בזכות אותה מצוה שזיכיתי בהשלמת המניין ובענייני אמן ואמן יהא שמיא רבא נתנו לי רשות מן השמים לירד לבקש ממך בקשה מיוחדת ואפציר בך מאוד שלא תסרב לה: הנה שמי נקרא כך וכך, והבית שלי הוא במושב פלוג, לך נא אל בני ביתי, תאמר להם שבאתי אצלך ותבקש מהם שיאמרו עלי קדיש!

הגבאי התעורר בפחד עצום, היה זה חלום מוחשי ביותר, הוא בירר את הפרטים שנמסרו לו בחלום ומצא שהכל שריר וקיים. הוא קם ונסע היישר אל אותו מושב התעניין על אותו אדם ואמר לו שהוא נפטר השבוע מדום לבו רח"ל ומשפחתו יושבת 'שבעה' בבית פלוג, בדיוק כפי שנאמר לו בחלום. הוא נכנס בלב הומה לבית האבלים לנחמם סיפר להם בהתרגשות את כל אותו המעשה, ומסר להם את בקשת אביהם בחלום, והם כמובן סברו וקבלו ואמרו קדיש אחר אביהם.

כעבור שנה שוב הופיע אליו בחלום אותו יהודי, ואמר לו שאף כי בדרך כלל קשה מאוד לרדת לכאן, אך בזכות אותה מצוה והקדיש שאמרו עלי הבנים כל השנה קיבלתי שוב רשות לך, והנני מבקש ממך מאוד כי 'מצוה גוררת מצוה' שתחזירי נא את בני בתשובה!

ואכן הודות השם יתברך זכה הגבאי הנאמן להשיב את בני אותה משפחה בתשובה שלמה. [ספר "טיב התפילה"].

- > < -

נסיים נא פרק חשוב ונכבד זה של אמן יהא שמיא רבא בדבריו המופלאים של המחזור ויטרי (סימן פז).

זה לשונו הוזהב: "מצאתי במדרש משלי (יד, כח) 'בָּרַב עַם הָדָת מִלֵּךְ. אָמַר רַב חָמַד בֶּר חֲנִינָא שִׁבְחוּ וגדולתו של הקב"ה אף על פי שיש לפניו אלף אלפים ורביבות של מלאכי השרת שמשרתים לפניו, אינו רוצה בשבחן של כולל, אלא בשבחן של ישראל, שנאמר (ישעיה מ, כ) 'עַם זֶה יִצְרָתִי' - למה שיגידו בשבחן של הקב"ה, שנאמר (שם) 'לִי תִהְיֶה יִסְפָּר'. וכן הוא אומר (תהלים מ, י) 'גִּדְבִי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עִם אֱלֹקֵי אֲבֹהֶם'."

"אמר רבי סימון, אימתי הקב"ה מתעלה בעולמו, בשעה שישיראל נאספים בבתי כנסיות ובתי מדרשות ושומעים הגדה מפי חכם ועונין יהא שמיא רבא מברך! - באותה שעה שמה ומתעלה בעולמו, ואומר למלאכי השרת: בואו וראו עם זה שיערתי לו, כמה הם משבחין אותי! באותה שעה מלבישים הוד והדר לפניו, לכן נאמר 'בָּרַב עַם הָדָת מִלֵּךְ'."

"זה מצאתי במדרש רבי תנחומא: אמר רבי ישמעאל, סה לי זנגיאל! שר הפנים אמר לי, ידידי שב בחיקך, ואגיד לך מה תהא על ישראל."

"ישבתי בחיקך, והיה מסתכל בי והיה בוכה, ודמעות יורדות מעיניו ונופלות על פני. ואמרתי לו: הדר זיון, מפני מה אתה בוכה?"

"אמר לי, בוא ואכניסך ואודיעך מה גזו לישראל עם קדוש, תפשני בידי, והכניסני לחדרים חדרים ולגזנים וגזנים ולואצרות של הפנקסים ופתח והראני איגרות כתובות וצרות משונות זו מזו. אמרתי לו אלו למי? אמר לי אלו לישראל. אמרתי לו יכולים ישראל לעמוד באלו? אמר לי למחר בוא ואראך צרות משונות מאלו! אשר למות למות ואשר להרוב להרוב, ואשר לשבוי לשבוי! אמרתי לו, הדר זיון, וכי ישראל בלבד חטאו?"

"אמר לי, תהא יודע שבכל יום ויום מתחדשין עליהן גזירות קשות מאלו, וכיון שישיראל נכנסין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ועונין 'אמן יהא שמיא רבא מברך', מיד אין אנו מניחין אותם לצאת מחדרי חדרים' ע"כ לשון קדשו.

יתבונן החכם ויבין הנבון עד היכן הדברים מגיעים, ישמע חכם ויוסף לקח.

יהא שמיא רבא מברך לעולם ולעלמי עולמים

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב' מהדגה צ"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

0733-22-76-09 חתקשרים חתומים: מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

ומצוות ואף יחיה בחדשים ספורים אלו בייסורים קשים מכל מקום זאת כן יהיה ביכולתו בחדשים הללו לענות במו פיו הרבה פעמים אמן ואמן יהא שמיא רבא! וממילא בשביל כך הכל כדאי, ויש לגשת לניתוח המסובך, להציל את חיי ולא לגדוע אותם ח"ו, על אף כל הייסורים והכאבים ועל אף עלותו היקרה וכל התוצאות הלוואות.

כשמוע הרופא את פסקו של הרב התפלא מאוד, ושאל אחר כך את בני המשפחה מה הם אותם מילים שאמר הרב: 'אמן ואמן יהא שמיא רבא', שבשבילם הוכרעה הקף 'להגותו להחליף לאותו חולה'?

פתחו הבנים לפניו את הסידור, והראו לו את המקומות המסומנים לעניית 'אמן ואמן יהא שמיא רבא', ואף טרדו להסביר לו מעט כפי הבנתו את פירושו התיבות הללו.

והנה מותך כל אותו המעשה שסיבבו מן השמים בעיני דאשגוחותא תדירא לפתחו של הרופא ניצת בו הניצוץ הקדוש 'אלק אלקי ממעל' שבשרוש נשמת ישראל קודש, באותה 'נקודה פנימית' שאינה נפגמת לעולם. והוא חש לפתע תשוקה גדולה בנפשו ללמוד ולהעמיק יותר בטיב אותם תיבות וזרחות ומאירות: אמן ואמן יהא שמיא רבא, שבעבורם בלבד שווה ליהודי חולה סופני לסבול חחדשים של ייסורים קשים ולהישאר לחיות בעולם - ומשם מצא עד מהרה את דרכו אל עולם התשובה, טיפס ועלה מדרגה אחר מדרגה, עד שנעשה 'בעל תשובה' שלם וזכה להעמיד דורות ישרים מבורכים להפארת בית ישראל.

הלימוד המורם מדרב בעד עצמו, כמה יש לנו להעריך ולהוקיר עד מאוד כל עניית אמן ואמן יהא שמיא רבא. ומה מאוד נוואלו אלו המפסידים מרגליות כאלו בידיים כשמשוחחים בתפילה או כשמשוחבים מחוץ לבית הכנסת וכיוצא, שבכך נמצאו מפסידים באין משים עשרות 'אמנים' ואמן יהא שמיא רבא, והמקפיד לענותם תמיד בקול רם אשרי חלקו וחבלו.

- > < -

זכורני מימי ילדותי כאן בעיר הקדוש ירושלים ת"ו, שכדרכם של ילדים קטנים אהבנו לצאת לשחק מחוץ לבית הכנסת ולא לשבת הרבה על ספסלי בית המדרש בפנים...

מה עשה אדוני אבי מורי ורבי כדי לחנך אותנו, ולהרגיל אותנו בתפילה? - הוא לא כעס עלינו ח"ו, לא רגז ולא צעק ולא בא בטרדניא חלילה. רק אחז צדיק דרכו בחכמה והלך בדרך שהתווה ופסק לנו רבינו הרמב"ם ז"ל בדברים מפורשים בהלכות תשובה (פ"י ה"ה) כיצד היא הדרך הנכונה לחנך את הילדים הקטנים שעדיין לא השכילו להבין את חשיבות התורה והמצוות ואין בהם עדיין את האהבה הגדולה לעבודתו יתברך. - שיש ללמדם 'מעט מעט', ומתחילה החנין אף יעשו זאת 'כדי לקבל שכר', וכך להרגיל ולחנך אותם בדרכי הישר והטוב: 'עד שתרבה דעתך, ויתחכמו חכמה יתירה. ומגלים להם רז זה מעט מעט, ומרגילים אותן לענין זה בנחת עד שיישיגוהו וידעוהו ויעבדוהו מאהבה' ע"ל הוזהב.

לקח לו אפוא אבי קופסא טובה של 'קפה עלית', למעלה במכסה התיבה חרץ לו חרוץ של פתח קטן, ובכל פעם שהתפללנו יפה וישבענו על מקומנו בבית הכנסת בדרך ארץ, וענינו אמן ואמן יהא שמיא רבא בקול רם היה משלשל אל תוך הקופסא של הילד מטבע מרשרש...

כך צבר לו הילד הקטן מטבעות רבות ופרוטוה לפרוטוה מצטרפת... עד שבדמינו הפורח של הילד כבר חשב שהנה עוד מעט והקופסא מתמלאת עד גדות וכבר הולך עם כל הכסף אל הבנק... ועד מהרה כל 'מאה שערים' כבר תחיה שלו...

כ"ק אאמור 'צוק'ל היה מן הראשונים לפני כתשעים שנה כשהתחיל בירושלים עיה"ק את מנהג חלוקת הסוכריות לילדים העונים אמן ואמן יהא שמיא רבא בקול רם - הוא היה מקבץ סביבו מדי שבת את ילדי השכונה בבית הכנסת הוותיק 'תורה ויראה' שבמאה שערים כדי שיענו עימו יחדיו בקול רם אמן, ואמן יהא שמיא רבא, ומחלק להם סוכריות ומגדנות לרוב! - ולאחר מכן

דברי חיזוק לצפיה לביאת משיח צדקינו

מהגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א

אנחנו נמצאים עכשיו בבין המצרים, וצריכים אנו להתעורר ביותר בימים אלו לצפות למשיח שזהו אחד מי"ג עיקרי האמונה, וכדאיתא ב"ג עיקרים: "אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח – ואע"פ שיתמהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא".

ובדורות הקודמים אפילו יהודים פשוטים היו מדברים כל היום על ביאת משיח, ואני זוכר שאמרי ע"ה קנתה בגד יפה ולא רצתה ללבושו אלא הכינה אותו שיהיה שמור לביאת משיח צדקינו, וכך היה הדבר פשוט אצל כולם לדבר על משיח, ולצערינו, בדור האחרון נשכח קצת המושג לדבר בכל עת על משיח.

ובגמרא (שבת ל"א:) מבואר שבשעה שמיד בשעה ש"מכניסים אדם לדיון", כבר שואלים אותו "צפית לישועה", והיינו שלפני כל הדיון וחשבון הארוך, מיד שואלים ב"כניסה" לדיון, אם ציפה לישועה, והרי לנו מהו חשיבות הדבר.

שמעתי מפי הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, לדקדק מלשון חז"ל שאמרו "צפית לישועה", ולא אמרו "קיוות לישועה", וביאר שיש ביניהם חילוק גדול, כי במאת כל אחד 'מקווה' שמש"ח יבוא. אבל לצפות הכונה לחכות לו בכל רגע, וכמו מי שקובע פגישה לשעה 9 בבוקר, שהוא ממתין ומחכה לזה, והקב"ה דורש מאתנו מדריגה כזאת להיות "מצפה לישועה". והוסיף הרב אברמסקי, שבשעה שישאלו אותו ביום הדיון אם קיוה לישועה, הוא יוכל לענות שקיווה לישועה, אבל הוא חושש שבשעה שישאלו אותו אם ציפה לישועה, לא יידע מה להשיב.

ויש לידע מה שהיה אומר הקדוש החפץ חיים, שעצם הדבר שמצפים לביאת משיח, מעורר את הזכות שנוכה לביאת משיח. ומעשה נפלא שמעתי מהרה"ג ר' שמואל אהרן פרדס זצ"ל (רבה של שיקאגו באמריקה, והמו"ל של הירחון הנודע לתהילה "הפרדס"), שבערך בשנת תרצ"ב נסע לפולין ובא לארדן, ולאחר תפילת מעריב בא לקבל שלום מהחפץ חיים. החפץ חיים בירר אצלו מהיכן בא, וכששמע שהוא מאמריקה שמח מאוד, ואמר שזה זמן רב שהוא כבר מחפש יהודי מאמריקה. בגודל שמחתו על שמצא יהודי מאמריקה, שאל החפץ חיים את הרב פרדס, "תאמר לי את האמת, באמריקה מצפים למשיח או לא". והוסיף החפץ חיים ואמר, הרי אם מדברים על משיח ומצפים לביאתו, זה גופא סיבה שהקב"ה ימהר ויחיש את ביאת משיח צדקינו. הרב פרדס, היה נבוך ולא ידע מה להשיב ואך יוכל להעיד בשם יהודי אמריקה כולה. אמנם לבסוף החליט להשיב שאכן באמריקה מצפים למשיח, ואז שמע איך החפץ חיים מתפלל תפילה חרישית בינו לבין קונו ואומר, "ריבונו של עולם, מילא היהודים כאן בפולניא שסובלים צרות ועניות, יתכן שממתנים למשיח למען עצמם כדי שיוכלו לגאולה מהצרות הגשמיים, אבל הלא שמעתי מעד שאפילו באמריקה שיש להם גשמייות ועשירות, מכל מקום מצפים למשיח, ובהכרח שממתנים למשיח למען כבוד שמך, וא"כ עד מתי תעכב אותנו ממשיח".

אמנם זכורני ששמעתי כמה פעמים מפי מרן הגר"ז זצ"ל שאין מספיק לומר בפה שאנחנו מצפים למשיח אלא צריך להתעורר לתשובה ולהכין עצמינו לביאתו, וכמו החפץ חיים זצ"ל שהכין עצמו בתשובה ומעשים טובים, ולכן "נחפשה דרכינו ונשובה אל ה'", ונכין עצמנו להיות ראויים לקבלו.

והשי"ת יעזור שנוכה לעשות רצונו, ובמהרה נזכה לביאת משיח צדקינו.

איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם (א, יב)

פרש"י: "ומשאכם – מלמד שהיו אפיקורסין". מדוע העובדה שהיו אפיקורסין גורמת להם להיות "משא" כבד? הענין הוא כזה: מי שמאמין – אין לו בעיות, כל דבר קל עבורו. אם הלך לקנות לחם וחלב ומצא את החנות סגורה, הוא אומר: "לא נורא, גם זו לטובה". הנהג של האוטובוס ברח לו, ולא עצר בתחנה. עכשיו הוא צריך לחכות עוד חצי שעה לאוטובוס הבא. מה הוא אומר? – "כל עכבה לטובה". קרתה לו איזושהי תקלה? הוא לא מתעצבן, אלא אומר בנחת: "הכל משמים".

לאדם המאמין קל בלב, לבו לא עמוס כעס, תסכול וקנאה. הוא לוקח הכל בקלות, אומר תהילים, שר שירות ותשבחות, וממשיך הלאה בשמחה. מי שלא מאמין – קשה לו מאוד. לבו מלא כעס וטינה, וגם דאגות. "למה המשכורת לא נכנסה בזמן? אופ, איזה פקק נורא!". הוא מתחיל להתעצבן, לקלל ולגדף.

תשאלו את כל הקרדיוולוגים, איך כל זה משפיע על לבו של האדם... דברתי עם קרדיוולוג מומחה מבית חולים "הדסה עין כרם". הוא אמר לי: הרב, תדע שלכל מחלות הלב יש רק שלש סיבות.

סיבה אחת – אוכל לא בריא. אנשים מכניסים לגוף שלהם הרבה מאוד שומנים, וגם מזון תעשייתי בלי ויטמינים ועם המון סוכרים ועוד חומרים מזיקים. סיבה שניה – חוסר תנועה. אנשים נוסעים ברכב, לא טורחים כלל ללכת ברגל. אתה יכול לעבור שלשה רחובות ברגל, בזמן שהחבר שלך יושב בפקק, תקוע בדיוק באותו מצב שבו עזבת אותו לפני עשרים דקות... צריך לצעוד, לנוע, להפעיל את הגוף. והסיבה השלישית – דאגות ועצבים, שהם ממש ממיתים את האדם. אותו קרדיוולוג סיפר, שחוקרים ערכו סקר וגילו, שבקרב אנשים מאמינים, שומרי תורה ומצוות, האחוזים של בעיות לב קטנים בהרבה מאשר אצל אנשים חסרי אמונה. ולמה? כי אפיקורסים זה "משאכם". קשה מאוד לחיות כאפיקורסים, ר"ל... אשרי מי שמאמין בבורא עולם, "הבוטח בה' חסד יסובבנו". (רבי בן ציון מוצפי שליט"א, דורש ציון)

ה' אלוך עמך לא חסרת דבר (ב, ז) כותב רבי משה שטרנבוך שליט"א, לשון הפסוק נפלא ממש, "ה' אלוך עמך" – כאשר הקב"ה נמצא איתך, אז "לא חסרת דבר", כבר לא חסר כלום, אמנם יש לדעת ש"לא חסרת דבר" אין הכוונה שלא יהיו לו שום קשיים בעולם הזה וכל ענייני גשמייות יילכו אצלו על מי מנוחות, אלא הכוונה שלא יהא חסר לו כלום כיון שהוא חי בדבקות בקב"ה, והוא מסופק ומרגיש מלא כל טוב עד שאינו מרגיש חיסרון כלל בכל הקשיים העוברים עליו.

האדמו"ר מתולדות אברהם יצחק שליט"א שמע מאביו זיע"א לפרש את הפסוק עפ"י המעשה הידוע, שהאחים הקדושים רבי שמעלקא מניקלשבורג ובעל ההפלאה זי"ע בעת בואם להמגיד הרבי ר' בער זי"ע שאלו אותו: איך שייך שאדם יקיים המשנה 'חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, והלא זה נראה מופשט מהמציאות לברך על רעה כמו טובה ?? ושלח אותם לביהמ"ד שם יפגשו יהודי יושב לצד התנור, וישאלו אותו. והיה זה הרבי ר' זושא זי"ע, וניגשו אליו ושחו לו שהמגיד שלח אותם אליו, שיאמר להם פשט במשנה. עמד הרבי ר' זושא ואמר להם בתמיה, שהוא אינו מבין מה זה רע בכלל – כדי שיוכל להסביר להם את המשנה, ואיך יוכל לתרץ להם. והדברים היוצאים מלב טהור – פשט להם את המשנה. ובוזה פי' הפסוק 'ה' אלוך עמך לא חסרת דבר', כשאדם דבוק כולו בהשי"ת – לא חסר לו דבר, ואינו מרגיש צער ועגמת נפש, משום שכל מה שיש לו – זה טוב. (מדרשן ביתך)

האבלות שלנו על חורבן הבית מתחילה בצום שבעה עשר בתמוז נמשכת שלשה שבועות בימי 'בין המצרים' ומסתיימת ביום תשעה באב. ההלכות ומנהגי האבלות הולכים ומתעצמים במהלך ימים אלו. החל משלושת השבועות, תשעת הימים או שבוע שחל בו תשעה באב עד לערב תשעה באב בסעודה המפסקת ובליל תשעה באב בו יושבים לארץ קוראים את מגילת איכה ונוהגים חמשה עניינים. למחרת, בעיצומו של יום תשעה באב חל מפנה לגמרי לא צפוי. בהגיע שעת חצות היום אנו קמים מהקרקע, מניחים תפילין. בכמה קהילות ישנן בשעה זו מנהגים שונים המבטאים אמונה בגאולה ובנחמה.

וכאן יש לשאול: האם זהו הרגע המתאים לכך? דווקא עכשיו, כאשר האבלות מגיעה לשיאה, בשעה בה הוצתה האש בבית המקדש. דווקא עכשיו בשעת אחר הצהריים של תשעה באב, בנקודת החורבן הקשה ביותר, אנו מניחים לאבלותנו ומורידים את רמת האבלות. הכיצד? משל למה הדבר דומה? לצייר העומד על פסגת הר ומצייר את הנוף המרהיב הנשקף ממרום ההר. הצייר השבוי בקסם עבודתו, אשר אכן מקסימה. צעד מידי פעם לאחוריו, להביט ממרחק מה, על עבודתו. לסקור שוב ושוב את הדמיון שבין הנוף לבין היצירה ההולכת ונרקמת. כשכולו מרוכז ואחוז בחדות היצירה החל צועד לאחוריו כשהוא ממשיך להתבונן בנוף וביצירה. לא רחוק ממנו שפת הצוק. רק תולדות עפר דקה מפרידה בינו לבניה. הצייר לא שם כלל לב שהוא מתקרב אל שפת הצוק. גם כשניסה אחד הצופים להעיר לו, הוא לא שם לב לאזהרה. כל חושיו נתונים ליצירתו. הצופה החל לזעוק, אך גם הצעקה לא נכנסה באוזנו של הצייר אשר היה עתה כבר קרוב מאוד לשפת הצוק המסוכן. עוד צעד והוא מתרסק. הצופה, שראה כי אין כל דרך להעביר לידידו את מסר האזהרה, החליט לנקוט בצעד חריף. הוא תפס אבן וזרק אותה בכל כוחו לעבר יריעת הבד, אליה היו מרותקות עיני הצייר. 'מי עשה זאת?' הרים הצייר את קולו בזעקה, תוך שהוא מסתובב לאחוריו. הוא לא ציפה לתשובה, מראה התהום הפעורה תחתיו אמרה לו הכול. הוא הבין כי חייו נתנו לו במתנה. הייתה זו יוזמה חכמה וכואבת. אמנם הבד הושחת והציור ניזוק ללא תקנה אך הצייר נשאר בחיים. לפעמים יש מצב המחייב שבירה. מחייב צעד דרסטי שיצור זעזוע שיעצור את החורבן. כך היה כאשר ירד משה רבנו מההר וראה את העם ברעו. אילו לא היה משה רבנו שובר את הלוחות, לא היה העם מבין את חומרת המעשה שעשה. משה רבנו ידע את המצב החמור בו נמצא עם ישראל כאשר הקב"ה אמר לו: 'לך רד כי שיחת עמך'. אך הוא לא שבר את הלוחות עד שקרב אל המחנה. מפני שמשה רבנו רצה לשבור את הלוחות לעיני כל ישראל להחריד ולזעזע אותם. שבירת הלוחות גרמה לשבר ולזעזוע עמוקים גם אצל אלו שירדו לדיוטא התחתונה ביותר גם הם הבינו לפתע לאיזה מצב הגיעו. חורבן בית המקדש, גם הוא מעשה שבא לזעזע. קריאות הנביאים לחזרה בתשובה לא נשאו פרי הייתה אדישות. היה צורך בפעולה שתזעזע את הלבבות ותוציא את האנשים משלוותם. זעזוע שכזה יכול היה להיגרם רק כתוצאה מאירוע מחריד של חורבן בית המקדש וציאה לגלות. אולי זה הוא ההסבר למנהג ישראל להנמיך את רמת האבלות בתשעה באב לאחר חצות היום, לבטא את ההרגשה שדווקא משוהצתה האש החלה התפנית והחורבן הציל את עם ישראל מהידרדרות מוחלטת.

הידיעה וההכרה הזאת היא כבר הגאולה. מפני שברגע שהפנמנו שאנחנו על שפת תהום שממנה אין חזרה, כבר שינינו כיוון. עכשיו אנחנו כבר מתייצבים על הדרך העולה אל בית ד'. כעת אפשר כבר לקום מהקרקע. אפשר כבר לשבת על הספסל ולהתחיל ללמוד. אפשר כבר לומר נחם. המקדש נחרב ונשרף, אך עם ישראל אשר למענו נבנה בית המקדש, נשאר חי וקיים. אילו לא היה נשרף בית המקדש היה עם ישראל חלילה ממשיך בהידרדרותו הרוחנית עד שלא היה ניכר בו כל סממן יהודי רח"ל. זו צריכה להיות ההרגשה שלנו בעיצומו של יום צום תשעה באב, כאשר אנו מגיעים לשעה בה הוצתה האש בהיכל. עלינו להרגיש ולחוש את האסון של חורבן בית מקדשנו. הזעזוע הזה מעורר אותנו ואנחנו יודעים שמעתה יבוא המפנה. שעם ישראל ישוב לצור מחצבתו. יהיו ימים אלו לנו לתזכורת. להתעורר ולשוב מדרכנו הרעה בכוחות עצמנו. לשמוע לקול המוכיח ומעורר 'טרם תבוא הרעה'. כדי שח"ו לא ניזקק למעוררים שכאלו. והיה זה שכרנו ונזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו אמן.

פינת ההלכה

ברכת בורא מאורי האש לנשים

כ' הבה"ל (סי' רצ"ו ס"ח ד"ה לא יבדילו) דיש להסתפק אם נשים חייבות לברך בהבדלה על הנר, דבשלמא הבדלה אע"פ שהיא מעשהז"ג, נכללת במצוה ד"זכור" שהיא שייכת לשבת, אבל נר נתקן על בריאת האור במוצש"ק שאינה שייכת לשבת כלל והיא זמן גרמא, ומנ"ל דחייבות, ולכן פסק מרן הגרשז"א זצ"ל (שש"כ פס"ב הערה צ"ח) דנכון הדבר לאלו שחוששים לספיקת הבה"ל, שהבעל לא יברך על הנר בביהכנ"ס בליל ת"ב, אלא יברך בביתו ויוציא גם את אשתו. יש לציין שבמהרי"ל (הלי"ת ת"ב אות ט"ז) כ' וז"ל כל אחד בבא לביתו, מיד כשרואים את הנר, מברך בפני עצמו בורא מאורי האש עכ"ל – הרי שנהגו לברך לכתחילה רק כשהגיעו לביתם. אבל בשו"ת שבט הלוי (ח"ו סי' ע"ז סק"ב) כ' שהבעל לא ישנה ממנהג ישראל לברך על הנר לפני קריאת "איכה" בביהכנ"ס, ולכן לא ימתין עד שיחזור לביתו כדי להוציא את אשתו בברכת הנר, אלא היא תברך בעצמה, דכמו שהיא חייבת להבדיל בעצמה כמו"כ חייבת גם בברכת האש נודלא כמשמעות הבה"ל הנ"ל, ובעצם שיטת הבה"ל, ע' אג"מ חו"מ ח"ב סי' מ"ז סק"ב שהבין שהבה"ל פסק דנשים אינן חייבות בברכת הנר, ולא מסיק כלום לענין אם רשאיות לברך בברכת הנר, והאג"מ הוכיח בדבראי יכולות לברך על הנר, ובפרט דאפילו אם היא מעשהז"ג, אבל אין בה לשון של "וצונו" וא"כ למה לא תוכל לברך, ולמסקנא מסיק שם דהן חייבות לברך על הנר ע"ש, ולכאורה נראה דהרצאה לצאת ידי כל הדעות, יכול לברך על הנר בביתו לפני שהולך למעריב, במקום שמתפללים זמן מה אחרי צאה"כ, ובאופן כזה יוכל להוציא את אשתו וב"ב (ואע"פ דתדיר ושאינו תדיר קודם, ומעריב הוא תדיר לגבי ברכת הנר, מ"מ כיון שכשמברך על הנר בביתו אינו זמן תפלה עדיין בביהכנ"ס שלו, אין חסרון בזה משום תדיר, וכן מבואר במ"ב סי' תפ"ט סק"ח ע"ש), ולפמ"ש"כ לעיל ראוי שהמברך וב"ב ישבו בשעת הברכה על הנר. (הגאון רבי י"ט זנגר שליט"א)

תשובה לחידה פר"ש: גלעד הוא מקום שיש בו הרבה רוצחים (ע"פ רש"י לה, יד)

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות רפמן – פינר-ויזנר להולדת הבת הנכדה הנינה משפחת שמואל פרידמן להולדת הבן
משפחות שטרנברג-הרב נשר להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחות זון – קצוואר להולדת הבן הנכד משפחת הרמבם להולדת הבן
משפחות הרב אמרוסי – עלמה להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחת יורקביץ להולדת הבן והבת
גני הדר: משפחות זיסמן – ברנדמן להולדת הבת הנכדה

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

גליון מס' 599

המאמר השבועי שבת אורה

דברים

אזהרה המורה: העלון מיועד אך ורק לרציניים שיוצאים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים. לעילוי נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

בישיבה בכפר חסידים מסתיימת תפילת ערבית ובחורים יוצאים לקראת יממה מתישה של אבל וצום. רבי אליהו לופיאן זצ"ל עוזב את ההיכל אחרון, אבל וחפוי ראש. כתפיו שחות, עננה כבידה מניסה את החיות מפניו. חורבן הבית. הוא פוסע ביאוש מר בשבילי כפר חסידים. ליד הצריפים אופסים כוחותיו. הוא מתיישב על סלע סמוך גועה בבכי. בחורים נאספים, ורבי אליהו אינו שם לב. בקול דממה דקה הוא פותח ומתנה את סיפור החורבן ונראה בעליל כי מדובר בחורבנו האישי. נראה בעליל כי החיים של רבי אליהו שונים בגלל האש שהוצתה בציון לפני אלף ותשע מאות שנה. קולו הולך וגדל. סביב על גבי קבוצת סלעים מתישבים בחורים משתאים. רבי אליהו נראה כאן כנביא החורבן המקונן על צרותיו של עם ישראל. אור קלוש מאיר את הלילה ומשרה אורית חורבן. קול הארי שלו נסדק לפתע והוא אינו מוצא עוד את לשונו. "זה היה רגע", סיפר אחד הנוכחים "של יום עומדי על דעתי. הכל נראה פתאום שונה מן היסוד. לחוות משבר אישי בגלל אש שהוצתה בציון. לפתע חשבתי שכן לעם ישראל אני, עם שחורב לו בית המקדש, שעבר באש ובמים את הגלות, עם שעתה לומד הוא תורה וממשיך את דרך אבותיו מדורי דורות". (מורשת אבות "לב אליהו")

סיפר אחד מתלמידי רבי שרגא פייבל מנדלוביץ זצ"ל (ראש ישיבת "תורה ודעת") בארה"ב, כשלמד ר' שרגא פייבל עם בחורי הישיבה תהלים "על נהרות בבל" (תהלים קל"ז) לא היה יכול לומר יותר משני מילים מן הקפיטל מפאת רגשי הנושא, שהיה נתקף בבכיות ונאנחות, ולקח לו כמה רגעים עד ששלט על רגשותיו ותפס את עצמו בחזרה לשיעור שמסר לפני הבחורים. (אחל משה)

אם בסתם ימים של חול היה רבי ברוך טולדינו זצ"ל מתאבל על חורבן בית המקדש ועל גלות השכינה, הרי שבהגיע ימי בין המצרים, ובפרט ביום תשעה באב עצמו, היה ניכר עליו צער האבל כאילו זה עתה נחרב בית המקדש לנגד עיניו. יום הסתלקות אביו של רבינו, רבי יעקב, חל בערב י' באב, ועל כן היה מקפיד לשמש בש' באב כשליח ציבור. בעת אמירת הקניות, היה הופך את גלגליתו ומבסס בה את ראשו. פניו היו מוסתרות כליל, אך מתחתיו נקוותה שלולית גדולה של דמעות ורתחות שולגו מעיניו במשך כל זמן אמירת הקניות בלא הפוגה. כך היה בליל תשעה באב, וכך גם ביום למחרת. רבי ברוך, היה אומר את כל הקניות מהחל ועד כלה בבכי ובדמעות. הוא לא דילג גם על קינה אחת. מי שפגש בו באותו היום, חש כי לפניו אדם שבור ורצוצ על חורבן מחמר עיניו. כי אכן חש רבינו את צער השכינה בגלותא' כצער האיש. (קדוש וברוך)

עד כמה חש, רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל, את החורבן והציפייה לגאולה בחושים הפשוטים, פעם הגיע נינו מחו"ל בימי תשעת הימים והתלונן בפני רבי חיים פנחס שאינו חש את צער החורבן, אמר לו רבי חיים פנחס שיבא אתו למנין הנץ בכותל המערבי ביום תשעה באב ואין ספק שירגיש את החורבן היטב כשיראה את בית השם חרב ושומם, באומרו אם חלילה ביתו של אדם נשרף הוא מרגיש זאת היטב, כל שכן אם רואה שהשכינה בגלות וביתה חרב, לא שייך שלא להתעורר ולבקש על בנינו במהרה. תשעה באב היה הולך לומר קניות בשירי בית המקדש הכותל המערבי, כשהיה מגיע לכותל היה עושה קריעה ופוצץ בבכי. ומספר תלמידו שכאשר היה רבי חיים פנחס חוזר מהכותל המערבי היה יושב ודומם בביתו, כאילו מתו מוטל לפניו ברוב צער ויגון. אחד מחשובי תלמידיו מרביץ תורה לעוררים, סיפר שמדי שנה הוא אומר לתלמידיו שאמנם הוא עצמו לא זוכה למדרגה של ציפיה אמתית וחושית לאבילות ירושלים ולאקומא שכנתא מעפרא, אך הוא זכה ללמוד אצל אדם שאצלו זכרון בית המקדש וחורבנו היה חושי ומוזה הוא יכול מעט להעביר להם. (מגדלו ומרומתו)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר ה' ידן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן וחרצת ודי וזהב: "לפי שהן דברי תוכחות ומנה כאן כל המקומות שהכעיסו לפני המקום בהן, לפיכך סתם את הדברים והזכרים ברמו, מפני כבודן של ישראל". (רש"י). לכאורה, מה ענין כבודם של ישראל לכאן. הלא כך הדין נתון בכל תוכחה, שיהא המוכיח שוקל דבריו לפי מדת הבנתם. שאם בלשון קצרה לא תהיה התוכחה מובנת, יש לו לפרוט החטאים ולהבהירם, ואם ברמו קל היא מובנת, הרי בין כך ובין כך אין להאריך. ומדוע תלה זאת בכבודם של ישראל. ברם, טבע העולם הוא, שכל מאורע חשוב ומכריע בחיי אדם אינו מש מזכורו, ודי ברמו קל כדי להעיר לו אודותיו. מה שאין כן כאשר המאורע הוא שולי ופעוט, נדחק הוא מזכורו, ורק בסיפור פרטים רבים מהענין יוכל להזכר במה מדובר. עבור דור המדבר, דור דעה, כל חטא שחטאו היה להם למאורע נורא ואיום, ועמד לנגד עיניהם כזכרון מבעית ומבחיל, עד שהיה די באיזכור קל של מקום הכשלון, ומיד הבינו למה הכוונה. זהו שאמר רש"י "לפיכך סתם הדברים והזכרים ברמו, מפני כבודן של ישראל", כי אם היה נזקק לפרט להם החטא על מנת שיבינו התוכחה, היה זה בזיון להם, כאילו שהחטא נחשב אצלם אך לדבר פעוט, שאינו תופש מקום בזכרונם. אבל עתה שבאמת הספיק עבורם וזימת הדברים ברמו בלבד, הרי זה לכבודם של ישראל, שיודעים להעריך חומרת המעשים הנוכחים. (פנינים משולחן גבוה רבי יסף ליב נגידק זצ"ל)

"אחרי הכתו את סיחון מלך האמרי אשר יושב בחשבון ואת עוג מלך הבשן אשר יושב בעשתרת באדרעי: "אמר משה אם אני מוכיחם קודם שיכנסו לקצה הארץ יאמרו מה לזה עלינו מה היטיב לנו בא אלא לקנות ולמצוא עילה שאין בו כח להכניסנו לארץ לפיכך המתין עד שהפיל סיחון ועוג לפניהם והורישם את ארצם ואח"כ הוכיח" (רש"י) הדברים מופלאים, איך ניתן היה להעלות על דל שפתים טענה כה מוזרה, הלא ארבעים שנה משה רבינו מנהיגם ומיטיב להם בלי גבול ואיך יתכן לחשוב ולדבר כך? אלא, היה אומר רבי יחזקאל ליונישטיין זצ"ל משגיח ישיבת פוניבז' כאן אנו רואים עד כמה עמוקים הם כוחות נפש של האדם, שאפילו בעומדו בנסיון קל הוא כבר קרוב לכפירה ומרידה בהשי"ת עד כדי כך שהוא יכול לזרוק את כל מה שקיבל מלא חפנים חסדים נוראים שנזקק להם וקיבל בעין הטובה והרחבה ביותר ולומר מה קיבלתי מהשי"ת. לא רק בשעת נסיון יכול להגיע למדה זו, אלא אפילו כאשר רואה שלא כל רצונותיו ושאיפותיו מחיי העולם הזה התגשמו, הוא כבר מסוגל לומר שלא קיבל ולא רכש מאומה וכביכול זורק הכל וכופר בטובת השי"ת, אף שאינו מוציא דברי כפירה אלו מתוך פיו, בכל זאת מגלים לנו חז"ל הקדושים שקרובים המה אליו מאד בהרהורי ובמחשבתו. כשרואים להיכן שייך להתדרדר, פשוט הוא כמה מוטל עלינו להתייגע ביראת שמים ללא כל הפוגה בכל יום ויום. (התקדש עלינו)

הואיל משה פאר את התורה הזאת לאמר: בשבעים לשין פירשה להם (רש"י). מדוע דוקא עתה, ערב כניסת בני ישראל לארץ כנען, ביאר משה לישראל את התורה בשבעים לשון. בדרך רעיונית מפרש את הפסוק רבי אברהם שמואל בנימין סופר זצ"ל מפרשבורג בספרו "כתב סופרי: שנים החושבים כי מקומה של התורה הוא במדבר דוקא. בארץ ישראל, סבורים הללו, אין חובה לשמור את התורה. אחרים סוברים כי דוקא בארץ חובה לשמור את התורה, אך מחוץ לגבולותיה אין חובה לכך. כעת, כאשר עמדו להכנס לארץ ישראל, ביאר להם משה את התורה בשבעים לשון, ללמד כי קיום התורה ומצוותיה אינו דבר הקשור למקום מסוים או תלוי בזמן מסוים, אלא יש לשמור אותה ולקיימה בכל אתר ואתר ובכל עידן ועידן. (של"י אורות)

סיפור מההפטרה

חֲדָשִׁים וּמוֹעֲדִים שְׁנָאָה נִפְשִׁי הָיוּ עָלַי לְטַרְחַן נִלְאִיתִי נִשְׂאָה: סיפור המגיד רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל באחת הפעמים בהיותי מחובר בבית החולים אל מכשיר הדיאליזה יחד עם עוד כמה חולי כליות דיברו החולים ביניהם כדרך האנשים שמדברים על כל דבר לפתע נכנסה אחת האחיות וסיפרה הבוקר אחת האחיות חגגה את יום הולדתה היא הביאה בקבוק יין ועונה לחלק לכל העובדים בין העובדים הייתה אחות דתיה משקבלה את כוס היין שמונה לה בעלת השמחה סירבה לשתותה וכשהפצירה בה אמרה לה בשקט מכיון שאת מחללת שבת בפרהסיא אסור לי על פי ההלכה לשתות את היין שמונת "האחות החוגגת נפגעה עד מאד וכעסה, היא התחילה לצעוק עליה ולרבי איתה. הסיפור התפרסם כאש בשדה קוצים בכל המחלקה וביחוד בקרב האנשים הרחוקים מן התורה והמצות, שהודררו ובאו לגעור באותה אחות דתיה שפגעה בחברתה לעבודה, ואיך העיזה לעשות זאת, ועוד הערות שונות ומה אתם אומרים שאלה האחות את כולם והסתכלה עלי, ידעתי שכונתה להקניט ולקנטר, ועל כן שתקתי, אך בזמן ששתקתי, כל חולי הכליות המחוברים לדיאליזה שהיו איתי בחדר, התחילו להתמרמר על ההתנהגות המבישה של הדתיה הזו, עד מהרה הגיעו גם לטענות לכפיה הדתית ולעוד טענות שנשמעות מפי אחינו הטועים תמיד, באותה הפעם החלטתי שלא להגיב. אך בשבוע לאחר מכן חיכיתי שכל החולים יתחברו למכשיר הדיאליזה, שלא יוכלו לברוח באמצע הדרשה, ופתחתי את פי ישי סיפור מעניין לספר לכם, סיפור הם היו מוכנים לשמוע, גם מחרדי, אתמול בערב הייתי בסעודת אירוסין, הסעודה הייתה כהוגן, השבחים על בני הזוג שהולכים להקים את ביתם, הגיעו מכל עבר ואז הגיע הרגע הגדול, החתן העניק לכלה מתנה העטיפות והפרחים שכיסו את המתנה, היו מכובדים, הרהרתי אם העטיפה כך, מה יש בפנים? והכלה מחויבת פותחת עוד עטיפה ועוד עטיפה סרט ופרח עד שהגיעה לקופסא קטנה כשפתחה את הקופסא, המתח היה באויר, היא הוציאה מתוכה טבעת מדהימה עם יהלום זוהר ביפיו, כל המשתתפים מחאו כפיים, אך לפתע צעקה הכלה איזה מתנה מגיעה אני לא אוהבת את השטות הזו! וזרקה את הטבעת על הרצפה, והסתלקה מהמקום, החתן החור, היו צריכים לתמוך בו שלא יפול, האורחים התביישו והחלו להסתלק מן המקום וכך נגמר טקס האירוסין, כמובן שהחתן כבר היה מסופק, אם להמשיך את השידוך הזה, ביקשו ממני קצת לעשות שלום בית ולדבר עם החתן, נו מה אתם אומרים כדאי לעשות שלום ביניהם ושיתחתנו או לא??? כל הנוכחים הסכימו פה אחד, שאסור לי לעשות להם "שלום בית" והטעימו ואמרו שאם קודם הגישו איך היא עושה לו כאלה בושות ובזיונות מה יהיה אחר כך? גם אני חושב כך אמרתי, והמשכתי בדרשתי, שבוע שעבר סיפרה אחת האחיות סיפור על אחת מחברותיה לעבודה שסירבה לשתות את שמונה לה האחות המחללת שבת, וכולכם צעקתם על ההתנהגות המביישת ועוד ועוד, אך אם תתבוננו תראו שכל מחלל או מחללת שבת במעשיהם גורמים לבזיון נורא לקב"ה כמו הכלה שביתתה את חתנה, ואף יותר שהיא אמרו חז"ל (שבת דף י"ב) אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה ומבקש אני ליתנה לישראל לך והודיעם לקב"ה אומר שיש לו מתנה טובה שרצה ליתנה רק לעם ישראל, וכשנותן להם את המתנה הזו ששבת שמה מעניק עימה גם את כל הסגולות הנפלאות, שיש בה והנה מגיע אדם, ולפני כולם מחלל את השבת, ומראה שמואס במתנה ומשפיל את כבוד הנותן, שהוא מלך מלכי המלכים הקב"ה, ועוד מצפה שלא יהיה דינו כגוי לגבי שתיה מיינו? שתיתק הנוכחים בהבירה שהבינו את המסר... (דוד טוב)

ועל הכל...

"פרפראות"

סיפר המגיד הנודע רבי שבת יודלביץ זצ"ל: פעם הגיעו תיירים אמריקאים לירושלים, לשכונת מאה שערים בתשעה באב, הם התפלאו, מדוע כולם בוכים? סיפרו להם על בית המקדש שחרב, "ולא היה למקום ביטוח?" שאלו התיירים, לא באה התשובה, אז באמת צריך לבכות, סיכמו התיירים את הדיון, וסיים רבי שבתאי "אל תהיו כסוס כפרד אין הבין" שלא נהיה כאותם התיירים, שלא מבינים את המשמעות של הצער חורבן בית המקדש.

"ענין של טעם"

טעם שאין אומרים "ברכת כהנים" ב"תשעה באב" בשחרית, שכמו שכהן אכל אינו נושא כפיו, משום שצריך להיות בשמחה. ובתשעה באב כיון שהעולם כולו בצער ויגון על חורבן בית מקדשינו, איך הכהנים ישאו את כפיהם? והם שרויים באבל. (שיירי נסנת הגדולה)

"מפי כתבם"

חלק נכבד מחיי האדם הוא במצב של "מחכה". בחיי היומיום אדם מחכה לאישוב, בבנק וכדומה. ילד מחכה לבר מצוה שלו אחר כך לחתונתו ואחר כך לילדים. השאלה היא כיצד מחכים? יש אדם בשעה שמחכה, מרמין לעצמו איך צריך להיות ביתו וחושב שבוה יצא ידי חובת הכנה. בדרך כלל הוא יושב שלושים שנה ואינו מתחתן מכיוון שלא מוצא את מה שדמיון לעצמו. אך יש שמתבונן איזה מידות צריך כדי לבנות בית ובכך הוא מכין את עצמו. כמו כן מי שממתין לקבל משרה יש מי שמדמיון איזה משרה מתאימה לו, אך חז"ל אומרים "אין אדם יודע במה ישתכר" וצריך להיות מוכן לכל. כשם שהדבר הוא בחיי הפרט כך הוא בחיי הכלל. "ממקומך מלכינו תופיע ותמלך עלינו כי מחכים אנחנו לך" אנו מחכים כבר אלפיים שנה שהמשיח יגיע. צריך לדעת איך לחכות למשיח. כלל ישראל עם התורה, חי יותר עם המשיח מאשר הוא חי עם העולם הזה. כמה וכמה ברכות אנו מתפללים על הגאולה בשמונה עשרה. אנו מתפללים "ותחזינה עיננו" – אנו מבקשים לראות בעינים שלנו, אך העינים האלו מקולקלות כי ראינו הרבה דברים שלא היינו צריכים לראות, האדם צריך להכין את עצמו שיהיה ראוי. וכשאנו מתפללים למשיח אנו צריכים להיות ראויים לביאתו, רבי ישראל סלנטר זצ"ל היה אומר: מה יהיה אם משיח יבוא, עדין איני מוכן לבואו. צריך לזכור את הגמרא בסנהדרין ג' דברים באים בהיסח הדעת משיח, מציאה ועקרב. המהרש"א מבאר שיש מי שזוכה שמשיח יבא לו בהיסח הדעת של שמחה כמציאה, ומי שאינו זוכה יבא לו המשיח בהיסח הדעת של נשיכת עקרב. כשיבוא משיח יתבטל היצר, כל ממשלת הודון תעבור מן הארץ ומי שכל חייו תאוה של ממון ואכילה ושאר דברים איך יעבור את תקופת ביאת המשיח, כל מה שיש לו יתבטל. משיח הרי בא בהיסח הדעת, איננו יודעים מתי יבוא, איך נעבור את ביאת המשיח עם המידות הרעות שלנו? צריך האדם להיות ראוי לביאת המשיח כי גם הקב"ה מחכה לגאולה אותנו. כמו בחיי הפרט אין ענין סתם לחכות אלא צריך להכין עצמו, גם בחיי הכלל מחכים אנו עד שנגיע לשלמות ונהיה ראויים ומכנים לביאת המשיח, ואם כך נחכה לבואו אז נקבל שכר – "אשרי כל חוכי לו". (המשנה רבי שלמה ודלבה זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן שאדם לכתחילה, יגרום שלא יתחייב במצוה?

תשובה: בסעודה מפסקת של צום תשעה באב. יש לזהר שלא ישבו שלושה לאכול בסעודה המפסקת, כדי שלא יתחייבו בזיומן; אלא כל אחד ישב לבדו ויברך לעצמו. (שו"ע אור"ח סימן תקנ"ב)

מפתחמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

הטבע, הוא הנס הנפלא והגדול שבמושגים שלנו. (שפת אמת)
רצון החכם בחכמה. ורצון הכסיל באולת. (רבי שלמה אבן גבירול)
כי טבע הגאולה לנוח בחיק כסילים כי בחיק זה מנוחתה ערבה.. (חזון אי"ש)

גליון מס' 198

שבת פרשת דברים תשפ"ה

אומ שניח

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור ולכל דורש ברבים
לאורו ולזכרו של מרן קדוש ישראל ותפארתו שר התורה זיע"א

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

עניין של חינוך

משבחים אנו בכל ברכת המזון את הקב"ה ואומרים לו כי הוא: "הטוב והמטיב לכל". בורא עולם כולו טוב, ועושה רק טוב לאחרים. אם כן, נשאל אנו הקטנים: אז מדוע נתן לנו הקב"ה תקופות כאלו של צער וחורבן על בית המקדש, הרי אם ה' כולו טוב, לא היינו צריכים להצטער כבר אלפי שנים בימים אלו ולשבת בט' באב על הארץ בבכי ומספד, אלא היה צריך כבר לגאול אותנו מכל הצרות וחורבן הנורא – שזה הדבר הטוב ביותר בעבורנו? שמעו לדברים נוראים שאומר הצדיק בעל 'השפת אמת' (תרמב' בשנאת'): אומר הנביא ירמיה (יב, ח): "נתנה עליי בקולה, על כן שנאתיה" – כי הסיבה שה' הרחיק אותנו עד היום מעליו, ונמצאים אנו בגלות ובצער הוא מפני שאמרו דור המדבר "בשנאת ה' אותנו הוציאנו מארץ מצרים", שמע זאת ה' והעניש אותנו לדורות בימים אלו שנהיה בחורבן וצער. 'אתה אומר עליי שאני שונא אותך ועושה לך דברים לא טובים בחיים', אומר ה', 'על כך באמת אתרחק ממך'. וזה מאמר הפסוק: "נתנה עליי בקולה" (העלילו עליי שאני מביא דברים לא טובים על האדם והעם) – על כן שנאתיה". ה' כולו טוב ועושה רק טוב, לא תמיד רואים זאת מיד ולא תמיד מבינים את התמונה הכללית, אך כולם רחמים. וכך כותב האדמו"ר הזקן (אגרת טו): "הרי שחכמתו יתברך הוא מקור החיים והטוב והעונג... רק מפני שאינו מושג (אינו משיגים בגדלות ה'), לכן נדמה לו רע או יסורים, אבל באמת אין רע יורד מלמעלה והכל טוב, רק שאינו מושג לגודלו ורב טובו. וזהו עיקר האמונה שבשבילה נברא האדם, להאמין שהוא רק טוב כל היום". זה מקור החורבן הראשוני – המחשבה הרעה על ה', והוא התיקון ולגאולה – לדעת שה' כולו טוב ורחמן. (טוב לחסות בה')

בברכת שבת שלום

מערכת לב ארי

פנינים משלחן מלכים

כפיות טובה

מובא בפרשה: בסוף שנת הארבעים שהיו עם ישראל במדבר, הם צריכים לעבור דרך מקום מושבם של בני עשו, והקב"ה מצוה אותם לקנות אוכל ומים בכסף מלא מבני עשו, וזאת למרות שלא חסר להם מים, כי הרי יש להם את בארה של מרים, ויורד להם מן, ואינם צריכים להזדקק לקנות מבני עשו כלום, אבל יש כאן ציווי מיוחד, גם אם אתה לא צריך לקנות, ולא חסר לך כלום, אעפ"כ תקנו מהם אוכל ומים והטעם? כי כשיעקב יצא מבית לבן ללכת לארץ כנען, אז היתה הפגישה האחרונה בין יעקב ועשו, ומאז נפרדו דרכיהם, עשו הולך להר שעיר, ויעקב הולך לארץ כנען, ולאחר מכן מתחיל השעבוד ויעקב יורד עם בניו למצרים. הידיעה הזאת מגיעה לבני עשו בהר שעיר, בני עשו מעוניינים לדעת מה עלה בגורלם של עם ישראל, אלו שדבקו בהקב"ה ולא עזבוהו במשך כל אותן שנים, האם הקב"ה דואג לתת טרף ליראיו ומספק להם את צרכיהם. לכן הקב"ה מצווה את בני ישראל, אל תראו את עצמכם נזקקים ועניים, ולכן גם אם אתם לא צריכים אוכל ומים, כי הרי יש לכם מן, ומים מבארה של מרים, למרות זאת תקנו מהם ותשלמו על כך בכסף מלא, תפתחו את הארנקים, תראו את עצמכם עשירים. והסיבה לכך, כי ה' אלוֹקֵיךְ בֵּרַךְ וּבִיאַר רִשְׁי וז"ל לפיכך לא תכפו את טובתו להראות כאילו אתם עניים, אלא הראו עצמכם עשירים. אל תהיו כפויי טובה. נתאר לעצמנו, אבא שדואג לבנו בכל מה שהוא צריך, מזון, ביגוד, והנה יום אחד הבן מגיע לבית הכנסת מתחיל לקבץ נדבות בין המתפללים, מי יכול לעזור לי באוכל, בביגוד, החורף מגיע ואין לי סוודר ומעיל, נקרעו לי הנעלים. אין ספק כשאביו ישמע את מה שעולל לו בנו, לא ידע איפה לקבור את עצמו מרוב בושה, וכי חסר לך משהו? הרי כל מחסורך עלי, לא היה דבר שלא הענקתי לך, ואתה הולך לקבץ נדבות כאילו אני לא דואג לך? אמר להם הקב"ה: הייתם במדבר ארבעים שנה, לא היה חסר לכם כלום, ירד לכם מן, ויש לכם מים מבארה של מרים, בגדים היו לכם כל הזמן מכובסים ונקיים. אפילו להתפנות לא הייתם צריכים. אתם עכשיו עוברים בארץ אדום, תראו לכולם שאתם עשירים, אל תקחו מהם אוכל בחינם כאילו אתם נזקקים. תראו עצמכם עשירים, תשלמו על הכל בכסף מלא, אל תהיו כפויי טובה. אברך אחד שנפשו עגומה עליו מחמת צרות שונות שנתגלגלו לפתחו ל"ע, נכנס עם פתקא בבקשת רחמים אל **אדמו"ר מסקווירא** והחל להתמרמר ולתנות את רוב הקשיים הפוקדים אותו. האדמו"ר האזין והקשיב מתוך הזדהות מלאה בצערו בסיימו את תיאור מסכת ייסוריו שתק הרבי קמעה ואח"כ התחיל לקרות שוב את הקוויטל ופנה לאברך: ואיך מרגיש כבודו בבריאיות? ועוד בטרם הספיק הלה לענות ולהתאנח, אמר הרבי מיד בשמחה גלויה אה ברוך השם... ברוך השם... והמשיך לשאול איך מרגישה עקרת הבית? ומיד אמר בהתרגשות ובשבח והודיה לה' אה... ברוך ה'... ברוך ה'... ואיך מצב בריאות הילד, גם הוא בסדר ברוך ה'... והרבי לא הירפה, ואיך עם הפרנסה? ושוב לא נתן לו הרבי לענות רק השיב בעצמו באופן שירגיש האברך גודל אושרו ברוך ה' מסתדרים ויכולים לממון את החודש, אה... ברוך השם... ברוך השם והשאלה הבאה בתור איפוא מתגורר כבודו? וענה האברך. מי הם שכניו ואמר הרבי בחדוה אה... סביבה מצויינת עם שכנים טובים ברוך ה' וכאן פנה אליו האדמו"ר, אני אישית מכיר יהודים שהיו מוכנים לתת שבעים שנים מחייהם, תמורת מעלה אחת מאלו ששמענו כעת והראה לו האדמו"ר בידיו על כיסא קודשו, אם היה כבודו יושב כאן, ולו רק יום אחד, לא היה מדבר ומתמרמר כך. והוסיף בתוכחה מוסתרת ואהבה מגולה, מסופקני אם אין בזה משום כפיות טובה כלפי הקב"ה, ויצא האברך ביום ההוא שמח וטוב לב, ונקודת מבטו על החיים השתנתה מן הקצה אל הקצה. (עלון לשבת הרב קולודצקי שליט"א)

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד וזהבה הי"ו

מערכת שיעורי לב ארי – שיעורים שבועיים לאור הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

מעשה שהיה...

צדיק גוזר! \ ספור על רבינו כ"ק רבי רפאל אנקווה זצ"ל זיע"א

הילולא דצדיקייא

הילולת מורנו

רבי רפאל

אנקווה

זצ"ל זיע"א

ד' אב תרצ"ה

הרב רפאל אנקווה זצ"ל - נולד ב- ב' בטבת ה'תר"ח לאביו: ר' מרדכי זצ"ל. בעיר סלא שבמרוקו. משפחתו הינה ממגורשי ספרד ומיוחסת עד לקבני קסטיליה וספרד. בן לשושלת רבנים ספרדים. פירוש שם המשפחה 'אנקווה' הינו 'טוהר וניקיון כפיים'. עוד בצעירותו נודע בחריצותו ושקדנותו. בעודו סמוך על שולחן חותנו עלה ונתעלה בתורה ויראת שמים. עד שבגיל עשרים ושתיים מינהו חותנו כחבר בית הדין וכן כמורה צדק. באותם ימים ייסד ישיבה בעיר סאלי אליה נהרו תלמידים רבים שספגו תורה, יראה, מידות, וחוכמה בכל ענפי היהדות, היות שלא רצה להתפרנס מן הרבנות, לפיכך עסק בזמן מועט במסחר. בשנת ה'תרל"ט עלה חמיו לא"י, והוא מונה לדיין של בית הדין הרבני בסלא. כל ימיו שקד באוהלה של תורה. לאחר שהשלטון הצרפתי במרוקו בראשית תקופת הפרוטקטורט החליט, שיש להקים מוסד רב ראשי במדינה, כדי שייצג את היהודים מועצת הרבנים המליצה על רבינו ובשנת התרע"ח בהיותו כבן שבעים ואחת מונה לשמש כרב הראשי של יהודי מרוקו ולראשות בית הדין הרבני ברבאט הבירה. מכל רחבי העולם היהודי שיגרו אליו שאלות וספיקות, מארצות אשכנז, צרפת ועד ערי איטליה וטורקיה, ארץ ישראל, עירק ותימן. נפטר בליל שבת קודש, ד' באב ה'תרצ"ה. חי כ-88 שנים. בהלווייתו, שנערכה למחרת כדי לאפשר להמונים להגיע מכל רחבי מרוקו וצרפת נכחו כ-50.000 משתתפים, כולל נציגים צרפתיים ומוסלמים בכירים ומשלחות יהודיות מכל רחבי מרוקו. 12 חכמי דורו נשאו את מיטתו הטהורה ו-12 בעלי תקיעה תקעו והריעו בשופרות. מאתיים ילדי תשב"ר צעדו בארבעה טורים וקראו פרקי תהילים בנגינת אבל ויגון. שלושים יום נערכו הספדים בבתי מדרשות ברחבי העולם.

ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו אמן!

באחד הימים נודע לרבינו על נערה בת ישראל שמעיזה ללכת בלבוש, שאינו צנוע על פי ההלכה, כשזרועותיה אינן מכוסות היטב. שלח רבי רפאל שליח לאבי הנערה והזהירו על מעשיה של בתו, אולם הבת המשיכה במנהגה הרע ולא שינתה את סגנון לבושה, כשנודע לרב, אמר למקורביו, תראו את אשר יקרה לנערה, ותכף ומיד התפשטו על ידיה של הנערה פצעים ואבעבועות. הנערה הבינה שזה עונש, על אשר לא הלכה בלבוש צנוע והמרתה את פי הרב - ומיד כיסתה את זרועותיה. בבכי ובדמעות הבטיחה, שתחזור בתשובה ולא תחזור לסורה. רבי רפאל, התפלל עליה, ומיד נעלמו הפצעים.

בשנת ה'תרצ"ה בצורת קשה פקדה את מרוקו. למרבה הצער הייתה זו השנה השלישית ברציפות, שבה לא ירדו גשמים במידה מספקת! אותות הרעב ניכרו בכל פינה, מחירי המזון האמירו והקמח נמכר ביוקר רב. תושביה היהודים התכנסו בבתי הכנסת והתפללו בשברון לב. הם הפילו את תחינתם לפני בורא העולם שיפתח את ארובות השמים ויושיעם מצרה זו. אולם נראה, כי התפילות שבות ריקם. כל תושבי מרוקו הבינו, כי אם תמשיך הבצורת - בקרוב מאוד לא יהיה להם מה לאכול והם יגוועו ברעב! המוסלמים אף הם התכנסו לטכס עצה לרגל המצב, והם הגיעו למסקנה, כי יש להפיל את כובד האחריות על היהודים, שכן ידוע שתפילת היהודים מתקבלת לפני בורא העולם. מיד יצאה הגזרה, כי על היהודים להתפלל בכל כוחם, ואם חלילה לא יפתחו שערי שמים, אזי יעשו ל"ע ביהודים שפטים. בנוסף גזרו על רבינו, הגאון הרב רפאל אנקווה, כי עליו להעתיק ולהשתתף בתפילות בבית-החיים, כשהוא יחף ברגליו. הנימוק שלהם היה, כי במצב זה יתאמץ רבינו בתפילתו. שכן אף המוסלמים האמינו, כי רבינו בקדושתו ובתפילותיו יכול להוריד גשם! היהודים ניסו לבטל את רוע הגזרה, שכן פגיעה ברב עלולה להוביל לתוצאה הפוכה שלא ירדו גשמים. אולם המוסלמים היו איתנים בדעתם. כאשר שמע זאת רבינו, הרהר עמוקות ואמר: "יכול אני להתפלל על הגשם, אך דעו לכם, לאחר שאסיים את תפילתי והמטר ירד, אשיב את נשמת לבוראה". הנוכחים נבהלו לשמע הדברים אולם רבינו אמר: "עליכם לדעת, שכבר נגזרה הגזרה ואין להשיבה. אני מוכן ומזומן למסור נפשי למען כלל ישראל". בשמים עננה אחת לא נראתה. היהודים ובראשם הרב הגיעו לבית-החיים ושם התפללו. והנה באחת התקדו השמים, וגשם עז החל לרדת ארצה. הבצורת אומנם הסתיימה, אולם זמן קצר לאחר מכן חלה רבנו אנושות והשיב את נשמתו ליוצרה ובמסירת נפש למען היהודים. (מלוקט בשינוי לשון קלים מתוך 'פניני הצדיקים')

סיפר הגאון רבי נחום דיאמנט שליט"א:

לפני שעזבתי את מסגרת הישיבה והכולל במטרה לצאת לעבודת קודש עם הציבור התייעצתי זמן עם מורי ורבי הרב משקובסקי זצ"ל.

בסופו של דבר הוחלט כי אני יוצא, ביקשתי את ברכת הדרך, הרב אמר לי אתן לך ברכה, אבל לפני כן מחובתי לומר לך דבר חשוב. הנך יוצא לציבור, שן לעצמך כי ציבור ככלל הינו כפוי טובה, אתה תעזור תסייע ותועיל, בסופו של דבר במקרה הטוב תקבל יריקה בפנים, ובמקרה הגרוע אבנים גדולות, לכן אם אין לך כוחות לספוג זאת אל תצא לציבור ע"כ. ואכן מאז ועד היום דבריו מוכיחים את עצמם בצורה נפלאה, טמונים באמתחתי דוגמאות רבות, ואספר סיפור אחד.

יצאנו בנסיעה מהדרום למרכז, מאזור באר שבע לבני ברק, עברנו ליד שדרות, בחורצ'יק נופף בידו לטרמפ. עצרנו. לאן אתם נוסעים? לבני ברק, בני ברק אז ממש הביתה ישתבח שמו, מבסוט עד הגג, הוא נכנס למכונית קיבלנו אותו בסבר פנים יפות, ויצאנו לדרך, לפנינו נסיעה ממושכת. הגענו לכניסה לבני ברק, הבחור שאל את הנהג לאן אתה מגיע בבני ברק? הנהג השיב לרחוב הרב וסרמן, הבחור שתק לשבריר שנייה ואז הפטיר. טוב תשמע חז"ל אומרים: 'ארורים הרשעים שאין טובתם שלמה' א"כ כדאי שתשלים את הטובה שהתחלת בה, ותקח אותי עד הבית. לומר את האמת, אמר הרב דיאמנט, שמעתי את המשפט חשבתי אולי הוא חומד לצון, אבל הבטתי עליו וראיתי כי הוא רציני, התחשק לי לפתוח את הדלת ולהעניק לו דחיפה החוצה ושלוש, אבל כיון שלא אני בעל הבית של הרכב, והנהג כנראה בעל מידות יותר ממני שתקתי. הוא השיב לו בחביבות, שמע נא, אחר שאוריד את הרב ליד ביתו ברחוב הרב וסרמן, אני חייב להגיע למקום פלוני, תבין שאין לי אפשרות להקפיץ אותך הביתה. האם בגללך אצטרך ללכת קילומטר וחצי ברגל? תמה הבחור בקול! חלפו עוד מספר שניות, הבחור ביקש לרדת באחת הצמתים, פתח את דלת הרכב וירד בזעף, טרק את הדלת ואפילו תודה רבה לא אמר. פלא! תשעים ושמונה אחוזים קיבלת, מהעיר שדרות עד לרחוב הרב וסרמן בבני ברק, שני אחוז, קילומטר וחצי אתה הולך ברגל ואתה כועס? על מה ולמה? משום מה הייתה לו תחושה כי לא מגיעה 'תודה רבה' מגיע לנו יריקה או אבנים גדולות. משמעות הדבר, או מאת אחוזים או כלום, אם לא קבלתי את הכל לא קיבלתי כלום, תחושות של בני אדם. כך לצערנו מתנהגים אנו גם בבית פנימה באותו סגנון, לדוגמא בבוקר, פלוני אמר לאשתו אני מבקש ממך כי תרימי טלפון לאמא שלי, ותגידי לה כך וכך, ושתלכי לבנק להכניס לי את הצ"ק הזה בסדר? בערב הוא שב הביתה ושואל צלצלת לאמא שלי? אוי שכחתי. היית בבנק? אוי וי... אוי וי... ממש לא הספקתי, אז מה כבר עשית היום? אז מה כבר עשית היום. היא השכימה עם הנך החמה, בשש בבוקר הלכה למכולת, העמידה סיר לארוחת צהריים, העירה את הילדים, שלחה אותם לבתי החינוך, כאשר לכל אחד מונח בתיק אוכל, הכינה ארוחת בוקר לה ולבעלה, יצאה לעבודה כדי לעזור בפרנסת הבית, שבה מהעבודה והחלה את העבודה השנייה, לקבל את הילדים, ארוחת צהריים לשטוף כלים, לשטוף רצפה, שתי מכוניות העמידה, הורידה מהחבלים שתי מכוניות, קיפלה, גיהצה, הכניסה בארון, חצי מתריסי הבית נקתה, השכיבה את הילדים לישון, לאחר ארוחת ערב ולאחר מקלחות, ואחרי כל זה מה עשית? אם היא לא הספיקה את השני אחוז להרים טלפון לאמא שלו וללכת לבנק, מה כבר עשית היום? כלום לא עשית היום. רק נחשוב לרגע עד כמה מכאיבה מחשבה כזו, היא חושבת לעצמה, עבדתי, עשיתי ועשיתי, ולא יועילו לי כל התנצלויות שבעולם, כי אם לא עשיתי את בקשתו כאילו לא עשיתי מאומה. מה עשית היום? כמה אכזריות יש במילה כזאת? צריך להפנים את הרעיון, כי כל אדם אינו מאה אחוז, וגם לא תשעים ושמונה אחוזים, ואף לא תשעים וחמשה. גם אם היא רק שמונים אחוז היא בסדר. ואם אחד מבני הזוג טיפוס של שמונים אחוז, אפס... אינו ראוי לישואין? הרי אתה בהתנהגותך ג"כ רק שמונים אחוזים, ואשתך סובלת כמעט בדומיה את עשרים אחוזים הנותרים, לכן מותר גם לאשתך להיות שמונים אחוזים כל עוד שמותר לך.

(עלון לשבת-דברים- הרב קולודצקי שליט"א)

גליון מס' 21

שבת פרשת דברים תשפ"ה

סגולותי

מגזין הבטאון **המשנה**

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

נבהיר כי הסגולות נלקטו ממקורות שונים והדברים מוגשים למעיינים הנכבדים ואין המערכת אחראית על תוכנם וואו אמיתותם כלל (טל"ח)

סגולות חודש אב

סגולות ליוצא לדרך

- כתב בספר 'חוקי חיים': "היוצא לדרך ורוצה לחזור בשלום: יתן לו חברו איזה מטבע, ויציין כי נותן לו המטבע בשליחות שייתן אותו לצדקה במקום שאליו רוצה להגיע, ובכך יהיה שליח מצוה, וכידוע 'שליח מצוה אינו ניזוק'.

- כתב ב'ספר הזכירה': סגולה ליוצא מהעיר לשמירה בדרך - שיאמר: 'הריני מקבל עלי כשאגיע למקום פלוני, אז אומר: "נשמת כל חי עד המילים 'האל בתעצמות', וכשיגיע למקום פלוני יקיים נדרו. והוא בדוק ומנוסה'.

- סגולה גדולה כתב בספר 'כוונה לשמה': "הרוצה לצאת לדרך, יאמר 11 פעם ליד המזוזה את פסוק: "עשה עמי אות לטובה ויראו שנאי ויבשו, כי אתה ה' עזרתני ונחמתני" (תהילים פו יז). ויאמרו בכוונה גדולה מתוך אמונה שה' ישמרהו בדרך ולא יינזק ח"ו, ובע"ה יזכה לחזור לביתו בריא ושלם.

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד ושרה הי"ו

מערכת שיעורי לב ארי – שיעורים שבועיים לאור הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

הגליון להיוזק הסגולה לשמחת השבת: להזכיר בכל ליל שישי את זכות רבינו שלום מפראהבישט

סגולה ששלו

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שכנא מפראהבישט וזעזעי"א

שנה ה'

ליל שישי
פרשת דברים-חזון
תשפ"ה

גליון
245

הנהגות ישרות * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

תורת שלום

תורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

מעשה שהיה בעת שהיו הרה"ק בעל 'מאור עינים' זי"ע עם רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע אצל הרה"ק מקאריץ זי"ע

והטריחו עלי, עד שאמר שתפנס לחדר ותשלך מעליה כל הקמיעות ואחר כך תבוא אלי. וכן עשתה, ונכנסה אל הרב [מקאריץ] ז"ל והיו באותו מעמד הרב רבי נחום ז"ל והרב רבי שלום ז"ל וקרן התרגול, ואמר הרב [מקאריץ] ז"ל: עדיין יש לה עפר בתוך הזקן [הגר] מן המכותפה אחת שנתנה לה. והיה הרב רבי נחום מתמה שהיא דרך נבואה, והבין הרב ז"ל והשיב להם: אין זה מצד נבואה אלא התרגול הגיד לי.

אמרי פנחס השלם, שער הסיפורים אות לו

וּבַדְבָר הַזֶּה אֵינְכֶם מַאֲמִינִם בְּה' אֱלֹהֵיכֶם (דברים א לב).

פעם אחת היה רבי נחום מטשערנאביל ז"ל עם הרב רבי שלום [מפראהבישט] ז"ל, ורבי שלום היה עדיין רב בשנים, ובהם באותו פעם אדם אחד עם בתו שהיתה חולנית מכמה זמן, והיתה אצל כמה דאקטורים וכמה מכשפים ואצל "בעלי שמות" ולא הועילו לה שום נפואה, עד שבאו אצל הרב [רבי פנחס מקאריץ] ז"ל וכעס עליהם ואמר: הולכים אצל מכשפים ו"בעלי שמות" ואחר כך באים אלי?

השלמות וצינונים

שפירא זצ"ל בזה הלשון: בזמן שהתחתן הק' רבי שלום מפראהבישט עם הגזע של הק' רבי הירש לייב אליקער זי"ע, ובהתאם הצדיקים והחסידים ביום החופה, ישבו רבי שלום הגדול עם גיסו הק' רבי אריה לייב הרב מבינער אחי הק' מסאוורא, בבית מיוחד. בא שלח מיוחד ואמר לרבי שלום הגדול, כי המחוננים הביטו מבעד לחלון ושמעו מהציפורים העפות, אשר המחוננים מהעולם העלין כבר לבשו בגדי יום טוב כדי ללכת אל החופה. אמר הרבי שלום הגדול להבאי שלו שיבא לו הבגדי יום טוב כדי ללכת לחופה. אחר כך בא שוב פעם שלח ואמר להרבי שלום הגדול כי המחוננים שמעו מהציפורים העפות מחוץ לחלון, שהמחוננים מהעולם העלין כבר הולכים לחופה, והחל הרבי שלום הגדול גם הוא ללכת עם גיסו להחופה. אז אמר גיסו הרבי אריה לייב, רב מבינער, להרבי שלום הגדול: אני מאמין באמונה שלימה כי אם המחוננים שלכם יודעים מהציפורים מה שבעולם העלין, יודע גם כן. ואם האדמו"ר הק' לא יודע מהציפורים, רק המחוננים יודעים על ידי הציפורים, למה אתם שותקים?

השיב לו הרבי שלום הגדול: סי' נישט קיין ראייה. אך האב נישט קיין צייט צו צו גיין צים פנעסטער ארויס צו קוקען אויף די פייגלאך, אין זעהן ווי די פייגלאך שפילען זי, ווייל איך בין אזוי פארנימען מיט זיך. (אין זו ראייה, אני אין לי זמן לשת אל החלום להסתכל החוצה על הציפורים, ולראות איך שהציפורים משהקים, כיון שאני כל כך עסוק עם עצמי).

1 יתכן שהיה זה בעת שהיו שם על שבת קודש כמו שהובא בספר תולדות יוסף (דף מה) בזה הלשון: שמעתי מאמורי ז"ל אשר הרה"ק רבי נחום מטשערנאביל היה פעם אחת אצל הרה"ק רבי פנחס מקאריץ באוסטראה על שבת קודש, עם חתן בנו הרה"ק רבי שלום מפראהבישט. ובבואם בערב שבת קודש לביתו לא מצאוהו, כי הלך לבית המבשלת לעזור לכבוד השבת. ובבואם ראו כי רבי פנחס קפץ על הספסל ולקח מעט פלפלים נתן להדגים. והרה"ק ראה וחיך, ובראותו אותם הלך רבי פנחס עממה לביתו. והרה"ק רבי יב"א היה אז המגיד משרים דאוסטראה, ואחר התפלה בליל שבת קודש ביקש הרב יב"א את רבי פנחס שיתן לו אורח נכבד אחד מאלו, נתן לו את הרה"ק רבי שלום, כי היה עדיין רך בשנים. אחר הסעודה הלכו שניהם [הרה"ק רבי יב"א והרה"ק רבי שלום מפראהבישט] לבית הרה"ק רבי פנחס, ועמד אז בפתח הבית עם רבי נחום ביהו, בדיחא דעתא. ושאל הרה"ק רבי פנחס את רבי שלום מדוע חייכת בי כשקפצתי על הספסל? הלא קפצתי אל ה'. והשיבו 'מחמת זה עצמו חייכתי, כי אל השי"ת אין צריך לקפוץ, כי בכל מקום שהאדם שם השי"ת שם'. ואמר רבי פנחס לרב יב"א: לו ידעתי גדולתו מאו, לא הייתי מניחו לילך אצלכם על סעודת שבת קודש. ע"כ, וראה עוד בכרם ישראל (דף כ); אהלי יעקב (דף תא); מאמר מרדכי - סלאנים (ה"ב ע"ב ל).

2 אמנם יש לציין שלא כן היתה דרכו של רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע בענין שיחת עופות, כמו שהובא בכתבי רבי מרדכי אהרן פישמאן ע"ה, בשם הרה"ק רבי אברהם אלימלך

נתיבותיה שלום

תולדות רבינו הרה"ק רבי שלום הגדול מפראהבישט זי"ע עדות הרה"ק משפטייווקא והרה"ק מאליק זי"ע - פרק מח

רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע שבו אל הרה"ק מקראסנא זי"ע ואמר: אכן יש אלקים במקום הזה, איש קדוש ונורא הוא עד מאד.

מקורות: כתבי הגאון החסיד רבי ישראל פסח מנאוטעליץ זצ"ל, אות ט

רבים ממנהיגי העדה לחשוש מפני תהלוכותיו. הרה"ק רבי חיים מקראסנא זי"ע אשר שמעו של רבינו הגיע אליו שלח את הרה"ק רבי יעקב שמשון משפטייווקא זי"ע יחד עם הרה"ק רבי צבי אריה מאליק זי"ע לתהות על קנקנו. הללו הגיעו לפראהבישט ואחרי שעקבו וחקרו על מעשי

אף כי דרכו של רבינו בעבודת השי"ת היתה נסתרת, והוא היה נחבא אל הכלים, גדולי ישראל גילו כבר מימי נעוריו כי רבינו עולה ומתעלה בדרכו הסלולה למקום שלא יוכלו להשיג. השמועה על אותו בן של קדושים המנהיג קהילה קדושה אף שאינו נראה עוסק בלימוד התורה ובעבודת השי"ת הביאה אל

לעילוי נשמת הרה"ח יצחק זאב בהרה"ח מאיר צבי סלמון ז"ל

כשהולך רבי ישראל מרז"ן לחופה את בנו רבי אברהם יעקב מסאדיגורא אמר, אני רבי שלום מפראהבישט זי"ע רגיל היה לומר 'מבני ידעו מי אני', ואני אומר 'מבני ידעו מיהו האלקים'.

יוצא לאור ע"י מכון תורת אמת שטפנשט | טלפון: 03-579-03-03 | פקס: 03-616-5110 | להצטרפות, למנויים ולתגובות - דוא"ל: 6160303@gmail.com

טעם בפרשה

ר"ס

דברים

"כל עם ישראל קבלו עליהם את התוכחה שלו!!"

ולא רק זה, אלא שהם שתקו ולא ענו לו שום מילה [מדרש רבה]!!
כן כן, אתה תופס?? משה רבנו הנהיג אותם ארבעים שנה וחטף מהם כל מה שרק אפשר לדמיין.. אבל בסוף הוא הפך אותם ל'פייטרים'!!
אחרי ארבעים שנה שהוא לקח אותם על זרועותיו הוא הפך אותם לאנשים אחרים!!

הוא הפך אותם לאנשים שמסוגלים לקבל תוכחה!! הוא הפך אותם ל'בעלי תוכחה' [אדם שמסוגל לקבל תוכחה].
הנה לשונו של הילקוט שמעוני:

"מלמד שהיו כלם בעלי תוכחה ויכולים לעמוד בתוכחות"

אתה יודע מה זה להיות 'בעל תוכחה' 'אדם שמסוגל לקבל ביקורת', זה דבר עצום!!! אם אתה חושב שזה לא מסובך, אז בא תראה מה אמר רבי אלעזר בן עזריה לפני יותר מאלף שנים:

אומר הילקוט שמעוני: **אמר רבי אלעזר בן עזריה, העבודה [בשבעה], אם בכלל יש בדור הזה מי [שהו] שיכול לקבל תוכחות.**

אתה תופס? רבי אלעזר בן עזריה אומר לך לפני אלף וכמה מאות שנים: חמוד שלי!! הלואי ויהיה פה מישהו אחד שיכול לקבל תוכחות!

ואני מדבר אתך על מיליונים של אנשים בדבר ששומעים את חרפתם ברבים ושותקים!!!

לא זה לא דבר של מה בכך!!!

ואם תגיד לי: נו, מה כבר הוא אמר להם שם?? אז בא תראה רק דבר אחד שהילקוט שמעוני מביא שמה הזכיר להם ותבין שזה לא היה מעמד כל כך נחמד... אומר הילקוט: [משה הזכיר להם] **ש[הם] היו נוטלין בניהם ובנותיהם קטנים וזורקין לתוך חיקו של משה ואמריו לו בן עמרם, מה הנאה התקנת להן לאלו, מה פרנסה התקנת להן לאלו.** דהיינו: הם לקחו את הילדים הקטנים שלהם ושמו למשה על הידים ואמרו לו: משה רבנו! איזה הנאה יש לילדים האלו במדבר?? איזה אוכל, איזה פרנסה יש להם פה??

אתה מבין?? לא היה נעים להם בכלל הביקורת של משה, אבל הם שתקו והפנימו והתחזקו!!!

משה רבנו שתק כל השנים!! משה רבנו ספג כל השנים!!! אבל בסוף הגיע היום!!

בסוף עם ישראל נהיה - עם בריא, שמסוגל לקבל תוכחות!!

"היו כלם בעלי תוכחה ויכולים לעמוד בתוכחות"

ככל שתשתוק יותר, ככל שתספוג יותר, התלמיד שלך יתעצם יותר, יתחזק יותר!!

לבת אלון ואבוה!

כל הזכויות שמורות למכון 'טעם בפרשה'

להערות, הארות ותגובות וכן להרשמה לקבלת ה'טעם' במייל מידי שבוע פנו למייל: GTB100200@gmail.com

להנצחות ולתרומות ניתן לפנות לטל' 052-719-2760 או במייל ה'טל'

שימו לב! בשלב זה העלון מופץ בחפוצת מייל בלבד + לזיכוי הרבים ברצוננו להדפיס ולהפיץ את ה'טעם' בבתי הכנסיות ובתי המדרשות! לתרומות ניתן ליצור קשר עם המכון וזכות זיכוי הרבים יגן על התורם ועל כל בני משפחתו

משה רבנו נמצא עם 'בני ישראל' ארבעים שנה במדבר. זה לא קל בכלל... בני ישראל כל פעם נכשלים בחטא אחר, פעם הם חולקים עליו, פעם הם חולקים על הקב"ה, פעם אחת הם מנסים להרוג אותו, בקיצור: משה לא ליקק מהם דבש..

איך משה הגיב לכל זה? מה הוא אמר להם? כיצד הוא הוכיח אותם??
אומר רש"י:

"מלמד שלא הוכיח"

כן כן! משה רבנו לא הוכיח אותם!!!
מה? הוא לא הוכיח אותם! אז מה הוא כן עשה??

הוא לא עשה כלום! הוא רק שתק ושתק!

אבל....!

זה לא היה לעולמים!

אומר רש"י: **"מלמד שלא הוכיח אלא סמוך למיתה"**.

דהיינו: הוא לא הוכיח אותם עד - סמוך לפטירתו!! כשכבר הגיע זמנו להיפטר הוא כבר כן הוכיח אותם!!

מה קרה? למה כל השנים הוא שתק? מה פתאום עכשיו הוא נזכר? האם זה לא מאוחר מדי?

אז רש"י כבר מתייחס לזה ומבאר זאת בשם הספרי, אבל באם יורשה לי אני רוצה להציע דרך נוספת:

משה רבנו לא הוכיח את עם ישראל כל השנים במדבר, אבל דבר אחר הוא כן עשה להם!

מה?

משה רבנו מסר עליהם את נפשו! משה רבנו נלחם עבורם עם כל מי שרק עמד בדרכם!! משה רבנו נלחם עבורם אפילו עם הקב"ה [כביכול] עד שהוא נהיה 'חולה', כך אומרת הגמרא בברכות! משה רבנו אמר לקב"ה: אם אתה לא מוותר להם תמחק אותי מהתורה שלך, אני לא רוצה להיות מוזכר בה!

משה רבנו הרעיף עליהם את כל מה שהוא רק היה יכול, והוא לקח אותם על שתי זרועותיו צעד אחר צעד ארבעים שנה במדבר! [הוא גם לא קבל מהם שום טובת הנאה או תמורה כמו שהוא אומר - "לא חמור אֶחָד מהם נְשָׁאתִי וכו'"] הוא רק נתן ונתן בלי לקבל!!

והנה מגיע היום!!

מגיע היום שמשה רבנו מכנס את כל בני ישראל והוא מוכיח אותם!!
האם זה עבד לו? האם הוא הצליח להוכיח אותם?? האם אחרי כל השתיקה הזו הוא יצליח להוכיח אותם???

אומרים חז"ל [מדרש רבה, ילקוט שמעוני]

כניסת שבת: 19:19

יציאת שבת: 20:17

רבנו תם: 20:50

לקבלת העלון במייל:

sagifrenkel@gmail.com

לתגובות והערות:

שגיא 054-6868199

זה השער לה' צדיקים

יבואו בו

פרשת - דברים

סיפר הרב מפונוביז' הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, שהוא היה פעם אצל ה'חפץ חיים' זיע"א בימי בין המצרים והוצרך לנסוע לעיר אחרת, וכאשר הלך להיפרד מהחפץ חיים, ביקש ממנו הח"ח שיזאיל להתעכב עוד שלשה ימים במחיצתו, וכן עשה, וכיון שנשאר שם הזדמן לו לראות מקרוב בגודל עבודתו של הח"ח בימי בין המצרים, כשכל היום היה הח"ח מתהלך ובוכה מאין הפוגות, גונח ומתאנח לאמור: בית המקדש, בית המקדש..

והיה דומה לאדם שמת לו אחד משבעה קרוביו, ועוד יותר גרוע מכך. עומדים אנו בשיאם של ימי בין המצרים כשמיד אחר השבת יגיע היום המר תשעה באב, ולצערנו ולצערנו היום איננו יודעים להתאבל כמו בדורות הקודמים, ואפילו איננו מרגישים את צער החורבן, אולי הצער היחיד (כמעט) שאנחנו יכולים להרגיש הוא בגלל ההגבלות ומנהגי האבלות שנוהגים בימים אלו, ולמעשה אנחנו בעיקר מחכים שזה ייגמר ויעבור ונוכל כבר לחזור לשיגרה של אוכל רחיצה ובגדים וכל שאר הדברים שהורגלנו אליהם. בכל זאת יש איזה זבוב טורדני שמנקר לנו בירכתי המוח, בין המצרים..

תשעה באב.. חורבן בית המקדש.. אנחנו אמורים התאבל, אולי לבכות, אבל זה כ"כ רחוק מאיתנו, ואנחנו מתנחמים בעובדה שאנחנו שומרים על ההלכות ומענים את עצמנו, זה המעט שאנחנו יכולים, אבל האם זה מספיק? והרי בתוך ליבנו אנחנו מחכים כבר ליום שאחרי...

סיפר מורנו הרב שליט"א שהיה פעם במירון וניגש אליו בחור ומספר בצער שאחיו ל"ע ירד מהדרך, אמר לו הרב: 'כנס לרבי שמעון ושפוך דמעות כמים בתפילה עבור אחיך', אמר הבחור 'אינני מסוגל לבכות, מאז שהייתי תינוק לא בכיתי', אמר לו הרב 'קח סכין ותפצע את ירך, וכשיכאב לך כבר תבכה.. והוא נכנס ובכה, אוהו איך שהוא בכה!

אז לא דורשים מאיתנו לחתוך את היד, אבל לפחות כשמרגישי כשמרגישים צער בגלל ההגבלות ההלכתיות, בואו ניקח את הצער הזה, ואת צער העינויים העינויים של תשעה באב, להצטער באמת על חורבן ביהמ"ק, בלי לחשוב על היום שאחרי! (ע"פ טיב הנחמה)

ואני הקטן מוסיף, שעם כל זה אנו לא מצליחים להרגיש את החורבן ולהצטער, לפחות שיכאב לנו, על זה שכלל לא כואב לנו!

פרש רש"י: "ומשאכם – מלמד שהיו אפיקורסין. "מדוע העובדה שהיו אפיקורסין גורמת להם להיות "משא" כבד? העניין הוא כזה: מי שמאמין – אין לו בעיות, כל דבר קל עבורו. אם הלך לקנות לחם וחלב ומצא את החנות סגורה, הוא אומר: "לא נורא, גם זו לטובה". הנהג של האוטובוס ברח לו, ולא עצר בתחנה. עכשיו הוא צריך לחכות עוד חצי שעה לאוטובוס הבא. מה הוא אומר? – "כל עכבה לטובה".

קרתה לו איזושהי תקלה? הוא לא מתעצבן. אלא אומר בנחת: "הכול משמים / לאדם המאמין קל בלב, ליבו לא עמוס כעס, תיסכול וקינאה. הוא לוקח הכול בקלות, אומר תהלים, שר שירות ותשבחות, וממשיך הלאה בשמחה. מי שלא מאמין – קשה לו מאוד. ליבו מלא כעס וטינה, וגם דאגות". למה המשכורת לא נכנסה בזמן? אוף, איזה פקק נורא!". הוא מתחיל להתעצבן, לקלל ולגדף.

תשאלו את כל הקרדילוגים, איך כל זה משפיע על ליבו של האדם...קרדילולוג מומחה מבית חולים "הדסה עין כרם" אומר; שלכל מחלות הלב יש רק שלוש סיבות: סיבה ראשונה – אוכל לא בריא. אִשִּׁים מכִּסִּים לגוף שלהם הרבה מאוד שומנים, וגם מזון תעשייתי בלי ויטמינים ועם המון סוכרים ועוד חומרים מזיקים.

סיבה שניה – חוסר תנועה. אנשים נוסעים ברכב, לא טורחים כלל ללכת ברגל. אתה יכול לעבור שלושה רחובות ברגל, בזמן שהחבר שלך יושב בפקק, תקוע בדיוק באותו מצב שבו עזבת אותו לפני עשרים דקות... צריך לצעוד, לנוע, להפעיל את הגוף.

והסיבה השלישית – דאגות ועצבים, שהם ממש ממיתים את האדם. אותו קרדילולוג סיפר, שחוקרים ערכו סקר וגילו, שבקרב אנשים מאמינים, שומרי תורה ומצוות, האחוזים של בעיות לב קטנים בהרבה מאשר אצל אנשים חסרי אמונה. ולמה? כי אפיקורסים זה "משאכם". קשה מאוד להיות כאפיקורסים, רחמנא ליצלן... אשרי מי שמאמין בבורא עולם, "והבוטח בה' חסד יסובבנו" (דורש ציון).

וְדִי זֶהָב (א,א)

מסופר שפעם אחת נפגש האדמו"ר רבי מנחם מנדל שניאורסון מלובביץ' עם האדמו"ר מקופיטשיניץ. הרבי זירז את האדמו"ר מקופיטשיניץ לפסוק שמגיעה ליהודים עשירות כפשוטה. האדמו"ר חשש מכך באמרו "עשירות היא נסיון, והנני פוחד מהנסיון של עשירות". אך הרבי השיב על דבריו, "גם עניות היא נסיון. ואדרבה, הנסיון של עניות שגורם ליגיעה וצער וכדו' גרוע וקשה יותר, עד כדי כך שאמרו חז"ל שהעניות מעבירה את האדם על דעתו ועל דעת קונו. וכיון שכן מוטב אפוא שיהיה הנסיון של עשירות.

אם צריך להיות ענין של נסיון מוטב שיהיה נסיון של עשירות מאשר נסיון של עניות. ובודאי יעזור השי"ת שיצליחו לעמוד בנסיון העשירות". הרבי הביא ראיה לדבריו מפרשתנו. שהנה נאמר כאן "ודי זהב", ופירש"י שמשה רבינו הוכיח על העגל שעשו בשביל רוב זהב שהיה להם.

וזהו דבר פלא, שכן ריבוי הזהב גרם להם לעבור את העבירה החמורה ביותר, כשעבדו עבודה זרה בעשותם את עגל הזהב הידוע לשימצה, עד שחזרה זוהמתו לאחר שפסקה במתן תורה, ובכל זאת משה הניח להם ליהנות מהזהב במשך כל הארבעים שנה ולא הוכיח אותם על זה עד סוף שנת הארבעים!

וכל כך למה? כיון שגם משה רבינו הבין וידע שיהודים צריכים עשירות! ויש כעין ראיה לדברי הרבי מכך שהמילים "ודי זהב" הם בגימטריא "יהודי" (עם הכולל), לומר לך שיהודי צריך שיהיה לו מספיק זהב ועשירות...]

וידוע מה שמפרסם הגאון הינוקא רבי שלמה יהודה בארי בשם רבי פנחס מקוריץ, שיהודי צריך לבקש עשירות ולא רק פרנסה. כי יש שפע של עשירות שהקב"ה מוריד לעולם, ואם היהודים לא מבקשים עשירות הרי שהגוים נוטלים את השפע הזה. ולכן אדרבה, יהודי צריך לבקש ולהתפלל בגדלות ובהרחבה, ולא להסתפק במועט ולבקש רק על פרנסה ותו לא, אלא לבקש על הון ועושר והקב"ה יעזרהו לעמוד בנסיון. ('בארה של תורה').

התורה מספרת על מרים הנביאה, אותה צדקת שפונה לאהרן אח שלה, ומעבירה ביקורת קלה על משה רבנו, לפי דרגתה כמובן. ומיד הקב"ה קורא לה – ובמילים שלנו אומר: "את כנראה לא מבינה מספיק במי נגעת. את כנראה לא יודעת מה האיש הזה בשבילי". "אם יהיה נביאכם ה' – במראה אליו אתוודע, בחלום אדבר בו. לא כן עבדי משה – בכל ביתי נאמן הוא. פה אל פה אדבר בו... ומדוע לא יראתם?!",

ואז אומרת התורה משפט על משה רבנו – זה המשפט הכי חזק שבשר ודם יכול לקבל מהקב"ה: "והאיש משה עניו מאוד". מרים, אח שלך – זה לא עוד איש. מכל האנשים שבראתי בעולם, הוא היחיד שקם כל בוקר ואומר לעצמו: "אני לא שווה כלום, כולם תופסים ממני – ואין בי כלום". זה אח שלך. ומרים מיד מקבלת צרעת – מכף רגל ועד ראש. פריחה קשה מאוד. ולמרות שהיא הייתה אהובה מאוד על ה'יתברך, בזכותה היו לעם ישראל מים במדבר ארבעים שנה, ומגיל שש היא כבר הייתה נביאה – אבל עד משה רבנו. אמר לה הקב"ה "הוא הכי גדול שיש לי – והוא מרגיש הכי קטן שיש לי".

וכמובן משה רבינו רק שומע על זה – לא מעניין אותו שהיא דיברה עליו, ומה היא אמרה, לא אכפת לו מעצמו בכלל, הוא אומר לקב"ה זאת אחותי. ובבכיות הוא מתפלל ריבונו של עולם, אני מתחנן אליך. אין עוד אחת כמו האחות הזאת. תרפא לי אותה. שהיא תדבר עלי – רק שתהיה בריאה. "ואומר המדרש "מלמד שלא נשתבח משה רבנו לא על חכמתו, ולא על תורתו, ולא על גבורתו – אלא בענוותנותו".

כשאני מסתכל ממה הקב"ה הכי מתפעל ממשה רבנו, ממה הוא כל כך מתמוגג – אני רואה שיותר מהכל הוא מתרגש מענווה. למרות שהייתה במשה תורה שלא הייתה באף נברא בעולם – והוא היחיד שעלה לשמיים, שידע להילחם במלאכים, שהרשה לעצמו לשבור את הלוחות בלי לבקש רשות והקב"ה לא העיר לו על כך אלא אפילו אמר לו יישר כח. הוא גם היה מנהיג שלא היה כמוהו בעולם – ארבעים שנה במדבר, יום-יום מתמודד עם ציבור שכל היום מתלונן.

היום – ראש הממשלה, לא ארבעים שנה, קדנציה אחת – תראה מה עושים לו, מסכן, יש לו בעיות בלב בגללם. הוא גם אוהב ישראל שלא היה ולא יהיה, הוא הסכים למות בשביל כל יהודי. היה גיבור חיל, היה רחמן. אפילו על כבשים מרחם, מרים כבשה עיפה על הגב שלו. אך אחרי כל הרשימה הזאת – אומר הקב"ה: הרשימה באמת משגעת, הרזומה באמת מבהיל, אבל מה שעולה על כל זה – זו הענווה שלו. כל יום אני מדבר אתו, מה שלא דיברתי עם שום בן תמותה, והוא קם בבוקר ומרגיש כמו עוד אחד רגיל בבית הכנסת – לא יותר מזה. אין עוד תמונה כזאת בכל העולם. אתה לא תמצא.

מה זה אומר לגבינו? שכשאני רוצה לדעת באמת מה הדרך להצלחה בחיים איפה הדלתות ייפתחו לי? בפרנסה, בנחת, בזוגיות, בהשפעה – אני צריך לחפש מה הקב"ה אוהב, ממי הקב"ה מתרגש, ולמי הקב"ה לא יפסיק לתת. ואז אני מוצא: שלמרות שהקב"ה מתרגש מהרבה דברים – מבחור שמתחזק, מאישה ששמה כיסוי ראש אחרי שנים שהיה לה קשה, מזוג שהתחילו לשמור טהרת המשפחה, מאדם שקיבל על עצמו ללמוד תורה שלוש שעות ביום –שאלו דברים ברומו של עולם ללא ספק, אבל התמונה שתהיה אצלו על הקיר בהגדלה – זו תמונה של איש שיש בו ענווה.

מישהו שיכול להחזיק מעצמו – אבל לא תופס מעצמו כלום. הוא מנהל. הוא בכיר. הוא יכול להיות אתך כל כך הרבה זמן – ואתה אפילו לא תדע את זה. זו ענווה. וה' כבר יפתח לו הכול. הייתי תקופה באיזה מקום, לימדתי שם, היו שם אנשים מכל רחבי הקשת. היה שם מישהו – היה מגיע לפני השיעור, מנקה, מסדר, יושב בשקט, נחמד. עונה בשקט. תקופה מאוד ארוכה. ראיתי שהוא לא עובד. לפעמים אפילו רציתי לשאול אותו אם הוא מחפש עבודה, ושיש הרבה שיעורי לי. הוא אמר לי שהוא לא צריך והוא מודה לי מאוד. אחרי תקופה, מישהו מהשיעור ביקש ממני עזרה – אם אני מכיר מישהו שעובד באחת מהרשויות ויכול לעזור לו. אותו איש אמר לי בקול שקט "תשאיר לי את זה, אני אנסה לעזור לו".

למחרת הוא התקשר: "תגיד לו שלא ידאג – הכל סודר". אמרתי לעצמי: בטח יש לו קשרים. בירכתי אותו. הוא אמר לי: "הרב, אני תמיד שמח לעזור בעניינים כאלה. מה שצריך". יום אחד, אני בעצמי הייתי צריך להיות באותו מקום ממשלתי לצורך איזה עניין. נכנסתי שם לאחד הממונים. ביקשתי ממנו עזרה, הוא היה נחמד והוא אמר לי שהוא צריך את אישור המנהל. הוא התקשר למזכירה של המנכ"ל ואמר לה: "יש לי פה איזה רב, אפשר לבוא איתו?" היא שאלה את המנכ"ל, והוא אמר לה "שיבואו".

עלינו למעלה, עברנו מזכירה, ועוד מזכירה... ואז נכנסתי. ומי יושב שם? הוא, האיש שאני מדבר עליו. הייתי בהלם. הוא מתקרב, מחבק אותי. שלושה עורכי דין היו שם והסמנכ"ל. הוא אמר להם: "אח"כ נמשיך, נדבר – הם יצאו. הוא אמר לי מה יש לך ביד? מה זה?". הוא לקח את המסמכים מהיד שלי, נתן לעוזר: "קח תטפל בזה. סגור לו את זה. שלא יצטרך לטרוח לבוא שוב לפה".

הוא אמר לי: "למה לא אמרת לי שאתה צריך עזרה?". אמרתי לו "ולמה לא אמרת לי שאתה כזה חשוב? אני מתבייש שאתה מנקה את השולחנות לפני השיעור. איך לא אמרת לי שחצי עולם תחתיך?". ואז הוא אמר: "כבוד הרב, אני שואל אותך – בשביל מה שידעו, שיעשו לי כבוד? שיכינו לי תה? שייתנו לי לדבר ראשון?" הוא נתן מכה על השולחן ואמר "מי אני בכלל? מי אני בכלל? תאמין לי, אני יודע שכלום לא שלי. ברגע אחד הוא יכול לקחת ממני הכול.

ראיתי אנשים שעלו – וברגע אחד הכל נלקח מהם. אני מרגיש בדיוק כמו שאר התלמידים שלך – אפילו פחות. אתה לא יודע כמה אני שמח לבוא ולהרגיש מנקה. להרגיש כמו כולם. ולהגיד תודה רבה – על כל כוס תה שמכינים לי".

ברגע הזה קיבלתי תשובה לכל כך הרבה שאלות שהיו לי. תמיד לא הבנתי – למה כל מילה שלו נכנסת לי ללב כל כך, לא הבנתי מאיפה הגיע החוט של חסד שמשוך עליו, לא הבנתי – איך כל פעם שהוא בא, בא איתו טוב. הוא תמיד מצליח, כל מה שהוא נוגע בו – פורח.

הוא היה חידה בשבילי. והיום קיבלתי תשובה: הוא איש כל כך גדול – שמרגיש כל כך קטן. יש בו כל מה שצריך כדי לשמח את ה' יתברך. מאות אנשים תחתיו והוא מנקה שולחן של אברכים עם סמרטוט וספריי חלונות? יהא חלקי מחלקו.

אמר רבי אבהו, אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שמשים עצמו כמי שאינו, שנאמר ומתחת זרועות עולם, מי שמרגיש שהוא מתחת לכולם, הוא נהפך לזרועות עולם. להיות פשוט – זה נראה פשוט, אבל זה הכי לא פשוט. ותדעו טוב, ששם נמצא כל השפע. השפע של העסק שלך. של הפרנסה שלך, של השלום בית שלך. עם הפשטות שלך אתה תוכל לקבל הכל. גם להוריד גשם מהשמיים.

תזכור אהוב שלי, אם תזכה לענווה תגיע לך ישועה. אתה תשמע בשורות טובות. הקב"ה ישכון אצלך בלב. תחשוב לבד מי שהקב"ה שוכן אצלו בלב, מה קורה לו בעבודה? מה קורה לו בפרנסה? לא צריך לומר אפילו עוד מילה. שבת שלום עם ישראל! אפרים שרבני ('מחנה אפרים')

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:
ה' ישמור את כל עם ישראל, וכל חייל ישראל וכוחות הבטחון.
בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, נועה בת יעל, קרן בת רחל, אלינה בת אירנה, מאי בת מאירה, מילנה בת סבינה, ספיר שמחה בת חנה, שירה דניאל בת ציונה.
לזרע בר קיימא: מורן בת רותי, לירז בת מרים. עדן שירה בת גילה.
לפרנסה בשפע: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, שמואל בן דבורה, לרפואת כל הפצועים.
לעילוי נשמות: ציפורה בת מורדור ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתי בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורדור ז"ל, מיכאל בן מורדור ז"ל, רחמים בן מורדור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן רפאל ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, לעילוי נשמת חיילנו והנרצחים ב7 לאוקטובר.

קוראים וקוראות נכבדים, נפתח אצלנו בשכונה כולל אברכים, על מנת לסייע להחזיק אותם מי שרוצה לקנות ברכה בעלון, ולהחזיק תורה על הדרך, כל שם לברכה 250 ₪ למשך שנה. ניתן להעביר בביט למספר 054-6868199. מי שרוצה לתרום לכולל גם בלי קשר לברכה, מצורף לינק:
<https://paypage.takbull.co.il/212sH>

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

לקט פירושים מתוך שיעור פרשת שבוע

בביהכנ"ס "דברי שיר" רח' זכריה 4 ב"ב יום חמישי בשעה 22:00

גליון מס' 938

פרשת דברים – עניני ט' באב תשפ"ה

"אלה הדברים" (א, א)

רבי חיים, אחיו של המהר"ל מפראג, בספרו "ספר החיים", דורש את שמות הפרשיות של ספר דברים כמין חמור: **אלה הדברים** שאני מדבר, כך פונה משה אל עם ישראל. **ואתחנן** – אני מתחנן שתקשיבו, **עקב** – מפניו שראה – תראה את המצב: הרי יש **שופטים** בארץ [כשם שיש דין בעולם הזה, כך בעולם הבא יש דין ויש דין, כלומר יש שחר וענין], ועתה **כי תצא** מהעולם **וכי תבוא** אל העולם הבא, תצטרך לשלם על מעשיך. לכן אתם **נצבים** היום, אבל למחר **וילך**, אל תשכחו שיום יבוא ותלכו לעולם הבא, ואז אני מבקש **האזינו** לדברי, ותבוא עליכם **זאת הברכה**...

"בעבר הידון בארץ מואב הואיל משה באר את התורה" (א, ה)

מדוע בחר משה רבנו לבאר את התורה דוקא בארץ מואב? אומר על כך **הש"ד**, כי בדרך זו רצה משה רבנו ללמד זכות על עם ישראל.

ביצד?

על ידי שהזכיר את מואב, אמה רעה ונוראה, שהחטיאה את עם ישראל וגרמה למותם של עשרים וארבעה אלפים מ ישראל – ולמרות זאת הורה לו ה': **"אל תצר את מואב"** (דברים ב, ט), מדוע? כי פרידה טובה אחת היתה לקב"ה להוציא מאמה זו – רות המואבינה שמה, כמבאר בגמרא (ב"ק לח ע"ב). ואם למרות כל רע מעלליהם של המואבים, נהג הקב"ה כלפיהם בסלחנות בשביל אשה כשרה אחת האמונה לצאת מהם, צא ולמד מה גדל היחס הסלחני שצריך להיות אל עם ישראל, עם הנושא את שמו של השי"ת בכבודו ובגדלו, הולמד את תורתו, מקיים את מצוותיו ומפרסם את שמו בעולם, וכמה טובים עתידים לצאת מ ישראל!

"הבו לכם אנשים חכמים ונבנים... ואשימם בראשיכם" (א, יג) המצב הטוב ביותר בעם ישראל הנו בשעה שבראש העם עומדים גדולי הדור, אנשים חכמים ונבנים – והם אלו שמובילים את כל העם אחריהם, אוכלים אם, חלילה והס, העם הוא זה ש'מפציע' את ראשיו אחריו, זהו מצב אים ונורא המוביל לפי פחת.

על נסבות אלו אומר המדרש (דברים רבה א, י): **"למה הדבר דומה? לנחש הזה, שאמר הנגב לראש: 'עז מתי אתה מתהלך? תחלה? אני אלו תחלה!'"**

אמר לו: 'לך'."

הלך ומצא גומא של מים והשליכו לתוכה, מצא אש והשליכו לתוכו, מצא קוצים והשליכו לתוכו... שְהָרִי הַנֶּגֶב אֵין בָּחוּ לְזוּחוֹת אֶת הַסִּפְּנָה וְלִהְיוֹת עֲלֶיהָ בְּעוֹד מוֹעֵד, וְכֵן הוֹלֵךְ לוֹ הָרֹאשׁ וְנִחַבֵּט שׁוֹב וְשׁוֹב בְּחֹסֶר אוֹנִים...

וכאשר הוא מחפש במי לתלות את האשמה, אין הוא מוצא אותה אלא בו, כהמשך המדרש: **"מי גרם לו? על שהלך הראש אחר הנגב..."**

"כך" – ממשיך המדרש ואומר – **"כשקטנים נשמעים**

לגדולים הם גוזרים לפני המקום והוא עושה, ובשעה שהגדולים מהלכין אחר הקטנים נופלים לאחר פניהם..." ואנו, הרוצים להלך בזהירות ובאופן המשקל ביותר, צריכים להציב בראש את 'עיני האמה', המצליחים בטהרת מבטם לכוון את העם כלו.

"וישבנו אתנו דבר ויאמרו טובה הארץ אשר ה' אלקינו נתן לנו" (א, כה)

לכאורה, במלים "טובה הארץ" נאמר שבחה של ארץ ישראל, ומדוע מובאים הדברים בתור דבה שהוציאו המרגלים על הארץ?

"החם סופר", בספרו "תורת משה", מבאר שהטעון "טובה הארץ" הנו חלק מהוצאת הדבה הכללית:

הם טענו, שאין כל סכוי לכבש את הארץ באמצעות מלחמה – **"אפס כי עז העם"** ו"ערים גדלות ובצורות בשמים". אך עדן נותרה התקנה, שכפי שהגרגשי ברח והסתלק, יתכן שגם העמים האחרים יעזבו את הארץ ויסתלקו. אולי יאבה עם ישראל להמתין ולראות, אם יוכלו לרשת כך את הארץ, ללא מלחמה.

כדי להוציא מן הלב אף את התקנה הזו, אמרו המרגלים: **"טובה הארץ מאד מאד"**, ועל כן אין סכוי שהעמים היושבים בה יעזבו מרצון. כך היו המלים "טובה הארץ" חלק מהדבה הכללית שהוציאו המרגלים על הארץ.

"ההלך לפניכם בדרך לתור לכם מקום לחנותכם באש לילה לראתכם בדרך אשר תלכו בה ובענן יומם" (א, לג)

על תבת "באש" יש טעם 'מנח', וכן ישנה הפסקה מיוחדת. מה ענינה של הפסקה זו?

אומר **המהרי"ל דיסקין**: כתוב בגמרא (שבת כג ע"ב): **"תנא: 'לא ימיש עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה, מלמד שעמוד ענן משלים לעמוד האש, ועמוד האש משלים לעמוד הענן, ופרש רש"י שם: 'עמוד הענן – של יום משלים אורו לעמוד האש, שהיה עמוד האש בא קדם שישקע עמוד הענן'."** כלומר, בלילה היה עמוד אש, ולקראת היום, כאשר הגיע עמוד הענן, עמוד האש לא הסתלק אלא היה עומד זמן מה מאחורי עמוד הענן.

זהו שאומרת כאן התורה: **"ההלך לפניכם בדרך לתור לכם מקום לחנותכם באש, לילה לראתכם בדרך אשר תלכו בה, ובענן יומם"**. כלומר **"האש"** – היינו עמוד האש היתה גם **"בענן יומם"**. לכן יש פסיק לאחר המלה "אש", כדי לומר שהאש היתה בשני הזמנים: גם "לילה לראתכם בדרך אשר תלכו בה", וגם "ויענן יומם".

"כי לא אתן לכם מארצם עד מדרדף כף רגל" (ב, ה) בפסוק זה – אומר ה' **"אזור אליהו"** – טמון רמז למצב עם ישראל בסיומה של הגלות הקשה:

עם ישראל נמשלים לעפר. על העפר – הכל דורכים, אבל בסופו של דבר כלם נכנסים לשכן תחתיו. כך עם ישראל – אמות העולם כלן דורכות עליו, אבל לבסוף יבוא הגואל ועם ישראל יהיה למעלה.

זהו שְׁנֵרְמוֹ כָּאן: "כי לא אֶתֵּן לָךְ מֵאַרְצֶךָ" – עד מתי? "עד מִדְּרֹךְ כִּף רִגְלִי" – עד אֲשֶׁר בָּלֵם וְנִמְרוּ לְדֶרֶךְ עֲלֵיכֶם, אִזּוּ תִקְבְּלוּ אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְתִבְּאוּ הַגָּאֵלָה. כָּכָל שֶׁהִמְצָב נַעֲשֶׂה גְרוּעַ יוֹתֵר – שִׁיְדוּרְכֵיכֶם יוֹתֵר עַל עִם יִשְׂרָאֵל, זֶהוּ סִימָן שֶׁהַגָּאֵלָה מִתְקַרְבֶּת.

"אֲכַל תִּשְׁבְּרוּ מֵאֲתֵם בְּכֶסֶף וְאֶכְלֵתֶם וְגַם מִיֵּם תִּכְרוּ מֵאֲתֵם בְּכֶסֶף וְשִׁתִּיתֶם. כִּי ה' אֱלֹקֵיךְ בֵּרַכְךָ בְּכָל מַעֲשֶׂה יָדְךָ יָדַע לְכַתֹּף אֶת הַמִּדְבָּר הַגָּדֹל הַזֶּה, זֶה אֲרֻבַּעִים שָׁנָה ה' אֱלֹקֵיךְ עִמָּךְ לֹא חִסְרֶת דָּבָר" (ב, ו-ז)

מה הקשר בין הנאמר בפסוק ו', לנאמר בפסוק ז'?

באר רבי זלמן סיוואצקין זצ"ל: ילד הסמוך על שלחן הוריו, מקבל את כל צרכיו, כלמודים, בגוד חדש מדי שנה וכו'. האם הוא אמר תודה מנמיו? וכי למה יאמר, הלא הכל מגיע לו...

מה עושה אמו?

יום אחד מגיע הילד והוא זקוק לכסף לטיול. שולחת אותו האמא לעבד בחנות הירקות. עבור כל משלוח ללקוחות קבל חמשה שקלים. לאחר יומים צבר את הסכום הרצוי אך כל גופו דואב עליו...

שאלה אותו האמא, האם כבר אסף את הסכום הרצוי?

ענה הילד שאכן צבר את הסכום המבוקש.

"אם כך", אמרה אמו, "תוכל עתה לשלם עבור הטיול".

אמר הילד: "מאה שקלים שמרויחים בצורה כזאת, לא מוציאים אותם על טיול".

אומר הקב"ה לישראל: אתם נמצאים במחיצתי ארבעים שנה, מקבלים מן ובאר מרים, הבגדים גדלים אתכם, והעננים מכבסים ומגהצים עבורכם – ולא אמרתם תודה אף לא פעם אחת!

לכן, קשתעברו בארצם של בני עשו, תקנו מהם אכל ומים בכסף מלא! שלמו טבין ותקילין עבור אכל ושתיה למיליוני אנשים, ואז נראה...

או אז תבינו "כי ה' אֱלֹקֵיךְ בֵּרַכְךָ בְּכָל מַעֲשֶׂה יָדְךָ, יָדַע לְכַתֹּף אֶת הַמִּדְבָּר הַגָּדֹל הַזֶּה, זֶה אֲרֻבַּעִים שָׁנָה ה' אֱלֹקֵיךְ עִמָּךְ לֹא חִסְרֶת דָּבָר". לאחר שבמשך שבועים תקנו אצל בני עשו את האכל והשתיה הנצרכים לכם – אז תדעו להעריף את העבדה שעד היום לא חסרתם דבר...

הפטר חזון

"עַל מֶה תִּבְנוּ עוֹד תוֹסִיפוּ סֶרֶה כָּל רֹאשׁ לַחֲלִי וְכָל לֵבב דָּוִי" (ישעיה א, ה)

מבאר ה"שארית יהודה" (הובא בספר "כתב אמת"): אינו דומה גוי שפגעש על חטאיו ליהודי שפגעש על חטאיו, שכן על יהודי שפגעש אומרת הגמרא (סנהדרין מו ע"א) שהשכינה מצטערת יחד עמו ואומרת 'קלני מראשי קלני מזרועי, נמצא שמגיע לאותו יהודי ענש נוסף על כך שצער את השכינה ואם כן לעולם לא גומר הוא עם הענש...

זהו שאמר הכתוב 'על מה תבנו עוד תוסיפו סרה', כלומר, המכה עצמה גורמת לכם לסור מדרכי ה', כיון שצערכם גורם צער לקב"ה.

"אַרְצֶכֶם שְׂמֵמָה עֲרִיכֶם שְׂרָפוֹת אֵשׁ אֲדַמְתֶּכֶם לְנוֹגְדֶכֶם זָרִים אֲכָלִים אֲתֵה" (ישעיה א, ז)

הקשה הרב שווייגר בספרו "ברכת יצחק": האם העבדה שהארץ הזאת שממה שנים רבות כל כך, מעידה שבני ישראל משחתיים יותר מאמות אחרות? האם אנו יותר משחתיים מהאמריקנים, מהאנגלים, או מהצרפתים?!

ובאר, שארץ ישראל אינה ככל הארצות. יש בה קדשה מיוחדת, חבים לשמר בה את השמיטה, ואם לאו – הארץ מקיאה את יושביה.

לכן אומר הפסוק: "אַרְצֶכֶם שְׂמֵמָה עֲרִיכֶם שְׂרָפוֹת אֵשׁ אֲדַמְתֶּכֶם לְנוֹגְדֶכֶם" – הענש החמור נובע מהיות הארץ הזו "ארצכם" – ארץ המיוחדת לכם, מקום המיוחד בקדשותו ובממלכתו. אם היתה השחיתה דומה נעשית במקום אחר, לא היתה הארץ מקיאה את יושביה, ולא היתה שוממה שנים רבות כל כך.

דוקא השממה הנה סימן למעלת הארץ ולקדושתה.

"כִּי תִבְּאוּ לָרְאוֹת פָּנֵי מִי בִקֵּשׁ... רִמְס חֲצִרִי" (ישעיה א, יב)

נהרות של דמעות וזלגות מעיניהם של יהודים במהלך הגלות הנוראה; דמעות אפופות בדם, בכאב יתומים ובצער אלמנות, בעשן ובאש... בתוכן צריכות להיות מהולות גם דמעות על צער השכינה שגלתה, על בזיון כבוד שמים ועל רוח הכפירה הנוראה ששוררת בעולם כולו.

"ה' תוֹרִי זֶהב" מַסְבִּיר שֶׁהַקֵּב"ה מְבַקֵּשׁ מֵאֲתָנוּ "כִּי תִבְּאוּ לָרְאוֹת פָּנֵי", בְּשָׁעָה שֶׁאַתֶּם בָּאִים לְבָכוֹת אֶצְלִי – שִׁימוּ לְבַבְכֶּם "מִי בִקֵּשׁ זֹאת מִיְּדֶכֶם": מֶה עֲלֵיכֶם לְבַקֵּשׁ?

התשובה מובאת בהמשך הפסוק: "רִמְס חֲצִרִי" – יש לבכות על כך שכבוד שמים נרמס בחוצות, ועל כך שילדים יהודים מתחנכים לכפירה, על אדמתה של ארץ הקדש!

האבלות על החרבון

על חרבנה של ירושלים אומר הנביא (איכה א, ד): "דַּרְכֵי צִיּוֹן אֲבִלוֹת מְבִלִי בָּאִי מוֹעֵד כָּל שַׁעְרֶיהָ שׁוֹמֵמִין כְּהִנְיָה נֶאֱנָחִים..." –

פעם היו כל הדרכים המובילות לירושלים מלאות אנשים חוגגים ושמחים, העולים להראות לפני ה' כפי שצוה עליהם (שמות כג, יז): "שִׁלֵּשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה נִרְאָה כָּל זָכוֹרְךָ". תאור מעגן אודות מראה העולים לרגל תאר רבי יצחק זילברשטיין שליט"א. הנה זה באשר הזמן לקבץ מזוזה בחנוות נעלים, ולאחר הארוע ברח את בעלי החנוות שזכו למכר נעלים צבעוניות... משךאה כי הנוכחים במקום אינם יורדים לסוף דעתו צטט את דברי התרגום על הפסוק (שיר השירים ז, ב) "מה יפו פעמיו בנעלים בת דביב" – "כמה שפירו רגליהו דישאל כל סלקו לאתחזא קדם ה' תלת זמנין בשתא בסנדליו דססגונא". והסביר: הרי לנו שעם ישראל נהג לעלות לרגל בנעלים ססגוניות, צבעוניות, ומן הסתם עשו זאת כדי לחבב את המצוה המתקיימת במקרה זה על ידי הרגלים. כלומר: בזמנים הללו היה כל אדם קונה לפני החג נעלים, אולם לא שחורות, כמנהגנו בימינו, אלא ססגוניות, ואלו כעת, דרכי ציון אבלות מבלי באי מועד.

ובנוסף לכך "כל שעריה שוממין" – בשערי ירושלים היו יושבים הסנהדרין, ואלו כעת הפל שומם, "כְּהִנְיָה נֶאֱנָחִים בתולתיה נוגות והיא מר לה".

ואת הצער האים והנורא הזה מסכם הנביא: "עַל זֶה הָיָה דָּוָה לִבִּנוּ עַל אֵלֶּה חִשְׁכוּ עֵינֵינוּ, עַל הָרַ צִיּוֹן שֶׁשָּׂמֵם שׁוֹעֲלִים הִלְכּוּ בּוֹ" (איכה ה, יז-יח). ועוד אמר (שם, טו): "שִׁבְתָּ מְשׁוּשׁ לִבְנוֹ נִהְפָּךְ לְאֵבֶל מַחֲלָנוּ" – השמחה הפסיקה, וכל רקוד הפך להיות אבל.

הבכי על החרבון והשפעתו לדורות

ספר תלמיד חכם אחד, שיש לו מפר, איש מסחר, שקלפלא הוא שבמעמדו וסביבתו זכה להקים ולהחזיק מסגרת משפחתית של תורה עם אהבת תורה מיוחדת, וזכה שבניו וחתניו הם בני תורה מפלגים.

כשנשאל הנ"ל פעם על כך, איך זכה להחזיק עצמו במדרגה זו – ענה כי בצעירותו למד אצל רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, ופעם בעת שעור ההלכה אשר נמסר על ידו [עד היום] בפני התלמידים אחר תפילת שחרית כשהוא עטור בטלית ותפלין, למד הרב שליט"א עם התלמידים את ההלכה

בתחלת שלחן ערוך 'ארח חיים' ש'ראוי לכל ירא שמים
שיהא מיצר ודואג על חרבו בית המקדש", ונעה בבכיה.
"אותו בכי" – אמר היהודי הנ"ל – "מהדהד באזני מאז כל
הימים, ומכח השפעה זו התקנת את עצמי ובני ביתי
קשורים לתורה באורה טהורה".

עצם הקווי לגאולה מעורר את הגאולה

בספר 'מאורי תפלה' הביא את דברי החיד"א בספר מדבר
קדמות (מערכת ק' אות טז), לבאר את המטבע שטבעו
חכמים בתפלת שמונה עשרה: "את צמח דוד עבדך מהרה
תצמיח וקרנו תרום בישועתך, כי לישועתך קוינו כל היום".
שלכאורה אמרו: "כי לישועתך", שמשמעותו היא נתינת
טעם להאמור לעיל, אינו מובן. כי מה נתינת טעם היא,
שנגאל מפיון שאנו מקוים ומצפים לישועה. והלא אם אנו
ראויים להגאל מן הדיו – נזכה בלא קווי, ואם לא – מה יועיל
הקווי?

אבל האמת היא, שחז"ל אמרו (ולקוט שמעוני תהלים רמז
תשל"ו): "אפלו אין בישראל אלא הקווי, כדאים הם לגאולה
בשכר הקווי וכו'". וראויים אנו משם, שאכן כך הם הדברים,
שאפלו אם ישראל ראויים מצד מעשיהם, מכל מקום אם
הם מקוים לגאולה, אזי על עצם הקווי ה' יביא להם את
הגאולה. וזוהי כונת הבקשה בתפלה: "את צמח דוד עבדך
מהרה תצמיח", ואם תאמר שאין לנו זכויות, מכל מקום
תצמיח. ומדוע? "כי לישועתך קוינו", ובשכר הקווי כדאים
אנו שתגאלנו.

ערכו של יהודי

החרב הנורא שפקד את עמנו הגיע בשל מחלוקות וחוסר
שלום. גענו זה כתב האר"י ל דברים מבהילים על הפסוק
(דברים יז, ח): "כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין
דיו לבין וכו' נגע לנגע דברי ריבת בשעריה" מתוך החרב:
מלאכי השרת באו לפני הקב"ה בשעת החרב וטענו כלפיו:
"רבונו של עולם, כתבת בתורתך: 'ושפך את דמו ונקהו
בעפר' (ויקרא יז, ג), והנה כאן אין עושים כן לישראל אלא
'שפכו דמים כמים' (תהלים עט, ג)!"
כתבת בתורתך: 'אתו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד' (ויקרא
כב, כח), וכאן הבנים נשחטים על אבותיהם!
כתבת בתורתך: 'וצוה הכהן ופנו את הבית' (ויקרא יד, לו),
והנה: 'וישפרו את בית האלקים... וכל כלי מחמדיה
להשחית' (דברי הימים ב' לו, יט)!"
השיב להם הקב"ה: "כלום יש שלום בעולם? הואיל ואין
שלום אין בלום!"

ואמנם, בבית שני למדו ישראל תורה ואף היו זהירים
במצוות, אף הוא נחרב בשל שנאת חנם שהיתה בו, וכדי
לתקן מצב נורא זה עלינו להרחבות באהבת רעים.

הגרמ"י שיינרמן שליט"א כתב בספרו "אור משה" מעשה
מפלא שארע עם האדמו"ר ממחנכתה זצ"ל, הממחיש כמה
רבה חשיבותו של כל יהודי ויהודי ומלמד כיצד עלינו
להתחסס זה לזה, כפי שספר רבי חיים טברסקי שליט"א
בענין זה:

היה זה מיד לאחר סיום המלחמה – ספר הרב טברסקי –
פגשתי את האדמו"ר, ומאחר ששינינו היינו קרובי משפחה
מגזע טשרנוביל, דבקתי בו.

סדרתי לו מנין מיחד באכסניה שבה שהה, אף לפליאתי
כשהתפלל ראיתי שפניו היו כנגד המתפללים, בשנוי ממנהג
אדמו"רי משפחתו להתפלל כשפניהם אל הקיר ולא אל
העם.

הייתי משכנע, שמפאת צרות המלחמה, שכח הרבי להתפלל
כמנהג אבותיו, ולפיכך נגשתי ואמרתי לו: "הרבי יודע שאצל
בני ליטא מתפללים כשפניהם לצבור, אבל אצלנו הרי הכוון
הוא אל הקיר... וברור לי שהרבי שכח..."

"לא שכחתי שום דבר" – השיב לי הרבי – "אני זוכר את
מנהג בני משפחתי, אבל תדע לך, ראיתי כל כך הרבה
מאחינו שחוטטים ושרופים, ראיתי כל כך הרבה רציחות
באכזריות כה גדולה, כמה יקר הוא היום יהודי שגצל
מעמק הבקא!"

היום כשאני רואה יהודי – "ווי קען מען זיך ארום דרייען
פון א איד" – איך אפשר להסתובב כשעומד יהודי לפני, הלא
כל אחד שנשאר מאתנו הוא כל כך חשוב!...

החטא גורם לצורך בתעניות

הגמרא במסכת גטין (נו, ע"א) מספרת שר' צדוק היה מתענה
ארבעים שנה, כדי שלא תחרב ירושלים. כתב על זה רבי
פנחס מילר זצ"ל אב"ד צפת, בשם אביו זצ"ל, שלפי זה
אפשר לפרש את מה שכתוב בתורה בפרשת בחקותי:
"ואכלתם לחמכם לשבע וישבתם לבטח בארצכם". לכאורה,
אין מובן הקשר בין שני חלקי הפסוק. מה הקשר בין אכילה
לשבע, לבין ושיבה לבטח? אבל לפי זה יתפרש הכתוב כך:
"אם בחקותי תלכו" ותהיו עמלים בתורה, "ואת מצותי
תשמרו", אז "ואכלתם לחמכם לשבע" – ולא תצטרכו לישב
בתענית כרבי צדוק, שלא תחרב הארץ, אלא: "וישבתם
לבטח בארצכם".

ט"ס בא

צפיתו הגדולה של רבי לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל לבואו
של משיח צדקנו לותה אותו בכל רגע ורגע.

בספר "חסידי מספרים" מספר, שבערב תשעה באב,
לאחר הסעודה המפסקת, נגש הרב לחלון ביתו והביט בעדו
החוץ, כשהוא עומד ללא נוע, תפוס בשרעפיו. הוא עמד כך
במשך שעה ארוכה, עד שהקהל התאסף לאמירת "איכה".
כשהבחין השמש שהרבי אינו זע ממקומו, נגש ואמר: "רבונו,
הקהל מחכה".

נשא רבי לוי יצחק את עיני קדשו, ושאל: "משיח בא או
ט"ס בא?".

"ט"ס בא", ענה המשמש.

ר' רבי לוי יצחק לבית המדרש, נפל לארץ ופרץ בבכי מר:
"איכה ישובה בידך..."

תקע בשופר גדול לחרותנו ושא נס לקבץ גלויותנו

כתב המסלת ישרים (פרק טז): "ויתפלל תמיד על גאולת בני
ישראל והשבת כבוד שמים לעלוי".

"ואם יאמר האדם, מי אני ומה אני ספון שאתפלל על הגלות
ועל ירושלים, המפני תפילתי יפנסו הגלויות ותצמח הישועה?
"תשובתו בצדו, כאותה ששינו (סנהדרין לח ע"א): לפיכך
נברא אדם יחידי, כדי שכל אחד יאמר 'בשבילי נברא
העולם'. וכבר נחת רוח לפניו יתברך, שיהיו בני מבקשים
ומתפללים על זאת, ואף שלא תעשה בקשתי, מפני שלא
הגיע הזמן, או מאיזה טעם שיהיה, הנה הם עשו את שלהם,
והקב"ה שמח בזה".

כלומר, טעות היא לחשב שאין בתפלת היחיד פח להביא את
הגאולה. לעולם אין אדם יכול לדעת מה פחה של תפלתו,
ואם לא דוקא תפלה זו היא שחסרה בכדי להשלים את
התפלות הנדרשות להבאת הגאולה. וכשם שבכל ענין וענין
הוא צריך לחשב שבשבילו נברא העולם, ושכל מה שקורה
בעולם יכול להיות תלוי בו. כך גם בענין התפלה עליו לדעת
שהקב"ה חפץ בתפלתו ושמח בה, ושיש בכחה להביא את
הגאולה.

ותחזינה עינינו בשובך לציון

כאן מבקשים אנו, שבמו עינינו נזכה לראות את הגאולה
השלמה.

תוחלת זו מוצאת לה גם בטיי בכל דרשה, שפסוקה מאחלים
 שיבוא משיח צדקנו ונזכה לגאולה השלמה ויקים בנו: "ובא
 לציון גואל" במהרה בימינו אמן.
 ולכאורה קשה, מדוע אנו שואפים שהגאולה תתרחש בימינו?
 הלא אף לאחר שנסתלק מן העולם, כשיבוא משיח נקים
 לתחייה בתחית המתים! מדוע איננו נוקטים בדרך של עולא
 ורבה שלא רצו בביאת המשיח כל כך משום חבלי משיח, כפי
 שאומרת הגמרא (סנהדרין צח ע"ב): אמרו: "ייתי ולא
 אחמיניה" – גבוא ולא אראהו?
 שאלה זו מובאת בשם "קהלת יעקב" בספר "אוצר
 מרגליות", ומתמצת על פי משל:
 שני בני עשרים באו בקשרי נשואין. לחתנה הגדולה הזמנו
 כל אנשי העיר, כשהחגיגות מתחילות כבר מצהרי היום –
 משענת החפה, ואמורות להמשיך עד השעות הקטנות של
 הלילה במשתה ובשמחה.
 לאחר החפה אמרו המחתנים זה לזה: "הבה נלך וננוח
 קמעא עד הערב, כדי לאגר כחות למשתה בלילה", וכך אכן
 עשו.
 שמע את דבריהם אחד מן העניים שהמתין עם חברו לסעדת
 הערב ואמר: "הבה נלך גם אנחנו לשכב ולישון עד המסבה".
 "שוטה שכמוך" – החזיר לו חברו – "המחתנים יכולים
 להתיר לעצמם לישון, משום שהם בטוחים שיהיה מישוהו
 שיבא להעיר אותם לסעדה, וכי החתן והכלה ישאר
 האורחים לא יתחילו בלעדיהם. אך אם אנו, קבוצנים
 שכמותנו, נלך לישון, מי יערב לנו שנתעורר בזמן? מי יעיר
 אותנו?"
 אף כאן – מסיים "קהלת יעקב" – הצדיקים אינם צריכים
 לחפות עד ביאת המשיח, משום שאין ספק שגם אחרי מותם
 יעמדו לתחייה ולא תהיה בלעדיהם הגאולה השלמה. מה
 שאין פן אנו, פשוטי העם, מי יודע אם נקים לתחייה לאחר
 מיתתנו? אולי לא נזכה לכך?
 לפיכך, אנו מניחים ומחכים תמיד לביאת המשיח בימינו!

חשוב קצ הגלות

בפרושו לספר דניאל כותב המלבי"ם חשבונות של חשובי
 הקץ.
 כשנשאל, מדוע אינו נרתע מחשובים אלו, שרבותינו הזהירו
 אותנו על כך, כמו שנאמר (סנהדרין צז ע"ב): "תפח עצמן של
 מחשבי קצין", השיב לשואל באמצעות מעשה:
 סוחר נסע לזריד הגדול בלייפציג בלגית בנו הקטן. באותם
 ימים לא התהלכו עדין רבבות, והנסיעה התנהלה בעגלות
 ובכרכרות והתמשכה כמה וכמה ימים.
 אך יצאו שניהם לדרך, והילד פונה אל אביו בשאלה: "אבא,
 האם אנו רחוקים מלייפציג?"
 טפח האב בחפה על שכם בנו וקרא: "שאלה ילדותית
 שאלת, בני".
 המשיכו השנים לנסע עוד ימים אחדים, והילד שזכר היטב
 את תשובתו הפסקנית של אביו בענין, לא הוסיף לשאל
 אודות הקרבה לעיר לייפציג.

בקר אחד הוא שומע את אביו פונה אל בעל הכרכרה: "האם
 אנו עוד רחוקים מלייפציג?" הביט בו הילד בעינים קרועות
 לרוחה וקרא: "אבא, הרי לא מכבר אמרת ששאלה כזו היא
 שאלה ילדותית!"
 התחנף האב על ההערה העוקצנית ואמר: "יקירי, אתה
 שאלת את שאלתך כשיצאנו לדרך, ולכן היתה זו שאלה
 ילדותית. אבל עכשו, כשבדאי עברנו מרבית הדרך
 ללייפציג, השאלה שלי היא בהחלט במקומה.
 כיוצא בכך – המשיך המלבי"ם – בענין חשובי הקץ לביאת
 משיח צדקנו. בימיהם של חז"ל היינו בראשית תקופת
 הגלות, ולכן לא היה מקום ל"מחשבי קצין", שכן באמצעות
 חשובים מעין אלו היינו עלולים לפל חלילה לתהומות האוש
 על הגלות הארצה והקשה, אבל עכשו, כשבכר עברנו את
 מרבית שנות הגלות והננו קרובים למועד ביאת המשיח
 שאלת "קצ הימין" היא בהחלט במקומה.

ההכנה הנדרשת לקראת הגאולה

בשיחות רבות עורר ה"חפץ חיים" לך ששל כל אדם להכין
 את עצמו ליום הגדול והנורא שבו יתגלה כבוד ה' הגדול
 והנורא, ובית המקדש השלישי יבנה.
 ב"הגדה של פסח החפץ חיים" מובא בשם "מאמרי החפץ
 חיים" משל הממחיש את הענין:
 משל לאדם ששגר הזמנות לכל קרוביו, ידידיו ומכריו,
 שיבואו לסעדת מצוה בביתו לרגל הכנס בנו לעל המצוות.
 ביום המליד נאספו כלם – אך הבית היה חשוך וסגור.
 לאחר שהדפיקו על הדלת במשך דקות ארוכות, נצא לקראתם
 בעל הבית בבגד שינה, וכשראה את כל המזמנים הזמינים
 פנימה ואמר: "שבו נא באשר תמצאו, מיד אורה להתחיל
 בהכנת הסעדה, ובעוד כמה שעות היא תהיה מוכנה..."
 מה משפט אדם זה – מקשה ה"חפץ חיים" – כלום לא יחשב
 לשוטה ולפתי? ומלבד הלעג והקלס שיעשה עצמו, יכעסו
 עליו הקרואים, בדיו ובצדק, שכן אין לה זלזול גדול בכבודם
 כמו הזלזול הזה בהזמנתם למשתה מבלי להכין מאומה
 לקראתו.
 פעת נחשב – ממשיך ה"חפץ חיים" – מה יקרה כאשר יעתר
 הקב"ה לבקשתנו ויבנה את ביתו? בית המקדש יהיה בנוי
 ועומד על תלו, ועתה יש להקריב בו קרבנות. לשם כך
 נחוצים כהנים היודעים את דיני הקרבנות, אולם לנו אין
 אפילו כהן אחד היודע דינים אלו על בריש!
 כמה בושה וכלמה תשיגנו! אנה נוליד את חרפתנו כשיתגלה
 שכל הבקשות והתפלות לבנין המקדש וילבוא הגאולה לא היו
 באמת ובתמים! שיהי אלו באמת הפצנו גבוא הגאולה
 ויבנינו המקדש, היה עלינו להכין עצמנו לקראתם!
 וכי איננו נראים כאותו אדם? בכל תפלה ובכל ברכת המזון
 אנו מבקשים מה' שיביא את הגאולה וישלח לנו את אליו
 הנביא זכור לטוב לבשר על כך, אך במקביל איננו מכינים
 את עצמנו לבואו ואיננו מכשירים כהנים שיידעו הלכות
 עבודה פראוי, אלא דוחים זאת לשוף, ומתכננים שפשיעמד
 בית המקדש על מכונו נתחיל בלמוד ההלכות הנחוצות...

לעילוי נשמת

ר' משה אליעזר

ב"ר אלתר יצחק

לקס

נלב"ע י' כסלו תשע"ח

תנצב"ה

לעילוי נשמת

ר' יצחק זאב הכהן

ב"ר גדליה

נלב"ע ד' ניסן תש"פ

תנצב"ה

לעילוי נשמת

ר' משה

ב"ר

מנחם מנדל

שניצר

תנצב"ה

לעילוי נשמת

מרת שרה ע"ה

ב"ר יצחק יעקב

לקס

נלב"ע י"ד אב תשפ"ד

תנצב"ה

85

פרשת דברים - חזון תשפ"ה | שנה ב'

הורינו

הורים נאמן הלא

הורינו דברות קדשך

הרב זאב יוספי שליט"א, 'הורינו' ב"ב

וְרַב לָכֶם סֵב אֶת הָהָר הַזֶּה פָּנּוּ לָכֶם צִפְנָה (ב', ג')

מובא במדרש¹ שעל זה הולך הפסוק בתהלים (ל"ז, ד') דום לה' והתחולל לו. בהסבר הדברים כותב המהר"ם שיק לפרש, על פי מה שאומר דוד המלך² "רבים אומרים מי יראנו טוב, נסה עלינו אור פניך ה'", נתת שמחה בלבי מעת דגנם ותירושם רבו". ועל הפסוק הזה מבאר האלשיך הקדוש שהרי מובא בגמרא³ שהיה רבי עקיבא הולך עם שאר חכמים לעיר רומי, ושמעו מרחוק קול המון שלהם, התחילו הם בוכים ורבי עקיבא משחק. אמרו לו חכמים לרבי עקיבא, מפני מה אתה משחק, אמר להם - ואתם מפני מה אתם בוכים, אמרו לו, הללו כושיים שמשתחוים לעצבים ומקטרים לעבודת כוכבים יושבים בטח והשקט, ואנו - בית הדום רגלי אלוקינו שרוף באש, ולא נבכה?! אמר להם רבי עקיבא לכך אני משחק, ומה אם לעוברי רצונו כך, לעושי רצונו על אחת כמה וכמה.

ועל פי זה ביאר האלשיך הקדוש, שזה מה שאמר דוד המלך "מי יראנו טוב, נסה עלינו אור פניך ה'", שזו דעת חכמים, שיכולים לשמוח רק כאשר רואים טוב, וזוכים לאור ה'. אבל המשך הפסוק

1. מדרש רבה דברים א' י"ז 2. תהלים ד' ז' 3. מכות כ"ד.

כדברי רבי עקיבא, "נתת שמחה בלבי מעת דגנם ותירושם רבו" כשאני רואה את השפע אצל הגויים, יש לי שמחה בלב, שאני מבין ויודע כמה טוב יגיע בסופו של דבר לעובדי ה', שהרי אם לעוברי רצונו כך, לעושי רצונו על אחת כמה וכמה.

ולפי זה מבאר המהר"ם שיק את דברי המדרש הנ"ל, שאם הקב"ה ציווה את ישראל שלא לעשות מלחמה עם עמון ומואב ואדום, אף על פי שאינם עושים רצונו של מקום, וכל זה רק בזכות שעשיו קיים כיבוד אב, ולכן אמר הקב"ה "כי ירושה לעשיו נתתי את הר שעיר" וכפי שכותב בתרגום יונתן בן עוזיאל "בגין יקרא דעביד לאביו", בזכות הכבוד שעשה לאביו, כל שכן ישראל שעושים רצונו של מקום על אחת כמה וכמה.

וזה הכוונה בפסוק אצלנו בפרשה, "רב לכם סב את ההר הזה" שאתם צריכים להקיף ולסוב את הר שעיר, אע"פ שהם עוברי רצונו, ומזה אתם יכולים ללמוד כמה גדול שכרם. ולכן על זה אומר המדרש "דום לה' והתחולל לו" שאם לעוברי רצונו כך, לעושי רצונו על אחת כמה וכמה, ועל כן, אל תתחר במרעים ואל תקנא בעושי עוולה.

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם
בהלכה ומנהג

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

לשמחה משפחתית בערב ומשאירים את הילדים הקטנים תחת שמירת ההורים. אסור לבקש מההורים בצורה כגון "יש לנו חתונה, תבואו הערב לשמור על הקטנים? ובוודאי שאסור להביא את הקטנים אל בית ההורים ופשוט להשאיר אותם שם ולהעמיד את ההורים בפני עובדה מוגמרת. אלא הדרך הנכונה במקום שההורים לא מציעים מעצמם, זה לבקש מהם בדרך עקיפה. וכגון, "יש לנו הערב חתונה, עדיין לא יודעים אם נוכל ללכת בגלל שלא מצאנו מישהו שאנחנו סומכים עליו שישמור על הילדים בזמן הזה".

וכל זה במקום שזו טובה או עזרה שהוא מבקש מהוריו. אבל במקום שהוא עובד יחד עם אביו במקום עבודה ומבקש מאביו משהו לצרכי העבודה שזה חלק מעבודתם, אין בכך חשש, וכמובן שצריך גם אז לעשות זאת בדרך של כבוד ולא חלילה בנימה סתמית או מזלזלת. (וכך מביאים בשם הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצוק"ל)

לבקש מאביו ומאמו בדרך עקיפה, שיעשו דבר מה עבורו / חלק ג'

הבאנו בשבוע שעבר שמלכד העניין שמותר לבקש מההורים בקשה שמוסיפה להם כבוד, יש גם חיוב לבקש מהם, כאשר יראו בהימנעות מבקשה, פגיעה. כגון שזה נושא שקרוב אליהם ויש להם בו השפעה ואך טבעי לפנות אליהם לעזרה. במקרה כזה, הימנעות מבקשה יש בה פגיעה בהורים שכביכול אינו מחשיב את יכולותיהם.

בנוסף, כתב בספר חסידים¹ שיכול הילד לבקש מהוריו בדרך רמז ובדרך עקיפה, כגון שהולך בדרך חשוכה ולא מוארת בלילה, ואומר לאביו "אם תרצה ללכת איתי שם בדרך, ממש אשמח" ואין בכך חשש פגיעה בכבוד הוריו, משום שבדרך זו הוא מראה דווקא שהוא מכבד אותם.

ובעניין זה אנחנו מוצאים רבים שנכשלים בכך, באופן שיוצאים

1. תקס"ב. וכ"כ בספר 'בן חכם' בשם מקור הגר"ש אלישיב זצוק"ל

מעשה אבות

סיפור מהחיים

הגאון רבי עקיבא איגר והגאון רבי יעקב מליסא בעל "נתיבות המשפט" זצוק"ל עברו בסמוך לחבורת נערים יושבי קרנות, והנערים לא שמו לבם ולא קמו לכבוד הרבנים החשובים. נאנח רבי יעקב מליסא ואמר: "דור עקבתא דמשיחא!"

אמר לו הגאון רבי עקיבא איגר: "בדור עקבתא דמשיחא נשב אנו הזקנים על הספסל, ונערים אלו יעברו לידנו, וכאשר לא נקום לכבודם הם יינחנו ויגידו: "זוהי חוצפה של עקבתא דמשיחא"..."

פסיכולוג מפורסם הגיע אל מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א ובפיו שאלה: אחד המטופלים שלו, נער צעיר, סובל מבעיות רגשיות חמורות. הוא העריך שהגורם לבעיות אלה הוא התייחסותו המשפילה של אבי הנער אליו. "במקרים כאלה", אמר הפסיכולוג, "הטיפול המומלץ שלי הוא לומר לנער שיחשוב בליבו שאביו אדם שלילי ובעייתי, ולהתעלם מכל תכונה טובה שאולי קיימת אצלו. אם ינהג בדרך זו, טוענת הפסיכולוגיה, אמורה השפעתו השלילית של האב להתגמד". תשובתו של הרב הייתה, כמובן, שדרך זו אסורה על פי התורה, והרי היא נוגדת את המצווה מדאורייתא של כיבוד הורים. (עלינו לשבח)

יהודי פנה למרן הגאון הגדול הרב יצחק זילברשטיין שליט"א וביקש את עצתו. אביו, כך אמר, היה שואב תמיד הנאה מרובה מביצוע שליחויות עבור בית הכנסת שבו הוא מתפלל, וחיו סבבו סביב עניין זה. כעת, משהזדקן, לא יוכל עוד לנהוג במכונת ולמלא את המטלות הללו. הבן מודאג מכך וחושש שתהיה לכך השפעה שלילית על אביו.

הרב זילברשטיין פסק, שהבן חייב להסיע את אביו לשליחויות אלה. בצורה כזו אביו יתמלא שוב בחיות, והבן ירוויח את הזכויות העצומות של מצוות כיבוד הורים.

בישיבתו של הגאון רבי משה אריה פריינד זצ"ל גאב"ד ירושלים למדו שני אחים שאביהם התפרנס מעבודת הסבלות, והיה סוחב על גבו ארגזים של בקבוקי משקאות בימי שישי מהחנות אל בית הלוקחות שהזמינום. ברבות השנים קפצה עליו זקנה. וכוחו לא היה לו עוד. כשנודע לרבי משה אריה פריינד המצב, קרא לשני תלמידיו, אמר להם שהוא פותר אותם מלבוא לישיבה בערב שבת, וביקשם להילוות אל אביהם מידי יום שישי ולעזור לו בעבודתו הקשה.

השניים היססו תחילה וחששו שמא יגרום להם הדבר לכלימה. הן עליהם לשמוח על שמם הטוב, כי מי ירצה להשתדך עם בחור "סבל"? הגאב"ד לא קיבל את דבריהם, אלא הבטיחם כי אדרבה, דווקא בזכות מצוות כיבוד אב- יזכו לזיווגים הגונים. הם נענו לבקשת הרב, ולבסוף אכן זכו לשידוכים נכבדים למשפחות מיוחסות בישראל והקימו בתים לתפארה.

כלה בעלת תשובה נכנסה אל חדרו של מרן הגאון הרב שך זצ"ל וסיפרה בדמעות את סיפורה הכאוב:

לפני מספר שנים חזרה בתשובה, ובמשך כל התקופה הזו דחתה אותה אימה מעל פניה והרחיקה אותה בשתי ידיים. לפני זמן קצר באה בברית האירוסין, והחתונה אמורה להתקיים בקרוב. והיא תוהה האם עליה להזמין את אימה להשתתף בשמחתה- או להימנע מכך.

רבינו הקשיב בסבלנות לדבריה וענה: "למען האמת, בגלל עוונותינו כולנו מורחקים מהקב"ה, והלוואי שנזכה לשוב בתשובה שלימה כמו שצריך... אולם לגופו של עניין, עצתי היא שתיגשי עם החתן אל אימך ותזמיני אותה לחתונה משום כיבוד אם. עשי זאת גם אם את חוששת שהדבר יהיה כרוך בביזיונות!"

אותה בעלת תשובה צייתה באופן מלא להוראותיו של הרב, וראה זה פלא: לא זו בלבד ששום ביזיונות לא נגרמו כתוצאה מכך- אלא להיפך: האם שמחה עד מאוד בשמחתה, וכך יכלה הבת להיכנס שלווה ורגועה אל חופתה (שובו אליי).

רב הנסתר

מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com
או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לפרשת מטות מסעי

רבינו יונה מזהיר בספר היראה "ואל ידבר על מעשיהם בשום עניין" וזה אזהרה לילדים שלא לדבר בביקורת על הוריהם אפילו בינם ובין עצמם. (הלכות כיבוד הורים, ושננתם לבניך)

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

שלוש ארגון הורינו. האמת שמיום ששמעתי עליכם, תהיתי בליבי ממתי מצווה חשובה כמו מצוות כיבוד הורים צריכה ארגון? הלא גדלנו ב"ה על זכות לימוד וקיום התורה ומצוותיה. כי הם חיינו ואורך ימינו, ואיך יכול להיות שאנחנו כציבור ירא שמים ננטוש את אחד מעשרת הדברות?! אבל כנראה שטעיתי, אני מודה.

חזרתי עכשיו מחתונה של תלמידה יקרה שלי, שעשיתי מאמץ גדול להשתתף בה. סיפור החיים שלה מורכב, אמא שלה עברה ככל הנראה איזה שהוא תהליך אישי ונהייתה בלשון העם קצת "טיפוס" ומתנהגת מאז בצורה כביכול "מוזרה" בעיני אנשים, סוג של "מחנכת" את כולם ומעירה לכולם, אבל עדיין, זאת אמא שלה שאוהבת אותה ונתנה לה את חייה.

עמדתי שם בחתונה, ברגעים לפני החופה, ונדהמתי שיש שיח ודעות לכאן ולכאן מי לווה את הכלה לחופה, כאשר אמא שלה עומדת שם ודמה נשפך אל מול כולם, כשלא מניחים לה ללוות את ביתה היחידה לחופה!

אמרתי בליבי, ריבונו של עולם, כשעוברת מכונית בשכונה בשבת כולנו צועקים ומוחים - שבת! וכשאנו רואים רמיסת כבוד הורים שגם הוא מעשרת הדברות, אנו לא אמורים לזעוק ולמחות?! האמת שמהלם מוחלט, לא עשיתי כלום, אבל מיד כאשר חזרתי הביתה התיישבתי לכתוב לכם, ואני תורמת בל"ג סכום לחיזוק המצווה הזאת כי אני מרגישה שמהו בי נפגם. מה היה עלי לעשות? לקום ולמחות?

מעשה מההלם הגדול השתתקו כולם ולא העזו או חששו למחות, הרי מצוות תוכחה היא גם לאחר מכן, בדרך של ריצוי ובמיוחד לאנשים המשמשים מורי דרך לאותם צעירים, לעורר את הלב שלהם לנסות ולתקן את הפגיעה הגדולה.

לא צריך להסכים עם כל מה שאמא עושה כדי לכבד אותה, אבל לפגוע בה ולשפוך את דמה ברבים זה כמה וכמה דרגות חמורות בהרבה ואין לכך שום צידוק ושום היתר.

כל שנותר לנו הוא להביא את זעקתך כאן ברבים כלשונך וככתבך, ולהוסיף עוד שורה אחת: שאם אנחנו לא היינו שותקים על ניתוק נוראי בין הורים וילדים בהכוונת מטפלים ללא שום הוראת היתר הלכתי, אם לא היינו כציבור "מנרמלים" את התופעה, לא היינו מגיעים למצב שבת יכולה להלכין פניה של אמה ברבים וכולם ישתקו. אבל אשמים אנחנו!

שלוש לך. אנו עדים בתקופה האחרונה לנסיגה הולכת ומתמשכת בכבוד ההורים, במעמדם, ולפעמים זה מגיע עד כדי ביזויים בפרהסיה, שזה נורא ואיום! ויש כאן תמיהה גדולה, שהרי כל מי שהיה שם - מאוהבי הכלה והחתן ומשפחתם, היו צריכים לעורר אותם שהם לוקחים סיכון מאוד גדול של "ארור מקלה אביו ואימו" שלדעת כל הפוסקים ראשונים ואחרונים, מי שמבזה את הוריו ברבים נכנס בכלל זה רח"ל, ואיך לא רעדו וחששו מעונן גדול זה.

ובוודאי בשעת מעשה ראוי למחות, ואמנם לא כל מי שנוכח במקום חייב בכך אבל מי שדבריו נשמעים אצלם, ובמיוחד דמויות משמעותיות עבור הכלה ומשפחתה, שמן הסתם יקשיבו להם, מצווה בידם לנסות ולהשפיע לטובה. וכפי שמובא בפוסקים בהלכות מצוות תוכחה, בשעת מעשה ממש יש עניין של חילול ה' כשמישהו עושה עבירה בפרהסיה וכולם שותקים. וגם אם בשעת

תורת אמן

עיון והתבוננות

מדה טובה בכיבוד אב גדולה ממידת פורענות, ובכוחנו לבנות את בית המקדש עם כיבוד אב ואם!

שאם נתאמץ במצות כיבוד אב ואם, נוכל להביא לבניין בית המקדש בב"א. שאם מכבד את אביו ואימו אומר הקב"ה "כאילו דרתי ביניהם וכיבדוני".

ועוד מובא שם במדרש רבה, אמר רבי שמעון בן גמליאל, לא כיבד בריה את אבותיו כמו אני את אבותי, ומצאתי לעשו שכיבד את אביו יותר ממני. כיצד, אני הייתי משמש את אבי בכלים צואים וכשהייתי הולך לשוק, הייתי משלים אותם הכלים ולובש כלים נאים ויוצא בהם, אבל עשו לא היה עושה כן, אלא אותם כלים שהיה לובש ומשמש בהן את אביו, הן מעולים וכו' הא למדת שעשו היה זהיר בכבוד אבותיו.

אמר רבי יודן, כיון שבאו ישראל לעשות עמו מלחמה, הראהו הקב"ה למשה רבינו אותו הר שהאבות קבורים בו, אמר לו, משה, אמור להם לישראל - אין אתם יכולים להזדווג לו (למלחמה). **עד עכשיו מתבקש לו שכר הכיבוד שכיבד את אלו שקבורים בהר הזה**, מנין, ממה שקרינו בעניין "רב לכם סב את ההר הזה", ע"כ דברי המדרש.

על הפסוקים בפרשת השבוע רב לכם סב את ההר הזה פנו לכם צפנה, אל תתגרו בם כי לא אתן לכם מארצם עד מדרך פך רגל כי ירשה לעשו נתתי את הר שער. מובא במדרש רבה 'רב לכם סב', מהו סב את ההר, אמר ר' חנינא **הרבה סיבב עשיו את הורו זה, זה אביו שהיה זקוק לו להאכילו. ולכן אמר הקב"ה "כי ירושה לעשו נתתי את הר שער"** וכפי שהבאנו מתרגום יונתן בן עוזיאל "בגין יקרא דעביד לאביו", בזכות הכבוד שעשה לאביו.

ועוין בבעל הטורים בפסוק ב' שכתב וזה לשונו: רב לכם "סב", תגין על הס' (דגש) לפי שכיבד את אביו **שהיה בן ס' בלדת אותו, ולכן עתיד להחריב את בית המקדש שהוא ס' אמות**. ובפסוק ה' כתב בעל הטורים וזה לשונו: **ירושה לעשו**, בגימטריא **בשביל מצות כיבוד**.

וכתב ע"ז הגה"צ רבי גדליה אייזמן זצוק"ל, ב"גדולי המוסר", שאם רואים את כוחו העצום של עשו להחריב את בית המקדש בזכות כיבוד אב ואם, **על אחת כמה וכמה מדה טובה מרובה**

זכות אבות / הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א

כל יהודי הוא אפוא היורש של אלפי תכונות אופי נאצלות שהטמינו האבות הקדושים בנפשם, בעמל וביגיעה שאין לתארם. האבות הקדושים שלנו, אברהם, יצחק ויעקב, היו אלו שביגיעתם הרוחנית הניחו את יסודות האומה. הם עיצבו את מתכונתה והעניקו לה יציבות באופן שתוכל לעמוד כחומה בצורה מול כל המשברים. אבותינו הם הצור, סלע התשתית, שעליו נבנה הבניין האדיר של עם ישראל.

אבל כל זה אם מחזיק הוא בדרך אבותיו ומכריז על עצמו שהוא המשך שלהם, אבל כאשר מתנתק הוא מדרכם ומחותם הנפש שהטביעו בשורש נפשו, או אז איך יכול הוא להיות זכות אבות תמה, וזה הביאור במה שמוזכר בחז"ל שהיו דורות שזכות אבות תמה, דהיינו, שלא החזיקו כראוי בדרך אבותיהם ולכן זכות אבות לא סייעתם.

ועל כך אנו מתפללים "זכור לנו חסדי אבות", שהקב"ה יראה בנו את הטבע האמיתי הפנימי שלנו, זה שהאבות הקדושים טבעו בנו, ולא יסתכל על התנהגותנו הרגעית. ויותר מכך, שתהיה לנו סייעתא דשמיא לדבוק בדרכיהם ולזכות במה שהנחילו לנו בנפשותינו, ועל ידי כך לזכות גם להיחשב כממשיכי דרכם הנושאים את זכותם.

וכך גם כל אחד באופן פרטי, נושא עימו את זכות אבותיו, זכות אביו ואימו. שכל עבודה שעשו, כל עבודת הנפש והרגל טוב, מעבירים הם את הכח הלאה לבניהם שיהיה זה כנכס צאן ברזל בנפשותיהם. וכל זה כאשר הוא מכבדם ומחזיק בדרכם, אבל אם מתנתק הוא משרשיו, איך יוכל הוא לבקש להיות זכות אבות?

פיוט "יום ליבשה" של רבי יהודה הלוי, נחתם במילים בגלל אבות תושביע בנים ותביא גאלה לבני בניהם. הרעיון הזה של חסדי אבות, פותח את תפילת שמונה עשרה ומלווה אותנו רבות בתפילות ותחנונים. אנו גם מזכירים זכות אבות של ברית בין הבתרים, של "עקידת יצחק לזרעו ברחמים תזכור" וכו' כדי שהקדוש ברוך הוא יעזור לנו בזכות: "יחד לב וגל אבן מפי באר מים, בעבורו אל תמנע מים" (תפילת הגשם).

לכאורה קשה: אם אנו בפני עצמנו ראויים לחסד מאת הקב"ה, הרי הקב"ה ודאי לא ימנע זאת מאיתנו. ואם הרשענו, ואין הדבר מגיע לנו, כיצד נבקש זאת בזכות האבות? וכי הקב"ה יטה את המשפט חס ושלוש רק בגלל שאנו בניו של אהוביו?

ועוד קשה: כתוב בחז"ל¹ שהיו דורות שבהם תמה זכות אבות. במה תלוי הדבר אם זכות האבות תעמוד לנו אם לא? האם הדבר מותנה במרחק השנים שבינינו ובנים? אם כן, כיצד יתכן שבדורות שלאחר מכן שבה זכות האבות?

הגאון הצדיק רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל במכתב מאליו, מביא את דברי ה'נפש החיים': "מתהלך בתומו צדיק אשרי בניו אחריו" (משלי כ', ז') "כי כמה מידות שהצדיק טרח ויגע להשיגם, לבניו אחריו המה כטבע מוטבע, ובקצת יגיעה יגיעו לזה. כמו שנראה בחוש שרבים מעמי הארץ שביהודים מוסרים את עצמם על קידוש השם, והוא מוטבע בנו מאברהם אבינו, שמסר נפשו לאור כשדים על אמונתו".

מה נפלא הוא כוח מסירות הנפש בעד רוחניות, בעד השם, בעד דברים שהיצר מנוגד להם! איך אפשר שאדם פשוט, שלא הגיע עוד למדרגות רמות, ימסור נפשו, וגם יקל לו הדבר הזה? אלא ירושה היא לו מאברהם אבינו!

"מי יודע פשר דבר עד כמה הדברים מגיעים, הלוא נפלא הוא הפלא ופלא. מאין להם לישראל הכוח הזה, לעמוד למעלה מכל ריבוי צרותיהם, ולא להתייאש כלל רק לקוות, הלא זו היא רק ירושת אבות מאבותינו הקדושים שקבלו הכל באהבה" (שם). זכות אבות היא למעשה זכות האבות. ההישגים הרוחניים המזוכים שהשיגו האבות בימי חלדם. הישגים כבירים אלו לא נעלמו מין העולם עם הסתלקותם של האבות מארץ החיים. הם נודדים הלאה אל הדור הבא ונותנים לכל אחד מצאצאי האבות הקדושים את היכולת להגיע להישגים רוחניים עצומים.

¹ שבת כ"ה.

היו שותפים עמנו בהוצאות המרובות של הוצאת גיליון זה

וזכו בכל הברכות האמורות בתורה במצווה יקרה זו.
אפשרויות הנצחה לע"נ ולרפ"ש
ולכל ענייני ברכה והצלחה.

פנו עכשיו >

כתבו לנו בכתובת: horeinuorg@gmail.com
או בנדרים פלוס, ולציון להוצאות הגיליון השבועי.

לעילוי נשמת

מנחם מנדל בן יהושע דב

לרפואה שלמה

אסתר בת הענשא מרים

לזרע של קיימא

מרדכי בן חנה
מרים בת רבקה

לדיווג

יעקב בן רחל

להצלחה וס"ד

נחמה בת חנה שרה

הורינו
הורינו מן הלב

יו"ל ע"י ארגון הורינו לחיזוק מצוות כיבוד אב ואם
בנשיאות מרן הגה"צ רבי אורי וייסבלום שליט"א ובהכוונת גדולי ישראל
ע"ר 580780617 | רח' יוסלה רוזנבלט 2 ירושלים.

תרומות יתקבלו בברכה. אפשרויות הנצחה בעלון ובכלל פעולות הארגון לע"נ הוריקם או יקיריכם ולזכות פרנסה והצלחה, זש"ק ודיווג - למען ייטב לך!

לקבלת גיליון הורינו השבועי במייל כתבו לנו **"צרפו אותי"** לכתובת המייל, וכן לפניות בנושאי תוכן, פתרון חידת 'רב הנסתר' ולפרסום סיפורים אישיים
בנושאי כיבוד הורים: horeinuorg@gmail.com או בפקס: 077-6021640 | Zelle: dedications@horeinu.org

עלון חודשי לבני תורה הספרדים המקורבים לאורו הגדול של מוהר"ן מברסלב זיע"א

גליון טז • אב תשפ"ה

הרה"ח ר' יוסף נחמן לוי שליט"א מרבני הארגון
מחבר סדרת הספרים 'מטעמים' על התורה והמועדים

דיבורי דעת ולב ממועקי מעיינותיו הנפלאים של הנחל גובע

לב העולם

סודן של הנעליים

מלב אל לב

בא נפתח את זה

מעשה ב'שומשים'

קוראים יקרים וחשובים:

התחדשנו.

ב"ה מדור רענן וטרי ירד לעולם.

שמו בישראל: 'מלב אל לב'.

כאן נוכל לשוחח בזרימה טבעית, על החיים ועל הטוב, על המעברים ועל ההסתרות. כמה שיותר ברור ומובן, כמה שיותר פשוט וקליל.

ובכן, העלון הנוכחי מודפס בס"ד ומחולק טיפין טיפין בימים שלפני תשעה באב, אולם הפריסה האדירה שלו תימשך ע"י המפיצים היקרים עד סוף חודש אב ועד בכלל (ואולי כאן המקום להעלותם על נס, לשבחם ולפארם, על פעולתם השקטה, האמיצה והעיקשת שלא על מנת לקבל פרס). כך שיש כאן קצת בעיה עקרונית:

לכתוב רעיון על 'חורבן הבית', נראה לי לא אוהן כלפי הקוראים שיענינו בעלון בחוף הכינרת בשיא קיום מצוות "ונפשית". ולעומת זאת, לכתוב כעת, לאחר ר"ח אב בואכה היום המר והנמהר, יום תשעה באב - על בין הזמנים, טיולים ושאר הנאות, גם לא מתאים.

בקיצור, הסתבכתי.

לכן על מנת להיחלץ בצורה מיטבית מהפלונטר, הבנתי שצריך לצאת מהקופסה ולכתוב על עניין שלישי, כזה שבכלל אין לו זמן ותאריך ספציפי.

תרשו לי, חברים אהובים, לבחור את הנושא החשוב הבא: הטמפרטורה הרובצת עלינו בשבועות האחרונים.

השרב הזה,

החום המהביל הזה,

אי אפשר להתעלם ממנו. אנו נמצאים כבר עמוק בתוככי "שלהי דקייטא" שהגמרא אומרת עליהם שהם קשים מכל הקיץ כולו.

פעם שח בפניי יהודי מתוק ואמר לי: 'אתה רואה את הילדים מתקוטטים ביניהם? אתה רואה את חוסר' ①

משפיעות הנעלים הללו על ההרגשה הכללית של האדם בצורה כל כך כובשת?

כמו בכל דבר ועניין, לכל רובד חיצוני יש גם ממד פנימי ועמוק יותר. גם לנעליים.

מובא בספרי המקובלים, שבעולמות העליונים יש לכל עולם: ראש. תוך. וסוף. העולמות עומדים בצורה כזאת של השתלשלות. כלומר: כל עולם מסיים את 'הרגלים' שלו מעל הראש של העולם שתחתיו.

עוד מובא, שהסטרא אחרא אין לה שום כוח מעצמה חס ושלום, וגם היא מקבלת את חיותה מהשם יתברך, רק שהיא מקבלת - בצמצום גדול, במינימום המוכרח, בכדי שתוכל למלא את תפקידה בעולם עד ביאת המשיח. את החיות המינימאלית הזאת, היא יונקת תמיד מהרגליים של העולמות, שהם בעצם המקום הנמוך ביותר בכל עולם.

"הני ברכי דשלהי"

היסוד הזה רמוז בדברי רבותינו שאמרו (ברכות ו ע"א) "הני ברכי דשלהי - מנייהו". פירוש: הברכיים של תלמידי החכמים - מתעייפות, מחמת המזיקין וכל מיני מרעין בישין. כי באמת כוח יניקת החיות של כוחות הטמאה מגיע מה'רגלים' של הקדושה.

הגילוי הזה, שופך אור על תפקידן של הנעליים. הנעליים נועדו לשמור על הרגליים. ולא לחינם זכו הנעליים שיתקנו עליהן ברכה מיוחדת: "שעשה לי כל צרכי" (על פי שלחן ערוך ארח חיים מו, א), כי באמת יש בשמירה הגשמית הזו - רמז גם לשמירה רוחנית יותר, שמירה מההתעסקות עם כוח השטן, ובשביל להשיג את השמירה הזאת באמת כדאי לו לאדם למכור את כל אשר לו, וכפי שהובא בגמרא.

זו הסיבה שכאשר האדם יחף - הוא ירגיש מיד רפיון וחולשה, כעת אין לו שמירה מכוחות הטמאה, וממילא אין לו תעוזה להילחם.

ומה קורה כאשר נכנסים להר הבית? כאן לא צריכים נעליים. כאן אין דריסת רגל לשטן ולכל הפמליה שלו. גם בהר סיני, כאשר נגלה הש"ת למשה בסנה, הוא מצווה על משה להסיר את הנעליים, כי במעמד שכזה - השמירה הגשמית ואפילו הרוחנית - מיותרת ומכבידה.

② חליצת המנעל בהר הבית תואמת להפליא לחליצת

אחד ממנהגי האבלות בתשעה באב הוא האיסור לנעול נעליים. והטעם: מפני שאנו נדמים לאבל ומנודה שמחויבים לחלוץ את מנעליהם.

אם נתור מעט במקורות חז"ל אחר סוגיית הנעליים וחליצתם, נפגוש אותן שוב בהקשרים שונים: בבית המקדש היו גם כן חולצים נעליים - "לא יכנס להר הבית במקלו ובמנעלו" (ברכות פ"ט, משנה ה). גם כאשר נפגש משה רבינו לראשונה עם בורא העולם במעמד הסנה, נאמר לו - "של נעליך מעל רגליך, כי המקום אשר אתה עומד עליו - אדמת קדש הוא" (שמות ג, ה).

וכאן כדאי לשאול: האם יש קשר בין חליצת המנעלים של האבל והמנוחה לחליצת המנעלים בבית המקדש?

ובכלל, מה טיבה של חליצה זו? ובמילים ברורות יותר: מי אתן נעליים, קודש או חולין, חיסרון או שלמות?

בכדי להיכנס במקצת לפנימיות העניינים, נצטרך לתור אחר ההתבטאויות של חכמינו אודות הנעליים. נצטט אחדות מהן. מוכרי הנעלים בוודאי ייהנו מכך...

מדרסים, כאבי גב ומה שביניהם

חכמינו הקדושים אומרים: "לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו ויקח מנעלים רגליים" (על פי מסכת פסחים קיב ע"א, עין שם ברש"י). זאת אומרת: הנעליים שעל רגלי האדם אינן מייצגות נוחות, ובודאי לא מותרות. נעליים הן הבסיס שעליו נשען כל הגוף. רופאים רבים טוענים כיום כי כאבי גב או מותניים יכולים לחלוף לחלוטין באמצעות מדרסים נכונים ומתאימים.

הנעליים מוזכרות גם בהקשר מעניין סביב הגעתם של עולי הרגלים לבית המקדש. שלמה המלך מתבטא: "מה יפו פעמיך בנעלים" (שיר השירים ז, ב), ופירושו הוא (על פי המצודות שם): מה יתייפו רגליך כאשר הם בתוך המנעלים, כאשר הנמשל רומז על עם ישראל העולים לרגל בשלשת הרגלים (על פי סוכה מט ע"ב).

אם ננסה להתבונן בהשפעה של הנעליים על ההרגשה של הנועל אותן, נגלה שהן נותנות לאדם תחושה של חוזק ועוצמה, מבלי שאפילו ישים לב לכך. כאשר האדם יחף, הוא מיד חש הרגשה של אפסיות וחולשה (על פי ישעיה ה, כז). לנו רק נשאר להבין וללמוד - כיצד ומדוע

לשמיעת שיעורים נפלאים הנמסרים בשפה ברורה ושווה לכל נפש, וכן לעשיית מבחנים, התקשר:

04.6277313

(חדי רבי שמעון) סימן ס"א - ליקוטי מוהר"ן - סימן ס"א

רוצה להרגיש טעם גן עדן, ביום-יום הרגיל והשגורתי שלך?

מוזמן להצטרף לאלפי לומדי התורה הזמנית בעין בספה"ק ליקוטי מוהר"ן - סימן ס"א

מה זה ש בקו אנדלך?

הכנס ההיסטורי בירושלים: להאזנה מלאה לכל הדרשות והשיחות בכנס האדיר בירושלים לכלל חברי חבורות הבחורים, הקישו 3 בתפריט הראשי.

שדרוג: שכלולים ושדרוגים מיוחדים נעשו לאחרונה, בשלוחה מספר 2. הכנסו ותבינו.

עמוד היומי: עם התחלת לימוד עמוד היומי בספה"ק ליקוטי מוהר"ן לשנה הקרובה, יימשך בס"ד השיעור המיוחד מפי הרה"ח ר' רחמים נמני שליט"א. דבר דבור על אופניו, בנעימות ובצחות. השיעור נמסר בכל יום.

אומן ר"ה: כל העדכונים על אומן ר"ה התשפ"ו, פרטים על מתחם השינה של אנדלך, היכל הסעודות, שיעורים ודרשות בימי ר"ה. הכנסו לשלוחה 8 בתפריט הראשי.

הילולא דצדיקא: ניתן לשמוע את כל הראיונות סביב הילולות הצדיקים לפי חודשי השנה, בשלוחה 2 בתפריט הראשי, ולאחר מכן 1.3

02-313-7556

מעורר השידוכים מבית אנדלך

הננו להודיע לכלל משפחות האברכים הע"י כי ארגון אנדלך מפעיל מערך שידוכים ע"י שדכנית ותיקה ומנוסה העוסקת בהתאמת שידוכים לציבור בני התורה הספרדים המקורבים לאורו של מוהר"ן מברסלב זצ"ל

לרישום ובירורים: 0327140321

אברך / בחור יקר!
מבקש פנימיות? מחפש קרבת ה'?
מקומך איתנו!
ליצירת קשר והתחברות לחבורות בפריסה ארצית, פנה כבר היום לראשי מערך החבורות

לבחורים:

הר"ר יוסף חיים אבאי שליט"א
0533135370

לאברכים:

הר"ר יצחק אנקווה שליט"א
0548421293

**ליצירת קשר
עם מזכירות אנדלך:**
052-714-0454

לקבלת העלון באימייל,
יש לשלוח בקשה לכתובת:
agadelha148@gmail.com

מלב אל לב

הסבלנות שיש בתור במכולת? אתה מרגיש את האווירה המתוחה בבית, בין איש לאשתו, בין ההורים לילדיהם? הכל מגיע מעומס החום. האמת שעד היום לא הבנת לגמרי אם הוא התכוון ברצינות או בהלצה.

אולם כמדומה שהקביעה הזו כשלעצמה, מביאה בכניפה תפיסה מעניינת על החיים. קורה לפעמים שאנו נחשפים לחלק פחות נעים בן-אדם שמולנו, אפשר מיד להביט בו בעין רעה של ריחוק ואפשר גם אחרת. לפעמים צריכים קצת יצירתיות, קצת חשיבה שוברת שיגרה, וכבר כל ההסתכלות משתנה לטובה ולברכה. במקום לחשוב רעות על היהודי הכועס מולי, להבין שיש לו לב רחמן ושווה בסך הכל החום והשרב שמכים בנו ללא רחם... העיקר לחשוב מתוך גדלות, להבין שלא הכל שחור ולכן כן, בחיים הצבעוניים האלו.

האמת שהשורות האלו נכתבו בסמיכות לשב"ק, ניסיתי להגיע לסיום אבל הרגשתי שחסר משהו. לא התעקשתי והשאירתי את המדור פתוח למוצאי שבת. אולי בשביל שאוכל לשתף אתכם באנקדוטה מסוימת שהתרחשה מולי בעת רעוא דרעווין.

ישבתי באחד מבתי המדרשות של חסידי ברסלב בא"י. הציבור התאסף וסעודה שלישית החלה. לידי התיישב יהודי יקר, בירך המוציא לחם מן הארץ והחל לאכול את הכזית הראשון. משהו היה משונה באכילה שלו, הוא הוציא בדקדוק גדול את השכבה החיצונית של הלחמנייה. הוא לא סתם הוציא, אלא ממש שקע בתכנון, בביצוע ובהפקה. ואני שהכרתי אותו כאדם רציני, לא ידעתי מה היה לו... ולזול קטן החל לטפס בתוך חדרי לבי: "מה קורה אתו, אז נניח שהוא לא אוהב את ה'קשה' של הלחם, אז מה קרה, עד כדי כך...?". ניסיתי לדון אותו לכף זכות אבל לא ממש מצאתי כיוון הגיוני.

המשכתי לדבר אתו עד שפתאום אמר לי מעצמו: אתה יודע, לאחרונה גילו לי שאני ממש רגיש לשומשום, כל גרגיר כזה, ממש פוגע לי במערכת העיכול בצורה חסרת פרופורציה... (אני משאיר לכם להבין את הבושה שאחזה בי, אחרי הגילוי הזה).

צריך לסיים, חברים יקרים, אולם הרעיון די ברור. להבין שאנחנו לא מבינים. בקושי את עצמינו ובודאי לא את האחרים.

שלכם

העורך

לב העולם

המנעלים ביום הכיפורים. ביום כיפור אין שליטה לשטן, וכאשר אין שליטה לשטן - לא צריכים נעליים. ואם לא צריכים - אז זה מיותר ומפריע! ואכן הולכים יחפים לכתחילה.

חישוב מסלול מחדש

ומה קורה בתשעה באב? הפוך לגמרי ממה שאנו חווים ביום כיפור. האבל והמנדה חולץ את נעליו והפעם בכדי לבטא את עוצמת שליטת הסטרא אחרא עליו. כאשר נלקח אדם לבית עולמו הוא משאיר את קרוביו אבלים וחפויי ראש משום ששורה עליהם מדת הדין (על פי שבת קו ע"א). גם אדם שעבר נידי בוודאי שהתחזק באופן מסוים עם השטן וכוחות הס"א. אנשים כאלו צריכים לחלוץ נעליים.

חליצת הנעליים במצב הזה מעבירה לנו מסר נוקב מאוד: תפקחו את העיניים ותראו לאן התדרדרתם בהיסחפות אחר הס"א. השטן מלסס אתכם ויונק מכם חיות וכוח. הוא רובץ למרגלותיכם. תכירו במציאות הכואבת, על ידי מעשיכם הרעים גרמתם לעצמיכם להיות חשופים לכוחות הטמאה ואין לכם שמירה מספקת!

ההזדהות עם הבעיה מהווה את ההתחלה לפתרונה. אם נדע שאנחנו ללא שמירה, נוכל להתחיל להשקיע ברכישת נעליים (רוחניות כמובן), נחזק את הצריך חיזוק, נתקן את הפרצות שנפרצו במשך החיים, נפתח ב'חישוב מסלול מחדש' תוך כדי שימת לב לדברים שנראים קטנים, ובאמת משם כל כוחו של השטן להפיל אותנו ברשתו.

עם חשיבה כזאת, נוכל להתחיל להתכוון לימי אלול המשמשים ובאים. ימי חשבון הנפש ישמשו עבורנו בנייה מחודשת סביב הרגליים, עד שנתרומם ממדרגה למדרגה, וכאשר יגיע יום כיפור - כבר לא נצטרך נעליים!

(על פי לקוטי הלכות גטין ה"ד, י-יד)

למפרע אני מבין שבמשך שנה שלימה הייתי פשוט בא-ו-ו-ו-ו. בדיוק כמו יהודי רחוק שמגלה לראשונה את האור של התפילין

סיפור התקרבותו של האברך הגלובל הר"ר אליהו שליט"א מבוגרי ישיבת "ברית יעקב" - ירושלים

כפי שהזכרתי קודם, הייתה זו שנה שלימה של אורות אדירים. הלכתי ברחוב ולא הבנתי כיצד יתכן שהאברכים היקרים החולפים לצדי - לא יודעים מדרכו של רבי נחמן מברסלב... מן השמיים הרימו אותי גבוה, אבל אז הגיעה הנחיתה...

בכל מצב. יום בהיר אחד, הרגשתי שחשכו המאורות. כל ההתלהבות הגדולה נמוגה ופתאום נחתתי לחיים הרגילים והבישים. אני זוכר כיצד עלתה בלבי מחשבה שאומרת: 'אליהו, היה נחמד להיות ברסלב במשך שנה, עכשיו תחזור למציאות, אתה אברך רגיל בקהילה ליטאית. היית אומנם בתוך חלום מעניין, עכשיו, קדימה לשגרה הסטנדרטית של החיים. עברתי באותם ימים מין בירור עמוק מאוד עם עצמי. שאלתי את עצמי: האם אני רוצה רק האורות וההתלהבות מרבינו, או שיש כאן בקשה וחיפוש מצידי לתהליך פנימי ושקט אך חודר כליות ולב, אותו יכול רבי נחמן להעניק להולכים בדרכו.

לקח עוד זמן עד שאכן הפנמתי את מהותה הפנימית של תורת רבינו: להיות חיים מלאים בחיבור לה' בכל מצב ובכל זמן ותקופה. גם בזמנים של אור וגם בזמנים של הסתרה ואפילה. ואני תמיד עימך.

כיום אני חי בקהילה תורנית שאינה קשורה לברסלב מאף כיוון, לומד בכולל של הקהילה, שומר על קשר מצוין עם החברים אך בתוכי פנימה אני מקושר לרבי שהוא הלב של העולם. ודרך אגב, רק לאחרונה גיליתי על עוד 'יחידים' בתוך קהילתנו המפוארת שטועמים מאור תורתו של רבינו הקדוש. מי יודע אולי נזכה לפתוח אצלינו חבורה של אגדלך... אני שומע בקו התוכן של אגדלך על קיומם של החבורות הללו ברחבי הארץ ולבי מתרונן מקנאת סופרים.

סוף חודש אלול. מה אשיב לה'. אני מביט אל השנים שחלפו ואומר לעצמי: מי היה מאמין אי פעם שיהיה לי קשר כ"כ אדוק עם רבי נחמן מברסלב. לא רק אני, גם אשתי תחי' מוסיפה והולכת בשייכות שלה לענייניו של רבינו, הן בהסכמה שלה לנסיעה לאומן ר"ה וגם בלימוד העצות השייכות לה. בשנים האחרונות, כאשר הילדים גדלו וייצרו אתגר רציני סביב הישארותה של אשתי בר"ה בלעדיי, הגברתי עוד יותר את התפילות והבקשות לה'. חששתי מאוד שהיא לא תעמוד בקושי. לפני ר"ה אשתקד אפילו לא הרהבתי עוז לרכוש כרטיס טיסה. רק השקעתי בתפילה ותחינה לפני השי"ת שאזכה לקיים את ציוויי של רבינו, עד שלבסוף לקראת שלהי חודש אלול, אשתי מעצמה פנתה אליי ואמרה: כבר מאוחר, תזדרז לקנות כרטיס לרבינו, שלא נפסיד את כל הזכות הגדולה הזו... אשריי שראיתי בכך.

רוחני חדש ומיוחד במינו. מאז חיכיתי בכיליון עיניים לחיכוך נוסף עם תורת ברסלב. לא עברו הימים, ובאחת המקוואות הונחו לוחות שנה הנקראים 'לוח שנה - אור הצדיק'. מדובר בחוברת עבה, מהדורת כיס עם חיזוק יומי פיקנטי ומדויק מתורת רבי נחמן מברסלב, חיזוק המותאם לפי התאריך, ענייני שבת בשבת, ענייני חג בחג, דבר דבור על אופניו.

תמימות. החוברת הזו הפכה אותי אט אט לתלמיד מובהק של רבי נחמן מברסלב. הרגשתי כיצד השורות הללו נכתבו בדיוק עבורי, למרות שלא הבנתי מיד את

לפני ראש השנה אשתקד אפילו לא הרהבתי עוז לרכוש כרטיס טיסה

כל המושגים. אמנם חלק מהמילים היו זרות לי, אבל היות שלא הייתה בתוכי מעולם התנגדות ממשית לברסלב, כמו רובם הגדול והמכריע של בני עדות המזרח שחונכנו מאז ומעולם לתמימות ואמונת חכמים פשוטה וזכה, לכן הצלחתי להמשיך הלאה ולספוג בתוכי את כל האוצרות הללו, כמעט מבלי שיצוצו בתוכי קושיות והתחכמויות.

אורות. למפרע אני מבין שבמשך שנה שלימה הייתי פשוט בא-ו-ו-ו-ו-ו. בדיוק כמו יהודי רחוק שמגלה לראשונה את האור של התפילין ולימוד התורה. הרגשתי כזו קרבה מרגשת לה' שאני יכול היום רק להתגעגע למה שחשתי באותה שנה. אני כ"כ מודה להקב"ה שבזמני הגילוי האלו, עסקתי בחיפוש העצות ובלימוד הספרים ליקוטי מוהר"ן, חיי מוהר"ן, שיחות הר"ן, השתפכות הנפש, משיבת נפש ועוד ועוד, ולא חשתי צורך להתווכח ולהבין בכל דבר מי צודק ומי טועה. עסקתי בתוכן הכתוב והיה לי למשיב נפש.

נחיתה. לאחר שעברתי על כל הספרים שהזכרתי, הגעתי לנקודה אולי הכי משמעותית בחיי: לימוד קבוע בספרי "ליקוטי הלכות" של רבי נתן. התחלתי את ההלכה הראשונה ואת זאת שאחריה והבנתי בעצם שהקב"ה נמצא בכל דבר שאני עושה: בבית, ברחוב, בבית מרקחת, ובהכנת ארוחת ערב לילדים. לא רק בבית המדרש אלא גם בתוך החיים הפשוטים ביותר.

החיים זרמו. נולדתי באחת מערי הצפון. עיר שיש בה קהילות חרדיות רבות לצד תושבים מהציבור הכללי. חונכתי בת"ת מצוין של החינוך העצמאי, ובהיותי בר מצווה נכנסתי לישיבה מצוינת בטבריה. זכיתי לשלוש שנים נפלאות ומשם עליתי לישיבה המפורסמת - 'ברית יעקב' בשכונת בית וגן בירושלים, בראשות האחים הגאונים הגר"י והגר"ש טולידנו שליט"א. השנים הללו צרובות היטב בלבבי פנימה. היו אלה שנים של שקיעות בתורה וסייעתא דשמיא מרובה. לכאורה נתוני חיי המעולים - לא היו אמורים להוביל אותי להתעניינות בברסלב וברבי נחמן, אולם מן השמיים ריחמו עליי ובמתנת חנם זכיתי להתקרב לאורו הצח והנעים של רבינו הק', אך כל נקדים את המאוחר.

בשלב מסוים זכיתי לבוא בברית הנישואין, התחתנת בשעה טובה, וחזרתי להתגורר בצפון הארץ בקרבת מקום להורי. עברו מספר שנים, נולדו לנו כבר כמה ילדים ב"ה ובסך הכל החיים זרמו בצורה סבירה ורגילה. ערב פסח אחד, מספר ימים לפני התקדש החג, תוך כדי הלחץ והניסיונות של הימים המתוחים הללו, הרגשתי לפתע חולשה גדולה בנפש. הניקיונות הרבים, ההוצאות המרובות, יחד עם הטיפול וההשגחה הרצופה על הילדים בבית, הביאו אותי לתשישות מסוימת ולכן חיפשתי לעצמי פינה שקטה, שם אוכל לסדר מעט את המחשבות, להירגע, להוריד את הטורים של הכעס והלחץ ולחזור שוב לעבודות הבית. נכנסתי לבית המדרש הראשון שנקרה בדרכי, התיישבתי וחיפשתי חומר מעניין לקריאה.

הלכות תפילין. על השולחן הייתה מונחת החוברת השבועית 'מסילות אל הנפש' של הרב ישראל אברג'ל, הרמתי והתחלתי לקרוא. היו שם סיפורים מיוחדים וגם וורטים חזקים, אך מעל הכל צדה עיני באחד העמודים - ציטוט עוצמתי ביותר מהספר "ליקוטי הלכות", היה זה קטע קצר מהלכות תפילין שם מדבר רבי נתן (שלא ממש ידעתי אודותיו) על הסוד העצום של הירידה תכלית העליה וכיצד מוכרחים לעבור ולהיכנס אל הירידה על מנת להביא את הנשמה למקום מרומם יותר של קרבת אלוקים. יתכן שישנם ספרים נוספים שמדברים סביב הסוגיא הזו, אולם הרגשתי שכאן אני עובר חוויה לבבית מטלטלת ולא רק הרגש ותענוג שיכלי.

לוח שנה. באותם רגעים, הרגשתי מין אהבה עצומה להשי"ת ואמרתי לעצמי: מעניין מה עובר עלי כעת? מאיפה נחתו עליי ההרגשות המיוחדות הללו? אני רוצה עוד מהן. חזרתי הבייתה והרגשתי שנחשפתי לעולם

גם לך יש סיפור התקרבות מופלא עם מסר מעצים ומתוק?
הינך מוזמן ליצור קשר ב'קו אגדלך' 02-343-7556 שלוחה 7 וזכות רביה"ק תעמוד לך בזה ובבא

מאמר עשירי בסדרה

יש אולי אנשים שיש להם כישרון ביטוי לעמוד ולדבר עם ה', אבל מה יעשה אדם שלא יודע להתבטא כמו שצריך?

כדי לדבר עם בורא עולם לא צריך יכולת ביטוי מיוחדת. כמו שאבא לא מצפה מהילד הקטן שלו שיתנסח בבהירות וברהיטות, גם הקדוש ברוך הוא רוצה לשמוע אותנו גם מתוך בלבול וחוסר דיוק ושמה בכל מילה שלנו, ממש כמו שאבא שמח בכל צפצוף שהילד הקטן שלו משמיע.

מה שיקר בעיני ה' איננה יכולת הביטוי של האדם ובכמה מילים יפות או נמלצות הוא יודע להשתמש. מה שחשוב בעיני ה' הוא רק - בכמה אמת ובכמה כנות האדם מדבר לפניו.

וגם אם קשה לו לדבר אמת או שאינו יודע מה האמת, את זה בעצמו יאמר לפני השם ויבקש על זה: "ריבוננו של עולם, אני בכלל לא יודע מה קורה

איתי ומה אני אמור לעשות. אני לא יודע בכלל מי אני ומה התפקיד שלי בעולם ואיך להתמודד עם מה שעובר עלי. יש כל כך הרבה רעיונות ועצות ודרכים שאני שומע ולומד, אבל אני בכלל לא מבין איפה אני בכל הסיפור הזה. מה אמת ומה שקר? מה מתאים לי ומה לא מתאים לי? אבל אני מבקש ממך השם, שתאיר את עיני."

אמת אין פירושה להעמיד פני צדיק או להצטעצע במילים גדולות ונכבדות. לא צריך לנסות להרשים את ה', הוא הרי יודע את האמת. כן צריך לנסות לומר באמת מה אני חושב ומה אני מרגיש, מה כואב לי ומה משמח אותי. לתאר בצורה הכי כנה ומפורטת ובמילים הכי פשוטות מה עובר עלי, גם במעשים, גם במוח וגם בלב.

וכך מוסיף ומבאר עניין זה רבי נתן במכתביו לבנו ("עלים לתרופה" מכתב י"ז): "כי יש דיבורי אמת לדבר לפני המקום ברוך הוא בכל יום תמיד, איך שעובר על האדם, בין בעלייה, בין בירידה, בין בטיבו (בטוב) בין בעקו (בצרה) חס ושלום. והרגל עצמך לילך עם התורה הזאת, שתמשיך עצמך רק אל האמת ותביט תמיד על האמת לאמיתו, ותראה להוציא הדיבור מפיו באמת תמיד, ואז יאיר לך אור ה' יתברך בכל מקום אשר אתה שם בכל עת, ותראה הפתחים לצאת מחושך לאור גדול, ותוכל לזכור בהשם יתברך תמיד, כי הוא יתברך נמצא בכל עת ובכל מקום ובכל אדם, באיזה מדרגה שהוא.

ולמען ה' שלא יהיה דברים האלו ישנים אצלך, חס ושלום, מחמת שנדמה לך שאתה יודע אותם מכבר, כי באמת עדיין לא התחלת לידע עד היכן מגיעים דברים אלה. והעיקר לקיימם בפשיטות באמת ושיהיה בעיניך בכל יום כחדשים, ובפרט שדברים אלו מתחדשים לבקרים בכל יום מחדש".

מה לעשות כשלא מוצאים מילים?

לא צריך לדבר בכוח ולא צריך למלא את ההתבודדות בשיחה רצופה.

כמו בכל שיחה ותקשורת בין בני אדם כך זה גם מול הקדוש ברוך הוא. כשמונהלים שיחה לא רק מדברים. גם שותקים, גם חושבים, גם מקשיבים.

דבר נוסף - לפעמים מה שבאמת אנחנו רוצים לדבר עליו, שנוגע לליבנו כעת, לא נמצא במודעות. כשאנחנו מנסים לדבר על מה "שצריך" ולא על מה שנוגע לנו כרגע, הלב נסגר וביחד אתו נסגר גם הפה. זהו איתות פנימי לעצור, לשתוק ולהתבונן פנימה במחשבות וברגשות שלנו, עד שיצוף ויעלה לתודעה הדבר שנוגע לליבנו כעת. ברגע הזה הלב יפתח, ואיתו יפתח גם הפה ומילים ימצאו בקלות ויאמרו בקלות (תהליך כזה יכול לקרות בהתבודדות אחת פעמים רבות. גם אם פעם אחת נפתחים הלב והפה, יתכן שהם יסגרו שוב ושוב, וצריך לשתוק ולהמתין לחיבור).

מה לעשות כשהדברים חוזרים על עצמם ומשעממים? אולי זה משעמם גם אותי?

כשדברים חוזרים על עצמם ומשעממים זה סימן שצריך לעצור. לעבור להתבוננות פנימה ולחפש ערוצי תקשורת חדשים, או מילים חדשות. לנסות להתחדש.

אפילו אם נמשיך לדבר על אותו נושא, אם נדבר עליו מזווית אחרת או בסגנון אחר, יכול להיות שגם הלב יחזור ויתחבר למילים וזה יפסיק לשעמם.

לגבי השאלה: "אולי זה משעמם אותי"? אנחנו אף פעם לא משעממים את הקדוש ברוך הוא. הוא מקשיב עמוקות לכל מילה שלנו ומייחל תמיד לשמוע את קולנו. נאמר מה שנאמר, עצם העובדה שאנחנו פונים אליו היא יצירת קשר בינינו, וזה הרי מה שהשם רוצה.

לפעמים הבעיות שלי כל כך מעמיסות עלי ומצערות אותי, שאני לא מסוגל להתעסק איתן גם בהתבודדות ואני פשוט לא מתבודד, מה עושים?

לא חייבים לדבר בהתבודדות דווקא על בעיות וצרות. אם זה מעמיס מדי עדיף לדבר על נושאים אחרים לגמרי ולהסיח את הדעת מהקושי. זה לא אומר שאנחנו לא לוקחים אחריות, זה אומר שאנחנו רגישים לעצמנו ולמצב שלנו. לפעמים יגיע זמן אחר ומתאים יותר לפרט את הקושי ולהתבודד עליו, ולפעמים דברים יפתרו בחסדי שמים גם בלי שהתעמקנו בהם, רק משום שהגיע העת והתבטלה הגזירה בשמיים.

אם אדם עמוס בטרדות ובמתח, במקרה כזה עדיף ללכת בהתבודדות למחוזות אחרים ו"להתאוורר" מהקשיים. למשל: לדבר על דברים אחרים לגמרי, לשיר שירים, להודות, להיזכר בדברים יפים שראיתי, להיזכר בדברים משמעותיים שקרו לי, להתפלל ולבקש על אנשים אחרים. בצורה כזאת ההתבודדות תהווה מפלט מהיום יום העמוס, מעיין תזכורת לקיומם של עולמות אחרים ושל מצבי נפש אחרים, מוארים יותר. מתוך מצבי נפש אלו אפשר יהיה לחזור, בזמן מתאים יותר, ולטפל בבעיות היום יום.

יתירה מזו, לפעמים יש עניין לכתחילה להסיח את הדעת מדברים שמעיקים עלינו ולא להתמקד בהם אפילו בתפילה.

שכר שבת

ב. נחלקו הראשונים האם מותר לקבל שכר עבור מצווה - כגון ששוכר חזנים להתפלל בשבת או בעל קורא שקורא רק בשבת או דרשן, שלדעת המרדכי בשם רבנו ברוך והטור - אסור לקחת על זה שכר, אולם לדעת רבנו שמואל הדבר מותר - שבמקום מצווה לא גזרו חכמים. ומרן בש"ע (סימן שו סעיף ה) פסק בזה"ל - אסור לשכור חזנים להתפלל בשבת ויש מי שמתיר. ע"כ. וא"כ לפי הכלל המסור בידינו, ש'סתם ויש - הלכה כסתם' - אסור לקבל שכר שבת אף על מצווה.

אולם מרן עצמו בסימן תקפה ס"ה כתב שמי שמקבל שכר עבור תפילה בשבת אינו רואה סימן ברכה (עיין הסבר לזה במשנ"ב סימן רנא ס"ק ב) - וא"כ משמע שרק אינו רואה סימן ברכה, אבל איסורא ליכא. ולכן כתבו הפוסקים (עיין במשנ"ב ס"ק כד שכתב שכן המנהג ובשו"ת יבי"א ח"ה סימן כ"ה) שמרן ס"ל להתיר מצד הדין לקבל שכר שבת עבור מצווה דלא כמו שכתב לאסור בסימן שו, ולכן להלכה מותר לקבל שכר שבת אם שכרו לצורך מצווה. ואם משתמש בכסף זה לצורך האכלת בני ביתו, כתב בספר מאורי אור (הובא בפ"ת עמ' קצז הערה 83) שאין בזה מה שאמרו שאינו רואה סימן ברכה. והרצוה לצאת מכל חשש יקח שכר שבת אף של מצווה בהבלעה, ובזה לא אמרין שאינו רואה סימן ברכה.

ג. כתב מרן הש"ע (סימן רמו סעיף א) - מותר להשאיל או להשכיר כליו לאינו יהודי ואע"פ שהוא עושה בהם מלאכה בשבת. ויש אומרים שכלים שעושים בהם מלאכה כגון מחרשה וכיוצא בה אסור להשכיר לאינו יהודי בערב שבת. וביום חמישי מותר להשכיר לו ובלבד שלא יטול שכר שבת אלא בהבלעה - כגון שישכיר לו לחודש או לשבוע. ע"כ. מבואר מדברי מרן שמותר להשכיר כליו לגוי ואפילו שיהודי מרוויח מזה שכר. וכתב במשנ"ב ס"ק א שרק אם זה בהבלעה הדבר מותר, אבל שלא בהבלעה אסור - כיון שנהנה משכר שבת. אולם בחזו"ע (ח"ו עמוד י) כתב בשם כמה מהפוסקים שלדעת מרן הש"ע מותר בכגון זה ליטול שכר שבת אף שלא בהבלעה - וא"כ יש לשאול מה שונה דין זה ממה שמבואר לעיל שאסור ליטול שכר שבת? ותירצו שכל מה שאסור ליטול שכר שבת זה כשאדם נהנה מגופו של האדם עצמו - כגון ששומר על סחורה או מלצר, משא"כ בשכר כלים ובית - בזה לא נאמר דין של שכר שבת ומותר לקבל אף שלא בהבלעה.

ומכאן יש ללמוד שאדם ששוכר צימר לשבת או שנמצא בבית מלון - מותר לבעל הצימר או המלון לקבל ממנו תשלום אף על שבת בלבד ואינו נחשב כשכר שבת מהטעם הנ"ל - שלא נאמר שכר שבת על כלים או בית רק על הנאה מגופו של הפועל. ואף למנהג האשכנזים דלא סבירא להם להלכה דין זה אלא אף בכלים ובית אסור לתת שכר שבת שלא בהבלעה כהכרעת המשנ"ב הנ"ל - מ"מ בצימר ומלון חשיב כשכר שבת בהבלעה כיון שמשלם גם על הוצאות אחרות כגון ניקיון ותחזוקה שאחר השבת (שו"ת קנין תורה ח"ג סימן כד).

לשמחת "שבת חתן" של משפחת בטיטו מהעיר קריית שמונה - הוזמנו בני משפחה רבים. לשם כך שכרו בעלי השמחה - יחידות אירוח רבות, שירותי קייטרינג מהשורה הראשונה ואפילו חזן ידוע הוזמן במיוחד לכבוד השמחה הגדולה.

בסעודת הלילה, בין שירת הבקשות לדברי התורה שנאמרו בטוב טעם, עלה וגם ניצב לו דיון מיוחד בפאתי אחת השולחנות על דיני שכר שבת. השאלות היו מגוונות ביותר. כיצד מותר לשלם לבעל המקום על האירוח, ומה עם התשלום למלצרים האדיבים, ובעיקר כיצד יוכל החזן המהולל לבוא על שכרו מבלי שיעבור חלילה על שכר שבת?

הנה מבואר מדברי הגמרא (ב"מ דף נח ע"א) שאדם השוכר פועל לימים, דהיינו שסיכם איתו מראש שעבור כל יום שיעבוד יתן לו כך וכך מעות, ואותו פועל עבד גם בשבת (עבודה מותרת), אסור לשוכר להביא לפועל את השכר של שבת - גזרה משום מקח וממכר. אבל אם שכר את הפועל למשך חודש או שבוע וסיכם איתו מראש שיקבל שכר קצוב עבור כל החודש, מותר לו לקחת גם עבור פעולתו בשבת - כיון שנחשב כשכר שבת בהבלעה. אבל לא יאמר לשוכר תן לי שכר של שבת אלא תן לי שכר של כל החודש או השבוע. וכן פסק מרן בשולחן הטהור (סימן שו סעיף ד).

ויש בהלכה זו פרטי דינים רבים ונבארם בס"ד.

א. כמה זמן צריך לעבוד גם בימות החול כדי שיחשב כהבלעה?

הנה המשנ"ב (ס"ק כא) כתב בנידונו - ומה שנוהגים השוכרים לשכור יהודי בערב שבת לשמור העגלות מן הגנבה - הדבר קשה איך הסוחר עובר על לפני עיוור? כיון שידוע שודאי יקבל שכר שבת. ולכן ראוי שיתנה עם השומר שישמור גם ביום ערב שבת ובמוצאי שבת איזה שעות ואז הוא כשכר שבת בהבלעה ושרי. עכ"ד. מבואר מדברי המשנ"ב שברגע שעובד קצת בערב שבת וקצת במוצאי שבת נחשב הבלעה ומותר (ועיין בשלחן שלמה עמוד תקח אות יב ודו"ק). אולם בחזו"ע (שבת ח"ו עמוד ט) הביא דברי הפתח הדביר (ס"ק ח) שפליג על החיי אדם (מקור דברי המשנ"ב הנ"ל) וס"ל שעבודה לשעה לפני ואחרי שבת אינו נחשב כהבלעה אלא צריך הבלעת מעט מן האיסור ברוב ההיתר - דהיינו שיעבוד גם יום אחד בחול כדי שיחשב כהבלעה, וסייעו החזו"ע מדברי המהר"ם חלאווה, ונראה שהחזו"ע מסכים לדבריו עיי"ש.

וממוצא הדברים יש ללמוד שאדם ששוכר מלצרים שיעבדו בשבת כגון בשבתות חתן וכיוצא בזה, אם עובדים רק בשבת - אסור לו לתת להם שכר על זה שנחשב שכר שבת, אבל אם הם עובדים קצת ביום שישי כגון בעריכת השולחנות וקצת במוצאי שבת, לדעת המשנ"ב נחשב כשכר שבת בהבלעה ומותר להם לקחת כסף על זה, אולם לא יאמרו לשוכר שיתן להם עבור עבודתם בשבת אלא עבור עבודתם הכוללת.

ולדעת החזו"ע צריכים לעבוד לפחות יום אחד בחול כדי שיחשב להם כהבלעה. ואם השוכר רואה שאינם יכולים לעבוד גם בימות החול כפי המצוי - יש ליעץ לו שלא יסכם כלום עם המלצרים לפני שבת על השכר המגיע להם, ובמוצאי שבת יתן להם את הכסף ויחשב כנוטן להם מתנה, כמבואר עצה זו במשנ"ב (ס"ק כד).

ניתן לשלוח תגובות והערות למדור זה, לדון להקשות לתרץ וליישב כדרכה של תורה בשליחת מייל למערכת agadelha148@gmail.com או דרך מערכת נדרים פלוס

אם רבינו כתב חצי מהתורה שלנו לחילונים ורחוקים ואת החצי השני לרשכבה"ג ובעלי רוח הקודש, אז מה איתי? נשארתי בחוץ?

רק ככה אפשר להוציא משפטי הנהגות ישרות מהתורה ועצות לחיים. את הלימוד הזה מתחילים להבין כשמתחברים ל"שכל הכולל" של רבינו, כשמעיינים בתורתו ומגלים מתוך קשרי הדברים כיצד לכל מילה בתורה יש כל כך הרבה דרגות.

כאשר מתחברים לשכל הפנימי של התורה, מבינים כיצד היא כוללת בתוכה כל כך הרבה מצבים בחיים הפרטים של כל אחד ואחד. רבינו מדבר איתנו על נושאים שגם ככה אנו אווזים בהם אך לא ידענו עליהם. כן, אתה מנהיג את הבריאה, אתה ממשיך שפע כל יום בתפילה.

זה אולי הפירוש 'סוד העיבור' [כל הנכתב כאן הוא ע"פ תורה ס"א, למי שלא הבין...] - לגעת בעצם ההתהוות של הבריאה, להמשיך אור ושפע משורש התורה והבריאה ולא לקבל שפע מוכן מתוך העולם של המותרות והקליפות, זה שכל שיכול להפוך לך את החיים.

וכך גם להיפך. מושגים שחשבת שקנית אותם אצלך מזמן, מגיע רבינו ומגלה שיש בכל דבר שכל עליון, ויש עוד הרבה מה להגיש ולדעת.

ולסיכום: הלימוד בליקו"מ חייב להיות עם ראש רחב, מי שמגיע עם מוחין דגדלות זוכה שרבינו אט אט פועל עליו. צריך לדעת: התורות של רבינו הם ארוכות מאוד. כלומר, כל מילה היא ארוכה מאוד - מתחילה בנקודה הטובה שיש בך כבר ומגיעה עד אין סוף.

התורה של רבינו דומה סולם. אתה נמצא באחד השלבים, ומיד יש לך שוב מה לטפס. אם נראה לך שהסולם רחוק ממך או שאתה כבר למעלה, אתה צריך עזרה. כנראה יש לך שאלה, תשאל אותה שוב ושוב, אבל בלי לחץ, מותר לך להיות בשאלה, תעמיק בתורה עוד ועוד מתוך אמונת חכמים, ובסוף תצא לך עצה שלימה, רק אל תשכח, אתה בתוך תורה המוצבת ארצה וראשה מגיע השמימה.

כתבנו בעבר על האמונה בדרגות הגבוהות הנכתבות בספר ליקוטי מוהר"ן, להאמין שהם באמת פועלים עלי כפשוטו, ואכן אזכה לכל אותן דרגות נעלות ונשגבות. משום שאם לא נאמין בכך ונתייאש מלזכות בכל מה שרבינו גילה לנו, ודאי שלא נוכל לקשר את עצמנו אליו וממילא גם לא לקבל את כל אותן השגות נעלות.

הפעם נדבר על עוד כיוון בנושא הזה. בדרך כלל, כאשר לומדים תורה בליקוטי מוהר"ן, ישנן דרגות מיימליות כמו הנחת תפילין, התעטפות בציצית, לימוד תורה, ואפשר לתמוה: מה בכלל החידוש והעצה כאן? הרי אלו דברים פשוטים לגמרי. טוב, כנראה רבינו דיבר לאנשים מאוד רחוקים...

ויש את הדברים שהם להיפך - עמוקים ונעלמים, כמו 'לדעת סוד העיבור', 'להנהיג את הגלגלים והמלאכים', 'להסמין ולכתוב ספרים', מונחים כאלו עמוקים שהלומד יכול לומר לעצמינו, 'כן, הכל טוב ויפה, אבל מה זה קשור אלי? כנראה שרבינו מדבר כאן לצדיקים גדולים'.

אנחנו רגילים לעשות סינון מהיר בהבנה שלנו. מה שיש לי - הוא כבר שלי ואין לי מה להעמיק ולהתחזק בו. ומה שלא שלי - גם לא יהיה שלי, ועדיף להתייאש ודי. כשלומדים באופן כזה, אפשר להרגיש חלילה שהתורות של רבינו מיותרות לנו בחיים.

[וכמו שרואים שהחולקים על רבינו אומרים: או שהוא שייך לצדיקים גדולים ואין לנו השגה, או שהתורות הללו שייכות לאנשים שבורים ומיואשים ולא לנו]. והאמת היא שהשאלה הכי מרכזית שצריכה להישאל כאשר לומדים ליקו"מ היא: מה רבינו רוצה ממני? כן, ממני. אם רבינו כתב חצי מהתורה שלנו לחילונים ורחוקים ואת החצי השני לרשכבה"ג ובעלי רוח הקודש, אז אני נשארתי בחוץ. רבינו כביכול לא דיבר איתי, והרי חלק מאמונת החכמים זה להאמין שרבינו מדבר בדיק איתי.

רעותא דלבא

דיבורים נלכבים מרבינו ותלמידיו הק' הרה"ח ר' שמעון מנשה רביע שליט"א מרבי הארגון

בכי של כיסופים וגעגוע

אמר שאם בוכים ומתגעגעים על בית שנחרב לפני כל כך הרבה שנים - וודאי יהיה להם אחרית ותקווה ועוד יזכו לראות בבנינו. וכבר אמרו צדיקים: כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה, שכבר היום זוכה ורואה בשמחתה, כי בכח האמונה והביטחון מתנוצץ לו אור הגאולה.

ויש לזכור שדווקא בימים אלו אפשר להתקרב יותר להקב"ה, כמ"ש המגיד מקונו"ן שכשהמלך בשדה יותר קל לגשת אליו, משא"כ כשהוא בארמון, וכן אמר ר' פנחס מקור"ן שכשאומרים קינות על הרצפה - נמצאים ליד השכינה ממש, ואפשר לבקש ולהשיג מה שרוצים. ועוד אמר שלח"ן ולצחוק בט"ב הוא סכנת נפשות, ולכן צריך להיזהר בהל' ימים אלו, אך בשבתות אין מראים שום עצב כלל, אלא אדרבה אמרו הצדיקים שהשבתות של בין המצרים גדולים מאד וראוי להרבות בהם בשמחה, וישמח ויגיל בהשי"ת בתורתו ובמצוותיו. וכאשר זוכים להתחזק בימים אלו בתורה ובעבודתו ית"ש, הן בלימוד והן בתפילה ובתיקון חצות וקניות והתבודדות, עיד"ז מבין המצרים יזרח אור לישרים בב"א, ונזכה לגאולה השלימה בקרוב אכ"ר.

בגדולת ימים אלו ידוע מש"כ "כל רודפיה השיגה בין המצרים", וביאר המגיד ממעזריטש זצוק"ל שכל רודף י"ה השיג ו"ה בין המצרים, ועוד ידוע מצדיקים שכ"א יום שבבין המצרים הם כנגד כ"א יום שבין ר"ה להוש"ר, וכשנוסיף את יום עשרה באב שבו נשרף הבית, אז יש כ"ב שאז כללנו גם את שמיני עצרת, וכך או' בשם החוזה מלובלין שי"ז בתמוז הוא כנגד ר"ה שהוא זמן תשובה, ור"ח אב כנגד יוה"כ כי בו נפטר אהרן הכהן, וט' וי' באב כנגד הוש"ר ושמ"ע, שלעתיד לבוא יתהפך תשעה באב לשמחה ויום טוב בעזה"י.

ובענין הבכי והאבלות אומר רביז"ל בליקו"מ (קמא, סי' רמ"ז) שהקינות של תשעה באב יהפכו לתיקון, ע"כ צריך לדעת שכל ענין הקינות והבכי והתפילות והצעקות הם התיקון הכי גדול לגאולה, וכבר אמר מוהר"ן זיע"א (בהל' השכמת הבוקר) שהעת לזה הוא בתיקון חצות, ואז צריך לחזק עצמו בנקודות טובות ובכך מקרבים הגאולה.

אך צריך שהבכי יבוא מתוך כיסופים ורצון ומתוך תקווה לביהמ"ק וח"ו לא מתוך יאוש, אלא מתוך אמונה שיודע שהשי"ת יגאל אותנו ויבנה לנו את ביהמ"ק. וכמו שמסופר על נפוליאון שראה יהודים אבלים על ביהמ"ק בט"ב,

ראש השנה אצל רבנו

כמו"כ נפתחה החרשמה
למתחם השינה
המיוחד של חבורות אגדל
במחיר חסר תקדים,
וכל הקודם זוכה.
כמות מיטות
מצומצמת ביותר.

המחיר למיטה:
\$ 260 - מיטה עליונה
\$ 280 - מיטה תחתונה

בס"ד לאור החצלה
בשנה שעברה
ובעקבות הביקוש הרב
הננו להודיע כי אי"ה

גם השנה
יוקם מתחם 'אגדל'
בעיר אומן
במשך כל ימי הקיבוץ
ראש השנה התשפ"ו

בשנה זו בעז"ה
מתחם הסעודות
יהיה באולם מיוחד ומרווח
לחברי 'אגדל'
עם כסאות נוחים,
באווירה מגובשת ומלכדת.
סעודות חג ושבת כיד המלך
במתחמי הנגיד
הר' אליעזר שיינר הי"ו.

הרכישה מתבצעת
דרך הארגון בלבד,
בסכום של 450 ₪ בלבד

החרשמה
אצל ראשי החבורות
רכז ראשי
052-766-4661
בשעות בין הסדרים והערב

ניתן להאזין לפרטים המלאים, מיקום מדויק, דרכי
ההגעה, זמני פתיחת האכסנייה, מחיר האש"ל ועוד ועוד,
בקו אגדל: 02-3137556 שלוחה 8

מיוחד לחברי המתחם:
מקווה מפואר ומרווח במחיר זול במיוחד
עקבו אחר החודעות ב'קו אגדל'
שלוחות אומן ראש השנה (שלוחה 8)

מה אומר לכם - אין דבר גדול מזה

כפי שהתפרסם במדור זה בחודש הקודם, התקיים ביום חמישי ט"ו תמוז - מעמד עוצמתי וייחודי של איחוד חבורות הבחורים די בכל אתר ואתר. באירוע המושקע והמרגש השתתפו הרבנים: הרה"ג ר' אליהו עטיה

שליט"א מחבר סדרת הספרים 'עוטה אור', הרה"ג ר' יוסף נחמן לוי שליט"א מרבני ארגון אגדלך, והרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א רב העיר גדרה ועוד רבנים נוספים. בין המשתתפים נערכה הגרלה מיוחדת על כרטיס טיסה לאומן, מתנת חברת הנסיעות 'נתיבים טורס', הזוכה המאושר הוא הבה"ח אלחנן הי"ו מאחת הישיבות הידועות בירושלים. לאחר שהתקיים סיום על הספר ליקוטי מוהר"ן ע"י הרה"ג ר' רחמים נמני שליט"א, פצחו למעלה ממאה המשתתפים בריקודי שמחה מרקיעי שחקים, ולאחמ"כ התחיל את הספה"ק הרה"ג ר' שמעון מנשה רביע שליט"א. האירוע התארך מעבר למשוער,

כאשר לסיום התקיים קומזיץ מרגש עם הר' דוד דגן, שנענה לבקשתם של הבחורים להמשיך את ייגוני הערגה עד קרוב לחצות.

לאחר האירוע התקבלו במערכת הדים רבים, הן מהמשתתפים עצמם והן מבחורי חמד שנבצר מהם להשתתף באירוע המכונן. הדרשות והשיחות המיוחדות עלו בקו אגדלך. ב"ה בימים שלאחר הכנס כבר ניכרו תוצאות מיידידות ואנו שמחים לבשר על עוד שתי חבורות חדשות שנפתחו ביזומת הארגון בשתי נקודות שונות בארץ הקודש. כה יתן ה' וכה יוסיף אכ"ר.

כמו"כ התקיים הגרלה על סט ליקוטי מוהר"ן בהוצאה המיוחדת של מהדורת פסוק לי פסוקך ובאדיבות המכון התקיימה מכירה מיוחדת במקום של ספרי הליקו"מ להזמנה ... המס' של שרוגו

בסיום האירוע הוגרל סט ליקו"מ בהוצאה המיוחדת 'פסוק לי פסוקך'. כמו כן, באדיבות המכון, התקיימה מכירה מוזלת של ספרי ליקו"מ לרגל התחלת הלימוד בעמוד היומי במחיר מסובסד מאוד. להזמנת הסט המיוחד התקשרו:

054-853-7200

בעז"ה נערוך סיקור נרחב על האירוע המרגש במגזין ירח האיתנים היו"ל לקראת ראש השנה.

◆ מתחם 'אגדלך' באומן ◆

מיד לאחר יריית הפתיחה בקו אגדלך והבשורה הגדולה על הקמת מתחם אגדלך בעיר אומן, הגנו להודיע כי לע"ע רוב המיטות כבר נתפסו ונשארו אך מיטות ספורות בלבד, וכמובן הזריז נשכר. בשונה משנה שעברה, הסעודות לא יתקיימו במתחם השניה, אלא באולם ייעודי, שם נתאחד כל בני חבורות אגדלך סביב שולחנות ערוכים בכל טוב, בראשות רבני אגדלך ורבנים נוספים שינעימו מדברי תורתם במהלך סעודות השבת והחג הבעל"ט. ניתן עדיין לפנות לראשי החבורות או לרכז הראשי ולשריין מקומות שינה וסעודות, שימו לב: הביקוש הוא עצום ומספר המקומות מוגבל. ראו בהרחבה במודעה המצורפת.

◆ עלון בחביבותא לחודש אלול ◆

בעז"ה העלון הבא של חודש אלול הבעל"ט יצא כחלק מהמגזין המורחב והמרתק היו"ל מידי שנה בימי ירח האיתנים, להצטרפות לרשימת התפוצה לקבלת המגזין במייל מיד עם יציאתו לאור העולם, שלחו בקשה למייל agadelha148@gmail.com.

◆ קול הלשון ◆

לבקשת רבים אנו מפרסמים שוב את האפשרות להוריד את כל השיעורים וסיפורי ההתקרבות המרתקים העולים בקו כמידי יום שלישי בקול הלשון, תחת השם "אגדלך"

"כְּשֶׁנִּזְכָּרְנוּ צִדְקָה לְהַצְדִּיק, הֲלֹא יֵשׁ לָזֶה הָאִישׁ אֵיזָה שִׁיכּוֹת לְהַצְדִּיק,

וְהַצְדִּיק נֹתֵן לוֹ לְנֶגֶד זֶה אֶלְפִּים אֶלְפִּים וְרִבּוֹא רִבְבוֹת פְּעָמִים יוֹתֵר!" (מכתבי שמואל, ו)

קוראי עלון 'בחיבותא' לוקחים לעצמם את זכות הפצת דעתו של רבי נחמן ברסלב לרבבות אברכים ובחורים מכל רחבי הארץ

הרה"ר שמעון ימין הי"ו
להצלחה בכל העניינים

הבה"ח יוסף מזרחי הי"ו
לזכות לבוא אל צינו הק' בראש השנה ולקבל פטור מהצבא

הרה"ר אליהו ועקנין הי"ו
לע"נ זקנו הגאון החסיד רבי יוסף בן פרחא זצוק"ל
נלב"ע כ"ב מנחם אב תשפ"א

הרה"ג ר' נחמן נעמי הי"ו
לרגל שמחת הולדת בנו בכורו בשעטומ"צ
שיזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט

הרה"ר ישי מטלון הי"ו
לרגל שמחת אירוסיו בתו בשטומ"צ
שיזכו להקים בית נאמן בישראל

הרה"ר שמעון מנשה רביע הי"ו
לרגל שמחת החלאקה לנכדו דוד נתן בן ציפורה
ולהצלחתו בתורה ויר"ש

זכות רביה"ק תעמוד להם ולזרעם ויתמלאו כל משאלות לבם לטובה ברוחניות ובגשמיות ויזכו לראות נחת מכל יוצ"ח אמן.
(ניתן לתרום במס' 052-714-0454)

קו 'אגדלך'
הודעות ועידונים • שיעורים
חזוקים קצרים • ייעוץ טלפוני מגדולי הרבנים
• שלוחת החבורות

02-313-75-56

נר לשולחן שבת

שבת חזון

גליון 915 תשס"ט-תשפ"ה

תיקון טעות ב"נר" מטות מסעי
בענין חשבונות הקריאה הארוכה ביותר
בקריאת פרשת ר"ח יש 7 פסוקים ולא 9
כפי שכתבתי, אם כך חשבון הפסוקים עם
פרשיות מטות מסעי עולה 251 פסוקים!

מתוך צוואתו המופלאה של האדר"ת

רבותינו אמרו "ידע אדם בנפשו אם צדיק גמור הוא" (ברכות סא):
בעוונותי הרבים נסתפקתי על עצמי כמה פעמים. אמנם לקחתי
על עצמי את הבדיקה הזאת, ואני רואה בעצמי סימני טהרה
ויראת שמים:

הן תלאות רבות והרפתקאות שונות עברו עלי, והן הן הזקיני
אותי בלא עת, ילדים נקטפו עלי באביב ימיהם, בכל זאת אין
דבר אשר יביאני לידי בכי תיכף כמו שמביאני זכרון ירושלים
עיר קדשנו ובית תפארתנו. גלות השכינה, גלות התורה וגלות
ישראל אשר ברגע התבונני בהם זולגות עיני דמעות.

כאשר הייתם אתם בני ילדים קטנים והייתי אומר לחנך אתכם
במצוות, דרך שיחתי היתה עמכם: 'נלך לבית המקדש. נזכה
לעלות לרגל להתפלל במקום המקדש והקודש, וכיוצא בהן',
תיכף ומיד נתמלאו עיני דמע - גיל מאין הפוגות, עד כי בושתי
מהאנשים שעמדו אצלי, וכן גם עתה ברגעי כתיבת הטורים
האלה עיני מלאות דמעות עד שכבדה עלי הכתיבה.

מזה אני רואה בי רוח טהרה ויראה, שהועילה לי מעלת אבי שלא
נתרחקתי חלילה מעבודת ה' והתורה הקדושה.

ואני תפילה תמיד, יחנני ה' בחסדו על לעלות לארץ הקודש
במהרה, ולתקן בשארית חיי את אשר העוותי, ולהשיבני
בתשובה שלימה.

(סעיף ל"ד)

ה"נודע ביהודה"

הרואה בתי ישראל בישובם אומר "ברוך מציב גבול אלמנה".
פירש רש"י, כגון בישוב בית שני, כוונתו שאחר החורבן אין שייך
לומר שום שבח על בית גדול וחשוב, הלא אסור לבנות בית
מסויד ומכויר. ואף שאותם הבתים שנבנו בהיתר קודם החורבן,
או שקנה מגוי מותר לקיימם, היינו משום שלא הטריחוהו
לסתור, או לקלקל את הכתלים, אבל לא שייך לשבח אותם ולומר
"ברוך מציב גבול אלמנה".

ואולי לכן גורס הרי"ף "הרואה בתי כנסיות" משום שבזמן הזה
אסור לבנות בית חשוב רק בית כנסת.

ומה מאד יש להוכיח בזמננו, על זה שבונים בתים כמו השרים
ואין זכרון לחורבן בית מקדשנו, לגלות ולצרות, וביטול כל
הגדרים שנהגו אבותינו ואבות אבותינו... והרבה היה לי לדבר
בזה, אבל מה אעשה ונתרבו בקרב עמנו אנשים המסרבים לקבל
מוסר, ואין דברי חכמים נשמעים..."

(צל"ח ברכות נח)

מכתבו של הגה"צ רבי נפתלי אמסטרדם - ספר לט' באב!

רבי נפתלי אמסטרדם ביתו היה בחצר שטראוס בירושלים,
והיה בפרישות בשכונת "גבעת שאול", כולל הנודע של הפרושים.

"אל כבוד האברך הרב אברהם ברוידא נ"י.

בקשה אחת אבקש מאיתו אף כי אטריחו בכך, אולם כבוד
תורתו אינו מן המקפידים - הנה יש בספרים שלי ספר קטן
נקרא בשם "יוסיפון", ונצרך לי רק פעם אחת בשנה על יום
תשעה באב, ולא לקחתי אותו עימי עת נסיעתי מביתי.
וביקשתי מאיש אחד אשר נכנס לביתי וחיפש עבורי את הספר,
ואמר שחיפש ולא מצא, אף שחיפש בכל הבית.

כעת אשר ידעתי כי כבודו יכול יותר לחפש ספרים שלי, ימחול
נא לילך לביתי. והמפתח של ביתי אצל רבי משה יולס נ"י.
והספר הנ"ל יוסיפון מקומו בתוך ספרים קטנים שלי בארון
הספרים אצל החלון במדף התחתון, או אולי נפל על הקרקע בין
המדף לבין הכותל.

כאשר ימצאהו, אזי ימחול נא למוסרו לשו"ב רבי יצחק שוחט,
יושב כל יום ב"מאה שערים", ובכל לילה הולך לביתו ב"גבעת
שאול" והוא ימסור לידי.

נפתלי אמסטרדם. יום ב' ר"ח מנחם אב, גבעת שאול."

חזון

הגאון בעל "תרומת הדשן" - וזכורני, בשבת של חזון ישעיהו
שהקהל אינם הולכים אל הגאון בשבת שחרית לומר לו 'שבת
טבא למורנו', כמו שדרכם לילך בכל שבת.

וזכורני שעשה קידוש על כלי קטן של כסף ולא על כלי כסף
שרגיל לקדש בו כל שבת.

(לקט יושר)

חל ט' באב ביום ראשון ... אוכל בשר ושותה יין בסעודה המפסקת
ומעלה על שולחנו אפילו כסעודת שלמה בעת מלכותו. (או"ח תקנ"ב י')
תמה הגאון רבי יצחק הוטנר, מפני מה לא הוזכרה סעודת
אברהם אבינו, שהיא עדיפה?! (עיין בספר הזכרון תירוצו ובפ"א ניישב)

אכן כדאי שהשבת ירבה בסעודת היום, ויכוון אל דברי הרמ"א
שכתב, שנוהגים להרבות קצת בסעודה ראשונה בערב ט' באב
זכר ליום טוב שהיה בט' באב בימי בית שני, שהיו מרבים
בסעודה. אף עכשיו אנו נוהגים כן לזכרון, שיהפוך יום זה לששון
ולשמחה.

(נר - רמ"א תקנ"ב ט' כדברי מדרש איכה, מג"א י"ב וא"ר עיי"ש)

ברוך השם בציו בית צחמד, שהרי דירה צאה מרחיבה דעתו של אדם
אם ירצה השם צוכל להרחיב יותר, תודה לקל הבית מאובזר
בכל השכלולים.

ומה עם בית להשם?

מנהג ירושלים שלא לנגן בכלי זמר בחתונות

מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך מאד שמר על מנהג זה. כשבאו לפניו בשאלות אם אפשר להתיר תזמורת בחתונות בירושלים, היה משיב: "רק תוף ומצילתיים, ובכל ירושלים". אמנם הזכיר מרן שישנם עדות שלא קיבלו מנהג זה, דוגמת בני ספרד, חסידים ובני חו"ל.

לחתנים שהיו באים לפניו ומתאוננים: "וכי איזו חתונה תהיה לנו רק עם תוף?! זה לא שמח..." היה רבינו משיב: "העיקר הוא שהחיים יהיו שמחים, וחתונה שמחה יותר או פחות זה לא משנה!"

("נר לשולחן שבת" - מפי ידידי נכדו הרה"ג אהרן גולדברג)

סיפר ידידי הר"ר ב"א: "שלחתי לשאול את מרנן הגרש"ז אויערבאך והגר"ש אלישיב, אם אני יכול לנגן בגיטרה בחתונות בירושלים. [החתן רצה לגוון, שבריקודים הראשונים יהיה תוף, ובריקודים לאחר הסעודה גיטרה].

שניהם השיבוני שהתקנה היתה שני דברים: א. לא תזמורת. ב. כלי אחד, ודווקא תוף."

("נר לשולחן שבת")

סיפר לי הר"ר שמואל ברונר, שהיה בזמנו בעל מנגן מיוחד: היה זה לפני כחמישים שנה, עמדתי לפני חתונתי שהיתה אמורה להתקיים בשכונת עמק רפאים בירושלים. הייתי חייל ורציתי מאד תזמורת. אמרתי לחמי, פרופ' הר"ר מרדכי ברויאר שאם אין תזמורת נערוך את החתונה בתל אביב. בא חמי לפני הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך והציע לפני את הדברים.

השיב רבינו: א. מנהג זה של איסור על תזמורת בחתונה קיבלוהו אנשי ירושלים, אך חתנך אינו בן ירושלים. ב. התקנה נתקנה בתחומי העיר העתיקה. ג. "בתזמורת, כמה כלים אמורים לנגן?" "חמישה" אמר חמי. "יפה, תורידו ויהיו שלשה".

("נר לשולחן שבת")

מאידך, גיסו, הגאון רבי שלמה ברויאר, תלמידו של רבי שלמה זלמן עמד לערוך לבנו חתונה בירושלים, בתחילה בני המשפחה רצו להביא אורגן, אך רבי שלמה זלמן לא התיר. חשבו להביא תקליטן, גם את זה רבינו לא התיר.

("נר לשולחן שבת")

בחתונת בנו של הרה"ג רבי יוסף בוקסבוים, ראש ומייסד "מכון ירושלים", ומקורבו הנאמן של מרן שנישא לבת משפחת רואו הנכבדה מניו יורק שנערכה בירושלים, התיר מרן לבני המשפחה לקחת אורגן להנעים את החתונה, בהטעימו, שהיות שבני משפחת הכלה וכן אורחים רבים שהגיעו לחתונה הם בני חו"ל, וכמה מנהגים בחתונה היו מנהגי חו"ל, יש מקום להקל ולנגן באורגן. [תזמורת "האחים ברונר" הם שהיו מופקדים על השמחה].

ואין סתירה בין הסיפורים, רבי שלמה זלמן דן כל מקרה לגופו - על פי זה פסק את דינו. לבן ירושלים, לבן תורה וכדומה לא התיר ולא הקל, ואילו בעת הצורך, לחייל ובן חו"ל התיר.

("נר לשולחן שבת" - יש עימי עוד הוראות והנהגות מרן בזה, שהיו בגדר הוראת שעה!)

"בכל ארץ ישראל אין מי שיודע לנגן בנבל וכינור. רק איזה אנשים שבאו מחוץ לארץ, והם ניגנו בכינור בחתונות, אך לא האריכו ימים.

וזה כשנתיים שבא יודע נגן בכינור לצפת, ועשה שם כשני חודשים, וניגן בחתונות. ואחר כך הלך לחוץ לארץ, וחזר והביא עימו כינור חדש קטן וכינור גדול וחליל, ולאחר שני שבועות נפטר לבית עולמו... אז ראו בחוש שאסור לזמר בכינור בעת החורבן כמאמר חז"ל!"

(מנהגי א"י הלכות קידושין)

"בצעירותי ראיתי כמנהג פשוט לא לקנות עצים אחר ראש חודש אב. אכן עתה רבים מקילים, ומה אעשה והדבר ידוע שבימים ההם היו מקפידים חכמי עירנו על הדבר, ומי שקנה עצים לקחוהו ממנו ונתנו אותו לעניי הקדש. ואף על פי ששורש טעמם לא נודע לי, מכל מקום אין לנו להקל נגדו שהוא דבר הגורם לשמחה, וכן נוהגים."

("יוסף אומץ")

היה זה בשנה בה בשל החום והסכנה בזה התיר מרן שר התורה להתקין גנרטור בבית הכנסת לדרמן, כדי לחבר אליו מזגנים. השבת הראשונה שהוא היה מוכן להפעלה היתה "שבת חזון". רבי חיים אמר: "שבת חזון זה לא זמן מתאים!" ("נר לשולחן שבת")

"תרומת הדשן" - פעם אחת בערב תשעה באב קנה אתרוג, אבל לא רצה לעשות עימו גמור המקח עד אחר ט' באב.

("לקט יושר")

ערב ט' באב, שנת תשס"ז. עם השלמת הריהוט החדש לבית הכנסת לדרמן חשש הגבאי רבי משה כהן לשלמותו. הועלה רעיון לרכוש מאות שרפרפים. אך לבו של הגבאי אמר 'לא, היכן האמונה בגאולה? אין זה מתאים לבית כנסת לקנות כמוות כה גדולה, הרי בזה מכינים את בית הכנסת לשנים?!'

כדי להיות בטוח בהרגשתו, ניגש לגאון רבי חיים קניבסקי. רבינו הצדיק הצדיק את הרגשתו!

("נר לשולחן שבת")

מנהג היה ברוב גלילות ישראל, שלש שבתות הסמוכות לתשעה באב לומר קינות, "קרוביך" זכר לחורבן, וחיברו בזה את הקדיש, ברכו ויוצרו המאורות, הכל במנגינה עצובה זכר לחורבן. נשאל הרדב"ז, אם יפה הם עושים? וענה: ישר כח למי שיבטל מנהג זה, ושבח לקל שכבר נתבטל מנהג זה במצרים. והנה חז"ל הרחיקו צעקה ובכיה בשבת, וכ"ש לומר קינות בפרהסיא, סוף סוף אין ראוי להראות דאגה ועצב בשבת אלא רק שמחה. ומי שיכול לבטל מנהג זה, יפה יעשה, ובלבד שלא על ידי מחלוקת, ואין לחוש למנהג הזה כיון שהוא באיסור.

(שו"ת הרדב"ז א"ף ע')

אכן - "מנהג מצרים שלא לומר בשבתות אלו שום קינות, תהילה לה' שהתבטל המנהג הקדום לומר קינות".

("נהר מצרים")

כתב הט"ז: עוד אני נוהג לומר בכל יום בשעה שאומר הש"ץ "שים שלום" ג' פסוקים אלו: "אל תירא מפחד פתאום", "עוצו עצה ותופר", "עד זקנה אני הוא ועד שיבה" כפי שהובא במדרש שמרדכי שאל לתינוקות של בית רבן במה עסקו? אמרו את אלו הפסוקים ושמו בדבר. ומצאתי שבפרובינציה אומרים אותם בכל יום.

(או"ח ק"ל ב' ב')

בסידורים מובא לומר פסוקים אלו בתפילת שחרית לפני או אחר עלינו, או אחר הקדיש. והנה העירו "המעוררים" לידידי הרה"ג רבי שלמה ... שהוא מוציא לאור של קינות מבוארות ותפילות לתשעה באב, שישמיט את הפסוקים הללו מהספר.

הורהו רבי חיים קניבסקי שלא להשמיטם. והוסיף, שמי שרגיל לאומרם כל יום יכול לאומרם גם בט' באב.

("נר לשולחן שבת")

בתשעת הימים נוהגים שלא לשטוף ולעשות נקיון בבית רק בצורה קלה ולא באופן יסודי, ואם נתלכלך יעשה כפי הצורך. ואין להמנע משטיפת הדירה לכבוד שבת.

("מבית לוי" בין המצרים)

כתב הגאון רבי אברהם אדאדי, אב"ד טריפולי: בנות רבות נהגו לכבד את הבית בתשעה באב אחר הצהריים ולרוחצו בשפשוף יפה יפה והמים מגיעים עד חצי הארכובה...

והאמת שה"ברכי יוסף" כתב שמשום שדעתן קצרה וחלושי אמונה חיזקו ידיהן לקבוע אמונת הגאולה שלא יתיאשו לכן לא מיחו בידם. אלא שכל דבריו הם על תיקון הבית וכיבוד המיטות, אבל לא ניקוי הבית כדרך שעושים לכבוד שבת ויום טוב. וב"מועד לכל חי" הוסיף שהוא השעה שנולד המשיח ונלקח...

על כן אין למחות בידיהן, אבל לאנשים אין שינוי בכל דיני ט' באב עד הלילה, מלבד ישיבה על הספסל.

(שו"ת "שמע שלמה" ח"ד ז')

מהיכן הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי יוסף גרינוואלד בעל ה'יוח' יוסף' מפאפא זצוק"ל בנו של הרבי הקדוש בעל ה'יוג' יעקב' מפאפא זצוק"ל נסתלק י"ג אב (תשד"מ)

זקן אחד ששהה ביחד עם רבינו זצוק"ל בבונקר בשנות המלחמה הנוראה סיפר: פעם באישון לילה ואפילה אחרי יום עמוס התלאות, היינו כולנו כמעט הרוגים מרוב עבודה הקשה. הגרמנים הרשעים החליטו שאין זמן מוכשר יותר מעת ההוא, לחייב את כל האסירים לעשות 'התעמלות', להטות הידים ככה וככה, וכן הרגלים, לשכוב ולעמוד, ככל העולה על רוחם של המלאכי חבלה הללו.

כל האסירים שידעו שכל שינוי כלשהו מפקודתם האכזרית, עלול להביא לעונש מיתה מיידית, קיימו ועשו הכל בליט ברירה, בלי להחסיר תנועה כל שהוא. אמנם פתאום נשמעו צעקות מהרשעים שצעקו על אחד, "כלב אתה", תעשה הכל בדיק כמו שאנו מצווים אותך, תשכב תיכף ומיד, והיכו אותו מכות נוראות. אך האיש ההוא התעקש בכל עוז, שאינו מוכן לשמוע להם. לא היה לנו אפשרות להסתכל מיהו האיש, אך עבר שמועה בינינו בלחש שזה לא אחר מרבינו הקדוש מפאפא זצוק"ל. תמהנו מאד מדוע אינו מצוית להם, על מה ולמה הוא מניח עצמו בתוך שיניהם הארורים.

אחרי כמה זמן של מכות רצח, הולוכי אותו לתוך חדרם הפנימית ושמה נשתהה כמה שעות, חששנו עד מאד מה נעשה עמו שם. לאחר כמה שעות, חזר רבינו לחדר שלנו, כשכל גופו זב דם ומלא מכות ויסורים. כולנו רצנו אל רבינו, התחלנו לעזור לו, לרחוץ אותו ממכותיו. וכאשר ראינו שמתחיל להשיב קצת את נפשו, לא יכולנו להתאפק ושאלנו אותו בדרך ארץ, יסביר לנו רבינו, מדוע התעקש שלא לקיים מה שציוו הרשעים.

רבינו ענה בתקיפות גדולה: אני ירא ופחד מרבי יהושע בן לוי, הרבה יותר ממה שאני ירא מהרשעים הללו. המה ציוו לי לשכוב על הבטן, והלא זה נקרא 'פרקדן', ואיתא בגמרא (ברכות יג:), 'רבי יהושע בן לוי לייט אמואן דגני אפרקד'. מסיפור נורא זה נראה בעליל אפס קצוה של גדולתו וקדושתו של הרבי, עד כמה מסר נפשו בפועל אפילו על דרבנן.

גזירת הגירוש שנתבטלה בזכות הדף היומי שלנו

חיכך בדעתו מה יש בידו לעשות, הרי לא שייך לעיין בזה בדברי הראשונים והאחרונים או בדברי הפוסקים, כי כל הבעיה הוא רק לפי הדת המוסלמים, ומה שייך לעיין בזה ברשב"א או בריטב"א או בשולחן ערוך.

אין לי שום עצה - חשב הרב לעצמו, רק לומר תהלים ולקרוע שערי שמים להצלת יהודי מצרים מגזירת גירוש נוראה. הרב ניגש לארון הספרים להוציא ספר תהלים, אך בטעות שלף בידו מסכת עבודה זרה. הרב הרגיש שהוא סימן מן השמים שיש לו לעיין כעת במסכתא זו. הרב פתח את הגמרא, וזה נפתח לו בדף היומי שלנו (דף מז:), הוא עיין בגמרא וברש"י, ומיד אורו עיניו, הנה נמצא פתרון לבעיה בחסדי שמים. הרב החזיר את הגמרא לארון והוציא ספר תהלים, והתפלל במשך כל שלשת הימים שימצא תשובתו חן בעיני המלך והשרים.

כשרק שקעה החמה של יום השלישי, שוב שלח המלך כרכה מפוארת לביתו של הרב. כשהרב הגיע, שאל אותו המלך, נו, האם מצאת פתרון לבעיה. כן כן - ענה הרב, אבל אני לא רוצה להגיד את זה מיד, רק אני מבקש שהמלך יזמין לכאן את כל השרים וחכמי המדינה, כדי שכולם כאחד ישמעו את פתרון הבעיה המסובכת.

המלך הסכים, ואכן בתוך שעות ספורות נתקבצו כל חכמי המשפט של מצרים לשמוע את עצת הרב של היהודים. המלך עלה על הבימה, והושיב לידו את הרב מסעוד בן שמעון, וכל חכמי מצרים הישמעאלים התיישבו ממום וחיכו מאד לשמוע איך חכם יהודי יפתור בעיה סבוכה בחוק הדת של המוסלמים.

הרב הוציא מחיקו מסכת עבודה זרה והתחיל להרצות בפניהם שיעור בדף היומי שלנו: **בְּעֵי רַבָּה, הַמְשַׁתְּחוּהוּ לְמַעַן, מִיָּמֵינוּ מִהוּ לְנִסְכֵּים. וְהָכִי קִמְפֵּינָא לִיה, לְמִיָּא דְקִמְיָה קָא סָגִיד, וְקִמְיָי קִמְיָי אֲדִיד. וְפִרְשִׁי, לְמִיָּא דְקִמְיָה - לְמִים** שהוא רואה עכשיו לפניו השתחוה, והרי הלכו להם. **וְקִמְיָי קִמְיָי -** כלומר, מעיין המקלה, כל זמן שהמים באים ראשון ראשון והולכין להם, והבאים אחריהן מותרים.

לפי זה נמצא - אמר הרב, שאין כאן שום בעיה ושאלה, המלכה אינה מגורשת כלל, כי הרי המלך אמר לה, שאם תשתה 'ממי המעיין הללו', תהיה מגורשת. אך עד שהמלכה קמה ממקומה, והלכה עד המעיין, והתכופפה, כבר מזמן התחלפו המים של המעיין, ונמצא שהיא לא תשתה 'מי המעיין הללו', רק מים אחרים לגמרי, ואם כן היא לא מגורשת כלל, והמלך יכול להמשיך לחיות עמה בשלום ובשלוה לאורך ימים.

המלך קם מכיסאו ונשק את הרב ואמר לו בקול גדול, כל החכמים הללו היושבים כאן ממולך הם טפשים מטופשים, ורק היהודים הם חכמים ונבונים. והיה זה קידוש השם גדול מאד, ונתקיים בשלימות הפסוק (דברים ד, ו) 'שמרתם ועשיתם כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים אשר ישמעון את כל החוקים האלה ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה'. ועוד אנו רואים מסיפור זה, שיכולים למצוא בתורה הקדושה עצות ופתרונות לכל סוגי הבעיות שבעולם.

כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים

המלך של מצרים ישב פעם בבוסתן המלכותי, ביחד עם המלכה. שם בבוסתן היו עצים ופרחים נאים ויפים, וגם מעיין מים עבר דרך הבוסתן. פתאום הרגישה המלכה צימאון עז, ורצתה ללכת למעיין, להתכופף ולקחת משם קצת מים. אמנם המלך סבר שזה פגם בכבוד המלכות, שהמלכה בעצמה תטרוח ותתכופף עבור קצת מי שתיה, ואמר לה שתחכה קצת עד שיתן פקודה לאחד מהשרים שיביא מים עבור המלכה.

אמנם המלכה שהרגישה צמאון חזק מאד, לא יכלה להתאפק, וקמה ממקומה כדי ללכת למעיין. ויקצוף המלך מאד וחמתו בערה בו, ועמד והזהיר אותה, שאם תשתה ממי המעיין הללו, תהיה מגורשת ממנו. אמנם המלכה שהצימאון התגבר בה מאד, לא עמדה בנסיון, והלכה למעיין, שם התכופפה ושתתה מים מרובים שהרוו את צמאונה.

אחר הדברים האלה כשוך חמת המלך, זכר את המלכה ואת אשר עשתה, ואת אשר נגזר עליה להיות מגורשת. המלך התחיל להתחרט עד מאד על דבר הגירושין למלכה האהובה עליו, אך את הנעשה אין להשיב, כי כך הוא החוק לפי דת המוסלמים, שלאחר שהבעל מזהיר את אשתו שתהיה מגורשת אם תעבור על דבריו, אזי בו ברגע שהיא עוברת על דבריו היא נעשית מגורשת מיד, בלי שום גט או שטר וכדומה, ואסור לבעל לחזור ולישא אותה לעולם.

המלך התמלא בעצבות ומרה שחורה נוראה, ופנה ל'קאד' של מצרים וביקש את עזרתו, אולי יש לו דרך איך לפתור את הבעיה, שאשתו המלכה לא תהיה מגורשת ממנו. אמנם הקאדי אמר לו, שעל פי דתם המלכה מגורשת, ואין שום עצה לדבר. כשהמלך שמע את דבריו התגבר עצבותו ויאושו עשרת מונים.

הקאדי שחשש שהמלך יכנס לדיכאון עמוק ולא יוכל לנהל את המלוכה, הציע למלך שיפנה לחכם היהודים של מצרים, רבי מסעוד בן שמעון, אולי הוא יצליח לפתור את הבעיה. עצה זו מצאה חן בעיני המלך, ושלח במהירות את הכרכה המפוארת שלו, להביא את הרב אליו.

כשהגיע הכרכה לפתח ביתו של הרב, חדר חדרה גדולה, מה קרה שהמלך קורא לי בפתאומיות, אולי הקהילה היהודית עשתה איזה דבר שלא כהוגן נגד המלכות. באימה פחד עלה הרב לכרכה, מי ידע מה צפוי לו בארמונו של המלך. כשהרב הגיע לארמון, קד קידה לכבוד המלך, והמלך קם מלא קומתו לכבודו.

המלך שטח בפניו את כל הבעיה שנוצרה לו עם המלכה, ודרש ממנו שיביא פתרון לבעיה בעוד שלשה ימים, והיה אם לא ימצא פתרון בתוך שלשת ימים הללו, ידע נאמנה שהוא וכל היהודים תושבי מצרים יהיו מגורשים מארצו.

אבל וחפזי ראש חזר הרב לביתו, אחריות גדולה מוטלת עליו כעת, הגורל של כל היהודים תושבי מצרים תלויים על כתיפו. הרב

לעיין
כעת
במסכתא

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק מרן אדמו"ר מערלוי שליט"א

לשון המדרש (מכילתא כי תשא, א), השבת מוספת קדושה לישראל. שבת קודש, שבת פרשת קורח תשפ"ה, בצילם של הצדיק, עמוד הענווה בדורינו, הוד כ"ק מרן הרבי מערלוי שליט"א, לא ישכח בס"ד לעולם ועד.

חוט המשולש לא במהרה ינתק, השבת היה אחרי שני ימי ראש חודש, קדושת ראש חודש וקדושת השבת. ומעשה שהיה כך היה, לפני כמה שבועות אני מקבל טלפון, מבנו יקירו של מרן הרבי שליט"א, איש האשכולות, הרה"צ רבי שלום צבי שליט"א, שאני מוזמן לבוא למרן הרבי שליט"א למחרת בשעה 11 בבוקר. הודיתי לבוא עולם על הזכות הגדולה, להגיע לצדיק מדורות שעברו. אני מתכונן, מתרגש, מזמין מונית, ואז ברגע האחרון אני מקבל שוב טלפון, שזה לא יוכל להיות היום, ובס"ד זה יהיה בהזדמנות אחרת בקרוב.

בנתיים לא עליכם פרצה המלחמה עם איראן, חסדי שמים מרובים, שבח והודיה לבוא עולם שזה הסתיים בניסים גלויים. שבוע שעבר זכיתי להשתתף בשמחת השבע ברכות האחרון בחצר הקודש בעלזא, הושיבו אותי בטיש ליד הזקנים, מי אנכי. התרגשות גדולה היתה לי לראות את הוד כ"ק מרן הרבי מערלוי שליט"א מגיע לשבע ברכות, ראיתי בעיני בכמה מאמץ זה היה כרוך.

כשמרן הרבי שליט"א קם לצאת, פָּעַר בי שלהבת אש לגשת להתברך מהרבי שליט"א, לא היה קל לצאת מהמקום שישבתי, אני לא נוהג להפריע ליהודים חשובים וזקנים, אך כולם כאחד האירו לי פנים, וסידרו לי דרך יציאה. הרבי מערלוי שליט"א יוצא מביתו נאווה קודש של הוד כ"ק מרן הרבי מערלוי שליט"א, אני ניגש להתברך. הרבי שליט"א כדרכו בקודש מאיר לי פנים, מברך אותי בכל הברכות, ואז ניצלתי את העת רצון להגיד לרבי שליט"א, שחשקה נפשי לבוא למרן הרבי שליט"א.

ביום רביעי בשבת אני מתקשר לידידי הבעל אכסניא שלי בקטמון, שאני לא יכול להוסיף שום מילה עליו, כי זהו אחד מהשלשה דברים ששנינו במסכת בבא מציעא (כד.), שצריכים לשנות, 'אושפיזא'. אני אומר לו, שאני מקווה בס"ד לזכות להיות בשבת קודש אצל הצדיק. למחרת אני מקבל שוב טלפון מהרה"צ איש האשכולות רבי שלום צבי שליט"א, ואומר לי שהוא שמע שהולך להגיע אורח חשוב מאד לרבי שליט"א בשבת. אמרתי לו, שאני מקווה לזכות להיות 'חשוב'. מורי ורבותי, הרבה מוסר השכל יכולים להוציא מהסיפור, על מצוה גוררת מצוה, ועל הרווחים ממצוות לווייה, ועל הענין של כל מה דעביד רחמנא לטב עביד, ועוד ועוד.

שבת קודש בערלוי. ארבעים דקות לפני זמן הדלקת הנרות בירושלים, שזה כידוע ארבעים דקות לפני השקיעה, בשעה 6:30 מרן הרבי שליט"א כבר נכנס ל'הוד'. כמה מרגש לשמוע איך כל הקהל הקדוש זועקים 'ממצפים לישועה' בחזרת הש"ץ כמנהג ערלוי. באיזה מתיקות ועריבות התפלל לפני העמוד, הרה"ח רבי אברהם פיין שליט"א, תפילת קבלת שבת. קשה לי לתאר את הפְּעֵן - השלהבת אש, שהרבי שליט"א פָּעַר ב'בואי בשלום'.

אחרי התפילה הציבור הקדוש עובר להגיד לרבי 'גוט שַׁבֵּת'. הרבי שליט"א מקבל אותי במאור פנים שאין דומה לו, הרבי שליט"א משבח אותי על השיעורים והדרשות. אמרתי לרבי שליט"א, שכידוע מידה טובה מרובה חמש מאות פעמים, אני מודה לבוא עולם על הזכות להגיע דוקא בשבת פרשת קורח, שכידוע מה שכתוב בספר הקדוש נועם אלימלך ועוד, 'קורח עינו הטעתו', שקרח לא ראה שפלות עצמו, לכל אדם יש שתי עיניים, בעין אחת צריכים לראות גדלות הבורא, ובעין השני צריכים לראות שפלות עצמו, קורח ראה רק עם העין האחד גדלות הבורא, אך בהעין השני - 'עיניו הטעתו', ולא ראה שפלות עצמו. ומידה טובה מרובה, זכיתי להגיע דוקא בשבת זו לרבי שליט"א שהוא עמוד הענווה בדורינו.

כמה רגעים אחרי שרבינו נכנס לביתו נאווה קודש, רץ אלי הגבאי החביב, ידידי הרב יצחק אייזיק ראב שליט"א, להגיד לי שאני מוזמן לסעוד סעודת שבת אצל מרן הרבי שליט"א, אבל מצד שני הרבי שליט"א רוצה עד מאד שאני ידבר לבחורים החשובים. מורי ורבותי אני שואל אתכם, וכי יתכן לוותר על סעודת שבת קודש על שולחן המלך של הרבי שליט"א. עניתי לו, ירא שמים יוצא ידי שתיים, אני יתחיל את סעודת השבת אצל הרבי שליט"א, ובהמשך הסעודה אני ירד לדבר לבחורים.

אני נכנס לקודש פנימה לסעודת שבת, רבינו היה בשמחה גדולה ומלא התרגשות, קשה לבטא זאת במילים. בשעת הסעודה הרבי שליט"א מתעניין אצלי, איפוא אני מתפלל בשבת, בימים טובים. הרבי מבקש ממני להגיד דברי תורה על פרשת השבוע פרשת קורח. הרבי מדבר על קדוש ה' מבעלזא צוק"ל ועל עוד ועוד צדיקים שהרבי שליט"א זכה להסתופף בצילם הטהור. הרבי אומר לי, 'איך קֶעֱט גוט' - אתם מדברים טוב, ואין טוב אלא תורה.

ביקשתי ברכה לפני הדרשה לבחורים, הרבי שליט"א עמוד הענווה אומר לי, אני מבקש ממך שתדבר זמן ארוך לבחורים, ואני מבקש שתדבר פעמיים, גם בליל שבת קודש וגם בצפרא דשבתא. והרבי שליט"א אומר לי שזה כל כך נחוץ שאני ידבר לבחורים, עד שמשום כך הוא מוכן לוותר על הטיש. עניתי לרבי, חס ושלום, רבים צריכים לו, מזה ומזה אל תנח ידך, אני ימלא רצון צדיק לדבר לבחורים, אך בס"ד יהיה גם טיש. חתנא דבי נשיאה, שמסור לרבי שליט"א יומם ולילה, מסור לבחורים בכל עת ובכל שעה, מחשובי רבני ישיבת ערלוי, הגאון רבי מרדכי שלמה שטרן שליט"א, מלווה אותי לבחורים, ומודה לי על הדרך מעומק לבו, על מה ששימחתי כל כך את הרבי שליט"א בסעודת שבת.

הדרך ארץ קדמה לתורה של הבחורים, הרצון העז שבוער בהם לשמוע ולעסוק בדברי תורה, לא ניתן לתיאור. שאלתי אותם שאלה ששאל אותי הוד כ"ק מרן הרבי מסטראפקוב שליט"א בפרשת קורח. שאלה שהרבי שליט"א מתקשה בזה כבר כמה שנים, והוא לא מוצא שהספרים אפילו ידברו על הענין. דהנה בכל התורה כולה הסדר הוא 'דגן תירוש ויצהר', ואילו בפרשת קורח הוא הפעם היחידה בתורה שהסדר שונה, (במדבר יב, י) 'כל חלב יצהר וכל חלב תירוש ודגן', יצהר לפני תירוש ודגן. הרבי שליט"א הפנה אותי לירושלמי בנושא. כבר למחרת בבוקר היה תשובה מאירה לבחור שיוגע בתורה, ובמוצאי שבת כתב את התשובה שלו בכתב ידו.

בשבת בבוקר הרבי שליט"א כבר נכנס לתפילה בשעה שמונה, מהו החשבון למה הרבי מתפלל כל כך מוקדם, כדי שחלילה אף בחור לא יפסיד את הזמן קריאת שמע הראשון שהוא ב-12:08, ברגע שהתפילה מתחיל בשעה 8, עוד יש מספיק זמן לכל בחור להיזכר שהוא צריך לקרוא קריאת שמע לפני הזמן. באיזה התרגשות שרים 'אדון עולם'. כל יהודי שמתפלל בערלוי לא מסתכל על השעון, רק בוער בתפילה כמנהג מעות. הרבי שליט"א עושה לי מי שבירך, מי אנכי. הרבי שליט"א על אף החולשה לא מוותר על קוצו של יו"ד בדברים שבקדושה.

אחרי התפילה הרבי שליט"א מספר לי שהוא חלש, אמרתי לרבי שליט"א, שלצערי בגלל כל מיני מניעות, עד השבת לא זכיתי להגיד את כל ספר תהלים בלי להפסיק בדיבור בשבת. אך השבת זכיתי, הורדתי כמה דמעות במקום קדשו של הרבי הקדוש מערלוי צוק"ל, ובודאי יהיה לרבי בס"ד רפואה בשלימות. ופה אני מבקש ומתחנן לכל יהודי ששומע את השיעור בקול הלשון, או בקולות אחרים שמעבירים לשם את השיעור, ולכל מי שקורא את גליון 'מתיקות הדף היומי', השתדלו והרבו תחינה ובקשה על רבינו הקדוש, שלשלת הקדושה מדורי דורות, רבינו משה בן מרים שליט"א.

נעים זמירות ישראל דוד המלך אומר בתהלים (קמז, ז) 'הנותן תשועה למלכים', הגמרא בגיטין (סב) רבנן איקרו מלכים, בורא עולם מביא ישועות לצדיקים, אבל יש לנו תפקיד, להרבות בתפילות, להרבות בלימוד התורה, להרבות בגמילות חסדים, ובס"ד עוד נזכה שיתקיים הפסוק (תהלים עב, ז) 'פרח בימינו צדיק ורוב שלום עד בלי ירח', ומסביר המצודות דוד, 'יתגדל ועלה מעלה מעלה'.

רציתי להאריך עוד הרבה על השבת בערלוי, על הזקנים בערלוי, על הצעירי הצאן של ערלוי, על החידושי תורה בערלוי, בס"ד עוד חזון למועד. אני יסיים עם מה שהיה לפני הבדלה, הרבי שליט"א שואל לנכדו חביבו בחור שיוגע בתורה, רבי אברהם אביגדור נחום שטרן הי"ו, למי צריכים ליתן הגבהת הכוס, הנכד הראה לרבי שייכבדו אותי בכך, אומר לו הרבי שליט"א עמוד הענווה, וכי הוא צריך להגביה עבורי את הכוס, אני צריך להגביה את הכוס עבורו. כמה כוחות רוחניים ללימוד התורה ולהרצת התורה זכיתי לקבל בשבת קודש בערלוי. שנזכה שהרבי שליט"א יהיה בריא ושלם בשלימות, ובקרוב ממש ליווה אותנו לפני משיח צדקנו במהרה בימינו, (מתוך הפתיחה לשיעור באידיש - ע"ז דף יא, ג' תמוז תשפ"ה)

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661

פרשת דברים

המסלק שנהא מחברו ומוחל זוכה לישועות

"בין פראן ובין תופל" -

הכלי יקר מסביר שהפסוק "בין פארן ובין תפל ולבן" - מרמז על ימי בין המצרים, בין שבעה עשר בתמוז לתשעה באב, **פארן** רומז על מעשה מרגלים אשר היה במדבר פארן, בו בכו בכיה של חנים בליל תשעה באב ונקבע לבכיה לדורות, **ותופל** רומז על חטא העגל אשר עשו בשבעה עשר בתמוז, שמצינו לשון תיפלה בתנ"ך לעניין עבודה זרה. בשבעה עשר בתמוז נשתברו הלוחות [משום עגל הזהב] ובקיעת אבני החומה, ונקבע אבולות לדורות, הימים שבין שבעה עשר בתמוז לתשעה באב נרמזים בפסוק שכתוב 'בין פארן'.

וכן 'בין תופל' המילה "בין" באה לרמוז על ימי בין המצרים שבין י"ז בתמוז לתשעה באב.

הגמרא במסכת יומא דף ט שואלת: "בית ראשון משום מה חרב, עונה הגמרא: משום שלוש עבירות החמורות - ע"ז וגילוי עריות ושפיכות דמים... שואלת הגמרא בית מקדש שני **שהיו עוסקין בתורה ובמצות וגמילות חסדים** [ומובא בירושלמי שהיו עמלים מאד בתורה] מפני מה חרב, עונה הגמרא מפני שהיתה בו שנת חנם ללמדך ששקולה שנת חנם כנגד שלש עבירות עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים... אמר רבי יוחנן טובה ציפורן של ראשונים [אנשי בית ראשון] מכריסם של אחרונים [אנשי בית שני] אמר ליה ריש לקיש 'אדרבה אחרונים עדיפים שאף על פי שמשועבדים למלכות רומי, פרס ולמרות זאת עוסקים בתורה' אמר לו רבי יוחנן [בירה תוכח] 'בית המקדש יוכיח שביט מקדש ראשון נבנה לאחר שבעים שנה ואלו בית שני עד היום לא נבנה'... ע"כ אנו רואים מגמרא זו ששנת חנים יותר חמורה משלוש עבירות החמורות שהרי בשלוש עבירות החמורות שהיו בבית ראשון הבית נבנה לאחר שבעים שנה ואלו בית שני אף על פי שעסקו בתורה ובגמילות חסדים, עד היום לצערנו עדן לא נבנה.

והנורא ביותר הוא שהופכים את השנאה לאידיאולוגית מכח התורה, **הנציב אומר**: "בבית שני כל אדם שלא הלך בדרכם קראו לו מיד צדוקי בייתוסי, לא היו מוכנים לקבל דעה השונה מהם. הקב"ה שונא צדיקים כאלה, גם אם הוא אינו בדרכך עליך לכבדו וליקרו'."

מובא במדרש: אמר הקדוש ברוך הוא: אתם גרמתם לי שהחרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי על ידי שנת חנים, בקשו שלום ואתם נגאלים, שנאמר: "שָׁאֲלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַם". וכיון שמעלת מצות ואהבת לרעך כמוך גדולה מאד שעליה אמר רבי עקיבא שהיא כלל גדול בתורה, ראוי לאדם להתחזק במצווה זו ברוב עוז ותעצומות, על ידי מחשבות טהורות תמידיות להעביר שנהא מלבו, כי השנאה והמחלוקת מעוררים מדגים וקטגוריה ופרוד למעלה, וגם אם ביזו אותו ידע שהביזיונות הם משמים.

כתב ספר חסידים: "אחד היה מצער את החכם ואמרו לחכם: 'כמה גדול עוון אותו האיש שמצערך על לא פשעך' א"ל החכם: 'איני מפשיעו אלא עונותי עשו לי'. אמרו: 'מצוה לך להענישו ולקללו'. א"ל: 'א"כ הייתי מעניש ומקלל את עצמי כי עונותי גרמו לצער זה שהרי אמר הכתוב ^(בראשית מ"ד ט"ו) "הא-להים מצא את עון עבדיך" - אמר יהודה ברור לי שאחד מעבדיך שם הגביע באמתחתו אלא עונינו גרם שבא לנו הצער. לכן כשקלל שמעי את דוד אמר דוד: (ש"ב ט"ז י"א) "הניחו לו ויקלל כי ה' אמר לו" ועוני גרם אם לא הייתי חוטא לפיכך "מה יתאונן אדם חי גבר על חטאיו" (איכה ג' ל"ט).

וכן מובא בספר חסידים סימן ש"ו **מעשה בחסיד אחד** שהיה אחד מביישו ומדבר לו דברים רעים אמרו לו הקהל: "נעשה לו נזיפה ונגזור עליו חרם" אמר להן: "אל תעשו". אמרו: "נעשה בשביל שלא יעשה לאחרים". אמר להם: "ממני תלמדו וכן תעשו שאני סובל ואיני נותן לכם להתקוטט בשביל כך כשתשמעו את חרפתכם מני נבל כל היום מקול מחרף ומגדף אל תשימו לב לכל דבריו, הרי כתיב (במדבר י"ב ג') "והאיש משה עניו מאד מכל האדם" וכנגדו "לא קם נביא עוד כמשה" (דברים ל"ד י') (ואחריו) וכתוב (דברים י"ג ה') "אחרי ה' [אלקיים] תלכו" וכתוב (ישעי מ"ב י"ד) "החשיתי מעולם אחריש אתנאפק".

וגם אם אדם גרם לו עוול ראוי להרבות אהבת חנים ולמחול

לו וכל שכן שצריך להסיר כל שנאת חנים מליבו והמוחל לחבור **זוכה לישועות גדולות!**

כפי שמסופר בספר 'נפלאותיו לבני אדם' על בחור שהסתכסך עם אחד מהגבאים של החסידות אליה הוא משתייך. אותו בחור נהג בחוצפה כלפי הגבאי, והגבאי בייש אותו לעיני כל הציבור. הבחור נעלב עד עמקי נשמתו והחליט בלבו שלא ימחל לגבאי לעולם, ואכן למחרת, כאשר הגבאי ניסה לפייסו, הבחור הפגוע חנצוצות שאין על מה לדבר. הגיע הדבר לידיעתו של האדמו"ר, והוא קרא לבחור. הרב פתח בספר 'חוק לישראל' בקטע הזוהר של אותו יום (פרשת מקץ יום חמישי), והחל קורא בקול: "רַבִּי אֲבָא הֵיךְ יוֹשֵׁב בְּפֶתַח שַׁעַר הָעִיר לֵד. רָאָה אָדָם אֶחָד שֶׁהֵיךְ בָּא וְיוֹשֵׁב עַל בְּלִיטָה שֶׁהֵיךְ בּוֹלְטֵת מִצַּד הָהָר, וְהֵיךְ עָנָן מִן הַדֶּרֶךְ וְיוֹשֵׁב וְנִשֵּׁן שָׁם. בְּתוֹךְ דָּךְ, רָאָה חָשׁ אֶחָד שֶׁהֵיךְ בָּא אֲצִלּוֹ. וְיָצָא שָׂרָץ שֶׁנִּקְרָא קוֹסְטָפָא דְגִנְדֵּרְתָא, וְהָרָג אֶת הַחֹשׁ. כְּשֶׁהִקְיָה אֶתְּסָא רָאָה אֶת הַחֹשׁ לְמִוּלּוֹ, שֶׁהֵיךְ מֵת. קָם הָאָדָם, וְנִפְלָה הַבְּלִיטָה, שֶׁהֵיךְ יוֹשֵׁב עָלֶיהָ, אֶל הַעֵמֶק שְׁמִתְחַתֶּיהָ, כִּי נִקְרָעָה מִן הָהָר, וְהָאָדָם נָצַל. בָּא אֲלֵיו רַבִּי אֲבָא, אָמַר לוֹ, אָמֹר לִי מַה מַּעֲשִׂיךְ, כִּי תִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִקְרָה לָךְ שְׁנֵי נִסִּים אֵלֶּי, לֹא הָיוּ בְּחָנָם. אָמַר לֵיהּ הֵהוּא בְּרַשׁ כָּל יָמִי, לֹא עָשָׂה לִי אָדָם רָעָה, שְׁלֹא תִרְצִיתִי עִמּוֹ וּמַחֲלִיתִי לוֹ. וְעוֹד, אִם לֹא יְכוֹלְתִי לְהַתְרַצוֹת עִמּוֹ, לֹא עָלִיתִי עַל מַסְתִּי בְּטָרָם שֶׁמַּחֲלִיתִי לוֹ וּלְכָל אֱלוֹ שְׂעָרָיו לִי, וְלֹא נִטְרַתִּי לוֹ שְׁנָאָה כָּל הַיּוֹם, עַל אוֹתוֹ רָע שֶׁעָשָׂה לִי, וְלֹא דִי לִי זֶה, אֲבָל עוֹד, שְׁמֵאוֹתוֹ יוֹם וְהָלָא, הִשְׁתַּדַּלְתִּי לַעֲשׂוֹת לָהֶם טוֹבוֹת. בְּכָה רַבִּי אֲבָא וְאָמַר, גְּדוֹלִים מַעֲשָׂיו שֶׁל זֶה מִיּוֹסֵף, כִּי בְיוֹסֵף, הַעוֹשֵׂי רָעָה הָיוּ אֲחָיו, וְדָא, שֶׁהֵיךְ לוֹ לָרַחֵם עֲלֵיהֶם, מִחֲמַת הָאֲחִיוָהּ, אֲבָל מַה שֶׁעָשָׂה זֶה, שֶׁעָשָׂה כֵּן עִם כָּל בְּנֵי אָדָם, הוּא גְדוֹל מִיּוֹסֵף, **רְאֵי הוּא, שֶׁתִּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִקְרָה לוֹ נִסַּע עַל נִסִּים**. סִיִּים הִרְבִּי אֶת קְרִיאַת הַזוֹהַר הַקָּדוֹשׁ, וְהַגְבִּיהָ עֵינָיו אֶל הַבְּחוּר בְּאִמְרֵיהֶם נֹקֶבֶת: "כִּךְ הַתּוֹרָה מַלְמֶדֶת אוֹתָנוּ, זֶה הַדֶּרֶךְ שֶׁלָנוּ, לִילֵה טוֹב".

הבחור יצא מהחדר נסער, הלך לקנות יין ומגדנות ועלה אל הגבאי. הם התפייסו, דיברו בידידות ובאחוה ולבסוף מחלו האחד לשני בלב שלם. בחצות הלילה, לאחר הפיוס, הגיע הבחור אל חדרו בשיבה. הוא רצה לקרוא מעט על המיטה לפני השינה, אולם מנורת הלילה לפתע שבקה חיים. הוא לא רצה להדליק את האור, כדי שלא להעיר את חבריו לחדר, ולכן הוא הדליק נר שעוה, הדביק אותו על הכיסא שליד מיטתו, וכך הוא קרא עד שנרדם. הספר נשמט מידו אל הכיסא, נדלק מהנר, וגרם להתלקחות השמיכה. האש נתפסה בסדין ובמזרן, תוך שהיא משחירה את הקיר הלבן. האש שרפה את חולצת הפיגימה שלו, והוא ישן עמוקות, ואינו חש בכלום, וגם חבריו לחדר לא התעוררו. קולות של אש על הכרית המתלקחת, גרמו לו להתעורר. הוא פקח זוג עיניים מבוהלות וראה מסביבו אש בוערת, בגדיו שהיו לגופו והמיטה אשר הוא שכב עליה בערו באש. בתנועה ספונטנית הוא זינק מהמיטה, פשט את החולצה הבווערת, לקח מטף כיבוי והצליח להשתלט על הדליקה. בינתיים חבריו לחדר התעוררו, הם הדליקו את האור וראו, כסא שרוף עד היסוד, כתלים שחורים, שמיכה שבקושי נותר ממנה זכר, מזרן שרובו אכול, כרית נוצות שרופה ומעלה עשן ופיסת בד מושלכת ארצה, זכר למה שהיה חולצת הפיגימה לפני כמה דקות. הם גם ראו את חברים לחדר מעט מבוהל, עליו תלוי ברפיון בגד חרוך הנוטר מהגופיה, הוא הוא עצמו שלם לחלוטין, ללא פגע קל, ללא שריטה או שמץ של כויה, פאותיו, זקנו ושערות ראשו שהיו בתוך האש, נותרו שלמים כאילו היו חסיני אש. החברים ההמומים לא האמינו לבחור שהוא היה על המיטה בשעת השריפה, אולם בגדיו החרוכים והקרועים שנותרו לגופו אכן העידו כאלף עדים שאכן כך היה. אמנם אין לכך שום הסבר הגיוני בדרך הטבע, אולם גם בזוהר שהקריא הרבי לבחור, על אותו אדם שניצל ממות בטוח בזכות שלא עלה על מיטתו בטרם מחל לכל מי שציער אותו נאמר: "גדולים הם מעשיו של זה, ראוי הוא שהקב"ה יעשה לו נס על נס".

מסופר על הגאון רבי אבא מרדכי ברמן זצ"ל שבעת שמחת נישואי אחת מבנותיו, ביקש הצדיק לכבד אישיות מסוימת באמירת אחת הברכות תחת החופה. כאשר שמעה על כך משפחת החתן, הללו התנגדו בתוקף לכיבוד בנימוק, שאותו אדם עשה צרות רבות למשפחתם. כששמע רבי אבא אילו צרות עשה להם, הגיב: "דעו לכם, שלי עצמי הוא עשה צרות פי כמה וכמה, ודווקא משום כך, הנני מזמינו ומכבדו בכל נישואי בנותיי באמירת אחת הברכות תחת החופה, כדי להראות שאין בליבי קלקפידא עליו!". (קונטרס דרכי האבא)

כידוע נחרב בת המקדש בגלל שנאת חינוס ואי זהירות בבין אדם לחברו להלן סיפורי חיזוק על בין אדם לחברו:

להיזהר לא לפגוע

משפחת ג' נסעו למירון. הם הודו לה' על שלושת הילדים שנותרו בהם, והתפללו שיזכו לעוד ילדים. ילדם השלישי כבר בן חמש שנים והם ציפו לישועת השם. כסגולה הם הבטיחו כי הבן הבא אשר ייוולד להם יקרא שמו בישראל "שמעון", לזכר התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי. שנתיים נוספות חלפו, ועדיין לא נשענו. אחותו של הרב ג' עמדה להינשא, ויומיים לפני החתונה התקשרה אליה גברת ג' וביקשה להזכיר את שמה לתפילה, להיפקד בזרע של קיימא. הכלה שמעה את הבקשה והבטיחה להתפלל מכל הלב, "אבל", היא הוסיפה. "יש לי משהו לומר לך, אולי עכשיו הזמן להגיד את זה, את מוכנה לשמוע?" גברת ג' הרגישה שהכלה רוצה לומר משהו משמעותי וטעון. "אני מוכנה", היא אמרה. "אני זוכרת שלפני שבע שנים סיפרת שהיית עם בת דודה שלנו, גברת ש', בבית החלמה יאס וילד' בבני ברק, והיה איזה מאורע לא נעים שם עם אשה שהייתה אמורה להיות איתך בחדר. יכול להיות שצריך לבקש ממנה מחילה". גברת ג' תפסה את הראש. מי יודע? אולי גיסתה צודקת. הרגע אחד עלתה התמונה מול עיניה. הנה היא אמא מאושרת נכנסת לבית החלמה ומקבלת חדר. באותו יום מגיעה לבית החלמה גם בת הדודה – גברת ש', והן פגשו את גברת ו', והן סיכמו שבבית החלמה הן תשהינה יחד באותו חדר. כאשר ביקשה להיות יחד עם גברת ו', אמרו לה בקבלה שהיא כבר רשומה יחד עם גברת ו', שביקשה להיות יחד איתה בחדר.

"נכון שדיברנו על זה", אמרה גברת ש', "אבל אז לא ידעתי שאני אפגוש כאן את בת הדודה שלי. אני רוצה להיות איתה". כשגברת ו' ניגשה לקבלה וביקשה להצטרף לחדר של גברת ש', הציעה הפקידה להכניס את שלושתן יחד לחדר אחד, אך גברת ג' לא הסכימה. עם כל החשיבות של השהייה יחד, היא בכל זאת הגיעה כדי להחלים, ושלוש בחדר זה הרבה מדי. בסופו של דבר גברת ג' וגברת ש' קיבלו חדר אחד, וגברת ו' נשלחה לחדר אחר. הרגשת הדחיה כאבה לה. זה היה חשוב לה מאוד. כבר כמה ימים קיוותה שיהיה לה נעים פה, ובסוף נדחתה בבושות, והתייחסו אליה ככלי אין חפץ בו. "אני חושבת", אמרה הכלה לגברת ג', "שהסיפור הזה קשור לעניין, כי גם בגברת ש' נתקיים הכתוב 'ותעמוד מלדת' מאז. יש לה שני ילדים וזהו". אחרי רגע של דממה אמרה גברת ג': "תודה לך. תודה שהזכרת לי, בס"ד אנחנו ניקח את הדברים לתשומת ליבנו". כמה ימים אחרי החתונה יצאו גברת ג' וגברת ש' למסע חיפוש. השתיים ניסו לעלות על עקבותיה של גברת ו', אך הן לא זכרו את שמה, מלבד זה ששמה התחיל באות ו'. כשביקשו לבר פרטים בבית החלמה, בדקו יגעו ולא מצאו, ואמרו להם "זה סיפור מלפני שבע שנים. השמות של הנשים שהיו פה כבר נמחקו מאז". השתיים לא ויתרו. הן המשיכו הלאה לחפש, נזכרו בעוד פרטים מזהים נוספים, ואחרי חיפוש מייגע, מצאו סוף סוף את מספר הטלפון של גברת ו'. ברוך השם, התקשרו אליה בשיחת ועידה. גברת ו' נזכרה מיד במה שהיה. נראה שהכאב אותו חשה אז, חיזק מספיק כדי להשאיר את רישומו שבע שנים אחר כך. בעלה הצדיק שמע את השיחה מהצד, וביקש ממנה לומר בפה מלא שאין לה שום קפידא עליהן. היא סלחה ומחלה ובירכה אותן בכל ליבה שתיוושענה במהרה אמן. אכן. הישועה הגיעה מיד. ביום י"ח ניסן, בשנה זו, חודש ימים לפני ל"ג בעומר, זכה הרב ג' לקיים את הבטחתו לרבי שמעון בר יוחאי. ברוב עם ובהתרגשות רבה ענה בעת הברית "קיים את הילד הזה לאביו ולאמו ויקרא שמו בישראל 'שמעון'. וכשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה, לחופה ולמעשים טובים ונאמר אמן. ויומיים לאחר מכן, בכ' ניסן, בשעה שהרב ג' ערך סעודה לכבוד 'השלישי למילה' הגיעה הבשורה הטובה מבית הדודה. גברת ש' ילדה בת! מזל טוב! אצל משפחת ש' השמחה היתה כפולה, מאחר שבאותו זמן נתבשרו בבשורה טובה על ישועה גדולה משמים שנושעו בה באותם ימים. (מתוך שיעור 202)

זהירות מלעזר אלמנה

סיפר הרב צבי נקר שליט"א בסיפרו הנפלא 'בן בטחוני', מספר יהודי יקר: "כל חיי התנהלו על מי מנוחות. עשיתי טעות. הספקתי להתחרט עליה מאה חמישים פעם, הואשמתני בעבירה על החוק וחרצו את דיני לשלוש שנות מאסר. יש הרבה אנשים שעושים דברים כאלה והחיים שלהם ממשיכים בלי שום זעזועים, ואני, איתרע מזלי ותפסו אותי בלי שום יכולת להתחמק, וככה הוכנסתי לכלא מעשיהו. החיים שהשתבשו לגמרי. ריחמתי על אשתי ועל ילדי, רציתי להיות איתם, להעניק להם אהבת אב, לחנך אותם, ללוות אותם לתלמוד תורה, לשמוע אותם, להקשיב להם, למשחקיהם, למשובותיהם ולנחמם בעת צערם. הניתוק מהמשפחה היה לי קשה מאוד והדאגה לחינוך הילדים אכלה אותי. אני מוכרח לציין את רבי אברהם ארלנגר שליט"א, ראש ישיבת נחלת שלמה בקרית הרצון, שעזר לי מאוד בתקופה הזאת וסייע לבני משפחתי. היו כמובן עוד אנשים טובים ברקע, כולם נשלחו משמים להקל על גור דיני, ובעוד אשתי וילדי מתמודדים בחוץ, נשלחתי אני להתמודד בפנים. אמרתי לעצמי: הקדוש ברוך הוא שם אותי כאן כדי לתקן, וחיפשתי זכויות בנרות. לא היה קשה למצוא. דבר ראשון, זכיתי בכל יום להניח תפילין לעשרים ושניים יהודים שאם לא הייתי מציע להם זאת, לא היו מניחים אותן. חוץ מזה דירבתי איתם, שמעתי אותם, מקשיב להם, עודדתי אותם וחיזקתי אותם. התיישבתי ללמוד עם יהודים שמעולם לא פתחו ספרי קודש וזכיתי להאיר את נשמתם. וככה, יכולתי לסמן את היום שעבר, כיום מלא עשייה וזכויות. אבל כאשר שקעה החמה, שקעה גם נפשי. בשעה שמונה בערב נעלו את כולם בתאים ושוב התכנסתי בתוך עצמי, וכמו יונה במעי הדגה קראתי מצרה לי את השם, מבטן שאול שיועתי. תפילה קבועה התפללתי: 'ירבונו של עולם, עשיתי מה שעשיתי, ידוע לי שיש אנשים שעושים כמעשה הזה ואינם נענשים כמוני. אני מרגיש שלא העבירה על החוק היא זו שעומדת בעוכרי, אלא עניין אחר. אבא שבשמים! תעזור לי! תאיר את עיני, שאדע מהו הדבר שחטאתי בו ומה עלי לתקן'. לילה לילה, עם סגירת התאים, הייתי עומד ומדבר אל אבי שבשמים, כדבר איש אל רעהו. שנה וחצי עברו עלי בתוך הכלא.

מאות תפילות לילות, שבהם התחננתי אל הבורא יתברך שיחוס וירחם עלי ויזכני לתקן את אשר פגמתי. ביום רביעי פרשת ניצבים, סוף שנת תשע"ט, איני מבחין בעלון נחמד על פרשת השבוע ובו מופיע סיפור נורא מתקופת ה"חפץ חיים" זי"ע (הובא ב"חפץ חיים" על התורה בפרשת משפטים על הפסוק "כל אלמנה ויתום לא תענון"). הסיפור הוא על יהודי תושב ראדין, בעל בעמיו, שהייתה לו דירה להשכרה. בדירה גרה אישה אלמנה עם ילדיה ולא היה לה כסף לשלם לו. בעל הדירה היה חסר סבלנות ואיים לגרשה, ובשלב מסוים הסיט את ג' הדירה. ברוב עניותה עדיין לא היה לה כסף לשלם עבור הדירה ואז קיים האישה את דבריו וגירשה את האלמנה עם יתומיה באמצע החורף. ה"חפץ חיים" אמר למקורביו, היתכן שפסוק מפורש בתורה 'וחרה אפי וגו' לא יתקיים? כעבור עשר שנים הלך היהודי בדרך לתומו וכלב חולה נשך אותו. אנשים פחדו להתקרב אל הנשוך, שמה ידבקו מהחלה ואיש לא רצה לטפל בו. חייו של האישה הסתיימו באופן מבוז ומשפיל מתוך ייסורים קשים של כמה שבועות. סיים ה"חפץ חיים", "חיכיתי לראות מה ישלם האישה הזה על מעשהו". ואכן, האישה זרק את האלמנה לרחוב כמו כלב ולבסוף נזרק הוא עצמו, בודד ועלוב, כתוצאה מנשיכת כלב ונתקיים בו הפסוק הנ"ל. קראתי את הסיפור הזה ופתאום נזכרתי, אוי לאותה בוושה. אני הוא האישה הזה! הייתי מעורב במקרה דומה. יש לי קרוב משפחה שהוא בעל דירה בפרדס כץ. כיוון שאני גר באזור, ביקש ממני להיות אחראי על הדירה ושישלם לי איזו משכורת על כך. התפקיד שלי היה לבדוק מידי פעם מה קורה. אני הייתי הכתובת אליה פונים כדי לתקן ולשפץ מה שצריך וגם גביתי את שכר הדירה. במשך תקופה מסוימת גרה בדירה אלמנה עם ילדיה, וזו פיגרה בתשלומים, עד שלא שילמה כלל. בשלב מסוים איימתי עליה שאם תוך עשרים וארבע שעות היא אינה מביאה איתה כסף, היא מסולקת מהבית. עברו עשרים וארבע שעות, האלמנה לא הביאה את הכסף ואני עמדתי בדיבורי. הבאתי כמה אנשים וביחד הוצאנו מהבית הכל. את הרהיטים, את הבגדים, את הכלים, את כל החפצים של המשפחה עד הפריט האחרון. איך האלמנה תסתדר? מה יעשו ילדיה? לא עניין אותי. הייתי בחור, לא חשבתי לעומק, לא חשבתי בכלל. הרגשתי שאני עושה את תפקידי בגביית שכר הדירה ושום נקיפות מצפון לא היו לי.

היום, במבט לאחור, איני יודע מצבו של מי היה נורא יותר, מצבה של אלמנה אומללה ללא משען ומשענת, שצריכה להתמודד עם ביזיון והשפלה איננו ונוראים, עם חוסר וודאות ועם ילדים בוכים וחסרי בית, או המצב שלי – יהודי שצולם אלוקים סר ממנו, נטול רגש ואכזר. עתה, אחרי שנים, כשאני נמצא במצוקה נוראה מאחורי סורג ובריח, איני יכול לעמוד מול עצמי. איך עשיתי זאת? איפה היה הלב שלי? מאיפה לקחתי את האומץ המופרז הזה, לעשות ככל העולה על רוחי? וכי מפני שמינו אותי לגבות שכר דירה, כבר הפכתי לבעל מידות מושחתות? עתה, למול המעשה מתקופת ה"חפץ חיים", הרגשתי איך הבושה בוערת בקרבי. הבנתי כבר על מה ולמה נקלעתי אל הכלא. נס שרק זה קרה לי. ידעתי שאם חפץ חיים אנוכי, עלי לעשות מעשה, לבקש חילה מהאלמנה. החלטתי שאין לא הולך לשלון מבלי לבקש את סליחתה עוד באותו היום. אחרי סבב טלפונים, הגעתי למספר הטלפון של האלמנה. התקשרתי אליה והצגתי את עצמי. "ברצוני לבקש ממך סליחה, אני האחראי לזה שסילקו אותך מהדירה אז, בפרדס כץ". "אז מה אתה רוצה עכשיו?". "מחילה", סליחה, כפרה". "למה זוכרת עכשיו? אתה יודע מה עשית בכלל? יש לך מושג איזה דבר נורא ואיום זה? וכמה זמן לקח לי להתאושש מהסילוק הפתאומי שלך? אני... הילדים... מה חשבת? שזה משחק?". "סליחה, סליחה. עכשיו אני מבין שזה לא היה פשוט... בלתי נסלח, אבל בכל זאת תביני, הייתי ילד, זה היה מעשה ילדות". "אתה מבקש ממני רחמים? איפה היו הרחמים שלך אז? מה אתה רוצה, שאידי סלחתי רק מבחוץ ולא מהלב?". "את יודעת מה אני משלם על זה? ספירת לה, "אני מדבר איתך מהכלל".

אני יושב פה בכלא מעשיהו ואני בטוח שהסליחה שלך תוציא אותי מכאן". כאן היא התרככה. היא השתקתה לכמה דקות. היא, שהרגישה מה זה לשבת לבד בבית עם הילדים שלה, היתה מסוגלת לחוש את מה שאשתי מרגישה עם הילדים לבד בבית, ולבסוף, אחרי המתנה של מספר רגעים שבהם הייתי במתח נוראי, היא עמדה בניסיון, העבירה על מידותיה ואמרה "עכשיו ערב ראש השנה, אנחנו מבקשים סליחה מהקדוש ברוך הוא" ואמרה בפה מלא "הריני סולחת מכל הלב לפלוני על כל מה שהוא עשה לי, ובזכות זה שהשם יסלח לנו גם כן ונתברך בשנה טובה". הורדתי את הטלפון בתחושת הקלה עצומה. הרגשתי שעשיתי את הדבר הנכון ואני מוכרח להדגיש שהאישה הצדקת הזאת יכולה ללמוד סגוריה על כל עם ישראל בהתנהגות שלה, איך שהיא מחלה לי ואף לא ביקשה פיצויים. פשוט ריחמה עלי רחמים גמורים, ללא כל הצדקה. רק שמעה שאני בכלא ואשתי לבד בבית, וכבר לא יכלה לשאת זאת... גם באותו יום הלכתי לישון כרגיל. אמרתי לריבנו של עולם שאני מרגיש שעשיתי מה שיכולתי ואני מודה בכל מיני הודאות על שהאיר את עיני, ומבקש ומתחנן לחזור בתשובה שלימה. למחרת, יום חמישי, קמתי בבוקר כרגיל, התפללתי, הנחתי תפילין לי ולכל החברים, למדתי את הסדרים שלי ובשעה שתיים עשרה בצהריים המנחל קורא לי, יש לו חיוך מוזר על השפתיים, ומה הוא אומר לי אם לא כך? "החליטו להעניק חנינה לכמה אסירים שנמצאים פה. יש עומס גדול מדי במקרה שלך נשאת חן ולפנים משורת הדין על אף שבפסק דין היה כתוב שלא יוכל לך שליש, והחלט כן לנכות את השליש מתקופת המאסר. משמעות הדבר היא שברגע זה אתה יכול ללכת הביתה". הלכתי לתא המאסר שכבר לא היה שלי, ארזתי את חפציי, הרמתי טלפון לאשתי וסיפרתי שאני משתחרר עוד לפני ראש השנה ואת החג נחגוג בשמחה עצומה כזאת כמו שלא חגגנו מעולם. אחר כך התקשרתי לאישה האלמנה שרק אמתול מחלה לי בכל ליבה על העוול שגרמתי לה וסיפרתי לה בהתרגשות שבזכותה אני יוצא לחופשי. היא שמחה שזכתה לגרום טובה ליהודי, ועוד בערב ראש השנה. סיפרתי את סיפורי בליל שבת לראש ישיבת נחלת שלמה, וזה גרם לחיזוק עצום. יום הכיפורים שם היה שונה מבשנים עברו. כולם מחלו זה לזה בלב שלם.

— —

90

"אחרי הכתו את סיחון" (א,ד)

לפני זה לא היו בני ישראל מתפעלים מדברי משה, ולא היו מקשיבים לדברי התוכחות שלו, טענו עליו שהוא לא מכיר את החיים ואת הוויות העולם, ואיך בדיוק הוא יטיף לנו מוסר. אבל "אחרי הכתו את סיחון", ברגע שנחל ניצחון גדול בשדה הקרב, נהגו בו כבוד וקבלו את דברי המוסר שלו.

מגנזנו העתיק

אנקודל'ה

"והדבר אשר יקשה מכם תקרבון אלי ושמעתיו" (א,יז)

רבי מרדכי לייב ווינקלר זצ"ל, בעל לבושי מרדכי, היה מפורסם בענוותנותו, צניעותו וטוב לבו. הוא היה אומר, על כל מנהיג רוחני מוטלת החובה להקשיב בתשומת לב לכל בעיותיו של הפונה אליו ומבקש את עזרתו, ואפילו לאותן בעיות שאין ביכולתו לעזור. אדם מרגיש הקלה מרובה מעצם העובדה שהוא יכול לשפוך את מר לבו לפני הרב שמאזין לו בתשומת לב. זאת כוונתו של משה רבינו במילים 'והדבר אשר יקשה מכם תקרבון אלי ושמעתיו' משה לא מבטיח שיפתור את הבעיה, אלא רק שישמע, עצם ההקשבה והשמיעה עוזרת, גם אם לא תמיד יוכל לעזור.

לבושי מרדכי

"אלה הדברים אשר דיבר משה בעבר הירדן" (א,א)

לכאורה קשה איך משה רבינו שתמיד היה ממליץ על כלל ישראל מזכיר כאן את כל המקומות שהכעיסו וחטאו לה? אלא עונה ה'דברי ישראל' שידוע שמשנה תורה זהו תשובה, וכדי לחזור בתשובה, צריך להזכיר את כל המעשים בכדי להיטהר, וידוע שכל תשובה שבאה יחד עם תורה הרי זה תשובה מאהבה, וכעניין "הוא יפתח ליבנו בתורתו וישם בליבנו אהבתו" ועל ידי תשובה מאהבה נהפכים לו כל עוונותינו לזכויות, ולכן משה רבינו הזכיר את כל המקומות שחטאו בהם כדי שיתהפכו החטאים לזכויות ומעשים טובים.

דברי ישראל

הגיליון לזכות ולבריאות אדונינו מורינו
ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א

"שמוע בין אחיכם ושפטתם צדק" (א,טז)

כשר' יהונתן אייבשיץ זי"ע, הגיע לגיל למצוות, הוא נשאל על ידי אחד איך הוא התמודד עם טענות היצר הרע, מכיוון שעד היום לא היה בו אלא רק את היצר הרע, אמר לו הנער העילוי, הייתי אומר לו את דברי הגמרא בסנהדרין: שכתוב בתורה 'שמוע בין אחיכם ושפטתם צדק' הרי זה אזהרה לבית דין שלא ישמע בעל דין עד שיבוא בעל דבר חברו ואזהרה לבעל דין שלא יטעים דבריו לבית דין עד שיבוא בעל דין חברו. לפי זה אמרתי ליצר הרע אסור לי לשמוע טענותיך וכן אסור לך להשמיעם עד שיבוא בעל דינך הוא היצר הטוב ואז אשפוט ביניכם.

דברי חכמים וחידותם

"ואמר אלכם בעת ההוא לאמר לא אוכל לבדי שאת אתכם" (א,ט)

אמר הרה"ק האמרי חיים מוויזניץ זי"ע, תיבת 'שאת' עם הכולל היא בגימטריא שבת, וגם ראשי תבות 'את שבתותי תשמורו'. ובזה נרמז לבני ישראל לזכור שבשבת קודש אין זה מן הראוי להיות לבד, אלא מוכרחים לשבת יחדיו במסיבת חברים.

ליקוטי אמרי חיים

"וייטב בעיני הדבר" (א,כג)

לכאורה אם בעיניי משה לשלוח מרגלים היה הדבר טוב,, למה זה נחשב לבני ישראל לחטא? אלא, משה רבינו הטיף להם מוסר ואמר להם: תראו את עצמכם עד איפה חטאכם הגיעו, שגרמתם לזה שגם בעיניי ייטב... פגמכם היה כה רציני עד שנגע אפילו אלי, שכן פגמים של ישראל נוגע אל מנהיגיהם.

שפת אמת

"ויברך אתכם כאשר דבר לכם" (א,יא)

הגויים מרבים לדבר על היהודים, שיש להם הכי הרבה כסף, ושהם הכי חכמים וכו' וכו', 'ויברך אתכם' - זוהי הברכה ש"כשאשר דיבר לכם" שכל מה שהם מדברים על היהודים - שזה באמת מה שיהיה ליהודים.

אמרי שאול

"באר משה את התורה הזאת" (א, ה)

אומר רש"י בשבעים לשון פרשה להם, שואל החידושי הרי"ם למה היה צורך לפרש את התורה בשבעים לשון? והוא עונה כי בגלל שהקב"ה ידע שעם ישראל עתידים להיות פזורים בכל העולם ויתבוללו בתוך האומות, ולכן פירש את התורה בשבעים לשון, שבכל לשון ובתוך כל עם וארץ יהיה ניצוץ של תורה.

חידושי הרי"ם**"ראה נתתי לפניכם את הארץ באו ורשו את הארץ" (א, ח)**

למה בתחילת הפסוק כתוב לשון נתינה 'ראה נתתי לפניכם את הארץ' שמשמעו מתנה, ובהמשך הפסוק כתוב 'באו ורשו את הארץ' לשון ירושה, ולכאורה מתנה וירושה שונות זו מזו ואין דין זה כדין זה? אלא האמת היא שעיקר נתינת הארץ לכלל ישראל הייתה בגלל ההבטחה שניתנה לאבות, ככתוב 'ולמען הקים את הדבר אשר נשבע לאבותיך', הרי שכל זכותם של כלל ישראל בארץ ישראל היא בגדר ירושה, אלא שלא הובטח לאבות איזה דור יזכה בירושת הארץ, ורק מפני שדור המדבר היה דור דעה לכן הייתה הנתינה דווקא להם.

הגר"א**"בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר" (א, ה)**

והלא מצוות התורה מתחילות רק מפרשת ואתחנן בעשרת הדברות ועד אז נאמרו רק דברי תוכחה בלבד, אם כן היה צריך לומר רק שם בפרשת ואתחנן "הואיל משה באר את התורה הזאת", ולמה זה כתוב כאן? אלא יש לומר על פי הכתוב בספרים שאחד מעיקרי העבודה ביהדות הוא לשוב בתשובה לפני שבאים ללמוד תורה, כמו שאמר החוזה מלובלין שכל הלומד תורה ואינו חוזר בתשובה לפני כן עליו הכתוב אומר, "ולרשע אמר אלוקים מה לך לספר חוקי" (תהילים נ') לפיכך פתח גם משה בדברי תוכחה. לפי זה מובן יפה מדוע כתוב בפרשתנו בפרשת התוכחה "הואיל משה באר את התורה הזאת", שמכיוון שביקש לבאר להם את מצוות התוכחה, לכן הקדים להם דברי תוכחה על חטאיהם להביאם לידי תשובה כי שניהם קשורים אחד בשני.

מאור השמש מתוך לבוש יוסף**"ובדבר הזה אינכם מאמינים בד' אלקיכם" (א, לב)**

מפרש החתם סופר "ובדבר הזה", שאתם מפחדים ויראים מדברי המרגלים, ואתם מאמינים בשקריהם, זה מראה ומעיד עליכם, ש"אינכם מאמינים", בד' ההולך לפניכם, כי בתור מאמינים, איזה ערך יש לדברי המרגלים, כנגד הבטחת שמו יתברך.

חתם סופר**אזיס ווארט**

"ראה נתתי בידך את סיחון האמורי מלך חשבון ואת ארצו החל רש והתגר בו מלחמה ואשלח מלאכים.. אל סיחון מלך חשבון דברי שלום לאמר" (ב, כד-כו)

לכאורה מדברי הפסוק נראה כאילו משה רבינו עשה את ההיפך מרצון ה' שהרי בתחילת הפסוק הקב"ה ציווה את משה רבינו להתגרות בו במלחמה, ובסוף הפסוק כתוב שמשלח רבינו שלח אליו דברי שלום: אלא אפשר לומר על פי מה שכתוב בתהלים 'אני שלום וכי אדבר המה למלחמה', והכוונה היא שטבע הנכרי הוא, שכאשר מדברים איתו על שלום – הוא חושב שפחדים ממנו ולכן מתחיל במלחמה. ואותו הדבר כאן, משה רבינו כשרצה לגרות את סיחון, הוא שלח אליו דברי שלום כדי שיצא למלחמה נגדו. ובזה קיים את מה שציווהו השי"ת 'והתגר בו מלחמה'.

כרם חמד**"ה' אלקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם" (א, יא)**

שאל האדמו"ר ר' ליבלי איגר מלובלין זי"ע, מה ראה משה רבינו לברך את ישראל דווקא בשעת תוכחה? ומה המשמעות של המילה 'ככם' ותיירך, שבזמן שהתחיל משה להוכיח את ישראל על חטא העגל וחטא המרגלים וכו', ראה שעם ישראל נפלו לתוך עצבות איומה, ואז עצר ופתח בברכה לעודדם: 'ה' אלקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים', כלומר אל תפלו ברוחכם, למרות כל התוכחה אתם עדיין בני מעלה גדולים, וברכתי היא שיוסיף לכם 'ככם' - היינו אנשים כמותכם ובדרגתכם.

ילקוט מאיש לרעהו, עיטורי תורה

הגיליון מוקדש לזכות אלקנה בן רוחמה ולהחזרת כל אחינו החטופים במהרה

העלון נכתב על ידי: מנחם ריביץ

הבא בתור

אבל למה? הרי מי שהגיע לפני דקה, ויודע שיש עוד חמישה או עשרה אנשים לפניו, למה הוא בודק? אולי בטעות יקפוץ המספר? למה כל מי שנמצא בתור מחכה בחוסר סבלנות, ובכל החלפת מספר תוקפת אותו רוח תזזית בתקווה שבכל זאת משהו יקרה והמספר שלו יופיע?

אנחנו שרויים בעיצומם של ימי האבל על שני בתי המקדש שחרבו, כבר קרוב אלפיים שנה חלפו מאז חורבן בית שני, מאז פסק האור הגדול שהיה בית ה' מפיץ בעולם. והאמת, אמר הרב יהונתן אייבשיץ צוק"ל שכבר בימי בית ראשון נגזרה הגזירה על הגלות הארוכה שאנו חיים בה היום, בנין בית שני היה פקידה זמנית ולא גאולה נצחית כגאולה העתידה. כלומר, כבר 2446 שנה, מאז החורבן הראשון, שאנחנו מחכים, מתפללים ומייחלים לגאולה. אם נקרא את מה שכתב הרמח"ל במאמר העיקרים על הגאולה העתידה בב"א, נייחל לה עוד יותר, ונביא כאן את עיקרי דבריו בלשון פשוטה:

בימות המשיח יגיע עם ישראל לתיקונו, ויחד עם עם ישראל יתוקן גם כל העולם. הטוב ירבה בכל התחומים, והרע יעלם לגמרי, גם במה שנוגע לנפש אך גם במה שנוגע לגוף. והכוונה בכך היא שלב האבן יהפוך ללב בשר ובכל האנשים תגבר הנטייה לעשות טוב. לא תהיה עוד משיכה לעבירות או למעשים רעים, אלא כולם יהיו שווים ברצונם לתורה ולעבודת ה'. וכאשר כולם דבקים

שבוע שעבר יצא לי לפקוד את בית המרקחת. זאת לא הפעם ראשונה שאני עושה את הדרך לשם, וכמו כל פעם, מיד בכניסה אני לוקח מספר ומחכה בסבלנות עד שהמספר שכתוב על הפתק יופיע במסך הגדול שמעל לראשי הרוקחים. כשמופיע המספר, יחד עם צלצול הפעמון שמכריז על התקדמות התור, אני ניגש לרוקח הפנוי, והוא מצידו מספק לי את המצרך המבוקש.

כמה זמן לוקח ביקור כזה בבית מרקחת? תלוי כמובן באורך התור, אבל דווקא זמן ההמתנה ניפק לי מסר נוקב. התור לא היה קצר, אך גם לא ארוך מדי, מספר אנשים ישבו בכסאות שהועמדו במרחק מהקופה כדי לשמור על פרטיות הלקוח שמקבל שירות, כל אחד נראה שקוע בענייניו, אחד בספר שהביא עמו, השני בשיחת טלפון, השלישי הסתכל על המוצרים השונים שמונחים מסביב, וכולם מראים מדי פעם סימני חוסר סבלנות.

אבל בכל פעם שהפעמון צלצל, כולם באחת הפנו את הראשים לראות מה המספר הבא שיופיע על הצג. המחזה היה מעניין, כי לא משנה מה היה המספר על הדף של כל אחד, לא משנה כמה זמן הוא נמצא בהמתנה, כולם הפנו מבט למסך, בדקו מחדש את המספר שמופיע על הפתק (אולי בכל זאת הוא השתנה מאז הפעם האחרונה שהסתכלו), ואז חזרו כל אחד לענייניו.

ככה בכל פעם שהצליל המורה על החלפת המספר הושמע, כולם כאיש אחד חזרו על אותה ההתנהגות.

פשוטה:

המשך בעמוד הבא

העלון השבוע נתרם:

לרפואת	לעילוי נשמת
אברהם צבי בן שרה	בנימין בן שמעון ז"ל שרה בת אנשל ז"ל יצחק בן מנחם מענדל ז"ל אברהם בן ליאון ז"ל

בא גם אתה להיות שותף בהפצת העלון

ותזכה את יקירך:

4663MR@GMAIL.COM

אבל הידיעה לא מונעת מהם את הציפייה, הם רוצים שהתור יגיע, הם רוצים לקבל שירות ולכן בכל פעם שהצליל נשמע והמספר מתחלף כל יושבי התור נעים ומסתכלים שמא באמת הגיע תורם.

ואם כך הוא בתור לבית מרקחת, מקום שלרוב לא מסמל את תכלית העונג של האדם, לא כל שכן שכך אנחנו צריכים לחוש כלפי הגאולה? האם לא ראוי שנרצה אותה בכל מאודנו? שנייחל לה בלב שלם ונצפה לה בעיניים כלות? אז נכון שהובטח לנו שבערבי שבתות וחגים לא תגיע הבשורה, אבל זה לא אמור לפגוע בציפייה, ברצון הכן שהיא בא תבוא.

דור אחרי דור ציפו היהודים לביאת משיח צדקנו, נסיים בתפילה שנשמע את צליל השופר המבשר את בואו, ושנזכה לשמוע אותו במהרה לפני שגם לדור שלנו יגידו "הבא בתור".

במטרה זו בלבד, התוצאה תהיה שתרבה השלווה והרוחה, ולא יהיו נזקים והפסדים כלל.

כולם יתמלאו בחכמה, ואצל כולם תשרה רוח הקודש. העולם ישרה במצב של שמחה גמורה כאשר כל יושביו דבקים בבורא ועובדים את עבודתו בשלימות, ועל ידי זה יתעלו כולם דרגה אחר דרגה.

גם אומות העולם יכירו את האמת, יעזבו את אליליהם וידבקו בישראל, מתוך ידיעה שהדבקות בישראל היא הכלי לקבל את הקדושה והאור מה'. והוא מה שאמר הנביא, אז אהפוך אל עמים שפה ברורה וגו'. וכתוב: "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד".

וכשמבינים את גודל הטובה שתהיה באחרית הימים, לאחר ביאת הגאולה, מה הפלא שהגמרא במסכת שבת אומרת שלאחר פטירתו, בשעה שעומד האדם לדין אחת מהשאלות הראשונות שנשאל עליהם היא האם באמת חיכה לאותה גאולה שתגיע בב"א.

אבל במסכת עירובין מובא מאמר שלכאורה מונע מאיתנו לצפות לגאולה: "מובטח להן לישראל שאין אליהו בא לא בערבי שבתות, ולא בערבי ימים טובים מפני הטורח", כלומר משמים רחמו עלינו, וכדי שטלחהו הנביא לא יפריע לנו עם בשורת הגאולה באמצע ההכנות לשבת או יום טוב, מובטח שהוא לא יגיע בערבי שבתות וימים טובים, בזמן שכולם עוסקים בהכנות.

נעזוב לרגע את השאלה המתבקשת, איך יכול להיות שהבשורה על הגאולה מהווה בכלל הפרעה, כי זה הובטח כבר על ידי הקב"ה. אבל, איך יכול להיות שישראל אותנו בבית דין של מעלה אם ציפינו לישועה כל חיינו אם הובטח לנו שלא יגיע אליהו בערבי שבתות? איך נצפה לו כל רגע אם כבר נאמר שהוא לא יגיע עכשיו?

נחזור רגע לאותו התור בבית המרקחת, האנשים הממתינים לתורם יודעים שהמספר הבא הוא לא המספר שלהם. הם יודעים שנגזר עליהם לחכות עוד זמן מה עד שיכלו האנשים שהקדימו אותם ויגיע סוף סוף התור שלהם לגשת לקבל את מבוקשם.

אבלים על החורבן הופכים למקדש

כבר קרוב לאלפיים שנה שאנחנו אבלים על בית מקדשנו שחרב, אבל האם חשבת פעם שאנחנו יכולים להפוך בעצמנו למקדש חי?

לפרטים והזמנה: 4663MR@GMAIL.COM

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמוהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לשוב להם כל הימים

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להנה"ק מקודיגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הנה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין זצ"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

זרע שמשון היים

רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מירכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמדו בספריו:
תשלמו חן וחסד ושלמא רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בני
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

חזון יחזקאל

רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלוי הכרוז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמדו בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רביבות אפרים ארח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך בפיז פרק מ"ב).

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יהואל שלעזיגער זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבשו בי תומכי.

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הורבמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה לירש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

אתוון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייסיע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

שערי זבול

רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

צדקת הצדיק

רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמנטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

מלליצי יושר

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

ווייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,
און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר
פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' פאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

ותזנח משלום נפשי נשיתי טובה ואומר אבד נצחי ותוחלתי מה'. לכאורה תמוה מאד איך יתכן שיאבד התקוה מהקב"ה. ויש לפרש עפ"י מה שידוע שאם אין שלום אין כלום, ומצינו בזה"ק (ח"א פח). שהברכה שורה על האדם רק יש לו איזה דבר בביתו, ואזי יכול להתרבות ע"י הברכה, אולם אם אין לו כלום אין נעשה לו שום נס. ובכך פירש הזה"ק כוונת הפסוק שאמר אלישע לאשה השונמית 'הגיד לי מה יש לך בבית', דמשום כן שאל אותה מה יש לה, כי צריך שיהיה לה איזה דבר שעליו ישרה הברכה. ולפ"ז מתבאר יפה כוונת הכתוב שהקדים המקוון לומר 'ותזנח משלום נפשי', והיינו שאבדו את השלום, והלא כשאין שלום אין כלום, א"כ ממילא 'אבד נצחי' שנאבדה מהם התקוה, כי כשאין כלום אי אפשר לברכה ולנס לחול. אמנם כשהיה להם השלום אזי בודאי יהיה להם כל הברכות. (זרע שמשון קינות אות י').

השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם. יש לדקדק למה כתיב בפסוק 'ונשוב', וקרינן 'ונשובה'. ועוד יש להבין מה הכוונה במה שסיים 'חדש ימינו כקדם'. ויש לתרץ באופן שקושיא האחת מתרצת את השניה, דהנה אמרו (יומא כא): שבמקדש שני היו חסרים חמשה דברים, לא ירדה אש מן השמים, לא היה אורנים ותומים, לא היה ארון וכו', וזה נרמ בפסוק זה שנכתב אחר כל הפסוקים שבמגילת איכה, שמדברים מענין צרות הגלות, ומבקשים בבקשה מאת הש"ת השיבנו ה' וגו', והיינו ששייב ה' אותנו אליו, כתוב 'ונשוב' חסר ה', לרמז שאף אם אין אנו ראוים לכך ששייב אותנו בשלימות, על כל פנים שייב אותנו אפילו מבלי ה', א"ל, כלומר מבלי החמשה דברים, וכפי שהיה בבית המקדש השני. אולם קוראים 'ונשובה', כי תפילתנו ותקונתנו היא שיתקיים בנו כפי הקריאה 'ונשובה' מלא, ששייב אותנו ויהיו לנו אף אותם ה' דברים שחסרו בבית שני, וזה יתקיים כשיחדש ימינו כקדם, היינו כמו שהיה במקדש ראשון בעת שנבנה בימי שלמה. (שם סוף אות י"ג).

לע"נ הג"ר נחום ב"ר יוסף הסופר מטאחוב זצ"ל י"א צ"א אייר
אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל.
 הנה כ"מ שנאמר 'אלה', פוסל את הראשונים.
 ונראה שאמר כאן 'אלה', כי אמרו (עירובין נד):
 כיצד סדר משנה, משה למד מפי הגבורה, נכנס
 אהרן ושנה לו משה פרקו, ונסתלק אהרן וישב
 לשמאל משה, נכנסו בניו ושנה להם משה
 פירקו, ונסתלקו בניו וכו' ונכנסו זקנים ושנה
 להם משה פירקו, ונסתלקו זקנים ונכנסו כל
 העם ושנה להם משה פירקו, ע"כ. מיהו דברים
 אלו שהם דברי תוכחות דירבן משה אל כל
ישראל יחדיו, ולכן כתיב 'אלה', דפוסל את
 הראשונים, דאינו דומה לשאר הדברים שדיבר
 משה לבני ישראל].

אשר דיבר משה אל כל ישראל. לא אמר 'בני
 ישראל' כמורגל, אך לפי ששם 'ישראל' מרמז
 על 'יש' ששם ר'בוא א'ותיות ל'תורה', והנה
 מבלעדי משנה תורה לא תמצא המספר, לכן
 רמז 'אלה הדברים' שייכים 'אל כל ישראל', ר"ת
 'יש' ששם ר'בוא א'ותיות ל'תורה' נוטריקון
 'ישראל'. ולפיכך לא נקט הכתוב 'בני ישראל'
 כמורגל, שבא לרמז כי בספר משנה תורה
 יתוספו האותיות שישלימו את 'כללות ישראל',
 וזה שאמר 'אל כל ישראל' היינו להשלים את
 המספר המכוון לכללות ישראל].

לע"נ הג"ר דוב מאיר קרויזנר ב"ר אליהו צבי זצ"ל י"א צ"א אב
שלוחי מצוה אינן ניזוקין במילה. (המשך
 משבוע העבר). כתב בשו"ת הרדב"ז (אלף ר'),
 דלחולה שיש בו סכנה, מותר לחלל שבת עליו
 אף בדברים שאין בהם צורך כל כך, דאולי יבוא
 מזה ליד סכנה. וביאר האבני נזר (או"ח שם)
 שיטתו לפי יסוד הג"ל. וז"ל: לכן נחא שעושין
 כל צרכי החולה בשבת [אף בדברים] שאין
 במניעת הדבר סכנה. דלא שייך לומר שלא
 לחלל שבת ונסמך על שלוחי מצוה אינן
 ניזוקין, כיון שזה נוגע לאחר, דהמצוה עושין
 אנחנו שנשבות בשביעי, וההיזק יהיה לחולה
 שישתכן, ולא שייך בזה הכלל דשלוחי מצוה
 אינן ניזוקין, עכ"ל.

והנה אביו של האבנ"ז הקשה (אבנ"ז או"ח
 סימן תנ"ג) וז"ל: הנה בנוגע יולדת תוך שבעה
 ביוה"כ, פסק בשו"ע (סי' תר"ז סעי' ד'), דדוקא
 אם אמרה 'צריכה אני', אז מאכילין אותה
 ביוה"כ, [אבל אם לא אמרה בפירוש
 'צריכה אני', אין מאכילין אותה]. ואילו
 בנוגע בשבת פסק בשו"ע (סי' ש"ל
 סעי' ד') בנוגע יולדת, דדוקא אם
 אמרה 'איני צריכה', אין מחללין, [אבל
 אם לא אמרה בפירוש 'איני צריכה',
 מחללין עליה השבת], וסותר סתמא
 לסתמא, עכ"ל.
 ותיירץ האבני נזר (סי' תנ"ד) לפי יסוד
 הנ"ל, וז"ל: דוקא בשבת, דהמצוה
 עושין אנחנו שנשבות בשביעי,

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהרדכת הרה"צ מ'אראד צ"ל

**אריינברענגען יראת חטא אין אייערע קינד
 דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.**

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- מלאות איר וויסען ווען די שטיין
 ווערט געבאקטן, שווארע רצון
 להפחלל, כדי איר זאלט קענען
 מיט זאגען די תפילה.
- די ת"ח גיט אליין צום ציון און
 מתפלל, נאכדעם וואס ער רופט
 נשמת הצדיק אל קברו (המקובל
 מרישומת משה).
- די שטיין ווערט באגראבען ווי די
 ריכטיגע וועג און אויך ווערט מען עס
 נישט.
- מקטן איר אפגעמען די שטיין און
 עס אליין אראפלייגען ביי וועלכע
 צדיק איר ווילט.
- מקטן באשטעלען אפאר שטיינער
 כדי מאל עס לייגען ביי אסאך
 צדיקים.
- יעדע נאמען איר א באזונדערע
 שטיין, באזונדערע עבודה און
 תפלות פאר א לענגערע צייט.
 אלעס ווערט געטון מיט גרויס
 איבערגעבענקייט, מיט כוונה,
 במתינות, אויך האט עס די ריכטיגע
 כח.
- מ'שרייבט די גאנצע נוסח אויפן
 שטיין סיי פאר מען באקט די
 חולת און סיי נאכדעם אויך וועלע
 שטעט די שטיין בלייבט אין דעם
 אויפגען פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן
 שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.

דוקא איר דעם מקטלדיגע און מכן דורות ישרים וועט מען ווי עס ווערט מוקדש
 ווערטער פון אריה"ק און איר האט זיך געבן (אפגעזען ווען הארץ צו אריינברענגען, שווער
 לשמים למה) (ס'רעכט ווי נאכדעם ממש), וואס מ'לויבט (וועט עס ווערן ווערן).

**פאר פרטים רופט טעקסט מכן דורות ישרים
 917-635-3883 dorosyesharim@gmail.com**

**צופרידענע
 עלטערען פון
 מכן דורות
 ישרים זאגן:**

"מין קינד איז
 געווארען א
 מענטש, ער לערנט
 אנדערע
 ענדענען א מסכתא

"מין ווען בעהט
 מין וועט מין
 און 5 מיטע
 כאר פון נון קריאת
 שמע

"מין יצחק האט
 אריינגעלייגט א
 פילטער

"איר האב נישט
 געהאט קיין
 מנוחה פארדעם
 נישט וויסנדיג וואס
 מין בחור טוהט

"כהאב
 גענומען ווען
 הצלה מיט
 מיינע קינדער נאכען
 מנוב ויין פון מין
 תבר'ס קינד

וההיזק יהיה לחולה שישתכן, לכן לא שייך בזה
 הכלל דשלוחי מצוה אינן ניזוקין. אבל ביוה"כ
 [דזה נוגע לילולת בעצמה אם תאכל, בזה
 אמרינן] דשפיר מתענה, כיון דלא שכיח הזיקא,
 ויסמוך על שלוחי מצוה אינן ניזוקין שלא ישתכן
 ע"י תענית, עכ"ל.

והנה לפי דברי האבנ"ז יוצא אפוא, דגבי שבת,
 רק איש אחר מותר לעשות מלאכה לצורך
 החולה בדבר שאין בו צורך כל כך, אבל החולה
 בעצמו - אסור, כיון דלעצמו אמרינן דיש לו
 לסמוך על הכלל דשלוחי מצוה אינן ניזוקין.

אבל בסימן תנ"ה תירץ האבנ"ז באופן אחר
 החילוק בין שבת ליוה"כ, ולפי תירוץ שם ליכא
 חילוק בשבת אם החולה עושה בעצמו המלאכה,
 או ע"י אחר. וז"ל: הנה בדין זה אם שבת הותרה
 אצל פקד"נ, או רק דחוייה, יש שערורייה גדולה.
 והרמב"ם (פ"ב שבת הל"ג) כתב וז"ל: ואלו
 האפיקורסים שאומרים שזה חילול שבת [לחלל
 שבת לצורך חולה], עליהם הכתוב אומר 'גם אני
 נתתי להם חוקים לא טובים', עכ"ל. ומבואר

מדברי הרמב"ם, דבאמת אינו חילול כלל, ושבת
 הותרה אצל פיקוח נפש. וכיון דשבת הותרה אצל
 חולה, לא שייך בזה הכלל דשלוחי מצוה אינן
 ניזוקין שהתורה הבטיחתו 'ולא יחמוד איש את
 ארצו' כדי לקיים המצוה, דהכא בלא זה ההבטחה,
 יתקיים המצוה דשביית שבת במה שישבות
 משאר דברים, דהרי הדברים שהם לצורך פיקוח
 נפש, חשיב כאילו אינם מלאכה כלל, ולכן אין בזה
 ההבטחה כלל, ומותר לעשות המלאכה לצורך
 החולה, ואפילו החולה בעצמו, אף דלא שכיח
 הזיקא. אבל ביוה"כ, אף שמותר לו לאכול, מ"מ
 סו"ס מצות 'ועניתם' לא יקיים, שהרי תתיר לו כל
 מאכלים ומשקים שכולם לצורכו, ובמה יתענה.
 ולכן בזה שפיר נאמר הכלל דשלוחי מצוה אינן
 ניזוקין כל שאין שכיח הזיקא.

לע"נ הג"ר משה אריה ב"ר עקיבא יוסף רבינוביץ ע"ה י"א צ"א אב
אלה הדברים. בספרי פרשה זו: מה תלמוד לומר
 'אלה הדברים', מלמד שהיו דברי תוכחות, שנאמר
 'וישמע ישרון ויבעט', כיוצא בו אתה אומר דברי
 עמוס וגו', שהיו דברי תוכחות, שנאמר 'שמעו הדבר
 הזה פרות הבשן' וגו', כיוצא בו אתה אומר 'אלה
 הדברים אשר דיבר ירמיה' וגו', ומה תלמוד לומר
 'אלה הדברים', שהיו דברי תוכחות וכו', כיוצא בו
 'אלה דברי דוד האחרונים מלמד
 שהם דברי תוכחות' וכו'.

והענין של דברי תוכחות הוא כדי
 להכניס יראת ה' בלב, שיראה
 שמלך מלכי המלכים הקב"ה
 עומד עליו ורואה במעשיו, ומיד
 יגיע אליו היראה (הג"ה ריש
 או"ח), וזה שנאמר 'מוכיח אדם
 אחרי חן ימצא', ובמדרש רבה
 (פרשה זו א:ב) 'מוכיח' זה משה,
 'אדם' אלו ישראל וכו', 'אחר' -
 בשביל להביאן אחרי. והיינו

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די
 ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת
 הצדיק** - לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף
 ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות
 אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים
 צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!
732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

דשבת אצל חולה דומה לטומאה בציבור, אי דחוייה דחוייה, אי הותרה הותרה. א"כ אין ראייה מתו"כ
 לדיין דקיי"ל טומאה דחוייה, דתו"כ לשיטתו כ"ל.
 בהוסיף עוד, וז"ל: ואילו הכסף משנה שכתב דשבת דחוייה אצל חולה, לא קשיא לשיטתו, דהרי הוא
 כתב (פ"ב שבת ה"ד) דאין מחללין על שאר צרכים של חולה שאין במניעתם סכנה.

א והוסיף עוד, וז"ל: בתורת כהנים (פ' ויקרא דבורא דחובה פ"א) אמרו 'שבת הותרה מכללה
 להתרפאות'. ומלשון כזה 'הותרה', דייק הש"ס (יומא ז'): דטומאה הותרה בציבור. וא"כ מפורש בתו"כ
 דשבת הותרה. מיהו התו"כ חייב רב, וסתם תו"כ הוא ר' יהודה, ורב סובר שלה עירובין דטומאה הותרה
 בציבור, וכן ס"ל לר' יהודה בייבא שם דטומאה הותרה בציבור. וא"כ לפי הכסף משנה (פ"ב שבת)

הגדרות אבני נזר - על ענייני מילה

ליתר פרטים, וכן לקבלת גיליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
gilyonmy@gmail.com 732.510.0560

"הופיע ויצא לאור"

הגדרות חזון יחזקאל

על התורה ומועדים עם ביאורים הארות והערות

מלוכט מתוך גליונות
"מליצי יושר"
שיוצא לאור עולם מדי שבוע
בשבוע

הג'ר שלום איוון זצ"ל
בעת הספרו בשעת הלוי
של מרן בעל החזון
יחזקאל, חזר:
"צטויתי מאת רבינו
לפרסם שהבטיח שימליץ
טוב למי שילמוד בספריו,
וכן למי שיוסיף את חידושי
תורתו"
(רבותא אפרים אור"ח ח"ב עמ'
רמ"ח)

אפשר להשיג הספר בחנויות
הספרים המוכרות
הפצה ראשית: גיימפלד
718.633.5103

ליתר פרטים, וכן לקבלת גיליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
gilyonmy@gmail.com 732.510.0560

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד כל התורה שבכתב ושבעל פה כולה'. וכ"כ בסעיף "ז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (-זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחידי סגולה מקיימים אותה, וקל מאוד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובזה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצוות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקדן לעוה"ב

לפרש ברכת משה רבינו ה' אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים, כשאתם בבחינת ש"ה' הוא אלהי אבותיכם' לבד, ואתם יורשים זכות אבות, אז הנה יוסף עליכם ככם אלף פעמים, כלומר מוכרח אני לברך אתכם בבחינת מדה וגבול, כמאמר חז"ל בספרי עה"פ זה שאמרו ישראל למשה קצבה אתה נותן לברכתינו, אמר להם לא, זו משלי, אבל הוא יברך אתכם כאשר דבר לכם, ולכאורה אינו מובן וכי מה איכפת לו לברך משלו עד אין שיעור וערך. ואמנם שאמר להם כי ח"ו כשאינכם בבחינת עושים רצונו של מקום יתברך על השלימות הראוי, לא שייך לומר 'ככוכבי השמים לרוב', כי אתם נכנסין בגבול, ומוכרח אני ליתן קצבה לברכותיכם שיוסף עליכם ככם אלף פעמים, וזו הוא משלי, שעתה לפי העת הזאת לא אוכל לברך אתכם יותר, אבל הלואי שתזכו אשר ייברך אתכם כאשר דיבר לכם, שתזכו להדבק בו יתברך ויברך אתכם בברכה שאין לה שיעור וערך כאשר דיבר לאברהם אשר אם יוכל איש למנות' עכ"ד.

וזה כוונת המסורה 'והנכם היום ככוכבי השמים לרוב', אמנם עדיין יש לכם איזה מדה ומספר, (עי' במפרשי רש"י שביארו שלא היה כעת כוונת משה על ריבוי בלי מספר, שהרי אמר על זה 'וסף ה' עליכם אלף פעמים'), יען ש'והנכם הולכים איש אחרי שרירות לבו, וכל זכותכם הוא רק בבחינת 'ה' אלקי אבותיכם' מצד זכות אבות, ועל כן אני מברך אתכם רק בברכה 'יוסף עליכם ככם אלף פעמים', אמנם הוא יברך אתכם כאשר דיבר לכם בלי מדה כלל. ומובן לפ"ז מדוע ברכות אלו הם בתוך ספר דברים שהם דברי תוכחות לישראל, כי גם זה הוא חלק מהדברי תוכחה שצריך לברך אותם תוך גבול ומספר.

לזכות והצלחה ש.ב.ש.ה.

כי תבואו לראות פני מי בקש זאת מידכם. דקדק באהל יעקב האי 'זאת', שפת יתר הוא. ונראה דהאליף הק' פ' הפסוק (שמות לד:כג) 'שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני האדון ה'', דהכוונה מפני שבצלם אלהים עשה את האדם, והכרת פניו של אדם ענתה בו, כי על פי דרכו ומעשיו כן צוהר פניו יזריח, ואם פוגם בחטא, נפגם הצלם אלהים אשר על פניו. ואמר קרא שתבא כן לירושלים שלש פעמים בשנה 'את פני האדון ה'', 'את' כמו 'עם', שלא כלומר עם צלם אלהים, שלא יחסר מזיוו. ולפ"ז יש ב' פירושים ב'את פני האדון ה'', או כפשוטו לראות ה' במקדש, או המתניחם אליו, שייבא עמו פני ה'. והנה זה שאין

שיצייר תמיד שהש"ת עומד לפניו וילך אחריו. וכן ע"י היראה בא לתשובה על העבר. וכן נדרש בגמרא לשון יראה על תשובה כמו שאמרו (ע"ז ט). 'אשרי איש ירא את ה'', 'אשרי מי שעושה תשובה כשהוא איש. וכן בברכות (ז). נדרש 'ראשית חכמה יראת ה'', תכלית חכמה תשובה וכו', וזה מורה 'אלה הדברים', שהוא כמו 'זה הדבר', בלשון יחיד, שזה מורה שהוא מפורש לנגד עיניו עד שיאמר עליו 'זה' כמראה באצבע, וכן 'אלה הדברים', וזה היה כח משה רבינו ביחוד שנתנבא ב'זה הדבר'.

ומייתי מעמוס דכתיב ג"כ 'שמעו הדבר הזה', והיינו דברי תוכחות שהאיר לראות שמלך מלכי המלכים עומד עליו. וזה ג"כ 'מוכיח אדם אחרי' בשביל להביאן 'אחרי', להיות 'אחרי ה' אלהיכם תלכו', ויהיה מלך מלכי המלכים הקב"ה עומד לפניו. וכן מה שנאמר 'ואלה דברי דוד האחרונים', דכתיב 'ואלה' שהוא מפורש עד שיהא מראה באצבע, וכתיב בדוד 'נאום הגבר הוקם על', שנדרש 'מו"ק טז: שהקים עולה של תשובה, שתשובה בא ע"י יראה.

ומייתי אחר כך כיצא בו דברי קהלת בן דוד, אף ששם לא נזכר לשון 'אלה', או 'זה', אך שלמה המלך שהיה מרכבה למדת מלכות, היה ג"כ כמו משה רבינו שהיה מפורש כמראה באצבע ע"י מהימנותא שלימתא שמלך מלכי המלכים עומד עליו ותמיד עומד לפני המלך וכו'.

ושבת זמן תשובה, וכמו שאמרו (פרקי דר"א פ"ט) טוב להודות לה', שכל מי שמודה ועוזב ניצול מגיהנום, שכן מורה מדת מלכות שנקראת 'זאת' כידוע, שמורה ג"כ שמפורש לנגד עיניו ע"י אמונה שמלך מלכי המלכים עומד עליו, ומיד יגיע אליו היראה, וכמו שמובא (זוהר ח"א ה): שבת דמעלי שבתא אייה יראה ושריא בה יראה, ועיד"ז בא לתשובה כאמור. וזה שאמרו (תמיד כח). שכל זמן שתוכחות בעולם נחת רוח באה לעולם טובה וברכה באין לעולם, והיינו בשבת, דאינא (בר"ר יט) ומה נבא בו לאחר ששבת, שאנן ונחת וכו' טובה וברכה. וזה שנאמר 'מוכיח אדם אחרי', שזה מורה על קדושת השבת שמלך מלכי המלכים עומד עליו, 'חן ימצא', כמו שאמרו (בר"ר טד: עולמי עולמי הלואי תהא מעלת חן לפני בכל עת כשם שהעלית חן לפני בשעה הזו, שבשבת כל הבריאה מצאה חן בעיניו. ותיכף בכניסת השבת כתיב 'ירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד', שנדרש (שם ה"ג) על כל ההיפך, שראה הש"ת שמזה יהיה טוב מאד שאז נתקן הכל.

לע"נ הג"ר אהרן סודיץ ב"ר חנוך זצ"ל י"א צ"ד אב

ה' אלהים הרבה אתכם

והנכם היום ככוכבי השמים לרוב. במסורה ב"פ 'והנכם', 'והנכם היום ככוכבי השמים', 'והנכם הולכים איש אחרי שרירות לבו'. ויש לפרש השייכות בהקדם מה שכתב בסה"ק באר מים חיים בפרשתן

לע"נ הב' אליהו ב"ר יצחק חנך ע"ה י"א צ"ה אב
גדר ספק בין השמשות. המהר"ל (גור אריה שבת לד.) כתב וז"ל: ויראה דלא אמרינן הכלל ד"ספיקא לחומרא", רק בשאר ספיקי דעלמא, אבל לא בספק של בין השמשות, דספק של בין השמשות, אינו ספק שאפשר לדעת אם הוא יום או לילה ואין אנו יודעים, שזה דוחק גדול לומר שכל התנאים והאמוראים דפליגי בבין השמשות לא היו יודעים דבר שאפשר לדעת. ועל כרחך דבין השמשות באמת אי אפשר לעמוד עליו אם הוא יום או לילה וכו'. ונראה דלמשה רבינו ע"ה נמי היה מספקא ליה בבין השמשות אם הוא יום או לילה, ולכן אמרינן ביה ספיקא בדברנו לקולא, עכ"ל.

וכתב הג"ר יוסף ענגיל (גליוני הש"ס שם) וז"ל: ונראה דכוונתו, דכיון דהוא דבר שלא ניתן לעמוד עליו כלל, לכן זה מורה היות בו ב' הענינים באמת, ענין היום וענין הלילה, ולכן לגבי דרבנן אזלינן להקל בספיקו, כיון שאין זה ספק של טעות לגמרי כשאר ספיקות, דאם הוא כך אינו כך, ואחד מב' הצדדים טעות בהכרח, רק בביה"ש א"מ מקילין מפאת ספק יום, הרי יש בו באמת ענין יום, כיון שהוא זמן שלא ניתן בטבע לעמוד עליו שאיננו יום. וכן להיפוך, כאשר מקילין מפאת ספק לילה וכמובן. וכן ממה שאין בזמן ההוא זריחות השמש בכיום גמור, וגם לא נסתלק השמש לגמרי כמו בלילה, מוכח היות לו ב' הענינים, שכבר הותחל בו ענין לילה, ועדיין בו ענין יום, כן נראה כוונתו.

והנה לשון הברייטא (שבת לד:) "מטילין אותו לחומר שני ימים", לשון זה מתפרש ג"כ דביה"ש אינו אסור מתורת ספק, רק דיש בו באמת ענין ב' הימים, דיש בו באמת ענין היום וענין הלילה, ולכן מטילין אותו לחומר שניהם כפי היות בו ב' הענינים באמת וכו'. ולפי"ז קצת צ"ע בהא דאמרינן (שבת לה:) דהעושה מלאכה בב' ביה"ש חייב חטאת ממ"נ, ואמאי, נימא נמי דגם על שניהם יחד יופטר מפאת שלא עשה המלאכה בשבת גמור, וכי היכא דפטר בביה"ש הא' מפאת שאינו שבת גמור דיש בו ג"כ ענין יום ערב שבת, כך הרי היה ראוי שיהיה גם בב' ביה"ש, ולא הי' לנו לומר ממ"נ כיון דיש באמת ב' הענינים.

ליכות אלעזר חיים בן הינדא להצלחה בכ"ע

אלה הדברים אשר דבר משה. וברש"י: לפי שהן דברי תוכחה ומנה כאן כל המקומות שהכעיסו לפני המקום, לפיכך סתם הדברים והזכיר ברמז מפני כבודו

תולדות בעל החזון יחזקאל ז"ע

האמונה שלו בתפילה היתה מיוחדת, תשמעו מעשה מבהיל, הרבנית נפטרה לביל שבת, היא היתה חולה, ביום ו' בצהרים הלכתי איתו למנחה, וכל הדרך הטריד אותו מצבה של הרבנית, ואמר לי 'אני מקווה שהשבת תעבור בשלום', ואני ידעתי שהרבנית חולה, וניסיתי להרגיעו, והוא לא נרגע, ולמעשה הרבנית נפטרה. במוצ"ש לפני הלילה, ישבו בביתו כמה ממקורביו, והוא סיפר שמיום עומדו על דעתו נהג ביום ו' בשחרית בשמו"ע ב'הסר ממנו יגון ואנחה', היה מוסיף את המילים 'ולא תהא צרה ויגון ואנחה ביום מנוחתנו', ובאותו יום שיש שכח להוסיף! כמה שהתפילה היתה אצלו בחוש אמונה. כמה ימים לפני פטירתו של מרן הגר"י אברמסקי זצ"ל, כשהיה כבר במצב של ערב גסיסה, נכנס הגאון רבי ישראל זאב גוסטמאן זצ"ל לבקרו, היטה מרן הגר"י את ראשו בכבוד לעברו של האורח, ושאלו 'מה חידשת היום?' והגר"י גוסטמאן ענה שעסק בסוגיא מסוימת בזבחים ויש שם קושיא ותירוץ מרבינו חיים הלוי, ולפי דעתי אמר 'דברי רבי חיים מוקשים ותמוהים'. כשסיים את דבריו, התרומם מרן הגר"י בשארית כוחותיו ואמר לו: אני אסביר לך את החידוש שרבי חיים אמר בסוגיא זו, ותיווכח לדעת שדבריו נכונים וברורים, לא מוקשים ולא תמוהים. וחזר על החידוש בחשק ובהתלהבות שכזו כאילו אתמול שמע אותו, הגר"י גוסטמאן השתומם והיה מלא התפעלות מהמחזה שנגלה לנגד עיניו, והתבטא שמי ששמע אותו לא האמין שמרן הגר"י היה במצב כה קשה.

פנים יפות' לבעל הפלא"ה

בעל הפלא"ה בהקדמה לספרו כתב, וז"ל:

'כל המעיין ועוסק בספרי, יתברך מקל עילאה, בברכת ה' הרחבה והמלאה, וינצל מכל עמל ותלאה'

רק הבהמה בזזו לנו. פירש"י: גבי סיחון היה הביזה חביבה עליהם כתיב 'בזזנו', וכשבאו לבזיזת עוג היה מבזזה בעיניהם, ולא לקחו אלא כלי כסף וזהב. ויש להוסיף ליתן טעם, משום דגבי סיחון לא כתיב 'לא השארנו שריד' עד לאחר שכבשו את העירות, אז כתיב 'לא השארנו שריד', ואילו גבי עוג כתיב בשעת המלחמה 'עד בלתי השאיר לו שריד', א"כ י"ל דבסיחון היו כמה פליטים שנסו מן המלחמה והודיעו לעירות שיברחו עמם ויברחו הכסף וזהב ובהמות, ולא מצאו אלא הביזה שלא היה אפשר להבריש במהירות. אבל גבי עוג דכתיב 'עד בלתי השאיר לו שריד', לא היה נודע עד שבאו ישראל לכבוש אותם, ומצאו כל הכסף והזהב בשלימות, לכן מקרעים ומשליכים את המלבושים.

דגל מחנה אפרים' להרה"ק רבי משה מחנה אפרים ב"ר יחיאל מיכל ז"ע

בעל 'אהבת ישראל' מייזניץ ז"ע היה אומר:

ללמוד ספר 'דגל מחנה אפרים', מסוגל לבנים טובים

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן וגו'. הנה הדקדוקים כבר מבואר בקדמונים, ונראה לי שמשה אמר תוכחה זו שממנה יקחו ויבינו מוסר השכל כל ישראל בין צדיקים בין בינונים בין רשעים, וזהו 'אל כל ישראל'. ואמר 'בעבר הירדן' דהנה איתא בשם א"א ז"ל זללה"ה דאמרו 'כל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלהי, היינו מי שדומה בעיניו שדר בארץ העליונה שקרוב לקוב"ה: דומה לו כמי שיש לו אלהי, ובאמת אין לו. ומי שדר בחוץ לארץ, היינו שדומה לו שעדיין לא נכנס בארץ העליונה, בזה דומה כמי שאין לו אלהי, אבל באמת יש לו, עכ"ד. וזהו 'בעבר הירדן', פירוש שידמה לך תמיד כאילו אתה מעבר לירדן, שעדיין לא נכנסת לארץ העליונה, הגם שלמד הרבה ועשה מצוות הרבה, מ"מ דומה לו כאילו לא עשה, שצריך לעשות כל מצוה בדחילו ורחימו, וע"י התורה והמצוות זוכה לענוה, ולא עוד אלא שנעשה כמעין המתגבר וזוכה לדברים הרבה, ועל כן יאמר אם עשיתי כתיקוני, האין ענוה שלי, והיכן הדברים הרבה, והיכן המעיין המתגבר, וזהו כנגד התלמיד חכם. וכנגד הבינוני אמר 'בעבר הירדן', דהנה האדם בינוני עושה מצוות הרבה, ואם נזדמן לו עבירה ח"ו, ג"כ עושה, וכנגד זה אמר 'בעבר הירדן', שידמה לו בשעה שנזדמן לו העבירה שהוא כבר עבר לארץ עליונה והתחיל לכוון לעבודת השי"ת, ואין אעשה העבירה ח"ו ואכנס למדבר שהיא שליטת הס"מ רח"ל, שהוא נחש שרף ועקרב, שהוא השטן הוא היצה"ר הוא מלאך המות (ב"ב טז.), שהוא שורף האדם, כמו שמתחילה בוער בו לעבור העבירה, אכן כ"כ שורף אותו מן העולם, ועקרב פירוש 'עקר בית', שהיא השכינה שהיא בלב אדם, וזהו 'במדבר' כנ"ל והבן, וזהו נגד הבינוני.

ולרשעים דהנה כשאדם מתחיל לעבור עבירה, נותן ח"ו כח לס"ט, ומחמת זה הולך ומתגבר עליו, וזהו עבירה גוררת עבירה, ומחטיא אותו נחש אשת זנונים, והוא נחש שרף ועקרב שבוחר בו לעבור עבירה ולהגביר על הקדושה ח"ו, וזהו רשעים מהפכין מדת הרחמים למדת הדין ח"ו, וזהו 'בעבר הירדן', פירוש שעובר בבחינת שהיא 'הירדן', היינו 'הר דין', שהוא מלא דינים, ומגביר אותו ומהפכים מדת הרחמים כנ"ל.

שיהיה גם בב' ביה"ש, ולא הי' לנו לומר ממ"נ כיון דיש באמת ב' הענינים.

הולך בדרך ה' בביתו, ובא רק לראות פני מקדש וירושלים, על זה חרה להקב"ה, וזה 'כי תבואו' רק 'לראות פני, מי בקש זאת' דייקי 'מידכם', העיקר שאני אוכל לראות פנים ותבואו עם צלם השלם, ואז תוכלו לראות פני ה'.

ומו"ח הג' נ"י פי', 'כי תבואו לראות פני, אם בקשתם לראות פני, מי בקש זאת' דייקי שע"י 'רמוס חצרי' תקבלו פני, הלא אפשר לקיים זאת גם ע"י קבלת פני צדיק דהוי קבלת פני השכינה, והם עשו להיפך שביזו ת"ת, וכגמ' שבת (דף קיט:) שבת ראשון חרב על שביזו ת"ת, ועל כן חרה להקב"ה.

ידע שור קונוה וחמור אבוס בעליו, ישראל לא ידע, עמי לא התבונן. משל למה הדבר דומה, לשני שוורים שעומדים בדרך אחד אצל האבוס, האחד אכל ככל אשר יכול, והשני צמצם ולא אכל אלא ההכרח, אמר השור האוכל להשור המצמצם: שוטה, למה אין אתה אוכל לשובע נפשך ממרעה הטוב אשר לפנינו, ראה איך בשרך רזה עליך, וראה מראה גופי השמן והדשן. ענה לו חברו: לימים עוד אענה לך תשובה. לא היו ימים מועטים עד שבא בעל השוורים להוציאם מהדיר, לזה השור הטוב הולך לטביחה, ולזה הרזה לקח לעבודת חרישה. וכאשר הלך השמן אל הטביחה, צעק אליו הרזה: ראה, איך עלתה לך אכילתך הגסה ודישון בשרך. ענה השור בבושת פנים: צדיק אתה וחכם ואין לי להשיב. כי עתה נהפך הגלגל, כי אז כאשר אמר לו חברו: אל תאכל הרבה, כי הם מדשנין לשחיטה. שחק עליו, וענה לעומתו: אתה כפגר מובס, לך ישחטו, כי מה צורך בך, אמנם אני שור שמן ויפה חי וקים אני. ועתה אדרבה, חבירו עודנו בחיים עובד ואוכל, והוא נלקח לטביחה.

הנמשל מובן מאליו, וכמו שאמרו (תמיד לב): עשרה דברים שאל אלכסנדרוס מוקדון את חכמי הנגב, מה יעביד איניש ויחיה, ימית עצמו. מה יעביד איניש וימות, יחיה את עצמו. ומובן בזה המשל.

והנה מה שהשור מכיר והולך אחר בעליו ואבוסו, גם אתה תבין שלרעתו הוא, והשור עצמו אינו מתבונן כי בעלים זה שנותן לו לאכול הוא לרעתו, ולמה אין אתה נוטל מזה משל לנפשך שלא לילך בשרירות לבך אחר עצת יצה"ר.

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפסא ז"ע אמר: כל מי שידליק נר לעילוי נשמתו - ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל - אעשה לו טובה.

תולדות הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע

בואו במגע ומשוא עם גדולי החסידות, השפיע עליו השפעה עצומה, עולם החסידות שהיה זר לו ורחוק ממנו עד עתה, נעשה לפתע פתאום קרוב ללבה, עולם חדש נגלה לפניו, והוא נמשך אחריו, האברך המתנגד נתפש לחסידות, רעיונות החסידים מצאו את בלבו, והוא התחיל רוחש אמונה בצדיקים, אולם יותר מכל האדמו"רים שהכיר, שבה את לבו האדמו"ר מאזביצא ר' מרדכי יוסף ליינר זצ"ל בעל 'מי השלוח', וקבלהו בפשטות ובלבביות.

כידוע היה ר' מרדכי יוסף אחד מגדולי חסידי קוצק, ובשנת ת"ר נפרד מקוצק במשכו אחריו חסידים רבים ונעשה אדמו"ר, בין גדולי החסידים שעזבו את קוצק ונהו אחריו, היה ר' לייבלה אייגר שהיה כרוך אחריו עוד בימי היותו בקוצק. התודעותו של ר' צדוק אל האדמו"ר מאזביצא היתה בדרך עקיפין ע"י ר' לייבלה אייגר, בהיות ר' צדוק אצל הרב ר' משולם אשכנזי רבה של לובלין בעת ההיא בקשר עם ההיתר מאה רבנים, מצא שם אברך אחד שהיה שוקל וטר עם הרב באיזה ענין הלכה, האברך משך את תשומת לבו של ר' צדוק, והתעניין לדעת מי הוא, וכשהוגד לו שהאברך הוא נכדו של הגאון ר' עקיבא אייגר, והוא עצמו חסיד של הרבי מאזביצא, אמר ר' צדוק: 'אם הרבי מאזביצא הוא בעל כח כזה לעשות חסיד מנכדו של ר' עקיבא אייגר, רוצה אני להתודע אליו, ונסע לשם.

בבואו לאזביצא קבלו הרבי בסבר פנים יפות ושאלו: 'אברך מה שמך?' השיב ר' צדוק: 'אם כבודו רבי, עליו לדעת את זאת בעצמו'. אמר לו: 'צדקת בני, ושמא באמת אינני רבי'. והמשיך לשאול אותו 'האם בר אוריין הנך', ענהו ר' צדוק 'הן'. שאלהו האדמו"ר 'במה אדע זאת', ענהו: 'בחן כבודו אותי ויוכח' אמר האדמו"ר: 'ומי יודע אם אני בעצמי יודע ללמוד', אחרי כן שאלהו על אביו מי היה ומה היה, וכשענהו כי אביו היה אמנם מתנגד, אבל אהב את החסידים ורביהם. אמר האדמו"ר: 'א"כ יודע אני מזה שהנך בר אוריין, דאמרו (שבת כג.) 'דרחים רבנן הוה ליה בני רבנן'. בסיום השיחה בקש ממנו ר' צדוק חתימה על היתר מאה רבנים, ונתן לו, ובשעת הפרידה אמר הרבי מאזביצא: 'אברך מאחר שבאת, השאר כאן לשבת', שמע לו ונשאר, והיה בכל הסעודות, אבל בסעודה שלישית סיפר אחר"כ ר' צדוק 'חתה הרבי גחלי אש על לבי'.

רבינו בחיי לרבינו בחיי ב"ר אשר זי"ע

הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זי"ע היה אומר:

סגולה גדולה לפרנסה ללמוד הספר 'רבינו בחיי'. וסימנך: מאן דיהיב 'חיי', יהיב מזוני.

ספר דברים. מפני שהספר הזה הוא החמישי והאחרון לכל חומשי התורה, על כן רציתי להשכילך בכאן סדור חמשה חומשי התורה לה נתיחדו זה אחר זה בסדור הזה שהם מסודרים בתורה וכו', מה שפתח תחלה בספר בראשית, מפני שחידוש העולם הוא שרש האמונה, ומתוך אמונת החידוש תתבאר ההשגחה, ומתוך ההשגחה יתבאר עונש ושכר, ולפי שהענינים האלה הם עקרי התורה, לכך נתיחד ספר בראשית בחידוש עולם ובהשגחה על האדם שנמסרו בידו מ"ע ומצות ל"ט, ולענין השכר כשהניחוהו בגן עדן, ובענין העונש כשגרש אותו משם, גם ספור המבול מופת גדול ועדות ברורה על החידוש ועל ההשגחה ועל העונש והשכר, כי נח הצדיק ובניו נמלטו לזכותם, ובני הדור נאבדו לענשם. ואחר ספר בראשית נתיחד "זאלה שמות", שבו סיפור האבות אברהם יצחק ויעקב שהחזיקו באמונה והיו שורשי היחוד, ועל כן נסמכה יחד "בראשית" ו"זאלה שמות", כי אמונת החידוש תביא האדם לאמונת היחוד. ואחריו ספר ויקרא שהוא סיפור הקרבנות, וידוע כי עיקר היחוד הם הקרבנות שהם קרוב הכחות זה בזה עד הסבה הראשונה יתעלה, כי הצדיק ע"י הקרבן מיחד לאותו המחדש יתעלה. ואחר ספר ויקרא נתיחד ספר במדבר סיני שבו הספור בענין ארץ ישראל, ונסמכה זה לזה לבאר כי אין הקרבנות כי אם בארץ ישראל, כי תיכף שקבלו ישראל התורה בסיני, היו ראויים להכנס לארץ, לולא חטא המרגלים שעכבם במדבר ארבעים שנה. ואחר ספר במדבר סיני נתיחד הספר הזה שהוא "אלה הדברים" ולפי שאין עיקר ישובן של ישראל בא"י בשני המקדשים שעברו כי אם בגאולה אחרונה שאין אחריה גלות, לכך רצה לחתום בספר הזה שמדבר בסופו בגאולה אחרונה שהיא כענין חידוש העולם והוא תכלית תורתו, מעין ספר בראשית שפתח בו על דרך נעוץ סופן בתחלתו בכל קשור חומשי תורה. ואחר זה, כי החידוש סבת היחוד, והיחוד ע"י הקרבנות, והקרבנות אין עיקרן אלא בא"י, וישראל אין להם שלמות בכל הזמנים כי אם בגאולה אחרונה שאין אחריה גלות.

'שמן רוקח' להרה"ק רבי אלעזר לעוו זי"ע

כתב בצוואתו, וז"ל: **"כל מי שיזכה אותי וישים עין עיונו בחיבורים שלי יתברך מן השמים וכו', ואם ירצה אחד להדפיס ספרים שלי, הנני להחזיק לו כל ימי מלא חפנא טיבותא ויבורך בברכת השמים ממעל, ויחולו עליו כל הברכות הכתובים בתורה".**

לא תגורו מפני איש כי המשפט לאלהים הוא. פירש"י: כי המשפט לאלהים, מה שאתה נוטל מזה שלא כדין, אתה מזיקני להחזיר לו, נמצא שהטית עלי את המשפט, עכ"ל. כלומר איך יש לך מורא לפסוק את היושר מפני התקיף, הלא אין תקיף כאלהינו, ואיך לא תתירא לעשות עול לאלהינו. ואפשר עוד עפ"י מליצה דבא לומר דאין לך לירא מפני התקיף, אחרי שאין אתה עושה המשפט מדעתך ומרצונך, כי המשפט לאלהים הוא, כלומר שאתה דן עפ"י התורה אשר צוץ אלהים, וא"כ אין לבעל הדין עליך שום תרעומות, כי אתה לא עשית לו כלום, רק חרצת המשפט אשר צוץ אלהים. ולפי מה שכתב האלשיך, שכוונת יתרו היה לומר דהדבר העולה ללך גדול יביאוך אל משה, והעולה ללך קטן ישפטוהו, אבל משה אמר דין פרוטה כדין מאה, רק 'הדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי'. וזה שאמר משה להם כאן, שגם המשפט העולה ללך גדול ישפטוהו, ודלא כמו שאמר יתרו, וזה שאמר הכתוב 'לא תגורו מפני איש', כי אמר משה פן כשיבוא לפניו איזה תקיף למשפט, יעלה מורא על ראשו ויסלקו עצמן מן הדין, ואמרו שמשע עצמו ידון דין זה, לזה אמר 'לא תגורו מפני איש', וכל המשפטים תשפטו אתם, רק 'הדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי', אבל מפני שהמשפט עולה ללך גדול, או שזה הוא תקיף, בשביל זה לא תביאו אלי. ואפשר עוד במה שאמר 'לא תגורו מפני איש כי המשפט לאלהים הוא', לפי מה שאמרו 'בזמן שיש דין למטה אין דין למעלה, ובזמן שאין דין למטה יש דין למעלה', וזה שרמז כאן 'לא תגורו מפני איש', כי אם תגורו מפניו ולא תעשו דין למטה, אזי 'המשפט לאלהים הוא', ר"ל תגרמו שיהיה דין למעלה, וה' במשפט יבוא ולא במדת הרחמים.

לכחות ולרפ"ש יע"ב.

ביאה שלא לשם קידושין. איתא בתוספתא (קידושין פ"א ה"א): ובביאה, כל ביאה שהיא לשם קידושין מקודשת, שאינה לשם קדושין אינה מקודשת. ובמגיד משנה (גירושין פ"ה ה"ט) מפרש מה שאמרו 'שאינה לשם קידושין אינה מקודשת', דהיינו כל זמן שלא נודע לנו מפורש שביאתו היא לשם קידושין, לא אמרינן שבעל לשם קידושין, ואינה מקודשת, עכ"ד.

וכתב החזון יחזקאל (שו"ת סי' י"ג), וז"ל: באמת הענין הנידון בתוספתא אינו סובל פירוש זה, דאטו תנא דתוספתא איירי שם בחקירת דעת הבעל אם בסתמא הוא בועל לשם קידושין ועושה מעשה קידושין או לא, הלא התוספתא דנה שם בעיקר דין קידושין ביאה כיצד, דומיא דמירי שם ברישא בעיקר דין

לזכות מ.ב.ה. להחלצה בכל מעשי ידיו, ושמידה עליונה

מבואר בכתבי האר"י, דבעת שהאדם צדיק וחסיד עוסק בתורה ומתפלל בכוונה, ממנו נבראים מלאכים ורוחין קדישין קיימין ועומדים, שאין לך דבר שאין לו ממש, כי אפילו אותו הקול היוצא ע"י הכאת המטה אינו לבטלה, ואין הדיבור ההוא הולך לבטלה ח"ו, אך בודאי הוא שממנו נבראים מלאכים ורוחין קדישין קיימין ועומדים. ואמרו חז"ל כל העושה מצוה אחת קנה לו פרקליט אחד, כי מדיבור האדם נבראים מלאכים טובים, או רעים כפי דיבורו, כי כשהאדם עוסק בתורה, אותם הקולות וההבלים דנפקי מפומיה נעשים מרכבה אל נשמות הצדיקים הראשונים לרדת למטה ללמד תורה לאדם ההוא וכו', והכל לפי מעשיו, שאם לומד תורה לשמה, וכן ממצוה שעשה האדם אם היא כתקונה, נעשה ממנו מלאך קדוש מאד, והכל לפי מעשיו ומחשבותיו של אדם בתשובה ומעשים טובים רק להקב"ה בלי פניה עצמית, וזה כל עבודת האדם בעוה"ז בלי פניה עצמית, וזוהי לוחי עוה"ב.

מוסרי הג"ר אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל

'מבטיח אני להעושים לטובת נשמותי' אלחנן יוסף בן שמואל וצפוריה, להתפלל בעדם שיהיה נפקד בכל מה שצריך במהרה דיין'

כשאנו אוכלים מפרי העץ היפה למאכל המחיה את הנפש ומדשן את העצמות, יש להתבונן כי הפרי הזה לא יצא מאליו מהאדמה ללא סבה ומסובב, אלא יש לו שרשים עמוקים ובלתי נראים באדמה, אדם שטחי העני בדעתו ובמחשבתו, אינו חושב כך, אלא אוכל את הפרי, נהנה ויוצא בזה ידי חובת קיבתו, ודי לו בכך, אבל זה שמסוגל להרהר ולהעמיק חשוב, אינו מסתפק באכילת הפרי שמצא מן המוכן, אלא חושב ומתבונן בשרשי הפרי מי הושיעם עמוק באדמה ועבד שם במעבדה עד שעשה כך שמגרעין קטן שהוטמן שם יצמח עץ גדול עם פירות מרובים כל כך להנהיג בהם בני אדם.

הוא מגיע למסקנה שזהו כחו של בורא העולם, וכשהוא אוכל ונהנה מטובו של עולם, הוא אומר בכוונה ובהתלהבות את הברכה בורא פרי העץ, המוציא לחם מן הארץ, הוא יודע שמה שהאדם טומן את הגרעין באדמה, זהו רק כדי לצאת ידי חובת הטבע שהטביע הקב"ה בעולמו, וגם למען הבחירה שניתנה בידי האדם שיוכל להטעות את עצמו לחשוב שכחו ועוצם ידו עשו את החיל הזה, ולמען לתת שכר טוב להתבונן ולירא את ה', שיראה בכל את יד ה' ויכריע תחתיו את היצר של כחי ועוצם ידיו, והוא הדבר עם המאכל שאדם מכניס לפיו, שידע ויתבונן בכח הבורא ונפלאותיו שהופך את הלחם בקיבתו לדם, והדם הוא הנפש, והוא המקיים את האדם בחיים, כמו שנאמר בחובת הלבבות (שער הבחינה), כי זוהי תכלית האדם, כמו שאברהם אבינו ראה בירה בוערת, ואמר 'מי הוא בעל הבירה?' ובאש הצרופה של הכרת ה' הלהיב לבבות בני אדם, ועוררם להכיר את בעל הבירה היושב על כסא הכבוד למעלה ומשגיח על כל דרכי בני אדם למטה עלי אדמות.

בעל הפלא יועץ רבי אליעזר ב"ר יצחק פאפו זי"ע

הבטיח:

'ממי שאקבל ממנו טובה, אשתדל לשלם לו במיטבא, ולבקש רחמים עליו'

אבילות על חרבן בית המקדש היא דבר התלוי במעשה, ובפרט בזמן בין המצרים ביום ובלילה ליתן אפר במקום הנחת תפלין, ולישב אצל המזוזה, ולומר סדר תיקון חצות, אמנם לא המעשה היא העיקר, רק צריך להיות עין במר בוכה ולב נשבר ונדכה כאבל אם קודר יאנח בשברון מתנים על צער השמים, והכל לפי הידיעה, ולפי רוב האהבה, ולפי זכות הנשמה.

והן אמת כי דלוננו מאד, ואין אתנו יודע מה חסרנו ומה אבדנו ומה גרמנו בעוה"ר, ומהו גלות השכינה, ועד היכן מגיע צערה וצער העליונים והתחתונים, על זה ידוע כל הדוים, מ"מ כל אדם אינו חייב אלא כשיעורו, ויצויר עצמו כאלו אמו חגורת שק, לובשת שחורים ומתעטפת שחורים צועקת מרה קול ברמה מנהמת כיונה, מה הלשון אומרת 'קלני מראשי קלני מזרועי, בנים גדלתי ורוממתי והם פשעו בי', וכזאת וכזאת החי יתן אל לבו דברים הממריים את הלב, וישפוך את נפשו בקול לילה, אולי יזכה ויראה בנחמת ציון ובבנין בית קדשנו ותפארתנו שיבנה בב"א.

'אמרות טהורות' להג"ר בנימין ב"ר לוי חדאד זצ"ל מג'רבה

כתב בהקדמת ספרו, וז"ל:

"והני מברך בברכה המשולשת בני חיי ומזוני לכל הלומד בספרי זה אפילו פעם אחת בשבוע, ברך ה' חילו להיות מוצלח בנכסיו בזכות הרבנים הנזכרים פה, יאריך ימים ושנים ביראת ה', וכל ימיו יהיה דשן ורענן וינצל מכל צרה וצוקה, אמן כן יהי רצון."

לא תכירו פנים במשפט. כתב הרב החיד"א ז"ל, דכיון שמינוי הדיינים היה ע"י הכרת צורת הפנים, כמ"ש בזוהר, לכן הוצרך להזהיר לדיינים שלא יסמכו על חכמת הפרצוף להכיר מי חייב ומי זכאי, וזה שאמר 'לא תכירו פנים במשפט', עכ"ד. ואפשר לרמז זאת בר"ת של 'לא תכירו פנים במשפט', דזה גימטריה תקי"ב, כמספר ר"ת אלו: ה'זרה לה'דיינים ש'לא יסמכו ע'ל ח'כמת ה'פרצוף להכיר מ'י חייב ו'זכאי.

'דרכי האמונה' להרה"ק רבי יוסף דוד ב"ר אפרים זי"ע אבד"ק זואלוב (תלמיד בעל יוסף דברי אמת)

ועיני לשמיא נטלית וכפי פרישות בתפלה, ועני בלב נשבר ונדכה נפשי בשאלתי נועם עליהם תבקשו בזה ובבא די יתאמר מילי דשמיא מספרי אשר כתבתי

'אם עונך בת ציון'. שורש התורה והעבודה הוא השמחה, וכאמרם 'איזהו עשיר השמח בחלקו', כי אין עני אלא מן הדעת, 'דעת קנית מה חסרת', שהוא בחינת עושר באמת שאינו חסר לנפשו, כי כל מיני עשירות הוא חסר, יש לו מנה רוצה מאתים. ועשירות הדעת, הוא אינו חסר כלום, מחמת שהוא שמח בחלקו, כי חלק ה' עמ'לו סופי תיבות קו"ה, קו התקוה, ועיד"ז הוא בכח ישמח לב מבקשי ה', ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב. וכשזוכה לשמח בחלקו אזי דבוק החלק ב'כל', וכדכתיב 'תחת אשר לא עבדת מדוב כל'. והנה ההיפך הוא עצבות, וכנזכר במקום אחר בדברינו עה"פ (קהלת יא): 'אם ימלאו העבים גשם על הארץ ירוקו', כי שורש העצבות הוא ממרה שחורה שהוא בטחול, ושורשו עפר, ונלקח מחמת חסרון התאוות ואהבות חיצוניות, שהוא מיסוד המים "חסד", ומפחד חיצוני או מקנאה ושנאה "גבורה", או שניטל תפארתו ממנו "תפארת", שאין לו במה להתפאר, ומתולדותיהן כיצא בהן, ואז מן האדים העולים מהלב למוח, עיד"ז מריקים כל אלו על יסוד העפר. וזהו 'אם ימלאו העבים גשם', גשמיות, 'על הארץ ירוקו', ועיד"ז התגברות מרה שחורה ונפילת אמונה, וחסר מכל ח"ו, וכדכתיב 'בעירום ובחוסר כל'.

וכידוע מכתבי מר"ן ז"ל (לקוטים יקרים מהרב המגיד אות רצ"א) עה"פ 'ולא יכול משה לבוא אל אוהל מועד כי שכן עליו הענן', שמחמת עצבות ומרה שחורה, לא יכול השכל והדעת שנקרא 'משה', לשרות על המוח והלב, מחמת הענן והחושך. וזהו 'סכותה בענן' לך מעבור תפלה', כידוע 'הדעה והדיבור לחי עולמים', שהדיבור בלא דעת הוא דיבורי איוב, וכדכתיב 'איוב לא בדעת ידבר', ובאיתערותא דלתתא איתער לעילא, שהענן והחשכות שבאדם גורמים ח"ו עננים לעילא מלעבור התפלה, וכנזכר במקום אחר בדברינו עה"פ 'יצא אל אחיו וירא בסבלת'ם', ראשי תיבות ס'כותה ב'ענן ל'ך מ'עבור ת'פלה, כי הוא כח סבילה חיצונית שסובל הרע שמשוקע בו, והמסכים המבדילים בינו ובין קונו ח"ו, והולך מדחי אל דחי, וכדכתיב 'בעירום ובחוסר כל', דאמרו רבותינו ז"ל (תנא"ז א: טז) שנטל ממנו הדעת, היינו שאינו יכול לעורר עצמו בכח חלק ה' עמ'לו, בקו ההמשכה 'ויש תקוה לאחריתך', כי נפלה האמונה אצלו, ואינו מאמין כי חלק ה' עמו, אתו עמו, להשליך משאו על ה'.

כי מי שמאמין חלק ה' עמו, מאמין "עמו אנכי בצרה", וע"י אמונה זו "אחלצה ואכבדה", ישראל נושע בהו"ה תשועת עולמים, ר"ל שנושעים עם ה' בשני עולמות, בגוף ובנפש, בעוה"ז ובעוה"ב וכו'.

והנה אמרו רבותינו ז"ל (ברכות נה). חלמא בישא עציבותיה מסתייה, וזהו 'היינו כחולמים', שייששו משוש כל המתאבלים עליה, כאמרם (ברכות נה): 'לאדם טוב אין מראין לו חלום טוב שלא יאכל עולמו, וכל שנותניו של דוד לא ראה חלום טוב, אז ימלא שחוק פינו, כי טחול שחוק (שם סא)', וכשיעביר העצבות והמרה שחורה מהעולם 'אז ימלא שחוק פינו', כי יתעבר שחוק הכסיל מהעולם, ויתעברו העננים מן העולם, וכאמרם (שם נט). שמיום שחרב ביהמ"ק לא נראה רקיע בטהרתו, כאמרם (זוה"ק פ' נח עב): 'לא תצפי לרגלי דמשיחא עד דיתחזי קשת בגוונוהו נהירין, וכד"א 'איהי בענני ענן על הארץ ונראית הקשת בענן וראיתיה לזכור ברית עולם'.

וכידוע אמרם ז"ל (רש"י דברי הימים ג:יא) על משיח 'ענני' שמו, שנאמר 'וארו עם ענני שמיא', שיתגלה נחמו נחמו עמי 'יאמר ר"ת 'ענני', 'אלהיכם' ע"י שחטאו בכפליים, שח"ו פגום לעילא ופגום לתתא, ועיד"ז 'סכותה בענן' לך מעבור תפלה, כי עונותיכם מבדילים, ולא מתחזי קשת בגוונוהו נהירין, וכשיתגלה הנחמה בכפליים, יתעברו העננים המסכים המבדילים, ויתחזי קשת בגוונוהו נהירין.

וזהו ת"ם עונך ב'ת ציון ר"ת עצב"ת, כי עציבתא מסתייה, 'לא יוסיף להגלותך', כי עיקר חסרוני בת ציון מחמת הגלותה, ואז ימלא הארץ דעה כמים לים מכסים, ובהסמיו מן העין שורה הברכה, אמן.

הורים מודאגים ישבו אצלי השבוע. עיניהם אמרו הכול. "הבן שלנו, שרולי, מתקשה במסגרת. הוא מתאמץ, משתדל, באמת! אבל זה לא מספיק. הוא לא עומד בקשיחות של סדר יום מלא, רוצה קצת יותר לשחק, קצת אוויר... אבל הוא כבר 'בחור', לא ילד".

הם תיארו לי כמה שרולי השתדל השנה - הקפיד להגיע בזמן, ניסה להתרכז, להחזיק מעמד.

אבל מה קרה?

דווקא על מאמציו לא קיבל מילה טובה. דווקא כשהתאמץ - לא ראו.

וכששל - רק אז קיבל את מלוא תשומת הלב... בגערות והשפלות.

הלב כאב.

וכמו תמיד - התורה הקדושה מאירה את הדרך.

איך השפיע על הראשים?

בפרשת דברים, מתאר משה רבנו כיצד מינה את ראשי העם: **"ואקח את ראשי שבטים"** (דברים א, טו).

על כך כתב רש"י הק':

"משכתים בדברים: אשריכם על מי באתם להתמנות - על בני אברהם, יצחק ויעקב. על בני אדם שנקראו אחים ורעים, חלק ונחלה, וכל לשון חיבה"

איזו לשון! איזו רגישות!

כשמישה רבנו בוחר את המנהיגים - הוא מושך אותם **בדברים טובים**, הוא מדבר אליהם בלשון חיבה: אחים, רעים, חלק ונחלה... לא בשיפוט, לא בדרישות, אלא באהבה והערכה.

ואז חשבתי - אם את הגדולים והחשובים מדרבנים רק בלשון של חיבה,

קל וחומר כשמדובר בנערים צעירים, מתבגרים שנאבקים, משתדלים, זקוקים כל כך למילה טובה.

בעקבות מורנו הגר"ש דירנפלד זצ"ל

המפגש הזה היה ממש אחרי ששבתני מהלוייתו של ראש ישיבת "תורה ואמונה", הרה"ג רבי שלום ישראל דירנפלד זצ"ל.

כך הוא קירב תלמידים, במתק לשונו. כך הוא בנה נשמות. לא בשיפוט - אלא באהבה.

לא בכעס - אלא בעין טובה.

במילים שמקרבות. בלשון של חיבה.

נאהב - ונראה את הכוחות

הדרך הזו אינה רק גישה חינוכית - היא דרך חיים לדור הצעיר שלנו.

להסתכל על כל בחור ובחור בעין טובה, לראות לא רק את מה שחסר - אלא את מה שהוא כן עושה, את הניצוצות, את המאמץ.

ולמשוך אותו בלשון של חיבה, כמו שעשה משה רבנו, וכמו שעשו כל מחנכי הדורות באמת.

כך נצליח להרים, לקרב ולהצמיח - גם את אלו שמרגישים שקופים, כך נזכה לקרב את בנין בית המקדש.

בית שלום ואברהם

פרה אלמלך רייזמן

הנפש והחינוך

ע"פ התורה

בונים את בית המקדש

הגאון רבי אליהו לופיאן זצ"ל מביא בספרו לב אליהו מעשה פלא שהיה מקובל בפי גדולי הדורות, אודות פגישת אפלטון הפילוסוף עם ירמיהו הנביא לאחר חורבן בית ראשון.

כאשר אפלטון הגיע לירושלים החרבה, ראה את ירמיהו יושב על הר הבית ומתאבל בבכי. תמה אפלטון ושאל: "האם יאה לאיש חכם ונביא לבכות על עצים ואבנים? ועוד - למה תבכה על העבר? הרי החכם מביט אל העתיד והעבר איננו". השיב לו ירמיהו: "אמור נא לי - האם יש בידך שאלות פילוסופיות שעדיין לא הצלחת ליישב?" ענה לו אפלטון: "ודאי, רבות הן, ויש מהן שאינני סבור שבכוח השכל האנושי להבין אותן כלל".

ביקש ממנו ירמיהו שישמיע אחת מהן, ולאחר מכן שתיים נוספות - והוא השיב לו עליהן כלאחר יד, בלא עמל. נדהם אפלטון ואמר: "האם אתה ילוד אשה? כי חכמה שכזו אינה מצויה בבני אדם!" השיב לו ירמיהו: "אמת, לא כל אדם יכול לכך. אך את החכמה הזאת ינקתי מאותם עצים ואבנים שאתה תמה מדוע אני בוכה עליהם. עכשיו תבין את גודל האבדה".

ולשאלתו השנייה - מדוע לבכות על העבר - ענה ירמיהו: "על כך לא אוכל להשיבך, כי אינך מזרע ישראל ולא תוכל להבין". ומסיים רבי אליהו לופיאן בשם הסבא מקלם: ירמיהו לא בכה על העבר - אלא על העתיד. הדמעות על החורבן הן הזרע לגאולה. אמת פשוטה וברורה לכל ילד יהודי - אך סתומה ונעלמה אפילו מהחכם הגדול שבאומות.

בונים את בית המקדש

מאז חורבן בית המקדש עסוקים בני ישראל בבניין בית המקדש שיבנה במהרה בימינו וירד מן השמים בית של אש. כל תורה, כל מצוה, בונה עוד ועוד חלקים מבניין בית המקדש.

כך מבאר הערבי נחל פרשת שלח וזה לשונו:

"בית המקדש שיבנה במהרה בימינו יבוא מן השמים בית אש, וזה הבית המקדש אנו בונים תמיד, וכל ישראל יש להם חלק בו. ובכל תורה ובכל מצוה נבנה קצת בנין באותו בית המקדש".

כל אחד בונה

בית המקדש נבנה על ידי כל אחד מישראל - הן הקטנים והן הגדולים. המצוות מהאנשים הגדולים בונות אבן גדולה, והמצוות מהאנשים הקטנים בונות אבן קטנה. וכמו שבכל בנין צריכים הן את האבנים

הקטנות והן את הגדולות, כך גם בבניית בית המקדש. כך מבאר הערבי נחל בפרשת נצבים וזה לשונו: **"בנין בית העתיד ב"ב יבוא מהשמים בנין של אש, וזה נעשה מרוחניות התורה ומעשים טובים שעושים ישראל מצת שנחבר בית המקדש. וכמו בנין גשמי שנעשה מאסיפת אבנים שמשמין אבן אל אבן עד שנגמר, ויש מקומות שדי באבנים קטנים כגון באמצע הכותל, ויש מקומות שצריך אבנים גדולות כמו בפניות הבית ויסודותיו. כך הוא בנין הרוחני חומת אש... ומכולם נגמר הבנין, וכל ישראל יש להם חלק בו, ומי שאין לו חלק בו לא יראנו".**

כבר כמעט נגמר בנין בית המקדש

במשך הדורות, מכל המצוות והמעשים טובים של עם ישראל, כבר כמעט נגמרה מלאכת בנין בית המקדש. אולם עד שלא יורד למטה, מה שקורה הוא שאפשר לבנות וח"ו אפשר להחריב. כל מי שמקיים מצוות הוא בונה, ומי שעושה עבירות הוא סותר ומחריב את בית המקדש.

כך מבאר הערבי נחל בפרשת שלח וזה לשונו: **"כבר היה נגמר אותו הבית המקדש ברוב תורה ומצוות שהצדיקים עושים בכל דור".**

בנייה וסתירה

הבעיה היא שעל אף שבונים כל הזמן את בית המקדש, ישנם לעומתם אנשים שח"ו סותרים את בית המקדש על ידי העבירות. וזה רחמנות גדולה ביותר שזה בונה וזה סותר. וכך ממשיך לבאר:

"אלא החסרון הוא שאיש אחד בונה ואלף סותרים, כי האדם שעושה עבירות הוא סותר תמיד קצת מהבנין. וזהו רחמנות גדול - זה בונה ואלו סותרים".

שומרי החומות

ביד כל אחד לשמור על בית המקדש הקיים, ועל ידי כך שייזהר בלבתי יסתור את הבית שכבר נבנה. וכל שכן על ידי שמסייע ועוזר לאחרים להחזיר את עצמם למוטב, ולהציל אותם מעבירות - ואלו נקראים שומרי החומות.

כך מבאר הערבי נחל בהמשך דבריו בפרשת שלח וזה לשונו:

אלו המוכיחים שמצילים בני אדם מעבירות נקראים שומרי החומות. ... ואמר לה הש"י תנחומין: על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים, אלו המוכיחים תמיד לא יחשו, ואולי על ידי זה יבנה בית המקדש במהרה".

התבוננות

במשנת האירה

מה קרה באוטובוס

הכול התחיל בתחנת אוטובוס.

עמדתי שם באמצע יום שגרתי, שקוע במחשבות, כששוב קלטה עיני משהו יוצא דופן -

אברך צעיר, לבוש בפשטות, עומד לצד התחנה.

הייתה בו **שלווה נדירה**. הוא לא הביט סביב, לא חיפש תשומת לב.

עמד בשקט, עיניו מושפלות, ידיו מונחות ברוגע על הספסל שלצידו.

הגיע האוטובוס. הדלתות נפתחו בקול נפיחה מתכתי. הנוסעים זרמו פנימה באיטיות.

גם האברך עלה, לקח לעצמו מקום פנוי בפינה והתיישב. שלף ספר קטן מכיסו, ונבלע לתוכו.

לאחר מספר תחנות, עלה לאוטובוס אדם מבוגר - לא זקן מופלג, אבל ניכר עליו קושי מסוים.

באותו רגע, האברך הצעיר **הרים את מבטו, סגר בשקט את הספר, קם ממקומו ופינה אותו ללא מילים.**

האדם התיישב. אפילו לא אמר תודה. אבל אותי - זה תפס בלב.

הייתה בזה **צניעות, רגישות, עדינות,**

כבוד אנושי אמיתי.

עמדתי מהצד נפעם.

'כיצד מחנכים היום אנשים כאלה?'

חשבתי לעצמי.

כשירד מהאוטובוס, ניגשתי אליו בהירות.

- "סליחה... אפשר לשאול אותך שאלה?"

הייתי עד למה שעשית עכשיו. התרשמתי מאוד... מי היה המחנך שלך? איפה למדת להתנהג ככה?"

הוא נעצר. חיך חיוך נבוך.

- "האמת? זה בזכות אדם אחד. משגיח שהיה לי בתקופת הישיבה.

הוא אף פעם לא גער בי. גם כשנפלתי - הוא רק האיר. הוא ראה בי משהו, כשאני לא ראיתי כלום.

הייתי בחור קשה... הרבה ניסיונות, הרבה כאב... אבל **הטללים שהוא טפף לי - ממשיכים להשקות אותי עד היום.**

הוא בנה אותי במילים טובות. הוא לא רק שינה לי את החיים - **הוא האמין בי.**

וזה שינה הכול."

כך מוכיחים - וכך מחיים

המילים שלו ליוו אותי לאורך כל היום. נזכרתי את דברי הנועם מגדים בפרשתנו שכתב כך:

"במדבר בערבה מול סוף ללמד מדה ישרה אשר אמרו ז"ל לעולם יהא דבורו של אדם בנחת אפילו עם נכרי בשוק... וזה ירמז במדבר, הדבור ומלולא דפה, יהיה אצלך בערבה בעריבות ומתיקות נחת. מול סוף אפילו נגד פחות שבפחותים... 'בערבה' לשון 'ערבות ומתיקות'

וזה משתלב היטב עם דברי הקדושת לוי בפרשת חוקת שכותב שישנן שתי דרכים להוכיח אדם:

1. **בדברים טובים**, בעידוד, בשבח, באמירת מעלותיו.

2. **בתוכחה קשה**, בלשון נוקבת ומרומזת.

והוא מדגיש:

"הדרך הראשונה - מעלה את נשמת האדם,

משיבה את לבו לאביו שבשמיים, ומביאה נחת רוח לבורא ולעולמות כולם."

עוד הוא כותב:

"כאשר מספרים בשבחו של אדם, על גודל נשמתו ומעלת מצוותיו - אז

הדברים הנבראים בעולם מתיישרים מעצמם לעשות את רצון ישראל. אבל אם מוכיחים אותו בקשיחות - יש צורך להכריח את העולם לפעול את פעולתו..."

איזו עמקות.

כשמחנך רואה את הילד בעין טובה - העולם משתנה. הילד משתנה.

זה לא רק פסיכולוגיה - זו השקפה תורנית עמוקה.

החינוך שמרומם

המשפט האחרון שאמר לי האברך לא יצא לי מהראש:

"לא כל המחנכים שלי היו כאלה. היו גם כאלו שרמסו, צעקו, דרכו לי על הנפש..."

אבל המילים הטובות של המחנכים האחרים - הן שנשארו.

הן אלה שבנו אותי.

ואני שמח שהן - גברו."

משנת האירה - לראות את הגובה

גיטת האירה מלמדת אותנו, לא לחפש מה לא בסדר - אלא מה כן בסידור, מה כן יש לו.

לא לשאול "מה הבעיה של הילד הזה", אלא "מה הכוחות שלו שעדיין לא פרחו".

כי דיבורים טובים, עידוד, ראיית הטוב, והערפת אהבה, בונה את הנפש לכל החיים

מאידים

תשועות מאידים חינוך

הקמת 'מרכז קידום אישי' אצלך

בעולם החינוכי של היום

הולכת ומתחזקת התבונה: שחובה להגיע באמת לכל תלמיד, לא מספיק ללמד - צריך לראות את הילד, לעומק. להבין מה עובר עליו, אילו חסמים עוצרים אותו, ואיך אפשר לעזור לו לצמוח.

כאן נכנס לתמונה **מערך הקידום האישי** - מודל ייחודי ומהפכני שמיזשם כיום בהצלחה במוסדות חינוך תורניים.

במקום לחכות שהקושי יתפרץ, מקימים בתוך המוסד **מערך מקצועי יוזם**, שזמזה את הצרכים של התלמיד במעורבות מועד, מעניק להם דמות מלווה, בונה איתם מסלול אישי - ומשלב מענה **טיפול מקצועי** כחלק אינטגרלי מהמערכת החינוכית.

שלושת העוגנים של המערך:

חונכות אישית לימודית/רגשית

מוצמד לתלמיד דמות מלווה שירומם אותו יאמין בו.

קבוצות העצמה

מרחב קבוצתי מחזק, הקבוצות, למידה, רגשי,

העקרונות שמנחים את המרכז:

✓ כל תלמיד הוא עולם מלא.

✓ המחנך הוא מוביל התהליך.

✓ שילוב חינוך וטיפול.

✓ קשר אישי הוא ציר ההשפעה.

✓ תגובה מהירה.

✓ והתערבות מוקדמת

✓ תיאום בין צוותים והורים.

✓ שפה אחידה, סנכרון ושייכות.

תוכנית עבודה מעשית:

שלב א - הקמה והיערכות

מינוי והכשרת רכז מקצועי למערך הקידום.

מינוי ואבחון מקצועי לזיהוי צרכים רגשיים ולימודיים

■ גיוס חונכים ואנשי טיפול מקצועיים.

■ הקמת מרחב טיפולי ייעודי בתוך המוסד

שלב ב - הפעלה שוטפת

■ בניית תוכנית קידום אישית לכל תלמיד

■ ישיבות צוות מקצועיות עם מחנכים ואנשי טיפול

■ הדרכות שוטפות לחונכים ודמויות מלוות

■ שיח קבוע עם ההורים בשפה חיובית ובונה

שלב ג - שימור והטמעה

■ הטמעת שפה חינוכית אחידה בין כל אנשי הצוות

■ יצירת תהליך סנכרון שוטף בין המנהל, הרכז, המחנך והמטפל

■ מעקב, הערכה והתאמות תקופתיות לפי התקדמות התלמידים

כיצד מצטרפים?

אם גם אתם רוצים להקים במוסד שלכם מערך קידום אישי - ולהעניק לכל תלמיד מרחב של קשר, חיוך וטיפול מתוך חיבור לתורה - נשמח ללוות אתכם בתהליך.

✓ פגישת היכרות עם מנהל המוסד

✓ אבחון ראשוני של הצרכים והאתגרים

✓ בניית תוכנית מותאמת אישית

✓ ליווי שוטף והטמעת המערך לאורך כל הדרך

ליצירת קשר ולמידע נוסף:

02-5667066 משרד מזכיר

info@haeirah.org

לפרסום הבשורה שלכם במדור 'מאירים' התקשר ל: 058-3274859

י"ל ע"י מפעל האירה' בראשות המחנך הרב אלחנן רייזמן - לקבלת העלון, תגובות, הארות נא לשלוח מ"ל: m025667066@gmail.com

טלפון: 02-566-7066 דוא"ל: info@ahira.org

אתר: ahira.org

פד 058-3274859

האירה
להאיר לכל אחד

פניני משה

הדלקת-נרות

י-ם-----6:59

ב"ב-----7:16

צאת שבת

י-ם-----8:14

ב"ב-----8:17

ר"ת-----8:51

דברי תורה לפרשת דברים-שבת חזון

א) "אלה הדברים אשר דבר משה... בעשתי עשר חודש באזור לוודע דבר משה אל כל ישראל... בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה באר את התורה הזאת." שלוש פעמים חוזר

ונזכר דיבורו של משה רבנו לבני ישראל בחמשת הפסוקים הראשונים: "אשר דבר משה" "דבר משה אל כל ישראל" "והואיל משה באר" לפי שחמשת הפסוקים הראשונים מהווים הקדמה לתוכנו של כל ספר דברים. ספר זה מחולק לשלושה חלקים. החלק הראשון הוא מהתחלה הספר ועד פרק ה' שבפרשת ואתחנן שמכיל דברי מוסר ותוכחה, החלק השני הוא מפרק ה' מתחילות עשרת הדברות עד פרק כ"ז פסוק ט' בפרשת כי תבוא שמכיל את מצוות התורה, והחלק השלישי הוא מכאן ואילך עד סוף הספר שמכיל את הברכות והקללות. "אלה הדברים אשר דבר משה" היינו החלק הראשון, שהם דברי המוסר והתוכחה, ולכן נזכרים כאן החטאים בקיצור ובדרך רמז. "דבר משה אל כל ישראל ככל אשר צוה ד' אותו אליהם" היינו החלק האמצעי המכיל את מצוות ה'. "והואיל משה באר את התורה הזאת" היינו החלק האחרון של הברכות והקללות. ואכן גם שם נאמר לפני הברכות והקללות "וכתבת את דברי התורה הזאת באר היטב" לפי שזהו באור כללי על קיום המצוות. {הגה"ק ר' אליהו מוילנא- הגר"א זי"ע}

ב) "הואיל משה באר את התורה הזאת" "הואיל" אותיות "אליהו" שכשם משה רבנו הסביר לנו את התורה כך אליהו הנביא לעתיד לבוא יסביר לנו את התורה. {אבי מורי שליט"א}

לשבת חזון

ג) איתא בתפארת שלמה ז"ל בפרשת בחוקותי: "אז תרצה הארץ את שבתותיה" הנראה לפרש כוונת הכתוב להורות גודל מעלת יום השבת בזמן הגלות כשבא יום השבת יש שמחה לפני השם יתברך ב"ה יותר מבזמן שבהמ"ק היה קיים, משום דבשבת קודש נעשה היחוד למעלה גם בזמן הגלות כי הוא קביעא וקיימא ובימי החול כביכול גם הקב"ה בגלות ע"ד "עמו אנכי בצרה" א"כ כשבא יום שבת יש לו להשי"ת שמחה גדולה שנעשה הייחוד ויוצא מהגלות. אבל בזמן שבהמ"ק היה קיים היה הייחוד גדול במעלה יותר א"כ לא היה שמחה להשי"ת כל כך. ז"פ "אז" בזמן הגלות תרצה הארץ את שבתותיה הם השבותים המה לרצון לפני הקב"ה בשמחה גדולה. כמ"ש רב לך שבת בעמק הבכא. ימי בין המצרים בין י"ז בתמוז לתשעה באב המה עמק הבכא ואז "רב לך שבת" יום השבת קודש בימי בין המצרים הוא יותר גדול מכל ימות השנה. מפני שבימי החול גדול הצער לכן בש"ק נתרבה השמחה למעלה כמ"ש "ביום השביעי נתעלה וישב על כסא כבודו". הגם שבני ישראל המה בצער אבל להשם יתברך אין לו בש"ק שום צער כלל. העולה מזה שעל כל אחד ואחד מבני ישראל להיות בשבת קודש בשמחה כי עיקר הצער של בני אדם צריך להיות על גלות השכינה שהוא בחול עמנו בגלות. אך בש"ק שיש לשכינה הקדושה ג"כ שמחה. ממילא אף אנו יש לנו לשמוח ביום ש"ק כי בזה אנו גורמים למעלה שמחה יותר להשם יתברך ב"ה אם אנו בשמחה.

גוף שבת, שבת שלום

ידידכם

משה יוסף יוסף

וארטים לפרשת השבוע

א. אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל.
למה נאמר כאן אל כל ישראל, בשונה משאר המקומות שלא נאמר כלי "ייל, אומר החיד"א ע"פ הגמ' בב"י קסה, רובן בגזל ומיעוטן בעריות, וכולם באבק לשה"י. והנה תיבת איל"ה זה ר"ת אבק לשון הרע. וד"ז הוכיח משה את כל ישראל כי כולם שוטים בזה. עוד תירץ מובא במדרש יונתן ע"פ מה אדאתא במדיק"א ע"פ המשה אמר את הדברים בתוך ימי האבל על אהרן ואבל אסור בת"ת ומה שכאן הותר כי רבים צריכים לו, ולכן כתב כל ישראל.

א. אלה הדברים אשר דיבר משה וגו' וצורות ודי זהב.
רש"י כתב שמשה רבינו הוכיח את ישראל ברזו, ויחצרות' הוא התכוון למחלוקת קרח, ודי זהב' הוא התכוון לחטא העגל. וקשה למה הקדים חטא דקרח לעגל, שהיה קודם לכן? וי"ל, אומר החנוכת התורה ע"פ המדרש, שבחטא העגל טען משה לפני הקב"ה למה לא מענישם הרי הם יכולים לטעון שאנכי נאמר רק לי (למשה) ולא להם כי אמרת לא יהיה לך והיינו בלשון יחיד, ובגלל טענה זו הקב"ה ריחם על ישראל. אבל בקרח כתוב שהיה אמר הרי כולנו שמענו מהקב"ה אנכי לך יהיה לך, והיינו שהם גילו כעת שנאמר **גם להם** לא יהיה לך, א"כ בחטא של קרח התגלה שחטא העגל לא היה בעירה של עם ישראל לכן הוקדם חטא דקרח לעגל, כי בקרח התגלה שהעגל הוא חטא שאין להם תשובה עליו. ולכן גם אומר דוד המלך בתהילים (קו) קודם חטא דקורח.. ויקנאו למשה במחנה.. תפתח ארץ ותבלע דתן.. ואח"כ יעשו עגל בחורב, כי כל עוד לא היה עניין דקרח לא היה אפשר לטעון כנגד העגל כי היה אפשר להשיב כנ"ל. **עוד י"ל** שמובא בתנאומא שופטים שכאשר ישראל באחדות נמחל להם עוון ע"ז, ולכן כל עוד לא היתה מחלוקת קרח ועדתו היו כולם באחדות אז הקב"ה מחל להם על עוון העגל. וכן ברגע שהגיעה מחלוקת קרח ועדתו ונתבטלה האחדות, שוב אין הקב"ה מוחל על עוון העגל וזה חוזר להיות עוון, לכך הוקדם קרח לעגל כי קרח הוא הגורם לעגל שיחשב עוון. מובא בקובץ כרם שלמה.

א. ג – ה. והי בארבעים שנה וגו' הואיל משה באר את התורה הזאת.
שואל הבית ישראל, האם רק עכשיו כשמלאו לו מאה ועשרים שנה התחיל משה לבאר את התורה, הרי כל ימיו לימד את ישראל; ובאר, ארשית – נלמד מכאן שתמיד צריך להתחיל מחדש, אפילו בגיל מבוגר חייבים להתרענן בתמידות, ולהתחיל שוב כאילו זו הפעם הראשונה. שנית, הלא כבר ספו תמו אז לא יוצא ממצרים, כל אותו דור דעה שלימדום משה רבינו עליו השלום עבר שוב מבראשית ללמוד עימהם מהתחלה. ומשה רבינו אכן הואיל וביאר להם נגזו ואיננו, והנה קם דור חדש, דור צעיר, פנים חדשות באו, יש איפוא להתחיל שוב את התורה מאל"ף עד תי"ו.

א יא. ה' אלוקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דיבר לכם.
איתא במדרש (דברים רבה א.ג.) בברכותיו של משה יש בה מסוף העולם ועד סופו כי אמר **אלף פעמים** ולי"א אלף **פעם**. ויש להבין הדברים. וי"ל דהנה איתא בפסחים צד. ששת אלפים פרסאות העולם. ובעירובין איתא שמקום בני"י כשחנו במדבר היה שלוש פרסאות על שלוש פרסאות. ולפי"ז מובן הפסוק, אילו היה כתוב ככם אלף פעם והיינו אלף פעם כפול ממחנה ישראל, אז זה היה ג' אלפי פרסאות והוא חצי מהעולם, אבל כעת כשכתוב אלף פעמים ומיעוט רבים שתיים, אז זה יוצא שש אלף פרסה וזהו מסוף העולם ועד סופו. תנוכת התורה.

א יא. יוסף עליכם ככם אלף פעמים.
שואל רבי עקיבא איגר, מהו הלשון "יככם אלף פעמים"? ולמה לא היהפ' "אלף פעמים ככם"? שאלה נוספת, לשם מה אמר משה רבנו את המילה "ככם", הרי יכל לומר בקצרה יוסף עליכם אלף פעמים? ומתוך, בהתחלה בידך אותם משה "יוסף עליכם ככם", פירושו, תכפילו את עצמכם, שאם הייתם מונים שישים ריבוא, תתרבו פי שניים עד מאה עשרים ריבוא, ושוב תחזרו ותתרבו כפליים, ושוב תחזרו ותתרבו כפליים, עד שתהיו מאתיים ארבעים ריבוא, וכן הלאה והלאה אלף פעמים. וא"כ, הברכה לא שיתרבו פי אלף, אלא שיכפילו את עצמם אלף פעמים, וחשבון זה הוא עצום ורב.

א יב-ג. איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם, הבו לכם אנשיכם חכמים ונבונים וגו' ואשימם בראשיכם.
מובא בחז"ל (מדר"ר איכה א. א.) שלושה נתבאו בלשון איכה, משה ישעיה וירמיה. משה אמר איכה אשא לבדי. וישעיה וירמיה נתבאו על חורבן ביהמ"ק. והנה מובא במדרש: אמר הקב"ה כשישראל חוטאים אני לוקח מהם צדיק וממשכנו ומכפר אני עליהם את כל חטאותיהם, כי ע"י מיתת הצדיק ישראל מתעוררים לחזור בתשובה. (שמו"ר לה ד. סנהדרין לו.) אלשיך ישעיה נז א.) ויש להקשות מדוע בזמן החורבן הקב"ה לא נטל צדיק במקום להחריב את הבית? וי"ל ע"פ המובא בשבת קיט: לא חרבה ירושלים אלא על שביו בה ת"ח והיינו שלא היתה הערכה כלל לת"ח, וממילא לא יועיל שחקקב"ה יטול ת"ח כי אף אחד לא יחזור ע"י בתשובה. ודברים אלו מרמזים בפסוק שלפנינו. משה רבינו אמר לעם ישראל איכה אשא לבדי. אם אתם רוצים שרק אני לבדי אשא – והיינו שלא יהיה לכם חורבן ביהמ"ק כמו אצל ישעיה וירמיהו, אז הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וגו' ואשימם בראשיכם. והיינו כשתשימו עליכם בראשיכם ת"ח, אז יהיה מי שיכפר עליכם

והקב"ה יפטור אתכם מחורבן וצרות. ואז לא יהיה איכה, אלא אצלי לבדי. רבי יעקב הכהן טראב מדמשק.

א כה. ואמרנו טובה הארץ אשר ה' אלוקינו נתן לך.
אף שרש"י אומר שד"ז נאמר ע"י יהושע וכלב, פשוטו של מקרא משמע שדבר זה נאמר ע"י המרגלים, ולכא"ו תמוה הרי המרגלים ליכלכו על הארץ וכאן יוצא שאמרו שבחה של הארץ והיינו **טובה** הארץ. וי"ל, אומר החת"ס, שזה גופא הגנאי של המרגלים, הם אמרו שהארץ טובה כדי שיע ישראל לא יאמר הנה כיוון שזאת ארץ דפוקה א"כ נוכל בקל להילחם עמה כי יושביה יעזבוה מרצונם כפי שהגרנשי עשו והם בכלל לא ילחמו ע"ז. והמרגלים אמרו שהם לא יעזבו מרצונם כי הארץ טובה, והטעם שלא נעלה כי הם חזקים וינצחו אותנו וכ"ו.

א לו. גם בי התאנף ה' בגללכם ויקצוף לאמר גם אתה לא תבא שם.
מדובר כאן על חטא המרגלים ומשה אומר שבגלל חטא המרגלים הקב"ה לא העלה אף אותו (משה) לאר"י. וקשה הא הטעם שמשה לא עלה לארץ הוא בגלל מי מריבה ולא מטעם המרגלים? וי"ל, אומר החת"ס, דהנה מצינו ביומא שהמזכר את הריבם לא יהיה בגנהינם, שלא יאמרו הוא בגנהינם ותלמידיו בגי' – והנה א"כ בלי חטא המרגלים משה היה עולה לאר"י למרות חטא מי מריבה כי יש את הטעם שלא יהיו הם באר"י והוא לא יר הוא רבם, אבל אחרי חטא המרגלים שנענשו כולם שלא יכנסו לאר"י, אז ממילא לא ניתן להגרנשו על מי מריבה שגם הוא לא יכנס, ולכן משה אמר שבגלל המרגלים גם הוא לא נכנס.

ב כח. אוכל בכסף תשבירנו ואכלתי ומים בכסף תתן לי ושתיתי.
יש להקשות למה אוכל זה ע"י מכירה כדכתיב **בכסף תשבירנו** ואילו במים נקט **תתן לי** והיינו לשון מתנה? וי"ל, אומר הגרי"ז עפ"מ שכתב הרמב"ם ו יג מגזילה ואבידה, נהר המושך ומעיינות הנובעין הרי הן של כל אדם, והיינו שאין לאף אדם בעלות עליהם. ולכן האוכל שהיה שייך לסיחון הוצרך **לקנות** מהם בכסף ואילו המים שלא שייך לסיחון וכדברי הרמב"ם, הם יקחו חינם ובע"כ דמהפקירא קא זכו, רק הם יודיעים שצריך שיתן להם רשות ליטול מהמים, אבל באמת אי"ז מכירה כלל.

ב כח. אוכל בכסף תשבירנו ואכלתי ומים בכסף תתן לי ושתיתי רק אעברה ברגלי.
יש להקשות הרי פשוט שאת האוכל אוכלים, ואת המים שותים, וכי יש אפשרות לשותות אוכל ולאכול מים, וא"כ למה מזכיר מהי יעשה עם האוכל והמים? וי"ל, סיחון חשש שעם ישראל ירדקו את השוק של חשבון, ולכן אמרו להם ישראל: נקנה אוכל רק בשיעור ובמדיה שאנו אוכלים, וכן לגבי השתיה. רבי שלמה ליננשטיין.

ג ט. צידונים יקראו לחרמון שריון והאמורי יקראו לו שניר.
הנה בפרשת ואחתות ד מח, כתוב ועד הר שיאון הוא חרמון ופרש"י כאן הרי קרוי ארבע שמות, ולמה הוצרכו להיכתב? להגיד שבח ארץ ישראל שהיו ארבע מלכויות מתפארות בכך, אז אומרת ע"ש יקרא וזו ארבע ע"ש יקרא. ורבי חיים קניבסקי הקשה בטעמא דקרא מדוע לא נזכר כאן גם השם הר שיאון כמו בואתחנן. ויתרץ ע"מם שמובא במד"ר החדש ואתחנן, כשאמר הקב"ה למשה כי לא תעבור את הירדן, אמר משה א"כ אעלה דרך הר חרמון, והיה עולה וההר עמו והגביה את ההר ולכן נקרא הר שיאון מלשון אם יעלה לשמים שיאו, ולפי"ז מיושב היטב כי רק ב"ואתחנן" התחדש שמו שיאון.

וארטים על חורבן הבית

בבא מציעא דף ס. הגמ' מספרת שכשרבי יצחק רצה ללמד את התלמידים, אחד רצה אגדה ואחד רצה הלכה, אמר רבי יצחק אני אגיד גם הלכה וגם אגדה. וכך הוא אמר: כי תצא אש ומצאה קוצים שלם ישלם המבעיר את הבערה. אמר הקב"ה עלי שלם את הבערש והתבערת, אני הצתי אש בציון שנאמר: ויצת אש בציון ותאכל יסודותיה, ואני עתיד לבנותה באש שנאמר: ואני אהיה לה חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה, והמשׁיך רבי יצחק שמעתתא, פתח הכתוב בנזיקי ממנו וסיים בנזיקי גופו לומר לך אשן משום חציו.
יש להבין מה השייכות בין שתי המימרות האלו. וי"ל הנה בפסוק ויצת אש בציון ותאכל יסודותיה נאמר שההצתה הייתה בציון ובבית המקדש אבל נאכלו גם היסודות, והנה בבנינה נאמר ואני אהיה לה חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה, וביאורו חומת אש סביב הולך על ביהמ"ק עצמו, ולכבוד אהיה בתוכה היינו היסודות שהם מכוסים. והנה לכאורה על היסודות הקב"ה צריך להיות פטור מלבנות כי הם מכוסים וטמון פטור באש, אלא שדין טמון באש תלוי בסוגית אשן משום חציו או משום ממנו, ולמ"ד אשן משום חציו חייב על טמון. ולמ"ד אשן משום ממנו פטור בטמון. וא"כ מובן ב' המימרות. כי למה הקב"ה משלם את היסודות שהצית בציון, משום דאשן משום חציו. מהספר הקדמון אמרי שפר.

ב"מ פה: על מה אבדה הארץ, דבר זה אמרו חכמים ונביאים ולא פירושו עד שבא הקב"ה ופרשה על עונם את חורתי, ופירושו אמר רבי יהודה אמר רב על שלא ברכו בתורה תחילה.
ונתקש בזה גאון הדורות מה נתקש ע"מ אבדה הארץ וכתבו ג"כ שחכמים ונביאים לא פירושה, הרי פירו גם פירו כי במקדש ראשון עברו על כל העבירות החמורות, וכדאיתא ביומא ט: שבית ראשון נחרב על ע"ז ג"ע וש"ד. ועו"ק האם בשביל שלא בירכו בתורה תחילה נענשו בעונש כ"כ גדול. וידועים דברי הש"ך בזה באור"ח מזו שהשראת השכינה מגיעה ע"י עסק התורה, וכשעוסק

פרשת דברים תשפ"ה

בתורה לשמה אז הקב"ה משרה שכיתנו בתוך כאו"א ואז כל הארץ מאירה מכבודו יתברך, אך כשלומד לשם צורך דברים גשמיים כגון לידע הלכות מו"מ ולהראות חכמתו ולהתגאות אז השכינה בורחת מהם והארץ נשארת בגשמייתה. ומוסיף ע"כ הפרמ"ג (במשב"ז מז א) שלפי"ז יובן ג"כ מה שנאמר בגיטין דארץ ישראל היא ארץ הצבי כצבי שעורו לא מאחיק בשו רך פשו רך הוא מתרחב לפי הצורך כך אר"י. וביאורו, שארץ ישראל היא באמת קטנה רק כשיש השראת הקדושה היא מתרחבת, ואימתי יש השראת הקדושה כשלומדים לשמה. אבל כשלומדים לשם גשמייות מסתלקת הרוחניות והארץ מתקטנת ממש, וא"כ מובן מה הכוונה על מה אבדה הארץ שהוא כפשוטו על מה אבדה היינו נתקטנה הארץ, וזה אף אחד לא פירש עד שבא הקב"ה בעצמו ופירש על עזוב את תורתו והיינו שלא העריכו מספיק את התורה וממילא לא היתה השראת הקדושה ולכן הארץ אבדה והתקטנה. ולפי הב"ח והפמ"ג הכל מיושב.

איתא בשמות לח כא אלה פקודי המשכן משכן העדות.
כותב רש"י מחז"ל המשכן פקודי שתי פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבניו על עוונותיהם של ישראל. מקשה ע"כ רבי חיים מוולאז'ין איך שייך לקחת את בית המקדש בתורת משכון לא בית המקדש הוא בית חיינו כדכתיב רחם על ציון כי היא בית חיינו, ובתורה חיינו איסור פגורש בדברים כד ו שאסור לחבול רחים ורכב כי נפש הוא חובל ואומר שם רש"י שאסור למשכן בדברים שעושים בהם אוכל נפש, וא"כ ק"ו בית חיינו שיהיה אסור לחבול? מתרץ ע"כ רבי חיים מוולאז'ין שאה"נ כשיגיע הזמן שנגרש שבית המקדש הוא עצם החיים שלנו; כשנגרש שבנפשנו הדבר אזי הקב"ה יחזירה לנו, וכע"ז מופיע במדרש איכה אם יש דור שהוא מצפה למלכותו מיד הם נגאלים.

הלכות

כמה הלכות לתשעה באב שחל במוצ"ש

האם בשבת זו מותר ללמוד בשבת בצהרים לא דיני אבילות וכדו'?
המשנ"ב פסק שאפשר לסמוך על הטי"ז שהתיר ללמוד בשבת אף שאר עניינים.

להחזיק חוטי הצציית בטלית קטן בקר"ש בתשעה באב:
הרב שטיינמן ורבי חיים קניבסקי נהגו להחזיק ואילו רבי ניסים קרליץ לא החזיק.

תהילים בתשעה באב:
לנשים התירו. ולגברים כשמתפלל על חולה מותר לכו"ע, ובלא"ה זה נידון ידוע.

עבודת בתשעה באב:
אסור לעבוד בתי באב, אבל ביביסטר וקייטנה התירו לעבוד ולקבל כ"פ, הרב אלישיב.

קריאת שמע בשחרית ובמנחה בתשעה באב:
אדם שאיחר קריאת שמע בתשעה באב או קרא לפני התפילה יכול לקרוא שוב עם ברכותיה, אך לא יקרא במנחה כשמנחין תפילין.

חולה הצריך לאכול בתשעה באב י"א
שיבדיל קודם האכילה ויתחיל מבורא פרי הגפן ורבי חיים קניבסקי פסק שיאכל בלי הבדלה משום האיסור לשנות יין. קטנים יכולים להבדיל.

הלכות לנופש

דיני ממונות המצויים בנופש שצריך להיזהר מהם:
מלוקט מתוך קיצור ההלכות השכיחות לנופשים בימי ביה"ז מאת הגאון רבי דוד שריבר שליט"א. ניתן לקבל את החוברת המלאה במייל gr614196@gmail.com

א. דיני ממונות ישנם דברים המצויים מאוד, ובחלקם הדין משתנה לפי פרטים קטנים, והוזכר רק השאלות המצויות כדי ליתן עליהם את הדעת, ובכל דוגמא כזו וכדומה, יש לבדוק היטב את המציאות והדין.

ב. מצוי שרוצה לארח אנשים נוספים במקום ששוכר, בדין זה ישנם פרטים רבים, כגון אם שכר לפי מיטות או לפי מספר ממוצע של אנשים, וכן אם זה ארעי או בקביעות, וכן אם האורח הוא מהסמוכים על שולחנו.

ג. מזמין הסעה והסעה מאחרת, עד כמה זמן צריך להמתין לו.

ד. שכר מקום, הגיע למקום ויש שם דברים המפריעים לו קצת או הרבה, או שחסרים שם דברים חיוניים או לא כ"כ חיוניים, שסוכם עליהם מראש או שלא סוכם, כגון כלב בחדר נעול או בחצר, מזגן אינו תקין, סתימה בביוב שגורים לריח או מגביל בשימוש, רעש בניה מבחוץ, סיכמו על מקום שרואים ים או נוף ואינו מדוייק, מתי חייב לקיים את הסיוכים, לשנות, לבטל, ובחלק מהדברים שונה כאשר היה כך כבר לפני שהגיע למקום, או שהתקלה נוצרה ונוצר הרק אחרי שכבר נכנס.

ה. השתמש במיקרוגל וכדו' במין מסויים בשרי או חלב, יש אופנים וצורות שימוש שצריך להודיע לבעליו, ויש אופנים שיתחייב לשלם.

ו. כששוכר דירה, הדין שעל מה שיש לו רשות להשתמש מתחייב בשמירה כשומר שכר, ועל מה שאין לו רשות כשומר חינוס. ולכן גם אם ילד קטן שבר דבר, אפילו אם זה מהדברים שאין לו רשות להשתמש מחוב כפשיעה, וחייב ליידיע את הבעלים, או לשלם ענוש משום שלא מקבל אחריות על דברים קטנים שמתקלקלים.

לנהוג לפנים משורת הדין

ב"מ ל: דאמר רבי יוחנן לא הרבה ירושלים אלא על שהעמידו דיניהם על דין תורה ולא עבדו לפנים משורת הדין. ויפרש מהר"ל: כי בודאי טאטאס אחרים היה להם כדמפרש ביומא (ט' א') מכ"מ אם היו עושים לפנים משורת הדין גם הקדוש ברוך הוא היה נושא להם פנים וכן דרשו ז"ל במס' ברכות (כ' ב') כי אשר לא ישא פנים וכתוב ישא ה' פניו אליך אמר הקדוש ברוך הוא איך לא אשא פנים לישראל כי אני כתבתי בתורתי ואכלת ושבעת והם מדקדקים עד כזית ועד כביצה, ולפיכך אם היו עושים לפנים משורת הדין היה הקדוש ברוך הוא גם כן עושה להם לפנים משורת הדין. אבל השתא שהעמידו דבריהם על דין תורה לא עשה הקדוש ברוך הוא לפנים משורת הדין. ומי שתנהג לפנים משורת הדין הקב"ה מתנהג עמו כן ומוסיף לו זכויות ושעויות חיים בריאות ואשר ושמחה. נביא החל מספר סיפורים מה זכו והרוויחו הנוהגים לפנים משורת הדין. **בהלוויית רבי שמשון** דינין סיפר רבי ניסן גולדברג סיפור מעניין. כשהיה רבי שמשון קרוב לגיל תשעים פנו אליו מגמ"ח גדול ושאלו אותו על פלוני שרוצה להלוואה גדולה מאד, האם הוא אדם אחראי וישלם במועד, ואמר להם שרואה לו שהוא אדם ישר וכשר. הוא לא התם ערבות כלל, רק אמר את דברו, והגמ"ח הלוה לאותו פלוני בהסתמך על חוות דעתו. אמנם לבסוף אותו יהודי לא פרע את חובו לגמ"ח. רבי שמשון הלך לרב שטינמן וסיפר את העובדה, אמר לו הרב שטינמן: 'מעיקר הדין אתה פטור, אבל לפנים משורת הדין תשלם'. אמר לו רבי שמשון: 'הרי אני לך כסף לשלם? אמר לו לקחת גמ"ח ולשלם'. אמר לו: 'אני בן תשעים, איך אקח גמ"ח? מי יודע אם אוכל לפרוע את זה? אמר לי הרה"ח: 'תשלם, הקב"ה יעזור שתצליח לפרוע את החוב. עברו כמה שנים, ויום אחד פונה אלי רבי שמשון ומספר שהיום סיים את התשלום האחרון, והיה שמח מאוד. באותו לילה נפטר רבי שמשון! בזכות זה שהתנהג לפנים משורת הדין האריך ימים.

סיפר רבי יהודה אריה הלוי דינר: היתה בבני ברק חנות שמכרה בן רהיטים, ובעלת החנות, היתה אלמנה, היתה משאירה חלק מהרהיטים בחצר. כל השכנים טענו שזה מפריע להם, ונתבעו אותה בדין תורה אצל רבי ניסים קרליץ שתכניס הכל לתוך החנות. בדין התורה נפסק שיש פי דין יש לשכנים זכות לבקש ממנה להכניס את הכל לתוך החנות, אבל רבי ניסים פנה לשכנים ואמר: 'תנו לה בבקשה להשאיר את הרהיטים שלה בחוץ'. כל השכנים הסכימו לנהוג לפנים משורת הדין בבקשתו, חוץ משכן אחד, שטען שאם בית-דין רוצה לעשות חסד, שזה לא יהיה על חשבונם אך לבסוף גם הוא הסכים, וכך נשארו הרהיטים בחצר. והנה כעבור שנתיים, הבן של אותו שכן נפל מהחלון על הרהיטים ומנעו מהילד מוות בטוח.

הפני מנחם קנה דירה וקבע עם המוכר שלקראת חג הפסח יפנה המוכר את הדירה, אולם, ברגע שהפני מנחם הבין מתוך רמיזה שהפסח כמה סיבות יקשה על המוכר לפנותה בטרם יכנס הפסח, מיד שלח לאמור לו שאותו הזמן שנקבע ביניהם 'לאו בדוקא' הוא. ומצידי יכול המוכר להישאר בה אפילו כחודשיים אחר הפסח. ולמרות זאת הפני מנחם שלם את כל תשלומיו וחדשיים אחר הזמן לפליאת ותדהמת המוכר, לאחר מכן הסביר לחתנו הרב אברהם דוב ליפל שעשה זאת מאחר שהבין שהמוכר דחוק וכך יוכל להכין עצמו לצאת מהדירה. אחר זמן פגש הפני מנחם את המוכר ובשמחה רבה גילה את אזנו על הנס שאירע לו בזכותו. דהנה ההולך לפנים משורת הדין הקב"ה מנחה אותו ומראה לו את הדרך הישרה, ראה נא והביטה, את הכסף שהכנתי עבור הדירה הפקדתי אצל 'סוחר' אחד. זמן קצר אחר שהוצאתי את הממון משם הפסידה הלא את כל נכסיו ועמם את כל המעות שאני המשיך הפקידו אצלו. ואילו לא הוצאתי אז את המעות מתחת ידו לא היה נשאר עמי אפילו פרוטה אחת רק בזכות שחלכתי לפנים משורת הדין לעזור למי שהשעה דחוקה לו ניצלתי מהיזק אדיר כל כך.

בהגדת מעשי מלך' מובא סיפור, על הבבא חאקי: כאשר עלה הבבא חאקי לארץ ישראל, סבלו הוא ובני משפחתו דוחק ומחסור. הוא התגורר במעברת עולים בגבעת אולגה, ונודד ורומם את רוחם הנכאה של אחיו, אשר התגוררו באהלים פרוצים בעיצומם של החורף, בתנאים קשים אשר לא הורגלו אליהם בארץ הולדתם. משפחתו של הבבא חאקי הגיעה לעתים עד פת לחם ממש. כאשר ביקשה הרבניית כסין להוצאות שבת, העניק לה דרשה לנלבת בענייני ביטחון. במר לבא אמרה הרבנית: הבטוח בתי חסד יסובבנו, את הביטחון רואה אני, והחסד – איה הוא! השיב לה הבבא חאקי בנועם: אנו נבחינים עתה בניסיון העוני. אם נעמדה בו כראוי, גייע החסד. יצאה הרבנית החוצה, ועל המדרגה הסמוכה למעונם מצאה עשר לירות, סכום נכבד

שאלה: מה מיוחד בשבת חזון? **תשובה:** רבי צדוק הכהן מלובלין כותב ששבת חזון היא עת רצון גדולה, והטעם לכך כי כל השבוע זה קשה שבת חזון היא עת תשעת תעלות ובשבת מידת הדין מתהפכת לרחמים והתהפכות היא באותה מידה ואלו הדין קשה אז הרחמים הם עצומים. וכ"כ האוהב ישראל ששבת חזון היא השבת הכי גדולה במעלתה יותר מכל שבתות השנה. והמהרש"ח מבררנו זאת בהתפילות בשבת חזון מעלות את התפילות של כל השנה למעלה. עוד זמן של עת רצון שמובא בבני יששכר והרב ואזנר היה מעורר ע"כ כל שנה בזמן זה שהעת רצון הוא זמן מנחה של

מאמרי מוסר וסיפורים מענייני השעה

באותם ימים. חזרה ובשרה: עמדותי בניסיון והחסד הגיעו!. אך הרב ראה בכך המשך הניסיון, ואמר: אמנם מצד הדין מותר לקחת את המעות הללו, משום שהבעלים התייאשו מהן, אבל ראוי לנהוג לפנים משורת הדין ולהכריז עליהן. איך נתענג במעדני השבת, שקנו במחיר צערו של יהודי?! נכריז על הכסף, ורק אם לא יבואו לתבעו נשתמש בו. הרבנית הסכימה בשמחה, עודם מדברים, והדבור הגיע, ועמו מכתב רשום שבו המחאה בסכום נכבד. נענה הבבא חאקי ואמר: וכשיו הגיע החסד.

הרבנית קניבסקי היתה נהוגת לפנים משורת דין במכירת הביצים הידועה שלה. כל ביצה סדוקה או שבורה לחלפה באחרת על חשבונה. לא פעם הגיעו ילדים קטנים, והביצים נשברו במדרגות. הרבנית העניקה להם תבנית חדשה בלא לגבות על כך תשלום, לא תמיד היה כסף מזומן בידי הקונים, והרבנית הסכימה שישלמו פעם אחת, אם יזכרו. בסופו של דבר המכירה הזאת גרמה לה רק נזק כספי, אך זכתה להיות גבאית צדקה ענקית ולחלק סכומי עתק כל חודש.

מספר אברה בעל המעשה, שהתגורר בדירה בת חדר וחצי. המשפחה גדלה, ולכן היה צריך לרכוש דירה גדולה יותר. לבסוף, בשל התקציב, שעמד לרשותו, התפשר על דירה בת שני חדרים וחצי שיש בה אופציה להרחבה, וכל הרישיונות והאישורים היו כבר מוכנים. כמובן, מחיר הדירה היה יקר יותר בגלל האופציה להרחבה. אבל היה שווה לשלם יותר, כדי שיוכל לבנות כשיתאפשר לו בעתיד. בינתיים, השכן מהבניין ממול בנה, ופתח חלונות מול המקום שהאברה היה אמור לבנות בו. חלף זמן מה עד שהאברה השיג את הסכמים לבניה. הוא בירר על קבלן טוב ואמין, הוכנה תוכנית, והעבודה עמדה להתחיל בשעה טובה. והנה נקישות על דלתו. בפתח עמד השכן וטען בפניו: "אם אתה תבנה, אתה תהרס! לא את עמדתי", הוא טען בלחץ. "אתה תבנה לי את הבית, ובנוסף תוכל להסתכל לי בתוך הבית. בקיצור, אני לא מוכן שתבנה!". אמר לו האברה: "יש לי רישיונות מהעירייה והיתר בניה להרחיב את הדירה. למעשה, קניתי את הדירה כך בגלל האפשרות להרחיב, אתה הוא זה שאם היית בסדר ופתחת חלונות שלא כדיו", "אני מודיע לך דבר אחד: אם אתה תבנה, אני אעמוד מול הטרקטור ואשכב מתחת הגלגלים ולא אתן לך לבנות. אתה פה לא תבנה!!!!" – אמר השכן ויוצא מבית האברה. האברה היה נסער מכאור וסיפר לאשתו את מה שאירע. "קח אותו לדין תורה", מיעצת האשה. אולם בעלה עונה לה: "אני לא מחפש לריב". "מי מדבר על לריב? דברתי על דין תורה, שם נפסקו עם מי הצדק". "היאיתי עם מי יש לנו עסק, גם כשנלך לדין תורה, יהיו מריבות גדולות. אני לא רוצה לריב", הוא מסיב. "אני לא מבינה אותך. צפוף וקשה לו נכשיו, נעברו לדירה הזאת כדי להרחיב, ומה יהיה? הכול יישאר תקונו".

הוא מתלבט: יש רישיונות מוכנים, המשפחה גדלה בינתיים. מה יהיה? איך נסתדר? מה לעשות, לבנות או לא לבנות?... האשה לווצת רוצה שכבר יתחיל את התהליך הבניה. "אנחנו צודקים בממליון אחוז, אבל אולי נלך לפנים משורת הדין?". ואשתו עונה לעומתו: "אל תהיה צדיק הרבה! אל תשכח שאתה צדיק על חשבונו ועל חשבון הילדים, צריך ללמוד את השכן הזה לקח פעם אחת ולתלמיד. ואדרבה – כר בדו המלך ע"ה אמר: עם נבר תתברר ועם עקש תתפלל!!!!" לבסוף שכנע אותה להמתין עוד זמן מה, עד שיראו מה ילד יום. חצי שנה חלפה והאברה המשיך ללמוד כרגיל בכלל. יום אחד הגיע יהודי מבוגר וביקש ללמוד תורה. הוא קבע חברותא עם האברה. לאחר מספר ימים, כאשר הרגישו עצמם כידידים, שאל החברותא את האברה: "כמה ילדים יש לך?". "שישה ילדים, בלי עין הרע" "וכמה חדרים יש לכם?" הקשה היהודי. "שניים וחצי".

"איך אתם מסתדרים עם שישה ילדים בשני חדרים וחצי?". "באמת קשה לנו. קניתי את הדירה במטרה להרחיב אותה ולבנות עוד חדרים, ויש לנו את כל הרישורים, אבל השכן מהבניין ממול מתנגד". "מה זה מפריע לזו?", "הוא פתח חלונות מול הדירה שלי, וטוען שהבניה תחסום לו את האור ותפגע בפרטיות שלי". אמר החברותא: "אתה רואה שאני אדם מבוגר. לא שונתי העברתי במסחר, והשנים שלי נמכשו ין קודש לתורה ומצוות. הייתי סוחר, הרווחתי הרבה כסף, ואת הכסף שלי אני לא אקח לקבר, נכון?!!". האברה מביט בו בשתיקה ולא מבין את פשר ההשתפכות הפתאומית. החברותא מבחין בתמימה שלו ומחייך: "אני מבקש ממך, שתלך ותקנה עכשיו דירה חדשה בת המישה חדרים, יפה ומסודרת. תמכור את הדירה שלך ואת הפער בין שתי הדירות אני משלם". "מה פתאום? מדובר בסכום ענקי!!!!". "שמעתי מה שמארתך לך? עבדתי כל חיים שלי, ואני צריך להגיע עת משוה לעולם הבא. כל רגע שאני תגורו בדירה החדשה, יהיה מצווה שלי". בסופו של דבר,

ידעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל ערוך בדרך של שו"ת

תשעה באב. ורבי פנחס מקוריץ היה אומר שאם אדם זקוק לאיזו ישועה אז הזמן המסוגל מאוד לבקש עליו הוא כשיושבים על הקרקע בתשעה באב.

שאלה: בימים אלו אנו אבילים על חורבן הבית ומתפללים ומייחלים שהמשיח יבוא ויגאל אותנו, וחובה עלינו לצפות וליחל לבואו ובכל רגע הוא יכול לבוא באופן פתאומי בלי הכנה כלל, מה יהיה כשיבוא המשיח? **תשובה:** כתוב בספרים כי קודם שיבוא המשיח לא תהיה שום הכנה והוא יבוא בפתאומיות (ואם יבוא בזמנו אז אליהו הנביא יודיע ע"כ יום קודם לכן). קודם ביאת המשיח תהיה מלחמת גוג

האברה שמע לעצת החברותא. קנה דירה גדולה, מרווחת ויפה באזור מצוין, והכל בא על מקומו בשלום. אין ספק, שהניסיון היה קשה ביותר. הוא ראה כיצד השכן מנצל את ליבו הטוב, ושחק. כיצד השכן הרשה לעצמו לעשות דין לעצמו ולבנות על חשבונו ולמרות זאת לא רב אתו. כאשר יש שנתא חיים –יש חורבן, צער וסבל. כאשר חיים באמונה עם הקב"ה ומוותרים – זוכים להצלחה.

ר' יוסל היה שיפוצניק, ששמו הטוב הולך לפניו. באחד הימים פרץ ויכוה בינו לבין אחד הסוחרים הגדולים על סכום גדול מאד, לר' יוסל לא היה ספק שהצדק עמו, ומאחר שכך, נאלץ לפנות לבית הדין. לאחר הדיון פסקו הדיינים, כי הדין עם ר' יוסל ועל הסוחר להשיב לו את כל כספו. משסירב הלה לקיים את פסק הדין, התיירו לו בית דין לפנות לבית המשפט. ר' יוסל בלית ברירה מצא את עצמו פותח תיק תביעה. ההלך המשפטי התנהל בעצלתיים, והחובו תפח מחמת ריביות וקנסות, ולכל זאת אמור להצטרף הוצאות המשפט. יום אחד התעורר ר' יוסל וחש כאבים עזים ברגלו הימנית... "כנראה מתחתית את השריר", חשב והמשיך בסדר יומו הרגיל, מתעלם מהכאב הטורדני, אך הכאב החמיר והתפשט למעלה לכיוון הברך. לאחר שלושים שנות עבודה בבריאות טובה נאלץ בפעם הראשונה להיכנס לרופא אורטופד. הרופא הפנה את ר' יוסל לסדרת בדיקות וצילומים. התוצאות היו מרורות. גם הפרופסור וגם מנהל המחלקה היו בדעה אחת: הדיאגנוזה הרפואית מבטיעה על זיהום חמור שפשט ברגל, וגרוע מזה אף נראה התחלה של נמק... רח"ל. ר' יוסל קיבל את מה שעבר עליו בהכנה ובאמון. על המדף בביתו נערמו ערימות של תרופות, משחות, רטיות ותחבושות. כוחותיו הלכו ונחלשו, והוא נאלץ להפסיק את עבודת השיפוצים. מצב הרגל לא היה שפוי כלל, הפצע המוגדל והדמדם הלך והתרחם. רופא בכיר ובעל שם המוכר במיוחד באבחנות מסוג זה, אמר לר' יוסל את מה שכל כך קיווה לא לשמוע: "ניתנות כריתה"!! הקביעה היתה חד משמעית! בלית ברירה קבע ר' יוסל תור לניתוח, ואף קבע תור לטיפול והתאמת רגל תותבת. באחד הימים לפני הניתוח, עדכן עורך הדין את ר' יוסל כי התביעה עומדת על סך של מאה שמונים אלף שקלים! (סכום עצום באותם ימים) וכפי הנראה עשוי בית המשפט לפסוק בימים הקרובים. מהתבטאויות השופט נראה שר' יוסל עומד לזכות בתביעה ובגדול, כך הודיע עורך דין. הכסף יוכל להביא תועלת רבה, בפרט כשבעוד זמן קצר יאלץ להתמודד עם חיוי כנחת ל"ע. הוא יאלץ להפסיק לעבוד, וכן יאלץ לעבור מדידת הפאר שלו בקומה שלישית לדירת קרקע, ובכלל הכסף הזה מגיע לו בצדק וביעור בדין ובמשפט. ואז לפתע צלצל הטלפון. היה זה האדמו"ר מפנינסק קרליץ זצ"ל. רגל בכבודו ובעצמו שוחח עמו! הוא נעמד בריאת כבוד וכולו היה נרגש. "שלום לך ר' יוסל, מה שלומכם?" פתח הרבי בנעימות, ומיד ניהש לענין שלשמו התקשר: "שמעתי שהינך מתייסר מאוד ברגלך ואתה עומד לפני כריתה... ובכן, באתי להציע לך עסקה כדאית". "אולם זה בתנאי שתחזיר לי תוך שעות ספורות תשובה ברורה ומוחלטת. אם תוותר ליריבך על מלוא החוב ותמסוך ידך מהתביעה המשפטית שאתה מנהל נגדו, אני מבטיח לך כי רגלך תתרפא לחלוטין ולא תצטרך לכרות אותה". השיחה הסתיימה, ידיו רעדו וראשו הסתחרר. השיחה הוציאה אותו משלוותו. הוא התקשה לעכל את מה ששמע. "ולוותר לגמרי? על כל התביעה? איך אפשר לחשוב על זה?" "הרי חספי מגיע לי בצדק וביעור, ומדוע הרבי עוזר לסוחר הנתבע שאינו נמנה כלל על קהל חסידי, ובכלל הוא התנכל אישית לרבי ומוסדותיו בפומבי, מה פתאום לוותר לו?" לאחר דקות ארוכות שהיה שקוע במחשבותיו חשב: "אולי לוותר? אולי כדאי לנהוג לפנים משורת הדין? הרי אני זקוק לישועה ורפואה מידו הפתוחה, גם אני מבקש מבורא עולם להתנהג עמי לפנים משורת הדין... ובנוסף יש לי הבטחה נאמנה מהרבי". עשה ארוכה תחבט ותחלבלט. לאחר התייעצויות עם בני ביתו, קיבל החלטה לא קלה: "מוותרים על התביעה!" כשהובאה ההחלטה לפני הרבי אמר לו הרבי מיד: "אם כך, תבטל את החול לניתוח, ואתה יכול להפסיק לקחת תרופות - הרגל תבריא מעצמה". באמונות אכזמים תמימה לקח ר' יוסל מיד את כל ערימת התרופות, התחבושות והמשחות למיניהם, אסף את הכל וזרק לפח האשפה. בנוסף התקשר לבית הרפואה ובטיס את מועד הניתוח. הנס לא היה לבוא, הנמק החל לגלות סימנים ראשונים של נסיגה, הפצעים המדממים החלו להגליד, הכאבים הלכו ופחתו, ועור חדש צח ונקי כיסה את הרגל המתאוששת, ואט אט חזר ר' יוסל להתהלך על רגליו כאחד האדם. חלפו מאז שנים רבות, ר' יוסל ממשיך לעמוד על שתי רגליו, לאחר שויתור נאצל גרם לרגלו להתרפא בדרך פלא. חספי עין חמד.

ומגו (ויש קבלה של המהר"ל דיסקין בשם הגאון מוילנא שזה איך יאריך 12 דקות, ובזמנו בעידן האטום זה לא תמוה) ומטרת המלחמה היא להיפרע מהגויים ולהענישם עונש מרובה, וזו תהיה מלחמה אדירה שימותו הרבה מאוד גויים שעשו הרע בעיני ה', וכן ימותו רבים מאוד מפושעי ישראל וכן ימותו כל מי שלא רצה וציפה לבואו של המשיח. וחכמינו ואומרים שבדורנו כל מי שהוא נשאר במסגרת של שתי"מ כבר נקרא צדיק שישאר לביאת המשיח כי הנסיגות בחוץ כ"כ גדולים ובכ"ז נשאר יהודי מאמין ושותי"מ לכן כולם יהיו בגאולתו. וכיום לא יודעים לומר

מי בדיוק הן המדינות הנקראות גוג ומגוג, ועיי האותות והמופתים שיהיו באותה מלחמה כיכורו וידעו כל יושבי תבל כי ה' הוא האלוקים, המשיח הוא ילוד אישה, אדם צדיק שנולד מאיש ואישה וחי בנינו. הוא עצמו כיום לא יודע מזה כלל ובזמן הגאולה הוא יקבל הוראה משמים להתגלות. הוא יודיע לעם ישראל שה' אמר לו שהוא המשיח וכל אומות העולם יכירו בגדלותו ועוצמתו. באופן טבעי בלי מלחמות הוא ישלוט על כל העולם כעין שמצינו אצל שלמה המלך שמלך על כל העולם בלי שום מלחמה. מלך המשיח יריח את העוונות של כל אדם ויהיו בזיונות גדולים למי עשה עבירה, זה כבר א"א לשוב בתשובה על מה שכבר עשה, כי התנאים והמצב ישתנה. כשיבוא המשיח אומות העולם לא ישנאו אותו ולא ירעו לנו, לא יטסרכו צבא, המצב הכלכלי של כולם ישתפר לגמרי אנשים לא יקנאו ולא ישנאו אחד את השני, לא יהיה רעב או מלחמה, יהיה המון שלווה ורוגע לעבודת ה', הטבע של האנשים יהיה טוב ולא יגנבו ולא יגזלו וכן לא יעשו רע אחד לשני, וכל זה יהיה במהלך טבעי לחלוטין. באותו הזמן י"א שיקומם לתחיה כל היהודים, וי"א שבתחייה יקומו מעטים מאוד מגדולי הדורות כמו משה רבינו ואהרן הכהן ועוד מעט צדיקים, ורק לאחר זמן של ארבעים שנה או בסיום הששת אלפים שנה יקומו כולם לתחיה. המשיח עם יבנה את בית המקדש (ותחלף בזה איתו). הקב"ה ישמח את היציה"ר. הרמב"ם כותב שאף אחד לא יכול לדעת מה בדיוק יהיה אבל זה רחוק הדברים.

שאלה: עד כמה חשובה התפילה בציבור? **תשובה:** רבי משה סולובייצק היה אומר שמי שמקפיד ומתאמץ גם בזמני קושי בשביל תפילה בציבור מונע מעצמו מחלות קשות, וכעייז במאור ושמש שעיי שמקפיד להתפלל בציבור הוא יכול לבטל ממנו כל רע שעבולם. והנהוג בזה יהיה לו רק טוב. ותפילה בייחיד כשהיא לא מספיק כבוונה עם כל הדקדוקים היא נמאסת רח"ל משא"כ ברבים אינו צריך לכל זה.

שאלה: איך מקלים על הצום? **תשובה:** **אדם שמגיע להקאות מחמת הצום**, חשוב לדעת דבר זה נובע מחומציות יתר בקיבה והפתרון לכך הוא להרבות באכילת חלבון לפני הצום כמו חמום – ארבעס וכדו' שמתפרק בצורה איטית [כמות כקופסת שימורים] כדי שלא יעשה חוסר נווחות בבטן משמים חמום לא מבושל לילה לפני הבישול עם מים בכמות כפולה + חצי כפית סודה לשתיה, בבוקר לשטוף היטב לבשל במים עד שמתרכך. **העצה הטבעית לעבור את הצום בקלות:** לפני הצום ימנע ככל שיכול משתיית משקים עם קפאין וקפה וקולה, ומיומיים לפני הצום ירבה בשתייה כמעט כפול מהנצרך לו, בערב הצום יאכל ארוחת בוקר מסודרת, ארוחת צהריים קלה, וארוחת צהרים יאכל דברים מקמח בלא וכן יסיף הרבה ירקות לתפריט, בסעודה מפסקת יאכל חלה עם טחינה וירקות וכו', אך לא יאכל במשך היום דברים מלוחים חמוצים ומטוגנים ולא אכילה גסה וכן לא יאכל רוג'ל ודברים מרובי סוכר למיניהם במשך היום. כמ"כ לא יעמים עיי' יותר מידי אוכל. וכך יהווה הדבר כהשתדלות ואויה שלא יצטרך כל היום הגדול להיות בחולשה גדולה, והחכם עיניו בראשו. **עצה מהחפץ היות להקל התענית.** ציטוט מדרך שיחה עמוד שפא': רבי אליהו דושינצר סיפר ב"יעד" כי ה"חפץ חיים" היה תולה פתק בישיבות בראדן לפני תשעה באב, ובו היה כתוב ב' דברים: א' עצה להקל התענית - לשתות כוס תה מתוק מאד, ואח"כ כוס שני בלא סוכר כלל.

שאלה: מה שולט היום ברצועת עזה ומי כרגע נקרא מנצח במלחמה? תשובה: המצב ברצועה מורכב ומשתנה: שליטת ישראל: מדינת ישראל שולטת על מרחבים רבים ברצועה כתוצאה מהמלחמה עם הפרשנים זה כולל 74% מהרצועה בשליטת ישראל, כולל מספרון נצרים שמחלף לא הרצועה, ישראל שולטת במעברי הגבול, במרחב האווירי והימי של הרצועה, וכן ברצועה צרה לאורך הגבול בין רצועת עזה למצרים (ציר פילדלפי), הצבא של מדינת ישראל ממשיך בפעולות צבאיות ברצועה כנגד ארגוני הטרור, אמנם חשוב לזכור שהנתונים הללו משתנים ודינמיים, והם עשויים להשתנות עם הפסקת הלחימה והמצב בשטח כמו השכם הפסקת את תמורות שחרור חטופים וכדו'. שליטת חמאס: למרות הפעילות הצבאית של ישראל, חמאס עדיין מנסה להפעיל מערך מוניציפלי מסוים בחלקים מהרצועה, בעיקר בעיר עזה ובמחנות המרצ, ישנם דיווחים על כך שחמאס ממשיך לאבטח שיירות סיוע ולנסות להשליט סדר והוא תופס חלק ניכר מהסיוע ההומניטרי ומוכר אותו במחירים מופקעים כדי לממן את פעולותיו, אך השליטה שלו אינה מלאה, כמו כן ישנו את יאסר אבו שבאב שמנהיג מיליציה חמושה הפעלת בדרום הרצועה, בעיקר בריח, והוא תופרסם בכך שחלל לאבטח את כניסת משאיות הסיוע ההומניטרי לרצועה, קיימות טענות כי המיליציה בראשותו פועלת בשיטות פעולה מסוים עם ישראל, וישראל אף חימשה אותה במטרה לשמש משקל נגד לחמאס, הוא מפרסם דרישות לחמאס לוותר על השלטון וקרא לשיקום הרצועה, בסך הכל, המצב ברצועת עזה נכון להיום הוא מורכב, עם נוכחות משמעותית של ישראל, נסיגונות של חמאס לשמר כוח ושלטה, ופעילות של גורמים מקומיים כמו יאסר אבו שבאב המנסים לתפוס עמדת כוח בוואקום שנוצר, לגבי הנצחון במלחמה נכון לעכשיו, קשה לקבוע מי המנצח, ישראל השיגה הצלחות טקטיות רבות ומופעה קשות בחמאס, כמו חיסול של עשרות אלפי מחבלים בנוסף לפגיעה איומה בתשתיות כמו מנהרות ומפקדות נשק, וכמובן פגיעה אנושה ביכולות השיגור שלהם, אך טרם

הושגה הכרעה מוחלטת או השגת כל יעדי המלחמה. חמאס, מצדו, מצליח לשרוד ולהמשיך בלחימה, כי הוא נלחם ב"לוחמת גורילה" של פגע וברח וכדו', וכמובן נושא החטופים שידו על העליונה בכך שהוא מחזיק 50 חטופים אצלו, מה שנתפס בעיניו כהישג.

שאלה: איך כל אדם יכול בימים אלו לזכות להיות שותף בבנין בית שלישו? **תשובה:** מובא בח"ח שבימינו אין צריך כלל כסף או ממון כדי להיות שותף בבנין בית המקדש, אלא רק להתחזק מהחטא החמור של לשון הרע ושנאת חינם ולאחוז במידת השלום שאפילו קב"ה מוחק שמו למען השלום, ועל ידי זה יתקון חטאיו רבים, ונוכה לחזות בשוב ד' לציון ובבנין בית המקדש במהרה בימינו.

שאלה: אלו דברים ביכולתנו להתחזק כדי לקרב את בנין בית המקדש השלישי? **תשובה:** א. להתחנך ולבקש ולעזוק לקב"ה בתפילה שיחוס ויורחם וישלח לנו את משיח צדקנו. ב. להתחזק בלימוד התורה כמו שכותב האו"ח הקדשו שבגלות רביעית הגאולה היא בזכות משה רבינו, וכל עוד שלא עוסקים כראוי בלימוד התורה ובשמירת המצוות אין משה חפץ לגאול בטלנים מן התורה. ג. להגביר את אהבת ישראל ולמנוע שנאה ומלחוקת, מאחר של החורבן קרה בעוון שנאת חינם. ד. לתת צדקה כמו שנאמר "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה". ה. לעבוד את ד' בשמחה ובטוב לבב, כי בשמחה רמוז ענין משיח שאותיות יסוד של משיח הן שמחה, ושמחת הגלן אמינית מוקדבת את בוא הגאולה. ו. להרהר בתשובה כי גדולה תשובה שמקרבת את הגאולה ואמרו חז"ל מצות תשובה אינה דווקא מקצה אל קצה בצעד דרמטי ומיד, אלא אפילו הרהור תשובה רגוען להשתפר. ז. להתחזק בשמירת השבת כמו שמובטח בראש שאם ישראל משמרים שני שבתות תמימות כהלכתה מיד נגאלין.

שאלה: אדם שרוצה לתקן איזה חטא שעבר, מה העצה הנכונה לעשות כדי שיתקן אותה בצורה המושלמת ביותר? **תשובה:** ידוע בשם הסטייפלער שכשבא אדם וביקש ממנו עצה לתקן את חטאו ורקבל דרכי תשובה ושאל אותו האם לעשות לגלגלי קרח וכדו', ענה לו הסטייפלער לא מיניה ולא מקצתיה, דברים אלו גורמים רק לביטול תורה עצום, אלא העצה הנכונה היא ללמוד שוב ושוב דבר שאתה כבר יודע, כי מכיון שאנשים לא אוהבים לחזור על דבר שכבר למדו כי רוצים חידושים מרעננים, ובכך מרוויחים גם את התועלת של לימוד התורה הקדושה וגם על דרךך כפרת עוונות.

שאלה: השבוע חל יום הייארצייט של האריז"ל, האם הארי" הקדוש היה מבני אשכנז או מבני עדות המזרח? **תשובה:** בשו"ת חכם סופר כתב כשבא הארי" וחיקר ותיקן הוא העמיד שזידורו כל דבר כל מונאו ונאלץ להעלות על הנוסחא ההיא הספרדית, יען כן היה ספרדי, מבואר שהחת"ס סבר בפשטות שהארי"י היה ספרדי, אך לעומת זאת נודע מפני ספרים שהארי"י היה אשכנזי וכבר העיר זאת בשו"ת מנחת אליעזר שהוא היה אשכנזי, ושמו מוכיח עליו שהיה נקרא ר"י לוריא אשכנזי, והביא שם הרבה דוגמאות מתוך כתבי הארי"י שהתפלל תפילות ופיוטים על פי נוסח אשכנז, וכן כתב הגאון הספרדי בעל השדי חמד שהארי" הקדוש היה אשכנזי ובפשטות נראה מדבריהם שאביו היה אשכנזי, אלא שגר במצרים ובצפת מקום שהיו מקצת אשכנזים ויותר בני עדות המזרח, ומכאן הדעה שהיה ספרדי, אבל בפשטות הוא היה אשכנזי.

שאלה: אנו יוצאים בימים אלו לבין הזמנים, אלו עצות כדאי לנו כהורים לדעת לפני ימים אלו כדי שנדע לפעול כראוי? **תשובה:** דבר ראשון עלינו לדעת שהניסיונות שיש היום הם עצומים, ההתמודדות שעוברת היום על כל ילד ובהורם כל בפתר עצום ממה שהיה בדורות עברו, ומוטל עלינו לשבת ולהבין את גודל הניסיונות ואת הדרכים הטובות והנכונות בהם נפעל להרחיק את ילדינו מכל קרבה לניסיונות אלו, מלבד כמיוון, להתפלל בכל עת לברא עולם שלא יביאנו ליד ניסיון, ורק על ידי הפעילות נצליח לעבור את ימי בין הזמנים בלי פגע ותקלה, ואדרבה להפוך את הימים הללו לימי עליה והכנה לקראת חודש אלול הבעל"ט, וזאת על ידי מספר דרכים –

א. לדאוג להם העסקה ופעילות כשרה וטובה על מנת למלא את סיפוקם, לשבת עם הילדים ולעשות להם תוכניות כל יום ולתת לכל ילד תפקיד בסדר יום בבית ולתת לו הרגשה שהוא אחראי על זה, בלי לעמוד עליו בדרישות קשות, אלא באוירה נעימה ועל ידי נתינת אחריות לילד, הוא יעשה את תפקידו בנאמנות ובשמחה.

ב. עלינו לעשות סדר יום שבניו כמובן גם על לימוד תורני אישי וחוויתי ולהנחות את הילד ללמוד את מה שלבו חפץ עם מי שלבו חפץ לקבוע חברותא שילמד איתו כל יום, ומומלץ לעשות עסק גדול מהלימוד ולעודד אותו לסיים איה מסכת ואז בסוף בין הזמנים לעשות לו איה סיום גדול, וכן יהיה לו מטרה וסיפוק אדיר, אבל כמובן הכל חייב להיות מתוך דרכי נועם שמחה ובצורה חווייתית, בלי להכביד בדרישות מופרזות.

ג. בחור שמבקש מהוריו לצאת עם חברים לצימר, זה ענין מורכב מאוד בנן היתכני כי מצד אחד רבים וטובים נחשפו שם לדברים על טובים בלשון המעטה, ומאידך אם נאסור באופן גורף על הילד זה עלול לגרום לילד מרמור ותחושת כעס ואי הבנה כלפי הוריו, ובמקרה שאין אפשרות כלל למנוע את נסיעת הבן כדאי להתחנך בצורה נכונה לתת לילד את התחושה שמבנים שהוא צריך ללל לשלול מיד, בלא לנסות לברר על איה צימר מדובר, האם יכול להיות בו חלילה מכשולות רוחניים, וגם לברר עם איה חברים הוא

רוצה לנסוע, ומומלץ שיהיה שם מבוגר אחראי או כלל הפחות לשמור איתם על קשר תמידי, לגרום להם בצורה נעימה ולא מתוך חזירה לרשות הפרט של הבחור הבוגר, אלא להראות לו שסומכים עליו ונותנים בו אימון חזק מאוד, וכך נצליח לגרום לו לשתף אותכם ההורים במה שהם עושים שם כמובן הכל צריך להיות בהתייעצות עם רבנים.

ד. למנוע ככל האפשר את הצפייה והמשחקים במחשב, כי ההרגל בזה הוא אסון גדול, כי קשה מאוד ע ד בלתי אפשרי להימנע מהרגל כזה, ולכן חובה למצוא פתרונות חילופיים כדי שהילד לא ירגיש שמונעים ממנו משהו, והבא להיטהר מחמאות והערכה, וצעה זו פועלת באופן וודאי, כי כשהילד בפיקוח הדוק של ההורים ולזמן מוקצב מראש.

ה. בין הזמנים הוא זמן ליצירת קשר עם הילדים וכמובן עם הבחורים שלא נמצאים במהלך הזמן בבית, ואת הקשר הזה מפתחים על ידי שעות של זיבה עם הילדים ברוגע ובנעימות ובסבלנות לכל ילד, לשמוע אותו להתעניין בנעשה בו, להתייצץ עם כל אחד איפה כדאי לצאת ואיפה כדאי לטייל, לתת לכל ילד ביטוי מוקום מכובד, יחד עם הרבה מחמאות והערכה, וצעה זו פועלת באופן וודאי, כי כשהילד מרגיש כמה מכבדים אותו, אוטומטי הוא משיב בכמים הפנים לפנים וחשוב לילד להחזיר לו נחת.

ו. להימנע מכל בלל של כעס או צעקות, ורק רוגע ושלווה להשרות בבית, כי מלבד הנזקים שזה גורם לילד שההורים שלו נכעסים עליו, זה מערער לו את הבטיחותן האישיו וגורם לו לתחושת חוסר אימון גדול, מה שיגרום לאוירה מתוחה ולא יציבה בבית.

ז. היות ובימי בין הזמנים יוצאים לטייל, חשוב מאוד לדבר עם הילדים ובפרט עם הבנות על ענין הצניעות ולהעמיד את גדי הצניעות באופן ברור כפי ההלכה, ונושא הוא קשה מאוד מצד הניסיונות הרבים שיש היום, והדרך הנכונה היא עיי' הסבר מפורט על גדי ההלכה שזה לא משהו של לכתחילה או אידור, אלא חובה ביסאית מעיקרי הדת, ואת המעלה והיופי של כל כבודה בת מלך פנימה, והמציאות מוכיחה שכשאר הבנות מבינות נכון את מידת הצניעות זה עובד ומשפיע עליהם בצורה חיובית שבאמת תביא את התועלת הנדרשת.

ח. בימי בין הזמנים עלולים להיפגש עם ניסיון של שמירת העיניים, והדרך הנכונה להתנהל כפי שקבלנו מרבותינו היא לכוון את הידל לענין כספרים טובים שמדברים על הנושא בצורה חיובית, כמה שמירת העיניים מבאינה השפעות אדירות וטובות על האדם, ולא להתעסק הרבה בהשפעות השליליות של זה אלא להתמקד בתועלת הרוחנית הגדולה שלה.

ט. בימים אלו ישנם הרבה שעות פנאי, והכי כדאי ומומלץ לקחת אותם ולהשקיע באמירת פרקי תהילים או תפילות ותחינות שונות, הרי כולנו עומדים לקראת שנה חדשה, זמן חדש של חודש אלול בעל"ט, שכל אחד ואחד רוצה לפתוח ח"ו חדש, התחלה חדשה, בביתא חדשה או שיעור חדש, וכי"ש בישיבה חדשה או מוסד חדש, וזקוקים להמון המון סייעתא דשמיא עצומה, שנמצא הן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם, ונצליח בלימוד התורה מתוך עליה והתמדה גדולה, ורק בכח התפילה נוכה לסייעתא דשמיא עצומה בשנה הבאה עלינו לטובה.

חידות

חידות שינון הפרשה לפי סדר ה-א-ב. מתאים גם לילדים:
א. כמה פעמים יוסף עליכם ככם? **ב.** באיהו ארץ מלך עוג? **ג.** מה נתן לבלבז? **ד.** מה הוא מנצח בתורה? **ה.** להיכן פנו ועלו? **ו.** כיצד נכתב בפרשה כעס? **ז.** שם של נחל בפרשה? **ח.** יאיר בן מנשה קרא אותן על שמו? **ט.** מי אמרתם לבו יהיה? **י.** יעקב נלחם שם עם המלאך? **כ.** למה משולים עם ישראל? **ל.** איהו אב נתנה לבניו ארץ עמו? **מ.** ירושה? **נ.** במי נצטווה משה לא להילחם? **ס.** אביו של יהושע **ס.** מי היה מלך חשבונו? **ע.** שעיר בהתחלה ושעיר מקום מושבו? **פ.** מי הנחר הגדול? **צ.** מי קרא לחרמון שריון? **ק.** היכן ישבו ישראל ימים רבים? **ר.** שם של ארץ? **ש.** ארץ עשוי? **ת.** משה? **תשובות:** **א.** אלף **ב.** בשן **ג.** גלעד **ד.** דברים **ה.** ההרה **ו.** ויקצוף **ז.** זרד **ח.** חוות יאיר **ט.** טפכם **י.** יבוק **כ.** כוכבי השמים **ל.** לוט **מ.** מואב **נ.** נוף **ס.** סיחון **ע.** עיבור **פ.** פרס **צ.** צידיים **ק.** קדש ברנע **ר.** רפאים **ש.** שעיר **ת.** תורה הזאת.

חידות לילדים מושגים ביהדות לפי הא – ב: מתוך בתבונה ובדעת:
א. מצה מהוחבאת בתליל הסדר? אפיקומן.
ב. הימים שבין שבעה עשר לתמוז נקראים באב? בין המזמרים.
ג. חלק בבמהמה האסור באכילה? גיד הנשה.
ד. אוכל שספק אם הפרשיו ממנו תרומות ומעשרות? דמאי.
ה. נאמרת על כוס יין במוצי"ש? הבדלה.
ו. בקשת גשמים בברכת השנים? ותן טל ומטר.
ז. תשבחות המפורשות בשבתות? מירות.
ח. חגיגה הנערכת לרגל הכניסה לבית חדש? חנוכת הבית.
ט. בגד של ארבע כנפות בו מתעטפים בתפילה? טלית.
י. מוספים בתפילה וברמהיז בראש חודש? יעלה ויבוא.
כ. אחד מחלקי התניני? כתובים.
ל. איסור מפורסם הקשור ללשון? לשון הרע.
מ. מצוות של פורים? מגילה.
משלוח מנות.
תנות לאביונים.
נ. זריחת השמש בבוקר? נץ.
ס. מחזיק את התניק על ברכיו בבית? סנדק.
ש. שמו של חג השבועות בתורה? עצרת.
פ. מאכל שאינו חלבי ואינו בשרי? פרווה.
צ. אנשים שלא האמינו בתורה שבעי"פ צדוקים.
ק. צדקה לצרכי פסח? קמחא דפסחא.
ר. מוסיפים בשבת

בברכת המזון! רצה. ש. חזן? שליח ציבור. ת. מצווה שמקיים נער בר מצווה: תפילין.

חידות פורש שבו ידע תורני: א. מה היה רוחב הירדן? ב. שני אחים מפרטסמים מוזכרים בפרשה ג. מתי היה משה באר"י? ד. מי מוזכר בפרשה לראשונה מאז פרשת וישלח? ה. מי מוזכר בפרשה לראשונה מאז פרשת וירא? ו. מי מוזכר בפרשה ומוזכר בפרשת חיי שרה? ז. איזה אבא וכן מוזכר בפרשה ולא מוזכר מיהם ומה שמם? ח. מה פירוש "סלכה" בפרשה? ט. המספר 11 מוזכר פעמים בפרשה, היכן? י. 7 שמות של פרשות? יא. מילה כפולה ברצף פעמיים? יב. אות בעברית שחמש כאלו? יג. מתי בפרשה שהם חיים? יד. מה בפרשה בברכה וישלח? טו. מילה בפרשה בת שלוש אותיות ויש בה 3 פעמים את האות ה? **תשובות:** 50. אמה בלבד!!! (רוחב של בנין גריל) כ"כ תוסי' טוטה לד'. ב. סיחון ועוג אחים היו. (נדה דף סא'). ג. תרגום יונתן פ' יתרו שבבל מכת בכורות היה ישראלי וירושלמי ע"י כנפי נשרים וחזרו למצרים. ד. פ' פח' בני עשיו. ה. לוט פ' פט' ו. לבן. בפרשת חיי שרה ולרבהא אה ושמו לבן ובפרשתנו פא' פא' ולבן וצירות ודי זהב. ז. פ"א פל"א כאשר ישא איש את בנו. ח. פ"ג פ"י - שם מוקם. ט. אחד עשר יום מחורב. עשתי עשר חודש. י. דברים במדבר (א א) ראה (ח א) אמור (א מב) צו (ב א) ויצא (א מד) ויקרא (ג יד). יא. הזה זה (א ב) בדרך בדרך (ב כז). כף (ב ה) תר (ב כה) טף (ב לד) רש' (א כא) נון (א לח). יג. ב. לד: עת מתים. וברשי"י שם. יד. אוכל תשברו בכסף. טו. א מגותעלו ההרה.

חידות תורניות: א. איך יתכן שהקילה רוצה להשכים ולהתפלל מוקדם ומורים להם להתפלל מאוחר יותר? ב. מתי מצינו 'ענין' לעלות ולפקוד קברי גוים? ג. ט' אב חורבן הבית מה עושים ביום כיפור 'זכר למקדש'? ד. ירמיהו הנביא כתב את מגילת איכה, מיהו בנו של ירמיה? ה. איך שיך לזכות חפץ מהפקר בלי עושה שום מעשה קיין בחפץ? (נס לא קני' ד' אמות או חצר) ו. שבטלים אותו עם אביו ואוכלים אותו עם אחיו, מיהו? ז. מי לא מצליח למצוא כמה איברים חיוניים שלד עם עצמו? ח. מה הם שלושת המקומות שמצינו בהם מילך ומביא מילה ומוריד? ט. מתי מתחייבים מלקות אפי' על כ"ש? **תשובות:** א. משנ"ב תקנטי' טז' ט"ז באב אין להתפלל מוקדם באופן שיגמור קינות הרבה טרם חצות. ב. משנ"ב תקנטי' "נוהגים לעלות בטי' באב לקברים ויחזרו לילך על קברי גוים לומר אנו חשבים כמות" עכ"ל ג. יומא יט' ב' היו ערים ליל יו"כ 'זכר למקדש' שכה"ג ער כל הלילה. חושי' תריט' ו'. ד. יחזקאל הנביא (תרגום יחזקאל פרק א') ח"ו"מ סי' סו' מלווה שהפיק שטר חוב, הלווה כזה בשטר חוב"מ. ה. הגמ' מועד קטן יא' א' אומרת שהצייד שאל זה את רב והתשובה יד' והגמ' מסבירה התשובה. ז. יבמות עז' ב' "לא מצא ידיו ורגליו בבית המדרש". ח. לולב, תנופה, לגבי משיאין משואות. ט. יין נסך רמב"ם מאכ"א פ"יא.

חידות מאחד הרבנים: א. איך יתכן שעושים פורים בשני חודשים שונים באותו שנה [פעמיים מגילה ומשולח מנות וסעודת פורים וכו']? ב. איזה בית כל הזמן יש בו ניסים? ג. היכן כתוב בפרשה שבחרמון שני פירושיו - שג' ד. היכן כתוב עיר אילת בפרשה? ה. 5 מקומות שונים בפרשה שיש שם ציווי לא לפחד? ו. איפה בפרשה כתוב מילה סלכה? ז. שם של 2 בטיס בפרשה ואין הכוונה בשטיס כלל? ח. איפה בפרשה כתוב "הזה חזק"? ט. מתי מורידים את הפרכת של הארון קודש חוץ מתשעה באב ופטירת צדיקים?

תשובות: א. גמ' ר"ה יט: עברו את השנה אחרי שעשו פורים, אז שוב באדר ב' נוהגים כל דיני פורים בברכה [מכניסת עיר ישראל לאר"י משך 1632 שנה קדשה את החודש ע"פ וראו ולא ע"פ לוח קבוע, ומשך תקופה כזו ארכה וודאי היה כמה פעמים שהעניבור היה אחרי פורים ואכן כך נהגו. ב. משיקוראים לו ניסים. ג. פ"ג פ"ט צדינים יקראו לחרמון שני ופירש"י - שג' ד. פ"ב פ"ח. ה. פ"א פ"ז ופכ"ט, ופ"ג פ"ב ופכ"ב. ו. פ"ג פ"י. ז. "ויסוף" פ"א פ"יא, "אשר" פ"א פ"יד. ח. פ"ב פ"ז. ט. כשמחליפים לפרכת לבנה או כשמורידים לכבשה.

חידות לשאל את הילדים: א. מה המשותף ל: נח, מנחלים, מתקפל, כתר, וגלגלי? ב. מה היחס הקי הדול? ג. שמות של משחקים בכל אותיות הא' ב' ד'. שתי מילים עם אותן אותיות בסדר שונה, במילה אחת - בעונה זו באה בכמויות, במילה השניה רוב האנשים יעמישו בה דברים מהבית שלהם. ה. שתי מילים עם אותן אותיות בסדר שונה, אחת אותיות גבס. ו. מה המשותף לנעליים, שנינים, שיוף? **תשובות:** א. כיסא. ב. דלת. ג. ארץ, עיר, בול פגיעה, גומי, דוקים, הלך לי קלף, וואי טוקי, זוג או פרד, חמש אבנים, טו גור, יויו סיני, כדור, לגו, מונופול, חש מן, סולמות וחבלים, עולם העסקים, פאזל, צורה יצירה, קפלה, רביעיות, שלש, תשפ"ד. ד. מדוזה. ה. בשר - שר. ו. משח.

מדור זה יש להימנע מלקרוא בשבת: רעיונות שנשלחו השבוע ובהם פתירות לבעיות שהובאו בשבועות קודמים: א. בוצצה גדולה במייל לסופר סיטי' למידע ועזרה לדפדפ. כתבו סת"ם? forumim.mail@gmail.com. ב. כשרוצים להוריד שיעור מבד או לבד (כובע) וכדו מגרדים ביד מה שבלוט ומה שנשאר מהגציע על נייר סופג ססופג את השיעור שנמשה בגלל חום המהפך ואם עדיין נשאר שיעור מהגציע שוב על מקום אחרי בנייר סופג עד שהכל עובר ג. לאחרונה התרבו מקרי גרדת בעור (סקביאס) ריכוזו במייל את כל דרכי הטיפול מניסיון אישי לקבלת הפרטים יש

לשלוח מייל scabias1234@gmail.com. ד. לשואלים על כיבוי הכיריים כשעוזבים את הכפתור - קורה שאחרי שימוש רב ע"י לחצן הגז - נגמר המצית של הגז. אחד הפתרונות על להדליק את הגז עם מצית אחרת חיונית. **ועוד כתבו:** פתרון לכיריים גז שהשלהבת נכבית מיד: הסיבה לכך משום שנתקלקל "חיישן טרמוקופל" וצריך להחליפו. לבעלי חוש טכני ניתן לפרק החיישן המקולקל, להסיר כיסוי הכיריים, להוציא את החיפץ שמחובר מצידו הפנימי של כפתור הגז [יוצא במשיכה] ולפרק את גוף החיישן שצמוד לשלהבת [בהנחה]. אפשר לקנות את החיישן הנייל בשיחף בפתח תקוה [ובטווינסקי 112 ליד תחנת שינקר] או להזמין בזול מחו"ל [כ־15 ש"ח]. יש לשים לב ל3 פרמטרים, 1. סוג התקע. 2. אורך החוט שבין התקע לחיישן. 3. גודל לחמ"ט [החיישן עצמו]. **ועוד כתבו:** זו אינה בעיה בכיריים זה מגנון בטיחות עם חישישים. אם הברנר לא מספיק חם האש מתכבית הפתרון - להחזיק את הכפתור לחוץ לכמה שניות עד שמתחמם. **ועוד כתבו:** יש פתיל ביטחון מנחושת שתפקידו להעביר חום לחיישן כשהגז דולק כשהוא מתקלקל הגז נכבה מיידית כי לא מרגיש לו שדולק, ואפשר להחליפו ע"י טכנאי לטענת טכנאי זה קורה בעיקר ששימים בלעך על הגז וזה מבגיר מאוד את החום לשעות רבות ה. אחד שסובל מעור יבש: שתיית מים רבים במשך כל היום, מרווח את הגוף ומלחלח את העור, ואין גירויים לגירודים. ו. אטופיק דרמטיטיס - אסטמה של העור לילדים, יש לי נסיון גדול עם זה, אשמח לעזור-0547778 **ועוד כתבו:** לפנות לעמותת קומי עורי שנותנים את היעף וההדרכה המקצועית ביותר ממניין רב בשנים, יש להם גם חוברות ומאגרי מידע בכל מה שמסתעף מאטופיק דרמטיטיס הם עוזרים לא רק ביעוץ אלא גם בהנגשת דרמטיטיס ותרופות, וגם מקיימים פעילויות, ויש להם גם מנחה קיץ מיוחד עבור ילדים אלו [אנחנו מאז המחנה כמעט לא סובלים מזה] כדאי להתקשר אליהם 08-9970-996 יש מענה בימים א'ה' בשעות 08:30-15:00, ומעבר להם יש מענה של רישות הודעות, שמוטפל באופן עקבי ע"י המזכירות. המייל שלהם info@kumiuri.org **ועוד כתבו:** הרופא אמר לנו למרוח לילד כל יום [ולחפיד] קרם גוף הכי פשוט יש בחנות אחרי כשבועיים מתחילים לראות תוצאות. וכן לעבור לאבקת בכיסה ומורכב בכיסה אורגני **ועוד כתבו:** מה להימנע לסובלים מאטופיק [מרופאה מומחית לעור בתל השומר] לא להשתמש במרכך כיסה. אבקת בכיסה רק לעור רגיש [תינוקלן] או סנסטיב. לא להשתמש בסבון באמבטיה רק בשמן אמבטיה הכי טוב אמול. ללבוש בגדים רק 100% כותנה לא ניילון גייסנס וכדו' להימנע מאבק ככל שניתן [בלי שטיחים] לא לשאוב אבק המזרון. מאבק אוויר באופן קבוע להמנע מהזעה. אמבטיה עד עשר דקות במים פושרים. לנגב בטיפחות. פעמיים ביום למרוח קרם לחות דרמקול על כל הגוף על הפצעים עצמם יש מישוחות אנטיביוטיקות כדאי לשאול רופא ולא למרוח סתם. ז. עין עצלה לילד 12 - יש אופטמטריסט מאד מומלץ בשם ד"ר נורמן הוא נמצא באזור מאה שערים 025478999 הסיבה שאני ממליץ עליו כי הוא לא נותן תרגילים וגם לא נותן פלסטר על עין אחד אלא הוא נותן הכל בתוך הקדשה ח. נוקיה - אנשי אשר שנמחקו מאד יכול להיות שלא נמחק כלום רק השתנה ההגדרות להציג באנשי טר רק מהטלפון או הסים ולכן אתה לא רואה את הכל. ט. לגבי חקשית עניבות - לגחך [כמובן עם גופיה מעל כי אם לא זה נצבע בצבעים שונים ומשונים] ויועיל בעז"ה. י. פתרון להפסקת עישון: להניח בזמן העישון גרעין יש זית באיזה פינה בפה נגיד בין היתכניים לחלי. יש זהו חומר שמדכה את הניקוטין ותוך תקופה קצרה הוא יפסיק לעשן.

התורה חסה: בקשות עזרה וסיוע שנשלחו ע"י הקוראים, למי שיש פתרונות או רעיונות לשלוח ע"מ לסייע לציבור מתבקש לשלוח למייל שבסוף העלון והקב"ה יחזיר לו בכפלים: א. מבקשים עד בענין עזרה לבחור בן 14 עם סרבול בתנועות יומיומיות חשוב שיהיה ע"י גבר. ב. מה הפתרון למישהי ששומעת רעשים בראש לפעמים וממה זה יכול לנבוע? ג. מעונין לקבל מידע היכן ניתן לקבל או לרכוש ענבים לייצור עצמי שמי ניתן, וכן הוראות מבעלי נסיון, על דרך ייצור יין מתוק. ד. מה עושים עם בלוטות רגילות שנוצר בהן כתם שחור מחומך 5% (רגיל למאכל) שנשפך עליהם ושהה הרבה זמן עד שאכל את השכבה העליונה? **הגיגים המיועדים לאלו שיש להם מזה תועלת.** מקוצר עקב תשעה באב

כבר יומיים שאף ערבי לא נרצח ביפו. המשטרה בודקת. **כמה טוב** לירושלמים שאצלם לא מזעזעים כפי. **שף שרגא** בהצעה מיוחדת לתשעת המים: וופל לימון בטעם אתרוג עם קריסטל ירוק את קר. **אישיות בלחץ** להספיק בשבוע אחד את כל המכירות של דבר האבד.

להסיר ספק: בשלושת השבועות מותר לבכות על חלב שנשפך משום שבכי זה ווקאל. **בתשעת הימים** יש נוהגים לשמח לבב אנוש עם וויסקי. **התרגע הזה** באמצע הקניות שאתה חולם כמה שניות ופתאום אתה מתעשת ומוצא את עצמך שאתה לא יודע איפה אווזים. **הרגע הזה** בסוף הצום שאתה לועס את הרוגאלע הראשון וחושב: בצום הזה היה נראה יותר טעים.

הרגע הזה בסוף הצום שאתה לועס את הרוגאלע הראשון וחושב: בצום הזה היה נראה יותר טעים.

הרגע הזה בסוף הצום שאתה לועס את הרוגאלע הראשון וחושב: בצום הזה היה נראה יותר טעים.

אישתי אמרה לי אין עליך. הלכתי ובדקתי וראיתי שבאמת אין עלי כלום.

היתה הצעה להכניס למחבילים הכלואים בישראל המון טרמפולנות כדי שיקצו כל היום אבל ההצעה ירדה מהפרק בשל חשש שזה יוביל את הארגונים לזכויות אדם באו"ם להאשים את ישראל בהתעללות באסירים.

בעקבות שיגור הטיל האחרון על ידי החותיים ישראל שוקלת לתקוף שוב את מה שהיה פעם נמל חודידה.

אני רק שאלה: ג. מה הדשא של השכן בצימר ירוק יותר?

שאלו את הגבאי המיתולוגי של בית הכנסת: למה אתה עוצם את העיניים כשאתה אומר את המי שברך? - הוא ענה בפשטות: משום שאני יודע את זה בעל פה.

לכל רזומה יש כתובת.

במקום לנסוע עד טבריה הרוחקה וליהנות מהרוח המקסימה שמתנעת להם בחופי טבריה, ניתן למצוא את החוויה אצלכם בבית במרפסת שירות מול הצינור שפולט את אוויר המייבש בכיסה.

בשבת האחרונה כשהגבאי הכריז אתה יצרת, ענה לו בנט בהתרגשות יכו"ה.

היכן ניתן להשיג את העלון

לקבלת העלון באופן אוטומטי יש לשלוח מייל עם המילה 'הצטרפות' לכתובת alonalon+subscribe@googlegruops.com ולאחר מכן תקבלו הודעה, כי להשיב תשובה למייל שקיבלתם, ותקבלו אישור שצורפתם.

הודעות תגובות רעיונות פתרונות מערכת העלון יש לשלוח למייל זה 1@alonalon.com **ניתן להשיג בכתב גדול במייל הני'.**

כמו"כ ניתן להשיג את העלון ב'קובץ גיליונות' וכן ב'אוסף גיליונות'. **ביכל העלונים' בשם הבית התורני.** ובעוד קבצי עלונים. **וכן בקול העלון** מקיימים על מאגר השיעורים והעבודות. קובץ גיליונות לשלוח קולדצקי ומורידים מה שרוצים עלונים מהשבוע ומחמשה שנים אחרונות. **במחשב** ניתן להוריד בדרשו בבינוני ועוד: עייש: עלון קולדצקי. או עלון לשבת.

חדש ניתן לקבל את העלון בפקס לקבלת העלון בפקס יש להתקשר למס' 023332641 ולהקיש 1 ואז להקיש קוד עלון שמספרו 1010 ואז שוב 1

כמו"כ יהיה ניתן להשיג עלונים בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפניה בחצר ברחוב סקולוב 23.

העלון בכניסה לתלמוד תורה כתב סופר עולה סך של 30 אגורות לעלון (12 שקל לשנה, שקל לחודש ממוצע כי בביה"מ לא יוצא), אפשר לשלם מראש לכמה שבועות קדימה, אפשר לשלם לאחר השבת, את התשלום יש לשלם בקופה הצמודה. או ב'ידע' פלוס רשת הכוללים פרס כף-עלון, (שלושה 2422). אפשר לשלוח משם הודעות. מי ששילם עבור כמה שבועות קדימה אין לנו התחייבות לספק לו עלון במידה ויהיה חסר רח"ל או שלא יצא עלון. **הפצת העלון דרך המייל היא ללא תשלום**, וכן התשלום הוא רק על לקיחת העלון מהמקום הנייל ולא על צילום העלון באופן עצמאי (וכמובן שהמפיצים שלא לוקחים את העלון מהמקום הנייל ומפיצים באופן עצמאי ברור ופשוט שלא צריך לשלם). כל המפיצים הקבועים שרוצים להמשיך להפיץ את העלון לא לשלוח למייל הנייל את מקום הפצתם וביניה נפרסם אותם. תודה וישרח כל כלול על זיכוי הרבים.

למי לקומות שבהם ניתן להשיג את העלון: בירושלים: בשיבת מלך אצל הגאון הצדיק רבי דוד רוטשילד שליט"א. או אצל האדם הגדול והאהוב רבי אבי פרידנר שליט"א שאני לא יודע איזה מצווה עשיתי שזכית לטלות אותו בשערת שבת האחרונה. עוד בירושלים בבית הכנסת 'בית מרים גיטל' מעלות דפה, ניתן להוריד את העלון במדור עלוני שבת - עלון לשבת קולדצקי. **ניתן להדפיס את העלון במודיעין** עילית בעמדת אוצר החכמה ב'ביהמ"ד' קהילת משך חכמה -רחוב משך חכמה 41 לכתוב עלון לשבת, בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **בבית שמש:** בבית הכנסת אור אליהו אצל הרב הצדיק והחוקר רבי נחום זכריש שליט"א שבבני אלהים הוא הוא הולך לתפוח את בית שמש לפעילות תורנית עניפה. ואצל הילד הצדיק אלימלך כהן גליק, ממפיצים ומפיץ במסירות רבה את העלון בבית הכנסת בית אביי וכן מי שמגיע לקבל את העלון בביתו, הוא מביא לו במאור פנים ממש. **בבית עילית:** בבית הכנסת שלום רב ברחוב שלום רב גבעה ב. **בהר יונה:** אצל רבני שמחה שולמן ששווה לבוא בבין הזמנים להר יונה רק בשביל לראות את הפעילות האדירה של. **ברחובות:** בשיבת מאור התלמוד אצל הבחור הגאון המופלא רבי יהודה רוזן שליט"א. **ברכסים:** אצל רבי יוסף המאירי שליט"א הצדיק הגדול. **באופקים:** אצל הבחור הצדיק והמופלא צבי המברסטרן שליט"א פאר הגידולים של אופקים שרק פורח ועולה... **בחריש:** במתחם בתי כנסיות שכונת בצוותא. בבית הכנסת התיכני ק"ק איתמן. **בפתח תקווה:** באור ישראל הגדולה והקטנה. באהל אברהם ובשירת מרים. בקהל סנידים. ביזאני חתרון. ובבני ישיבות שבפרי מגדים, עיי' רבי יוסף פינהנדר שליט"א. **בראשון לציון:** בשיבת עטר, שלמה. אצל הניל: **עוד בראשון לציון:** ברח' דרור 21 /חפץ חיים 1, מניין 'בני תורה', חידד ראשון לציון. **באלעד:** בתפארת חנוך. ובשיבה של הרב אטינגר, בכול של הרב פכטר, במאור שרגא באבן גבירול, ובאחיעזר עיי' רבי יואל פינהנדר שליט"א. **בעפולה:** ניתן להשיג את העלון בעמדת אוצר החכמה בבית הכנסת המרכזי אתל משה - בבעת המורה עפולה - בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **בעפולה עילית:** בביהכ"נ בני הישיבות רח' רש"י או אצל האיש שזכה דוריתו להתכבד בו רבי אהרן קולדצקי שליט"א. **עוד בעפולה עילית:** בביהמ"ד דהסיד יוניזין וכן בביהכ"נ בית ישעיה רח' יצחק שדה. **ברעננה:** בשיבת חיל אורייתא וכן בעלי מורה 15 אצל הבחור החכם יאיר זכאי 0533100287, ואצל משפחת אצארי בטלפון: 052-690395. **בבית שאן:** אצל רבי משה חדש בקהילת בית שאן החדש בבית הכנסת בראשות הרב יהושע ליב שכטר שליט"א. וכן אצל רבי יהונתן בכור - בית שאן.

העלון לשבת לעילוי נשמת הרבנית שרה פיגאנת בת הרה"ח ר חיים אברהם יצחק ע"ה. **לנ"ע אבא.** **בבין הזמנים לא יוצא עלון.** **העלון הבא יצא א"ה בפרשת שופטים.**

{ אז נדברו }

פרשת דברים תשפ"ה | גליון מס': 701 | לסדר: "ד" יוסף עליכם כנס אלף פעמים".

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל:

a8447168@gmail.com

--

לתרומות והו"ק:

באשראי: "גדרים פלוס"

(שם קופה: עלון אז נדברו)

בטלפון:

0799-654321

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (ע"ר)

בדואר: פולק, גאולה 15

חיפה

למענה אנושי:

052-7683095

תודה מראש!!!

פקח עיניך וראה שומומו תנו...

עומדים אנו בערב תשעה באב... ויש מדרש מרגש מאוד באיכה רבתי שלטעמי מומלץ מאוד!!! אם אתה רוצה באמת לבכות בתשעה באב תקרא את המדרש הזה בעיון... אבל לא!! המדרש הזה לא כ"כ יגרום לך לבכות על בית המקדש... אבל הוא כן עשוי לגרום לך לבכות מגעגועים לה' וממקום מאוד מאוד אישי!!! עדכני!!! ובכן: המדרש מביא משל על מלך שהתחתן עם אשה פשוטה ואמר לה: תקשיבי!! היות ואת אשתו של מלך... לא מתאים לך לפטפט עם השכנות שלך... זה לא מתאים לרמה שלך... אל תדברי איתם!! אל תצרי איתם קשרים... לא יחסי גומלין... אל תתני להם משלוחי מנות... אה... אבל אם אני אהיה נחמדה... גם הם לא יהיו נחמדים איתי? בסיידר... בשביל זה אני מלך ובשביל זה אני בעלך וכל מה שיחסר לך... תגשי אליי!! לטיפולי!! ואני מבטיח לך... לא יחסר לך... לא תפסיד מזה שלא תהיי בקשר עם השכנות... כי מה שתוכלי לקבל מהם... אני אדאג לך פי מאה... רק תעשי טובה... אל תדברי איתם... זה לא בשבילך... אשתו של המלך שמעה בקולו ובאמת לא יצרה קשרים... כשאמרו לה בוקר טוב היא בקושי ענתה להם... השכנות קלטו שהיא סנובית... וההתייחסות שלהם הייתה בהתאם... לא רוצה קשרים? לא צריך... את לא מכירה בנו, אנחנו לא מכירות בך... ואותה אשה לא נבהלה... היא ידעה שהיא לא זקוקה להם... ויהי היום!!! ואותה מלכה עשתה מעשים שלא יעשו... והמלך החליט לגרש אותה מביתו... והיא הבינה אותו... היא ידעה שזה מגיע לה ביושר והיא תפסה את הרגלים והלכה...

קעת לאן? לאן אני הולכת?? היא התחילה לנקוש על הדלת של השכנה... השכנה מסתכלת בקוקר... את?? תסתלקי מפה... תתביישי לך... את סנובית!! לא רצית להיות בקשר איתנו... היית סנובית... עכשיו את נזכרת לזום קשרים... ואז היא הלכה לדלת השניה... תוק תוק... וגם משם זורקים איתה מכל המדרגות... חוצפנית... כשהיית אשתו של המלך הסתכלת עלינו מלמעלה כי ידעת שאת לא צריכה אותנו... כי יש לך את המלך... ועכשיו כשהוא זרק אותך נזכרת בנו... וככה כולם טורקים עליה את הדלת ומגלגלים אותה מכל המדרגות...

חזרה אותה גרושה ונקשה שוב על דלת ביתו של המלך!!! תקשיב בעלי לשעבר... אני יודעת שבצדק גרשת אותי!! הבנתי אותך!! אבל יש לי טענת עליך!! אתה בעצמך אמרת לי לנתק קשרים עם כל השכנות... אתה בודדת אותי מכולם... זו הייתה הוראה שלך!! עשיתי את זה רק בגלל שאתה אמרת לי... אז נכון שכעת מגיע לי שגרשת אותי... אבל מה לעשות שאין לי לאן ללכת!!!! כי מפני ידך בדרך ישבתי!! בגללך אין לי לאן!!!! בגללך אני מבודדת מכל העולם!! אתה לא יכול להשאיר אותי ככה... אתה מוכרח לקחת אחריות על מה שגרמת לי... (מיילא היית מאפשר לי ליצור קשרים עם העולם החיצון... טוב... לא הסתדרנו... אז אני הולכת לאחריים... נותני מימי פשתי וצמרי... אבל לא! בודדת אותי... אתה לא יכול מצד אחד לבדוד אותי ומצד שני לגרש אותי)

הטענה הייתה צודקת!!!! והמלך קיבל את הטענה והשיב אותה הבייתה...

אומרים חז"ל: אבא שבשמים גירש אותנו מביתו... הר ציון ששם! הר ציון נהיה שומם... טוב... בא נלך לחפש את עצמנו... אבל לא!! אין לי לאן... ה' בודד אותי מהעולם... אני יהודי... כולם שונאים אותי... אתה יתברך כועס עלי... הגויים כועסים עלי... הערבים רוצים להרוג אותי... אין לי לאן לברות... השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם!!! אבי שבשמים: הייתי בחור ישיבה... משם הלכתי ללמוד בכולל... לא עשיתי בגרות... לא עשיתי תואר ראשון ולא תואר שני, לא למדתי מקצוע ולא קבלתי תעודה... ו... וכעת תכלס אין לי גם טעם בלימוד!!! אבאלע... אני יודע... לא מגיע לי!! מי כמוני יודע כמה שאני לא מספיק עמל ולא מספיק מתאמץ ולא מגיע לי חיות וערבות בעבודת ה', אבל תכלס!!! אין לי לאן ללכת!!! מפני ידך בדרך ישבתי!! בגלל שהתמסרתי אליך אין לי שום דבר בידיים... אז אנא ממך... תמלא אותי... כי אין מקום אחר חוץ מביהמ"ד

אני לוקח את זה למקום מאוד מאוד אישי!!

אבא שבשמים: אני משועמם!!!! בפרט בבין הזמנים... ולמה??

כי להמשיך לשבת וללמוד בהתמדה עצומה... אני לא אוהז שם... טוב... לא כולם המתמידים הכי גדולים... אז בא נעשה משהו אחר... נו... מה אעשה?? רבש"ע: מי כמוך יודע שהיום 90% מפורקן השעמום הוא במקומות שאתה יתברך לא רוצה שאני אהיה שם... היום כמעט ואין משועממים!! מי שמשועמם ולא רוצה לעשות עם עצמו כלום... מהר מאוד הוא מגיע למחוזות לא אידיאליים והוא ממלא את עצמו בדרכים לא כשרות... שם אתה יכול לקבל ציורים אינסופיים... סרטים... אתה אף פעם לא מסיים שם... ואילו אני?? טאטע זיסער... אני סקרן לא פחות מהם... וגם לי משעמם... **ומפני ידך בדרך ישבתי!!!** בגלל שלא הרשית לי ללכת לשם אז אני משועמם... ואני הרבה יותר משועמם מפעם... פעם לפחות המשועממים היו נפגשים... אבל היום אני נשארת לבד... כי כל המשועממים כבר עסוקים ואילו אני מתעקש להישאר פה... אז אנא ממך!! תן לי מתיקות ועריבות טוב התורה... למרות שלא מגיע לי... אבל אין ברירה... כל השערים האחרים סגורים בפני... כל מוקדי פורקן השעמום הם מחוזות שלא מתאימים לרוח התורה... **כי אתה עשית!!**

אתה עשית את העולם שלנו כ"כ רדוד שנועל בפני יהודי את כל השערים!! אתה בודדת אותי מכל העולם... אז אנא ממך... פתח לי!!! פתח לי שער המנוטל... פתח את הלב שלי בתורה... פתח לי נועם ורצון לפתוח שערי רצונך... תן לי טעם ביידישקייט... תן לי תשוקה אליך... **ההמשך בעמוד 6 בגיליון זה.**

“

היית מאמין שלהתגבר ולשלוט בעצמך זה משהו 'טעים'??

אנחנו יוצאים לבין הזמנים... ולא נותר לנו אלא לאחל אחד לשני את האיחול ש-רב ורבא אחלו לעצמם כשנכנסו בפתח בית הדין... ולוואי שתהיה ביאה כיצאיה!!! ואכן הלוואי ונחזור מבין הזמנים שמורים ואסופים לכה"פ כמו שנכנסנו אליו... (זה לא סתירה שיש כאלו שגם קונים את עולמם בבין הזמנים) עכ"פ יש אצלי קוד אישי ביני לבין עצמי שלפעמים הייתי משתמש בזה בשביל מה שנקרא 'הערכת מצב' איפה אני אוזח... הגדרתי לעצמי שלושה סוגים של הגדרות מצב!!! כמו שלושה הילוכים... לקחתי את ההגדרה הזו מהפרשה... כתוב במדרש: משה רבינו ראה אותה **בשלוותה** לכן הוא אמר: 'איכה אשא לבדי טרחכם וגו'... ישעיה ראה אותה **בפחזותה** שנא: איכה הייתה לזונה קריה נאמנה... וירמיה ראה אותה **בבבלותה** שנא: איכה ישבה בדד!! והיות ואת שלשתם אנחנו קוראים סמוך ונראה לבין הזמנים... אז כששנה אחת החלטתי לעשות לעצמי רשימה בבין הזמנים איפה אחזתי היום ולכן פני מועדות מחר... השתמשתי בהגדרות האלו...

שלוש אופציות לבחירה: א. שלוותה ב. פחזותה ג. ניוול

ותסלח לי... שלושת האופציות האלו מומשו אחד לאחר... היה לי את היום המוצלח הזה שתכננתי אותו מאתמול ומילה שלי הייתה מילה, קמתי בבוקר... התפללתי כמו בן אדם... למדתי תורה... טיילתי כמו יהודי... וגם בזבזתי את הזמן בצורה מבוקרת כפי שסוכם... סיכמתי את היום הזה- שלוותה!! בונבונירה... הרגשתי שהעסק בשליטה!!

אבל כצפוי... אחרי יומים היציבות של השליטה העצמית קצת התערערה... וכאן ישעיה הנביא נכנס לתמונה... ישעיה ראה אותה בפחזותה... לאט לאט התחלתי להתמרר... לגרור רגלים... מצאתי את עצמי לאט לאט מתחיל לצפצף על עצמי... תכננתי ללכת לישון רק בשעה 1.00... אבל פתאום מצאתי עיתון שלפני שבועיים... ושמעתי עוד איזה קו נייעס... התחלתי לאבד את המיקוד... תמרור אדום נדלק... זוהתה פחזות!!! פחז זה סטיה מהמיקוד!! פיזור נפש ואיבוד כיוון ומטרה... והיות והנורה האדומה לא מספיק צפצפה לי אז כצפוי תוך יומיים!!! כבר הרגשתי לגמרי סמרטוט מהלך... מצפצף על עצמי מתחילה ועד סוף... מתכנן ללכת לכאן ובסוף מוצא את עצמי במקום אחר... ואז אני מתחיל לאמץ את הזכרון... רגע... בשביל מה באתי לכאן?? רציתי משהו... שכחתי בכלל מה רציתי לומר... ואז נהיה מצב שכל שתי משפטים שאני אומר... רגע... מה רציתי לומר... מכיר את זה?? (אגב: למי שרוצה להבין מה הבעיה במילך בתוך הבית... יש לי בשבילך בדיקת 'קורונה' עצמית!!! הרי בחלק גדול מהפעמים שאתה פותח את המייל... זה בגלל שאתה באמת רוצה לעשות משהו ספציפי... לעשות שימוש נצרך שבשבילו הותר לך להחזיק את זה בבית... ואכן פתחת את המייל בשביל המטרה הממוקדת... אלא שאז!!! גילית 12 מיילים חדשים שלא נקראו... תגיד לי מה עשית דבר ראשון?? האם קודם עשית את מה שרצית... או קודם פתחת את כל המיילים שלא נקראו... סיימת לקרא את כולם... לענות לכולם... לסיים עם כולם... ואז... ואז... רגע... מה... מה בעצם רציתי? בשביל מה פתחתי את המייל?? תבדוק לי האם קרה אי פעם שקודם עשית את המטרה ואח"כ פתחת את המקר לראות מה יש... והיות ו-99% מהמקרים קודם אנחנו פותחים את הכל ואח"כ אנחנו מאמצים את הזכרון כדי להיזכר בשביל מה בכלל באנו לכאן... אז הנה... על זה נאמר ישעיה ראה (בפחזותה) בקיצור: אם לפעמים באמצע הזמן אני במצב כפית... אז כשזה קורה בבין הזמנים זה כבר מצב כף!!! לא כפית... ואתה מבין לבד שאי אפשר לצפות מכזה סמרטוט שיהיה לו הישגים רוחניים משמעותיים... ועל אותו יום בבין הזמנים נאמר 'ירמיה ראה אותה **בניוול**... ומה אתה חושב... בסוף הכל מתהפך לטובה... כי כשהניוול הזה מגיע לנקודת שיא!! ואני כבר מרגיש לגמרי שק מהלך... אז אני פתאום תופס את עצמי לידיים ומכריז על עצמי משטר צבאי ומשתדל לחזור לנרמול... כך שאף פעם לא מאוחר... אבל עד!!! עד שמגיע רגע ההתעשתות לפעמים חולף זמן יקר וגם מסוכן... והזמן הזה לא משחק לטובתנו... לכן החכמה היא לתפוס את רגע הפחזות!!! כשאתה מתחיל להרגיש שהעסק מתחיל להישטם ממך... והגיזרה מתחילה לצאת מכלל שליטה... מומלץ מהר מהר לתפוס את העסק לידיים עוד בשלב הפחזות לפני שיגיע שלב הניוול... (אגב: מקובלנו ביחס לשינה בלילה... יש שלב מסוים בלילה שאתה אמנם עייף... אבל זה עדיין בתוך הרגל... אתה עדיין שפוט ויכול לגרור את עצמך לשינה... אבל יש רגע מסוים שהעייפות עולה דרגה... ואז אתה כבר לא בשביל לקבל החלטה כזו כבדת משקל שהגיע הזמן ללכת לישון... ואז העסק יוצא מכלל שליטה... כי אתה עייף... ועוד יותר עייף... ועוד יותר לא יודע לגרור את עצמך למיטה... ואז הרמה יורדת עוד יותר... ומכאן ואילך אף סקר כבר לא יכול לצפות באיזה שלב אתה תדרדר למיטה... החכמה היא לתפוס את עצמך עוד בשלב הפחזות רגע לפני שאתה חומק מעצמך ויוצא לגמרי משליטה...)

מרן ר' יצחק הוטנר ז"ע"א אומר: שצריך לדעת שלהצלח להתגבר ולשלוט על עצמי זה משהו טעים!!!!!! ולא סתם טעים אלא זה בטעם של נפש... ואתה יודע מה זה טעם של נפש?? זה טעם עמוק עמוק שיש לו עיכול משובח לטווח ארוך!!! שזה אומר שאם היום בצהרים היה לך כמה שעות שהצלחת לשלוט בעצמך ולעמוד על עקרונות היהדות שלך!! והנה חלפו מאז כמה שעות וכבר הספקת גם ללכת לישון... ואז קמת בבוקר עייף ומפוק... וברגע הראשון אתה בקושי זוכר מי אתה ואיפה אתה ו'איפה אנחנו אוזחים' ומה התאריך... אבל אתה כבר מרגיש משהו 'טעים' בהרגשה... משהו כזה שבע וטטטוב מבפנים... ואתה לא מצליח להיזכר מה... אני בקושי התעוררתי... לא זוכר פרטים, אבל את ההרגשה אני מרגיש!!! ואז אחרי דקות ארוכות אני לפתע תזכר... אה... אתמול היו לי שעות יקרות של שליטה עצמית!!!! אה... עד עכשיו אני שבע מזה... יש לי תחושת מילוי מזה... אני חושב שכל מי שהיו לו שעות כאלו של שליטה עצמית מבין על מה אני מדבר...

אגב: כל אלו שעושים דייאטה ומצליחים לשלוט בעצמם... מאיפה הם מקבלים אימביציה?? הרי הם התרגלו לצרוך כמויות של סוכרים ומשקאות אנרגיה ושאר ממריצים... אז איך הם מצליחים בבת אחת לשרוד בלי זה? התשובה היא: שמי שטועם טעם של התגברות זה... זה סוכרים לכל דבר!!! זה ממריץ דם פעילים ואלטרנטיביים לכל דבר!! אין דבר מכביד ומטביע כמו חוסר שליטה ואין דבר מקליל וממריץ כמו להיות מלך על עצמך... אל תאמין... תנסה... ר' יצחק הוטנר מבאר: שמי שנהנה מאוכל, הרי יש פה גברא וחפצא!! הגברא הוא הנהנה, ועצם הנהנה זה מהחפצא... מהמוצר החיצוני שממנו אתה נהנה... אם זה אוכל, או קול מראה וריח... הוא החפצא של הנהנה... אבל כשאתה מתגבר ושולט על עצמך, אתה הגברא שנהנה... ואתה גם החפצא של הנהנה בעצמו!! אתה פשוט נהנה מעצם המפגש שלך מול העצמת האנוכיות!!! בקיצור: אם עד היום היה תקוע לך בראש שלהתגבר זה קשה... רק מה לעשות שצריך... אז תכניס לעצמך לראש שזה גם טעים!!! זה אפילו יכול לשמש כדאצ'ע... זה גם מרענן ומחליף אוירה... כי זה מחליף אותך בעצמך...

ביום חמישי הקרוב ליל ז' באב, יערך בנס 'אז נדברו' לאברכים בעניין:

'איפה האבלות על החורבן פוגשת אותי ביום יום? והאם יש סיכוי שאופתע לגלות שהנושא המופשט הזה חיוני ונחוץ לי באופן אישי, ונוגע אלי בנקודות הכי אקטואליות בחיים? הכנס יתקיים באולם אריסטוקרט (ויזניץ) דמשק אליעזר 16 בני ברק בשעה 22.00 בערב על ידי הגאון הרב ישראל קליין שליט"א והרב שמואל פולק שליט"א.

יהי רצון שנזכה במהרה
לנחמת ציון וירושלים

ברכת ישר כח לכל המפיצים בני הישיבות הקטנות מהמשמרה היוצאת, העולים לישיבה גדולה, יתן ה' וביאות יזכו הרבים, יאר ה' לכם פניו במקום תורה ובהנהגה, מתוך מתקנות וערבות טוב התורה, חיים שיש בהם אהבת תורה ויראת שמים, חיים ימלא ה' כל משאלות לבכם לטובה אמן.

כמידי שנה, לקראת ימי בין הזמנים מתעורר הצורך בלרענן את התחזוקה הקבועה בעמידה ללא חת מול ניסיונות דורנו, אשר ע"כ

יצאנו שוב במכירת הספר **"וימאן"**!

הנכתב היישר מתוך חזית הקרב, והעוסק בעוצמות השליטה והחוסן הנדרשים לבין ישיבה' בדורנו הרדוד והנשחף,

ספר זה בין הייתר משמש כמנת דחף ל'גיבור הכח' של דורנו שמגלה מנהיגות ללא חת, והמהלך בגב זקוף וראש מורם מעל הכתפיים, למול ה'ישא אדם וישפל' שמצוי גם במחזותינו ודע מה שתשיב מול הלוועים בעבודת ה'.

(על רגל אחת: מה ההבדל בין 'וימאן' לחוברת 'והיית לנו לעיניים'??)

'וימאן' מטפל בראש 'מנוע', ואילו 'והיית לנו בעיניים' מטפל בצמיגים, בלמים, מראות, פנסים... בקיצור: וימאן יסודי ומהותי. ואילו 'והיית לנו לעיניים' מתמקד בחלק היותר פרקטי וטכני... מזה ומזה אל תנח...)

**לבירור המוקד הקרוב אליך:
ניתן להתקשר לפלא':**

0527683095 0548446691

ענוים הגיע זמן גאולתכם!!!! לא

מאמינים???

יום אחד בהיר... שעת צהרים... לפתע נקשה בדלת בית... אני פותח את הדלת... נכנס בן אדם ללא אומר ודברים והתיישב והתחיל לדבר... ארך לי כמה דקות להבין במי מדובר... ואז התברר שהיהודי שיושב לידי הוא לא פחות ולא יותר... תן ניחוש מי??? המשיח בכבודו ובעצמו!!!

נכון סיפרתי לך שפעם חשבתי שאני המשיח... אז זהו שלא!!! זה הוא!!! הבן אדם ישב וסיפר לי שהוא המשיח... והוא גם רוצה להוכיח לי בהוכחות חותכות שזה הוא... ואז הוא הביא לי הוכחה!!! שתשמע... הייתי מופתע!!! זו הייתה הוכחה שכמעט לא יכולתי לעמוד מולה!!! הוכחה שאין עליה תשובה... מה הייתה ההוכחה??? הוא הביא לי הרבה ראיות מפסוקים ומחז"ל שדורו של המשיח יהיו ענוים!!! יש את החז"ל המפורסם... בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם, ויש גם כמה וכמה פסוקים מפורשים שהדור שהמשיח יבא בו... ישתבח במידת הענווה!!!

ואז הוא הצמיד אותי לקיר ושאל אותי: תגיד לי: מה מפריע לך להגיד שאני המשיח? מה איכפת לך שאני המשיח?? מה המחסום הרגשי שיש לך לקבל את העובדה שאני המשיח? נו... מה?? גאווה!!! מה... הוא המשיח? עוד אחד... אז הנה!!! קצת ענווה ואנחנו מסודרים... רק תסכים להיות ענוי... תסכים לקבל אותי והנה אני!!! תשמע... הייתי בהלם...

אבל מהר מאוד התעשתתי... רגע... אולי הפוך... אולי אני הוא המשיח... ואתה צריך קצת ענווה בשביל לקבל אותי?? הוא לא נשאר חייב... הוא מיד ענה לי: לא!!! לקבל אותך כמשיח זה בכלל לא ענווה... אתה כותב את 'אז נדבר', אתה אוההאו... לא צריך להיות עניו גדול בשביל לקבל אותך... אבל לקבל אותי כמשיח... פה צריך מבחן של ענווה!!!

ה'משיח' סיים את דבריו ו... וקם ויצא מהבית שלי... והותיר אותי המומם!!!

הביקור ההזוי הזה גרם לי להרבה מחשבות... דבר ראשון: הוא מיקד אותי והוכיח לי שהמשיח יגיע לדור של ענוים!!! תשמע... מה שנכון נכון... וכעת... מה איתי?? הוא טען שחסר לי ענווה... והרי המשיח יכריז: ענוים הגיע זמן גאולתכם!!! כל הענווים לבא אלי... האם גם אני אהיה ברשימת הענווים או לא?? המשיח הנ"ל טוען שעדיין לא... הוא טוען שאני אז נדברו... אני אולי איש טוב ויקר... אבל לענווה עדיין לא הגעתי...

אבל לא!!! אני מוחה!!! תתפלא לשמוע... תשמע מה שאני אומר לך, אבל בתנאי שאתה קורא עד הסוף!!! כמה שזה יראה לך משונה... תדע לך שאני די ענוי!!! ולא סתם ענווה... אלא זה הגיע לי

במתנת שמים... קבלתי את מידת הענווה על מגש של כסף ישירות מה'...

אני יודע שהמשפטים האלו מאוד מוזרים לך... סו"ס יהלך זר ואל פייך... אז אני אסביר את עצמי: ברור שיש לי רגעים של גאווה כמו כולם!!! ובפרט שאני כותב את 'אז נדבר', אז בכלל... יש לי את הרגעים שאני עף על עצמי... נדמה לי שאני מחנך את העולם ודובר של היהדות... נדמה לי שאני צדיק מופלג וכל מעשי לשם שמים... אה... יופי... איזה זכות... עד כאן הכל טוב ויפה!!! אלא שאז!!! ה'בעל גאווה' שלנו יוצא לרחוב... ובין רגע!!! אני מוצא את עצמי בבת אחת מתמודד עם ניסיונות ופיתויים ברמה הכי נמוכה ושפלה... ואז בבת אחת אני נחבט באדמה בשיא העוצמה ואני מגלה שיש לי עסק לא פחות ולא יותר עם החתול שמיל שיש לו זנב ארוך ארוך... ויש לחתול הזה התמודדויות מול היצרים הכי נמוכים שיש... בבבו!!! באותה שניה כל הבלון מתפוצץ... בבת אחת אני קולט מי אני ומה שמי ומה אני שווה!!! זה חנוך צמוד!!! החנוך הזה לא עוזב אותי בשום שלב!!! לא משנה אם אני אווז בגיליון מספר 20 שהייתי עדיין נחיתי ועשו לי טובה וקראו את העלון שלי... לבין גיליון מספר 700 שאנשים מרעיפים עלי שבחים שאני מחזק את כלל ישראל ויש לי זכויות גדולות... זה לא משנה... בסופו של יום יש לי את המפגשים היומיומיים שלי מול היצ"ר שלי שלא מתבייש להזכיר לי בכל הזדמנות שהרגלים שלי מבוססות עמוק ב-ארצה!!! ואני מרגיש כמו כלבלב שעושים לו ארצה... וזה עושה אותי בשניות עניו ושפל ברך!!!

ולשם שינוי זו לא הענווה מהסוג שאפשר להתגאות בה.

תבין: יש בעל גאווה שחלק בלתי נפרד מהגאווה שלו שהוא בטוח שבנוסף לכל הוא גם עניו... (בדרך כלל זה השפיץ גאווה... שהוא גם גאווה וגם עניו...) אבל כאן זה לא האירוע... כי תבין: מתי זה גאווה להיות עניו??

כשנן אדם מספיד את עצמו... תשמע... אני עוייבד כזה גדול... הצלחתי גם להכניע את הגאווה ולהגיע למדרגת ענווה... זה אשטיקל גאווה!!! אבל!!! כשהבעל גאווה שלנו הלך ברחוב ופתאום הוא החליק על בננה והתגלש היישר לתוך שלולית בוץ והוא יוצא משם מפויח כשולי קדרה תוך רגע הגאווה שלו מתחלפת בשפלות וענווה ושפל ברך... עם ענווה מסוג שכזה אף אחד לא מתגאה!!! זו לא ענווה שמטפסים אליה דרך מסילת ישרים... זו ענווה שמחליקים אליה דרך בננה מעוכה... זו ענווה שכורח המציאות מעמיד אותך מול מצב מביש וזו ענווה אבסולוטית!!! זה כמו מיליונר שפשט רגל והוא בבת אחת מתעטף בענווה ושפלות רוח... זה סוג ענווה שאף אחד לא מתגאה בה... זו ענווה אבסולוטית!!! (אגב: חשוב לציין שזו לא הענווה האידיאלית... אנחנו לא מחפשים ענווה מהסוג של שפלות... אבל זו לא סתירה שהבן אדם הוא כבר לא גאווה אלא עניו)

על אותו משקל: כשאני הולך ברחוב וקצת מתגאה... ואז הנפש הבהמית שלי באה לי לתוך הפרצוף ומזכירה לי את הפחיתות שלי זה עושה אותי עניו תוך שניות!!! ואת הענווה הזו אני מקבל על מגש של כסף!!! אני אפילו לא צריך לעבוד על מידת הענווה... זה מגיע לי באופן מובנה ללא כל עמל ויגיעה מצדי...

אבל סו"ס זו מתנת שמים!! אי אפשר להוריד בערך המתנה הזו... לפחות גאווה אני לא...

כן... ידידי המשיח... תדע לך שאני עניו!!! ותדע לך שצדקת בעוד דבר... המשיח באמת הולך להגיע לדור של ענוים!!! כמו שכתוב: 'רוח ה' אלוקים עלי יען משח ה' אותי לבשר ענווים, שלחני לחבוש לנשברי לב לקרא לשבויים דרוו ולאסורים פקח קוח...' וברור לי כשמש בצהרים שכשהנביא אומר שהמשיח יבא לבשר ענווים... ברור לי שהכונה לענווה מסוג הזה!!!

כלומר: כל אותם עובדי ה' שאני באופן אישי מכיר אותם שעושים מעל ומעבר אבל הם בטוחים שהם הכי רשעים... זו הענווה המוכרת בדורנו! זה סוג הענווים שעליהם מדבר הנביא ואליהם המשיח הולך להגיע!!!

אז אמנם זה פוגש אותנו בצורה הכי בוטה בהתמודדויות בקדושה, שאתה נלחם כמו אריה ובסוף מרגיש כמו עכבר... אבל לאו דווקא... זה גם מתבטא בשלל תחומים אחרים... זה יכול להיות אותה אם בישראל שתובעת מעצמה בלי סוף... מגדלת את הילדים של ה' במסירות אין קץ ומשגרת את בעלה לבית המדרש ובכל זאת אף פעם לא מרוצה מעצמה ולא מתחילה לקלוט מה היא עושה למענו יתברך... זה יכול להיות בחור בן עליה ירא שמים מופלג ויושב ולומד בהתמדה עצומה אבל תקוע לו בראש כל מיני מוסכמות שמה שתתאמץ זה לא מתחיל להתקרב ל-מה שה' מצפה ממך וכו' וכו'... (כמובן שיש את המקרים ההפוכים בתכל"ס, על זה אדבר בהמשך) תחושת השפלות הזו היא כמובן תוצאה ישירה לדור העדרי שלנו שמצד אחד כל המחדלים הרוחניים נזקפים להעדירות הזו שאם ככה זה כולם אז 'הותרה לו'... אבל מצד שני העדריות הזו גם ובעיקר דופקת אותנו מהכיוון ההפוך!!! שיש עובדי ה' שעושים מעל ומעבר... אבל היות ומשום מה זה נהפך לסטנדרט חברתי שזו הדרישה הרשמית אז זהו!!! אין לזה טיפת הערכה!!! אם הסטנדרט החרדי הוא לגדל משפחה של 8 ילדים... אז אם בישראל שיש להם 8 או ח"ו רק שבעה ילדים... עומדת ושואלת: במה צריך להתחזק? הרי אני לא עושה ככלום... מי יסביר לה שלהיות אמא מסורה של שבעה ילדים זה הביביסיטר של האוצרות של ה'... והחזיקו הכי גדול שהיא צריכה לקבל זה בסה"כ להתחיל להעריך את מה שהיא כבר עושה ולהפסיק להרגיש שצריך להתרוצץ לעוד ועוד עצרת חיזוק... (אא"כ העצרת חיזוק מדברת על זה בעצמו... על השטייגן שהיא כבר בעצמה עושה...) בחור בן עליה שמתאמץ ולומד מעל ומעבר... אבל הסטנדרט החברתי הוא 'סדר חלבי'- שש שעות... והיות והוא לא מסוגל ללמוד כ"כ הרבה שעות אז הוא מרגיש 'לא שווה כלום', הנה לך מחדל שנובע מהעדירות שלנו!! אז אמנם מחדל מחדל!!! אבל זה לא סתירה שבסוף בסוף יש פה על הדרך גם המון המון ענווה!!! ואם קצת יותר אדיק בלשוני... בא לא נקרא למחדל ענווה... אבל כן נקרא לזה מאוד מאוד לא גאווה... סו"ס תועבת ה' כל גבה לב... ועובדי ה' של דורנו רחוקים מזה כרחוק מזרח ממערב!

אבל!!! יש צד שני למטבע... כשנדרשת ממנו ענווה ולוותר ולהתקפל עם זה הוא מדשדש שנים ע"ג שנים וזו המידה הקשה ביותר שלו... ואילו אני מתרכך בשניות... באותה מידה כשאותו אחד בחר לעשות שטויות והקב"ה רוצה לעורר אותו בתשובה... אוי... בשביל לנער אותו צריך דחפורים... אבל אנחנו השבריריים... הענווים... כל דבר הכי קטן מצליח לטלטל אותנו... ואנחנו מהר מאוד מבינים שה' קורא לנו לסדר...

בקיצור: כאן הגענו לרמב"ם בתחילת הלכות דעות שכל אחד צריך לתפוס קצת את המידה ההפוכה בשביל להתיישר... אני צריך לאמץ את הארטיביות של ידידי... לא... אני לא מקנא בו!! לא מקנא במחירים שהוא משלם על האופי החזק שלו!! לא רוצה להחליף איתו... אבל אני כן מקנא ורוצה לאמץ את האגרסיביות שלו בתחום של ההתגברות מול מלחמת היצר!!! אני גם רוצה לדעת לחתוך ואני נחוש לאמץ את זה!!!

ואילו הוא... הוא יסביר לי כמה אני מליונר שיש לי את מידת הענווה בלי להתאמץ... הוא יסביר לי כמה כף לי שיש לי יראת שמים בכזו קלות... כי אני מפחד מכל עלה נידף... הוא יסביר לי איזו הרגשה דפוקה זו לעמוד בראש השנה לא מאובן!! לא מפחד!! כולו אדיש... כן בורא עולם... מה קרה? מי יחיה ומי ימות... בסיידר... בקיצור: לא הייתי מחליף איתו! יש לעסקת חבילה שלי מעלות גדולות... אבל אני לא מוותר על האסרטיביות שלו מול ההתמודדויות שנושקות לפתחנו ביום שאחרי תשעה באב... בין הזמנים כשר וכשר.

אה... אתם לא מאמינים?? ראו באורי- המשיח יוכיח לנו שהאור הגדול ביותר מגיע דווקא משם!!!! מאותם מאבקי רוח ונפש במבואות המטונפים שהייתי בטוח שאני הרשע הכי גדול והתברר שדווקא משם בקע הנחת רוח הכי גדולה לה'!!!! המשיח יראה לנו שהנחת רוח הכי גדולה הגיע כשבוססנו שם עמוק בצל גללי החמור של המשיח...

עקרונית המאמר הסתיים כאן!! כעת נקודה למחשבה... ובכן: עכ"פ מותר לנו לדעת את הריווח האישי הזה שאנחנו מקבלים אותו על מגש של כסף... בפרט אותו בן עליה ששואל אותי: למה?? למה נגזר עלי לבוסס בבזק?? זה מאוד מכאיב!! אני כ"כ רוצה להיות עבד ה'... כ"כ משתדל... כ"כ רוצה להיות שתול בבית ה' ואחת שאלתי מאת ה' שבתי בבית ה' כל ימי חיי ואני באמת משתדל לחיות ככה... אבל פתאום אני מוצא את עצמי מתמודד בניסיונות כאלו... למה? אני מקנא בחבר שלי שנולד עם סטנדר ביד... הראש שלו נקי... אין לו פרפרים בראש... גם אני רוצה?

אז זהו!!!! שאני רוצה להודיע לך בן עליה יקרה!!! אתה לא מעלה על דעתך על איזה מכרה זהב אתה דורך!!! אתה לא שם לב שעל הדרך קבלת על מגש של כסף את אחת המידות הכי גבוהות והכי מרוממות... הלא היא **מידת הענווה!!!!** וכעת אני רוצה לגלות לך סוד כמוס:

שיש כאלו שצריכים לירוק דם בשביל להכניע את 'תועבת ה' כל גבה לב' שלהם ואצלם זה מאוד קשוח!!! קשה להם עם ענווה **לא פחות** ממה שקשה לך בקדושה... ואת זה אתה חסכת!!! יש לך משגיח צמוד שמעמיד אותך במקום ומדביק אותך לעפר (אשר יהיה בברקע המשכן)!!! **וכעת אני ניגש לסקופ!!! תן ניחוש מי הוא זה שמאוד מאוד קשה לו עם ענווה??**

תן ניחוש מי מאוד מאוד מקנא בך שקבלת ענווה על
מגש של כסף???

אתה יודע מי? מי שמאוד קל לו בקדושה! כן כן... בדיוק אותו אחד שאתה כ"כ מקנא בו שבקדושה הולך לו מאוד בקלות... אז בדיוק הוא מקנא בך שבענוה הולך לך מאוד בקלות... כן... תתפלא לשמוע... **זה הולך בידך!** וזו אחת ההפתעות הגדולות שלי... איפה גיליתי את זה? כי תמיד שמתי לב שיש כאלו שיותר קל להם בקדושה!!! הבן אדם מתקשר אלי ומספר לי בחצי פה שפעם היו לו נפילות רוחניות... ואז יום אחד הוא החליט שזהו... וזהו!!!! מאז נגמר!!! והוא מיד עובר איתי לנושא הבא... כי זהו... הוא מצידו מיצה את הנושא... אז בהתחלה זה היה לי מאוד מוזר... הייתי מגיב בחשדנות! הייתי בטוח שהוא סתם משקר... כי איך שאני מכיר... מי שנחשף למכשיר או למעידה רוחנית משמעותית... זה לא עוזב כ"כ בקלות... בוודאי לא כמו שהוא מתאר את זה ככה בקלילות... בהמשך כבר התחלתי לחשוב שמדובר בסתם בן אדם מצוין וזוהי יש לו בעיה התפתחותית... **עד שיום אחד נפל לי האסימון!!!** שיש אנשים עם אגו מאוד מאוד חזק!!!! מהסוג הזה שכשהאגו שלו קופץ... הוא קצת... קצת בלתי נסבל לסביבתו וד"ל... ומרוב שהאגו שלו דומיננטי... האגו שלו גובר ומתעצם גם על הפיתויים הכי אגרסיביים... שזה אומר: שאם לפני שנה הוא הלך ברחוב ונניח שיש לו ניסיון בשמירת עיניים... ואז הוא לפתע פגש את ההרגשה הזיפתית והמוכרת שלנו

ולענווים מהסוג הזה המשיח יתגלה!! האם הבנת
מה באתי לשלול??

אני מתכוין לומר: שאם כתוב שדורו של המשח
יהיו ענווים... זו לא תהיה מידת הענווה שעליה
מדבר המסילת ישרים!!! כי מידת הענווה היא
מדרגה מאוד מאוד גבוהה, המסילת ישרים מדרג
אותה בראש המדרגות, אחרי זהירות, נקיות,
טהרה, פרישות, חסידות, קדושה, מי שכבר טיפס
עד לשם זוכה למידת הענווה שהיא נושקת לרוח
הקודש... אז זהו!!! כשהנביא אומר בנשימה אחת
שהמשיח הולך לבשר: א. את הענוים ב. את
הנשברי לב. ג. את האסורים... אז הענווים
המדוברים כאן זה לא העובד ה' הנשגב שעלה
בסולם המדרגות והגיע לענווה... לא!! מדברים
שם על ענווה מהסוג שמאוד מוכר לי.... ענווה
מהסוג של נשברי לב ואסירי התקווה... אותם
עובדי ה' בדור שלנו שזוכים לעשות כ"כ הרבה
נחת רוח לה'... ובכל זאת מרגישים שהקב"ה
תמיד לא מרוצה מהם!!! (אם זה בגלל תפיסה
מוטעית, או בגלל סוג הניסיון והמגרש הדמוגרפי
שלו שלא מעניק אף פעם תחושה מרוממת) ויום
אחד הקב"ה יזעיק את המשיח ויגיד לו... רוץ...
רוץ אליהם... די... אי אפשר לחכות עם זה אפילו
יום אחד... רוץ מהר לבשר להם טעו בגדול!!!
והמעשים שלהם יקרים לי כבבת עיני...

אליהם!!! אליהם המשיח יופיע ויגיד: הבהלו...
ענויים- הגיע זמן גאולתם... די די... תצאו... תצאו
מהבור... תפסיקו לחשוב שאתם כאלו רשעים...
ואם אין אתם מאמינים ! ? ? ראו באורי שזרז!!!

מה פירוש?? המשיח הסופי שלנו הולך להיות משיח בן דוד **ולא** משיח בן יוסף!!! ולמה? כי משיח בן יוסף הוא צדיק גמור!!! הוא מייצג את השלימות... את 'אשרי מי שלא חטא...' ולכן משיח בן יוסף בסוף מת...

כן... הוא מת אצל כל אחד ואחד מאיתנו... תמיד
חלמת להיות מושלם... חלמת להיות צדיק
פערפקט, **אבל בסוף זה מת!!!** ואז מגיע משיח
בן דוד והוא מביא איתו מוצר אחר לגמרי... יהודה
ודוד הם מקימי עולה של תשובה... המשיח הולך
לרכוב על חמור... והחמור שלו הולך להיות לנו
מאוד מאוד מוכר... חמורו של המשיח הכוונה היא
לחומריות הזו שמרקדת לפנינו יומם ולילה...
והמשיח הולך להופיע מעליה!!! ברקע שלה!! מעל
אותו חתחתמור... ולהגיד לנו... כן כן... זה מוכר!!!
זה בסיידר... על זה אנחנו מדברים!!! גם אני
בוססתי שם ומשם עליתי והתעליתי... אני מזרע
בית דוד ומזרע יהודה שהקימו עולה של
תשובה!!! ה' רוצה אותי שב עליו... רוצה אותי כזה
חמוד וכנוע אליי... (כולם חושבים שבעל תשובה
זה שם של מגזר, אבל לא... זה שם של צורת חיים
של הכנעה ושפל רוח שה' תזמן את זה עוד לפני
שנברא העולם) משיח בן דוד הולך להופיע לנו על
החמור... והוא הולך להוציא את כל הענווים
מהמחותרת... הההלו... צאו צאו... תפסיקו לחשוב
שאתם כאלו רשעים...

מזבח אבנה בשברון לבי...

כמידי שנה אסא וחני וכל הגדולות אורזות חפצים... מזוודות גדולות... לוגיסטיקה שלמה... מה יש?? עולים לירושלים!!! כן... פעם בחצי שנה כל העיר שלנו... כל הגברים כולם תופסים את הרגלים ועולים לירושלים!! כן... אנו מתגוררים בעיר שכולה כהנים... כלנו אותו בית אבי! מדובר ביותר מאלף משפחות!! ופעמיים בשנה כל העיר מתרוקנת- כמובן מגברים למשך שבוע וחצי עד שבועיים... (יש אמנם מניין וחי של בעלי מוסין אבל בעיקר זקנים... כי הם הבעלי מוסין לא מוותרים... גם הם רוצים לעלות לירושלים ולפחות לעבוד בלשכת דיר העצים... בפרט לאחר שהתברר שלשכת העצים היא הלשכה הכי קדושה ששם ארון גנוז, סמילא זה הנפך למקום תפילה)

עקרונית עד כאן!!! זהו!! גבר שיקרא שורות אלו... מצידו אפשר להמשיך הלאה... אין לו שום בעיה... אבל אשה שקוראת שורות אלו... משהו פה לא מסתדר לה... רגע רגע... אני רוצה להבין: אם עיר שלמה מתרוקנת במשך שבועיים מכל הגברים... אז... אז איך... איך מסתדרים?? מי מחליף אותם? מי מחליף את הרבה בכיתה? ומה יהיה במקום הנהג של ההסעות ומי המלווה?? ומה יהיה עם המכולות... הרי גם הוא נסע לירושלים... ומי שמביא את החלב כל בוקר... מי מחליף אותו? ואיך מתפרנסים?? שבוע ימים כל הגברים לא פה!!! וחכה... זה רק החצי הראשון של השאלה... כי כעת נעבור לירושלים... וזו כבר שאלה הרבה יותר נוגעת ללב!!! אלף כהנים שעד היום היו כאן, כעת נמצאים בירושלים!!! מי מכין להם שם ארוחת בוקר? יותר נכון: מי הולך לגנוב לנו את הזכות להיטפל לעבודתם ולהכין להם דווקא בימים אלו ארוחת צהרים?? מי דואג להם לכל הצרכים הבסיסיים?? אז זהו!!! שבשביל זה אסא וחני ועוד הרבה הרבה אמהות מעירו תופסות את הרגלים יחד עם אבא ונוסעות כולם ביחד... עד שמגיעים קרוב לירושלים... וכאן דרכינו נפרדות!! אבא ויענקי ומוישי ומוטי ממשיכים לירושלים... ואנחנו האמהות והילדות פונות לכיוון יריחו!! ביריחו יש לנו את הקמפוס שמשמש כאכסניה למשפחות משמרות הכהונה... מכאן אנו מנהלות את העניינים בשלט רחוק

כל מה שאבא ויענקי צריכים בשוטף אנחנו מארגנות בזריזות מידי בוקר בצירוף ד"ש ויש את השליח שלוקח את הכל לירושלים... סו"ס יריחו לא רחוקה מירושלים... תוך שעה המשלוח כבר אצלם!! ובמקביל אנחנו פה במשרה מלאה של עקרת בית בנותני אירוח... אנחנו שולחות את הקטנים לחידר המיוחד ביריחו שמיועד לנער בתי אב של המשמר... מכינות להם אוכל... בגדים... בקיצור: שוטף!!!

אבל זה בכלל לא שוטף... אנחנו כעת סמוך ונראה לבית המקדש... אנחנו כל הזמן בקשר עין עם בית המקדש!! מידי לילה... לפנות בוקר... אנחנו מתעוררות לקול שער הגדול שנפתח וקולו נשמע עד יריחו... אנחנו מיד מבינות שכעת מתחילה העבודה... שזה אומר שברגעים אלו אבא יענקי ומוישי כבר אחרי מקווה, כבר לבושים בגדי כהונה ומתכוננים לפייס... מי יתן שאבא הפעם יזכה... אבל גם אם לא... אנחנו פה עם ה' בכל מצב!! אנחנו מתחילות להכין אוכל כמובן בזהירות הכי מופלגת של טהרה!!! אם במשך השנה חני משתדלת להקפיד על חולין על טהרת תרומה ואמא מסתפקת בלהקפיד על טהרת מעשר (כי סו"ס אמא צריכה להתעסק עם הילדים ש-לך תדע מאיפה הם הגיעו) אז עכשיו... אין חכמות... אנחנו מכינות ארוחת צהרים לאבא ולבנים שהם צריכים להיות טהורים לאכילת קודש!!!! הכל פה נעשה בסטריליות של אפיית מצות!! (מספיק שהתפוח נגע בלחם שנגע במלפפון שטפטפה עליו טיפת מים שאותה טיפה טפטפה עליו מאחורי כוס שהחזיק אותה מקודם בן אדם לא הכי מוכר... זה מספיק בשביל שהתפוח הזה כבר לא מתאים לאבא ויענקי) ואנחנו מכינות מידי בוקר את המשלוח היומי בתחושה כ"כ מרוממת... כי אנחנו יודעות שכעת ברגעים אלו אנחנו זוכות להיטפל לעבודת הקרבנות לדר במעון!! רגע רגע... שש... שקט... הנה... אנחנו שומעים כעת צליל דק וחזק...

כן... זה קול המגרפה!! זה אומר שברגעים אלו כל העם פורשים מבין האולם והמזבח... כי הגיע עת להקטיר קטורת!! זה אומר שכעת יש עת רצון... אנחנו לא רצות מהר מהר להגיד תהילים... כי אין צורך... אנחנו כעת במקום הנכון ביותר!! אנחנו כעת באמצע לטגן בצלים להכין ארוחת צהרים... למי?? לאבא וליענקי ש... שמי יודע... אולי בדיוק היום אבא זכה בקטורת... וברגע שהוא מקטיר קטורת!!! אני בדיוק מטגנת בצל בשבילו... ואני זוכה ליטול בעבודה שלו... אבל רגע... ברגע שנשמע קול המגרפה זה אומר עוד כמה דברים... זה אומר שהלויים מתחילים כעת להתארגן בדון לקראת שיר של יום... זה אומר שכעת כל הכהנים מתארגנים להיכנס להיכל לקיים מצוות השתחוואה בפישוט ידיים ורגלים (כמובן רק לאחר הקטורת, ורק לאחר שהמקטיר יצא מהיכל) אבל יש עוד משהו... באותם רגעים ראש המעמד מעמיד את הטמאים בשער המזרח כדי לביישן... אבאלע... מוישי שלנו... אני מאוד מקווה שהפעם הוא לא שם... בפעם שעברה זה היה לו מאוד לא נעים... ה', כל הלילה התפללתי עליו שיהיה ראוי בבוקר לעבודה!! שלא יהיו לו מפריעים... אנחנו פה ביריחו בחפ"ק של העבודה בשלט רחוק!! ברגעים אלו אנחנו אפילו מריחות את ריח הקטורת, ונושאות תפילה ותחינה... תכון תפילתי קטורת לפניך משאת כפי מנחת...

---אבל השנה חני עמדה בפתח החדר בעיניים גדולות ועצובות ושאלה את אבא: מה... השנה לא...?? השנה אנחנו לא נעלה כמו כל שנה לירושלים וליריחו?? אבא הרכין את ראשו ולאחר דקה ממושכת הוא ענה בשקט: לא... ושוב השתררה שתיקה ממושכת... דקה... שתיים... ואז לפתע נזרקה שאלה לחלל החדר: אבל למה לא? מה... ה' לא היה מרוצה ממה שעשינו לו?? הרי אני ואמא כשהיינו שם בחפ"ק ביריחו... עשינו את זה עם כככל הלב עם כל האהבה... עם כל הנשמה!! למענו יתברך... אז מה... ה' כנראה לא אהב את מה שעשינו בשבילו? ה' לא שמח עם הארוחת צהרים שהכנו לכם שיהיה לכם כח לעבוד אותו??... מה... ה' לא שמח ברצון העז שלנו להיטפל לרצונו יתברך??

אבא הסתכל בפניה של חני בת השמונה וענה נחרצות: חני... לא!! את זה ה' לא החריב!! דווקא ה' מאוד מאוד אהב את ההתמסרות שלכם שם ביריחו... אבל ה' קצת פחות אהב את הקרבנות שלנו... כי אנחנו קצת נעלמנו לו שם בתוך הבית הגדול והעצום הזה... אנחנו נאבדנו לו שם... שכחנו את עצמנו... ולכן ירושלים נחרבה!! בית המקדש נחרב!! אבל יריחו שלכם...? היא לא חרבה!!! ה' ממשיך לאהוב את לשכת החביתין של אמא שכל ערב במסירות היא מכינה חביתות לילדים של ה'... איך שכל צהרים אני מגיעה הבייתה ורואה סיר על האש... שאמא הכינה עם כל הלב כדי שיהיה כח לאבא להמשיך לעבוד את ה'... את זה ה' תמיד אהב וגם עכשיו הוא ממשיך לאהוב... ודווקא בגלל זה כשהוא לקח לנו את לשכת החביתין... אבל את המטבח של אמא הוא השאיר... את זה הוא לא לקח!! אפילו בט' באב המטבח הזה ישרא פעיל.

ה' מאוד אהב וממשיך לאהוב את ההתגברות שלנו... את האש שאנחנו מקריבים לו יום יום על מזבח החיצון... בכל מיני התמודדויות שאנחנו מאתגרים מהעולם החיצון... את זה הוא תמיד אהב ואת זה אף פעם הוא לא החריב... אבל את מזבח החיצון הוא נאלץ לקחת... כי המזבח הזה לקח אותנו... שאב אותנו מידי... היינו יותר מידי עסוקים במזבח ובקרבנות ובבית הגדול והקדוש... ואנחנו נאבדנו לו שם... הוא כבר לא פגש אותנו... מרוב כיסופים לאש שירות מהשמים... ה' כבר פחות פגש את ה'מצוה לבא מן ההדיוט... שכחנו שסו"ס ה' רוצה אותי פה בכל הסיפור... וה' לא רצה להפסיד אותנו... אז הוא לקח מאיתנו את המזבח החיצון כדי להרויח מאיתנו את ה'מזבח אבנה בשברון לבי'

בסוף יהיה טוב... בסוף מה שיצא זה טוב...

יש את הגמ' המפורסמת: ששת אלפים שנה היה העולם, שתי אלפים תוהו, שני אלפים תורה ושני אלפים ימות המשיח, וכאן מסיימת הגמ' ואומרת משפט: **ובעונותינו שרבו, יצאו מהם מה שיצאו...** אני כנראה למדתי את הגמ' כשהייתי מאוד צעיר אז כשקראתי את המשפט הזה בגמ' 'יצאו מהם מה שיצאו...' באופן טבעי קראתי את המשפט הזה בנימה שאנחנו רגילים להשתמש בה... אה... ה' ירחם... יצאו מהם מה שיצאו...

הרי מתי אנחנו משתמשים במשפט הזה?? כשיש סיפור על אחד שלא היה מקבל שבת בזמן... ולא היה שומר על מנהגים... וה' ישמרו... מה שקרה בסוף שנולד לו ילד שלא הלך בדרך הישר 'ויצא ממנו מה שיצא...' והיה אחד שהיה מדבר נגד צדיקים ותראה מה שיצא ממנו... כן... אנחנו רגילים להשתמש במשפט הזה כשאנחנו באים לומר שהוא עשה כך וכך והוא לא היה בסדר... ואז בסוף זה כבר היה מאוחר ויצא ממנו פושטק... וזה מה שיצא... סוף!!!!

אז אותו דבר... שתי אלפים ימות המשיח... ובעונותינו שרבו... אז יצאו מהם מה שיצאו... זה מה שיצא מהם... בושה... אבל כל מי שרק למד את הגמ' ויודע את הפשט הפשוט של הגמ' מחזיק לעצמו!!! כי... כי זה בכלל לא קשור... הפירוש של הגמ' הוא ככה: מהאלף הרביעי ואילך היה יכול להגיע מהמשיח... כלומר- מלפני 1785 שנים כבר היה יכול להגיע המשיח אם היינו זוכים... ובעונותינו שלא זכינו... יצאו מתוך אותם שנים מה שיצאו- כלומר: כבר חלפו 1785 שנים ועדיין זה לא התממש!! בסיידר... אבל זה יגיע!!!

ללמדך: בסוף יהיה טוב!!! בסוף הרבש"ע לא יפסיד את הכסא! ה' נשבע בכסאו... ויום אחד אנחנו נשב איתו בשלחן שבת של יום שכולו שבת... רק מה?? כמה זמן זה יתעכב? זה תלוי בנו!! כמה שנים יצאו מתוך ה-2000 שנות ימות המשיח וזה עדיין יתעכב? זה כבר תלוי בנו!! ובעונותינו זה באמת מתעכב... אבל להגיע זה יגיע!!!

כלומר: כשחז"ל משתמשים במושג 'יצאו מהם מה שיצאו' זה בדיוק ההיפך מהשפראך שאנחנו משתמשים... כשאנחנו אומרים 'תראה מה שיצא ממנו', אנחנו מתכוונים לומר... הנה... תראה מה קרה בסוף... זה מה שיצא בסוף...

זו נימה של יהודי מיואש!! זו נימה של יהודי שלא מספיק זוכר ש'לא יזנח לעולם ה'...' כי אנחנו צריכים להאמין

שבסוף בסוף... מה יצא בסוף?? **בסוף יהיה טוב!!!** רק איפה אתה יכול להזיק לעצמך?? איפה מגרש המאבק שלנו?? ב'יצאו מהם מה שיצאו'!! כמה שנים אתה רוצה לשרוף ולכזוב ולהתעכב כדי להגיע לסוף הטוב... כי ה' לא יוותר עליך... אתה תהיה פה!!! ועוד יהיה לך טוב!!! כמה זמן זה יארך?? כמה שנים אתה תתבשל עד שתגיע לזה?? זה כבר תלוי בך!!! אבל מה יצא ממך בסוף?? בסוף אתה תצא טוב...

---אחד הדברים המלחיצים זה שהרמב"ם אומר שמי שלא **מחכה** למשיח הוא כופר באחד מ"ג עיקרים!!! מילא הוא היה אומר שמי שלא מאמין במשיח הוא כופר... אבל מי שלא מחכה...?? אוי אוי אוי... זה גורם להרבה אנשים נעדרווען... כי יש הרבה אנשים שהמשיח לא תמיד מסתדר להם בל"ז... נו... אז אם אני לא לגמרי מחכה לו... אני כבר כופר... ושמעתי הגדרה אמיתית: לחכות למשיח הכוונה היא למשפט היהודי המוכר שאומר: יהיה טוב!!!! יהודי שומע שמשהו מת, מה נפלט לו? יהיה טוב!!! מה הקשר יהיה טוב? התשובה היא: יהודי מבין שבריא לא מושלמת זה לא תקני ולכן יהיה טוב... זו הכוונה לחכות למשיח... אני מחכה שיהיה טוב... אין אחד שלא מחכה שיהיה טוב... יש כאלו שלא מחכים למשיח כי הם חושבים שיהיה רע... אבל אם זה יהיה טוב הם גם רוצים... אז בעז"ש יהיה טוב... בסוף כולנו נצא טובים...

(המשך-) פקח עיניך וראה שוממותנו...

(המשך-) כבר כתבתי כאן פעם שיש מכנה משותף אחד בין הדור שלנו לדורות בזמן שביהמ"ק היה קיים. המכנה המשותף הוא אובססיה משעמום!!!! פחד משעמום! בא נגיד את זה ככה: גם בדור שלנו וגם אז היה מאוד מאוד קל להפיג שעמום! ולכן אנחנו לא יודעים לבלוע שעמום. שים לב כמה פעמים כתוב בנביא את האסון שנקרא **שוממו** ושעמום!!! הטה אלוך אזורך... פקח עיניך וראה **שוממותנו**!! והאר פניך על מקדשך **השמים**!! נתנני **שוממה**!! היו בני **שוממים**!! והיודי הראשון... מה הוא? **אשמונו**!! גרמנו לעצמנו להיות שוממים... **מה זה השממה הזו?** העניין הוא כך: בזמן שבית ראשון היה קיים!!! בן אדם היה יכול ללחוץ על כפתור ולהאיר... להתמלאות באור... בעוצמות של קדושה וחיות... כי בית המקדש היה קיים... וירושלים הייתה אורו של עולם... וזה היה כמו שלוחצים על כפתור ונדלק האור... ככה היית יכול ללחוץ על כפתור ולהישאב למשוש כל הארץ ולהתקדם עם זה לרוח הקודש עד נבואה... והיות וזה היה נגיש כ"כ... ברגע שבית המקדש נחרב ובבת אחת נהיה הפסקת חשמל... התחושה הייתה נוראה!!! היו בני שוממים!! אוי... שממה... משעמם לי... אני מרגיש כלום כזה... אפס כזה... אני הולך הלך חזור בחוסר עניין... חסר חיים... חסר צבע... אוי... אני בהלם... אני לא יכול ככה... אבאלע... פקח עיניך וראה שוממותנו!!!! אני משומם...

מפחיד לומר אבל בדור שלנו זה אותו דבר!!! רק מכיוון ההפוך לגמרי, כמו שבזמן בית ראשון היה אפשר ללחוץ על כפתור ולהישאב לאור עצום, ככה היום אפשר ללחוץ על כפתור ולהישאב לכל החושך שבעולם, והמכנה המשותף שבשתי הדורות הכ"כ שונים האלו!!! שבשניהם אתה יכול בקלות להפיג שעמום!!! גם בדור שלנו וגם אז לא היו משועממים!! שתבין: שמעתי פעם קטע חזנות שמתאר נוסטלגיה של יהודי שיושב על שפת הנהר בעיירה בעלזא וזורק אבנים ככה ברוגע על המים... עוד אחד ועוד אחד... כן... זה תיאור קלאסי של בן אדם נורמלי לאורך 1900 שנות גלות!! שאין לו פלאפון, ולא מייל, ולא עיתון, ולא חשמל, אבל יש נהר, ויש אבנים, ויש תרנגולות, ויש בסה"כ 150 עיר בכל העיירה, וזהו... אם אתה לא ת"ח ולא שו"ב ולא גביר ולא פריץ ולא מוסר, וגם אין לך יותר מידי הרבה צרות... אז מה יש לך לעשות? לשבת מול הנהר ולזרוק אבנים... והכל בסדר!! אנשים ידעו להיות משועממים... הם למדו להיות ככה או למלאות את עצמם מבפנים... איך שתקרא לזה... הוא אפילו מתרפק נוסטלגית על האבנים האלו שהוא זרק לא על אנשים ח"ו אלא על המים... אז זהו!! שהיום אין את זה!! אני נחרד מעצם המחשבה, אין שעמום היום!!! לא היום ולא פעם!!! רק פעם היית יכול ללחוץ על כפתור ולהישאב בבת אחת לאורו של עולם ולהגיע להתפשטות הגשמיות והתגברות כח השכלי... ואילו היום אתה יכול ללחוץ על כפתור ולהישאב בבת אחת לכל החושך והגורא שיש בעולם... ומי נפל בין הכסאות???

אני!!!!!! רבש"ע: אני נחוש לא ללחוץ על הכפתור של החושך!!! אני לא אפרוק את השעמום שלי שם!! לא!! אני מחזיק בשיניים בקנאות!!

אבל מצד שני לקחת ממני את הכפתור השני... נתנני שוממה!! נשארת פה לבד... אין לי טעם בלימוד ולא ביידישקייט... וכבר גם אין לי טעם בעולם הזה... כי כל העולם הזה התנקז לשם... לאיפה שאתה יתברך לא רוצה... ונשארת קרח מכל הכיוונים!! מהבית מדרש אני מגורש כי אני לא מחובר... ולנקוש על דלתות של אחרים... חסום לי!! אני חסמתי!!! אני לא רוצה לנקוש את דלתות של אחרים פסולים... מפני ידך בדד ישבתי... אז אנה ה'... שמשוה פה יקרה!! תדליק לי את האור!!!!

תשמע וורט קצר על הפרשה: יש סתירה בתורה!! מצד אחד כתוב: מעט מעט אגרשנו מפניך פן תהיה הארץ שממה ורבה עליך חית השדה... (כך כתוב גם במשפטים וגם בעקב) ומצד שני בתחילת דברים כתוב: ראה נתתי לפניכם את הארץ ובואו ורשו!! ומשמע שם... ש-קדימה... תכבשו בבת אחת את ההההכל, בערבה, בהר, בשפלה ובנגב ובחוף הים, עלה רש... איך זה הולך ביחד? מצד אחד לאט לאט ומצד שני אור ירוק לכבוש הכל?

מבאר המלבי"ם: 'שה' עשה מבצע לעם ישראל!!! נכון אמרתי לכם שזה ילך לאט לאט... כדי שלא תהא הארץ שממה ורבה עליך חית השדה... נכון!!! כל זה מצדי... אני מנהיג את עולמי בדרך הטבע... אבל אם אתם תהיו זריזים לקיים רצון ה', ותכבשו את כל הארץ מהר, ו... ואז תכנסו ללחץ... אוי ואבוי... פן תהיה הארץ שממה ורבה חית השדה... אז לא!! אל תדאגו!!! אם תהיה הארץ שממה כתוצאה מהזריזות שלכם לקיים רצון ה'... זה בסדר... לא תהיה הארץ שממה... לא תרבה עליך חית השדה, בשביל זה מגיע מיד א"ח הכרחה, ה' אלוךי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים. לא לדאוג, לא ישארו חורים

כלומר: אם לכם לא יהיה בוער לעשות את זה כמה שיותר מהר... אז גם אני מעט מעט אגרשנו מפניך כי ככה זה מבחינה טבעית... אבל אם לכם יהיה איכפת להתנתקות מע"ז ותתעלו מעל עצמכם ותעשו את זה בזריזות... גם אני אעשה מעל דרך הטבע ולא תהיה הארץ שממה!!!

כלפי מה הדברים אזוריים???

כולנו פחות או יותר בינוניים!! יש לנו קצת משיכה ליידישקייט וקצת משיכה לפוליטיקה... יש לנו קצת חמימות לעבודת ה' וגם קצת חמימות לכל מיני בילויים וחומריות וגם תאוות... ככה אנחנו באופן טבעי...

פונה אליך הקב"ה ואומר: מוטי שלי... קח את עצמך ליידיים... תתחיל לכבוש... תתחיל למלאות את עצמך ביידישקייט!!! ואני מבטיח לך שכנגד זה אני ארוקן אותך מהיצד הרע!! ככל שאתה **תמלא** את עצמך יותר ויותר בעבודת ה' ככה אני במקביל **ארוקן** אותך יותר ויותר מהרהורי יצר הרע והרהורי שטות והרהורי דרך ארץ וכל הרשימה הארוכה... כן... זה יראה כמו הנחת לחם הפנים... אלו **מושכים** (את הלחם הישן) ואלו **מניחים** (את הלחם החדש) טפחו של זה בצד טפחו של זה... ככל שאתה תתמלא יותר בעבודת ה'... ככה מעבירים ממנו הרהורי שטות וכו' וכו'. ואנחנו נעשה את זה צעד אחר צעד!!! מעט מעט אגרשנו מפניך!!! אני אעשה את זה לאט לאט... ולמה? למה לאט?? פן תהיה הארץ שממה!!

סוף סוף אתה בן אדם. בן אדם צריך חינוניות, בן אדם לא יכול לשכב במיטה בלי כלום... אם מה שעושה אותך חיוני ומוציא אותך מהמיטה זה פוליטיקה ונייעס ושטויות... אני לא אקח לך את זה. אני לא אכבה ואדכה אותך... לא אעשה אותך שממה פן תרבה עליך חית השדה... (כן... בן אדם כבוי וחסר טעם בחיים זה שממון מסוכן מאוד... כיום כולם מבינים שזה מתכון בדוק

ל'תרבה עליך חית השדה', ליידער, מחלות הנפש בדורנו הם חיות השדה שמתפתחת בנתוני שממון) בקיצור: אל תצפה שאני אקח ממך את היצה"ר לפני שאתה מספק לו תחליף הוגן! (אין עניין לרוקן למישהו את החשק לשחק כדורגל לפני שהוא מביע נכונות להתחיל ללמוד תורה ולהתמלאות מזה) אבל אם תתחיל למלאות את עצמך בתוכן של עבודת ה'... אז מעט מעט אגרשנו... אני אתחיל לרוקן אותך ממילוי מיותר!!! כן... כשהמצלמה מתחילה להתמלאות, אז יש סיבה טובה להצחיל למחוק תמונות מיותרות...

אבל!! מה קורה כשאני מוצא את עצמי במצב חירום... וזה יכול לקרות בשתי צורות!! או שאני טיפוס כזה שאני לא יכול לרקוד בד בבד בשתי חתונות... אני לא יכול להיות הצ'קאבער הזה שבבוקר עושה שטיין סדר א' ובערב חוגג בפנימיה... אני לא יודע להיות החרדי המודרני הזה שדווקא תופס את עצמו לאחרונה וקובע ציתים לתורה אבל יש לו את השעות שלו שהוא וחמורו אוכלים מאיבוס אחד... לא!!! אני לא יודע להיות כזה!! (יש כאלו שמסוגלים להיות כאלו ויש כאלו שלא... אגב: אני לא מדבר על איסורים גמורים... אני מדבר על רמת בינוניות... ועוד רגע אפרט גם את זה) ואם ככה, אין לי ברירה... אני חייב לחתוך!!! **או לחילופין... בינינו לבין עצמנו**, יש דברים שאין לך רשות להיות חצי חצי... אם עד היום היית כל היום נובר בשטויות... היית מבלה כל היום במסך... זה מסוג הדברים שאין לי רשות לתקופת חפיפה!!! אני חייב לחתוך ונגמר!! אבל אבאלע... אם אני מתנתק מזה בבת אחת... אני נשאר מרוקן לגמרי מכל התכנים שמילאו לי את היום... ה'ארץ' של נפשי נהיית בבת אחת שוממה... ו... ולאו? מה אני עושה עם עצמי? אני אשאיר שומם ומשומם עם לשון בחון? לא!!! את תדאג - אומר אבא שבשמים!! אם אתה תאלץ להוריש את יושבי הארץ מהר ותחתוך בבת אחת... תסמוך עלי... לא תהיה הארץ שממה... אם אתה תתאמץ למעני וכתוצאה מזה תמצא את עצמך בסיטואציה ש'מפני ידך בדד ישבתי!!! תהיה רגוע... אני אמלא אותך... אני אתן לך חשק ומתיקות בלימוד התורה... אתה פתאום תתחבר ללימוד... אתה פתאום תקבל בהירות בתפילה ובעבודת ה' שבחיים לא היית לך וגם לא חלמת עליה... ולמה? כי זו אמת מדרגה גבוהה שאני נותן אותה בהדרגה רק למי שהגיע לשם לאט לאט - מעט מעט!!

אבל אתה? ! ! ! אתה מקרה חירום... אתה נאלצת להוריש את כל יושבי הארץ... אתה בבת אחת נהיית שממה למעני... אני לא אשאיר אותך שומם!! אני אמלא אותך בדעת חדרים ימלאו...

(אני כותב כאן הערה בסוגריים... אבל בינינו... זה מסר קריטי!! ואם זה נוגע אליך תצלם את זה לעצמך בגדול של פי שמונה... והיות ומי שזה נוגע אליו בלאו הכי הולך לצלם את זה בגדול של פרסומת אז כבר לא איכפת לי לכתוב את זה קטן... ובכן: כפי שאמרתי לפני רגע, כל מי שהתנתק בבת אחת מהשטויות למעני ית'... רואה חיוך גדול משמים... רואה סיינעא דשמיא בבהירות ומתיקות ועריבות התורה... וזה הולך מהר מתמיד מהסיבה שהזכרתי!! אבל!!!!!! כאן חשוב להדגיש ושלא תגיד שלא אמרו לך: יש דבר אחד שלא הולך כ"כ מהר... **הניסיונות!! הפיתויים!!** זה לא הולך להיעלם מהר! אין כזה דבר להתנתק מהרשת בבום אחד ושלום! לא היכרנו... לא יודע מי אתה... לא היינו חברים... **אין כזה דבר!! אני מבטיח לך!! הבטחה שלי!!** עוד יהיו לך ניסיונות גדולים לחזור לשם... ואני גם מבטיח לך מעידות נקודתיות... **הבטחה שלי!!** ואז מה... אז יהיו לך מעידות נקודתיות... מה קרה... מה... אתה פרפקציוניסט? אתה יודע רק לנצח ולא לחטוף בכלל? אפילו מדינת ישראל שניצחה את איראן בגדול... בכל זאת היא חטפה טילים בליסטיים מכובדים בראש... והיא עדיין מנצחת בענק... ברגע שהתנתקת מהרשת או מכל התמכרות שלילית ברוחניות אתה המנצח!!! נקודה!! ברגע שאתה המנצח, אתה חייב לדעת גם להפסיד בכבוד... גם טראמפ ששלח את המטוסים הכבדים ביותר להפגז באיראן, היה לו מאוד ברור שאיראן לא תגיב בשתיקה! הוא קיבל את התגובה שלהם בהבנה, וזה אפילו היה מתואם איתם... אתה לא יכול לרשום לעצמך נצחון כזה מזהיר של התנתקות מפיתוי משמעותי בלי לחטוף צלקות!! אתה מוכרח להיות מוכן וערוך כבר מהרגע הראשון לכוננות ספיגה אפשרית וכמעט מוכרחת של מעידות נקודתיות... וכל מה שאתה כן צריך להצטייד... זה להיות ערוך לא להיבהל מהמעידות הנקודתיות והכי הכי לדעת איך לסיים אותם הכי מהר ובמינימום נזקים!!! כתבתי את זה בסוגריים... אבל בינינו... זה מסר קריטי... תצלם אותו בראש ואל תגיד זה לא יקרה... כי אני מבטיח לך שזה יקרה, ורק אחרי שזה יקרה ואתה תלמד להתנער מזה במהירות ולא לעשות מזה עסק... רק אז תבא לקבל ממני נשיקה!! רק אז נוכל לציין בסיפוק שאנחנו בכיוון בטוח לנצחון גמור... כי לשבור אייפון, ולהתנתק בבת אחת מהאינטרנט... זה בשבילי נדוש!! מוכר!! לצערי הרב אני מכיר הרבה שסגרו שידוך מהסוג הזה עם כוכבים נוצצים בעיניים ואח"כ ביטלו בקול דממה דקה... מתי אני רגוע להגיד מזל טוב?? ברגע שהייתה תגרא!! היה שם כמה פיצוצים קטנים... ולמדנו לצאת מזה ללא פגע... עכ"פ נחזור לעניינינו... מה שבאתי להדגיש זה - שמי שהתנתק בבת אחת מהרשת או מקווי נייעס אוכל סוג החית האמורי הפרזי והיבוס... מה שמובטח לו זה סיינעא דשמיא על דרך החיוב!! זה מקפצה בעבודת ה' על דרך החיוב, אבל על דרך השלילה אין קיצורי דרך!! שלא תגיד שלא אמרתי... היצר הרע עוד ינקוש בלדת ועוד יכנס... יהיו שם מאבקים... יהיו צלקות... ואתה תלחם כמו אריה קרבי... אתה תצא עם צלקות-- גבורה!! צולע-- ומנצח!!

אבא שבשמים... תמלא אותי בבין הזמנים המרוקן הזה!!! אני נחוש לגרש את החתי והאמורי הפרזי והיבוס... את כל הפיתויים שאורבים לי בביה"ז... אבל תמלא לי את הארץ... על זה היה דוח לבנו... על הר ציון ששמים!!! אבאלע... תן חיוך... כמה טיפות של עונג בלימוד... תטפף כמה טיפות של גן עדן לתוך הסידור שלי... תן לי את העונג לבכות בגעגועים על בית המקדש... ה' אתה יודע שיש כאלו שחובטים בי בימים אלו... תתבייש לך... למה אתה לא מספיק מתאבל על חורבן ביהמ"ק? לך לב? לקב"ה אין בית ואתה חושב על בין הזמנים? בבקשה רבש"ע... הלווא... אני מתחנן לבכות... אני בוכה ל--בכות... רק תן לי קצה חוט... תן לי געגועים... תן לי על מה!!! מה אתם צועקים עלי שאני לא מתאבל? אני מת להתאבל... רק שיהיה לי מינימום של שייכות בזה... אבא שבשמים... לך כבר אין מה להתאבל... יש לך אותי!! משועמם טיחו! אבל אני עושה את זה איתך... לך כבר יש לאן לחזור... השיבנו ה' אליך...

לודמיר

מקושרים לצדיק מאז ועד היום

להפצת משנתו ותורתו הבהירה של
הרה"ק רבי שלמה מקארלין ז"ל
 סיפורים ותולדותיו, ותולדות זרעו אחריו

שבוע של חיים

מתורתו של רבינו ותלמידיו הק'

פרשת דברים

וידבר ה' אלי (ב, יז). איתא שכל ל"ח שנה שהיו ישראל במדבר לא ייחד הקב"ה הדיבור אליהם. ולכאורה הוא תמוה הלא כמה פעמים כתיב בתורה 'ויאמר'. רק האמת הוא כלל גדול, כי שנים שהם אוהבים זה את זה, הגם שהם מדברים ביניהם דברי קשות, הכל הוא מגדול האהבה. אבל מי שאינו אוהב את חברו, אזי כשהוא מדבר עמו אינו מדבר רק דברים רכים ובנחת. לזאת כל הל"ח שנה לא ייחד 'הדיבור' אליהם, רק דיבר עמהם באמירה רכה, ואחר כך כשנתפייס עמהם, אזי כתיב 'וידבר' היינו דברי קשות וכו', כי אחר שהוא אוהב אותם באמת, תדבר עמהם קשות ביראה ופחד, ומזה יבואו לידי אהבה רבה.

(בית אהרן קי)

אחינו המסו את לבבנו (א, כח). 'אחינו' - טעמו תלישא קטנה, 'המסו את לבבנו' - בטעם קדמא ואזלא. רומז באהבת חברים שצריך לשמור מאוד מפירוד הלבבות במעוטא דמעוטא, שכיון שנעשה ח"ו איזה פירוד ותלישא קטנה ב'אחינו', אזי - 'המסו את לבבינו' קדמא ואזלא, הפירוד הולך וגדול ח"ו, והחכם עיניו בראשו.

(בית אהרן קמד, ג)

אוכל תשברו מאתם בכסף (ב, א). לשון נכספה ותאוה, תשברו.

(ליקוטים מהרה"ק רבי אשר מסטאלין ז"ל)

בית אהרן קמד, א

קדושת הקדוש

אמרים מובחרים, יקרים ומאירים, מתוך הספר 'קדושת הקדוש' הנמצא בשלבי עריכה

הכל בדקדוק

הרה"ק מלעכוויטש אמר, מיר האבין מקבל גיווען פונגים רבין [-הרה"ק רבי שלמה מקארלין]: **אז קיין איבריגען שמעק טאביק זאל מעהן נישט טוהן** [-מהרבי קבלנו, אפילו הרחת טבק מיותרת לא לעשות].

(שמע שלמה השלם והמפואר ענינים אות רכו)

עיטורי קדוש

חלק הסיפורים, עמוד שני"ה).

תכסיסי מלחמה

מעלה נוספת וגדולה יש לפרישות ממותרות, שהיא משמשת כאימון למלחמה מול הניסיונות בדברים האסורים. כאשר אדם מתרגל להשקיע את רצונותיו בדברים המותרים, הוא מחזק בכך את יכולתו להתגבר בקלות רבה יותר על דברים אסורים כאשר יגיע אליהם. כפי שכותב על כך הרה"ק מפאסצנא בספר "הכשרת האברכים" (פרק ט):

 "כמו שאי אפשר לאיש מלחמה שיצא ישר אל שדה קרב מבלי אשר ילמד מקודם קשת.. ועוד טרם שונא הגמור אויב נפשו בא נגדו לרצחו נפש בין רגע, מוכרח הוא ללמד את עצמו במי שרק מתנגד לו. כלומר, בבן עמו שאינו שונא רק מתנגדו, ולא בא לרצחו נפש.

 כידוע מלימודי המלחמה, שמצבא אחד מתפלגים שתי מפלגות להתאבק זה נגד זה, ואם בהם יעמוד ואת שונאו זה הקל ינצח, אז יתקשה לבו. ויעשה כולו לגבור ואיש מלחמה, שלא ירך לבבו ולא יפול רוחו רק ילחם וינצח.

כן גם מי שמעלים עין מן רחשי לבו הקטנים שאין בהם איסור, וגם רצונו בהם מעט הוא, ולא חומד להם כל כך, ויעזוב אותם לחמוד ולעשות בלבבו וגופו כרצונו, אז כשיבוא לדבר שרצונו חזק בו אף גם צד איסור בו, הרבה יצטרך להזיע עד שיתגבר ויתרחק ממנו, וגם אינו בטוח אם יוכל לו ליצרו אז, והוא מפני שלא למד קשת בשונאיו הקטנים, ולא נעשה גיבור ואיש מלחמה בהדברים שאין בהם איסור, ותאוותו בהם מעטה היא", ע"כ.

פרישות ודבקות

כלל גדול בעבודת ה' הוא, שיש למעט בהנאות גשמיות. ולא מדובר רק בהנאות האסורות על פי ההלכה, אלא גם באותן הנאות המותרות לכאורה. התנזרות ממותרות ככל האפשר, מביאה את האדם לקרבת אלקים ולדבקות בו ית'.

 וכך איתא בדברי הרמב"ן על הפסוק (ויקרא יט, ב): "קדושים תהיו", שהכתוב בא להורות שנהיה נקיים וטהורים ופרושים מהמון בני אדם שהם מלכלכים עצמם במותרות, ועל יד כך נזכה לדבקה בו.

 כיצא בזה, מובא ב'אור החיים' הקדוש (שמות כה, לז): "כשאדם הולך אחר גרונו ויטה גבול התאוה שבו למותרות, בזה יחשיך אור הנפש, כי כשהוא קם זה נופל, כשמתרבה תאבון המורגש מתמעט תאבון הרוחני, ע"כ. כלומר, ככל שהאדם מרבה בסיפוק תאוותיו הגשמיות, כך מתעמעם הניצוץ הרוחני ומתמעטת השתוקקותו לדברים שבקדושה.

 ובא רבינו ונתן בזה גדר, שאף דבר קטן כהרחת טבק, אין להרבות בו, כדי שלא להיגרר אחרי המותרות.

זהירות מהנאה

מעשה נורא מסופר על רבינו: "פעם אחת ציוו עליו הרופאים לרפואת הקיבה שלו, לשתות מעד טוב, ולא רצה. ואמר, אילו יכולים לנקב הכרס ולשפוך לתוכו את המשקה - הייתי עושה זאת, אבל לשתות דרך החיך והגרון - אני מתיירא אולי אהנה בגשמיות שלי (כתבי ר"מ מידגר השלם,

על הציון של הקדוש הזה, הוא ממש כמו שעומדים לפניו בחיים חיותו. (רבי אשר מסטאלין)

קחו שותפות בבניית בית הרבי,
 ושלחו קוויטל על הציון הקדוש.

התקשרו עכשיו 04-30-10-900

'לחיים', ר' נפתלי

למכור לו ישרות, פנים אל פנים. החסידים היו מזועזעים. כיצד יוכלו להביא בפני הרבי טיפוס גס שכזה? אך הבינו שאין להם ברירה. וכך יצאה משלחת מיוחדת שהובילה את האיכר המגושם, עמוס הבצל, אל ביתו של הרבי. "כמה אתה רוצה בעד הבצלים שלך?" פנה החוזה הקדוש אל האיכר, ועיני החסידים עוקבות אחר המתרחש בדומייה וחרדת קודש. "רק רגע, לא כל כך מהר", השיב האיכר בגסות והרים ידו כאילו רצה לדחות את הצעתו של הרבי. "אני קופא מקור. אני זקוק למשקה הגון כדי לחממני". הורה החוזה לגבאי למזוג לאיש כוס יין-שרף, ובמהרה הונחה הכוס לפני האיכר גדושה עד שפתה. "זה הכל?!", קרא האיכר כנעלב, "רק הכוס הקטנה הזו?!" "תנו לו את כל הבקבוק והניחו לו לעשות כחפצו", אמר החוזה הקדוש. כעת נראה מוכר הבצלים כמי שנעלב עלבון עמוק. "מה! אתה חושבים שאני שתיין?!" צעק בכעס. "אני אראה לכם! אני אלך הביתה ולא אמכור כלום!" הוא קשר את השק והיטיב את מעילו כאילו עמד לעזוב. מיהרו החסידים לנסות להרגיעו כשהם ממלמלים בדאגה מילות פיוס. לבסוף נרגע האיכר וחייך. "אני אגיד לכם מה", הוא אמר, ונשא אצבע לעבר גביע הזהב הנוצץ שעל השולחן. "אתן לכם את כל הבצלים שלי אך ורק אם תמלאו את הגביע הזה בויסקי ותיתנו לי לשתות ממנו..."

מקום מנוחת הרה"ק מלובלין זצוק"ל

דממת מתח השתררה במקום, והחסידים נסוגו לאחור, המומים. היה זה כוסו של הרבי, עשוי זהב טהור, ועליו גילופים עדינים ומשובבי עין של מקומות הקודש בארץ ישראל. מעולם לא זכה איש לשתות מהכוס הזו מלבד החוזה הקדוש בעצמו.

ניסו החסידים להציע לו כוסות וספלים אחרים, גדולים יותר, לחוד אך בידה, אך הוא התעקש. "כמו שאמרתי לכם, רק מן הגביע הזה! אחרת אלך הביתה!". שוב ניסו להניאו מכך, אך ללא הועיל. הוא פשוט סירב. בלית ברירה ניגש החוזה ונטל את הגביע היקר והמקודש, מילאו ב'משקה', ונתנו לידיו של האיכר. זה הרימו בידו הימנית, צמצם את עיניו, ובריכו וכוונה קרא בקול גדול הולך וחזק: **"ברוך אתה... שהכל נהיה בדברו"** לשונם של הנוכחים כמעט נעתקה מפיהם, והם אנו אחרינו 'אמן'. רק החוזה, אחרי שנעץ את עיניו הטהורות באיש, קלט מה התרחש, וחיוך רחב התפשט על תואר פניו הקדושים. **"לחיים, רבי נפתלי! כה פיקח הינך, מן הסתם ראוי אתה לשתות מגביע זה. לחיים ולברכה! לחיים טובים ולשלום!"**

לרגל מלאת 210 שנה להסתלקות הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע. ט' אב תקע"ה - תשפ"ה

מסופר, כי סמוך לתקופת המעבר של הרבי מלובלין זי"ע מלאנצוט ללובלין, הקרובה לעיר לודמיר, נפגש עמו הרה"ק מרן רבינו שלמה מקארלין זי"ע, ואמר לו: **"אולי אפשר באיזה אופן שתהיה קצת תרעומת על איש קדוש מפורסם, שבא לדור בתוך גבול, ולא הודיע לו מקודם. אבל עליכם הרבי מלובלין אי אפשר שתהיה לי שום קפידא בעולם, מחמת אהבה רבה שיש לי אליכם!"** וכן מסופר שהרה"ק החוזה הקדוש אמר: **"מה שהרה"צ הר"ש מקרלין עושה בעת חלוקת הדגים בשבת קודש, אנחנו עושים בעת חלוקת המעד [משקה דבש] בשבת קודש"**. (מתוך 'ספר שמע שלמה' החדש השלם והמפואר)

זה שבועות מספר שלובלין העיר שרויה במזג אוויר סוער. רוחות שורקות בעה, וסופת שלגים מערימה ערמות צחורות וגבוהות, לאורכם של השבילים והדרכים, ומעל גגות הבתים הדלים.

בקושי רב מצליחים התושבים לצאת אל הרחוב הסוער, וזאת רק לאחר עיטוף הגון מכף רגל ועד ראש במיטב הבגדים העבים, כמחסום מפני הצינה החודרת. בשל השבילים החסומים למסע ומעבר, נמנעה הגעתם של האיכרים אל העיר ולמכור את תוצרתם. המצב הכלכלי היה ירוד באותה העת ואספקת המזון הלכה והתדלדלה במהירות.

גם בביתו של הצדיק החוזה מלובלין, שרר מחסור במוצרי המזון השונים, וביניהם כלה גם הבצל. השבת קרבה ובאה, ובצל חסר מעל שולחנו של הצדיק. היתכן כי ייעדר מעל שולחנו של הצדיק המאכל הנשגב 'אייער-און-צוויבעל', המורכב מתערובת של ביצים מעוכים ובצלים קצוצים, שצדיקים כה הקפידו לאוכלו בסעודת הבוקר של שבת קודש?!

ניסו תלמידיו וחסידיו של הרבי הקדוש להשיג כמה בצלים בכל דרך אפשרית, אך מאמציהם עלו בתוהו. מישוהו אפילו הצליח לפלס דרכו בין ערימות השלג, עד לחוותיהם של כמה מאיכרי הסביבה, אך גם מגבולם תמו וכלו הבצלים.

בבוקרו של יום השישי, השכים קום רבי נפתלי מרופשיץ, אחד מתלמידיו הגדולים של החוזה, ובשובו מבית מדרשו של הרבי דרך כיכר השוק, נתקלו עיניו באיכר נכרי מגושם ועב בשר הישב לו מכורבל במעילו, ולרגליו פרוש ומוצע למכירה שק מלא בצלים!

זיק ניצת בעיניו הטהורות של רבי נפתלי, ובמחומו החל לרקום רעיון נועז. "זו בדיוק ההזדמנות לה חיכיתי! ברוך השם!" הרהר לעצמו. הוא ניגש לגוי וביקש לקנות ממנו את השק כולו. האיכר ידע היטב את ערכה של 'סחורתו' היקרה, וציפה לעשות רווח נאה ממכירתה. לא זו העת לפשרות והנחות. הוא נקב בסכום גבוה במיוחד, ולהפתעתו הרבה, הסכים רבי נפתלי מיד ושלשל לידיו את מלא הסכום.

אך לא היה קץ להפתעות. "אני רוצה לקנות גם את מעיל הפרווה שלך ואת כובעך", הוסיף רבי נפתלי.

הביט האיכר ביהודי כעל 'חסר דעה', ובקושי האמין למשמע אוזניו. תחילה סירב לבקשה תוך שהוא נדהם לחלוטין - הן קור מקפיא עצמות שורר בחוץ, ואין יוכל לשוב לביתו בלי מעילו וכובעו! אך חבילת השטרות שבידו המושטת של לקוחו קרצה לו היטב, ועד מהרה נסגרה גם העסקה השנייה. ר' נפתלי צעד לביתו עם שק מלא בצלים ועם פריטי לבוש חדשים בלתי רגילים.

מאוחר יותר באותו יום, הופיע איכר מחוץ לביתו של החוזה, לבוש פרוות בסגנון האיכרים, ובכובע גדול שכיסה את מצחו וחלק מפניו, ולרגליו מגפיים מכוסות בבוץ.

"צ'בולא! צ'בולא!" [בצל! בצל!] קרא האיכר מכוסה הפנים בשפת הגויים ובנימה האופיינית.

המוני חסידים אצו מכל עבר. עז היה חפצם לרכוש בצלים לכבוד שבת קודש. התקבצו סביב מוכר הבצלים וניסו לשאת ולתת עמו, אך האיכר סירב להוריד מן המחיר המופקע שנקב. התחננו בפניו החסידים: "עלינו להביא כמה בצלים לרבי! הוא איש דגול וקדוש. אם רק תרשה לנו לקנות לו בצלים, יבואו עליך שפע ברכות".

"אם הוא מיוחד כפי שאתם אומרים, אמכור לו", אמר האיכר, "אך רק אם אוכל

ילדי רבינו שלמה

החוזה מלובלין

הרב הקדוש רבי יעקב יצחק הורוויץ - הרבי מלובלין, שנודע בכינויו 'החוזה מלובלין', נולד בעיר יז'פוז בשנת תק"ה (לפני מאתיים ושמונים שנה), לאביו רבי אברהם אליעזר, שהיה אב בית דין. בצעירותו דבק החוזה הקדוש ברבי ר' שמעלקא מניקלשבורג, ולמד בישיבתו בעיר שינאווה. שנים לאחר מכן דבק ברבי ר' אלימלך מליז'ענסק, עד שהפך לאחד מגדולי תלמידיו.

ה'חוזה מלובלין' היה ידוע כמי שרואה וחוזה למרחוק, ועל שם כך נקרא שמו 'החוזה'. כוח זה קבל מרבו הגדול הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק.

פטירתו של החוזה הייתה פרוכה במעשה טמיר ונעלם. הרבי הקדוש שהיה ידוע בצפירתו הגדולה לגאלה השלמה, פעל גדולות ונצורות ביום שמחת תורה בשנת תקע"ה למען קרוב הגאלה, אולם הסטרא אחרא (מלאכים שאינם טובים) גרמו לכך שבפעת פתאום נפל מחלון ביתו בנסבות שאינן ידועות. הרבי נחבל קשות וכך שכב רתוק ומשקם במטתו חדשים ארבעים, ובתשעה באב של אותה שנה, נפטר מהעולם ונטמן בעיר לובלין.

הציור הנדיר מהכותל המערבי

מסטרעליסק [והחוזה הק' מלובלין ועוד], שהיה תלמידו של מרן רבינו שלמה מקארלין זי"ע. ר' אהרן משה עלה לארץ הקודש בשנת תקצ"ט, והיה האדמו"ר הראשון בירושלים עיר הקודש. לימינו ניצב החסיד רבי יהוסף שווארץ בעל 'תבואות הארץ'.

החיים בלודמיר בעבר ובהווה

הרה"ק רבי אהרן משה מבראד על יד שריד בית מקדשנו

לאור ימי האבל על חורבן בית מקדשנו, נביא בזאת לפני הקוראים היקרים, ציור נדיר, שהוא העתק מתחריט עץ מלאכת מחשבת, מעשה ידיו של הצייר הצרפתי אלכסנדר בידה, בו נראה הכותל המערבי שריד בית מקדשנו. היו חוקרים ששיערו, כי היהודי הדור הצורה שעומד במרכז התמונה ואוחז במטה, הוא הרה"ק רבי אהרן משה מבראד זי"ע, תלמיד הרה"ק רבי אורי

חידה

איך מונעים שנאה בין חברים?
הפתרון לחידה מופיע בעלון זה.

כדי לענות על החידה יש לחיג לקו לודמיר 02-3011122, להכנס לשלוחות היגדים - שלוחה מספר 0, ולפעל לפי ההוראות. הוזהב יקבל זכוי לרכישת מתנה בסך 50 ש"ח. את התשובה יש להקליט עד ליום ראשון פרשת ואתחנן הוזהב לפרשת פנחס: אהרן גליק ירושלים

שירות
מהיר
ואיכותי

כל סוגי
ההפקות
וההדפסות

משלוחים

מדפיסים בדפוס הדיגיטלי החדש והמהיר 'ספיד'
ומקבלים את ההדפסות עד הבית*

בשירות משלוחים מהיר לכל חלקי העיר

• שעות פתיחה: •

ימים א'-ה לפנה"צ 10:00-14:00 אחה"צ 15:00-19:00, יום ו' 10:00-12:00

* בתוספת עלות משלוח

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

הצטרפו אלינו לחוות מכשירי למדפוס מהמהירות ולאיכות של דפוס ספיד!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דוא"ל S025004569@Gmail.com

<< קווי תחבורה למקום: 3, 9, 16, 51, 52, 57, 59 >>